

وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيٰوةٌ يَّاُولِي الْاَلْبَابِ

بعونِ خالقِ زمین و زمان کتاب ہٰذا موسوم بہ

جنگِ مختار

یعنی

مختار نامہ کشمیری حصّہ اوّل

در حالات انتقام و عقوبت قاتلان حسین علیہ السلام

مِن تصنیف

پیر روشن ضمیر جناب سید مظفر حسین شاہ صاحب بخاری کشمیری

فرزند جناب سید امیر شاہ صاحب کریری رحمۃ اللہ علیہ

حسب فرمائش

غلام محمد نور محمد تاجران کتب سری نگر کشمیر

مالکہ بازار امیرا کدل - و - مہاراج رنبیر گنج سرینگر کشمیر

در مطبع مقبول عام پریس لاہور طبع گردید

طبع اوّل

قیمت ۵/

بِسْمِ اللّٰہِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْم

شروع مختارنامۂ کشمیری حصہ اوّل

کرن ابتدا چھوس بحمد خدا
خدایا ژٕہ چھوک خالق کل شی
بقدرت کرت پیدہ بالاو پست
کرت قسم حیوان عیان شش ہزار
ژٕ حیوان دِتوت آدمس قدر وشان
یہوی پیدہ کرہتن ژٕہ از آب وخاک
بلاشک ژٕہ چھوک کردگارِ انام
بقدرت کرت پیدٕ ژٕی کائنات
معلّق تھوت آسمان بر ہوا
مزیّن ژٕہ کرہتن سپہر برین
فروزان کرت خاصہ شمس و قمر
کرت بر زمین پیدٕ سنگ و شجر
کرت پیدہ اندر زمین مردمان
بقدرت کرت پیدٕ اندر زمین
زنگا زنگ میوہ کرت آشکار
دوہس چھوک کران روشن از آفتاب
بیک امر کن کڈتھ ساری جہان
ژٕہ رزّاق چھوک ای خداوندگار
بجرم و خطا کینہ ہند رزق بند
یہودی نصارا نہ اہل زنار

خداوند خلّاق ارض و سما
کرت کلّ شئ من الماء حی
بحکمت کرن چھوک ژٕہ ازنیست ہست
چھ کینہ ناطق و غیر ناطق بکار
سپن صاحب نطق اندر بیان
تھوت رحیمس اندمتس جانیاک
شب و روز پیدا کرت صبح و شام
ژٕہ کانہ چھو یہ ہمتا بذات و صفات
دِتت یت زمینس ہزاران نوا
زٕ انجم جرنت تت ہزاران نگین
منوّر یہ عالم سپن جلوہ گر
گل و خار پیدا کرت بحر و بر
اولوالعزم مرسلتہ پیغمبران
گل و نسترن سنبل و یاسمین
زٕ اشجار ہا خوشنما خوشگوار
ژٕہ تھاوت لشب مشعل ماہتاب
زٕ کتھم عدم اے خدائی جہان
دِیون رزق ہر کینسہ چھوک آشکار
کرن چھو کنہ انخالق ادحمد
چھ بر سفرۂ عامت متّہید وار

بلاشک ژٕہ چھوک اکرم الاکرمین
خدای جہان احکم الحاکمین
ہر رنگ نعمت کرت آشکار
بمخلوق عالم بلبل و بہار
اکس چھوک دیون تخت و تاج و کلاہ
بیس چھوک کرن فرش خاک سیاہ
خداوند عالم ژٕہ چھوک بے نیاز
ہر کس برحمت ژٕہ چھوک چارہ ساز
اکس چھوک دیون قوت و زور فیل
بیس چھوک کرن لبستہ خوار و ذلیل

مختارنامہ ملا

دتوت ژٕی مہس قوت ایکہ دِگار
سو نمرود با زور گو خوار و زار
دتوت ژٕی ابلیس زور دست
کرک صاحب فیل با خاک پست
اولوالعزم مرسلتہ بیہ انبیاء
چھ محتاج ساری ژٕہ کن ای خدا
زٕ اوار بی حد ژٕہ چھوک ای خدا
سنز کس مہ چھوس رہنما
محمد بلا شک ... بے نظیر
خدایا یان قدرت ... قدیر
ونن چھی ژٕہ آفاق حی قدیر

مه یت ناس از مین خیر البشر — تهوم افسر سرفرازی لسر
کړن گوهر افشان زبان مرا — مرصع ژه کړتن زبان مرا
فصاحت ژه کړم عطا به زبان — ونن چهوم مه نعت شه لامکان

در نعت حضرت سید المرسلین صلی الله علیه وآله واصحابه اجمعین

محمد چهو سر حلقهٔ انبیاء — لتسند میم چهوی تاج حمد خدا
ملک حشین شاها فلک پایگاه — چهو عرش معلی لتسند فرش گاه
زاسری لعبده چهو ذوالاقتدار — لتسند سارتی مرسلن افتخار
دتون تاج لولاک تمسی لسر — مزمل قبا خاصه تمسی بسر
چهواز فاستقم لتس کمر بر میان — ردائی مدثره دلیت بیگمان
سو والشمس ره دسرور سروران — زو اللیل موتس چهو عنبر بران
زنور خدا متدوی جسم پاک — نوی سایه لتس بونه بروی خاک
سو ذات مقدس تسند فیض یاب — همیشه لسر آسو چتر سحاب
شه انبیاء سید ذوالهمم — زنصر من الله تمسنز علم
زنور تش سین بهره ور عالمین — دیوسن خالقن رحمة العالمین
کړن برگزیده سو از مرسلان — خداین سو کرشاه دین پروران
بدیدار حق سوی سین سرفراز — زاوحی فاوحی مس کشف راز
سین ادن منی مس بیٹ خطاب — سواز قاب قوسین سین کامیاب

سبب تالیف کتاب

دوما اک چو نوروز عشرت فزای — بو تنها بهت آسوس اندر سرای
پهیم ناگهانی دلس منزمه رای — درآخر یه دنیا چهو فانی سرای
یه دنیای ون کینه مند چهو بیه یار — چهو درانگبین تها وهتن زهر ماله
چهو بیرنگ سازی کرن روز و شب — نغم مبتلا چهوی کرن در طرب

گهی سنج پیر اس ودل هوشیار
بدنیا تهوک ساره وی یادگار
کمر بسته به شعر گوئی کمر
خیالات و قصه فنک سر بسر
همی رزم و بزم الوکه اندر بیان
زلفظ دری گرکه کاشنر عیان
دلس گن دیوم اندرین روزگار
زه کینزاه تهوکنا بنن یادگار
بفضل و بدانش تولم سخت دور
وچهیم بند دروازه گر بیت پور

جنگ مختار ع ا

برادر مه چهیم کمه سنهاه غمگسار
سراسر زسادات ذوالاقتدار
مه دیوم بیوکیا زه چهوک مبتلا
کړن گور ژه درد وادی کربلا
ژه ون جنگ مختار فرخنده نام
چهو صحت نیوک از تو اریخ شام
زبان هیچو خنجر ژه کرم تیز تر
زتوک دشمن سبط خیر البشر
بتمند بلاغت گدن هیچو باد
ژه گرځه جلد بر جنگ ابن زیاد

ز آل عباهس گر نهت انتقام
یه بوزت دِ توم غیرتن سخت جوش
ز همت گندُم اندر اندم کمر
ز تیغ زبان ون کڈھه از نیام
سنان بلاغت کرُن وُن بلند
ز دانشس لڈن تیر اندر کمان
بنهر سخن پروری کر گذر
بعقل و بلاغت سپین گرم خیز
بتوفیق و امداد رب العباد
یه بوزت دِ توم غیرتن سخت جوش
ز همت گندُم اندر اندم کمر
منگن چھوس بو ایپاک پروردگار
دل از نور باطن کرم پُر ز نور
کرُم طبع موزون عطا ای کریم
هنگه زندگانی مه بخشیم خدا
بَه تیغ زبان ملک رهته یکقلم
دیم یدمه توفیق پروردگار
یه ری سی اکهٔ نامهٔ دلربای
یزید لعینن آل عبا
چھونه کینه اک کرمت اندر جهان
سپین تریشه هت گشته در کربلا
ولیکن درین امر پروردگار

کرس گشته سوی فوج ملعون تمام
گیهم تازه گی پیده در مغز هوش
قبالا جم از استقامت بهر
بیکدم کرک دشمنن قتل عام
بتیهه هنر دوره ناون سمند
که تا بر هدف واته اندِ زمان
زه منگ همت از ایزد دادگر
سمند فصاحت کڈن تند و تیز
زه ون جنگ مختار ابن زیاد
گیهم تازه گی پیده در مغز هوش
قبالا جم از استقامت بهر
در ینکار همت دتم استوار
گرنه هم پیده ادراک و فهم و شعور
زبان چرب گفتار قلب سلیم
کرن نظم این نامهٔ دلکش
نگونسار گره دشمنن هنر علم
یه نامه بوتھاون پننِ یادگار
سو منگه مغفرت مه کتن از خدای
کرن از حد ظلم و جور و جفا
یا آل نبی ظلم از کافران
ستم دید در رنج و غم مبتلا
کری عدل یانے بروز شمار

در مدح حضرت شاه ولایت علی ابن ابی طالب
کرم الله تعالی وجهه

در اول بتوفیق خاص خدا
ون چھوم مه مدح شه اولیا
سو یمیس ائمه بر چھوی آفتاب
سو شیر خدا حیدر بوتراب
یسند شان چھوی سورهٔ هل اتی
سو خیبر شکن سرور لافتی
وصی نبی وارث مصطفی
اخی نبی سوی بهر دو سرا
سو شیر خدا شاه دلدل سوار
شهنشاه دین صاحب ذوالفقار

مختار نامه ۱

سر سروران شاه مردان علی رض
زنانش عیان مردی و پُردلی
تمس کعبه مولد مدینه مقام
کرن مدح تمسند چھو جبرائیل ع
تمس آیه یا مدح خدا و رسول ص
ولی خدا خاص زوج بتول رض
سو شش ساله بو عمره کن بایقین
پرن کلمه تم سوی چھو از شایقین
خدا این سو معصوم گره از کبر
کهی سجده تم کره نه سوی صنم

زِ تیغش سپن تازہ اسلام و دین
کند شان بو جزب شان علیؓ
محبت تہند شرط ایمان زِہ زان
یمس آسہ مدّاح خیر البشرؐ
زِ تیغش سپن کُشتہ بیہ مشرکین
علیٌّ منّی و انا منہ بخوان
چھ یم پیٹھ گیمیت لوز خدا
چو بر دوش پاک شہ انبیاءؐ
صدا بر زمین و اتو از آسمان
بفرمودہ خاص اب بتول
دویم فاطمہؓ ز اہلبیت گزین
سُہ چھی بضعۂ سیّد المرسلینؐ
قباءِ حیا بر قدش تا بدار
حسین و حسن نور عین بتول
سیوم ز اہل بیت آمتن چھوی حسنؓ
چھو ژورم حسین ز اہل بیت مُدا
کرن آسو تعریف تہند رسولؐ
کرُن صبر بر امر پروردگار
امام دو عالم سو در بحر و بر
صدف خشک لب گیژن از الم
توی لالسی زنگ احمر سپن
بان قدر و شان امام الھدیٰ
بلہ گو شہید آسن امام زمن
سپن جانشین خاصہ زین العبادؓ

کرن کافرن قتل اندر زمین
تہون پای بر دوش پاک نبیؐ
چھو صحت امکو آمنت اندر قرآن
تمس کیا چھو حاجت بمدح دگر
سپن گرم بازار اسلام و دین
تمن دون اندر فرق ہرگز مہ زان
یکی مصطفےٰ و دویم مرتضےٰ
زِ بہر شکست بتان تہو نہ پای
کہ نور علی نور شد بیگمان
علی اوّل اہلبیت رسولؐ
بہ از سورۂ ہل اتی گو مبین
کہ خیر النساء شافعہ یوم الدین
زِ عصمت بہنت حور عین قمر سار
زِہ گلدستہ از نو بہار رسولؐ
چھو مشہور نامش بخلق حسنؓ
سو مقتول و مظلوم کرب و بلا
سو فرزندہ دلبند خاص بتول
وگرنہ سو بوپور شیر جبار
سو پروردہ دوش خیر البشرؐ
وَدن ابر نیسانس پٹ زِ غم
لسند داغ اندر جگر تم رٹن
بین عالموک جان و دل تس فدا
امام حسین و ارث پنجتن
بسجّادہ مصطفےٰ بوٹھ شاد

بخلق نکو تمہ کرن خلق شاد
سپن خلق خوشنود از شرع داد
پس آنگہ سو باقر بجای پدر
بنام محمد چھو پیس نشتہ بر
سو بوی خدا تمہ کرن بندگی
لتن حصۂ نیک از زندگی
سپن بعد ازان ہادی و دستگیر
امام جہان جعفر بے نظیر
سو بو کان جود و سخا و کرم
سو چون خدا جو سو عالی ہمم

مختار نامہ ۱

بعلم و بدانش ٹھاٹھ بہرہ مند
سو بیہ مثل زیر سپہر بلند
مگر کاظم آن رہنمائی انام
زِ بعد پدر گو سو بو کن امام
پس آنگاہ سپن رجہان پیشوا
شہ ابن علی ابن موسی الرضا
سو بو بندۂ خاص پروردگار
جہانس کتند بوٹھ افتخار
ازان پس امام محمد تقی
سپن جانشین پدر متقی

امه چهم بود نهٹون راه دور و دراز
چھ پیچان بھی تُت جو زلف ایاز
گرنه چھون چھوم بگزار بان نه سخن
یو ببل کرن سیر چھوم در چمن
غرض چھوم بز تراون اسرار دل
کرن چھوم جهان وقف ار نگار دل
که در نقط کشمیر سار وی بیان
کرن جنگ مختار چھوم بیگمان
یه مختار ه تی کر با عدای دین
به تیغ زبان تی کرن چھوم مبین

مختار نامه

خدایا زه بخشم مه توفیق تام
گرنه هم تیهو یه مقصود حاصل تمام
سرم و تبهمن نامی ابتدا
بنام خداوند ارض و سما
ز احوال مختار و محنت زیان
غرض چھوم و تن سر بسر داستان

زتقوی کرن زنده اسلام دین
زبعد محمد تقی بالیقین
زفیضش سین زنده دین نبی
پس انگه حسن عسکری گو امام
کرن تم سٹهاه روسن اسلام دین
فروزان سین شمع اسلام دین
پس انگاه مهدی امام زمان
گرهی ییند اسلامی زنگ و آب
تسند حکم اسی عجم تا عرب
چھو نزدیک ون آن امام هدی
بحق خدائی خودا لخدا
بحق علی ابن عم رسول
بحق حسین و حسن الخدا
الٰهی بحق بزرگان دین
بعرش و بلوح و قلم الخدا
با نشک یتیمان مادر پدر
بقرآن چھوتیں خاصه جانوی کلام
الٰهی مه کنیزاه یه چھوم مدعا

رٹن خلق ساری بزیر نگین
علی النقی گو تهند جانشین
سین سبت دویم بی زدین اجنبی
بسجاده جند وا باسوی بکام
سین خوش تمنس نشه جمه مسلمین
زٹن کفر زنار از مشرکین
ظهور آسه تسند در آخر زمان
فروزان گرهی دینکوی آفتاب
محمد تس ناو مهدی لقب
گرهی ظاهر از امر خاص خدا
بحق محمد شه انبیاء
شه لافتی خاصه زوج بتول
زداتش کرم طبع موزون عطا
مسخر مین بو زمان و زمین
لعرشس معلی چھوتیس منکا
بسر زبان لستگان سر بسر
چھوتیس مومنن سارنی هند امام
برحمت کرم جلد حاجت روا

داستان شروع

ابتدائی داستان تر روایت
ابوجعفر بابویه

بیا ساقیا باده مشکبوی
بیکجام از دل گرهم زنگ دور
گرک تزک مستی دل از جام می
بنائی غم از دل تره تراون آب

دتم تیهو گرهم تازه تر زنگ و بوی
گرهم دل ن نور خدا پر ز نور
زجرعه گرهم در زمان عقل حی
بگلزار عیش و طرب دس تره آب

ابو جعفر بابویہ و نا ن
دوہا اک سپن سرور مومنین
بشہر مدینہ خرامان نیاز
اکس جایہ واتو آن امام زمان
تمن کو دکن منز سو مختار آسو
اتوک نا ددت سوی گرامی پسر
سو دست مبارک تھوک تس بسر
یہ فرماو کہ ایداو ر داد گر
ہیہ خون زاعدائی اولاد من
چھو مختار از دوستان علی
روایت کرن راوین اینچنین
یلہ بنز د امام انام
بمجلس بہت بیٹھ شادکام
بیان کرکھ احوال مختار کار
سو پیس حجت داد گر بو امام
درآنو فت کرتم امامن بیان
تمی مثل مختار عالی وقار
تمن پٹھ بین رحمت کردگار
خلاصی دتن از غم روزگار
بنی ہاشم و دختران بتول
اتھن ناہ تھو دتو نہ رنگ حنا
مگر یام مختارن از چشم کین
تسند کلہ سوزن براہ یقین
روایت کرن راوی پاکزاد

ہمہ بوزم زآبای خود بیگمان
علی ولی شاہ دنیا و دین
ازانجملہ کو حسن اکس گی فراز
زطفلان جماتھاو چھک گہان
تسندی دتی بنزہ انوار آسو
ہمی بوسہ کرہس چشم و بسر
بگردون گرداتس وانو سر
تہ آسیا ز شمشیر کین این پسر
تھون چھوسن بو امیدنی وامن
نشان محبت چھ لس منجلی
فروزان تس نغر بو بر جبین
محمد تقی رہبر خاص و عام
ز مختار ناگہ تمو تلو کلام
شجاعت کرن تم سٹھاہ اشکار
یہ کت لو زنتن آو اندر کلام
اکوی ہمت اگر آسہ ہن شیعگان
چنین ظلم گژ ہینہ زاہ آشکار
بمختار و مختار یان بے شمار
بنی ہاشمن ژلو ز دل این غبار
شب و روز بیہ آسن از غم ملول
تمو کرنہ برموی خود شانہ زانہ
ژلون سر ز ابن زیاد لعین
بہ پیش امام زمان و زمین
ہمہ بوزم یہ ازین زین لعین

کرہ افلاک بین چھوی علی آفتاب
زناپخ جلو درکف بو تراب
خدایا بحق امام حسین
کرم عقل و دانش عطا بو زعین
ہمہ دل زغم و غصہ آزاد کر
باتمام این نامہ دلشاد کر
روایت کرن راوی بیعدیل
یلہ کشتہ گو مسلم ابن عقیل
زبیداد ابن زیاد لعین
بیمن سر چیداسند از تیغ کین
علیہ خاصہ مختار و بی انتقام
ہیتن دشمنن سارنی تا تمام
کرن عالمس آزاد ہم از ستم
کڈن بیخ از دشمنان دژم
امس چھوس بیخ حامی برو زشمار
شفاعت کرس پیغمبر و کردگار
بایمان مشرف گژ ہمن از خبر
محبان اولاد خیر البشر
زہ گژہ وجہ تہندتسان انبع رکتاب
گژ ہیا غیب زاہ زیر ابر آفتاب

مختارنامہ ۱

دریغ سو مختار یو نہ دعا
ییمن پان کرنہ ہیے ہمتن پرٹ فدا
آسن یو محبت زآل عبا
سو یو دوستدار شاہ لافتیٰ
جہانک ییمبوی رسم آسن خراب
گژھی ابر ماون گژھی آفتاب
جہانس اندر چھوی اکھوی خیر و شر
زعقبیٰ مہ گژھ بےخبر اے پسر
نیکس بخت یاری کری بیگمان
زعم گوی نیکی سو نیہ از جہان

مختار نامہ ۱

ستمگری لسن اکھا ظلم و جور و جفا
بگرداب غمن یانہ گژھہ مبتلا
مہ بوز مرز دارائی کار آگہان
زراعت گرہا چھوی جہان بیگمان
امیر و غریبان تِش منتہیان
یہ گنیگراہ ووان کی چھہ آخر نوان
مقدر چھو گومت اگر نیک و بد
ستمگر بدہ مختار افعال خود
خوشا سی ملہ نیشین نیکنام
کرن سیج رہائی نکو صبح و شام

ولیکن سو مختار نیکو سیر
یلہ بوزن از قتل مسلم خبر
سوا از مرگ مسلم سپن دلجزین
ہتن سیت کھہ زن تم ازیا و ران
محب حسین آسن تم سر بسر
بیکدم بہ نزدیک کوفہ رسید
ہی آسن از حکم ابن زیاد
بیکدم کڈک تیغ کین از نیام
بدل بونہ تس ہیم ابن زیاد
وچھون فتنہ در شہر گومت بپا
وچھن خلق ماتم رٹت سر بسر
ودن خلق ڈیھٹن بہام وبکوی
محب علی ماتس منز تمام
یہ بوزت سو مختار در غم سپن
کرن گریہ تم اے امام زمان
ودن تہ کرن گریہ آہ و فغان
دلس دوستن اک ایا پاکزاد
ژہ کر گریہ ماتم ہہ اندر نہان
سلاح وسلب تم موژر در زمان
خبر واژ نزدیک ابن زیاد
دتن حکم مختار س اندر زمان
گرفتار مختار گو مستمند
در آ نر وز لدہم لعین سپاہ
بشاہ شہیدان دتن ناسزا

ز کوفہ گمت آسو نیرت نفر
کرن بستہ برکین دشمن کمر
سلاح و سلب کرتھ بستہ بکین
رٹن تم دہ کوفہ اندر زمان
بقصد شہادت ہتو گنڈ کمر
سپن کھہ زن از راہ داران پدید
کرن رہرون لوٹ جنگ و فساد
گرک ظالمن در زمان قتل عام
قدم از دلیری یکوفہ ہنا د
سپن گشتہ مسلم بہ تیغ جفا
زن و مرد ہر سو گمت نوحہ گر
وسن اشک از دیدہ مانند جوی
کرن نعرہ تم سر بسر یا امام
ہسن ہا مسلم جگر دم سپن
گرک گشتہ تم ظالمن رائیگان
دتن نالہ از بازئی آسمان
حذر کر ز بیداد ابن زیاد
بطوفان مہ تراون پنن خانمان
سو گو غافل از گردش آسمان
ز احوال مختار فرخ نژاد
رٹن تہ بزندان لدن بیگمان
سپاہ چاہس اندر تھوک پائی بند
نی جنگہ دوادئی کرہ بلا
ستہا ظلم کر تم بآل عبا

اگر نفس سرکش رٹن دڑ لگام
بدنیا و دین آسہ سوی شادمان
بیا ساقیا مجلس آرا سپن
ز آئینۂ دل کڈہم زنگ دور
دتم جام اک تہ ان شراب طہور
کڈہم دل ازان می ترنم سرا
چھو انجام بر کار ز نام خدا
ازان پس چھو لازم وٹن داستان
سوئیں راحت جسم و جان بتول
زجور عبید زیاد لعین
کڈک آتش کینہ تیز تر
بیکبار از امر حق گے جدا
دنی کیاہ زبیداد ابن زیاد
بلہ ژن سر پاک حضرت امام
بہ پیش یزید لعین بیگمان
دتن حکم کوفی ہمہ مردمان
سکتر بحکم عبید لعین
بمنبر کھتو ابن زیاد پلید
دین تم ستایش برب جہان
اسی فتح و نصرت ذڑن منجلی
طرفدار حیدر پراکندہ حال
جہان کو مسخر بنام یزید
ز منبر سو مردود وسہی بزیر
زتی از دآسو سوی پا کزاد

دتن نہ متس نیرہ نہ نیم گام
بہ نیکی سو مشہور گژھ درجہان
بہ مشعل شب افروز شبہا سپن
ز نور الٰہی گڈہم پیدہ نور
طبیعت گڈہم تیز دل پر سرور
بنام خدا نا کمسی ابتدا
چھو سوی ابتدا و چھو سوی انتہا
وچھوم لکھو متو از گفتہ راستان
جگر گوشۂ مرتضیٰ و رسولؐ
سپن کشتہ در کربلا بالیقین
ژہنوک ز اتھن سر پسر خشک و تر
نہ شرم رسولؐ و نہ شرم خدا
باآل عبا کیاہ کرن از عناد
کرن تم روانہ سوی شہر شام
یہ سروا تسا و گڈہم شادمان
بمسجد گڈہن جمع پیر و جوان
بمسجد سپن جمع تم مومنین
پرن خطبہ بر نام ملعون یزید
بقدرت کرن حق و باطل عیان
بر آل عبا آل پاک علیؓ
لسم سمندان سپن پائمال
سپن قدر و عزت لتند در یزید
ستادہ سپن سوی عفیف دلیر
نگر آسو اعمیٰ سو نیک اعتقاد

ولی عمرہ سپن یکصد و چند سال
سو بو بندہ خاص ایزد تعال
سرایا تسند وی کمت پر ز نور
خرش جلوہ زن آسو مانند حور
بیکہ مر کرن نعرہ یا حسین
ز مسجد سہ آواز گیہ جانبین
نبغرین اعدا زبان کنہ وا
وتن تمہ کمینہ اہ متن بور وا
زہ چھینیا گنڈہن تم سرا ای پدر
سرہ ای بورہ دجانہ بد گہر

مختارنامہ ۱

کرانکُشتہ فرزند خاص رسولؐ
امام حسین نور عین بتولؓ
لتند مثل کاہ آسو نہ درجہان
بحر جد و آبائی او بیگمان
ز ماژت جگر گوشۂ مصطفیٰؐ
زژت سرو باغ شہ لافتیٰؑ
گل گلشن قاسم خلد و نار
ز خیر النساء کو بوی یادگار
امام زمن رہبر خاص و عام
شہ دین و دنیا شفیع انام

ستونهاي مسجد سين تم ستان
نه سقف پيهي وست بيگمان
ميس آسرا ئين خدنگ ستير
سو تير آسو از قضا و قدر
زمسجد نيردرا و ابن زياد
پين سخت پيچيده چون گردباد
زمسجد نيرآسو فوج د گمر
تمي غرق آهن زپا تا بسر
عبيد زيادن زقلب سپاه
ڏٺن جاي مانند کلب سياه

مختارنامه

سپاه از وگي بدنبال او
چوشير ژيان گيمتين کينه جو
زمسجي نبردراو نارک شرار
ستين تا فلک شعله وسي زرار
ملعون ابن زياد دزم
ايون بومدد هرطرف دمبدم
ديون کرکي فوريه اچي ٿيون
شمشير و خنجر بلا خسکي ٿيون
وتهنت آي گهه زن برهنگ او
تقباش تمي گي زحد چاره جو

زه لعنت گهئ نازل از کردگار
بحکم يزيد لعين بد سير
شقي ستمگار بد خو پليد
که افسوس گوينا زه شرم و حيا
بروز قيامت که اي بوالفضول
بآل نبي ڪيو عداوت کرت
بله کو فيو بوز اين قتل و قال
کرک گريه از حد کرک ناله آه
ازين شور و شر کهوڙ سٺا مردم
کرن حکم فوراً يه واڙ ونه راي
سپاهو کر آهنگ آمزد دبير
عفيفن بله بوز از مردمان
ڏٺن اي دلبران حيّ از د
اگر چشمه چشم کور دل چهو منه کور
بله کر عفيفن حقيقت بيان
کرک بند درهاي مسجد نگين
لڳک تير شمشيرها از نيام
کرک هر طرف بسته ابوابها
کرن کر يک ابن زياد ڏلين د
زحيّ از ديم چهه ست هٿ خون
لڳک تير شمشيره ها از ميان
چکاچاک گوتهوز تيغ و تبر
زمحراب مسجد زديوارها
تزلزل مسجد سين در زمان

سزاوار نفرين اڙه چهوک نابکار
زنا زاده کافر بد گهر
سو ملعون دوران معني يزيد
کهوڙ کنا زه از قهر يوم جزا
ونک کيا نه هيشين خدا و رسول
سو ميدان نخون شهيدان برت
سر اسرا ز آمزد فرخ خصال
عبيد لعين خنک گو همچو کاه
مه پٽ ما کرن اهل کوفه هجوم
کرت بسته سو زيون نرندان ايکي
يکي گهنت کش ببگيه دو پلتن بگير
کرن شورها نند قيل و قال
گرويد مدد و نکنس هيتر د
بچهان نپي چهوس تهند زهونر ور
ستنا زه سين ست هٿ انه از ديان
تزلزل سين در زمان و زمين
کرک حمله بر کشتن فوج شام
تمو کر زشمشير محراب ها
که اي پهلوانان من زورمند
يمن هند گرو سر جدا بيگمان
بمسجد سين جنگ برپا عيان
سين آسمان و زمين گوش کر
ديون جوش ني خون فوارها
تيه برگ بيد سن باد خزان

دگر باره تم از دیان دلیر — پی کشتن شامیان گے جو شیر
کرک جاری از تیغ دریای خون — نیزه سواران سین سرنگون
کرک سخت کوشش دران کارزار — زاز دی اگهاسو شامی هزار
زجوز فلک سی جو المرز دبیر — بدست کمند افکنان گو اسیر
یله کالچن یوسف آفتاب — بزندان مغرب زمین پیو بخواب
زروی سپاهان افواج شام — سین لشکر روز در انهزام
پراکنده گو فوج خاص عفیف — زجو ستمگار چرخ سخیف
روایت کرن راوی پاکدین — سین داخل نار از مشرکین
همی ثور ساس ان سپاهان شام — بناره جهنم تمو کر مقام
تره هت گے شهید از سپاهان دین — ذنک جای خورم بخلد برین

جمع کردن ابن زیاد اهل کوفه را برای مصلحت

ز مشرق برد را و سلطان مهر — کرت عزم بر جنگ گردان سپهر
سین تام هوشیار سار وی جهان — کمر بسته روس کهان و مهان
شه زنگی شب سین در فرار — گریزان سین روز گو آشکار
عبید ستم پیشه هشیار گو — شو نگت فتنه پس آسو بیدار گو
دتن حکم تا اهل کوفه تمام — کرنهن جمع ساری جه خاص و عام
امیران کوفه تمامی سپاه — انن نا دتا ندران بارگاه
سین سخت تش نش هجوم سپاه — زمردم سین بسته راه نگاه
عبید لعین ان دلوک اینچنین — که این مداران باداد و دین
کرو کشته تو هه لیم سپاه یزید — یه اخبار تس دانه آخر پدید
بامداد من کهه کرو نه خیال — سپاهان شامی همین پایمال
همی دلمتن جهوه ز مهر یزید — هیو کهه تو هی لشن بلا جنگ کر یزید
یه بو زت تمو کو فیو دتو جواب — که ای مهتر شام والا خطاب

سپاهان و بدل اس جهه جانی علامر
ببجمنت سر افکنده روز عدامر
از سیج رساری جهه اس بے خبر
هه از دوی سنت یه بهکینه ور
بباز ار قصین آی همه از دیان
لبوکنه کیه نفع کر کیه پانچ پان
سر اسر سین قوم آن مرد دیر
بدست سپاهان شامی اسیر
زجاه غلامر و همر از مال و زر
شهه جهوی تمن تم شها باره ور

مختار نامه ۱

متس سه یاری نه جان آفرین
توی ها وی دست بمراه چنین
یه بوزت تخل گو سو ابن زیاد
متن فرهتن نیچ پاسخ نداد
پس آنگاه تراون سخن درمیان
پی قتل آن پیر روشن روان
خدنگ سخن تم لدن در کمان
زبان تم کرن تیز تش بیگمان
دین کو فین لوه دنو بیگمان
عفیفس بو کره کشته اندر زمان

زشيران شمشير زن پيو سي باڪ
ڪه از از ديان ڪپيو متي پس تراس
چوني از جگر ڪڏنه آه و فغان
دو دستي تنهن تم عصا گوڏوان
پيوي عاصه لائين نڌوي عناد
هئي اي سر مشرڪ ابن زياد
سپين نذر درخا مستند ڏهه
جعل گو سو لوڪن اندر روسياه
ڏين آسو سوي پير نيڪ اعتقاد
ڪه اي بدير مشرڪ ابن زياد

مختارنامه ۱

ته مارت جگر گوشه مصطفیٰ
ڪهورڪنه ته از مصطفیٰ وز خدا
پيٺ آيد ڪري ظلم جهو نيه لعين
مهيٺ پيد ڪري ڪشتهن شهيد
حسين ابن زهرا لب تشنگان بو ودان
پيا دلب افغان ڏيوان
نفر باد ڏبو ناله روسياه
نفر مان آن ظالم روسياه
ڀهانه مغز ته سر گردان جهان
نهي پاڪ جهوي
گهمي پر عداو جهو

ڏنس ڪو فيو تو ته فيرت جواب
ته پر قتل مسلمته هاني اگر
ته بوزتنه سانو اسير سروران
ته وڃهه آتش فتنه ڪتجا يه واتو
مه ڪرونگنس قتل اين مستمند
هنگه روزه زنده بزندان اسير
ته سين نهڪن نه ڪرت داي جنگ
ستمگر پيه بوزت سين منفعل
ڏين ڪو فين اسيران سره
ڪرن حڪم يڪدم زمان تا زمان
ڪشان نيوڪ سوي مرد فرزانه جوري
وڃهوڪ وي تند فروزان نور
ڪشان نيوڪه سوي پير با عقل و راي
ته ڏيشت دل خلق گو پرز جوش
سپين آگه از فتنه ابن زياد
بحڪم سپهدار بي شرم و ننگ
سبڪتر عفيف بفرخ نهاد
کهوڙن جهوسنا زبند زنجير تو
تسلي مه جهوم گو متن از حيات
اگر آسهي خواهش فروالمنن
ته سين بو ڪره ها تهوي ڪارزار
ڏيون ڪيا جهو نخل عداوت ثمر
پيه بوزت سين تلخ ابن زياد
ڏين خم زتن سر ڪرس ڌن جدا

مه ڪر استدس هاره پش پٽ شتاب
گمت خبره سر جهوڪ ايا نامور
گمي نه ته شرم از خداي جهان
نگر شعله نار پيرت جايه واتو
پيه تهاوان جهو بهتر گرفتار بند
گرهئي قومته لشڪرش ناگزير
ته ڪراسترس هاره پٽ درنگ
در انديشه ها پيو سوچو نخر بگل
پسند آم وڪن تهند مشوره
بزندان عفيفس نين پاڪ تان
وڃهن آسه خلق از در و بام و ڪوي
گرهن پيد دل وڃهت اسير و سرور
ڪه تا واتنا وڪ زندان سراي
همه شهر و بازار گو پر خروش
بزندان تهوڪت پير فرخ نهاد
عفيفس پهٺن آيه ڪنه زن بجنگ
ڪرن ڪر ڪيائي مشرڪ ابن زياد
نه خوف از ڪمان و نه از تير تو
مه شمشير جهيم وڪن آب حيات
گرفتار گرڙه ڪت زندان من
قتل بوزه ها در جهان يادگار
ڪرت ڪيا ته يا آل خير البشر
سپين تيز جون نار از تند باد
سر و تن بوترا وس نخون بلا

۱۳

سلیمان خورشید پله با شکوه
شب دیو چهرا آن انگشتری
عبید لعین تهد وهت گو زخواب
گندان تم کمر جست. بر کار زار
بیکباره گی جمع لشکر سپین
ئمی وه ۲۰ هزار از سپاهان جنگ
دلیران دین بے کمر بسته تنگ
سپین یام واقف سپاهان شام
مقابل بتن کانه اکهاٴ درا و نه
گمت قبل ازین بے رها شامیان
نه از ازدیان و نه از شامیان
مقابل زه فوج آتش باهید گر
سبکه هر دو لشکر از ان بهشت د
زظلمت سپاه و زروشن بهان
بر دانگی تم تره زن آتش عاق
زیاره های آن مرد پیر
یکی عبد الرحمن سو ابن سعید
دوم طارق آتش آن شیر جنگ
سیوم بن ظهیر عبد الرحمن بنام
برجش و جنگلون شبدیز عزم
روان گے سوئی قصر ابن زیاد
کمنداه زنجک کدک استوار
بجنگر کرک بسته پیچان کمند
تره زن وچهکه از پاسبانان نگر

رٹت گو جهانس پس پشت کوه
اتهس لاج تس گو فلک مشتری
سراسیمه از گردش آفتاب
سلاح و سلب کرنه پاش تیار
ابر جنگ جوشنده اخگر سپین
کمر بسته آماده گے بید زنگ
چو فیلان دمنده چو غران پلنگ
چه یم پهلوانان از وی تمام
کس از جنگ جویان نهر آو نه
زشمشیر گردان اسلامیان
بمیدان نهر درا و نه کانه جوان
نگر درا و نه کاهته جنگس نهر
سوئی ڈیره ها گے روان بازگشت
زحی از دے تره زن پهلوان
تموکر ابا حمله گر اتفاق
نمتو پیس چو ابن زیادن اسیر
بمردی هزبر و بد آتش رشید
بمیدان پلنگ و بدریا نهنگ
بمردی بجور رستم بدستان چو سام
لدک زین زین تو ک دادرزم
کمر بسته آماده تم برچهاد
ذرک بر سر کنگران حصار
حصارس ہٹین وات تم بیگزند
گمت مست در خواب برهگذر

شمشیر تیز شون آن کرک سر جدا
ازنجیا کان گے بنام خدا
در آمد بر تیر و تهمی از حصار
هزبر زبان هر سه خنجر گذار
از ان پیس کرک هر طرف جستجو
لبونا نگه مقصد و آرزو
وچین هر طرف آتش از هر کران
لبونا زبیر دلاور ثنان
وچین بے چپ و راست جو نگرد ید
سمین گے بجرگاه ابن زیاد

مختار نامه ۱

وچهک ٹان سبا آ به همت بجاب
گمت بجر حجره مشغل دواب
بعبد عبد الرحمن هزبر دلیر
نکارس وچن آسیچون زره خیر
کڈن تیغ ماران به سگ در زمان
متس عاگر گوکپا و تن اپہلوان
تو چن تیغ مصری زبا ئین او
روان گو کرن لجسته بجوب بو
دین بس بغزد ابو انه آتش کیاب
کری زی از ین تیغ الماس تاب

تو بهر گندم گرک بخت دو
یمن گونه حاصل ازان بخت جو
سوئیں چومنا آسو گندم فروشش
نی دیو بر دان با تا و آتشش
بگم و ساعتاه اک دریجی قرار
بگمروا تت ناگہان کبھ نگار
یدو آ تو جیرون اگر هت ان گروه
بیدو و ته به کر بیذ مانند کوه
زمانه بتو و سر بالین ناز
جیرهت بوتو تا منتهی و اته باز

مختار نامه برا

در آ اندم اگر گورو وته سر اسر تیر
بیک کف عنان و دوم زیر
تمین کھتو بسمن نندره بندی و شراب
بسر سر گئے بنخواب
بیکیدم رحمن دل هوشیار
چو دید عبد الرحمن تار و مار
حیو اشتر کرتن دشمنن بنخون کمر
در آ اندم گندون ابر
منبین یاری از حضرت دادگر
زخواب گران عتقه تمامی سپاه
همی اکس سلطان کینه خواه

بمانند شیر دلاور زغار
بناگاه کلاماه بس گو بگوش
سه آواز بوزت در آن دوری
سو دروازه موزرن زندان سرای
کرن حمد برابر دادگر
سو موکلا و از رنج بیت الحزن
نمایان سین یام بخت سعید
سبک طارقین کدا ازان تنگ جاه
بخانه همی نیو مرد گزین
ازان پس تمی هر سه گردن فراز
بنزد کنا سه راتنای راه
زه هت تن تمی بی فزون پایان
مگر دشمنو کرسھا شور و شر
یکن رات کبو نیچو و نیو پر تمام
در آ اندم تین تو کھ پاسخ چنین
بوچوس خیر دل جانت مو صلی
پی شبروی جھوس نادرانت نبر
سین از دین سیت ناگه دو چار
تمو یام بیگانه اس وجھ براه
سراسر و چھم لشکر کینه خواه
هنگه زن مسلیق الو کاهه سوا
کرو آ دس اس تھنوی گیر دار
روان تره لعر دای برخاشگر
جوانان زآتش گرم گی تند و تیز

نبرد راو از بهر صید و شکار
پران آسو قرآن بوزن بهوش
خرامان بکین گو چو کبک دری
بیکدم وجھون پیر فرخنده رای
زنان تش سوز و لانه از پاو بر
سین جاین بید امنس در بدن
سین دوستان خوش وجھت ماه عید
بگھس بت تلن پیر فرخنده رای
در آ انشب بنام جهان آفرین
بکن گے سوی خانه خویش باز
بناگاه من بر منظر پے کبھ سپاه
من گو نه هرگز ز دشمن گمان
وجھگت یام بیگانه تم نامور
بجلدی و نیو توه بین نام دکام
که اید دوستان زیاد لعین
بجنگ آوری رستم زابلی
هتن سیت پاس نه بر خاشگر
ببازار گندم فروشان هزار
بجنگ آی یکدم تمامی سپاه
توی اس ارلن آی بیراه و راه
بصحرا اگر هو اس زیر شکار
مثل وه اندر جهان یادگار
کرت لسته برکینه جوئی کمر
ببازار گندم تمی بر ستیز

پسر بر پدر آسولاین تبر
چو برق جهنده سپین گرم خیز
یه عبد الرحمان نی قتیل و قال
ستایش کړن تم سوی داد گر
کړ دی گیاه وان تدبیر کار این زمان
زکناسه ید فوج دشمن کنار
رفیقین دپن اید لیر ان دین
گرز اس هو بکناسه و نکن روان
کړ و یوره آس بانگ افغان آوه
سو فوج ستمگر گرزهی ید فرار
بیکباره گی تم سر پر دل بهم
دیوک تم که اهر دمان لو براه
درین تیره شب جنگ گو منت پیا
یه بوزت سپاهو بیکباره گی
سبک طارقتن دیو بیاران خویش
کړس یوره ابن سعیدن بیان
غرض جهوم مه یا حارث موصلی
تمی مشر کن مرتدن بی حیا
چهو ونکن سوم ند لبوق الدواب
بامرش تمی هر سه تن باشتاب
نگره ناگهان لشکران پلید
وچهک پام تیره زن سپاهان شام
بناگاه سپین کر بیکباره اضطراب
درینحال تم هر سه شیران نره

پدر بر پسر گو متن کینه ور
زتن اک گمن ہے بشمشیر تیز
زیاران خود لبوز فرخنده فال
بقدرت دتن دشمن پر ظفر
لبو کنهکلن راه از دشمنان
کر بنه لبونه سوی خانه بار
جهیم رای ونکن بیون همچنین
شتابان پی جنگ جنگ آوران
لشبخون دشمن سپه تباه
دتی رفتح اسه خالق پروردگار
بجرات تهوک در سپاهان قدم
کر و جلد گو یو رحارث تباه
سٹهابے خسته گی از سپاه
در آندم زنگ لیا آواره گی
چهو هنرده خانه گیر بهم تسیں
دماه اک ده کر صبرای پهلوان
کر و نکنس جنگ از پر دلی
سٹها جنگ کر منت چهو در کربلا
کر و تسندس ماره بس هٹ ثباب
یکن گه گره هنت پی لبوق الدواب
بباز ار گندم فروشان رسید
تهی هارهنت کر سراه عام
سپین گشته حارث لبوق الدواب
یکن وات نزدیک آن بدگهر

فرنگ تنس کره ای حارث بد بر
بنک سکره و بازی هنو عدگر
سپین چاپان لشکر نبالا خون
بشمشیر آن از دیان گکن زون
چو دریا سیحیحون سپین خون روا
ببازار گندم فروشان عیان
دتن تیغ چون اژدهای دژم
سر سه لشکر نوجن تک قسم
سر هر سه بسپین سبکیمان
اجل مع اته بسر بشکر بیکبیران
د بیس گیا عدو لشکر

مختارنامه ۱

دوان تس پته طارق نامور
بشمشیر هندی زتن تس کمر
هم زعی لاکنس بر کمر تیغ کین
کمرن تن پته پر کاری بر زمین
چهل تن بس پیت بی نامدار
بهو گرم کرا تنس کارزار
یهو شیر مرد و تره درزمان
کر کر گشته تم سر بر پهلوان
ز د خسته گشته شمشیر ها بیگمان
شب تیره گو روز روشن عیان

پتھرو تھوزا سپے لا در سوار
سبک عبدالرحمن ڈن در کنار
دپن تس کرای لوز چشم پدر
خبرو نتم از سبط خیر البشر
حسین علی وارث مصطفیٰ
گل گلبن روضۂ ھل اتیٰ
زبا دشتہ تشنگان تا کمر
بوڈت گو چومرگان نجو نجگر
سبک عبدالرحمان اندرزمان
کدٹن آہ بر یاد لب تشنگان

مختار نامہ ۱

دتن ای پدر شاہ فرخ نژاد
ستن شنتہ از ظلم ابن زیاد
بمیں جبرئیل آسو از امر رب
بگہوارہ جنبان بہن روز و شب
بہوی نیوک از خانہ تا کربلا
بیوی نیمند دعا
بیوظ لمو از دودمان نبی
وتی کیاہ بود اجنبی
دتن ناراز حد سو بوا گزین
بہ احوال بوزت سعید گزین
ز بحن جامہ ازحد ستن دلحزین

خبر بوزت احباب شیر خدا
ز کار ہزبران پرگار وکین
نبرد را یہ از خانہ پیر و جوان
ریو وچھو سو تخت سلیمان اوان
ز افواج ظلمت جہان پاک گو
نمایان سپن بام صبح سعید
کرک حمد سوئی خداوند پاک

سپن خوش ستایش کرک بر خدا
سپن شاد وخورم ھمہ اہل دین
مبارک مبارک کرن بیگمان
سبک ترا یہ واچن اندر زمان
شر خیر بہ تسخیر افلاک گو
ررج عبدالرحمن سلیمان بدید
کنارہ کرک باھم از بس فراق

داستان در بیان رسیدن سعید ابن مخنف پدر عبدالرحمن وجنگ کردن با ابن زیاد

ھمی عبدالرحمن یل ہوشیار
بناگاہ فوجاہ پدید ار گو
ازانگرد گو اھلدین گمان
سبک عبدالرحمن بجنب سعید
لشکر وچھن تم بہ ہنجار لو
روان عبدالرحمانی کہ نظر
وچھون روی پاک پدر ھمچو ماہ
وچھت عبدالرحمن سپن شادمان
بمس پیدہ گو زور و قوت بہا
دتن بوسہ تم بر رکاب پدر
حسین علی وارث مصطفیٰ
زبا دشتہ تشنگان تا کمر
سبک عبدالرحمان اندر زمان
دتن بوسہ تم بر رکاب پدر

دتن بو تمن قصۂ کارزار
براز گرد ساروی یہ بسیار گو
نگر لشکرہ آیہ از دشمنان
دو اسپہ روان سوی لشکر دو بد
سعید ابن مخنف بمتن بیشرو
تا آہستگی پرزہ ناوُن پدر
بمس سیت ساری عراقی سپاہ
دتن دم بماند شیر ژیان
وچھون تم پدر با چنین عز و جاہ
خبرو نتم از سبط خیر البشر
گل گلبن روضۂ ھل اتیٰ
بوڈت گو چومرگان نجو نجگر
کدٹن آہ بر یاد لب تشنگان
مہ عبید زن آس اندر نظر

دتن ناله فریاد تم ایدریغ
دریغا جگر گوشهٔ مصطفی
پس از مدّتی آو آخر بهوش
درآندم سپین دستداران خبر
سپین سر بسر جمع دربارگاه
کرن دوهن ترن سپین بی تمام
روایت کرن راوی راستگوی
سعیدن خبر لو زیله بیگمان
یله از مدینه یون لو امام
مگر ابن دجانه بد نژاد
سرِ راهِ آن یوسف مصر دین
که افسوس فرزندِ شیر خدا
دیون ناله لو کهنته دود هوش
دتن حکم نیرن سپه سر بسر
هم از مهتران عرب پاتشاه
تمی وات درکوفه بانگ و نام
سو عبدالله کلبی و هم وهب
بیه ژو رساس انبیا ماذین
روایت کرن راوی باخبر
ز شمشیر ابن سعید دلیر
بیه کهه زن از مشرکان لعین
ژلن گٔے تمی پیش ابن زیاد
زخواب گران وتهو سواژون نهاد
سر اسیمه شو ریٖد تهاو تهونے جاے

نهان او خورشید دین پر میغ
دریغا سو دلبند خیر النساء
یکن گو سوئی خانه یاتا و توش
سعید ابن مخنف سپید از سفر
به نزد سرافراز لشکر پناه
به تعزیت خاص حضرت امام
که چون صبح صادق تس گفتگوی
ز حال امام زمین و زمان
به لعزا سو همچو ماه تمام
دپن یس چهه مشهور ابن زیاد
بهت همچو گرگ آسو اندز کمین
سپین بسته درواد ئی کربلا
بزنگ سینه مه کنم بد وس
بر آهنگ پیکار بسته کمر
تمن سیت بی ناموز کینه خو
کرن ژو پهن تم فدائی امام
تمی آس مشهور اندز عرب
همه جنگ جو یان و مردان کین
از ان جنگ ئِل حارث ابن عمر
یه زان جهیم رت بمانند شیر
تمو جان موکلاو از مومنین
کرگ داد و بیداد ابحوش نژاد
کین گو تس بانگ فریاد و داد
سلاح و بلا گهتن کرنه رای

و چهو ون نتن ناره ز تیغ و سنان
نه دیوی یہن سلاح و نه برگستوان
درآندم تمس کوه غم پیو سر
سپین بسته درکس بمانند خر
دل از باد غم شیر گو خسته تس
ز نوک سنان گو جگر خسته تس
نیم بن سو نیر و کمان ان
ز بوس وح زن نیرت اندز زمان
ز حلقه کمند و خیال کمان
چو غربال گو سینه تس بیگمان

مختار نامه ۱

کمر بند زز گوس طوق گلو
ز بس دود غم گو سیاه زرد رو
بگرز گران خورد گیه پیکر تس
پریشان ز زخم مغز ماه ی سر تس
درین غم بلیت آسو ابن زیاد
ببک دیڈ بان کرن درکٹ د
بشو دو فغان تم دیٖن ای امیر
ز زندان کڈت چهو کی یمت مرد پیر
سو بڈ آسو سرداد حق ...
بین تم دهای سهاه ...

یی شیر دل عبد الرحمٰن چه شیر
بنام خداوند بالا و نیم
بنعت محمد زبان کرنه یاز
ثنای علی و حسن پر سر افراز
زید گوهر این بد گهر گو پدید
سزاوار لعنت بعنی یزید
پس انگه وتن تم یا ابن زیاد
ده هیو کا حرامی زماده نژاد
رسول خدا گو ده شن نا رضا
دیو تن سخت آل رسول ایذا

مختار نامه ا

مجو بیی و ترسا کرن نه یکار
تهند بیون شو بت پرست ای نابکار
ده پاپی وو ت تخم ظلم و جفا
یه اخر بوین چهو نع ه ای بیحیا
بو چهو بس عبد الرحمٰن بی شیر جنگ
مه کته چهو منه بره واشیر و پلنگ
نه چهو بیم دریا چهو من خوف نار
بو چهو بس جگر صاحب ذوالفقار
تمکه یا نه چهوی ز نازه بر جنگ من
ارگته چه زه کته چهو کته همه ننگ من

یه بوزت سو ملعون سین بدگمان
سلاح و سلب کر نه پاکس به بر
دلو ک تم به وتنو چهو کیا شور و شر
ز کردار خود بے خبر بو پلید
یهی کهه زن از پاسبانان شب
دین تم که ایجادث موصلی
دیس فیر تهن تم که ایداد رس
وی کیا یله دشمنو کر زبون
کرن گریه زاری گمت خشک لب
دتن حکم یکباره جنگ آوران
سراسر ستمگار اهل ز ناد
گدٹن تم کرن پور شعث نیاد
دتن سیت کهه زن هتس پهلوان
میاد اگرن آتش افروخته
پس انگه روان گو بمشعل گیراز
دلیران دون چون نهنگ با ته آس
بیون یام بو بر زده آفتاب
مقابل دو لشکر سین لو برو
پیاده نه گر اندران گیرو دار
ز دست دلیران تباب گمید
ز بس گرد گو غیب خورشید و ماه
غبار زمین گو گهست بر فلک
ز نای دمنده تهوی تهو خروش
گدٹن دراو مید اس اندر جنگ

سلاح و سلب آنتن اندر زمان
نبرد را و بوزن سٹها شور و شر
چهو کس داد خواه کس چهو بیداد گر
بعالم سین فتنه می لشن پدید
گمت خسته بی و آلو مٹ چاں بلب
سٹهاه کرمزن چهی ه از بید لی
گمت غرق خون چهوم روح نفس
سپاه و پهدار گے سرنگون
سراسر دنو کن سو احوال شب
گرہ هن ز جمع ساری گران گران
سین حیله آماده بر کار زار
سوی قصر سو زن یهوی یا سیدار
کرن حفظ اموال هم خانمان
کرن مال و اموال من سوخته
بی جنگ مردان گره د نفراز
گمرٹن تن تهن غرق فولاد آس
گرہ هن شعله ها آتش ظاهر چو آب
وچهن اک اکس کن گهی سو لبو
بمانند شطرنج دردو نگار
سین رستم فیلتن فیل بند
چو چشم غزالان وحشی سیاه
ز گرد سیه گشت خاکی ملک
که از مغز شیران گذرت بیون هو
سین سوی لیے جبر خوان نیا موس ننگ

نبرد نیر شمشیر بازی کرد
و چھو اس سپہ گردندہ چرخ برین
عجب جھا کرن مرد لاغر تباہ
لشیران جنگی لڈن جھوم مہ کار
عبیدس یہ بوزت کندن نا سخت نارے
بجنگ دلاور سپن سوی تیار
سپاہ ہو دپس ای امیر زمان
یہ بوزن نہ گو ہمچو دود سیاہ
کرن کر یک تعریف پانس کرن
بال نبی نا سزا آ نتکار
بہمیز تو سن کرن تند و تیز
برافراخت بازو تلن ہم سنان
سو ضرب سنان گو نہ لس کا دگر
سبک عبد الرحمن جنگ آزمای
کرن سخت پر خاش با کینہ ور
بسی ۳۰ بار تم طعنہ نیزہ ہا
چو آتش سو اکٹ لیے دوم ہمچو دود
سپن نیزہ ہا خم بمثل کمان
وجھت عبد الرحمان آن پردلی
کڈن تیر شمشیر فولاد ناب
دوان آ دلش بٹ چو غران پلنگ
ستمگر عبید ز بادن یہ انو
سپن تنگ و عاجز ز جنگی سوار
سو دستگر خویشتن گو دوان

بمیدان کین ترکتازی کرد
بکمستن ٹ چھو بر جہاں کس ٹ بکین
بشیر ژیان و تھ سپن کینہ خوام
گرز ہم آسن ہر روز فربہ شکار
ز سینہ بر در آسن نارک شرار
یکن د راو در عرصہ کارزار
مہ گرز ھر بوژ بر جنگ شیر ژیان
سو با عبد الرحمن سپن کینہ خواہ
ہم آوردہ سی آزمایش کرن
و ثن تہ یزیدس کرن افتخار
چو باد دمندہ کرن گرم خیز
سبکتر د تن برتن پہلوان
خجل گو سو ملعون بیدادگر
چو کوہ گران لیو د محکم بجای
قضا آسو نہ و آلو مُنت کس بسیر
بشدت کرک اکس بٹ رہا
نہ آتش سپن سرد کم گو نہ دود
ہمتن دون سواران سپن نہ زبان
ھلتن پر زبان نام پاک علی
ہمکو شعلہ بیو در دل آفتاب
نہ شمشیر ہندی لٹ لو بجنگ
ھمانا کہ نزدیک گو مرگ ھریانو
در آ ندم ہزیمت کرن اختیار
بتی گو مس نامور پہلوان

ہمہ اندر زبان انت شکرہ بدیر
و تہینت آیہ بر جنگ آن نامور
بکمہ عبد الرحمن چو غرندہ شیر
بہ شکمرو زوان گو بزبر دلیر
بیک حملہ سو ممنی شیر دشت و غا
زہ بہت کلہ از تن کرن لو جدا
فرن آسو بہت گن سور خشس غران
منیس نہ خون آسو گلگون کران
و ثن پہلوانن سو لو بر طرف
کران نوده بار ہمتن صف بصف

مختارنامہ ۱

ز فوج حجازی دو صد تن جوان
کدھکن ہر امداد آن پہلوان
ہمی فیل پیکر ہمہ شیر جنگ
ہمی نامداران با نام و ننگ
حجازی سپاہان خنجر گذار
ز ثن ث مین پی دران گیر و دار
ز بس کشتگان گو دوان جی چون
سو میدان سپن مثل دریای خون
حجازی سوار دو در آن گیر و دار
نہ تھا و ک پیا... دہ نہ تھا و ک سوا

ز ناوردگہ سرکش پہلوان
سوی ڈیرہ خویشتن سب گئے دوان
روان گو سوی خانہ ابن سعید
ذریچ دہ اکبر بخانہ آ رمید
پتن کلہ تر اون بچا کر نیاز
بحمد خدا تم زبان کر دراز
ثنا ہا سوی داور داد گر
ہمہ کر تم عطا قوۃ زور و فر
سپاہ ستمگر بفریاد و داد
روان سب گئے بدرگاہ ابن زیاد

مختار نامہ ۱

دگر سو سنین دوستداران خبر
جہو آمنت سعید سعادت اثر
سنے آمنت کی جنگ ابن زیاد
جہو سن کر تمت فساد
تمی فتنہ برپا جہو
بدرگاہ خاص سعید زمان
سبین جمع ہم سر دوستان
عفیف جوان بخت فرخ نشان
دوان آ او نزدیک ان پہلوان
اگہ ور نظر گونہ بستر ہوی او
کہ بیٹہ خوش ... پہلوی او

سین خون جاری نوک سنان
دلیران دین شیر مردان کار
تہ دریای خون زن سین موج زن
سین از دم تیغ الماس گون
چو برگ درختان سر از تن ہوان
سیم اسپ بنی رنگ از خون سین
خدنگ پران کی گرہ ہن جاگیر
بیاد شہیدان کرب و بلا
زہر سو نمو کر کہ باران سنگ
یل عبدالرحمن چون شیر ژیان
کڈن تیر شمشیر تم از نیام
یکن وا تو نزدیک ابن زیاد
بیازوی مردی کڈن تیز تیغ
سپر خود زرہ خستہ وا ترسن بسر
سین خون روان از سر بدنژاد
گریزان سین جلد از رزمگاہ
نگہ گونہ واقف ہوا از حال سر
وزین سو سوا ابن سعید دلیر
ہمیں آ سوا این سو شمشیر تیز
تو لن بو کہی تیغ گاہی سنان
کہی بو دچین کن کرن تہ کتات
زڈن بو سواران بیاد و یمین
بمغرب نین ز تو یہ سلطان مہر
ز افواج ظلمت نین گو سیاہ

کہسن آتش فوارہ تا آسمان
سراسر وتہت آی بر کار زار
تمی صف شکن بلکہ بی فوج زن
سر تاجداران بگرداب خون
زمینین ہٹن تن زباد خزان
زمین ز تنگ گلزار گلگون سین
جگر بی سیاہن سین چون حریر
بکوفہ سین شور و افغان بپا
بروی بد اندیشین بے نام و ننگ
زڈن ہیر بسر لشکر شامیان
زڈت نہ ہنتہ صفہای لشکر تمام
ز کردار او گویہ عالم ہباد
لگاون بسر دشمنین ہید ریغ
لگن ضرب اللہ نہ تہقو کار گر
فرن تم جلو گور گڈن ہمچو باد
سوی لشکر خود لبصد درد و آہ
بدار و سو گڑھی مگر حیلہ گر
کرن جنگ بو فوجین اندر چو شیر
کرن تا کفنگاہ تن ریزہ ریز
زڈن بو سر و سینہ مشرکان
کہی بو سوئی جیب گرہن جانساز
برن خون ستین سراسر زمین
کرن خالی از بزم گردان پہار
درختان سین ہر طرف شمع ماہ

کرن لشکرن سر بسر قصہ یاد
ونن تس سراسر ہمہ با خبر ا
موز راندہ اندم سعیدن زبان
گذٹن تم کرن حمد ایزد ادا
بآل محمد ثنا در بیان
ازان پس ونن دوستن کن عیان
ہمہ چہوم بوزمت حجت دادگر
کذک از مدینہ بکیرو د غا
بحکم ستمگر ہمہ خاص و عام
کرگ کہ آفتاب ہدایت نہان
بوون آس لشکر ہنتھن از عراق
ازین کینہ جو مشرک بدلگام
کرم یدمہ لنصرت جہان آفرین
اچہوکن ہران مس جون نایب
ز مجلس شہ ہدایت ہر پایین
تمو دلبو زن و مال فرزند و سر
ہنگہ اشہی لطف جان آفرین
پس انگہ ز کین ہمچو شیر ژیان
دشمس گر ہنت بی گمت از ستم
کمر کسا رہ وی بعیت از اعتقاد
سعیدن بلہ بوز رائی سپاہ
کمر بند ہمت گنذٹن برکمر
سپاہن کرن مرحبا مرحبا
ونیو مصلحت سر بسر دوستدار

زکر دار خویش و ز ابن زیاد
چہ از ابتدا و چہ از انتہا
سپن گوہر افشان ز درج دہان
پس انگاہ نعت شہ انبیا
انونتہ کرنہ و سوی دوستان
کرن چہوم مظہر بہ راز نہان
سوسیں راحت جان خیر البشر
در اثنای رہ سوی کرگ مبتلا
زکوفہ سراسر ہمہ اہل شام
بظلمت سپن تیرہ سار وی جہان
ہمن سیت کرمت ہمہ چہوم اتفاق
لشمشیر ہمہ انتقام امام
یہ مردود تہاون نہ اندر زمین
بر احوال لب تشنہ بوتراب
دیوک ور محشر ہویدا اسپن
فدای سر سبط خیر البشر
لشمشیر ما گشتہ گرہی لعین
گنذٹن جیرہ بر جنگجوئی میان
لسرہای آل شفیع امم
ز مظلوم بیچارہ زین العباد
ہمی واتنادن بگردون کلاہ
بدل ایش آن حجت دادگر
خداوند عالم دیو رتو جزا
سزاوار بعیت چہو کس نہ مدار

سپاہ بوونس تورہ فیرن جواب
سزاوار بعیت زہ چہون با صواب
وگرنہ عفیفن بہیر ہو خطاب
بمردی عبیدس دتن بیر جواب
دلاور سعیدن سو بو عفیف
وچہون قابل کار زار و شریف
تمس سیت بعیت کرگ در زمان
سو سردار لشکر کرگ بیگمان
تمس شیخ بہین بعیت خاص و عام
بہین متفق دوستداران امام

مختار نامہ ۱۰

کرن راوی راستگو چہو بیان
زہ سالک آی در بعیت پہلوان
بلہ بوز ابن زیادن خبر
تسلی تمس گو ذجان پسر
کذٹن گنجہای کہن سر بسر
سپاہن دتن باگرت مختصر
بہ پیکار آمادہ گے پہلوان
ہر خیل تمس سرورہ کر عیان
کذٹن گنجہای کہن سر بسر
پیاہن دتن باگرت مختصر

کمندازه چو زلف عروسان چین
کرن کنجکس بسته از خشم وکین
ز فوج حجازی بس همرکاب
سرهانه پهلوان درای فی الاخطاب
گمت اتس یکدل نه ساس انی سپاه
بی جنگ تم درای در رزمگاه
هتیو کرد صف قلب ابن عفیف
سپهدار لشکر سین بی شریف
فرزون بستن نه هست مرد جنگ آزمای
چیف استن باعلمها بپای

مختار نامه ۱

همه از مردم شهر پیر و جوان
تمی فیل افگن پلنگ دمان
زهی پهلوانان خنجر گذار
نمی آی اندر شکار
زوداه دی وپیش خنجر بدست
رنت گمزه زره دوشان چو فیلان مست
خروشان و جوشان گمت کینه ور
نبرن دلیران نبرخون جگر
فی جنگ بیتاب ابن مخنف سعید
بفضل خدا شمر ملعون رسید
بدروازه

جنگ کردن سعید ابن مخنف و آتش زدن سرای عمر سعد و شمر لعین

سپین بهر کین لشکر آراسته
سپین بانگ نقاره تا آسمان
علمها کجک اندران رزمگاه
دمان آیه سی لشکر کینه ور
که گوبا سو دجال گو آشکار
تزلزل سپین در سر زمین
سکندر سعید به بخت بلند
دتن واره ترغیب یاران تمام
ز خشم گرن بر چنین ناکسان
دتس توره جنگی سوار و جواب
کرو باستم پیشه ابن زیاد
ز کوفه نبرد درای پیر و جوان
سوار و پیاده ز کوفه نبر
نشان علم ابو سعید آشکار
لکهت پرچمن اسو نام خدا
هنک سخت نقاره و این شور
زگرد زمین آسمان گو سیاه
ز نوک سنان بوکهون آسمان
ز نعل سمندان فولاد سای
مهیا سین از پی جنگ و کین
دلن تم سلاح و سلب دی زمان
سمنداه سن لو فلک اقتدار

سراپا ز آهن پر از خواسته
هراسان ازان گو زمین و زمان
زنگا زنگ سرخ و سفید و سیاه
تمن تل سپین عجب کوه کمر
هتهن فوج اهبس در کارزار
ز آشوب ایان مردان کین
سراسر کرن راه با فوج بند
به بیگار دشمن کرن تیز گام
کرن ظلم بر آل پیغمبران
چهو نیو تا تم بجان در تن ایکامیاب
تهوی جنگ تهیو در جهان و زه یاد
تمی دستدار علی بیگمان
یکین ... بر جنگ آن بد گهر
... علم ... زرین نگار
... همه از مرتضی
زمین زمان گو همه پر ز شور
سپین گرده منز عجب خورشید و ماه
هوت وره نبهو آسو ز خاکیان
زمین و ست پی همه دو پای
گدن بور خاص سعید گزین
تولن تیر و ترکش کمان و سنان
سو هر شجاعت سین تس سوار

ڏتن حڪم روشن ڪرڻ جلد نار
ڏٺوڪ نارت جابجا بيل و قال
پس انگه ٿيس عمر سعد سي مڪان
بڪوفه تزلزل سين انجمن
ٿيڪ تام ابن زياد کي خبر
ڏتن زهر ٺهرائي جام از اضطراب
سو حجاج عمر آن اندر زمان
نه سيتن زه لشڪر زمان در زمان
ٿه مارن بلا شڪ تيغ جلي
اچوڪن ٿيس اتنڪ حسرت وسان
شب و روز پيو مٿن سو در اضطراب
دم صبح آهنگ ناورد گاه
ٿڪرن مس از زهر راحت گرهان
ٿيهي ياٺ باهم ڪرن آس جنگ
سٺها گشته ٿي خسته گي از دو سو
بروز چهارم ز مشرق ديار
نبرد آيه لشڪر دو سو ڪينه خواه
ز سم سمندان ڏڏاوڪ زمين
ز آواز نقاره آهنين
گرهن ڪره نائين صدا بو زلزله
ڏنکيو سپهدار ابن عفيف
سعيد ابن مخنف دويم پور آن
علي ابن مخنف سوار گزين
سپاه از دآسو فوج عرب

ڏين نارت جابجا از هر ڪنار
بتاراج ٿيو هن همه رخت و مال
ٿياتش ڏهنو ڪ ز آلت اندر زمان
که گويا سين روز محشر عيان
سين ڪوفي سخت زير و زبر
که گويا ڏس گيس آتش ڪباب
ڏين لس که اينا موره پهلوان
ڇهو نه مرد ناه روزن اندر جهان
ٿي ٿين اڪها دوستدار علي
ز غم سوخته گو مٿن نيم جان
چو سيما سوي آسو بيخبر دو خواب
ڪرن ٿي گرهن جهر ڪينه خواه
سوي خانها جمله جنگ آوران
ٿمي ترن دوهين هر ناموس و ننگ
وليڪن سپه گشت لوي عدو
نمايان سين رايت زرنگار
علمهاي عالي سفيد و سياه
غبار زمين ڪهنو بچرخ برين
سين لرزه در آسمان و زمين
ڏيون زن سرافيل بو نفخ صور
ٿيس سيت جنگ آوران شريف
بنام عبدالرحمن هز برزيان
بيه پور بوبڪر مخنف چنين
ٿي جنگ نم آمتن با طرب

همي واتِ در رزنگه ٻه ڪين
ننا گرو ٿمين آسمان و زمين
ز ديگر طرف ڪو سپهدار شام
عبيد زياد لعين بدگهر
نيهو آئي و بانگ نبرد وردگاه
بدلداري لشڪر روسياه
عمر ابن سعد از ميمين بدشعار
عمر ابن حجاج ملعون يسار
محمد بن اشعث نابڪار
جناحس ٿهين سوي ڪرن با سپهدار

مختارنامه ۱

ڪماهاي چاچي ذڙٽ ٿي بجنگ
ز هر دو طرف ٿي خريدار جنگ
درآن بيشه از صولت شيرها
ز شمشيرها سرجن گہ جدا قبضه ها
گمنت خالي بچيان ز سم ستور
ز بس نيزه ها خوندل تنور
ز هر نيزه گو چشمه خون روان
ز شمشير شيران پيو سرنجاڪ
گرهن بعضين بو بتن چاڪ چاڪ

شہادت بلوبب زمردان دین
ہتنز جای گیہ خاص خلد برین
عبیدک ستمگار گو در زمان
سوی گشتک با زجہای گران
گمت دل ایتس بوز غم چاکچاک
دتن زہر ٹہ وست بیو بر وبخاک
یلہ آ و برہوش خود آن تعین
سپاہین دتن مصلحت نخ اسینین
چو انان حیٌ از دیترہ سر
گندکی سانتی ہارہ بتن پٹ کر

مختار نامہ ۱

بن شیر دل خاص بو سعید
دلیراہ آسی بیو چھونہ نکا ھہ بدید
سنوی آودر قلب لشکر روان
صف قلب ہم سرکرن در زمان
زدستش بتین فوج شامی ہلاک
نزیر دلاور جھوبی بیم و باک
سپاہین جھونہ کمینہ سر زمجال
متقابل شرکہ ہن بتن بٹھن برجدال
سکہ و جمع اش لشکر بے شمار
بین انجگاہ نیرو بی بسی زرار

ٹہاہ خستہ و نیم بسمل سپین
نرن تہ کلین تیت انبار گے
گمت نیم بسمل ٹہاہ خستہ حال
اپل آسو حیران دران رزمگاہ
زہر سو وست آ و سیلاب خون
پدر بو نہ شفقت کرن بر پسر
ونن با دل خویش بے زین بلا
مگر مو تستی آسو نہ دستگاہ
ازان ہر دو لشکر ٹہاہ گے ہلاک
کرک کریکے بو عفیفن چو شیر
سر دشمنان توہ انبو زیر سنگ
زہ ہنت از غلامان جنگی چو شیر
دتن حکم صید زنگی نامور
کرک در زمان آتش افروختہ
ازان پس چھوک نار در کارزار
مگر لین اکسن نہ بر تن بیوان
دلیران دین گے بزور رزم
علمدار سی با علم گے دو نیم
پراکندہ گے ساری از رزمگاہ
پراکندہ گے ساری از رزمگاہ
با بن سعید سعادت نشان
بنجانہ سو گو کرنہ مرہم بتن
روان مخبران کر شہیدن شمار
گمت دل ایتن بوز غم چاک چاک

ٹہاہ کشتہ سردار بے سر سپین
ایون در نظر ہمچو کہار بے
گرژھن بے سمن نل نمی پایمال
لبن و تھ ہنس آسنہ ان سپاہ
سر سروران پی بگرداب خون
نہ پروا کرن بو پسر بر پدر
اگر زندہ روز و مرن بو نہ زاہ
چھ بیم کشتہ گمین ہنا وردگاہ
بزیر سم باد پایان بنجاک
کہ این مداران مردان دلیر
مگر نام رفتہ ایو نا بجنگ
کمر بستہ نتس بی بخدمت دلیر
چو دیوان کہست گے بابام بدر
کرن جا بجای عدو سوختہ
کہ نا سر گے سپاہان فرار
بزیر علم بو گژھن در زمان
بخنجر زتک سوی علم بیک قلم
بدل ہپید گو مشر کن سخت بیم
چہ کوفی سپاہ وچہ کوفی سپاہ
چہ کوفی سپاہ وچہ شامی سپاہ
زترہ زخم آس لگمت مگر از سنان
دلن بارہ گے دشمنن در زمین
زہ ہنت کشتہ گے زیادہ از ہزار
دتن زہر ٹھ وست بخاک بخاک

کرن در زمان قاصداہ اک روان
کرن ہنتنہ قاصد ہر سو روان
پس آنگاہ دتن حکم از رزمگاہ
سبک مخبرن دیوس اینا مدار
چھو جس اندر دتھو متن سخت جوش
ودان نہ کرن سخت افسوس و آہ
سو ملعون گمت آسو دنیا پرست
لیس آسر ادیار آمنت پیشئیں
چھو ناداں گر ہن روزئی ہا رو مور

لکھون نامہ اول سوئی بصریان
کہ شاید مدد وام از ہر کران
وچھن کیت کم گیمت بو از سپاہ
گمت کشتہ از فوج تو شش ہزار
سپاہن چھو نہ رودمت یا قو لوش
زفنگ ہزیمت سپن روسیاہ
لبوستہ تہ کنھ گوس عقبی زد
ہنن خاص دشمن کس کا رخویش
ٹھاہ گیمتین پانہ دورن بگور

داستانِ دیگر

بیا اے مغنی زہ کہ ساز ساد
ونن ہی چھو دانای نیک اعتقاد
سپن کشتہ اند صف کارزار
عمر از شجعت پیوس سر بسر
طلایہ ہبر دراہہ از ہر پاکس
گمت خصیف لصف آسو ابن سعید
گمت لصف شب آسو ابن سعید
بکام تو آسن فلک اے پدر
اگرچہ ز رزمم سپن تم رہا
گز ہو ون برا عدا شبخون دمو
اگرچہ گز ہو کشتہ در رزمگاہ
شفیع آسہ آسانوی رسول خدا
اگر آسہ نصرت ز پروردگار

در داستان کہ بروہیم زہ یاز
ز لشکر خبر لوزت ابن زیاد
تمی مشرکان دزم شش ہزار
ز پنج و چہار آسو سو بے خبر
ہنن آسو از دیان ٹدہر اس
ہیشیں پدر گو ونن تس پدید
ہیشیں پدر گو ونن تس پدید
زشامی سپاہان مگر کنھ نفر
چہ مجروح گیمت ز سر تا بپا
مگر گوی نیکی زد نیا نمو
گز ہو اس حبیب سالت پناہ
علی ولی سرور اولیاء
گز ہو سرخرو اس بروز شمار

کہ از بہر اولاد خیر البشر
بی کینہ جو بی چھو گنہ ظلمت
سعید نکوروی نیکو سیر
ونن تس زہ چھوی مر حجاج سپر
زہ سپاس از پاہان زہ نک نامدار
سپن شبخون دشمن تبار
وہ چارہ دشمن گو در انتہای راہ
عمر ابن حجاج بو باسپاہ
سر ابن اسو وصف عبید زیاد
کرن افتخار یزید آسو شاد

مختار نامہ ۱

باال عیابی ونن تا سزا
سپاہ روی بدخوی تم بیب
گمت غافل از یازی آسمان
نہوت ہاز ما آسہ اندر جہان
سعیدن لپسر رستم روزگار
ہنن نام آن صاحب ذوالفقار
گذن تیز شمشیر کین از نیام
ہر سو زتن ہنتونہ افواج تمام
بیکبارہ گی نامداران دین
گذت درای بر دشمنان تیغ کین

دیو کرن سین ابر آتش فشان
ننے بوسن نار از آسمان
ہوا سے آتشین گو زمین سے آتشین
جہان گو جہنم ہوا اعدای دین
پراگندہ ہو گئے سادی از دشت جنگ
ز دریائے آتش زلن چون نہنگ
وچھین آسو ابن زیاد لعین
سو احوال جنگی سواران کین
پتھی پاٹھا تم سربسر شامیان
ہزیمت کھن تل ز اسلامیان

مختار نامہ ۱

وچھیت گو عبید لعین منفعل
ز اطوار خود گو سو از حد خجل
تبر در او نانند دم بردہ مار
سو از غار خود از دہین زہر بار
روان آو از کار خود بے خبر
گتہ ہو باخجل آسو سر از پیتیر
کما ندار ہمیر آ بس حالی و مست
سکت اس بہ جنگ و دست
سخن دہ کیت بدروز گار
سین جیم بد سیتی زاغ غلغا کنکار
سخن ہم سیاہ زاغ

سین غیب خسارہ از غبار
پسر با پدر بو گمت کینہ ور
سپاہ بد اندیش گے مستمند
در آخر ہزیمت کرک خستہ یار
در آخر ہزیمت کرک اختیار
پتی آس لارکن سپاہان دین
بپائی گشتک وات تم مشرکین
ز آواز سم سواران جنگ
بہ بوزنت لمس لے و دنہ تا و توش
کران آسو ہیہات افسوس و آہ
پرز ہوک تم مہ و نتو چھو کیا شور و شر
دیو کے تس کہ اے مہتر نامجو
شب خون بلشکر دز کن بگمان
سین سخت دریای خون موجزن
بغرباد لشکر بہ بس اے امیر
ز جنگی سواران کڈن ۲ دو ہزار
سر بام لگ ترا وی تیر و سنگ
کرن بینہ اندیشہ مردان دین
چو دریای آتش کرک سخت جوش
شب تیرہ بو گرد ناورد گاہ
سپاہا گے شمشیر گردان ہلاک
سبک کے رای جنگی سواران بہ تیغ
کہ بر بام دیو ارکھت سربسر
دتوک آتش نقطہ بر سقف بام

گر ز ہن گاوہ زن خویش اندر شکار
ز ٹن اک اکن با نوان آتش سر
محبان دین گے ز بس دو ز مند
ازان رزمگاہ گے ساری فرار
ازان رزمگاہ سر بسر گے فرار
ز ٹن سر تمن بی شمشیر کین
پتی گو ک فوج سپاہان دین
عبید لعین گو تب بید زنگ
پتھار ہیو و سپت کھنتہ رود ہوش
سین لڑوی تن جو ن لنگال سپاہ
شب تیرہ اندرمہ کر تو خبر
سپاہ از د آمتن جنگ جو
ز فوجت سین خون دریا روان
ز فوج تو اسیر ورا انجمن
نکمت کشتہ کنہ خستہ کھنہ گی اسیر
تمی درای ساری چو موج بحار
بروی دلیران دین بید زنگ
ز انبوہ آن لشکر مشرکین
گرزن بی نہنگان فولاد پوش
بون کا نھنہ چیزاہ سو رزمگاہ
ہمت خستہ لب تشنہ بے روی جنگ
کرن جنگ جوئی بآئین خویش
پین سیت آلات ہت سربسر
ہتوک نا زنراون سر فوج تمام

کروز نگین سخت باران تیر
کہ تا تره زن از زنگیان گی ببا
غلامان زنگی سین دز خروش
نگو عبد الرحمانن اندر زمان
ژتر کان متر سیند این زیاد
ونت ئی کرن حمله بر یکہزار
لگک تیز شمشیره ہا از میان
سینا بد اندیش گے سو بسو
دلیران کمر بستنی بر مصاف
ہر سو کرن ھتو ہمو گیر و دار
همه دشت میدان سین پُر ز خون
ترہی آس لایان شمشیر کین
زچاچی کمانہا و ڈن آس تیر
سین آتش افشان ہمی زنگیان
دلوک ؤ ز محشر سین آشکار
شبک عبد الرحمانن از زور تام
نگروا تو پانی در آن گیر و دار
زه ہت آس تم زیاده ہشتا دس
سپهدار لشکر ہنتھن گو روان
گریزان سوئی باره گی سربسر
وزین سو به نزد سعید گزین
چھوا ز کشک در امت بنز باسپاه
ہتن سیت ابن عفیف دلیر
روان گے زه سالار لشکر پناه

کرو تن تہنز پاره مثل حریر
ز ظلم ستم پیش ابن زیاد
ژتر گی سوران فولاد پوش
کرن کر یک آے پر ہنز زنگیان
دلیو فتح و نصرت خدا شاد شاد
تلون تھند سو بازوی خنجر گذار
دلوک ؤ ادر خون گرد نکشان
سین سخت برازدیان جنگ جو
سین قائم انداز چو نکوه قاف
ژٹن آس سرہا مثل خیار
سین پہلوان تت اندر سرنگون
ز کشته سین پُر سراسر زمین
ژٹن آس تم جوشن چرخ پیر
کہ گو یا سین پُر ز آتش جہان
زدو زخم نبرد راو ناوک شرار
بیکدم وڈاون صف اہل شام
یتت آس تم ترکیان نابکار
بدو زخ دتن دارت اندر نفس
ہزیمت کھتن ژل ز شیر ژیان
ژلن تیھ کنن رمه از شیر نر
خبر واتہ ابن زیاد لعین
چھو بر عبد الرحمن گمت کینه خواه
سعید از ل دراو مانند شیر
عبید زیادس گرک بند راه

ایون فوج ہیتھ سو دلیو لعین
بنا گہ و چھن صف لکڑن اہل دین
و چھت ہیچ روان از دیدہ خون جگر
سوئی کوفه گو سوی لعین و ربد
صبحن و تھو علمدار روز
نیبہ سرن یک علم گرم بازار روز
بکیہ ان نیلی سین سوی سوار
غریوان سین طبل بر کوه بہار
و چھن طشت ظلمت سر ستان تمام
تنبو پیمبران آس از پشت بام

مختار نامه ۱

سراسر جہان ہیچھ نوروز بو
ز بس خرمی بہره افروز بو
کرن رقص ستہ آسمان و زمین
سین دشمن آواره از دشت کین
خبر واتہ در کوفه ابن زیاد
زگردان حیّ از دز لو چھ باد
ز چنگال شیران ناورد گاه
ژلن گیمب مانند کلی سیاه
دل دوستان شاد و مسرور گو
ز بیدرش دل دشمنان سور گو

چھ ونکن مہ سیتین پی کارزار
بنی جنگ آمادہ پنجاہ ہزار
وچھو کیاہ کرن یم سپاہان شام
ژہ یہ وارہ سعم بلیشس تمام
ببال کیو ترکرن نامہ بند
وچھن بو چھ ابس یہ بحث تمہ تنز
وذن دراوسوی مرغ مانز باد
سوگو تمہ دلہ عبید زیاد
وتن حکم کو ترہ دوکہ درزمان
ہتوک نامہ ترتس نشن کن بیگمان

مختارنامہ بہ ا

بامر یزید جستجو تمہ تمام
کرن تہ لبن کو ترہ انہ زخام
تہون تتہ اندر ستہ تمہ جارتن
تیھ پاٹھہ چھوی چرخ دوہ کہین
درین جال وتھو شور جنگ آوران
تہ لنہ لہ سیتن تا ہفت آسمان
زیمس ستوران زمین جاگہو
نہان ھو افلاک دی زخاک گو
بجنگ آو رتی آی پیر وجوان
سپن کار بہ زبیر وکمان

بقصر ستمگر نمی نامدار
حصارس کرک حلقہ اندر زمان
ولی مردم کنک گے سخت تنگ
زخندق ژھنوک بیٔ تولتہ دوزمان
ببالای دژ کھت تمی بید رنگ
تیھی پاٹھ یک ہفتہ مردان دین
نہ پل خندقس تم کرن ہیتھو عبور
نہ پائی قرارو نہ جائی فرار
ستھاہ غم تنس ژاژدی تیغ زن
دتن ہنشیس حکم تول تم قلم
پس انگہ لکھون اے گرامی پسر
مہ گژھ غافل از شیعہ بوتراب
ژہ دیچھ مال و اموال فرزند و زن
خبردار تم ژور مرد دلیر
سو قدامہ مختار ہا نی دگر
خلاصی لبی ید اکھا ازین چہار
بویت جایہ آسوس یہن صبح و شام
دران مختار بہ یم ترہ کس
اگرچہ ژہ غافل گژھک زین چہار
ازین قوم خونخوار کر الحذر
چھ وکن سر سر ھمی مرد و زن
یلو اندہ بددی اکھا کو رہا
بردانگی پای محکم ژہ کر
یوایدر گژھی یکسپاہ گران

گژھت پی خروشان چو زعد بہار
بہر سو کڈت ژہ دصف پہلوان
وچھو کنہ متن سیت یار ای جنگ
کرک بند درہای دژ بیگمان
کرن ہیتھو تمو تیز باران سنگ
بزیر حصار گژھک بے بکسین
نہ گژھتی گمت آسمان سخت دور
ز اطوار خود گو متن شرمسار
زخانہ زنان و زفرزند و زن
کڈن نامسی چھٹ مطلب تہ سم
ژہ چھو کرلہ حت جان و تو بصر
مبادا فلاکس کرن یم خراب
زغار نگران شیعہ بو الحسن
ہمہ یم تھاو متہ چھم بزندان اسیر
قدامہ بن صالح نامور
ادہ زندہ روزو نہ در روزگار
ژہ تت جایہ کر کو ترہ از خام
کرک بند و واقف تو باشی وبس
وچھک رنج و محنت چھو دشوار کار
گژھی ملک سارو ی تباہ سربسر
کرن جنگ ازبہر این جایہ تن
تولی غاس منز زخد رفتہ ہا
ژہ از سنگ باران مہ کر گنہ جاذر
ادون کوفس اندر مہ چھوم بیگمان

زشور سمندان جنگ آوران
حصارس ہٹن کھت ہمی گنگیان
کمانہا بہ بازو فلاخن بچنگ
کھن بی بیارہ خدنگ از زمین
ز تیران ہوا گو مشبک جہان
سٹھاہ تیر پی اندران رزمگاہ
بدروازہ گشک از پیچ و تاب
سٹھاہ کشتہ گے از دو جانب سپاہ
مگر بوزا ابن عفیفن خبر
کلید ظفر آیہ نہ کہنہ بدست
مدد ز ہانڈن از زنگیان رزمان
دپن ایدلیران حق اند
مہ و نکن ہمہ زنگیان جہیم غلام
خدا زاہتہ ہاو و نہ تو بہ وزبد
حصارس ٹن چھوم مہ و نکن مراد
ز خیبر چہو نہ سخت تر این حصار
کٹ دہ گڑھو ہر گہی این حصار
بوانعام کر مو سٹھاہ مال و گنج
اگرچہ گڑھو کشتہ در راہ دین
بہ بوزت ہمو زنگیو سر بسر
سپین ساری آمادہ بر کارزار
تن چند از زنگیان گے روان
ز آتش سٹھاہ شو و تھو در حصار
حصارس اندر آس ہم مردمان

سپین شور و شر در زمین و زمان
تولت سر بسر آی تیر و کمان
وسن بی زن از آسمان تیرہ رنگ
کہ گویا حصار آسو چرخ برین
زرہ پوشس گویا سپین آسمان
تمن کن وجہت کرکین بی سپاہ
لبن بینہ و تہ شیعۂ بوتراب
ظفر یاب کا نہ گو نہ از رزمگاہ
ز ہر سو سپین فوج زیر و زبر
کرت انجنین کوشش زور دست
شبس منز در آر ز و چھوی نہان
کرو و ن بو آزاد از چشم بد
کرا ستہ آتش ہمہ صبح و شام
مدد دید کرو و نکس می سزد
نہ اورنگ خسرو نہ تخت قباد
مہ چھوم قوت صاحب ذوالفقار
بجان علی شاہ دلدل سوار
بیکبار آزاد کر مو ز رنج
لبو اجر بد از جہان آفرین
گندک چیرہ بہر شہادت کمر
کہ تا روز محشر گڑھو رستگار
کرک آتش افشانی اندر زمان
حصاری ہمہ مردمان گے فرار
ژل از بیم آتش کہان و مہان

بہ آتش سٹھاہ شو و تھو در حصار
کہ گویا وسن از آسمان آسو نار
بلیہ نار زو بس سپین در حصار
حصاری ہمہ مردمان گے فرار
حصارس اندر آس ہم مردمان
حصارس بہ آتش سمہان و مہان
ژل از بیم آتش از زنگیان بدرنگ
سبک کنہ زن از اندرون نہنگ
تمی آس آب اندر چون بیم
ہمو کر نہ از آفت آب بیم
ترت گے ز خندق تمی چون نسیم

مختارنامہ ۱۱

بیکدم گرہت پی تمی در حصار
دراندم سو دروازہ زالوک بنار
سپین آتش فتنہ از حد زیاد
ز غم پیو پہرت پلہ د ابن زیاد
بجارہ گری ہم دن راہ پیش
دژمن گو سو اندر پی کار خویش
براہ نہان در او سوی از حصار
دژمن آسو مانند باد بہار
سپین جانو در زن رہا از قفس
وچھن آسو در ہر کس پیش و پس

در آخر یکین وائو پیشس پدر
کرن تس نشس قصہ سارئی ظہور
دل زیا دعبراہ تس بوبجوش
مگر دل تستند بوگمت پرزخون
زبس گریہ گو تس اچھن گاش کم
بجو کوہ الم پرسش گو گران
بحال شکستہ خراب و بتر
یہ بوزنت عبیدس سلین ہوش دور
دتن نالہ روو دسنہ کنھ تا و توس
اچھو کن تمس داوسا ری پرون
غمس ہیٹ تمس زیادہ پیو بار غم
سپن لوک حیران یہ گو بیروان

داستانِ دیگر

بگا رندہ نامہ رہ داستان
چو از قتل لعبر احمد دار گو
کرن حکم جلاد آنن یہ پیش
دپن تس کہ از ام عامر دمار
اژین خون شاید بہا دل بم
ز کوفہ دپان آسو شخصا بکام
دپس تم کہ اشاہ شام و عراق
سر دشمنان آسی زیر پای
ونن کیاہ دلیران خنجر گذار
مہ کر قتل زن و نکس بہ ایگان
ھمی میانہ خاطر زہ بخشوش گناہ
زہنوس تال زنجیر فولاد سای
باندک زمانی سو مرہ ناگہان
سو گفت رافع تمس پیو پسند
حوالہ کرن راس فعس درزمان
سپن استادہ سو رافع مگر
ونن چھی ہتھی پاٹھ زر داستان
عبید ستمگار از کار گو
سو خونخوار کو یکبیر زشت کیش
زہ کڈ ون شمشیر زہر آبدار
غمک بار تمہ سیت از دل ترلم
لستند ہمنشین خاصہ رافع بنام
گمت سخت عاجز چھ اہل نفاق
بہ تخت فلک آسنی جان جای
کرن قتل زن پند من گوشدار
یہاس اندرروزہ این داستان
کرن سرفراز اندرین بارگاہ
کرو جای امنز بزندان سرای
بسختی تمس تیرہ پانی روان
زکستن سپن سوی لہا بیگزند
تہ ڈیشت سو رافع سپن شادمان
کرن برزخ امّ عامر نظر

ون آسو رافع بو در خواب زاہ
اگر دیشہن این مرچار دراہ
وچھم ون یہ بیداری این ماروی
فدا جان کرستا بیک تار موی
یہاس من پر شکستہ زاہ تہ بست
کہ جہز ہی پای پشت من بست
اگر ہم فخر اند دکہان و جہان
اگر تہ زنانہ چھ اندرجہان
اگر ہم فخر اند دکہان و جہان
اگر تہ زنانہ چھ اندر جہان

مختار نامہ

اگر نقد جان خود ایدر خدا
کرس مال و اموال ہیتر یا بب
کرہ مہ یدر رخسار خود ریز نور
کنہ ہم سر بسر خاندان یہ زنور
کرن پختہ دول خیال لا خام
تھیے پاٹھ بو رافع میک نام
ونکہ بے خبر آسو از علمِ غیب
کرن آرزو از خرد چھو یہ بعیب
سنگادِ تمس لیس آکس یار زغار
پسند ونکو آسہ دررورو نگار

مگر یس کس آسہ واقف جہان
سرفراز رافع سوئی خانہ گو
رہِ شوق خود طی کرن سربسر
چو آپ چو آتش گمت گرم راز
در آخر بنجانہ نین مہ جبین
اچھن دون اندرتس کرن بہ جاے شوے
دپن تس کہ ای شمع ہر انجمن
قدم میانی چشمنی پیٹھ ٹھاو
کرن خندہ لوزت سو گفتار او
سمت آی تس نش ہمہ مردوزن
در آخر مکانہ کرن اختیار
کرن است سجادہ بندہ گی
عبادت کرن آسہ شام و سحر
گژھن یام فارغ سہ ازنماز
یو اندر جہان چھینہ زان امام
برآلِ عبا خاص میانی نظر
زنورِ خدا بو جمالِ علی
ربتغ تس سپن تازہ اسلام دین
یمو لبو ہدایت بذاتِ خدا
محبت متن ہند کرت فرضِ عین
شہِ کربلا سرورِ ملکِ دین
سوئس بو جگر گوشہ بو تراب
ولی تس سپن تہ تسند گرد راہ
دنن کیاہ یہ تس شیخ رسولِ خدا

گژھن انگبین زہرِ تند دہان
نہ تنہا ابا دُرِ یکدانہ گو
ز نقش قدم بو کرن چشم و سر
بیٹھے کنہ ژنگ راہ دور و دراز
غزالِ ختن رشک خوبان چین
سہ سمین دفن سیمتن دلربا ے
ز رخسار روشن کرن جان من
غمِ مردم کوفہ از دل زہ تراو
چمین تس بیکدم خریدار او
مگر شمع زن بو دران انجمن
زہارِ عبادت سوئی کردگار
عبادت کرن باسرافکندہ گی
لبسوئی خدا داور داد گر
دیان آس ای خالق بے نیاز
دویم کانہہ جز آلِ خیر الانام
ہتن پیٹھ فدا چھس کرن چشم و سر
ز لطفِ خدا بو کمالِ علی
توجہ ژنگ شرک از دلِ مشرکین
سیب گومتن ذاتِ آلِ عبا
عداوت با عدائی جانِ حسین
چھو خادم میں خاصۂ روح الامین
ہمانا دل و چشمۂ آفتاب
گژھن سر تسند زیرِ خاک سیاہ
یمو تیغ کین وای در کربلا

یہ کنہ بو زہن رافع سرافراز
ستین ورنفکر زبانی دراز
دمس راج تمہ از سعادت کلید
سپکیدم ژس قفلِ عصیت نیرید
ونن ناشنر تمہ بابن زیاد
نبخشین وین تمن کرن نہ وشاد
سپن امیر عامر سس رہنمای
سعادت لبن تمہ بار دوسرای
دنن تس فدا آسنی میانو جان
مہ چھیک نادروخو اندر مہربان

مختارنامہ

اسہ ناحق وفو زہ چون خضر آبِ حیات
اسہ از ظلمتِ شرک دتھ نجات
یو کہ ماتھن پچاہ ضلالت
اسہ کم تھم زحبِ پیمبر خبر
زحبِ اہلِ بیت و آلِ سپن بیہ آسمان
سپن از ہدایت مہ تھد قدر و شان
عجب دو بہت گو مہ کحل البصر
زبس جہل آسو س گمت کور و کر
زن و جان و فرزند ژی پیٹھ فدا
یو ژی وا تہ وچھس یہ راہ ہدا

بخدمت کمر بسته وزی مدام
که شاید گزهم دین و دنیا بکام

ولیکن مه شس فن بین آرزوی
نقابلے ورت کمکو چھوی بروی

زچشمش روان اشک مانند جوی
سبب کیا چھوات فته ای نیکجوی

مه نشن فن بلا شک ته راز نهان
ته پر وا مبر رکیه چھوس از مومنان

سبک ام عامر زبان برکشاد
خدا و رسولت نگهدار باد

حزین چھس نه هجر یکی ناموار
سو چھوم مهربان تر زماد پدر

مه برج اوج سعادت سعید
گمت روشن از طلعتش روز عید

منور ز نور س گمت جان من
ز مهرش سها شاد بستان من

اگرچه مس کن کرک رهبری
ز انعام من پس لیک سروری

اگرچه خلاصی ته از دکهه ز غم
ته فرداد هائي لیک بکقلیم

ته انعام بخشی سها مال و زر
یه کنیزاه منگک تی دمی سر بسر

بخدمت کمر بسته چھس بنده وار
لیک خط آزادی از کردگار

دپس راغن ایوه شیر منده چھوس
ته مولی چھم جانو بوی بنده چھوس

بوگوس از هدایت ته نش بهره یاب
شکر تو آس زبانم کشاد

ته بنھه کن یک تو چھوسی همرکاب
محافظ چھو سانوی سالک آب

داستان دیگر

گوهر سخنی سفته کرد راز
سین غیب خورشید رخ باز

زمردم تهی شهر و بازارگی
دوکان بسته سادی خریدارگی

ز آمد شد مردمان این زمین
رهاشد سین خواب راحت گزین

جز انجم سراسر گمت بی نهان
گمت ود از نور سادی جهان

چو از گرد شب تیره گے کوه و دشت
سبک خواب از خواب بیدار گشت

بی شب دوی ارفع نیک نام
کمر بسته و تھیو ماه تمام

وچھن سنی بسوی خدا در سجود
برام عامر روان گو بزود

برام عامر روان گو بزود
وچھن سنی بسوی خدا در سجود
دپن لنکرای خواهرا حمید
ته روزگن نغم مبتلا تا بجند
اجابت گنی از جهان آفرین
سین مدعا جانو ونگت قرین
تنیس منز ضرورت چھنه بر لقاب
چھو شب جامه کعبه باصواب
الهی مرجا ایم چھ شبنم ده دار
گزهن چھو گرداحت از کردگار

مختار نامه

بنیز و نکین کره ونیز بخش
نکوفه گزنه هونز داران کلام عرب
مبادا بدانده بس بیداد
گزنه هی واقف حال و ازین خبر
ز دستش رعایا لبن چھی محال
ته تک و اره سیغمبر علی استقم حال
اگرچه درین شب ستر و طی راه
غنیمت چھ این ره و روشنائی ماه
غرض بد رهائی ته چھی گرمه خواب
خدر سگرنه گهاز نی آفتاب

پسند ام عامر سین انتقال
کمر بسته سرگرم رفتار گے
بیکدم سین تم سمندن سوار
نبر درای از کوفه اندر زمان
کړک بضف راه قطع از کس شتاب
تمس ر اس نندره هند آو ز ول
سوی ام عامر دین در زمان
کړن اک د ماه چوم مراد ام وخواب
ژه چوی بخت بیدار هوسیار روز
بله زن یو از خواب گرځه هوشیار
کړن ام عامر روایت خبین
بناگاه کړیکاه گیم اک بگوش
ون آسو شخصاه که ای نابکار
خدا اس نفس رتس چوس گرځهن سیاه رو
بلا شک کړم وان سر از تن جدا
نه چوی دین ودانش نه چوی شرم وننگ
روان ام عامر سین خسته جگر
رباطاه اس آو اندر نظر
رټن تیغ در کف بنام خدا
خدنگ نظر تم کڈن با طرب
وچون اژدراه اندران خانه آبو
دیون آسو زهر ټهار مقصود خویش
بکف تیغ هندی وچین بر جبین
ژه کو دک نشمشیر کرمت هلاک

چو رافع ون راست یقیل وقال
سر راه از بخت بیدار گے
کدکک گر بمانند باد بهار
بفرحت مه نند باد دمان
بناگاه اچهن منز پیک گرد خواب
ببالین تهون کله گونا صبور
طلایه ژه کر با دل شادمان
از آن پس کروس بر قتل شتاب
ژه از دشمن خود خبردار روز
ژه کر خواب انگاه بو چوس بیدار
چو در خواب گو مرد باداد دین
نه بوزت مه رزمنه کبهه عقل وهوش
ژه کهوتر از خداوند روز شمار
لیکنه مه نفس کبهنته هرگز مخواه
خجالت امینه بروز جزا
ژه چوک بد گهر مشرک تیز جنگ
نه بوزت دره آندم سین بستی روان
سٹهاه پرانو بو سیده سوی سر بسر
روان ژایه دردم بوینان اسری
کړن متوسکافی دران تیره شب
بجنگ آمت از صلح بیگانه آسو
سراسر تسند جسم زن آسو رتس
سو ابر سیاه آسو یا کوه چین
جدا کرمتن دست و پا سینه چاک

زخونهای ناحق سو گومت خجل
نکمه آسو متن مشرکاه سنگدل
زنانانه وونن رتس کراهی بد گهر
ژه تار زهنت میان دو شوی پسر
کړن گریه زاری ز بیداد داو
رسید ام عامر بفریاد او
نه گړځه غره اندر سرائی سپنج
چه اسن بویران ودون جابی گنج
کړن اسن ناله فریاد و داد
سو آسو سنه بوزن ره وی عناد

مختارنامہ ۱

دمان آو حاصل بو کړه کام خویش
زیاده مه کړه ده در جام خویش
ودن اس بیچاره مستمند
بسوی خداوند پست و بلند
دین بیه خدایا ژه چوک یره دیش
مه نهلاوم مه یادگن ماهن یدوش
مه دڅ یره ده شرم وناموس من
دماهی دم از دست این اهرمن
بحق محمد وآل عبا
مه کرزم نه برانتر وشرم وحیا

ز دریای بدنامی اي داد گر
خدنگ دعا گوت سنديه نشان
سبک ام عامر دران داوري
سيئن لرزه درجان ديو پليد
سيئن لرزه درجان ديو پليد
پريشان سيئن مغز آن کينه جو
بيکدم کڍن تيغ زهر آبدار
روان پرونٺهم اژدرن ڪٽيبر
سيرڙهننه سوي تيغ مانند برق
سبک خون وان گو برخسار او
لگت ضربتي در سيئن خشمگين
بکستي گرفتن گنڍن تم کمر
زهر در سو ملعون سيئن جاڙه جو
ميسآ به نصرت ني پروردگار
يله مردشيس ام عامر بديد
مه زالن پنن پاکن اندر بنار
بزور دو بازو ڈٹن بيگمان
ندا کرته دردم سوئي زن ني بان
دئين تس که اي پاک اماني دين
وچهون دشمن خويشتن در زمان
چهو هتر ڙه از خنجر آبدار
بله تمه وچهون جاڙه کا زخويش
توجن تيغ آن مشرک کينه جو
بر آن خون خود زهر ڍڍتين برز

مه ايدر بقدرت ڙه کڍنم تبر
اجابت سيئن نتن بدم بيگمان
کرن از غضب نعره حيدري
مگر جانش بخون مي طپيد
مگر مرغ جانش بخون مي طپيد
رسيد ام عامر به نزديک او
لگاون بر آن ديو بد روزگار
به زانن اجل وآتومن چهوم بسر
ڙٽت خود فولاد واز سن بفرق
وليکن سيئن خام تر کار او
کهنن يک قلم نقش در دل کين
کرن پنجه با مرد پرخاشگر
در آخر پشيمان سيئن تلخروي
نمس سيت جنگون چهو بهيوه کار
دئين تس که بدبخت وخوار وپليد
ڙه چهوکته برابر مه در کارزار
دلوک مو دگو يا پيئن بي روان
نه سيئن لوس آوار از خانمان
دعا جانو گو پراجابت قرين
نتهي پيومتن از سرس خون روان
کڍک اسندس جان شومس دمار
نه بس دماني دوان آيه پيش
ازان تيغ ژنو تمه جگرگاه او
سزاي ستمگر چهو آسان خنين

ڙه هيوک تراوتهن نيم بسمل بخاک
مگر دريدن تس کرک چاک چاک
ازان صالحه ام عامر پر زيان
ڙه کيئا نا وچهوي چهکيچ ون جان
دئيس تم ز نام ونسبت بيان
ڙه پرڙهم تم ز درج نفر بيگمان
ازين واقعه من سهڻا دلچهو تم
مگر خواهر طارق اعمش سم
ز مشرق بمغرب چهو پيس نامدار
په جو خورشيد تابان بنصف النهار

مختار نامه

ونن ناو يد وي گرهي در زبان
گڍن کياه نيڙه تهن نامه آوار گان
وي اسيبه پال کري تم مه نام
سڪينه حسين جهين عليه السلام
سهيل جهان ندئيه چهوي شعوي من
چوگل سرخه ولولوي روي من
دو ميرسکا نه چهونه کو سرفش اندر کريم
نمس هيو چوانا ه تطلب سليم
غلام غلامان شير خدا
سا ب عبا جان کرنه ون فدا

سين تس پٽ آ شفته ابن زياد
هئس تم نهاه گو بزندان اسير
امي وجه در اين زماواني خويش
زروئي برادر مه آسوم فراق
رٽس ناگهان ام ستمگار ذي
ذه فرزند من کُشته گي زمان
مه پٽ آسمانن بدل کر لوا
بوصل برادر مه تهاوم اميد
جهان آفرين بفرياد من
يه آسوم غرض تي ڏٺوم جهان
خبردار کر تم ز نام و نشان
يه بوزت سين ام عامر لعجم
ڏين قيرهن تس تخليق نکو
ذه کر شکر سوئي خدائي جهان
بو از جان و دل جهن ته پٽ مشتري
نکر ون ازين کُشته جو نيم نام
يه پيش برادر مت غم مه تهاو
بکامت سين گردش آسمان
نکر ون ازين کُشته جو نيم نام
ولي زنده و نه آسو آن بدگال
ڏين تس بجلدي بين ناد ون
يه آسوي ذه و مت لعنت تي اي حير
هنگه کانه اکهاز اله بکين بار
بدنيا گرهي کس آس عقل يار

بزندان غم تهاون اهيس عناد
ثنا خوان حيدر سو بود لپذير
زخوف بد انديش مولاي خويش
تتوم بوت تکليف مالا يطاق
ڏٺن کله ميانن جگر پاره ني
ز رسوائي دين لبوم مي امان
ولکين مقدر يه بود در قضا
گئيس از جگر گو نگان نا اميد
همي اتناوک ته اندر زمن
کڏٺ مياڻو مطلب ته اندر زمان
ته کس جهوک گرهک کتو مه ون بيگمان
تسند حال لو زت ٽهاه در الم
که انجو اهر طارق نامجو
ز دشمن ته و اتو يه هرگز زيان
بگفتا مرا بهتر از خواهري
يه چها کو فکوي يا چهو ز اهل شام
ڏين ام عامر مه جهيم باد تهاو
وصال برادر لبک بيگمان
يه چها کو فکوي يا چهو ز اهل شام
بمت آسو برخاک برگشته حال
وگرنه کري سر جدا از بدن
مکافات مت کوي لولت اي شرير
در آخر ذزي يا ته در نار خوار
همي از سينه جنس رٽه سوي کنار

در اول ز ظلم و ستم روزه دو
نکي جهوس قصور
اگر روزه نه ذيت زبان رکين انع دروغ
دويم جهين زبان
وگرنه بدنيا و دين سيفر و ع
سيوم دور از نا موافق رفيق
مکر زاه نبينه تفنق
رفاقت مه هوشيار
چراغ خرد زال ابهيه
نغفلت مه الن بين ز و بنار
ز داناي فرخنده بو ز سه يه فال
بيد ام عامر از ان بدسگال

مختار نامه ٢

ڏيو تس ني نام و نسب ون خبر
بو جهس جنين داد آن بدگهر
بو جهوس سوي ز نام من اند جهان
گرهن از دها غارن اندر جهان
بو سوي گوس ذکر بلا تيغ تيز
کڏام مي گوڏن در اکن بوي بمستيز
بو جهوس سوي از نثر کين چاک چاک
کرم تس علي اکبر بيو بخاک
بو جهوس سوي آفاق از بردلي
جهوکر مت سياه برحسين علي

در اصلاً ز میین چهو بڑ قد ز تان
زه دردانه اندر صدف گے نهان
مگر قیره نا آسمان گرد خاک
یت اندر چه آسوده جا هائی پاک
چو مرغ سحر زد بانگ با سرور
ز مردم در آمد ز سبین خواب در
بسبک شهو سو رافع ز خواب گران
مگر ز امام عامر و چهون تر نشان
سبین رز د ورنگس انوتس تغیر
ودن بو زهر ئی چرخ پیر

مختارنامه

خضر بود
چهان آمر عامر مه چون سود
مه از زندگانی وان کنه چهو منه
وودن آسو سو رای ای دل گو من خام
مه امید صبح آسوتت گو من شام
پری آس غایب سبین وی ز زمان
نت طرب گو بباد خزان
ونج آسو اے رافع نیک نام
سو مهر سعادت سبین تن ز شام
سبین رافع اندر زمان شادمان
که گو یا مس مو متسرخ او جان

بو چهوس سوی که پیراهن مصطفی
سر چرخ گردون چهو میاکو غلام
گمان بو مست آسه از اهل شام
دین امام عامر مست ای پلید
دین امام عامر مست اے پلید
سعادت مه گو حاصل از کردگار
کرن چهوکت بغض علی افتخار
ز آواره سپینک بدنیا و دین
زه دشمن کرت پانه نادمان
اگرچه دزت جسمی گوی ته سود
پشیمان زه سپینوک ز اطوار خویش
با آن همه عداوت چنین
تفاخر کرن چهوکت با ابن زیاد
درین کار اے نابکار پلید
گفت چهوی سو حیران در احوال خود
د پس اشین آخر امداد کره
گفت خسته دل چهوم مه از بو دکان
شکایت کرن چه سنه از بخت خویش
خزان سبین میانتی نو بهار
اگر صد هزار آسه هم جان و تن
زه چهک پرده ستر ناموس من
فلک آسنی چانو گفت غلام
ز خاتون جنت گر شهک کامگار
روان دراته تم دو شوی اندر زمان

ز قاسم هتوم بوس بن مجتبی
عمر ابن حجاج چهوی میانو نام
خیالات در دل مست آس خام
ز تیغ منت مرگ آسوی لضیب
ز تیغ منت مرگ آسوی پدید
درین خانه کرمکت ه مردار خوار
کهو زن چهو کنه از شیر پروردگار
د توک آسمان برت. بر زمین
در آخر تت اندر دو ک د زمان
مگر سر د کهه گو ینه نارک تنور
یه کرمت زه آسوی همی بو پیش
وچهو منه مه از هیچ کس مشرکین
ز آل نبی چهوی زه بغض و عناد
گرزه هن چهو ینه از دل زه مهر یزید
پشیمان چهو گو من ز افعال خود
مه چهک خواهر و مادر و هم پدر
بیم تت بدل خواهراه مهربان
وچهوم آسمان پایه تخت خویش
مه نعم البدل و اتو از روزگار
بو کره هی فدا سر بسر در زمن
همی زیر این آسمان کهن
بعصمت خدا نهادی صبح و شام
زه با فوج شامی کرت کارزار
بیکدم کرک دفن تم کو دکان

وچھن اکہ نا ناہ تس ھمرکاب
بفضل خداوند خورشید و ماہ
وچھت امام ستھاہ گوس شاد
وچھت امام عامر زبان برکشاد
سبک آسین نہ امام عامر سوال
زغم میانو دل کرہ ما این تہ مان
زہ کدہ ما تھس انجاہ وزبحر خون
دیُس نمہ اگرچہ زہ چھوی عقل و ہوش
زہ وچھ وارہ ایخواہ ہر پاکدین
سو احوال واقع کرُن تس بیان
تمس تہ لو سو غم از کلام مجید
ونُن راقعس سربسر حال او
ونُن سربسر قصّۂ کارزار
مگر راقعن بوزت اندر زمان
ازان پس تمو کرُ دوگانہ ادا
یلہ جام خورشید گو آشکار
مگر رٹکھ در پیش راہ نجف
کدک ما گر ہم نند باد بہار
بکن دردہ شوق بے ھمعنان
گہر سنج دانای گنج نہان
ازان گوہرم تازہ گو مغز ہوش
یلہ امام عامر بہ بخت سعید
مگر ما تفی کرہ تس کُن ندا
بدشت اندروں آس کنہ پہلوان

بمیس کُن وچھت مندہ چھن آفتاب
تمس وات از برج چارم کلاہ
کرُن حمد اَس وات وَن برمراد
کرُن حمد اَس وات وَن برمراد
کرُن حمد کوی وجہ وَن ایخو شخص کُل
مہ وَن زین سوار دلاور نشان
خبر چھاوَن ماترادہ ھم سرنگون
زمردان راہ خدا دو میوش
برادر مرا و ترا ہست این
ئی صدق قرآن رٹوک درمیان
گُل روشن از صبح صادق دمید
ز انجام وات آغاز اطفال او
کرم کنہ کتن کُشنہ سوے نابکار
بجمد خدا تازہ ترہ کرہ زبان
بصد عجز سوئی یگانہ خدا
سبک ترہ سمندن بہتھن گی سوار
ز برج اسد بو تمن صد شرف
سو میدان زٹوک تا بوقت نہار
بدشت نجف وات اندر زمان
کڈن دُر ز دریاو گوہر زکان
دلم چون صدف آمتن چھوم بجوش
بدشت نجف وات ناگہ شنید
ز درنج والم وَن زہ سینک ما
بمیدان تمی بی طلایہ کران

تمو بوز از امام عامر خبر
دپوک زر او اقبال سے نوی زر
سپن شاد مان ہم سرا ہر سپاہ
تمن سارنی آس پشت و پناہ
تمو اندرہ آک نا مدارادہ دو یلہ
زمان ورزمان بنچ پیش ابن سعید
سبک نہ امام عامر دتوک تس پیام
یہ دولت روان آیہ ناگہ زنام
دتیس تو رہ ابن سعید روان
خدا انصاونی درجہان شادمان

مختار نامہ

زہ کرہ تہن بو زندہ ازین خوشخبر
بو القصہ بختی سہاہ مال و زر
یہ کبیترہ اہ گرہ ھی تی تہ اندر زمان
بو کرہ تھس سہاہ زین خبرش دمان
پس انگاہ کرُن اکہ دلیراہ روان
زہ گرھ پیش آسن امام عامر دوان
یہ واتِ سی امام عامر بدشت
علامات نصرت پدیدار گشت
زہ عالم وچھن درزمان ام خویش
بسہ کشن وچھنہ دردِ ام خویش

ز مهر عفیف سعادت نشان
ودن سخت اندیده گیه خونفشان
هتوک مرهم صبر از اتحاد
به زخم دل امّ عامر شاد
دیوک تس به شربت هر کس عیان
چه چین روزنه کا هنة اندر جهان
کرن آکس سی امّ عامر بیان
همه یو از پدر مشفق و مهربان
درین امر ون صبر بهتر کرن
در آخر ز دنیا هر کس مردن

مختار نامه ۱

مدوید که مرکه دکار جهان
تان تهاونه از ستم پیشگان
نظر که برین گلشن روزگار
گهی چهوس خزان نه گهی چهوس بهار
چهنه باد اری چهو پا در رکاب
که کمر اکس نه زنگ روان چون آب
سو افره اشیا و سو بیژن شبی
ز قید اجل گے تمی مبتلا
مغنی خروش مغنی کجا
سو پروانه نی شمع روشن کجا

بیکباره گی آیی مردم تمام
سوئی امّ عامر تموکر نظر
مگر زنگ نوروز گو آشکار
همانا که رضوان اندر بهشت
بعینه یون بو نه بو سوار
گرس پٹ سین آسمان زن سوار
مگر گردیو سه اس زهمزداه
کرن شکرین خنده سو فا آسو
گمز خم بمیدان عشرت کمان
با زار غم یم گمت بی شکست
ز آواز کرنای عالی دماغ
جلاجل کرن سو ز از ماه و مهر
شگفته زمینین گل نقش پا
به طاقن امّ عامر بد بد
تمن کن وچهت گوسو مسر وختاد
ز احوال ادافع پرژهکه تم خبر
تمس سیت گیه امّ عامر روان
جهان پهلوان بو کڈن انتظار
بدل آس سو تس شوق دیدار او
خبر واژ گیه امّ عامر از ین
پهرو ژه سه از اسپ تازی نژاد
دتن بوسه پای سعادت رکاب
پر ژهوس پهلوان همه ماجرا
هاریک جداگانه از سر دو گرم

چه خویش و قریبان چه خاص و چه عام
زبس شادمانی سین تازه تر
بهاد آو لشکر سپن تس فرار
ودن زن گل عیش عشرت سرشت
زبس خورمی چون گل نوبهار
کڈن بر ملک گر چو ابر بهار
هوا عنبرین گو چو زلف سیاه
سو ترکش گمت بنیشکر خار آسو
تمس بو نه در خانه کا نزاه لمان
دل رفته بیه آک غیرت بدست
سراسر جهان گو ز عشرت چو باغ
کرن رقص قوال گرد آن سپهر
نمایان چو عقد گهر جابجا
هم از خواهر خود تم خبر شنید
دیوک زن دو عالم بدستش فتاد
سراسر و لوک تس نشن مختصر
لبوی سپهدار اندر زمان
نشانهای نصرت سپن آشکار
وتهت آو پانی طلبگار او
که آمد پیاده سپهدار دین
بسرعت پکن آیه مانند باد
زر نکش سپن ماه نو آفتاب
بشیرین زبانی کرن تی ادا
دتن حال گر ز نکتان گرم گرم

دەرآستی چهی دەر داستان ژە ازراسنی کر بیان داستان
بیا ساقیا دم مە جام طهور ز آئینهٔ دل گرتم زنگ دور
ازان می گرتم بیند در سرخمار کرن چوم مە با دشمنان کارزار

داستان دیگر

ونن نئی چو استاد فرخ نژاد خبردار گویام ابن زیاد
خبرواز س از دافع اندر زمان سوبام عامر دوان گو عیان
زتن دل تم از مهر و حب یزید سپن دشمنی ون تنزی پدید
بیوزت سو ابن زیاد لعین سپن در غضب گوستها خشمگین
مددگو تمن چشمنی هند سو آب دلش گمت بی زآتش کباب
دین صیدلیس گو ز لت از قفس سو هر گریون چو بینه راه بازیس
مگر از پی چاره آواره گو چو مجنون سو در زنجر زخاره پیو
کرن تم قسم لیس بجان یزید یکاه نیره بر جنگ ابن سعید
زاجاب حمید رتمامی جهان بوخالی کرن لوزنه کینه نشان
فروزان کرن ون به تیغ بلا بدشت نجف آتش کر بلا
بعارض سپن حکم آن نابکار سپاهان چهم لایق کارزار
تمی سر سبر انوکها اندر شمار دلیس تم دوباره سپن چل هزار
قوی پشت لش گو لشکر و جهت سپن خیره فوج ستمگر و جهت
کرن در زمان تم کمر بسته تنگ اتهس منزرتن تیغ الماس رنگ
دەورسم بیداد کرتم عیان کرن ظلم و بیداد بو هر زمان
تلوک همچو دریای آتش خروش زهیبت فلک لوزهتن گو خموش
ز مردان جنگی دوده ده هزار سراسر تمی تیغ زن نیزه دار
لعیناه دین نادمتسند هزیر ستم کیش بد ذات ها تنز بیر
سپاهین سپهدار گو سوی لعین دتن لش ستها زد و نعل و نگین

کرین سوی سپاهین اندر سپر فراز
ونن لش همه از و سوز و گداز
دین لش که امید باکام سکام
رهچون چوی نین تنگ و ناموس نام
بدشت نجف چوی گنمن بیدرنگ
کرین چوی جهان بر اندیش ننگ
بمین نام حمید رچهی بی زبان
در آیند منز نیهون مارتین بیکمان
هزیره بی نگمه از دری کیس نفس
زاحباب حمید رمە تراون کس

مختارنامه

اگریم دلاور ژه کره یک ابیر
چهیم پهلوانان افلاک گیر
دمی سرفرازی میان سپاه
زخورشید تابان گرتمی فیروزه جاه
دلاور گدان سرور صف شکن
بنام عبد الرحمن بل صف شکن
تمی گر جهان تنگ برمن شبار
دلس منزرتسند وی مه جهوم خار
دوویم پهلوانان اگر نام او
فلک بوزه بی شک گرتمی ام او

کرن بوس بحسین ابن زیاد
دژن لس علم گو سوا آخر باد
ببیکه دراو سوی دشمن کرو گار
من مومنن پرٹ پی کارزار
زکوفه سین شه و لشکر بلند
سین لرزه بر آسمان بلند
زفولاد پوشان آهن گرای
زمین ستن بسته گی دشت و پای
زسم سمندان صحرا نورد
تنجت الثری وانده نی ورد بدی

مختارنامه

زگرد و سیاه ابلق روزگار
زهیبت بیل و نهار
دیوان ناله از بتگمه بفوج بلا
هزبر بسیگمه ائی کربلا
بمین واتو در وادی سرزمین
دیک خیمه خرگاه دران زمین
ز اسپان جنگی تمو و ال زمین
سرن چکمه نیو شراب و کباب
بیٔ می مه چھو زمه منتن اضطراب
مه هیو کس چھو خوش فنکنش در جهان
هبت چھوس بیته سن شتن گره دشمنان

بوزقای غارت کرن ئه و زمام
تریم سندا گرنا و بوزک شتاب
بعالم چھونه کا نه همّ آوردا و
چھو ئه ورم امیران بل تیغزن
به پنجم بیٔ یا ئتھن کارزار
جوانان چھوس بیا کچالاک چست
بله چھی نھون پای اندر رکاب
زنیزه کرن خسته چھی آسمان
زتیر و کمانش جهان پرز شور
زتیغش دل سنگ خارا شگاف
محمد بنام است آن نره شیر
یمی پنجتن یدئه کره بک هلاک
یزیدبس لشن زی لبی سرتری
هزبر بد اندیشن بیداد دین
هزبرن دس ای عبید زیاد
وچھکئن از ین تیغ پرخاشگر
کرک گشته نم اندرین کارزار
دئن ناو اندر جهان چھم هزبر
کدئن یام چھوس تیغ کین از کمر
اگر با محبان آل بتول
اگرچه بو آسونه در کربلا
به بستر مئت بوس تئرمرده جان
زشرمنده گی چھوس گمت مبتلا
که از دشمنان تھاوه بینه نشان

سوئیس آسو سردار افواج شام
مئی کھنوته چن ساری آرام خواب
دئن ناو چھس طارق جنگجو
بمس سیت چھی سهل ناورد من
زه آس گزهی لشکر بیشمار
زجنگش بزدراونه کانه درست
وچھت بر فلک رم کھون آفتاب
زهوشش قلم از عطارد پوان
زهیبت بجنگل بهت مار و مور
تزلزل بپت دردل کوه قاف
سو بور سلیمان از صف دلیر
مه کھه چھو منه اندر جهان بیم و باک
دمی سر بسر فوج چی افسری
کمر بسته کرهئم بی جنگ و کین
غم و غصه ؤن ترا و دل تھا و شاد
بیو غالمس کرنه یو زبر
بعالم چھونه کا نهته چون من سوار
لڈن چھوس چ شیران گرزن چھوس جواب
بهن غارن اند زهیبت شیر نه
ائی خاصتا جبرئیل و رسول
کدورت نی دل ترا و جشوم خطا
زبیماری تب گمت ناتوان
بیٔ جنگ و آو سنه در کربلا
زه لشه آهم و نکنس قدر شان

برغم محبان آل عبا
نگارندهٔ داستان الم
سر پاک آن سبط خیر الانام
تن نازنین رود در کربلا
مگر اک دہا بو دران سرزمین
دران قریه بالکل ہہودا مکین
زاحوال شاه شہیدان خبر
تن پاک تہنزی چه در خاک و خون
تن پاک تہنزی چه دخون و خاک
در القریه بے زمر دو زنان
ونن آس تم ظالمن ناکسر
در آخر سوئی کربلا گے دوان
ہموکر سو گنج کرامت نہان
ہزبر لعین و التو در کربلا
تعجب نے کار جہودان کرن
ہموکرنه پروای ابن زیاد
ابا دشمن خود مدارا کرک
مگر آس ہیم دشمنان علی
چو آتش دتن پیچ تم ناشتاب
روان کرنه فوج ستمگر بکین
خدایا زه این ظالم نابکار
کرن حکم ساری تہند سروران
در القریه جنگ آوران گے تمام
دران قریه برپا کرک دار و گیر

کرن جشن نو رود در کربلا
لکہن جہی تیتھی پاٹہ بر لوح غم
بله دشمنو کر روان سوئ شام
بخاک و بخون گو متن مبتلا
سو لکش د سہا مختصر چون نگین
تمی دشمن سید المرسلین
ہمی بو زہن گوک نیر و زبر
گزہن کانه چهونه تو از ترس خون
گزہن کانه چهونه تو از ترس و باک
بران تشنگان و زوتب و دان
کرک کیا با اولاد خیر الوری
تمی اہل ده جمله پیر و جوان
سبخ کہ مطہر ہمی بیگمان
سین پام واقف ازین ماجرا
یزیدس نه ابن زیادس کہتون
نه خوف از دلیران شامی نژاد
بما دشمنی آشکارا کرک
نه نزاوک ته ہم وکتہ سن پزلی
گمنت دل التندن آتش کباب
برزم جہودان زبس خشم و کین
ز تیغ ستم جلد کرتن تباه خوار
جہودان دگیران خورد و کلان
بیکدم جہودن کرک قتل عام
زہبنک مارہتی کہتہ انک کہتہ اسیر

تمو با فیو که زین اختیار
زظلم بد اندیش بد روزگار
سیاه کلم پشه بلیه آری اره
گمے آسوده از غارت ترکنار
ہزبر لعین پے روی شنید
جہودان پین سخت حال شدید
دتن حکمتانا جشن فا ہی نبرود
کرن ته انن بربط و چنگ و رو
کباس گرانمایه دیر بر که ون
در و بام و دیوار پر زر کرن

مختار نامه ؏۱

ہست پیوٹہ بر تخت سوی نابکار
سبک گوبه چرخ برین ذوالفقار
در آ بزم سو دوازده کرم کشاد
نظارش کچیبل ابیران فشاد
ہمن کن کرن از غضب تم نظر
دران آسو سرانه نار حسرت جگر
ابن پیش تم سروران جہود
ہمن دیلو نه زین کارگیا آو بود
کرو دفن آل علی تو ہے نجاک
مگر سا لو دو دونه کہته بیم و باک

ز آل عبا کینس بو نہ عناد
بجز نشرک مرتد ابن زیاد
ہمن داو دینامین داو دین
کرن لعن چھوک آسمان و زمین
گمت پیش اہل خرد فرض عین
ہتھون بغض اعدای جان حسینؑ
ستم چھو بنہ دَ پیچ مذہب دوا
کرن کینہ پس سبط خیر الوری
بقرآن کرن لعن چھوی بالیقین
ستمگاری حکم الٰہی کمین

مختارنامہ ۱۲

ز بد نیک و بد بوزک اندر جہان
بدی تیر او نیکی زہ کر بیگمان
تفاوت ز الماس چھی در بلور
گنہ ہمن قدر صرف نشی ظہور
بدا تس مہ گژھ غرہ اے تیز بین
زصرف سا روی گژھن چھوی مبین
چھو شیطان سرزو بہت در کمین
خبردار اے صاحب عقل و دین
سزاوار باز ار محشر زہ آن
متاع حسد زمین گدت از دوکان

ترحم کرن چھوی بہ بیگانگان
عداوت کروسانو توہہ آشکار
یزیدس تہ شمن ونن ونیو کیا جواب
بیاسنج جہودان فرسود تن
مگر اک دماہ بوز گفتار سانو
علی آسو توہہ پہلوان نامدار
مقابل تس بو نہ کانہ پہلوان
بیکدم در حصن خیبر زجای
ترحم اسی بڈ کرن آشکار
ترحم براحوال این کشتگان
بہ کینتراہ ونن چھوک تہ مالوای شفقی
مروت بہ گونہ بشرع و ہنر
دویم بوز لب تشنہ و سینہ چاک
سو احوال ڈیشت دلن گو اثر
چھو بہتر تہند خاصہ اسلام و دین
برشیت جہان چھوی کرن خندہ زار
جگر گوشہٴ مصطفی تری زبا
جہود و نصاری نہ آتش پرست
درین کارس جز رضای خدا
ستمگر ہزبر ان تھون کلہ بپیش
دتن نہ ہمن فیر تھن کنہ جواب
بیکبارتہ حملہ اہل ستیز
زبیداد آن مشرک بد نژاد
تہ آل علی بو ہمن ہیتو عناد

بہ گو سر بسر کار دیوانگان
کروسانی دشمن بڈ مدار
جواب سخن تو ہ دیو باشتاب
دپوک تس کہ اے مہتر انجمن
ژہ وچھ وارہ انصاف اطوار سانو
اسی مارہ ہی از دم ذوالفقار
ژلن تس تہ شن آسی فیل دمان
کڈن تم زبازوی خیبر کشای
وچھون ہیم چھنہ لائق کارزار
زکشتن تمی دتو متن بو امان
علی آسو دشمن نہ آل علیؑ
عداوت تہون از پسر با پدر
تمی شاہزادہ چھ بہمیت سنجاک
تمی در زمین دفن کر سر بسر
توہند بغض تھاون چھو اسہ فرض عین
براحوال خود ودزہ اے نابکار
ژلوت تی ونن چھوک ژہ یا مصطفی
ز مرد منافق ستھاہ بہتر است
مگر مطلب آسو نہ کانہہ خدا
ز روی ملامت نہ از کار خویش
دتن حکم ماریوک ہم باشتاب
سپین خون یوان از دم تیغ تیز
بنائی جہودان تمو کربیاد
ذنک تم جہودان مسکین بباد

داستان دیگر

گذارندۂ داستان کہن
ہر بر ستمگارۂ بد نژاد
سین عبد الرحمن سٹھا خشمگین
دین چھو منہ پروای ابن زیاد
کرن ون روان لشکر کینہ خواہ
محمد تہ و رقاء غارت باو
زہ کر حکم اسہ ون گرزھو در زبان
چھو کیا طاقت آن ہر بر لعین
گرزھو اس بٹ ہئی کار زار
ہئی جنگ جوئی کر و تیز دست
سبک سیر گردون جھو کینہ دار
مگر عبد الرحمانئی بایقین
کدک تہ ور ساس انی سپاہان جنگ
ھمی برت اکھا رستم پیلتن
ولت ہیرہ بن آتش برگستوان
سپاہ و سپہدار مانند شیر
ز دشت نجف گی سوئی کربلا
تزلزل زمینس سین تا آب
زمانہ تا بماھی دل روزگار
ز غریدن طبلہای گران
ز کرنای ترکی تھوی شور راو
بسرعت یکن آتش مانند باد

دیون چھوی تیھی پا ٹھ دا آنجن
سپہدار بر فوج ابن زیاد
زبس خشم تم کھار چین بر جبین
ہر بر و سپاہش دمک ون بباد
ہر بر س کرن روز روشن سیاہ
دیوک تس کہ اپنا مور جنگ جو
کرو جنگ با دشمن بدگمان
زہ بٹ آنہ لشکر ہئی جنگ وین
وچھو کس اکس آسہ تائید یار
بقلب ستمگر دموا ہس شکست
ہر بر س کرن لے وبھی آشکار
ہمتن پہلوانن کرن آفرین
تمی پیلتن ہمچو ببر و پلنگ
بشکل و بقوت تمی صف شکن
سراپا کرت تنت اندر لے نہان
یکن درای بر جنگ دشمن دلیر
کرن جنگ اعدا ہمتن مدعا
ڈلت انگ گوا ز رخ آفتاب
ز شور جرسہا سین بیقرار
سین لرزہ اندر زمین و زمان
گمان گو مگر صاحب صور آو
کرن طی بیابان نشیب و فراز

علیہ زن شہنشاہ جبرئیل جب سخن
نہان گو بجبہ نگاہ مغرب زمین
فروخت شین گدر روان تیمع ماہ
زانجم کرین تازہ تر بارگاہ
جہان ہر سبر ہائیل خواب گو
بستر گرہ خواب بیدار گو
جہان ہر سبر ہائیل خواب گو
بستر گرہ خواب بیتاب گو
سپہدار دین با تمامی سپاہ
ہئی خواب شب تج بار امگاہ

مختار نامہ ۱

برآمد شتہ و میدان ہو کر مقام
سین راحت آسا لشکر تمام
غزال شین نافۂ عنبرین
کرتا دہ کرن جلد زا ہو چین
وچھو منہ مہ راحت ر آباد شب
چھوتت مترہمی صبح و شام طرب
ونن کیا ز زلفش آفتاب
تہ ون تلو ازدوی دشمن لقب
تہ از آب زر کرد قم بر حریر
بوصف دم صبح روشن ضمیر

درآندم جهو دن دين بيگمان
همه سيڪن يڪوفه ايو تو ره روان
همه از شبخون جهو گندمت بکر
شفق گون ڪرين اسمان سربسر
وجهت ميان شير زهر آبدار
هر بر لعين ٿهاوه رود رفرار
د شمشير من يدسو مو ڪلاوه پان
ره ڪوفه ره پاش پيش اندر زمان
يڪوفه مگر نيزه در رزمگاه
ڪرن جان بيڪدم خراب تباه

مختارنامه ۱۲

منڪو بانه همت زير وردگار
يڪو دشمنن تيه پي ڪارزار
بيه ڪنه اينه ريه ده ني ٿاوه رو
ولي نيز مير وغيرت جهو مردان يڪو
جهو دن وتن تمند وي هيو پيند
ستر ٿلو ٿمو حڪم آن ازحسب
ڪمرو مشين بي از جهو دان نزار
تمو باقيو بسترنه زڪرن اختيار
بيه اڪنابن به نزد يڪ نت بامر
سترين جايه مغرب نه جين تمر مقام

مُ صبح ناگاه پيس هيو بجام
زه از آب زر کرقم بر حرير
سڪندر چو با صبح دمساز گو
دم صبحدم مهتر مسلمين
يڪن آتش مثل تا ڪر بلا
ڪه بر دشمن صاحب ذوالفقار
بيڪدم ٿموڙي ڪرڪ نصف راه
تڪوڪ شورداد اي سپهدار دين
بتاراج گو مال و فرزند و زن
سپهدار زفرياد اين دادخواه
سبڪ پالتي لشڪر ابن دم زمان
بيا سخ جهو دو پس از اديب
هر بر لعين ز روي عناد
ڪرن لوٽ مارت زهنن سربسر
نه ڪنه سرڪشي ڪر ازان بدسير
لصحرا بميت آس تنهائي پاڪ
دليو ڪ تم به در پرده غيب بود
بيه زن سلطان چرخ برين
بعون خدا خالق برق و ابر
تهتوي جنگ با دشمن بدنژاد
هر بر لعين وڏن وڏاون جو باد
اگر چه ايو تو هته از اتفاق
زحڪمش جهو دو ڪر ڪنه عدول
زاسپ و سلاح تم ڪر ڪ شادمان

سپين دل لشند معدن نقره خام
بوصف دم صبح روشن ضمير
با آئينه داري سرفراز گو
چو خورشيد ڪهتو بر سر چرخ زرين
سبڪ دراية لشڪر بنام خدا
فروزان ڪرين آتش ڪارزار
فغان ڪر جهو دو دراشناي راه
رسيد ادابن زياد لعين
همانا ڪه آواره گي از وطن
سپين جيولاه گو رڻ تم براه
نمن لشڪر نه زهون جه شور وفغان
زه ڪن ٿهاو اي نامدار عرب
سراسر ڪرين شهر سانوي برباد
پدر از پسر ز لو پسر از پدر
نه اينه آسو در سر خيال دگر
بميدان تمي دفن ڪر زير خاڪ
سپين تي زاري جهو ڪنهته سود
بمغرب نه مين لوزه اندر ڪمين
شبيخون دو مو بر سپاه هر بر
ڪرن جهوم مثل دريا زه يا
گز هو بر سر جنگ ابن زياد
گز هو بر سر جنگ اهل نفاق
دل و جان ڪر ڪ حڪم تمند قبول
به نيزه لشمشير و تير و ڪمان

بحرگاه خاص فلک بې حجاب
ز انجم سریر فلک زرنگار
ییاقی کمر بسته گی هر یکس
شه شب سپین بر فلک حکمران
سپهدار دین لښکر نامور
سپاه و سپهدار با نام و ننگ
بیکدم سپین باد پاین سوار
سپین پر تو لعل رخشان جنان
محمد بمانند شیر ژیان
سو ورقا پاهن یکین بوزبس
ظفر آسه از سروران سپاه
سپهدار دین سخت هشیار آسو
مبادا که از گردش آسمان
قضاد امس دناگی زدوره
به زانن چه بیگانه یم از سپاه
یمو سیت گرځه صید فریب اسیر
دتن حکم آنک رټت هر دو س
کرک پرسش حال ازان بد نژاد
بمتن شبرون گو بدل ئې خیال
بجز داستنی جز کم و کاستی
دیوک بتس که اې مهتر هوشمند
بجاسوسئې لښکر مسلمین
مگر آسو نه کنه پتن اختیار
ته الصاف کړو نکن ای پهلوان

فروزان سپین مشعل آفتاب
کرک بیوڅه تت پټ شه زنگبار
بخواب اندرون گی خلق بې هراس
بیکدم سپاگو زمین و زمان
رڼک آب آن ره کربلا در نظر
کړت بر بیځون کمر بسته تنگ
یکین د رای هانند سیل بهار
چراغانه اندر زمین و زمان
سپاهن مگر پیشرو لو یکان
پس و پیش آسک ده سردارس
بگره دون ز دلهاغسن خیل آه
نظر تس حیپ و په است بر کار آسو
بهت آسه با فوج دشمن نهان
یکین شخص چه راه بمانند کور
ز فوج عدو یم چه جاسوس راه
چهو بهتر مین دون کړن د اروگیر
کمر کی بند کم دو شوی اندر قفس
درین شبروی گیاه تهندی مراد
بجین سانو یت جا به بالکل محال
مگر راستگاری چه در راستی
غلام آستی این سپهر بلند
چه آمت بحکم هز بر لعین
چه محکوم آن حاکم بد شعار
وگرنه گرځو بگیته خسته جان

سپهدار دین و چهن ست را باز
بر شتن کړن بند دستی راز
سر کړ اندر آمد سمتی بسته پای
ستیک سیت پاس سوی کربلا
دشمن سپین آشکار
روان فوج لښکره بې شمار
بصحرا بهیت ورقا ترتیب فوج
بیکبار سپین جوش زن همچو دریا موج
گرځن پانته بیت سرگرځن از سوار
دتن با محمد یل سکا زرار

مختارنامه

صف میمنه ټم کړن بې خلاف
سپاه سخت محکم تر از کوه قاف
صف میسره پهلوان یکهزار
عمیر ستیزنده همت نامدار
دین پهلوان بدشت ستیز
بله زن بو والو گذو تیغ تیز
وچهن کړ سپهدار دومین
کرک کنه کنن دشمن پر طاکین
ده ساک از سپاهان متن جم کاری
کرن بو سرجنگ دشمن شتابی

زبس کشتگان اندر اندشت جنگ
ردین تہ جیھن کو گذرگاہ تنگ
سپاہ ستم پیشہ عیر از شمار
یہیں کشتہ مردار در کار زار
چو گرگ دمان و چو غران ہزبر
برابر یس سو نہ فیل و ببر
اتھس منزلت تیغ زہر آبدار
ذٹن پہلوان ہمیشہ بل خیار
چو دید آن محمد پل نامدار
ہتوں نام آن صاحب ذوالفقار

مختار نامہ ۱

تمر غنان
تو تن تمر سنان و فرن
چو پیک اجل تس اتن گو دوان
دمان و اتو مانند غران چو ابر
سو کو آرزومند جنگ ہزبر
درآو بخت با دشمن بدگمان
سپہداران لشکر یزید زیان
کہ یک جنگ با ہمد گر سخت تر
ز تیغ و سنان و ز تیر و تبر
تبر بوی بو بر محمد عیان
خدمیہ تمشن او بو بیگمان

تزلزل سین اندران کوہ و دشت
ہز برن جیت آسو جام شراب
سو ملعون بہوش آو اند زمن
عمیر از لیار و محمد میین
تزھی در ایہ شمشیر در کربلا
سین تنگ شامی در آن کار زار
ستم پیشگان تنگ و لاچار گے
سپاہان دین ہمچو غرندہ میغ
کرن لگے شمشیر گردان ہلاک
سراسیمہ از گردش آسمان
شب عیش تس تند بدل گو بغم
تمن ہوش از می گمت بو دست
بجائی سناہای گرز گران
کڈن جامن از آستین آس سر
چو دیوانگان ہر طرف لاڑہ نی
دم اسپنے تازیانہ خیال
گوڑن ہنھو فرت بو کرن ین ساز
گھی مشتہ لاین گھی تیغ کین
شب تیرس اندر قیامت عیان
ھمی عزرئیل اندر اندشت جنگ
سناہای گردان گمت بے بلند
ھم از زخم گو بال گرز گران
تنھی اہس لاین خدنگ پران
زخون کربلا رشک گلزار گو

سناہای گردان نے گردون گذشت
گمت آسو بہوشتہ مست خواب
چکا چاک شمشیر گوش کنن
سبک و اتہ دو شوی ہمیدان کین
زمین آسمانس کرن الوداع
ز شمشیر اسلامیان گے نزار
زمستی تمی مست و آوارہ گے
ذٹن شاہین بی بزوبین و تیغ
پیوں آس غلطان بجوں و بخاک
وسٹ آگے و سیلاب غم ناگہان
لشکر سین غرق بحر الم
وتھن تھد پیوں آس خاک پست
تلوک ساز و طنبور اندر مان
بجائی کلاہ موزہ لاگن بسر
کرن آس ایزار دستارہ نی
کرن لگے گز ھن بے تمی پائمال
کھن تہ پیوں تھکنی بر زمین
ذٹن اک کسن لگے تمی مشرکین
سین از دم تیغ اسلامیان
گمت آسو در قبض ارواح تنگ
ذلن آسمان لگے ز بیم گرز ند
پریشان کرن مغزہای سران
جگرہای گردان کرن بوٹن
کہ سیلاب خون زن پدیدار گو

بهوی آدلاران زبس خشم وکین
زجنگ خزیمه زه ون فرته روی
تن بهٹ سنان پس سین خشمگین
سراسر س استخوان ریزه گے
زفوج هزبر زبان وتهوفغان
سپاهو هزیمت کرک اختیار
روان تم جهودان زبس خشم وکین
سپاه گریزندگان گے اسیر
محمد بدنبال شان باسپاه
اتهس کت رٹت خنجر آبدار
گرفتار غم گے سپاه ستم
سو میدان زخون گشت رنگین تمام
ستاره زل زبیم نوک ستان
زبس شعلهٔ تیغ آئینه تاب
زظلمت شبن ترا و ناگاه سپر
نگر درای زان ورطهٔ کارزار
سین ده هزار آٹه سا س از سپاه
پس انگاه سوئی کربلا گو روان
غنی گے زمال غنیمت سپاه
زخرگاه کشتی لشکری آیه تنگ
یله اس اسپ و شتر بر کنار
زشمشیر وگرز و خفتان و خود
زهر جنس شایسته بیومت تپهر
سین لیں اکس با زبخت سعید

شتابان به نزد هزبر لعین
سخن مختصر از محمد بگوی
سر نیزه تو لبهن دتن. بر زمین
بخاک و بخون اندر آمیزه گے
علم تس سین سرنگون در زمان
پنن جان موکلاوک از کارزار
هزبر نتن آی تم از کمین
بجنگ جهودان دران دار و گیر
کرک بسته کنه زهنگه رت براه
بنام علی صاحب ذوالفقار
بخنجر زٹن بی تمتن یک قلم
گر زهن تهیکلن آسمان وقت شام
تمو جای رٹ بر نشید آسمان
بشکل تبر زین سین ماهتاب
رہاگے ستمگر از ان شیر نر
زفوج ستمگر دوباره هزار
در آن جنگ انه فوج دشمن تباه
سو ورقا ایا فوج جنگ آوران
زر و مال و دولت تمو لب سٹهاه
تمی خیمه ہاکے سٹهاه زنگ رنگ
تمن بیٹ جلاله تیمی زرنگار
بمت بی شمار اندر اندشت بود
تلوک سر بسر گے سپاه بهره ور
زشب صبح اقبال تس گو پدید

داستان دیگر

بیه صبحی زلو گر بیان شب
نبرد را و خورشید با صد طرب
سبک دور گیبه گرد افواج شام
نبرد رایه شمشیر مهر از نیام
چو بر تخت کهتو مهر گیتی فروز
دتن سکه بر نقرهٔ خام روز
زخواب گران گو جہان رستگار
بہار سو سین گلشنی آشکار

مختارنامه ۱

محمدنه ورقاء جنگ آزمای
بہار سو وچهن اکس در کربلا
نظر کر تمو سوی آن کشتگان
زفوج ستمگر گمت بے
کرک حمد بر داور داوران
دتن فتح اسه بر سر دشمنان
بیاد جگر گوشهٔ مصطفی
وتیک ناله خون ہا رک از سیل ہا
مگر چند تن خادمان حسین
بتربت کرن بی حسین و احسین

سو دا لشتو د بزم این انجمن
تتن چھوی بیتھی یا ٹھ طرز سخن
پچو در کربلا آن ہزبر لعین
سپن کشتہ از تیغ مردان دین
از ان مشرکان کھٹ زن از کا نزار
ز شمشیر گردان سپن دستگار
کرن گریہ تہ نالہ فریاد داد
ہمی وات پیش عبید زیاد
دیوکر نس ایہت چھو کر بے بیم و باک
ہزبرت بیفتاد در خون و خاک

مختارنامہ ۱

چہ اس زندہ درامت ازان سگ زار
زشمشیر گردان سپن دستگار
یہ بوزت سپن خشک چون برگ کاہ
زنن پیچ مانند مار سیاہ
ودن نہ سنگ آوتش اضطراب
زبس غم دیس تپس کباب
زبس غم تمس بند گومت نفس
زبارہ الم سگومت اندر قفس
تولن تھد نہ کف سر نہ افسوس سر
سرہ در کہ بلا گیہ شکست باہ

تھو بو نہ یلہ و احسین وا حسین
کرک نالہ و احسینا بلند
ز لک و ملک و تھو فغان دریغ
دریغا گل گلشن مصطفی
ز ساقی کوثر سو بو یادگار
دریغا تن بو نہ کانہ غمگسار
کنوی تو مگر شاہ انجم سپاہ
دریغا سو بو نیر صبح صبر
وست آسمان گوتہ پیو بر زمین
دریغا جہان ای و د شہریار
بیا د حسین آن شہید ستم
سو ورقی مگر آ و اندر کلام
ازین گریہ زاری چھو نہ کہنہ سود
ازین زندہ گانی چھو بہتر مرن
گرتھن چھوم بجنگ عبید زیاد
گرتھمنا درین جنگ بخت آشکار
مگرون کرو چارہ جوئی چنان
گمان چھوم زمرگ ہزبر سیاہ
چھو بہتر سپاہن کرن انتظام
چھو بہتر ازین دے لشکر و کڈو
یہ لشکر یلہ آسو تھو پشت بان
بگفتار ورقاتی باز گشت
سٹھا شادمان گو سو ابن سعید

کرن گریہ گو اسہ ٹھن فرض عین
ہمی آ و د گریہ چرخ بلند
سپن آفتاب ہدا زیر میغ
زباد خزان پیو سو در کربلا
بلبلت شگان آسو غمخوار و یار
سو گرہ ہے پتن شرمس ہیٹ شمار
بمغرب نمین گو نہان ہمچو ماہ
سو از لشکر شام گو زیر ابر
جدا گو یلہ مہر از برج زین
ون بر سر زہ لد خاک آ روزگار
و دان آس تم پہلوان دے مبدم
د تن تم سپاہان دین پیام
بہ باید فدا سر بہ بالین نمود
یمو سر فدا گر تمن گیاہ ڈرن
کرن جنگ ہمراہ آن بد نژاد
ز جام شہادت کرم کامگار
گرتھن گرتھو جہان خالی از دشمنان
ابہ پانہ بالشکر کینہ خواہ
گرتھن ساری آمادہ بر انتقام
بدرگاہ ابن سعید اس گرتھو
بیکدم ہمو تاراج از دشمنان
تمن بخت و تائید دمساز گشت
ظفر یاب لشکر وچھن تم پدید

داستان دیگر

مہ دُن کا ہفتہ چارہ چھونہ در نظر
دتُن حکم آہن سران سپاہ
دپن اید لیران فرزانہ کیش
ہزبر ژیان آسو در کربلا
ز جنگ آوران آونہ کانہ اگھاہ
تبنگ آس از شیعۂ بوتراب
دنیو توہیت اندر چھو کُس یار میانو
بیار سنخ سپاہ ہو دپُس دِ زمان
اگر گُشتہ گو سوی ہزبر دلیر
مگر فکر از گردش چرخ پیر
ژہ سپین چھو کُس ثانی اندر مصاف
عبیدن یہ گفتار بوز از سپاہ
کرُن برت اکس نو بنوی آفرین
کمر بستہ از بہر پیکار درای
علم کرکھ استادہ کھتو سوی زمین
کرُن ہمچو فرعون طبل رحیل
زمین آیہ از نعل اسپان ستوہ
نشانہا ہوا گیر گے چون عقاب
بیکدم اسپاوات در کربلا
سو درخانہ ابن سلیمان یلی وان
ازان شیر مردان لبو نشان
ازان پس وچھن گو بناورد گاہ
سو میدان سپُنت چھو گلگون بہار
ز خنجر گمت بو مژن چاک چاک

بیٔ چارہ جوئی گنڈن چھوم کمر
بر ژہن مصلحت بوژن رو سپاہ
مہ از مشکلا سخت تر آو پیش
کرک سر جدا اتن بہ تیغ بلا
سراسر کرک گُشتہ در کربلا
نہ چھوم صبر در دل نہ آرام و خواب
سوژہا نڈن مگر چارہ کار میانو
کہ ای نامور مہتر حکمران
سٹھاہ پہلوان چھی بمانند خیر
ژہ چھی چِل ہزار از سپاہ امیر
اگر آسہ محکم تر از کوہ قاف
کرُن سادی آفرین مرحبا
سراسرہ رسم و بیداد کین
حسن کشش آور دتا زی بجای
یکن درای جنبش سپن در زمین
سپاہ درای جوشیان چھ دریای نیل
زلبن گردیہان سپن پشت دو کوہ
بیٔ مرغ زرین سپہر آفتاب
بمی آس بدخواہ آل عبا
سپاہت گمت لے بدیگر گران
سراسیمہ گو سرور مشرکان
وچھن ہر طرف گُشتہ گمیت سپاہ
ز خون یلان اندران کارزار
سر پہلوانان بمیت لے بنجی گ

دِتن حکم نیرن سران سپاہ
کرن مومنن زیر خاک سپاہ
سپاہ ہین دِین و ان کر روین قرار
وچھو اسہ گیاہ گرہ دتش روزگار
چھو مور و ملخ بی گرہ ہت ہمگروہ
زمک جای در دشت و ہامون و کوہ
ہوا تیرہ از خیمہ ہای سپاہ
سپاہی سپن تا زماہی و ماہ
گہ گویا ہیوا ز ضرب نعل ستور
بروی زمین ہیر سبز نجم مور

مختار نامہ ١

معنی ژہ کرُون سرود اہ بجان
ہمی ذیرہ نہ پردہ آسمان
خبر چھمنہ دل چھوم و دن ہمچو نی
براحوال جمشید و کاوس کے
خبر وُن ز دارا و آئین او
ز دستم بیان کم ز بیژن بگو
سکندر کجا آئینہ گو کجا
ہمان دو شنگ ماہ پیکر کجا
کمی تاجداران زرین کمر
بزیر لحد سادوی تر او کر

مغنی زہ کڈ ساز آئین دہر — بظاہر چو شہ آند سہ باطن چو زہر

داستان دیگر

بما ئیندہ نغمۂ دلنواز — گرن چھوی تھی پاتہ ساز طراز

عبید زیاد لعین در زمان — سپاہت سوئی کربلا گو روان

شنید عبد الرحمن فرخ روان — سپین کربلا زیر لشکر نہان

بسوئی سپاہان و تن در زمن — کہ اے قوۃ زور بازوی من

بدشمن سپمنت چھو ادبار — سو پانی تو ھی آ و بر کارزار

گرن و تنکس کر چھولا زم در ننگ — یہ دشمن وایو بر طبل جنگ

ہما نا کہ در کربلا با سپاہ — گزھوون شپا شپ زبیراہ و راہ

مددگار اسہ تربت شاہ دین — چھونہ کھہ غم از پہلوانان کہین

بطلبع اگر وات اسن مراد — بنی سالو قوۃ ز حد بے شمار

ز درد جگر گوشۂ گان سول — گرو جنگ اس با سپاہ جھول

سپاہن پسند آ و تمند صلاح — در آندم تمو سار وی نو صلاح

سپاہن پسند آ و تمند صلاح — در آندم تمو سار وی دل صلاح

تگاو سمندن گرک جلد زین — پنیون جان فدا کر تمو بہر دین

روان درایہ لشکر بمانند باد — برزم ذرم روی ابن زیاد

مرصع کمر خسروانی کلاہ — علم چون ہما سائبان تت سیاہ

ز نقارہ شور گو بر فلک — گران الامان آسو گاو سمک

زنائی دمندہ تھوی راہ و شور — نہان لو دغاران اندر دمور

زغریدن ہای در طبل جنگ — گمت لو ز وزھن کو سپہر ز رنگ

ز گرد سیاہ تیرہ افلاک گہ — زمین و زمان بر ز خاشاک گو

سپین عنبر افشان ہوا از غبار — چو زلف سیاہ فام بر دوی یار

تنی نیزہ ہا اسن گمیت بلند — ز گلن آسمان بو ز بیم گزند

> بآئین خسرو باقبال جم
> یکین بی باسپاہان دارا حشم
> یکین وات در کربلا م دوان
> گمت تشنہ لب با ز چون دشمنان
> یکین وات در وادی کربلا
> گمت تشنہ لب م بخون عدا
> مقابل بفوج عبید زیاد
> ستادہ سپین لشکر پا کزاد
> طلایہ سپین از دو لشکر روان
> ز گرد سیہ تیرہ گو آسمان
>
> مختار نامہ را
>
> تمہ تیرن دو سپین کا نقتہ از ہر دو سعو
> نبرد اونہ کاہہ اکہا جنگجوی
> گمت فکرہ اندر تمی سر بسر
> خبر گمنیہ چہنہ از قضا و قدر
> خبر گمنیہ اسن چہنہ در جہان
> زبیر دہ بفر داگنہ ہی گیا عیان
> در اندیشہ فکرہ گمت دل دو نیم
> رضامند بہ تیغ امید و بیم
> بروز چہار محرم دارای عرب
> تہیون زین زرین خسپ دب

سنگ هر دو جانب سپاه بر مصاف
هنگ آهني کئي کس واين بکين
علمهاي گلگون هزاران بپا
ز بانگ سپاهان واران دشت کين
ز هر دو طرف لشکر سهمگين
بکيو عبيد و شقاوت شعار
ايا ابن اسعد تهون بر يمين
سعيد شقي تم تهون بر يسار
رڻ پانه در قلب لشکر قرار
بيه ده هزار از سپاه ستم
همه جنگ جوي و نبرد آزما
ز ديگر طرف لشکر آراي دين
تره ساس از دليران شمشير زن
صف ميمنس هٽ تهون بيگمان
محمد صف ميسرس نامدار
جناحس سهڻن طارق نامور
تره ساس از سپاهان خنجر گذار
صف قلبس اندر سپهدار دين
بپائي علم ام عامر بپاي
ز گردان شمشيرزن شش هزار
هنگ نقاره واين بجوش
ز فوج سپهدار فرخ سير
ز درخشس گمت زهره مه کامياب
ثنائي خدا کرنه اول بيان

بميدان صف آراسين بخلاف
هراسان سين آسمان و زمين
زنگارنگ سرخ و سفيد و سياه
کرن آسمان جنگ بو باز بين
وچهن اک اکس کن زبس خشم و کين
بترتيب لشکر کرن تم تيار
ز جنگ آوران دو هزار گزين
مقرر کئس سينت بيه ده هزار
هنئون ظلم و بدعت کرن آشکار
کرن حلقه تهاون بزير علم
تمي تيغ زن آس دز کر بلا
صفوف سپاه کرد قائم چنين
دتن تم بو رقاي شمشير زن
سو ورقا بمانند شير ژيان
تهون با دليران خنجر گذار
ستيزنده غرنده چون شير نر
همه تيغ زن پهلوان نيزه دار
کرن آفرين تن سپهر برين
دلاور ستيزنده با عقل و راي
محب و ثنا خوان هشت و چهار
سبک رايه از هر دو لشکر خروش
رجز خوان نبرد آو اک نامور
نته بو به برج اسد آفتاب
بمردي مه هيو کانه ڇهنو در جهان

مه سيت آسه جنگون سين آرزو
ورتي آسمان بر سپر مرگ او
چهوئي کينه در دل جيال ٻلي
سونهيران مه سينن وچهن بر دلي
زمر دي سهنا تن ونن دا ستان
نگمه يا وتهاون بهن بر انهن نهان
سين هر دو فوج گران اشکبار
پڙهين اک اکس کن چهوڻس انسو از
هون تير اکها نام شخص دگر
ونن بي تهيي پاڻه با همدگر

پله ناو تهاون کهڻت بيگمان
پين در تعجب همه پهلوان
بجنگس اکها در او از فوج شام
دشمير ابن کنو انکس آسو نام
ببالا و پهنا سڻاه بلند
پچو عوج عنق زير چرخ بلند
بهت هيجو کوهي برافراز زين
زبان کس دو تا پشت گاو زمين
حمايل کئس تيغ هندي بدست
خروشان ايو او چون فيل مست

دپس تم پوچهی ام عامر بنام
زه گرځه بازگشتای پل نیکنام
زه پتو فیرای سرور انجمن
کنیزاه پوچهی جان اندر زمن
یه لو ذات محمد بل نه ورمند
پېښ شا دو خرم سهاه ارجمند
کړن تش کهاه آفرین مرحبا
خداوند عالم دی رتو جزا
زه هش وختراه درجهان اسنه
زما درزه هش کو رکا نه زاینه

مختار نامه

درنگی زرار
تقابل زه کا نه چهونیه
نه رستم نه گودرز اسفندیار
زه تیو فیرای سرور مهوشان
تسگړنه هین وقف این مرد
زنا مت کړن طعنه بر دلیران دین
تیر ملامت کړن دلخنزین
تمه پهلوان لونه کا نه مرد کار
زنانه توی دایه بر کازرار
دتیب توره تمه ایدلاو رسوار
زه فرصت مه دمې اندر سنج زرار

دتن ناسزا تم آل عبا
کرس کر یک هم زمن آبه اذ
زه کر کهته بېن عمرو ازی لسر
زه کیاه ناسزا چهوی تن بر علی
ثنا گوی تسند خدا و رسول
کرن سیستایش جهان آفرین
جهانش اندر ابتش کفر و نار
پس انگه کدن گرهما نند باد
تلوک نیزه با همد گر چون پلنگ
سبک ام عامر سپن گرم خیز
توجن هند بازوی خنجر گذار
کرن گر بیک ضرب مردار خوار
سو مردو دفوراً وهت گوزجای
دتن ضرب براسپ جنگ آزمای
پیاده سپن هر دو خنجر گذار
کدن اک اکس ضرب لو بیدریغ
تهکت پی نمی هر دو جنگی سوار
روان ام عامر بامر خدا
دتن ضرب بر دشمن بدسیر
فغان درایه از هر دو لښکر بهم
زه فوج دلاور در آن داوری
زنا مش پرزهن اک اکس بیگمان
وچهین بو محمد یل دورمند
دین تش مه تش فون بېن نام و

بریده زبان آتش دست و پا
زبیهوده گفتار کر بسته لب
زمانی بشمشیر من کر نظر
سخن کر زه از مردی بر دلی
چهو پاک و مطهر سوزوج بتول
تمس کیا چهو پراي دی بو لعین
تموسر دکر از دم ذوالفقار
کرن حمله بر دشمن بد نژاد
کرک نیزه بازی بمیدان جنگ
کدن از کمر در زمان تیغ تیز
کدن ضرب بر اسپ آن نابکار
بیکدم تیار پیو سو اسپ سوار
کدن تیز شمشیر فولاد سای
بیکضرب کرنس قلم چار پای
کرک سخت با هم دگر کارزار
دو دستی کران آهن باران تیغ
قضا و قدر آسو در انتظار
توجن هند شمشیر جوهرنما
بیک ضرب از تن جدا گوس سر
یکی بار شادی دوم بار غم
سپن خیره ډیشت دی جنگ آوری
چهوکس ا بیندلاو رجوان پهلوان
بیکدم زدن تیز تراون سمند
زپوشیدن نام کیا چهوی زسود

اگر آهه ڪانه مرد همسنگ من
ته ڪڙهه فيرهن اي يل صف شڪن
ڏيڻ تم ته ڇهوي مرحبا ايدلير
خداي جهان آهني جالو يار
مگر اڪ نگاور سيمند ان دمان
سيڻ ام عامر متس هيٺ سوار
به لشڪر گه خود محمد خرام
گمت آسو جنگ آور دل و نيم
خزيمه ڏيڻ ڪهه ڇهو اين پهلوان
ڏيڻ آس ڪهه زن ڇهو وفادلير
عبيد زيادن زبس خشم و تاب
زلور سليمان ڪرڻ ڪيا ڇهوياب
مه مالوم ڇهو وفا اگر اين سوال
نه شرم نمڪ ڇهو نه غيرت بسر
هنگه آهه ڪانه پهلوان نامور
بو انعام بخشس پهاڙه مال و زر
متس جاجاه آسو نامتس نياد
بميدان ڪين گو چو ڪوه بلند
متس هيو ڪماندار نيزه دار
سوئي ام عامر ڪرڻ نم نظر
ڪرڻ ڪريڪ همرزه مس اندز مان
مگر يام تمه و ڇهو سو تير و ڪمان
سيڻ ره دستند تير انداز مان
سبڪ ام عامر سين جاره ساز

سو نيرن يلا خشڪ بي جنگ من
زماني و جهان ته وزن آهنگ من
ته نيستين مقابل ڇهو نه نره شير
بفتح و ظفر آس اميدوار
سوئي ام عامر ڪرڻ نم روان
به لشڪر ايڪين گو..ل نامدار
ايڪين گو رٽُن در صف خود مقام
زنام محمد همت سخت بيم
گرهن بعضين بوز طارق گمان
امس هو ڇهو نه در جهان ڪاهنه شير
ڪرڻ ڪريڪ به لشڪر خود شتاب
دگر از خزيمه ڪرڻ داد داد
ڇهو تنها مگر تو هنه ڇهو صد هزار
و چهن ڇهو سوئي مرد پرخاشگر
زٽت آنه و نڪين اس شير نر
ڪرڻ سرفراز از ڪلاه ڪمر
پهوي آن نزديڪ ابن زياد
دلاور قوي هيڪل و زورمند
دويم در جهان آسته ڪانه سوار
لڏن در ڪمان تير خادا گذر
يه اڪ تير رٽ ميانواي پهلوان
سبڪتر ز زين و زهه اندر زمان
مگر خم متسند پشت گو چون ڪمان
تلون نمه ڪف نيزه جانگداز

ڏتن نيزه بر سينه بدگهر
سو نيزه نبردرا او تس از ڪمر
ز اسپ دلاور وست بيچو ديو
برآمد ز فوج ستمگر غريو
سيڻ يا هتهن سوي ستمگر بياد
پريت ان سيڻ تخت ابن زياد
و جس عقل ته و د سينه ڪهه ياوتوش
نشدت ڪرڻ نمر ياهين خروش
بوامس پهلوانن ڪيه آس دانشمند
ڇهو ڪس ائين ڪرس ته تبه اندر ڪمند

مختارنامه ۱۱

مگر پڻ سو بيجان ابن ڀمتوڪس
ستيزنده دانا بماست طوس
ڏيڻ تس ڪه اي گرد خنجر گذار
ته گرته ويز بر جنگ اين نامدار
جگر خسته ڇهوم گو متن پنجان
ڪرڻ ڪشته ڪم نامور پهلوان
م ارڪين کي کهو آنه در زير تيغ
د ڪس مال و دولت پها بيدريغ
سبڪ در او بيجا بميدان ڪين
ذرشيم ڪمنداه بغزاڪ زين

زلستا دپیشین چهوئی یادگار
بلهت ته و همت اندرین روزگار
کذات ام عامر زهیجا دمار
بیکدم کډن تیغ زهر آبدار
وزین سو محمد چو شیر ژیان
برام عامر گو اندر زمان
کرن بتس سٹهاه مرحبا آفرین
بکام تو اسپ بربین
سواراه ته هیو ابلق روزگار
دویم کاته وچهو منه گه کارزار

مختار نامه

کړی عرض بدو گرنه هچهی دیند
دماه کرته آیه ام رے ارجمند
نهکت جهک منز اندرین کارزار
زه گرنه باز گشت منز کرد ماه کره قرار
سبب آمیر عامر دین پتس جواب
قسم جهوم مه کرمت بذات جناب
مه تیوتام منز اس هت نفر پهلوان
نبا ور دگاه منز کرس بروان
بو پتیوفیره نه هرگز از رزمگاه
ویا کشته گزنه در میان سپاه

گرت ساز جوشن مرصع بهر
نگر در کمند افگنی آسو طاق
بهوی دشمن آل خیر البشر
سبک ام عامر دس اے پلید
زه بیهوده گوئی مه کر زنهار
مه وان بد ته بر شیر پروردگار
دسم یه وعظ و نصیحت اثر
بو چهوس دشمن خاندان علی
دین چهوک هر لحظ خاموش باش
ازین گفتگو وان زبان نبد کر
دمان آو هیجا ابل ونرمند
زهیجا وچهن یام تمه بر دلی
زمهمیز جوشن کرن تند و تیز
به نزدیک هیجا سه گیه بیدرنگ
بیک ضرب شمشیر زهر آبدار
کرن اس لخ بر کاله از پشت زین
زگردن کډن جلد پیچان کمند
بخنده ون آس ان نو بهار
وچهن بو باحوال ابن زیاد
لدن خاک بر سرو دن اید لیغ
خبر کهفته چهمنه ازین پهلوان
بمردی چهو چون رستم زابلی
گمت سوخته از نام نیهان بو پهس
خبر آسه کهنو آخر کار میانو

زتیغش منگن الامان شیر نر
سو همبشیل در زیر نیلی رواق
سزاوار نفرین ستهٔ ه بدسیر
زبان بند کر وقت مرگت رسید
چهی کانه مهروان ته گر آشکار
زگفتن ته کر هوش اے نابکار
کر بینه مه هرگز ابا ناموار
ونن ردو بد چهوس توی منجلی
یه چهوس گر بنه موش گو شیر باش
زشمشیر بران زتی وان زه سیر
ابن ام عامر یه بند کمند
هنتون بر زبان نام پاک علی
چو باد دمنده سپن گرم خیز
اتهس منز زتن تیغ الماس رنگ
کمرگاه دشمن زتن چون خیار
قضا و قدر اس کرن آفرین
زهیجا گذریت اندر اس بند
بو کهنه چهپنه قمری لطوقم چه کاو
زاس غم وست بو پهاپهار نزد
دریغ سپن کشته هیجا یه تیغ
اسن نش اٹن شیر و فیل دمان
ننه پر فسون جادوئی بابلی آنت
همت درغم بحر طوفان بو چهوس
بدل گوسراسر سرو کار میانو

چو پور سلیمان بهوش تمام
دئین تس که ایسر و صف شکن
دو صد تن ازین لشکر نابکار
بتس ام عامر و تن اید لیر
جزا ر تو دئی حضرت داد گر
سوئی شامیان فن گزنه هو همعنان
زمینس نخون عدو گل کرد
رضا خداوند حاصل کرد
در آندم کرت عهد تم نامدار
ز دشمن سپاه آس ز تچه هزار
قضا و قدر کر تمو اختیار
چو آتش سئین تند ابن زیاد
ازین یک نفر پهلوان آئی تنگ
مگر آئی ون ہیم زه خنجر گذار
کرو یک قلم حمله ساری سپاه
بفرمان آن ظالم روسیاه
سبک ده هزار از سپاهان جنگ
سپاهان کوفی و شامی عیان
سپاهن اندر تم زه مردان جنگ
زه تن بی گمت بکهدل اندر ستیز
ستها از سپاهان دشمن هلاک
بیتھے پا تم هر دو جنگی سوار
بهر بیو چو از تیغ الماس آب
سبک دی راو ورقا بلخ مدار

کرن گوش از ام عامر کلام
کرن با خدا عهد چھپ د ز زمن
گر کرگشته ون اندرین کارزار
مه وچه غم زه از گردش چرخ پیر
گنده وچیره به کین اعدا کمر
کرو مشرکن قتل اندر زمان
زگشته همه دشت و صحرا برو
چه باشد اگر کره شهادت مرو
بی جنگ جوئی سئین تم تیار
چو شیر ژیان ہیم زه جنگی سوار
بنام خدا دای دو شوی سوار
بلت لشکره سٹھا طعن و دشنام داد
بنا حق بنن راد ناموس و ننگ
چھو کپاه غم چها لشکر بی شمار
ہین دو ون بٹھن اندرین رزمگاه
وهت آئی یکدم تمامی سپاه
دمان آئی بر هر دو جنگی پلنگ
تو لت آئی شمشیر و تیر و سنان
چو فیل دمنده چو غران پلنگ
کرن بینه اندیشه تیغ تیز
کر کرگشته تر مرده. بره و یخی ک
کرن بی. ستمگار ژتی تار و مار
سئین غرق خون جو هر آفتاب
با مداد آن هر دو خنجر گذار

خنجر به بتس بیت تیز زبان
بیه اک هزار از سپاهان عیان
سئین گرم بازار جنگ و ستیز
گزنه هن مغز های سران ریزه ریز
خدنگ از کمانها و دن همچو باد
گزنه هن آس مردن جانها بباد
خدنگ از کمانها و دن بی چو باد
گزنه هن آس جانهای مردان بباد
دل دشمنان بی کدن از سنان
وست بی بیون نخ گزنه هن بی روان

مختار نامه ۱

تبرزین گمت گرم بو در ستیز
کرن مغز های سران ریزه ریز
ز چاچی کمانها یو کن آس تیز
گزهن آس اندر جگر ج بگیر
ز گرز گران بی کدن صد زخم سخت
گران استخوانن سو لخت لخت
ز کوبیدن نعل اسپان جنگ
سوگا و زمین گو سمها سخت تنگ
ز خون دلیران زمین چون خمیر
وجهت سیر گرد و به چرخ پیر

هوا و زمین بو گمت لاله گون — فلک بوشنا و ربدریای خون
ز مشرق بمغرب سراسر جهان — و چمن بو بهار گل ارغوان
مگر عزرئیل اندر اندشت جنگ — گمت آسو از قبض او دل تنگ
بهر سو گزرت بو چکاچاک تیغ — چو رعد بهاران زغرنده میغ
ز رخشیدن خنجر و تیغ و تیر — قیامت سپین اندران دار و گیر
ز تیغ سواران خنجر گذار — سپین کشته برپشته چون کهسار
جدا پشت و سرهای گردنکشان — سو فوج ستمگر سپین بیروان
و چھگنه در آن جنگگاه جای خویش — ز ٹنک جلد راه هزیمت به پیش
محمد همان ام عامر ز دشت — خرامان سوئی ڈیره گے باز گشت
سو و رقا از آن دشت ناوردگاه — یکین گو به نزد امیر سپاه
بفتح و ظفر گی سپاهان دین — به نزد سر لشکر مومنین
و چھن تم سپاهان سر لشکران — کرن حمد سوئی خدائی جهان
گمت یکے شهید از سپاهان دین — نه هت همتن اندر اندشت کین
سپین رو به باه آن عبید زیاد — بفکر گریزندگان او فتاد
کدٹن تم ز سوز جگر آه سرد — پراکنده گیمت سپه جمع کرد
سبک عارصن دتو بیکرم ستمگار — ز اهل جهنم بدار البوار
سپین ترو رسا سر انی سپاهان هلاک — بیه هیفتصد گے ته خون و خاک
دل عالمی از غم آزاد گو — جهان فارغ و دوزخ آباد گو
سمند قلم بر سپهر بلند — کرن چھوی روان مخبر هوشمند

داستان دیگر

روان هر دو لشکر سپین باز گشت — طلایه هزدرایه بر هین دشت
عبید ستمگار گو مت زبون — بگرداب غم پیومنن سرنگون
نه تس خواب و خوردن نه آرام دل — ز هنوت کله بن کن تبالاب دل

نه تس خواب و خوردن نه آرام دل
ز همت کله بن کن تبالاب دل
نه یارای گفتار تس کهه زباک
ز دٹن جامه بر سر لدن آسو خاک
دیرین فکر بو پیومنن در بلا
و دوم نگم بدیانه در کربلا
ز سوئی دگر سرور مومنین
منگن بو بید از جهان آفرین
کرن آسو تحسین گردان دین
هھی جنگ جویان مردان کین

مختار نامه عا

ز فتح و ز نصرت شهنشاه دین
ز حد گو منتن بو امیر زمان
دین بو چھو تیو تا مس ابن زیاد
براحت کره و نه کمر زاه کرن گام
چھو نیو تا منهن غ نده ابن بد حرام
چھو نیو تا مس لعین
ز ابن زیاد و یزید
خلاصی لبی که به روی زمین
مددگار بید آسه پروردگار
کره و دشمنن تک قلم تا مار

کړن بې بېهوې ګفتګو همه ګر
سو از بهر جاسوسئ دشمنان
د پوک تش ته خوش آک اېنا مور
خبر ون ته از لښکر پر عناد
ز لښکر ته هر ګز مه کړه کښه حذر
ز بعد ثنائ خدا و دعا
با مدا و این ظالم نابکار
قیاسا چه وه پاس نم نامدار
سپهدار چهکتې ور کړه د دلیر
سهیل ابن رحمن چهوا ک نامور
تر یم شاه اموازه با احتشام
ز واسط جدا ګوس از دشمنان
خبر بېت بو واس ته نش با شتاب
کښن محب الرضی ګو کلام
سیټن در لښکر بل نامدار
د پس نام و رقاون اېنا مور
مه چهوم و چهوړنت ای جهتر پاک زاد
چهوا سې مدد ګار پروردګار
هنګه آسه فضل خدائ جهان
چهوا آخر مرن سا رنی از جهان
کړن بهر ز کښه چهونه کارزار
د ریکار لېتشته ګو شس کړو
مه ګر تهه ببید از کثرت نازیان
مرستین ده اک لښکراه نامور

عریف لښکر و در آمد ز در
ګمنت بو سوئ فوج شامی روان
بجلدی موز رحقه خوش خبر
کښت کښ ګرس سر پای ابن زیاد
چه بیم دو ستان علی سر بریر
د پن ای سپهدار د پن هدا
ز بصره سپاه آی بر کارزار
سراسر سپاهان خنجر ګذار
نمی جنګښ اندر همانند شیر
چهو شاهد دوم لیس چهوهان بدر
چهو سردار دوم متقابل بنام
ته نښ اس لا رن چه باد دمان
ته کړه چاره جوئی براه صواب
د پن چرخ ګو د شمنن سست رام
خبر بو زت از لښکر بې شمار
ز بسیارئ دشمنان غم مزبر
چه غالب ګړه هن کم سپا بر زیاد
ز شر شیاطین مدد ګار و یار
لښکر و ډاون بو اندر زمان
وان کیا خوف نهاون نمو ک رایګان
نګر بهر بو رشته ذوالفقار
بفر دا ګر آب کوثر چهو
کهو زن چهونه از غلهٔ شیر زیان
ته به پا نه بنعیم بفر خنده فر

بدشمن سر کړن روز روشن سیاه
لښکر و ډاون بباد فنا
بیاسیخ ون نش سعد ابن سعید
چه آ تار مردی ته اندر پدید
نګه بېخبر چهوک زراه عراق
روا کړه چهو تکلیف لا لا یطاق
غرض چهو مر کړن جنګ با صبر یاد
و لیکن ته کړه صبر ای پهلوان
صف شکن
خز میه نامور
نر بر علم روزه بر جای من

مختار نامه

ګر ته هن د شمنن ګر هنه میانی خبر
کړو بې خبر جنګ با کینه ور
ته لها و ک سپاهان همه جا بجا
کمر بسته بر جنګ د وزن بې
اګر وانه لښکر بهت ابن زیاد
چهو لازم هتند ین بجنګ و فساد
مګر بېخبر آ به از نام من
نمی بیت حاصل ګر هې کام من
ز دشمن بهون نا و بو شید جان
بفکر و بغم تیتهو ګر هي تېنجي ن

ٻڌو قرهن ڏيو هُس اي نامدار
ته يڪ ٻمروٺه وچهڪٽ گهريتمار
عريفن لشڪر ۾ ازان ڪاروان
ٻردر او آتا د نصرت عيان
سپهدار دين با سپاه گران
لشڪر ۾ اتو ميدانس اندر دمان
عريفن لشڪر ۾ وچهيت ڌر زمان
ٻه تن ۾ سپهدار دين گو روان
ڪئون عرض سر سرور مومنان
ٻيو ٻي ڀاڱه از لشڪر بصريان

مختار نامه را

درين دشت ورزن سپاه ۾ درين سمن
۽ چهو خواهش خاص جان آفرين
سپاهيان ۽ دشمن هين جا ٻين
بصحرا ڪرن خيمه خرگاه ٻيب
ڪنه هين خوابن اندر ٻيشڪ و آب
ڪرو ٻه شبخون دشمن شتاب
ٻه ساک سلاح و ٻه شمشير و تير
ٻه دشمن جهو آسان ڪرن دار وگير
امير ان دپاهي ملي ازجهند
ٻهوي مشوره ٻيو ٻنهجا طرفيند

بيا ساقيا دم مه جام شراب
ٻڌي پاڙ عطار ٻنڌ آستان
خبردار گو مهتر رزم خواه
ته ره سان از سپاهان خنجر گذار
سوءِ بصريان گهي ڪارزار
شبا شب سپاه راند ابن سعيد
مگر واڙ سي لشڪر سرفراز
ٻنهي ۾ ٿهيه از اسپ گرد نفراز
عريفن ڪيون حڪم اندر زمان
جهو ڪن جا يه وزنت سو فوج عدا
ته ڪرڻ ٻه ڀين اسٽر ۾ آلو زبس
سپه بلبه ڪر هن فارغ از فڪر چاشت
عريفن لشڪر ۾ بمانند باد
ٻسرعت ڪن آسوده روز و شب
چو روز دگر خسرو آفتاب
دوڪانش ٻيٺين خواجه لوز رود
چو گل سبزه ني جامه زرٺي زمان
سرفراز جان سرو بر جويبار
سيٺن خلعت شير زانو بلند
هوا ٻهر مستانگي گو بباغ
نظر وارٺ برمقصد از دور ٻين
سخن مختصر سر ٻسر ڪوه و دشت
عريفن لشڪر خبر ٻيڪ سعيد
ٻمن لنش برزهين بصرين بهتر خبر

ڪرن پيس چهو صاحبدلين فتح ياب
ڪڍن جهوي سوا طبله هنڪ بيان
ڪه از بصريان ۾ انه جنگيس سپاه
هٿن بيت پانس هيئي ڪارزار
بشير ابن طارقس ٻمن بيت يار
ظفر ٻم مگر اندران ڪارديد
ٻميدان بڪريٽ ۾ وقت نماز
لشڪر ۾ فوج هت گو ٻجاي نماز
خطرن ته از لشڪر بصريان
مبادا اگر ٿين ۾ واقف حال ما
ڪر و جنگ با بصريان يڪ نفس
ٻڪن نه ٻين انگه غم شام داشت
۽ ٿهت گو قدم در بيابان نهاد
سو نيزي ۾ جهيت ماه و خور در عجب
ڌتن خيمه بر تخته نشسيم ناب
سياهي شب ٿي لو بمانند دود
ٻمن ٿهمت او ڪرڪ بيگمان
ستاده يڪبار بي برگ ۾ بار
قبائي دو رنگي چو در بر فگند
ڪرن ٻم عروس چمن تر دماغ
لين مغز بادام و گل نرگسين
ز نور تر خور برو تازه گشت
۽ جهون ڪاروان ناگاه پديد
جه ڪنجاٻه سي لشڪر ڪينه ور

درآندم ڪڏڪ لشڪر ڪينه خواه
مگر اڪ ٻيهر آسو باقي ز دو ز
زگردش سيا غيب گو آفتاب
سبڪ وانه ميدان اس اندر سياه
سته زنگيان از ڪمينگاه دراو
به لشڪر ڪرڪس شمع افروخته
سپاه ستمگار ڏوي رزمان
ڪرڪ تازه مجلس چنگ و رباب
سين زير اين گنبد آبنوس
زخم درايه زن دختر زبرون
ستاده سو ساقي با فسونگري
اٿڻ ڪيٽ ليٽ آس جام شراب
بجون رنجتين شيشه بدنام گو
جهتن مي سراسر مستيته گے
سين نصف شب ايام ڪم يا زياد
نبر از ڪمين دراي مردان جنگ
تزلزل بد دشمن ڪرڪ بيگمان
بشادي مبدل سين لوز غم
مغني سين ساز اس اندر لهان
ترهي درايه آواز از ڪره نا
گريبان طاقت ز هيبت پيو ز چنگ
ز طنبور ظاهر صداے شڪست
پيالي ايون بوزدف ميل غم
سين ساقي مي سٽهه ناتوان

دو فرسنگ تم ڏوتها وڪ راه
زگردش سيا تير شب گو بروز
بچشم جهان گو خيالات خواب
ڪرڪ ڏيره تي بستر خوابگاه
فروزان ڪرت مشعل هاه آ و
چو پروانه گے دشمنان سوخته
انڪ ساز و سنطور رو رامشگران
کهون آيے ڪباب چون بي شراب
صداى ڪف و دف جو آواز ڪوس
سڪندر ارسطو فلاطون ڪنون
ديون جام مي لوهتن بربري
سٽهه صاف چمن سبا غر آفتاب
ميا نجي ميان جم و جام گو
نگون سر بجا ڪسيه پست گے
سپهدار دين قهو لعز مم جهاد
تولت نيزه شمشيرها بيدرنگ
ڏٽن هنگه دشمن بگرز و سنان
دل دشمنان نيز بهم يڪ قلم
يه آوازه غم ڪله ٽمو ناگهان
چو صور سرافيل اندر عدا
ز قانون گردون سين سخت جنگ
بناحق دل دشمنان ڪرد ليست
گرهن بصريان غرق سيلاب غم
وست هيوس پيمانه اندر زمان

زنن شيشه نيتيه وارث برو
نجمن فلڪ و انو سوي زور شور
نه دل رکي و ديا نامداران لهوس
بهفتم فلڪ و انو جوش و خروش
زغريدن اٿهائي سوار
سين شور و شر به فلڪ آشڪار
زرخشيدن تيغ خارا شڪاف
تزلزل سين در تن ڪوه قاف
زخون ٻيابان آهس لو ڪرستان
ايون لوزنه چون گل ارغوان

تبرزين گره هن از قضا و قدر
اڪس ترڙٽ ڪيسي آ سوڪر
اکهاه برزين لا اکها بيرزين
بيهي يا هٿ چهوي ور چرخ برين
ترهي گرد و ڙها از سم باديا
زمين دگر زن سين بر هوا
اجل در ڪمينگاه هت لوهان
ميدان ڏٽن سر بيضر يا ن
بگرز گران مغزها ي سران
پريشان سين سو اندر زمان

لکد کوب سم سمند ان عیان
دو دستی زنٹ بصرین از غضب
سپین گشتہ از بصریان باز پرس
سو فوج ستمگر گمت گشتہ دید
ازان جنگ لم رود تھکین ہمہ
تو بگو سپین لشکر نامدار
ولوک تش نشی قصۂ کارزار
سوئی ڈیرہ گو سوی بفتح و ظفر
دہ کربلا دشت تہ اندر نظر

تمام شد۔ تمام شد

گرزہن آن سرہای گردنکشان
زہ سردار از دست آن مرد دین
بمیدان گمت خستہ بی بقیاس
گرزن گریہ از بس سپین اشکبار
ہزیمت کتھن زل نمی چون آر
مگر کبہ زن از بصریان فاد خواہ
ایر بصریان تنگ گو روزگار
عر لیف سیکر و الوک در زمان
بو رفای غارت قروِن خوشخبر
گرزن پرنت کھا بستر بیٹ مقام

سو ابن سعید اندر ان تیرہ شب
سپین داخل سقف الت فلین
بمیدان و چمن گو سو ابن سعید
کرن حمد تم سوئی پروردگار
سو مال غنیمت بلوک بے شمار
بہ پیش عبید بعد سپین رو باہ
امیر عبد الرحمٰن فرخندہ فر
دلوک تش ثہ گرزہ ہمچو باد دمان
ازان لیس سپاہین تن از ان عام

مختار نامہ حصہ اول۔

اعلان

ہر خاص و عوام کو مطلع کیا جاتا ہے کہ میں اپنے والد ماجد حضرت سید امیر شاہ صاحب بخاری اور اپنے تصانیف جن کا تفصیل ذیل میں درج ہے کا حق تصنیف اور جملہ حقوق غلام محمد نور محمد تاجران کتب شایع کنندگان تصانیف خاندان قبلہ محترم کے نام دوامی طور منتقل کرتا ہوں تاکہ اُن کو ہی ان کتابوں کے چھپوانے کا حق حاصل ہے۔ بغیر ان کے کسی کو چھپوانے کا حق ہرگز حاصل نہیں۔

ظفر نامہ۔ سام نامہ۔ خاور نامہ۔ مختار نامہ۔ رکن دین۔ روضۃ الاجاب۔

المعلن

سید مظفر حسین بخاری
کریری

سید اکبر شاہ
خلف مظفر حسین صاحب

ذی الحجہ ۱۳۴۳ھ

چھاپ غلام محمد نور محمد

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللّٰهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ

کتاب ہذا

مختار نامہ

یعنے

جنگِ مختار

جلد دوم ۲

جس میں معرکۂ کربلا کے بعد کے حالات مختار وغیرہ کے جنگی کارنامے بیان کئے گئے ہیں

مصنفہ سیّد مظفّر شاہ صاحب کریری

ابن سیّد امیر شاہ صاحب کریری مصنّف ۔ سام نامہ ۔ خاور نامہ ۔ جنگ امام محمد حنیف

حسب فرمائش

غلام محمد نور محمد تاجرانِ کتب سرینگر

مہاراج بازار گنج بازار (و) مائیسمہ بازار امیرا کدل سرینگر کشمیر نے

(مدن موہن پرنٹنگ پریس دہلی میں چھپوا کر شائع کیا۔)

زہر دو طرف آس مردان جنگ
چو جیحون درخشان چو ابر بہار
دران گرد از تیغ گوہر نثار
ہمہ فوج مست و بہ کارزار
سپہدار ورقا یل نامدار
بہمن سر بر آن بد بد نژاد
[illegible] عبید زیاد
[illegible]
[illegible] ابن زیاد

پین گرم بازار میدان جنگ
[illegible] آتش [illegible] چو باد
[illegible]
پین کشتہ از ہر دو جا بیشمار
ز تیغ حذر [illegible]
ازان ہر دو لشکر [illegible]
ز میدان [illegible]

بسم اللہ الرحمن الرحیم

مختار نامہ جلد دوم

وتن نی چھو استاد شکر زبان — چو طوطی بمنقار گوہر فشان
بلہ عبدالرحمن یل رزمخواہ — سوی بصریان گڈ سو فوج بلا
گمت بیخبر آسو ابن زیاد — قضا مہر بر چشم و گوشش نہاد
کرن تم سپاہ ستمگر تیار — بلاسلامیان تم کرن کارزار
سپہدار ورقا بناگاہ پدید — سپاہ ستمگر بمیدان رسید
مرتب کرن تم سپاہان چین — تہون پہلوانان بسیار ہمین
تو لگ دہ بزن سخت نقارہ نی — زہیبت سین سرمہ کوہسار نی
صدای نقیبان سین بر فلک — ہراسان سین جملہ ملک و ملک
گڈن ام عامر سو فرخ نژاد — بمیدان کہین دراپہ چون تند باد
مقابل تمس لونہ کانہ درجہان — نہ فیل دمان و نہ شیر ژیان
مقابل تمس دراوین پہلوان — بیکضرب خنجر کرن بے روان
بیکدم کرن کشتہ تم ترہ جوان — زہر دو طرف آس لشکر وچھان
ازان پین ہر دراونہ کانہ سوار — بمیدان تمس سیت بر کارزار

[illegible]

رتمی گی روان پیش ابنِ زیاد
ولوک قصۂ عبد الرحمٰن باد
یه بلوزت ستمگار ابنِ زیاد
اشارت کرن تم سوئی عمر سعد
دین لشِ سپاہت ئه گره زود
زرتہ آن می لشِ ہر کینه ور
مه وکن بشاہی زه چهوک شتیبان
سبک راو بانا مور ده ہزار
یکہ روز و شب تم پکن بی براه
وچہن یام از لشکر بصریان
برزه ہوک عمر سعدن ہمن پور حال
ہمانا که از گردشِ آسمان
ہمانا که از گردشِ آسمان
تیغ کدامی گمت خسته چهو
سپہدار کتو گو ته لشکر کجا
سیخ سپاہو زبان برکشاد

ولوک لشِ دشمن سر بسر رو یداد
سوئی بصریان پانه گو کینه جو
سپن گرم فی تیز چون تند باد
بخون رنجین آسو ما تند رعد
پئی جنگِ آن دشمن کینه ور
ز پادشِ او چهو منه ہر گز ر
مگر روزه قائم مه نام و نشان
شبا شب پکن گو بلا انتظار
ہمش بر و نہه بی تم خسته سپاه
شکسته سپاہان فرخنده لان
بنو کیا گمت این چهو خسته حال
گمت تو ده چهو ه آواره اندر جہان
گمت تو ده چهو ه آواره اندر جہان
ز ہیبت سراسر زبان بسته چهو
ہمان تخت شاہی و افسر کجا
ز ابن سعد ای عمر داد داد

۳

خبر بود عمر ز پور سعید — زکار آگهان زمانه پدید

کرن مصلحت با دل خویشتن — چه بهتر بدشمن شبیخون زدن

مگر بهر شب بود کڈن انتظار — چو خفاش در روز بس شرمسار

فلک بهر شاهنشه زر رکاب — کرن باختر فرش از بهر خواب

سبک رنگی شب جهانگیر گو — بچشمان عالم جهان تیره گو

بعزم شبیخون و نهفت گو عمر — کله گوشه کبر و نخوت بسر

سیاه شب سپن زیاده از گرد راه — ز ظلمت سپن تیره شب تیره سیاه

ز گرد سیاه نحوست اثر — سو زهره نهان رود اندر نظر

در آن گرد انجم بون در نظر — که در ظلمت دود دوزخ شرر

سپن آشکارا قیامت مگر — بدل از سیاهان فوج عمر

گمت لضفه بو از شب دو بو چهر — گو از کارد بهه فغان بر سپهر

طلایه خبردار گے ناگهان — به پیش ستمگارگی نم روان

سراسیمه بشتاب ابن سعید — و نهفت گو زجا خواب آشفته دید

جهاناه و چهن نم کمر بسته تنگ — سراسر تمی آمتن بهر جنگ

در آندم سپن بادپایس سوار — ژمهن تراوت آسودگی برکنار

ز لشکر کڈن جلد شبرنگ تیز — فروزان کران آتش اندر ستیز

ز لشکر میان نامور کی هزار
مسلح تمی درای بیکار زار
گمتم از خواب بیدار گی
بهم سر و پا بیکار گی
سم و رخصت کینه مردان دین
گرن پیر کلدن تنگ ما زمین
سیاه دو لشکر سپن گرم جنگ
زمن آرکس بی بیشتر تیر
چکاچاک تیر و خدنگان و تیر
نشانه یمین از کمان صعخ چیر
ومن آکس گرز گران بید رنگ
ازان ضرب سر مه گرسپن خاره رنگ
ازان سپن اندر سنان بیکران
خروش بامتن خون گرد کشان
ز سم ستوران سر سروران
گمه سپن بیزه بیزه همه استخوان

زمین صعرن عمه و دامن آسمان
شفق گرون سپن چون سپن گل ارغوان
نهوی خون کن و آسو ز تیغ تیز
ایون در زد ز می بدراه گریز
زمین سپن صح گویا بجل
خروج ستمگار سگان بیغبار

ز فوج ستمگار سگار زار
مقصد مسعود فنا شب ز بر
[illegible]

سپاه ستمگارگان سر بسر
بجام شهادت سو گو کامیاب
بیادِ نبی وشهِ بو تراب
بهوی رسم چهوی د سپرای سپنج
جهان اندر پایداری چهنه
کړی خنده یدکینه پټ صبحدم
کلاه گوشه یې واتو بر آفتاب
سکندر نه آئینهٔ او بیلن
بدارا بدارا لو اندر جهان
زبیدا د آن دلو بدکیش وداد
چهونه درجهاگرد دشمن کالهه پنک
ژه حالات ازکربلا یاد کړ
زدنیا توقع ژه هرگز مه تهاو
زخون چهوی کړن زنگ پاتن روی
هنگه چهوک خردمند دل هوشیار
ژه فصل خزان یدلو نکړ بهار

وتهمت آی تش پټ به تیغ وتبر
بخلد برین با حسین رض همرکاب
وچن چشمه تم از جهان خراب
گهی چهوی دلون راحت وگاه رنج
پټو چاره از گریه زاری چهونه
درآخر چهو اتان تش شام غم
وپس وارت آخر بخاک خراب
درآخر سپن دفن زیر زمین
بخاکِ سیاه گو درآخر نهان
سو تخت سلیمان دتن تم بباد
که گرد مدینه تو چن بر فلک
زدیده ژه اشن هار فریاد کړ
بهس د اتناوت کړی غرق ناو
کړن شیفته پانسی کړن بشوی
حذر کړ ازین دار ناپایدار
اگرچه ووک تخم نیکی بکار

۵

داستان دیگر

زکارِ سپهدار و نوحه تمام
خردمند ورقاء فرّخ لقا
اساڻي ڏين تَس کُن اِي مژده گوي
سُوگومُت ڇهو بالشکر بيشمار
درين فکرِ ڇهين گومُتن مبتلا
بو نيتو تام بوزبينه ممتنز خبر
زبي مهر ٿئي آسمان ڇهم خبر
سُهاه مردم آزار اين چرخ پير
درين بو دگرداه سين آشکار
درآن گرد کر پهلوان نظر
ڏيون بي سرو پا پراگنده حال
بدانست ورقاء فرخنده فر
گمانه گرٿهن ڇهوم مرِ ابن سعيد
بناگاه سين سخت شور و فغان
ڇهونه سُو دزين آه و ناله عيان
يه آسوس ڇهو تقدير خاص ازل

کرُن سربسر بصرين قتل عام
گمُت اندرين غم سُو بو مبتلا
خبر از عمر ابن سعدم بگوي
ٿئي جنگ ابن سعيد آشکار
خبر ڇهنه کياه آيه امر خُدا
دلَ آواره تو تام ڇهوس مختصر
عداوت آمِس ساڻو ڇهوي زياده تر
چوَن خون مردم بمانند شير
ازان گرد گو آسمان تيره و تار
وِڇهن تم سپاهِ پراگنده سَر
تمن سخت بر روي گرد ملال
بگرداب غم هم گمُت سَربسر
زدست ستمگر ڇهو گومُت شهيد
وَدَن ته ڏيون آئي پير و جوان
کهوڙن ڇهونه از خنده دشمنان
بتند بيرتت زاه گرڻهينه بدل

دپوس پهلوانن که ای ابن عم
هکننه کرِت دُو دار خویشتن
برزم عمر یِد لو سوزت عیان
دِمی کیاه بہ پیش سلیمان جواب
دِمی نه اجازت ژه برکارزار
دپوس تم که ای عم فرخ شعار
کمر چهوم مِه گنڈمت پئی کارزار
ژه از والدم کهنه مَ اندیشه کر
لکهت وَن دِمی لو بنامِ پدر
دُوات و قلم آننا وُن به پیش
انهس منز تُلن یا متهن تم قلم
در اوّل لکهون حمد جانِ آفرین
بقدرت کرِن پیدٔ کرسی و عرش
لکهون بعد ازان مهتر ارجمند
ستهاه منع کرُمُن بجنگ عمر
مِه هرگز نه سند لو زنه ای پدر

مِه تراوُم مِه اندر بیابانِ غم
پیٹھ هکا نه کڈت ازبدن
چهو دیو سیاه یا چهو فیل دمان
دریزکار یِدوی کرِم سوی عذاب
سُلیمان گژه هم رنج دشوار کار
مِه وَنکن مِه گژه مانع کارزار
بفتح و ظفر چهوسن لو امیدوار
حواله خدایس مِه کر مختصر
رضا نامه بنیوی نخونِ جگر
لکهون کاغذس پیٹھ همه حال خویش
بنامِ خدا کرُنه اول رقم
کرِن پیده تم آسمان و زمین
زِ سبزه زمینس کرِن تازه فرش
نصیحات و رقا گیمنه پسند
دِمینه اجازت مِه گژه ای پسر
بجنگ عمر چهوم مِه گنڈمت کمر

۷

نصیحت اکدٔن لشکر اندر زمان
ستون علم واوُ بر آسمان
جهو دارین لکه به پانی قضا
زِمس کیاه چهو زمانس طریق
زِمُم سمندان تهوی و تهو غبار
پیٹھ آسمان و زمین تیره و تار
سپاه پیهید در آندا وری
پکن درای از بهر جنگ آوری

۸

بسر برتس خود آئینہ تاب
محمد شبا شب یکن بو براہ
زعانہ دم صبح گے کامیاب
پراز فوج بیگانہ صحرا و چمن
زجوشیدن لشکر بیقیاس
محمد بفضل خداوندگار
چو فیل دمندہ زبس خشم و کین
زدیگر طرف ام عامر دوان
چو باران دسن آتش شمشیر تیز
سپن تیغ با فرقہا آشنا
زدشمن کرن این اکھا سربلند
چو نشتر ازن در رگ جان سنان
بشدت تھی آتش لاین عمود
بخنجر سو اک قطرۂ آب بو
زخون یلان اندران کارزار
زبس کشتہ گی فیل اسپ سوار

دیون جلوہ زن بر فلک آفتاب
کرن نہ تھم آرم اندر سپاہ
سپن جلوہ زن خسرو آفتاب
دہ نصرت و فتح تم وا چمن
زمین در تزلزل فلک در ہراس
کرت تکیہ بر یاری کردگار
روان تہ او در لشکر مشرکین
زتن ہشتنہ صفہای گردنکشان
سپن دشمن منز بپا رستخیز
کرن دشمنان آتس رخون شنا
بہ پستی پہر سوی پون مستمند
گتہ من آتش مایل بخواب گران
پمت فی لولہ بہ سپہر کبود
فلک سربسر ہمچو خوناب بو
سراسر سو صحرا سپن لالہ زار
سو گاو زمین خم سپن زیر بار

وزین سو بفکر عبید زیاد
سپاه مثل خنجر کړن سخت تیز
وژن آس نقاره آهنین
سپاه وات د عرصۀ کارزار
بناگاه گرد اوڅه ازراه دور
دران گرد ورځا نظر بو کړان
دین بو خبر چه منه از روزگار
درین فکر بو ناگه از گرد تار
زهیر محمّد سو بو دلحزین
روان بر و نهاڅی گی تمامی سپاه
کړک اکس سیټ باهم کنار
بلتیکن به نزد عبید زیاد
زجنگ محمّد و ین سر بسر
دوین نس که پور سلیمان بباد
اگرچه سپین عبدالرحمن شهید
محمّد چه ویو تمام اندر جهان

سپهدار و رځای غارت قباد
بزین کهنو کړن گره بهمیز تیز
بسوزش وژن بی دل مشرکین
چپ و راست صفها کړک استوار
سرگرد آس نن سرمه چشم حور
دلس منزهش بو کدورت پوان
چهوکت گرد شس سپهر انجام کار
لوای محمّد سپین آشکار
وچهن نه سپین شاد فرحت گزین
پذیره سراسر سپاهی درگاه
فولک دل بمانند باد بهار
عمر ابن سعد آمد و کرد داد
نه بوزت عبید سپین خهن جگر
زملک دلم عقل و آرام داد
دوئیم پهلوان شیر نرگو پدید
بلا ننگ زد دستش مه چهوم خوف جان

9

زبس خشم و کین نامور پهلوان
بکجا تیر شمشیره ها از غلاف
چو برق جهنده سر کوه قاف
محمد سر فراز مرد گزین

چرکیدئن تیغ زهر آب جوش
تون کلہ نهند آسو پُس پهلوان
زمین آیہ از بار مردم ستوه
تگہ آسمان کڈن بخلاف
سیاه ابر گرد هوا گیر آس
بیکضرب تیغ ڈرم یک قلم
بصندوق تن بی گہ هن سر نهان
گو از خون گردکشان لاله زار
وی کیاه لواز اُم عامر خبر
که از همت اُم عامر دلیر
دو پو شیر مرد و کرک اتفاق
چو مقراض یکدل سین جنگجو
بیکدم وڈا وک صف مشرکین
زه تن گی روان کنین و یک جود
بنیزه ٺیٺ آسو چون آفتاب
مگر هٺ نفر آسو ٺٺ پاسبان

ز شیر فلک گم سین عقل و هوش
پون ٺش فیٺ کله ایند زمان
بدریا درون پوفیٺ عکس کود
زبیم سنا نها تهون فی وره ناف
ز ابر سیاه بارش تیر آس
سر و سینه ها تم زٺن بی بدم
ہم از ضرب گوپالهای گران
زلیش زمان دامن کوهسار
کهی بے تون تیغ گاهی تبر
مهمد سپاهن کرن آسو زیر
بیکدم هنی قتل اهل نفاق
زٺٺ ڈهنکه اوراق عمر عدو
تمن دون جوانن سها آفرین
دران جایگاهیکه مقصود بود
عبد الرحمن رفعت مآب
تمن دون وچهٺ پی نمی ززمان

کہ گویا نوی سوح پیو در تنش
نمن آسو اقبال و بخت سعید
بپای نبی ترہ اومت چھوم سر
بہ چھوم حب سبط نبی الکبر
محبت سہ ماہ چھوم ز آل بتول
بحق ہمہ اہلبیت کرام
خدایا بحق شہ کربلا
چھو بہتر کرن مختصر ون کلام
شہ گرد رہ آل خیر الانام
خدایا ژہ چھوک یا رنی ہمہ پناہ
ہزین کرت بارگاہ سپہر
بہ چرخ برین از نقابت حجاب
بہ فیضت چمن ووداہمید وار
ز فیضت صدف گوہر آگین سپن
تہ از خاک پستی ہمیس چھوک تلان
منگن چھوس ژہ بش ای خدائی کریم

سپن وادی کربلا مدفنش
سو بر حب آل عبا گو شہید
چھین جای کانہ چھمنہ اندز نظر
بو چھوس اہلبیتن ہندی دوستدار
چھہ تم خاصہ ریحانہ ہائی رسول
دتم جای یارب بدار السلام
کرم خلعت خاص ایمان عطا
سوی کربلا گر کڈن تیز گام
چھہ سی خط آزادیم والسلام
مبرا ژہ چھوک از سر پیرو کلاہ
معطی کرت قبۂ ماہ و مہر
زمین از دوانت چھو نقشاہ بر آب
نسیم سحر گوش شگوفہ بہار
چھو دریا بدل نام چانوی رتن
عزیز جہان بین سوی ہمگمان
برحمت ژہ چھوک عاصیین پیٹھ رحیم

۱۱

کړن سفته گوهر بالماس هوش
بله واز لشکر ابن زیاد
که گویا سپین رسته از دام غم
زبیاری فوج گه تیز تر
رڼ نه قضا و قدر در نظر
دوباره شمار سپاه تره هزار
بگرده هزار آسو فوج سعید
محمد بورقای فرزانه گفت
ژه ون و نگنس کیاه چهوند هر کار
ژه گرانت اندر فکر اهوشیار
وگر نه رڼ پرت اکهاره خویش
کرن جمع بهتر چه اول سپاه
دیش تو ره تم ای برادر بهوش
گره هن دل شکسته په تو زنت سپاه
پنیمای ولون ژه پوشید تهاف
زفوج گران کهنته پرواته بر

انن در بیان بوز با هوش گوش
زشام از یزید لعین بد نژاد
سپین خوش وچهن روز در شام غم
سپاه قضا آسته در نظر
سهاه کبر و نخوت مس گو بسر
بیتهی پاټه آمنت زاهل شعار
سوار و پیاده در آنجا پدید
بداش ژه اندر جهان چهو یه جنت
مقابل اکس چهوی نه دشمن تیار
بدشمن کړو کنهکن کار زار
ژهن ملک تراوت بد خواه خویش
پس انگاه بدشمن گرژ هو زمخواه
مه ون نهو کلامه ژه یه فوج خویش
لبونه نشانه تهند تا سپاه
مگه کبینه نش از پاهان مه باو
بنام الهی توکل ژه کړه

زمین جا بجا بر زمین گے رواں　　کہ کن بوز مین فخر بر آسمان

ز نعل سم کوہ پیکر ستور　　گشتہ ہیں استخوان ریزہ مانند مور

ز ہر دو طرف گے سپاہان بباد　　اجل دو زعم کا رفر دافتاد

گل خون فولت آی سارے بنجاک　　وچھت آسمانن کرن جامہ چاک

چو کشتی پچن بی بخون بادپای　　رواں آہن بالشکر ناخدای

چو داغ دل لالہ سرخ و سیاہ　　الون در نظر بوز خون سپاہ

گمت کشتی آہن خوتی کفن　　نمن کن وچھت آسونہ کا نہ مکن

ترنجی گرد وڈہ اندران رزمگاہ　　فلک بیوٹ گویا بخاک سیاہ

سہاہ کشتہ از ہر دو لشکر سپین　　بمیدان کہین تودہ انبر سپین

یلہ زن یہ رخشندہ مہر از جہان　　زگردون بمغرب زمین گی نہان

ز اسلامیان پانترہت گے شہید　　نمو چو زلال شہادت پدید

ہمی پانترہ پاس از سپاہ عناد　　ز تیغ یلان در جہنم فتاد

سو شب دا وگو صبح روشن عیان　　سبک شہ را از رزمگاہ گو عیان

یلوک پاٹھ تم دای بیہ بر مصاف　　کجک تیز شمشیرہا از غلاف

ز ہر دو طرف گی سپاہان فنا　　ز اجابت اعدا بحکم قضا

تھی پاٹھ نو دو نہ نو شب تمام　　سپہر برین کینہ ہند گونہ رام

١٣

تره ساس از دليران خنجر گذار — ڳهست كوه پيكر ڳرين نيزه دار
خزاعي نژادان جوانان تمام — باءِن سليمان سراسر غلام
ٿي پرت اکهار ستم پيلتن — هُر برڙيان ميم نجون سختين
گمت غرق آهن چو اسفنديار — همه نيزه داران و خنجر گذار
براهِ دگر گرد گيه آشكار — ازان گرد گو آسمان تيره تار
نكهن پٽ تولت نيزه هاي دراز — فلك لهي نٽن از چنين تيرگي تاز
تره ساس انسپاهان يل تيغ زن — همه پهلوانان لشكر شكن
بود رفا عموزاده ها بيد رنگ — رٽن ٿم كمانهاي چاچي بچنگ
زحي از دآس عالي نسب — ٿي نامداران ملك عرب
غلامان شير خدا سر بسر — ڪرن بسته بر خون دشمن كمر
سُو ورقا و چهت لشكر نامدار — ڪرن حمد و شكر خداوندگار
وزين سو همه فوج ابن زياد — بطوفان غم مبتلا گي چه باد
عجايب سين گردش چرخ پير — بشادي و غمگي دو لشكر بهير
چو دادي روم ازجهان گوهان — شه زنگي شب سين حكمران
طلايه سين از دو لشكر روان — رٽڪ پن هين لشكر اندر ميان
كرك گرزه بالين سپير زير سر — سين خواب اندمي نامور

رخواب گران [illegible] حكمران
بر درا و ازنم تيغ زر دور
دخاور بلاخر [illegible] بر روز
بصحبه گيه دوست يادگار
بگفت گو سود [illegible]
بهان [illegible] كام دل [illegible]
[illegible] كه ناگاه فغان

پيكهدا كلام گردان دين
تمن پٽ هزاران هزار آفرين
معصوم كرك درزم ابن زياد
[illegible] آسوعين جهاد
قسم يار دي ڪرن زبان آفرين
پهچوس خالق آسمان و زمين
[illegible] جمع بد لشكر غرق
و يا از فلك تير باران بغرق

۱۴

[illegible]

چو ور ملک تن دل بهتہ پادشاه — سپاهش د عاجي علم هيں چو آه
دیک یدگره هم مي بنن مهتري — گره هي مهتري حاصل از کهتري
اگر چه ته پاتش وتن چهوی بزرگ — پس انگه مه ربڑ خوی وِ زندگرگ
بزرگی لیک یده اندر جهان — رضا مند تهاو گِته خلق جهان
چو ورقا دل لشکر آئش بدست — براو زنگ فرمانده هي برنسب

داستان دیگر

هیتمی پاڈه گوهر فروش سخن — کلید در گنج معني دلون
یله تاج اقبال تهاون بسر — سرافراز ورقا بفرخنده فر
سپاهن دتن سار بي سر بسر — زره خود وخفتان و تیغ و تبر
تمی صف کڈنه و دچو نکوه قاف — بصد خیان و شوکت بدشت مصاف
زلور سلیمان و طارق گزین — کړن تم مرتب یسار و یمین
بقلب سپاه پانه رڈو تم مقام — سپن شاد و خورم لشکر تمام
کمر بسته لتن تم عامریه پیش — کړن بیه نشاد رهن جان خویش
علمها شهاه پهحلیم ز زنگار — چو خورشید تابان بنصف النهار
عبید زیادن هم اندر زمان — صف آراکړن لشکر شامیان

نه چهوی دین نه ایمان نه چهوی اعتقاد
ژه کیاء چهوک گنړه هم خوف از نام تو
چهو نه چالو پیرو امر الهی بد خصال
ذکّفار چهوک بد تر ای اهرمن
چوزن چهوک بهت زور واند جهان
هنهن سر بسر آلت کارزار
لو ېچهناوت آئین جنگ ورن
یه بیچارگان ما کرت ظلم ستم
خجل گو نه لو زنت سو ابن زیاد
ز تیغش وچهن مرگ خود آشکار
شبک پهلوانان ز افواج شام
فروزنده نار آه ده در تیره دار
بجنگ آوری یده نیزه شهے
کرن پانه مردی هنن او عیان
کرن هتنه وصف عبید زیاد
رڻو نیزه در کف بمانند مار

دین نیزه ای شرک ابن زیاد
خبر چهم ز آغاز و انجام تو
نه چهم از یزید ستمگر خیال
ژه هرگز ز اسلام و دین رم مزن
اگر چهوک نه زن نیزه حسک عیان
هه سلین ژه از جنگ کر آشکار
کرن کنهنکن گو میدان یلوان
بنا ور دگاه گشته گی یک قلم
هراسان سلین هیچ پاسخ نداد
چو وارد شد شیر خدا ذو الفقار
بردو فنگی زور منداه تمام
سرافراز لو سرور ده هزار
کرت قتل بازن هنن فیر ہے
با آل عبا سوی غارت کران
نیزه یدکس کرن وصفها شاد شاد
وماں آ وبرط رق نامداران

سو ہشتم مرت گوزیلن کوتان — زخون گی شگفتہ گل ارغوان
نوم موداز بس سوابن زیاد — کرن کر یک گردون زگردش فساد
دہم دراو در خاک خون گو سوار — دلپوک زن ہر کبس بو نہ سوار
سخن مختصر ہفتدہ از سوار — سپن کشتنہ اند صف کارزار
مگر کانہ نبرد راونہ از یلان — زطارق تتن ہیو سہاہ خوف جان
سپن ختنہ احوال ابن زیاد — بجز دشمنان کینہ این غم مباد
زشادی سپن شور در مسلمین — کہست گو بطاق سپہر برین
سبک طارق اندر ان رزمگاہ — مبارز طلب کرنہ شامی سپاہ
زجان گو عبید ستم پیشہ سیر — وچھن یام جولان مرد دلیر
بیکدم گندطن پانہ ساز نبرد — اسن پٹ نبرد راونہ کانہہ مرد
مگر از ستم پیشگانان شام — دلیراہ نبرد راو صعلوک نام
دپن تس اجازت دہیم یدتہ خاص — کہ از جنگ طارق کرت ون خلاص
بشرط یہ موصل مہ دک سر بسر — بدو نیک گوی مہ تراوک مگر
مُہر این دلاور بو اندر زمان — ژٹت آنہ ون تس ہی تش اندر زمان
عبیدن دپس توره غیرت جواب — ہنگہ زن اسن پٹ گژہ مکامیاب
اگر گشتہ گژہ این دلاور جوان — غلاماه بو چھوپن چانو اندر جہان

۱۷

دو دیگر سلامم بیرون العباد
کرم می فدا اندرین کارزار
بنام حسین جان بیرون شمشیر کار
فدای ده حاضی ال بتول
تو شادی مهر چهم بلند بیطار سول
بیرون دو چهم پت کی از قال عمال
کهت نامی اندر په پولی فنال
چه کنم سر اندر ایم دمان
نمم سپس نامه زبانه دو دوان

وصیت بی چهم شاه لولاک شاد
دیم مرد نبیت خدای جهان
شهادت پیم وان مه در کارزار
بی چهم په بلد دولت پایدار
یه قصه چه بهتر کرن مختصر
سوی جنگ گاه وان گرشین کرده مه

توین نیزه تی گر کڈن تم زجا
دمان آو بر جنگ دیو بلا

پلیدن مگر پشید ستی نمود
قضائیں چهوتی از هنر چهو بیه سود

تمس خشت فولاد لاین چنان
زره زهن به پهلوسین تن نهان

جدا گو زین طارق شیردل
زخونش زمینس سپین شکل گل

عمیر دلاور سین دو فغان
پتر بوی یا منت و چهن تم لوان

سو بر جنگ صعلوک گو تیز گام
هما نا ز طارق بو همه انتقام

بطارق مگر کهنه زن از مومنان
کرن آیه تم گره یه آه و فغان

زره آسه بیو منت بدریای خون
زسنگ جهای فلک لاله گون

تولت نیوک آسان ازروی زین
بیکدم به پیش سپهدار دین

موزره چیشمه تم طارقن در زمان
بورقادین بو زای مهربان

زهی بخت و دولت مه بو خوش تهام
مه گو دفن گاه وادیٔ کربلا

هنگه زن بو کنه ناز بر تخت خویش
وچهوم آسمان پایه تخت خویش

به پیش حسین و حسن چهوم گره هین
جگر پاره خوین کهن چهوم گره هین

مه چهم چان منت ای باوفا
یه کینزاه و نک تی زه آنک بجا

وصیت مه چهم تمهتر ان بیگمان
بیاز و گمنڈت چهم موز راین امان

یه لکهو منت تت اندرنه انزم بجا
ونت بی دوان گو بجنت سرا

عمیر سر افراز شکیب شست
عمیر سر افراز شکیب نهشت
کمر بسته بیان گو خود زمان
متقابل الصعلوک تیر زبان
عمیر سر افراز دو شیر فولاد بیه
عمیران تیغ دو ده سکار سه
سپین نه تمس زره زبان ای
سپین جیوه لاه مرو جنگ ازای
ساو زره بکند تو خنده ورای
وماه اس جاوه صعلوک حتی فیلی بیهمم بلند
رجنگ جنگ ختسف فولاد فیلا اندر
روان خشت فیلاد نهیب صعلوک
دژان و ازان سوی پهلوان
سپه زبان ازیه خستن اندیا
روان اسهل عمیر دلاور
حسین انجرد دیر اعلی

ثنای نبی تم ونن در زمان
بحب حسین سر کرن تم نثار
ستمگار صعلوک ملعون دهر
اتهس منز رٹت تیغ سوی اهرمن
[illegible]بک ام عامر دران اروگیر
بیکدم دتن نیزه بر پشت او
بیکضرب صعلوک تراون زبا
مگر جمع موصل [illegible]س لو بسر
سو مردود گو گُشته اندر زمان
وچهت مردی ام عامر دفهیم
عمیر سعادت اسیر تم بدست
ستهاه شورو تهو در سپاه ماندین
سپاه ماندین بی ودن سر بسر
به نزدیک طارق دراندی پاک
بلا شک چه رحمت تس زخدا
دگر بار آن ام عامر سوار

وچهن چشمه گو سوی جنت روان
تمس پٹ لوبن رحمت کردگار
زلپشت نگاور مگر و تهو پتهر
عمیر بن سعد کره جدا سر ز تن
روان واڑ بر کینه جوئی شریر
زسینه نبر دراو نیزه برو
قضا و قدر تس کران مرحبا
پتهر پهو بهشت گو تمس سر بسر
بنار جهنم سو گو جاودان
سپن قلب ابن زیاد رجیم
تولن ته بلشکر سه گیه بازگشت
کرک گریه از بهر مردان دین
که هیهات گی گُشته کم نامور
کرک دفن چون گنج در زیر خاک
چهو مدفن تمس وادی کربلا
سپن دراه یکبار بر کارزار

وچھُن یلہ نبرد راونہ کانہ بجنگ
کرن کر یک ای مشرک ابن زیاد
سپاہن فی یوَن طمع چھوک بیدرنگ
نبرنیرا ے دیو بدروزگار
اگرچہ ژہ کہنہ چھوینہ یارئی جنگ
ژہ بہہ پہ دس اندرماننڈ زن
زبان بند کرہ تیغ تراوُن پتھر
زدستار تو کیاہ چھوقصا بہ جان
بہ لوُزت بجان آو ابن زیاد
بغیرت سُو آمادہ گو بر ستیز
سپُن پانہ آمادہ بر کارزار
خبردار اے مہتر نامور
برابر آس چھوک نہ در کارزار
درین گفتگو پہلوانا ہ زطوس
بفن کمند افکنی آسو طاق
ہمی پانتر ہت زمردان کا

کڈُن تیز گر اندران شست جنگ
زمردان نامی تراشرم باد
چھومکہ لیم فرومایہ سوزن بجنگ
زغم گژہ رہا ساعتاہ روزگار
ژہ چھی کیا زہ شمشیر رٹُن بجنگ
زرویت خجل چھی گژہن مردوزن
ژہ کیاہ کار با فخر اے بدگہر
بمانند زن بہہ ژہ اندر نہان
سپن خشمگین ہیچ پاسخ نداد
ولُن خود وخفتان شمشیر تیز
سپاہو کُرس منع اینا مدار
حذر کر زبازوی این شیر نر
مہ تراوُن ہیز پان ناحق بنار
کلس ہیٹ تھوت خود ازآہنین
نمس لش نش چرخ نیلی رواق
برابر آس بینہ در کارزار

بناور دگاه تم زه جنگی پلنگ
کړن از مهر آس ئے دو بدل
سپین لښته بازوی مردان کار
ژهنک تام شمشیره تراوت زد
ډلک سخت باهم دوال کمر
سپین پشت اسپان جنگی دوتا
کمر بند گیه سست از زور دست
مگر آسمان در آن داوری
پین زور و قوت وچهت نابکا
بیکدم ز کنجک مژرتم کمند
زلن شیر هیکل سپین چاره گره
در آخر تولن از رخ خود نقاب
وچهت شکل تم سز سود یوانه گو
دپن لس زه چهک آدمی یا پری
ز قدرت گن سرو آزاد لیست
مگر ناو بینوی زه ون بیگمان

بشمشیرهای کړن سخت جنگ
تمن دون دلیران سپین نو خلل
سپین تنگ ده وشوی ازان کارزار
کړن هر کهٔ کشتی چو فیلان مست
کړن بی سټهاه زور باهمدگر
زمین تنگ گیه از لکد کوب ها
زبس زور سر پنجه ها گی شکست
دولو انده کمرنه اکس یاوری
سپین دلخرین زیاده گوشرمسار
سر ام عامر لو آنن به بند
مگر لس بکار آینه کان هنر
کړن تن سیاه ابر نشه آفتاب
چو بلبل نشه همچو پروانه گو
زه سپین چهنه گینه هنر همسری
ز رویت گن لاله در کوه و دشت
بغمزه لو کړهس هی هم جان

پین مهم آسمان تیره از گرد تار
فروزان سپین نو پشت کارزار
مگر ام عامر در آن گیرودار
نو نیخ دیگر اکس امیدوار
بکام دل خویش دی وپین جان

ډبهاه گلا از تیغ تراوون تپهم
زنیتهای مردان جدا کړنه سر

محمدّ بامداد او بیگمان
روان خون چہ دریا سپین بگمیان
بہ بند وبکش بو ون روزگار
قضا بو دپن کار دشمن تباہ
صدوده زدشمن سپین سرنگون
مگر آفتابن کرن اضطراب
ہمی روزه ہینہ زشامی سپاه
سراسر سوئی ڈیره ہا آی باز
سبک ز اُم عامر سپین عذرخواه
محمدّ بجمد خدائی جہان
زفوج ستم دیده گان بدنژاد
بغم مبتلا گو عبید زیاد
زچشمش روان بی زه دریای خون
دپن بو سوون واتنا برکنا
زنخل تمنا مس میوه دراو

چہل تن کرن نامداران وان
زشمشیرها خون باران وسان
بیہ کا نہ کنہاه آسنہ آشکار
سپین جستہ احوال ام روسیاه
سپین غرق ساری بدریای خون
بمغرب زمین گو زلن باشتاب
اکہاه زنده گنده ہن سراسر تباه
چہنہ تیغ واپن بوقت نماز
سپہدار و رفقای فرخنده جاه
کشاده زبان بو کرت بیگمان
ودن آیہ پیش عبید زیاد
مہ گو ننگ و ناموس سارو ی بباد
گمرنا و تمیز بدریا دروان
بجز درد وغم کاہنہ نش غمگسار
زغم زیاده ہرگز توقع مہ نہ او

داستان دیگر

دچین کن بو واتی زمان تا زمان
مگر ام عامر به پشت سپاه
کرن یا مهن پهلوان ای جنگ
محمد روان گو بسوی پیاد
شه ساس ۶۰۰۰ از سپاهان خنجر گذار
سپاهان شامی ته ابن زیاد
گمت خسته از تیغ مردان دین
ودن آس از دیده هاران خون
ون آس با همه گره داستان
محبان حیدر تهاه زورمند
خیالات هستی مهن چهی بسر
ون بو تیهی پاٹھ ابن زیاد
خطا آ و از مادرم در وجود
سزاوار نفرین بفرش زمین
دپن بو ذو رقا مه کنه چهو منه بیم
زپور سلیمان تهاه چهوم مه غم

بد شمن شبخون دمو بیگمان
خبردار روزن درین رزمگاه
ته رٹ تیغ فولاد رخشان بجنگ
دچین دراو ورقا یل نامدار
متن دون زن سیت گی نامدار
کرن فکر بی گے سپاهان بباد
کر کشته شامی بشمشیر کین
وچهت حال لشکر گمت تم زبون
خر لفاه بهن هیو چهونه درجهان
بیو لشکر شام کر مستمند
در آخر یون سوی به پستی پهر
پریشان مه هیو کانه زنا در نژاد
که در ساغر شیر زهر م نمود
چهونه کانه بمثل عبید لعین
مه از ام عامر گمت دل دو نیم
ژٹن فوج شامی تمی یک قلم

ز شام و ز بصره دو ده هزار
تمی دشمن شیر پروردگار
سلاح و سلیب بار دی گربر
بو تیر و کمان گرز و تیغ و تبر
پر از خون گلیه چشم ابن چرخ پیر
به واڑ بون آن شیر و تیر
بیالان نهاه فروزان پین
سراسر بیابان چراغان پین

ز نعل سمندان تهوی وه غبار
سپاه زنی گشت پین تیره و تار

د پوک زن وست په سپهر برین — سپین آسمان شش زمین هفتمین

چکاچاک تیغ و تبر گو بلند — سپین شور و غوغا بپست و بلند

ز آواز گوپال سندان گزاهی — سراسر همه کوه در لرزه آی

زمین سر بسر مهد جنبان سپین — وچهیت حال بیگار لرزان سپین

سپین تت ششس منز قیامت پدید — گریبان صبر این جهان بردرید

جهانس چنین جنگ اندر نظر — مگر گو متن بونه زاه ای پسر

خطا بونه کانه ضرب بالکل گژهان — بهر ضرب بو پهلوان اک لو ان

لگن ئس اکس ضرب شمشیر آسو — سوا زندگانی گژهن بیر آسو

ستا نهاکرت در جگر آس جای — وست بی پون نامداران زیادی

عمر آسو حیران دران کارزار — ز طوفان گژهن گتهکن ستر گار

در آخر هزیمت کرن اختیار — زناورد گاه ژلو چا ابرهار

نگونسار یله گو لوائی عمر — پریشان سپین فوج تس سر بسر

زمیدان ورفاگریزان سپین — پراگنده سرگشته حیران سپین

داستان دیگر

وَنِ ئی چهو رادی عبید زیاد — سزاوار لعنتین چهو سوی بدنژاد

زخنجر جگر پاره گومت جهان — اکس بوزنگ بو نه تاب و توان

چو مار سیه آس بیجان کمند — کرن بسته بیه پهلوان نه بند

شباه آسو تاریک و رو دراز — ذروز قیامت ووا له دراز

یله صبحن از آفتاب بلند — بچرخ برین واڑ لو رچ کمند

ز بے مهری گردش روزگار — مسلمان سپین تنگ ده کارزار

هزیمت کهتن ژل سپاهاندین — ذه همت تن فقط رو و در دشت کین

بتن ام عامر نصیحت کران — مگر کهنته کم بو زهس و زمان

توکل کرن تمه به پروردگار — کڈن تیر شمشیر جوشن گذار

توجن تهد سو بازوی شمشیرزن — همی چون تهمتن سپین صف شکن

ذه همت نامور در صف کارزار — کران آس پهگاه با چل هزار

سهاه نامور پهلوان گزین — زمرکب بهین ترا و تهن برزمین

در آخر تمی پی به تیغ قصف — شهادت بتولب براه خدا

کونی ام عامر در آن گیر و دار — کرن آس با دشمنان کارزار

چو شمع فروزنده گرد باد — کرن قتل فوج عبید زیاده

بشمشیر و نیزه زبس کینه ها — کرن سر جدا شق کرن سینه ها

جهاناز قلب مین ویار — کرن کشته یکدم ستت نامدار

زبن باندہ گی گرمتس پیوہ پتہر | چہونہ کہنہ علاج از قضا و قدر
جدا گیہ سہ ازین بخم کمند | سر ام عامر درآمد بہ بند
فوتش تیز شمشیر فولاد سای | ز بے مہرئی چرخ واژونہ رای
کمرک لبستہ زنجیر بازوی او | سپین لبستہ سوی عنبرین موی او
سٹہاہ گو دل آسودہ ابن زیاد | بغارتگری دستہا برکشاد
پس انگاہ بہ بنگاہ خود گوروان | عبید ستمگر سٹہاہ شادمان
یہ واتو ورقا در آن کارزار | وچہون نہ پین زندہ تم اک سوار
مگر زندہ ڈلوٹہن نہ تم کانہ دلیر | کہتوس خشم مانند غرندہ شیر
خبر بوزن از ام عامر تمام | سپین نئی اسیر دلیران شام
بسوی بخف گوروان بالسپاہ | بہ بیچارگی در او از کربلا
زبی مہرئی این سپہر برین | چہو بر جہر آتش نہ گاہی بکین
دل آزردگی جہیں شب و روز کار | نہ عبرت بہش کینہ ہندوی نہ عار

داستان دیگر

ترنم گر آن بلبل نغمہ ساز | ز باغ سخن کرنہ دروازہ باز
بدشت بخف واتو ورقا عیان | ز چشمان او جوی خون بودوان

دتن حکم ساری اسیرانِ دین
ژہ ہنت زن بچہ امّ عامر شمار
عبید زیادن پرژھوس ای پری
ژہ تراوت پتھر عزّ و جاہ مرا
ژہ کھوژکنہ از تیغ خونریز من
بہ کینہ ژاہ مہ لومی تہ وُن آیو پیش
مہ چھم بخت عبید از وُنکن بلند
گژھن یس چھیہ با مقبلان کینہ خواہ
ژہ وچھہ میالو اقبال و بخت بلند
کرت لستہ سوزن ژہ و شہر شام
یزیدس یہی مصلحت پسند
ز دنیا گیک ابراہِ علیؑ
پھہ وُنکن کچا حیدر و آل او
اگرچہ ژ لکھ میالو آئین و دین
دپن امّ عامرس در جواب
عجب وصی نبی چھوک مرا

ژٹن سر من جلد از تیغ کین
گمت قید بے مرد خنجر گذار
ز زندان من ژاہ گژھکنہ بری
ہمہ کُشتہ کرنھک سپاہ مرا
ژہ وچھہ وُنکنس خنجر تیز من
لبک فن مکافات کردار خویش
بکام چھیو وُنکن سپہر بلند
پوَن چھوی سوفو ز اسخاک سیاہ
بتابید من ژہ گژھک پای بند
غمس منز ژہ روزک بعمر تمام
کری کُشتہ یا نہاونی پای بند
کرت عمر ضایع بہ بیجا صلی
توجبت اثر خواری بدنبال او
گژھی سارو ی عالم بزیر نگین
ژہ افسوس چھوی ای عبید خراب
کرن سرزنش چھوک فن نا سزا

۲۷

داستانِ دیگر

سپه تازه ورقا ازین خوش خبر — سپه دل شدی چو گل تازه تر

وزان پس مدد دیدیم کردگار — ز زندان غم وان کرن رستگار

طلب کرنه شمشیر و خود و زره — برابر وزان خشم کهارن گره

بجاه سکندر بشان شکوه — کمر بسته محکم کرن همچو کوه

حمایل کرن تیغ مصری عیان — که از چشمه اش چشمه خون روان

اتهس منزلون نیزه استوار — چو موسی عصا آسو بر شکل مار

بیازو کمانه چو ابروی یار — وچهن هر طرف دیده روزگار

خدنگش زیند کمر گو عیان — عقاب قضا است کرت آشیان

کرن حکم چارن گرس تنگ زین — چو تخت سلیمان بباد گزین

بدنبال ورقا بر آمد دمان — محمد بنام خدای جهان

مگر قطره بی شیعهٔ بوتراب — در آندشت و صحرا و دریای آب

علمها برابر کمرزه تا بماه — وچهت خم گزهن آسو تیرنگاه

کمر جلوه زن رایت زرنگار — بشب تیره روشن تر از نو بهار

زکوبیدن نعل اسپان کین — چو انجم پون شعله بو بر زمین

بیکروز و یکشب یکین کو سپاه — لبا باط پی داتهن هم براه

خروشیدن پاسبان گو پدید — سپهدار ورقا بناگه شنید

زتیغ و تبر گی سپر چاک چاک — سیں آسمان غیب وا زیر خاک

سیں سرمہ سنگن زنعل ستور — گنذ بند گو بر سر مار و مور

زمیں سراسر سیں رنگ خون — زبون دو نظر بو ہمہ لالہ گون

قیامت سیں تب شبس منز عیان — سو ادن تہ اہیں سیں قبض جان

سر انجام شیب و عمر گو فرار — ہزیمت کہتن ثل تم از کار زار

ڈہوک ترا و تہن فوج خود بیدرنگ — ہیں پان بچراو کی از مکر رنگ

ز دست اجل تم نہ زن گی رہا — مگر فوج لگو در دم اژدہا

زور قاو ابن سلیمان رہا — گز ہیں بونہ کانہ شیر و نر اژدہا

اکس آس شمشیر لا ابن لبر سہ — پلون بو سو بکیں ڈٹن بی لکر

نہ زن بی کرن جنگ از پر دلی — ہنک سبقت لی از رستم زابلی

برابر دوتن آس در کار زار — ڈٹن بی ستمگاران از ہر کنار

سپاہان دشمن سیں سخت تنگ — نہ راہ گریز و نہ یارای جنگ

شبس سارسی خامداران دین — کرن قتل بی ظالمن بالیقین

یلہ آفتابن بوقت سحر — منور ہیہ عالم کرن سر بسر

وجہوک ہر طرف فوج دشمن ہلاک — گمت ہمیتن جملہ بر روی خاک

دجہک گیمت اکس اس وہ زن تباہ — زفوج ستمگارگان روسیاہ

٢٩

داستان دیگر

بله ام عامر رها گیه ز بند ... جهان دگرگونه کړه زنگ و فند
محمد بجان تش خریدار گو ... وچپهٹ حسن دلکش گرفتار گو
بباز و کهند شان چهوی بربری ... جز ابن سلیمان بن مشتری
چو بلبل وچپهٹ گل سو دیوانه گو ... بر آن شمع و هیچ پروانه گو
ودن ته ربون بو گمت هیجان ... در آخر سو گو پیش رفتار وان
دبین تش که ای عم و الانبار ... مه تها و م د آن ز ده از هجر یار
مه یم سیت در خانه نزد پدر ... ته ون قصه میلوی تمس سربسر
مه کړه تاب ون هجر دلدار چهوم ... بدل از فراقش مه آزار چهوم
معطل کړه و جنگ تا چند روز ... بنخانه گنه هو ون لصد درد و سوز
گنه هن جمع یاران حمید تمام ... کړه و جنگ با دشمن بدلگام
دبس تو ده ورفن بپاسخ چنین ... ته چهوک جان عم سرور مومنین
دلس منز مه آسوم ته بر نهر این خیال ... هکن بو سته کهنه کوت قیل و قال
بنخانه گنه هو با سپاه گران ... به پیش سلیمان کړه و این بیان
کرن ون در ینجا چهو نه آشکار ... که شاید بیک لحظه نیرن زه کار
زسا باط یکدم سراسر سپاه ... بهمراه ورفاسین سر براه
خبر واو نزد سلیمان روان ... که ورفا محمد رسید این زمان

بشمشیر و نیزہ ژٹن بیگمان
پس انگاہ کرٹن حکم سوئی دبیر
چہ یئت جایہ اجباب شیر خدا
سلیمان بخلوت سپٹن جلوہ زن
زحال محمدؐ وپن لتں خبر
ٹشند دل چہو با ام عامر فگار
ژہ کہ عقد با مشتری ماہ را
چہ دو شوی سہی سرو بر جویبار
ز پروانہ چہوی شمع روشن ملام
سلیمان یہ لوزنت سپٹن شادمان
دیٹن لتں ژہ چہو کن ہتر از جہان
سعادت چہونا ایسہ بجان رسول
تھاہ فخر پیدا گرہ ہم در جہان
یہ لونت سو ورفا سپٹن شادمان
ٹسبک راو ورفا چو تیر روان
وچٹن لتں کہ اے خواہر نامدار

بدنیا ٹشند وزہ نہ کہنہ نشان
ژہ لکہ نامہ فوراً از مشک عبیر
ہر کس لکھن نامہ ہا تم جدا
شو ورقا سبک آ واندر سخن
ٹشند عقد با ام عامر ژہ کہ
کرٹس مرہم اے مہتر نامدار
دہ زینت ژہ خورشید خرگاہ را
بخورشید مہ شوبہ اندر کنار
چہو از پہلوانی رٹن دانہ دام
لورقا تبسم کرٹن در زمان
مہ تہا وم یہ منظور ای جان من
اگر تہا وہ ہی ام عامر قبول
ایم ام عامر مہ در دودمان
سلیمان برادر مہ گو مہربان
بر ام عامر شو گو در زمان
ز ہر محمدؐ لہ چہوس خو استگار

بجانه يله والئو ورقابت د
بکوه روان گو عبث
نهى كنه رقيم چهوى گلشن بر
تحفن گوى انانى فرخ خيم
زبن غم تيغ الگمت په زياد
پين ام عامر زجنگش بهرون
زيتمشر اجلك شير حسدا
هرن پهوى خون آسوازديدهها
زبن تش غم مش د لونگا ر
زجلك كهاه گومش شرار

ده پېراوسرو گل اندامے	زراندوده کړ نقرهٔ خامے
پښ پان شاطنې کړ تيار	سپين جلوه زن پانه چو گل بهار
بارائيش نوعروس زمن	کډان دستهائى گل ياسمن
کړن سنبل زلف تمه شاندار	بمژگان کړن عالم تم فرار
کړن چشم از سرمه دنباله وار	وچپت هوشه ډرج نرگس نو بهار
زسرخى لشند وى بوچون گلاب	چو بلبل بشاطه بى صبر و تاب
بزيور كړن پرتيس دست وپاى	سپين بغرق زرزلمه دلربای
روان گو محمد لشوق تمام	بنجلوت سرشاد از هر کام
چه بهنر تهرون پردس اندريار	برنگ دگر دلنو کلاهک طراز
يه شاطه آفتاب منوز	کړن دراية آرائيش وى دو
سوئے خانه ورفا سپين پس تيار	دراثناى ره آس کهنه دو دسند
كشاده كر تم كړن درزمان	دل آسوده چون غنچهٔ بوستان

داستان دیگر

مغنى بيا آو خوش روزگار	چو بلبل سرود اته کرد ربهار
بيا ساقيا باده درجام كر	بهار آو مستى سرانجام کر

سپين نعض حسيد مسيدن زياده نشده
چهوى عادت وسپين په
قسم مو وران زجان بلعون لبد
مبنگه سکانه آگها نامر حسيد بلبد
مبنگه سکانه باد ج مرتضى
بنکه سرلس ورلمبن ازقضا
بنکيه سرکند نامسرحد
بنکى الگند ومعقول
بنى سکانه آگهان نسر مقصود
مئى سکانه آگهان نسر مقصود
باجبا جبکه نجم لعپ

بصحرا و میدان سپن تم فرار
مگر قوم ملعون تی بد شعار
مگر آسو شخصاہ ز اہل کمال
سٹھاہ آسو بیدا او دل مرد پیر
سُو بو فارغ از فکر و ز وسوسہ
بتعظیم طفلان اہل دیار
دیکھ پٹ تس نور ایمان عیان
سٹھاہ کال در خدمت مصطفےٰ
سُو از کثرت علم چون کوہ آسو
لباس آسو تس حب آل عبا
سو از آتش کربلا بو دزان
قضارا اکین جا یہ کہ تم قرار
چو از پرتو آفتاب تموز
زبس تشنگی گو تنگ گو نامدار
بناگاہ اک شخص سقا فروش
دپن تس کہ امیر دسقای آب

پتو زو کرگ دینسی پٹ نثار
با آل عبا سب کرن بے شمار
ز اجناب شیر خدا خوشخصال
خردمند دانا و نن تس کثیر
گمز خرچ تس عمر پس مدرسہ
تمس بو سٹھاہ عزت و افتخار
بکشف و مراقب سو در ہر زمان
شب و روز سوی آسو مُرت سیاہ لہا
چو دریای مواج انبوہ آسو
کمر بستہ در خدمت مصطفےٰ
چو باران تس خون دیدہ ہران
شبس بو کرن یاد پروردگار
سپن گرم آئینہ روی روز
لبس تریش تے گو زحد بقرار
کڈن مشک تس آنچی بیت بدوش
دپس چھم گمت ترلشہ خاطر کباب

٣٣

اگرچه سهو اهٔ پش گو خطا — ژه شوی کړن ات مقابل عطا

چه سهو خطا بخښونٔ ذوالجلال — پښیمان فن سپوښ ژه گڼه زین خیال

سهاه عجز وزاری کړن بو کثیر — سپونه شر برس اندر دلپذیر

در آخر سو ملعون ځ هنوا اندر زمان — کڈن جامه از خوشیتن بیگیان

ژڼ جامه دستار تر او من سجاک — لدن خاک بر سر کړن جامه چاک

هی پان پاپس ڈگن بو بسنگ — که تا جسم مت سند سپن سبز رنگ

در آخر ز بینی کړن خون روان — زنازاده سند کار آسن چنان

ویڼ خون متس تن سراسر فگار — یه پیش پدر گو دیون ناله زار

سنانن بله و چه سو حال سیر — زنا ز شرارت متس ځ ڈد جگر

دیس تم ژه ون کم ژه کړی یه چال — یه باغ جوانی ژه الونی زوال

دیس تم ز دست معلم یه حال — بڼت آم بو زای اب خوشحال

تهوی ظلم داتوم ز دست کثیر — چهونه واتومت کینهٔ زین چرخ پیر

بجز مهر ابن زیاد و یزید — منشر کاهٔ گناه گو نه هرگز پدید

با ابن زیاد و بو والی شام — کړن آسو لعنت تهٔ نفرین تمام

مه دو کس خمش باش اینا مدار — بیکدم کړن میان تن تم فگار

بغیر از زنا زاده هرگز خطاب — کړن نه مه سپتن زروی عتاب

ژه لعنت کرن چهوک اسی هر زمان
کرمنه ژه سیتن مه یدای کثیر
کرن عذر خواهی سٹهاه بو کثیر
بقولِ معلّم عبید زیاد
سخن مختصر سوی معلّم کثیر
دپن کو ٹهراه آسس تاریک و تنگ
به پستی سه جا قرب تحت الثری
بزالو تهوت کله بو بر زمین
دلس کن دپن بو هنا صبر کر
چهونه زین جهان خراب اعتماد
چهو کیاه غم گژهم نقد جان یله زکف
بی مالِ زر چهومنه هرگز عذاب
قسم چهوم بجانِ علی تا حیات
خداسس خبر کت اندر چهوم مه خبر
بلطفِ جهان آفرین چهم امید
درین فکر بو روز تهن سعی کرموش

ژه حجت امچ پیش کر بیگمان
بزندان ژه نیکوئی یاد گیر
مگر گونه تس ظالمس دلپذیر
کرن آسو نه مطلقاً اعتماد
کبر کُ بسته در بند زندان اسیر
پُر از تیشس غم مثلِ کامِ نهنگ
شد از جور گردون کثیر سوسه جا
سُوا ز آسمان پیومتن بر زمین
ژه بر تنگی گوروُن کر نظر
خرابی چهو یو تمام ابن زیاد
بهم گوهر مهر شاه نجف
محبّ جگر گوشهٔ بو تراب رض
کرُن صبر چهوم اندرین مهلکات
کرت میانه جایه هرکا صبر غیر
گژهم ظاهراً ظاهر صبح امید
صدای معلّم تس گو بگوش

داستان دیگر

لگوک کتهکښ ژی بزندان سرای
کنیزن بیان کرہ پښ حسب حال
وڈن آو مختار س اندر زمان
کنیزن ڈپس لی ای سعادت قرین
همی مشغله پر ورچهو گرہ ون مدام
نصیحت مرہ شس بو ز دل تا زہ نهاد
ژہ سپنک رہ ما عنقریب ای کنیز
بتعلیم اطفال اہل دیار
گرژ هن چا نہ خاطر سهاه خواستگار
چهو نہ کا نهتہ بکین ری وی زمین
بغیر از خدا چهو منہ فریادرس
مہ آسوم غرض رزم ابن زیاد
اگر زندہ نهاوم جهان آفرین
دعا کر ژہ یڈ پاک پروردگار
ز فضل الٰهی مہ چهم یڈ امید
کنیزن ڈپس فیرت المرد دین

سراسر مرہ شس ون پښ ماجرای
ز پور رستمان سر بسر قیل و قال
وچهت ظلم و بے مهری آسمان
ژہ راضی سپکنی جهان آفرین
کرن رنجہ چهوی نیک بختن مدام
ژہ داماں صبر از کف خو دمہ تراو
کہ بر حرف بیهودہ چهوک فی اسیر
ژہ چهوی صرف کرمت همہ روزگار
ژہ سپنک نہ زندان غم رستگار
گمت بستہ از جور چرخ برین
چهو بهتر ازین زندگی مرگ بس
ز دستش سهاه خاندان گی بباد
همی قتل کرہ ظالمن بالیقین
ازین بند زندان کرم رستگار
چهو نہ کا تهم زحمت گرہ من ناامید
ز بت ما سہ آسہ نصرت نہ جان آفرین

ودن آس ازدورِ چرخ برین
ستم اینقدر وُن آس ازآسمان
ژٹن جامہ ازتن کرن داد داد
بحال ہمایون من گو ستم
زیہنان پورستان گو اسیر
مہ چھوم در جگر زخم تتہ کیہ دوا
دگرنہ کڈم سر بدیوانگی
بتو یام وچھیہ نالہ زاری تسنز
دپوک تس کہ انجواہر ارجمند
چھونہ غم جراحت چھومرہم پذیر
زندان غم تس کروون خلاص
ژہ بش یامتھن وانتہ ابن زیاد
سُو از کردہ خود پشیمان کرن
دراثنای این آن بداندیش دین
تستری زنانی زبان کرگشاد
زیہتان پورستان سی کشیر

کشیر س ہٹہن ظلم گو انیچنین
سبب تتہ سپُن جو پورستان
بجلوت بسرائ عبید زیاد
گمز مبتلا چھس بیچھون غم
بزندان غم سُوی بحکم امیر
کرُن ہام میانوی ززندان رہا
گژہن چھوم بسودا بہ بیگانگی
سپن نرم دل چھتہ خواری تسنز
ژہ راحت دماہ کرودک تا بچند
ژہ ہرگز مہ برغم زیہر کشیر
زدام غم وغصہ آزاد آس
کرس بولی تہنوی حال پتہ وزہ یاد
سُو پورستان خانہ ویران کرن
اندر ژاواز خشم چین بر جبین
کہ ای غافل از حق عبید زیاد
بہ بیہودہ کرہتھن بزندان اسیر

خیانت بہر رنگ پس نو شیگار
کرن خوان نعمت دپم ادم تیار
یمن حمد سوی خانہ چھنی جہان
پیش نگاہ سوی خانہ تخت کرو زدن
کرن کنیز غلام و چھن سو پیو
بفرچھیوم مہ ہتھ کرن ارزو
ژوم ون خطاصفحہ روزگار
بتعلیم اطفال چھوم نہ بہ کار

پیٹھ رازمی نشس مہ پوشیدہ تھاو
دپس تورٕ مختارہ نی از کرم
مگر روزہ اندر جہان یادگار
زندان غم ییٚہ پولیہ ہا نجات
کنیزن دپس غم مہ برشاد روز
اگرچہ ژہ دپہ ہم کری جانفدا
کرن گفتگو آسن باہم زہ یار
دپن لس ژٕ بخشتی امیرن گناہ
ژہ کر توبہ یکٕ پیش ابن زیاد
ہمراہ حاجب روان گو کنیزر
عبیدن دپس ژہن مہ ترا وِ عناد
جہالت کرن ییٚہ ژہ سینی عیان
کرٕت مبتلا سخت اندر عذاب
کنیزن دپس ای امیر زمان
زہ ہتان پوٗرستان الحذر
مگر ہر روزی چھیو بیشک ضرور

یہ کنیز شاہ وُنی چھوی سر بسر تہ باو
مہ نشس وِ استاد وُن دوات و قلم
چھونیو تمام پو صفحۂ روزگار
کہ گو یادہ مک مردس آب حیات
پو غمخوار چھوس چانہ آزاد روز
مہ حاجت ژہ منگہم کری سعی دا
زور ژاوک حاجبہ نامدار
زنانی پیٹھ لس چھین عذرخواہ
ز قول گذشتہ مہ کر کہنہ یاد
پدر گاہ ابن زیاد شریر
ژہ کر توبہ از گفتن ناصواب
پس انگاہ بلاشک فوہ چھیو خوف جان
سیاہ چاہس اندر تہمت رِ عذاب
مہ زلوم مہ زندہ چھوس از مردگان
رٹن چھیوم مہ عزلت ژہ پش مختصر
ہر خانہ چھوی رزق ژہ مانڈن ضرور

نگہبان دزنس بو زندان سرای
لنکس ژس کرن نعمت و نفزای
سو خوان ہست کنیز معلم روان
ز ہر نگہبان زندان نیان
کنیزن ژون پانہ زرکف سو خوان
پیکن گو سو درخانہ اش پیمان
نگہبان گوس مشغول کار
پیو سنہ کلن تم دو ماہ انتظار

شخص آو فیتہ تا انشبا صبح
بخانہ سوی خانہ خرام
معلم سپن سوی خانہ شریف
زنانہ تس برس دراز لطیف
کرن تس حوالہ سو خوان نامدار
دپن تس بلیہ شوہرنا ایسی از بکار روبار
ز زندان آیی از نکل رو بار
کمن سنز اسی سو از نمان

[illegible]

بدل بو کړن شکر سوی هوشمند — مګر تها وه نه ژوند چرخ بلند

کنیزان مه کره واره تعلیم مهر — نه پر همت چهونه در کتاب سپهر

چهه تم رهمتن کار مختاره پیش — در آخر سوماخته کره جان خویش

خدا عقده هتند کشاید زمن — اگرچه گره هن چهوم بدام محن

بفضل وکرم یدمه کره هی خدا — یکی از غلامان آل عبا

کرن چهو سنه اندیشه جان خویش — مگر چهوس کرن فکر ایمان خویش

کنیزان بروز دوئم پخته خوان — زبریان وحلوا والطعام و نان

معلّم هتهن آ و خوان جدید — ولیکن نگهبان بنجا نه ندید

کنیز معلّم کرن انتظار — که تا وا آتو در خانه آن مرد کار

نظر یام تراون بره وی کنیز — تبسّم کرن با دلغمت کنیز

دپن اے ولی نعمت کامجوی — ژه بهه چمن اندرنه آرام جوی

بخدمت بو ایستاده چهوس زگر — مگر بنده سئ محرم راز کر

غلاماه بو چهوس چانو ای باصواب — مه منظور چهوم چانو بر سر خطاب

مه زانوم ژه از بهر ابن زیاد — با حجاب جیدر بو تها وی عناد

کنیزان بله بوز گفتار او — پیئ کار خود سوی پین چاره جو

کنیزان دپس ایجوان گزین — ژه بد عمر دینی جهان آفرین

ذرا کیہ پتہرہ وہتو سو ابن زیاد
کثیرن ژھِن و طاقت از دست داد
ووُن تم سوی خالق الحق و جان
مہ از شرّ ظالم رٹہوم امن تہ امان
عبیدن وچھن اندران خشان تان
بغیر از مجالت وچھون نہ نشان
غذا من کرن بیمہ برحشم او
عرق کرتہ بیہ پہنس خشم او

نگہبان زندان بہت بے خبر
وضو کرنہ بعد از فراغ نماز
پسرتن نگہبانہ سُند گو بتاب
در آخر دپُن تم بسوی پدر
دَمِ صبح دو شوی گژھتو زِ بُن
ہمی ہر محنت رہیم با کثیر
باحباب حید رمہ نش اتّحاد
مِہ دُنیا گژھ ہیم دنیکوی چھیوہ منہ غم
دَمِ صبح گوہ پیش ابن زیاد
زکار پدر کرُنہ واقف تمام
یہ بوزِنت ستم پیشہ ابن زیاد
بزندان وچھُن تم معلّم کثیر
بزندان ژہ چھوک آمُت از راہِ دور
انُت یُدژہ نانِ و طعام ای کثیر
سبکتر کثیرن زبان کر کشاد
مہ کرد حقِ من گمانِ دغا

مگر آسو بوزان مُتسند پسر
سوی خواب کردُن بن گو تیار
نندر آئینہ تس زِ بن اضطراب
وُچھک وُن دَمِ صبح حالِ بدتر
کثیرس ہتہِن تی گژھ ملک غرق خون
یہ ساروی دغا گو کرُن باامیر
ائینہ چھوہیتو تام ابن زیاد
پدر میانو بے عقل گومُت اصم
کرُن شور و افغان فریاد داد
مہ آسن پدر ہیو کینہ بدلگام
بزندان مُتس سپت گو بدنژاد
دپُن تس چھوک گومُت از جان سیر
دوان آک پانی شتابان بکور
خبر چھینہ از دورِ این چرخ پیر
بپاسخ وَنُن تم با ابنِ زیاد
کہ آزاد کردی ززندان مرا

دنی کیاہ زحال سپدای امیر
چھویہ ماجہ پروردہ کرُمت شیر
ہتو پان پانس کرُن رو سیاہ
دگم دست و پایش سرا سر بنگ
ہنگن موت اُسند بو چھوس صبح شام
ہم اکون زہہنان این نابکار
اگرو اٹھکنہ ژہ بیتو ای امیر
خدا یار آسن ژہ سیتن مُدام
مگر زین زنا زادہ بد سیر
عبید زیاد ن ہیکہ مزدن
کثیرس دپُن اے معلم شتاب
بمختار گژھ ہیت یہ نان وطعام
ززندان بلہ در او ابن زیاد
روان خوان ہیت پیش مختار گو
بیکبار مختار نی لول قلم
بجواہر لکھون نامہ از سوز جان

وُچھیت کار بد چھوہن لو عبرت پذیر
بتھوت رٹن سئ سیپن ناگزیر
وچھوم تی کرم سی اس نش دہا
توی چھس مہ سیتن خیالات جنگ
چھو بے شک زنا زادہ نسل حرام
گژھ ہن اُس نہ زن بی گرفتار چوا
ہمی قتل کرہ ہن مہ دِن با کثیر
کرُنت عدل انہ ای سپہدار شام
ژٹس دِن بخنجر یمی لحظہ سر
بشمشیر کرُنس جدا سر زتن
ژہ گژھ پور کرد وعدہ باصولب
مہ رٹ خوف دل ژہ گژھ شادکام
کثیرس در مدعا گوشاد
بنام خدا ابر سر کار گو
پنُن حال ساروی کرُن نم رقم
منجن یاری از خواہر دہربان

وسُن جهڙي زمين جهڙو عينه ياد
ٿيهي پاڙهه آسمان جهڙو دور زمان
اگرچه ذه نش ڪاڻهه هيه تخت و تاج
همانا ڪه از دفتر داستان
نه نان ناگهان وراي تم در سفر
عه ونت آس دشوار باريڪ دور
اڪس غم جهڙو نه زاد راه نش يڪف
نتن هيڪيي در بغل آسو نرر
سيُن شدت گرمئي آفتاب
هوا گرم گو چون بخار تنور
سين ز آتش العطش نعره زن
لبو ڪنه گوئي آب در هڪ ذر
لبا بس قضا لاگو اڪ ڏن بير
بين داغ حسرت پهُتِ در جگيه
بنا گاه تهو وه جهڙو سراپاه زدور
اڪس و پو دويم اي برادر شتاب

ڙه اي سنگدل دشمن خود مباد
اڪس نش جهڙو نيرن هين ڪن گشتهان
جهڙو پائي زمين تر او تهن لاعلاج
ٿيهي پاڙهه ڏيهم لکهت داستان
سين متفق از قضا و قدر
زغم بي گمت هر دو تن ناصبور
سوه دور قناعت ٿت جون صدف
ڪرت آسو سرمايه سي ڪن نظر
چو نار جهنم زمين رنج و تاب
زمين همچه آتش سين راه دور
زبان خشڪ گير تمن در دهن
تمن جان لب اتو هت مختصر
به هر رضا يو سو از پا و سر
دوم سوخته گومت از فڪر زر
شب غم بدل گو بروز سرور
ڪه اينڪ ايون در نظر جهوم آب

بیا زنامه نبرد

بانک زدمان بیو گرنسه بیرن سپاهان
بیمار پیش بین ورنس پیر بیری میر کیاران
بیشتر نگاه خاصه والعصر و قرآن
سلیمان خدم پناه نس الحاج جان
بیروه دو حجوی د دوشمن زود دوا
بیشت زیرن د روضه مصطفی
سو خاکر واره بس بسر رحیم علام
بیچه محمد علیه السلام
زبایاست البعلم منس پلید
فرود بله مانند پلید ای عمر
حسین السجوی ای وان خبر
تمی بلبد ثمن و اشنا حب
زا ابن عمر ... ان ازبی
بتریه زیبان جان جان
ز چهره پیش ناو ای خویش

معلم کثیر آوانند کلام
بتقریر شایسته وزنی پیام
خبردار گو واره ابن عمر
مکانش اندر بیون فرخ سیر
صفیه زن خاص ابن عمر
بیپن شاد و خورم ازین خبر
بی خواهر خاص مختار آس
بیکو خوی دانا و هوشیار آس

پس لته هغوته دلو بوز خویش تبار ور — اداکړه گو صاحب اختیار
سو هر طواف رسول خدا — سبک سیر گو همچو باد صبا
کړن غسل لاګن لباس دگر — کړن تم هر دراو اندر سفر
بیکدم کړن عزم راه دراز — ژهېن طمع نزاوت سپن نیاز
بباز و چو تعویذ نامه نزود — ګنډن ته پکین دراو مانند دود
روان گو به نزد عبید زیاد — اجازت هغن تم ازان بدنژاد
عبید زیادن ډیس ای کثیر — مسافر ژه سینک ته عذرم پذیر
پشیمان چهوس از کرده ناصواب — کرم عفو روی دل ازمن متاب
گذشتک یام بر روضه مصطفی — شکایت مه کړ میان ای باصفا
بدل لتن ونن بو کثیر از عنا د — که ای مشرک مرتد ابن زیاد
کډات تیغ بر آل خیر البشر — مه چهوک عذر خواهی کړن اینقدر
چه حاصل ژه چهوک میانو تنادن رضا — عداوت ژه چهوی از نبی و خدا
بعقبا ژه هرگز گذشته قریب — ز رحمت ژه چهوک گو منتن نصیب
درآتش ژه چهی جای ای بدسیر — بروز قیامت ژه چهینه خبر
سخن مختصر از عبید زیاد — اجازت نتهین دراو مانند باد
بتیزی کړن دردو ویدن شتاب — مدینس اندر بیو گذشت همچو باد

بین اوقات حال نعم نبر
دراینم سو نامه بیکن نبر
زیاد و کلان نامه دلیر
بکر اندر زاو فورا گیر
بنجرتی عبرت الزبن هجوم جان
گمراز نزاد دریم سوی نشان
بصد مهر و اخلاص و عزت نایون
ویدو کم تم پیش جلد قاصد ایون

پرت وار مضمون حسرت رقم
زهیر برادر کړن جامه چاک
توڅن شو وافغان کړڅ موئ خویش
زهیر برادر سپین د لفگار
برادر بزندان غم چیوم اسیر
هکن بو نه بردوس کوتهن قبا
تن نازپروورتسز بر زمین
بزندان غم لسته بی آب نان
زخوانش مکه ریزه بو این جهان
جفا وا توتس از فلک اید ریغ
ودن نه کړن آس فریاد و زار
یله شوهرن وچهه سه بی اختیار
ڈسند حال ڈیشت سو دیوانه گو
دوپن تس که اید لبر مه جبین
بفضل خدا روز امید واید
کړن ون بزیدس ٹهن چیوم قم

صفیه چونی خشک گیه یک قلم
کړن گریه زاری سپین دردناک
طپانچه دتن بر سر روی خویش
دتن ناله از بازی روزگار
بو اندر وطن چیس بهت بر سر یه
بزنجیر گی لسته تن دست و پا
روا تهاوت ای آسمان برین
گمت آبه پژمرده و نیم جان
بزندان غم بو سو بی آب و نان
سپین عیب بابه رخش زیر میغ
بهترپی وست گیه سه بی اختیار
همس لودنه کهنهنه صبر و قرار
همس شمع وسیس چو پروانه گو
ژه خوش لو زهر گزمه گژه دلخنیں
یه مشکل کړی سهل پرودگار
لومو کلاوت اید ژه اندر دو غم

چو ابن عمر نامه بهر یزید
در اول گهر بار کر تم قلم
خداوند پستی خدائی بلند
اکس ذره سی بد کری کامیاب
خداوند بینا و دانای راز
یه کینزاه ایس خوش نه کره در نفس
بگردش انن چرخ پرگار گون
کرن رایت ظلم هم چهی بلند
خدایس اگر بنده چهوک بالیقین
بدنیا بهر کس نه اخلاص کره
جهانس در اصلا چهو نه اعتبار
نه مختار کیاه آسو آمنت گناه
برادر مه مختار چهوم بالیقین
همانا که از دست ابن زیاد
مه جانوی گمان بو نه تیهوی یزید
اگرچه نمه کس آو اول خطا

لکهون هنتو نه قلم از سیاهی کشید
بنام خداوند لوح و قلم
چهو سوی ذو القدر خالق ارجمند
سو هیه نور کوی باج از آفتاب
خداوند روزی ده کارساز
سو محتاج چهو نه زاه باد اکس
بقدرت زمینس دتن تم سکون
به پستی چهو نه راون متن مستمند
دلس منز مه رٹ کینه هند بغض و کین
چهو نه روزه وون تخت تی تاج زر
بدنیا مه کر زاه نفاق اختیار
عبیدن کرس لو و زر وس سپاه
بزندان سو گنته یاٹھ تهان و خزین
سپن ننگ و ناموس میانوی بیاو
یه کینزاه لکهن بو نه بیشک رسید
چهو لازم کرن و نکنس مه عطا

تمس سیت اُلفت کرِن بشمار
وَنُن تس نہ آغاز و انجامِ خویش
بروز و لشب اندرین کار آسو
کڈن روز و شب آسو در اضطراب
ہیتھی پاٹھ گو مدتھاہ اک پدید
ٹھاہ گو پریشان وہ آشفتہ حال
خرہ مند سوداگرن چھہ سو حال
دُبن تس کنیزس کہ ای خستہ حال
پنن وادمی نِش ژہ اظہار کر
گرا ز تنگدستی گمُت چھہ کژہ زار
مِہ نِش فون سراسر پنن درد و غم
مگر کینہ ہند عشق آسی بدل
گمُت چانو دل بستہ اندر قفس
مگر آسہ نِس از دوا بے نصیب
ژہ کہوٹ از خدا ہم ژہ کر فکر جان
بحقِّ علی صاحب ذو الفقار

سپن زندہ تم زہ بایکہ گرد و نتدار
ونیکن وونو نہ تمس کامِ خویش
مگر بے خور و خواب ہیشہ آسو
بمطلب گژھن آسو نہ کامیاب
تمس زاہ تہ وَنت لجنہ سوئی نرید
زین فکرہ و غم لوگن چھہ ملال
خریدار درس گیین خوشخصال
سراسر مِہ نِش فون پنن حسب حال
بوزہاہ ندی دوا تتِ گژھی چارہ گر
کری ہال و دولت سراسر نثار
ازان غم ژہ چھوی گومتِن تہہ ستم
لوی چھہ کگمُت روز تہن پاگل
حکیماہ لوآن مسیحا نفس
پنن داد تہاوی نہان از طبیب
مِہ نِش فون پنن جان از غم رہان
پنن راز پوشیدہ از من مدار

یہ نامہ ہیتھن غیر گفت و شنود
ہِنٛ راز پوشیدٕ تھاوٕت خبر
مگر وُنکنس حرف من گوش کر
یلہ صبحن از گلشنِ خاوری
بہ تسخیر عالم یہ سُلطان مہر
تٕہ گژھ پانہ اندر سرائی یزید
اَئی یُس گژھان در تہ اندر نظر
غلامان شامی کرِتھ بستہ صف
گژھ ہینہ کرٕن کینہ ستین کلام
بدروازہٕ دوم انجوش نہاد
لباس سیہ تم کرِتھ سر بسر
مگر کینہ لَش کھوژنہ اے دلیر
اگرچہ کھوژکتہ گژھ مگ بس لُوٗن
بدروازہ سیومی ایدلیر
زدیبا وُچھک پردہ آویختہ
وُچھک تم غلامان زرّین کمر

گمت آسہک پانہ پیشس یزید
تولِتھ پانسی ہٹ بہ رنج و ضرر
لباس گرانمایہ اک کرِ ببر
منوّر گژھ ہی طاق نیلوفری
کمر بستہ کھسہ ہی بہ تخت سپہر
کہ گویا تہ چھوک آشنائی یزید
تماشا کرک دِل گژھ ہی تازہ تر
سیہ پوش ساری وُچھک ہر طرف
خرامان تہ تمہ جایہ گژھ تیز گام
دو چندان تہ وُچھک زٕ اہل عناد
بقوّت فزون آسن از دیو نر
یکن گژھ تہ ہیوایہ مانند شیر
در آندم گژھ مگ غرق دریای خون
وُچھک ہر طرف صورت گرگ و شیر
وُچھک خاک از پریشان بیختہ
کرِتھ صف ستادہ زبیرون در

بداندیش آل پیمبر یزید
از انجملہ این قوم را برگزید
مگر کینہ لش پہونٛ وانی زبان
تہ ہیوایہ یکبستہ کرِتھ میان
اگرچہ یمہ ژھی کانہ اکھا دمن
مگر کینہ ستن تہ ہر بحث
مگر کینہ کُن کرمہ گژھ نظر

ازان پس وچهک با لباس سیاه	غلاماه تسنر تشکل مانند ماه
سیاه پوش از آتش کربلا	محب غلامان شیر خدا
چهو سوی دشمن خاص اهل عناد	تمس ناو رسته دین یاد باد
یزیدس سٹهاه سوی جوان جهی عزیز	ده کاغذ ژه دردست آنخوش تمیز
سو یدوی یزیدس دئی بیگمان	گژهی حل مشکل ژه اندر زمان
وگرنه کڈک بنیچه ساله رنج	پشیمان گژهک حرف دانا بسنج
کنیثرن دیس فیرت ای رهنما	خداوند عالم ژه دینی جزا
یداشس کرت عقده من کشا	زهی برچنین دانش و عقل باد
بهر وقت دماز بادت خدا	بحق محمد و آل عبا

داستان دیگر

نیهتی پاٹه استاد معنی نگار	نکهن جهوی سو بر صفحهٔ روزگار
یله صبحنس دراو از باختر	یه خورشید تابان بزرین کمر
غبار شب تیره کرمت بباد	سپثن عالم از نور نور روز شاد
کنیثرن بر کرقبای حریر	دتن جلوه چون صبح روشن ضمیر
کلس گنده نه عمامهٔ بن رگ	تمس هو مگره آسونه کا نه بزرگ

زنام وشام ژه چهینه خبر
بحق الحسین و علی و ولی
کنن گوس نام شر کربلا
ز دیده مس جوی خون گوزلان
دپن ای کنیز غریب الوطن
مه بوزم زشاه شهیدان خبر
در آتش ژه و اتک څرین ملک شام
مه خوابس اندا آو آغوش نهاد
جگر گوشهٔ حیدر و مصطفی
شر کربلا سند آرای دین
حسین و حسن لس بخلق حسن
کمرن تم مه از روی رحمت خطاب
همی دوستاه بیانو واتی بشام
ز ابن عمر تش چهو کاغذ پدید
یه کنیزاه ونی تت هپن کر عمل
بدیه سر تلم تهد زبالین تا ز

یه کمن شش ژه بوزنت مه فرن مختصر
خبر دم ازین کار گر مقبلی
بحال دگر رسته گو مبتلا
زبس تشنگی سوی سپن هیجان
بحیرت ژه سپنو گر گفتار من
ژه در حق من بد گمان کنه مبر
منور گو از رشک ماه تمام
فدا شس سکندر رجم و کیقباد
وصی نبی جان خیر النساء
سلیمان مس شو یه خادم کمین
سپن خنتم تش پٹ غلامی من
که ای رسته از گرمی آفتاب
کنیز معلم تمس آسه نام
سو چهو می واتناون به ننده زنزید
گرک یه هونه تت منز ژه رد و بدل
بدیدارت آمد دلم را نیاز

سورستہ کِن گوہِس کُن دلیر
مہ ونو نفھم سٹہاہ بار ازمن بجواه
ہوائی عمارت مہ چھومنہ بسر
مضمون این نامۂ د لگ ش
دراٰ ندم سُو نامہ پرُن تم پدید
ہماندم برستہ کرُن تم خطاب
بہ نامہ چھواٰمت نے ابن عمرؓ
نگرون یہ نامہ چھوکم آنومُت
نگہ کھُوژ نہ رستہ ازدار وگیر
معلّم کرُن پیش اندر زمان
کنیرن ژہنن تراوت امیدا جان
زدوی غضب تن دپُن ای کنیر
زقتل حسین علی شادمان
اگرچہ ونک پُز لنگٹ ای امان
کنیرن دُپس فیرت ای ناعجوی
بہ نیک و بدخلق کہنہ چھومنہ کار

دپُن نامہ متسی دپُن اے امیر
یہ آسی ژہ حاجت نہ تاج و کلاہ
غرض چھوم نہ از تاج و زتخت زر
عمل بد کرک تی مہ چھوم مدعا
پرٛت نامہ گوتنگ از غم یزید
کہ ای رستہ از دم ظلم و عناد
نگرہ لکھومتن تیز چھوس سر بسر
نگرنار ہنگامہ چھوس نے از مُت
اشارت کرُن تم بسوئی کنیر
زخوفش سو بیچارہ گو بیجان
بہ پیش عدو و خدا گو روان
ژہ از زندگانی مگر گوک سیر
گمُت چھوک لغم یا ژہ چھوک شادمان
ایزید ونک پٛژہ چھوی خوف جان
ژہ برشکہ شام چھوک آبروی
مہ چھوم غم ز دینار امینا مدار

٥٠

باندکن مان راه دُور و دراز	ژٹن آسه ونت غیر حق بی نیاز
کتیرس دپس منز سٹهاه آسه شوق	دو منزل یکن آسو از بس لشوق

داستان دیگر

کشاینده قفل گنج سخن	چهوه ران گوهر بدامان من
کتیر معلّم یله از یزید	سُو نامه هتهن گو یکوفه رسید
لباساه ولُن تم بزنگے گبر	کرُن کامجوئی پنن از هنر
تهوُن ژوره از مردمان نام خویش	کرن نه خبر کینه ز انجام خویش
خبر حاجبن دِن بابن زیاد	که گردون گردان بکام تو باد
همی قاصداه واتو از ملک شام	اتهس منز رٹن نامه چابکُ خرام
ونُن چهوس بوَ از بندگان یزید	مه هو در جهان چشم گردون ندید
اگه حکم عالی چهوه حاضر کرُن	وگرنه ازین بارگاه پتو فرن
دپس تم انُن قاصد نامدار	کرُن حاضر در درگه شهریار
سُو قاصد اندر ژا و مانند شیر	اتهس کت رٹن نامه چست و دلیر
کتیرس دپُن اینچهین رنج راه	به رنجیدن من تولُن خواهخواه
خطا کرمه پانی ژه کرمک رها	مه پانی خطا کرُژه کرُم عطا

داستان دیگر

مہ چھوکھ پرزہ ناوٗن چھوہ کیاہ میانوٚ نام
دُیُس یودہ مختار نی اے کنیشر
مہ دِیُس کینہہ ائی نہ بغیر از دُعا
تولُت میانہ باپت سٹھا رنج و غم
کڈُن بند و زنجیر از پای خویش
دیُس منز گیس لای اندرٕ زمین
کُرِت بیدہ لش غسل گوزنگ و تاب
بامر ضرورت یکن گو سوٗ شاد
کنیشرن دیُن لش کہ ایہو شیاد
وزین سو بد اندیش بیداد خو
بآرندہ بخشُن دیُن لش مباد
مہ کیاہ دوستی با عدوٗ خدا
اُمی گشتہ کرٕ ناو سانوی امام
چھو یتو تامتھن لنہ ابن زیاد
اگرچہ ز زندان کو سینوس لہ ہا
نیو شند نی سر لبسر تھاو یاد

معلّم لو چھوس چانو کمس غلام
بو ہتیو کتھس ژہ مول نہ خدا منت پذیر
جزا چھوی ژہ از حیدر و مصطفیٰ
موٗمتھ لنہ ندہ کرتھس چھ عیسی بدم
وتھت آ ویکیا راز جای خویش
بگرمابہ گژہ ہتھن کرن پاک تن
ز برج اسد جلوہ زن آفتاب
بمہمان بسرای عبید زیاد
ز عقرب قمر نیرہ کینہہ غم مدار
لدن ہم لباس سیاہ سزاوار او
بو ترٕ اوی پتہر سر با ابن زیاد
ژہ ہتھن ہیم زٕٹ گلبن مصطفیٰ
امس پٹ چھہ لعنت کرن خاص و عام
گژہ ہمتہ مہ تتھو تام دل نہ اتہ شاد
تتھی یاڑھ دل چھوم بغم مبتلا
وتن ہم بہ پیش عبید زیاد

خدا چهوی ته راضی نی چهچه زه شاد
اگر زندگانی مه بخشم خدا
کرن جمع لشکر بو از هر بلاد
سپاه ستمگر سراسر بباد
بو برهم کرن رسم و آئین لشتند
به تیغ جگر سوز تیر و سنان
ز اعدای حیدر بری زمین
زه نش چهچم مه امیدئی با خدا
مخور غم زه دم رخصت اندر زمان
کثیرن دس رخصت اندر زمان
روان گو شو مختار اقبالمند
محبّان حیدر خبردار گے
دلوک تم که ایدوستان سول
ان لشکراه بهر اهل ستم
کرن جمع لشکر بو از هر کنار
مه کره مو حواله سبحان آفرین

مددگار چهوی حیدر پاکزاد
بمن نش بو همه خون آل عبا
کرن جنگ چهچم با عبید زیاد
دمک بیهو مثل روزه بشک بیاد
زه هر خدا چهچم بدل کین تسند
ز دشمن کرن غیب نام و نشان
که رکشته ساری بو از تیغ کین
نکه یاد که هم زه اندر دعا
به چهچم وقت رخصت مه المهربان
سهاه خوش سلین مرد فرخ روان
براه مدینه به بخت بلند
شتابان بدنبال مختار گی
ز دور زمانه بو سینوس ملول
همانا لبو توه رهائی ز غم
بآل عبا یم و چهک دوستدار
چهوس مالک آسمان و زمین

٥٣

صفیئ یه وچه برادر پوان — برهنه کړت پا و سر گیه روان
وچیون یه رسیما تنه چون هلال — ودن ته سپن سخت آشفته حال
کړن گریه زاری و آه و فغان — دتن ناله از بازئ آسمان
زیئ گریه زاری کړن تم بجوش — پهر پیه وست کهنته رود ونه هوش
نگه حال خواهر وچیت ابن نزار — سو مختار گوه خیره در روزگار
دوئ از چنین زندگانی مړن — چه بهتر نه پهتو حال خواهر زمن
زنځ جامه از تن توئ تم فغان — ز دیده مس چشمه خون روان
با بن عمر وا شه یامت خبر — بحال صفیه کړن تم نظر
کړن آسو افسوس و احسرتا — گرس منزره مهمان لوچهیس مبتلا
مه گوه ونکنس جمع شادی و غم — که چون شمع در گریه و خنده ام
ازین غم مره رود مته جان زیدنه — ز مختار حچم پره خجالت یون
پس انگاه یک هفته رو تم قرار — به نزدیک ابن عمر گوه شدار
ازان ره کعبه رټم به پیش — بکن درا و اندر پئ کار خویش

داستان دیگر

بیای مغنی ته کړون لکسرود — رهائی چه از چنگ غم تار رود

درلغا ذزم زندگانی بباد
زعمر بوگلن خشک گو ہیچو کاہ
دواہای نافع متس گے چھ زہر
بکیبار از خواب و آرام گو
دون آسو رآس دوہس زار زار
حکیمان دانا انک جا لجب
دوائی مقوی کرِک معتدل
تولن قرص کافورتس زیادہ نار
حکیمن لتلی سین وارہ پور
بجز شربت مرگ چھو نہ علاج
حکیماہ زر وم آو بڈ نامدار
سہ در فن حکمت خبردار آسو
تمی یا منہن وچھ سو نبض یزید
دپن تس کہ ای صاحب تخت و تاج
تحکمت گیم صرف عمر تمام
جگرہ چانہ از نار اندوختہ

باطوار بدگوہر ابن زیاد
حکیموتہ لبوتہ بہر آن دُرو راہ
گرفتار سودا مین سوی لقہر
ہمی روز روشن بتس شام گو
سزای عمل چھ یس تو تن آشکار
تمو کر تدبیر اکثر دوا
تمس لو دنن زیادہ ترسیت دل
گرہ ہن چھ ربدن چھ نارک قرار
امس شربت موت چھی چھن ضرور
چھو ترا ون امس سر تخت و تاج
تجیل حکیمان سٹھاہ نامدار
زتر سایبان نام بردار آسو
سرانگشت حسرت بدندان گزید
کرُن کیاہ بدر دن چھو کُنہ علاج
ولیکن زِ درد تس چھو نہ نام
لوی اندرون گمت سوختہ

پیکرو زیکشہ تمی گئی بیکان
پھن وات ناگہ بدشت کلان
ہرانگ تن شش اندر شکار
غزالان و وحشی ہزاران ہزار
خرامان یمن سس کبک دری
بصد ناز با چلنس دلبری
غزالہ از ان جملہ زین نگار
بشکل و بصورت سوچھن نو بہار

گرفتار زنجیر اعمال گو
مِتِس اندازہ حکمِ پروردگار
بہر سو گرتہ ہِن آسو ازہر آب
مہ لوٗزم ڇھوٗئی آمُت اندر خبر
تت اندر یزید لعین مبتلا
دوٚیم قول ڇھوی اندر ان جا یزید
تہِنی پاٹھ ڇھوی تابر از حساب
موکل ڇھِہ تس لگان عذاب
بروزِ قیامت سہ خیر النساء
بد و نیک لبہ پرت اکھاہ ہرکار
ژہ وَن لوز احوال فرج یزید
سخنگوی دانا کرن ئی ڇھہ یاد
بدنبال آہو یلہ گو روان
مِتس ژ ماندی دری یکسر سپاہ
بصحرا و ڇھوک گُنتہ دی یلہ
کرک پارہ جامن تہ پی بر زمین

مٹھس پادشاہی تہ پامال گو
قلا یاہ سپنُن نارہ کوہی آشکار
الیون اژدہا برونٹھس باشتاب
سو قلعہ ڇھہ اندر زمین از سقر
ڇھہ گومُت مگر زاہ تہ گرتہ شہنہ رہا
بشکلِ سگی گو تتی ناپدید
بحکمِ خدا لُشنہ اندر عذاب
کرن تہس شب و روز لوٗ عذاب
وَدن نیرہ ہر شہ کرہ بلا
بروزِ قیامت سخن یاد دار
یلہ غیب گو سوی ستمگر یزید
ازین گُفت گو دل گتہ ہن ڇھہ میم مختار
سپنُن غیب ناگاہ سپہدار شان
وُچھن لشکرن گی بہ بیراہ وراہ
سیاہن اندر و تہو سہاہ غلغلہ
عمامہ ژہ ہنگ تراو تہن گی غمگین

درآن وقت ابن زیاد لعین — ہمی شہر بصرس اندر بو لکین

بکوفہ مقیمس آسو قائم مقام — پسر مستند وی بن عمر آسو نام

ستمگار بو زیادہ تر از پدر — سیاہ دل تباہ کار خاکش بسر

یہ بو دشمن خاندانِ علیؓ — عدوِ خدا و نبی بو جلی

ز دورِ فلک بو بہت بے خبر — کہ سیلاب غم گومتن ہجوم بسر

بہت آسو در کوفہ با صد حشم — با جیاب چید رگرن بد ستم

شبک قاصداہ واتو از راہ شام — ز مردانس نامہ وہم پیام

سو نامہ پرگ درزمان سر بسر — پرت نامہ گو سخت گرہ یان عمر

رقم آسو در نامہ کابن زیاد — ستم واتو از چرخ واژن نہاد

کہ از گردشس چرخ نام یزید — یلین محو یکدم سو گو ناپدید

ز مرگش ز بر زیر گو روزگار — ہمی خانہ و ملکن چہو بے خاندار

مہ از بارِ غم چہوم گمت پشت خم — مہ طاقت چہو نہ ژود مت از الم

چہ بیدل سراسر گمت ہم سپاہ — گمت تخت و ملکن چہو خالی ز شاہ

لعب الم مگر فاش گرتہ این خبر — ژہ لشکر نیر کڈ بعزمِ سفر

یہ شامس اندر چہوس بو در انتظار — ہر کار دشوار چہوس چا تو یار

ز کوفہ گرتہ ہی جلد واتن بشام — ژہ کہ ہوشیاری بہوش تمام

ازان پس ژہ چھوی پانی اختیار
ببال کبوتر گنڈن نامہ ووُد
کبوتر وڈن گوچ بادہار
عبیدن کبوتر وچھن در زمان
سومضمون کاغذ پرن لسنہ دم
عبیدن وُدُن نہ کڈن مویس ی ار
کرن آسو واحسرتا کیا بنیام
یزیدس سو از زندگانی وبال
زشور و فغان گوس طاقت زدست
سخن مختصر آو آخر بجوش
دوات و قلم آناوُن شتنا
بجلدی گژہی پن بابل و عیال
ببال کبوتر گنڈن بیگمان
سو مضمون کاغذ پرن گوتیار
سپاہن دتن حکم تیہوسر بسر
ہہ چھوم نامہ آمت ز ابن زیاد

بند ہیر و ائی نکو کرژہ کار
جو اس انس منتظر پانہ رود
گژہت ہیوہ نزدیک آنہ بہار
زبالش موژ نامہ تم بیگمان
سپن نقش دیوار تم یک قلم
طپانچہ دتن ہر بسر و روی خویش
ژلوم مرغ اقبال ادبار آم
ہہ چھم ہیرہ کتھہ پاٹھ ون ہا ویال
گژہت ہیوہ سو بیہوش بر خاک ست
بہتنا وُد از ہیم مردم خموش
بسوی پسر تم لکھون ہی جواب
خزاین ہیہن جملہ مال و منال
سوکوفس اندر ردا تو اندر زمان
زکوفہ ژلن تم کرن احتیار
یک اشب گنڈان ہول بعزم سفر
شبا شب گژہی پن ژہ تا بابلہ

بلا شک چہو یا علیؑ ولی
رہائی لبا پور ابن زیاد
زر و مال لُٹسند ہمہ مال سالئو
بدنبالہ گی بس ہمہ مسلمین
دمان سر بسر گے ہمانند باد
بداندیش دین گو متن ہیجان
بین شر کن لُودنہ کنہہ توان
ہب یکدم غلامان شیر خدا
ہنئوک جلد از کشتگان تیغ و تیر
سپین تنگ و عاجز سپاہان شام
یلہ دراو خورشید از آسمان
سُبک جنگ جویان ٹہا تیز گی
بسجان ہیر ہزیمت کرن اختیار
بتاراج گو تخت و تاج عدو
خزائن ہندوی لُودنہ کنہہ نثار
زن و دختر و خواہران عبید

نبی چہوی محمدؐ وصی چہوی علیؑ
ٹلن گو ازین شہر سوی بدنژاد
فروزان چہوون صبح اقبال سال
رٹت سر بسر تم بکف تیغ کین
بیکدم بقصر عبید زیاد
ز غم ڈلو متن بو کُمن ناتوان
و چہوک بام دنبالہ فوج گران
کہ رکی کُشتہ دشمن برکشتہ
تمی ژائی مسجد آس اندر دلیر
دلیران اسلام گے تیز گام
و چہوک ہر طرف جوی خون کوران
در آن رزمگاہ آتش انگیز گے
خلاصی لبن تم ازان کارزار
بباد فنا گو سو راج عدو
بغارت ڈنک مال و اموال شان
کہ رک تمہ بزنجیر و مسمار قید

شتیرو گی کو قرت تم فرار
ز رنج و ز غم بس تم زیر بار
جہان گو بکام محبان دین
پہ گیہ نصرت غیب ری جبین

بہت رُو و دیتو تام فوجس رسید
زِ دیون نالہ افغان ؤ دِن زار زار
بیت کن تباراج گو ور زمن
زہہر زن و بچہ و خامان ان
سراسر تمی سرنگون شرمسار
زیاد زر و سیم مانند کاہ
سوئیں بو عمر پور ابن زیاد
نہ یارای گفتار نی تس زبان
سپاہ ستمگار بی شہزار
زکہ دار ماضی پشیمان گمت
مگر پرت اکھاہ بونن بد عمر
سر دشمنان اس زٹو بید زنگ
بکوفہ کڈو تیغ کین بیدریغ
اگر پانہ و تہ حیدر نامدار
سو گفتار بلہ عمر سی گو بگوش
وچھیت ہمت لشکرہ نابکار

ہمہ دل شکستہ زمرگ یزید
کہ ہیہات اس بو دبی شہریار
ہمہ مال و اموال فرزند و زن
جدا پرت اکھاہ چون عمر زنعان
زکہ دار خود تا بروز شمار
گمت زرد رو تم سپاہ رو سیاہ
تمس ہوش و طاقت گمت بو بباد
وون خوندل نش ندیدہ ہران
بغم مبتلا سر بسر دلفگار
زاطوار خود تم پریشان گمت
کری بستہ بر جنگ دشمن کمر
بجا دوزہ نیہو سانو ناموس و ننگ
سر شیعہ گان اس انو زیر تیغ
تمس سیت بے خنگ کرو کارزار
سپین در بدن پیدِ نس تاو توش
سپین باز آمادہ بر کارزار

سپاه جمع گے چار بارہ ہزار
چہ یم جنگ جویان با جاہ و آب
و چہ کنہ سوارہ ہم آوردشان
کنوی زنو بو چہ ہن با ہزاران دلیر
مہ ہم عہد و پیمان چہ یم دوستدار
زہر شہادت بیو گنڈ کمر
یین ہند غرض د رہ مصطفےٰ
اگرچہ وَسِن ز آسمان تیغ و تیر
دیُن بو زہن حال اکھوش نہاد
بجز جنگ در سر مہ چھو منہ خیال
ہوس چھوم گژھن کشتہ در کار زار
مہ چھم پرورش گیمژن از علی
بخون عدو تشنہ چھوس ہمچو شیر
پتہ آیہ آن دشمن بد گہر
پلنگ دمان چھوس بو شیر ژیان
گژھہ ہمنا گر اے پسر سخت یار

بدر گاہ ہت اے مہتر نامدار
ہمہ خاک راہ شہ بوتراب
اگر سالہا چرخ دِیہ آسمان
کہو ژن چھو سنہ اژ ومہ ماند شیر
ہمی جنگس اندر کرن نہ فرار
خیال ژن و بچہ تراوک نہ سر
کرن جنگس اندر ہیُن سر فدا
فرت راہ ہکنہ سر از دار و گیر
بو گژھہ پانہ بر جنگ ابن زیاد
کمر چھوم مہ گنڈ مت بجنگ و جدال
بحب علی شیر پروردگار
مہ رنشہ کنہ وچھنہ بجز بزدلی
ز آب گر راہ گژھہ ہینہ کو سیر
بگرہ زگران تس کڈی مغز سر
مقابل مہ کانہ چھو منہ اندر جہان
شہادت بو لبہا درین کارزار

٦١

بهشتی چو ان اکس بالا بلند
زمین بی سر آسمان در کمند
لقا چو کمان اسو به آسمان
ره کربلا بی ز تن چو نقشان
بهشت سرچ ره چون کل الالهٔ س
چو عیل پی کل لعل ان والالهٔ س
سخن مختصر وات در کربلا
سلیمان بهر جو ازان ای دریا

دین یاران بر خاک ارت از زمین
تشنه زینه گو پیر سپهر برین
پیاده سپاه و سپهدار گو
لعن صاحب کی تخت بیدار گو
دین خون از دیده مردان
پیاده شهیدان ابر لشکران
همه شبک و سلیمان کرمن ناله زار
بجمه گرید بس لجه بر گه قرار

زخون حسین وادی کربلا
سپن جبهه سایش تتت یکزمان
سلیمان زقول سپا شاه گو
نگه پس اکس جبهی سعادت قرین
شو روزینه در بند دنیای دون
نصیحت وی لوزای هوشمند

فضیلت چهو تهاون لعرش علی
بلا شک به جنت سو گشته بیگمان
ژلوس بار غم نس دآل زاد گو
شو تکلیف تو له پانه در راه دین
بدنیا سو پائنس کرینه زخون
گره از بند دنیا مه گره مستمند

داستان دیگر

سخن سنج استاد دیرینه سال
هماندم سلیمان گرنس گو سوار
که ک پیشرو ماه پیکر درای
دیون بوسه لو بر رکابش فلک
دلیران دین گی سمندن سوار
هزگان خورشید دو تم زمین
وهن اس پسه گرد ازان هن گشت
زسم سمندان شو تهو غبار

درین داستان چهو کرن قیل و قال
بعزم ره کربلا گو تیار
بر فعت سخورشید گیه سیر گاهی
بر اهش سپن فرش بال ملک
یکن بی جلوه ریزاز هر کنار
بلندی لبن آسمان بر زمین
ازان گرد روی فلک تیره گشت
هوا گو سیاه فام چون زلف یار

[illegible]

ونی کیا بحکم عبید زیاد
یزیدن در آخر مکافات کار
دل آزردہ تے زار و بیمار گو
بزنجیر آتش سو گو مبتلا
مگہ چھم مہ امید جان آفرین
نہال ستم جلد تراون پتہر
ہی واتہ شخصاہ برین ناکتین
بحرب سپاہ ستم جلد لار
گرتہ مک ہر گھی دشمن پٹ بجنگ
سلیمان از آنخواب بیدار گو
چو عقد گہر آس مژگان او
ونن آسواے سرور نیکنام
اگر در تنم جان مہ آسن ہزار
رضا چا نو در دین و دنیا مہ بس
تہ ادنی مہ آتن تہ اندر نظر
مسلم سلیمان چہے سوئی رہان

ستم کیا مہ واتوم زبیداد داد
زدنیا لین گو گرفتار نار
بقعر جہنم گرفتار گو
شب و روز پابند قہر خدا
ازان قوم کانہ روزہ نہ برزمین
بحکم جہان آفرین بی تبر
کری سرخ از خون روی زمین
تہ در روز محشر گرتہ ہک ترگار
رضا میانو بیک تہ آنک بجنگ
ز اشک مژہ سخت خونبار گو
زگوہر برت آو دامان او
بقربان نامت سلیمان بنام
کرک سر بسر تم براہیت نثار
مہ آسن بغیر از رضای تو لیس
چہو رضی ہیس سبط خیر البشر
ہیس روزہ نام نکو در جہان

فہرست کتب کشمیری معہ قیمت رعایتی بابت تاجران

نام کتاب	قیمت
نعوت ومناقب	
شمایل نبوی کا ترجمہ یعنی	
شمایل شریف کلاں	۲ر
" از جید ربابا	ار
کاشر سلام بحضور	
خیر الانام	۲ر
گلشن لغت حصہ اول	۴ر
گلبن لغت حصہ دوم	۴ر
گلدستہ لغت حصہ سیوم	۴ر
گلزار لغت حصہ چہارم	۴ر
حدیقہ لغت حصہ پنجم	۴ر
گلبن مدینہ	۳ر
اعجاز غریبہ مجموعہ	
معجزات آنحضرت	۶ر
گلزار مدینہ در عشق نبی	۴ر
معجزہ مبین	ار
مجموعہ معراجنامہ محمود گامی	
شمس فقیر۔ وہاب کھار	۲ر
معراجنامہ کلاں	۸ر
وفات نامہ کلاں	۸ر
قصص الانبیاء	۸ر
حجۃ الاسلام	۲ر
نور نامہ	۴ر
دعای صبح	۲ر
مجموعہ جنگنامہ آنحضرت	
یعنی مغازی النبی کلاں	۸عہ
روضۃ الشہداء	۸عہ
مجموعہ مرثیہ وفات	
شہادت حسنین کشمیری	۴ر

نام کتاب	قیمت
شہادت فرزندان امام مسلم	۴ر
محرم نامہ ۲ حصہ فیجصہ	۲ر
گلدستہ مناقب	۸ر
گلدستہ انوار	
کرامات غوثیہ رض	۲ر
کرامات محبوب العالم رض	۲ر
کاشر سلطانی وہاب پرے	
۴ حصہ فیجصہ	۸ر
احوال آخرت	۴ر
کاشر رونہ ون ۴ حصہ	۲ر
کلام للہ عارفہ شرحدار	۲ر
کلام شیخ العالم نمبر ۱	۲ر
" نمبر ۲	۲ر
" نمبر ۳	۲ر
جواز شیئاً للہ	ار
کاشر مفتی	۸عہ
کاشر نام حق	۲ر
بدایع منظوم	۲ر
کاشر ضروریات دین	۳ر
کاشر عقاید	ار
کاشر پارہ عم	۸ر
کاشر مسئلہ کتاب	۶ر
قصہ جات	
قصہ اصحاب کہف	۲ر
قصہ حضرت شمعون	۴ر
قصہ سلطان ابراہیم ادہم	۴ر
یوسف زلیخا محمود گامی	۴ر
" مسکین	۸ر
" قادری	۸ر

نام کتاب	قیمت
قصہ حضرت ایوب صابر	۲ر
قصہ تمیم انصار	۴ر
تاریخ فقہ وحدیث	
در بحث مقلد وغیر مقلد	۴ر
قصہ شاہ منصور	۲ر
قصہ کلیلہ ودمنہ	۴ر
قصہ ہارون رشید	۲ر
قصہ دشنان عورت ذلہ	۲ر
قصہ بہرام گور یعنی	
ہشت بہشت	۴ر
قصہ زہرہ وبہرام	۴ر
" شاہ بہرام	۶ر
" بہرام گل اندام	۳ر
سلطان محمود غزنوی	۲ر
شیخ منصور وشیخ صنعان	
وبہلول نامہ	۲ر
قصہ گربہ وموش	۲ر
" حاتم طائی ۲ حصہ	۴ر
" فرخفال یعنے	
گلزار حقیقت	۴ر
گل وصنوبر	۶ر
" بدر منیر یعنے	
گلدستہ بینظیر	۴ر
قصہ چندر بدن	۲ر
" سوہنی میہنوال	۴ر
" خنجر عشق	۴ر
" جوہر عشق	۵ر
مقدم نامہ	۶ر
کاشر الف لیلا	۸عہ
مہرو ماہ	۴ر

نام کتاب	قیمت
قصہ زین العرب	۶ر
چہار درویش	۶ر
دہ عذاب	۲ر
توبہ نصوح حشمت زن	۲ر
قصہ سبا	۲ر
قصہ یہودا وقطروسی	۲ر
تعریف ماہ رمضان	۲ر
گرلیست نامہ	۴ر
سکندر نامہ	۴ر
مکر زن	۴ر
منطق الطیر	۴ر
یکحکایت چار باغ	
زنگین بہار نامہ	
بیر نامہ۔ ملہ نامہ	۴ر
خدیجہ نامہ	۴ر
شیرین خسرو محمود گامی	۴ر
" " نامی	۸ر
" " بطرز ڈرامہ	۲ر
خلافت نامہ	۸ر
ممتاز بینظیر ۲ حصہ	۵ر
گلبدن عروس چمن	۸ر
شکر ریز	۸ر
گل بکاولی کلاں	۸ر
گلنور گلریز	۸ر
زیبا نگار	۸ر
گلریز کلاں	۸ر
رعنا وزیبا	۸ر
حبہ مال	۸ر
قصہ قمر الزمان	
۱۱ حصہ	۱۲ر

ملنے کا پتہ:۔ غلام محمد نور محمد تاجران کتب مہاراج رنبیر گنجبازار وہابیہ بازار امیرا کدل سرینگر کشمیر

چھاپ غلام محمد نور محمد

بلکہ حقوق بحق پبلشر محفوظ ہیں

وَقَاتِلُوا فِی سَبِیلِ اللّٰہِ الَّذِینَ یُقَاتِلُونَکُم

کتاب ھٰذا

مختار نامہ

یعنے

جنگِ مختار

جس میں معرکہ کربلا کے بعد کے حالات مختار وغیرہ کے جنگی کارنامے بیان کیے گئے ہیں۔

جلد سیوم

مصنفہ سید مظفر شاہ صاحب کریری

ابن سید امیر شاہ صاحب کریری مصنف سام نامہ، خاور نامہ، جنگ امام حنف

حسب فرمایش

غلام محمد نور محمد تاجران کتب مہاراجہ گنج بازار

مالیسمہ بازار امیراکدل سرینگر کشمیر

بسم اللہ الرحمن الرحیم

مختار نامہ حصہ سیوم

مہ چھوم عمر سعد و سو شمر لعین
سپہدار لشکر چھہ یم بے گمان
ہمی زور ساس از سپاہان جنگ
دیُن اے دلیران لشکر شکن
سوئی کربلا تو ہہ گر ہو باشتاب
سلیمان اسی ہپٹ چھو آمت بکین
سراسر لشکر زبیر و جوان
زفکر سلیمان گرہ ہو یدہ رہا
وزان پس گرہ ہو اسُن شمشیر تیز
تہوَن نہ زاحباب حیدر نشان
بکیبار عمر و شمر کینہ خواہ
برنگ دِگر گو زج روزگار

سنانِ ستمگار بیداد دین
رٹُن چھوم بقوّت سراسر جہان
ہمراہِ شمر لعین بے درنگ
تو ہی قوت و زورِ بازوی من
بفورا گروِ دشمنن بند آب
گرو سر جدا نس بشمشیر کین
گرہ ہن زیر تیغ آہن اندر زمان
ازان پس گرہ ہن نہ اسکارہا
کرو کونس اندر بپا رستخیز
اگرچہ لیم دست در یک زمان
سوئی کربلا گی روان باسپاہ
ہوا تیرہ تر گو زمین بیقرار

٢

خبر یُدژه چھی از سپاه عباد
دِپُن توٚہ تم ای یل صف شکن
زاعرابیان چھوٚہ ہوا خواہ چالوہ
بجنگ آو فوج سپہدار شام
بعزمِ شبیخون چھہ کمیت تیار
اتھن منز کمانہ گژن پٹ چھہ زین
زمان تا زمان واتنی یم سپاہ
یلہ سرود بوز نام حمید
حمیدس دِتن مُشت زر گوٚ روان
دِپُن اید لیران بهو بر کمین
بہ ترتیب لشکر کرن تم تیار
مقرر کرک پانژہت از سوار
سواران دِپُن اتِشس کارزار
انگن پیو تو یہ بنا ورد گاہ
کرو بستہ بر جنگ دشمن کمر

مہ اتش وَن سرسہر گژہ ہم دل پرشاد
حمیدہ مہ چھوم ناوا اندر زمن
سلیمان ظفر باد ہمراہ چالوہ
بہت با عمر تم بحزم ماستان
بخون تشنہ مانند شیر شکار
وہہت تم نتھن آسمان و زمین
عمر پانہ واتی ژہ اتِش کینہ خواہ
اتُن تہ دِپُن چھیم مہ نصرت پدید
کرن قصہ تم پیش لشکر بیان
بشمشیر والون دشمن ز زین
ہمو در کمین ساعتاہ کر قرار
بسوئی یمین ہمچنین از یسار
یلہ تیر گژہ از یمین و یسار
بدشمن گژہ ہو متفق کینہ خواہ
مددگار چھو حضرت داد گر

بدوشمن لفضل جہان آفرین

٣

زشور زمین آسمان گو کیہ د
کہ گویا سین زن قیامت نمود

سبک خیز گی تا زمان یک قلم
چہ وحشی غزالان کرن اس رم

زشورہ چکا چاک شمشیر ما
نہان غاران اندر سین شیر ما

تمی نیزہ رخشان چہ دندان فیل
شبس منزہ ایون درپٹھہ از چند میل

زگرزہ دگن بی سر سرکشان
سلامت گژھن بونہ کانھہ پہلوان

صدای بگیر و بکش گو بلند
گژہن بے ستھاہ بستہ اندکمند

نزن تہ کلن کنھتہ بونہ شمار
رٹت کلہ بی از تن خود کنار

پٹھن پٹھہ میت استخوان بیشمار
گژہن تا بزانو بوڈت بی سوار

سین دامان آسمان لالہ گون
شب تیرہ زن گو متن پر زخون

پریشان گژھن مغزہائی سران
ایون ہرطرف ضرب گرز گران

روان عمر بی کرہ لشکرہ نظر
وہین خوار عاجز گمت سربسر

کرن کرہ یکم اید لیران شام
زاحباب حیدر ہیو انتقام

ہمردی در بیجا کرہ وتو بہ رنگ
مگر نام رفتہ ایوہ نا بجنگ

ون بوہ تتھے پاٹھہ بدخواہ دین
سبک دراہ لشکرہ ویم از کمین

سراسر محبان آل عبا
تمی پا نترہ زن تیغ زن مرحبا

پین خشک لرزان بپانز گاہ
زنا وردگاہ گی آرین ورزمان
سروپا یہ ہنہ ودن نہ پیوان
شبس پوی کرن جنگ یو تا سحر
مس بلطف خداوندگار
مظفر پین اندران کارزار

زافواج شمر لعین و عمر
بمی آس موکلامت اندست جنگ
بمی گی بر پور ابن زیاد
دپوکس ندست سُلیمان رٔ ہ
یہ بوزت دلس گوس دپروز بر
گیس کشتہ لشکر سپُن سینہ ریش
دردین حال پیوو اتھن بوی عمر
گمژتن لسنز خستہ بیہ تا بسر
وچھت پیو پھر لور ابن زیاد
وچھت حال شمر لعین گو قرم
سر و پالس آغشتہ از خون و خاک
زضرب گران گرزہ ہا خستہ تن
وچھت حال مُسند سپُن دلحزین
دتن حُکم مرہم انوک درزمن
یمس آسہ رٔ دل خیال غرور

رہی گمت یکصد و دہ نفر
چہ از شام از کوفہ بی نام و ننگ
سراسر کرُک قصۂ رزم یاد
سپُن آس بیہ رُودنہ کانہ اکہا
چو شاخ تبر خوردہ زن پیو پھر
ودُن تہ ہتن مُہم کڈُن موی ریش
وچھون حال مُسند سٹھا بو بتر
زگرز و سنان و ز تیغ و تبر
کہ گوہ یا سپُن کُشتہ زن بدنژاد
مِتس پیو غمس بٹ دوہیم سخت غم
برہنہ لسنز تن گمژ چاک چاک
گمژ لتس سو مرگ لو از خدا منگن
سٹھاہ پو ر ابن زیاد لعین
لمر ہمہ کرُک لبتہ لتس زخم تن
چو اعمی اسو پانی چھو واتن بگور

5

مگر کوفس اندر سو گو ناموار
مگر میانه بابت کرن انتظار
یه بوزت سه لشکر سپین شادمان
روان گو سپهدار نصرت قرین
بشدت گرن گه کهه مهمیز تیز
گرهن آسوا ز سرعت بادپا
بکوفه ممن وات در دم زدن
مسیب بهت دیده در انتظار
پذیرا سپین سوی مسیب بدم
هم آغوش گی تم زه خنجر گذار
مسیب نے کار شبیخون تمام
سلیمان ته یو زت سپین شادشاد
ون آسوا ایخا لق هر چه هست
ژه لش لب سلیمان آن برتری
کرن پیده چهوک بجه ژه دخاره سنگ

بدنبال شمر لعین و عمر
چهه اس اک اکس واقف کاروبار
سپین قوت و زور بازوی شان
سوهئی کوفه باشکر مومنین
بمانند باد صبا کرکهه تیز
دمادم برنگ و گرگون هوا
گرژهت پی بیک چشم بر هم زدن
لوائی سلیمان سپین آشکار
پهر وتهو سلیمان عالی حشم
بشفقت کروی پانه وانی کنار
ون قصه کشتن فوج شام
لشکر خدا تم زبان کرگت دا
چهه عاجز ژه لش مو نه فیل مست
مسخر ممن لو دیو پری
جواهر ته یاقوت هارنگ و رنگ

بگردون خوش گام تراون عنان
وچهون تت اندر احب صد جهان

زجوش نهنگان یه روی زمین
چه دریا پین موجزن بهر کین

همای علم دراو موثر رت زه پر
ظفر آدزومند این خوش خبر

هوا سرمه گوه آسمان مشکبار
گوه ازدو در چشم چون خط یار

ز آئینه لعل ها گوه چمن
زمینس پهٹن نار زن شعله زن

خبر واتھ بر پور ابن زیاد
سلیمانی زبن برابرش نهاد

کرن تم کمر بسته از بهر جنگ
تولن تیر و ترکش کرن رای جنگ

هژن سیت لشکره چه ابر سیاه
لقلب سپاه تم رٹن جایگاه

مگره پرت صفن لیه اکهاه نامدار
علمها بهرگونه گییه آشکار

سپاه هت سلیمانن بمیدان رسید
صف لشکر دشمنان بسته دید

کرن کره یک تم سوی مردان دین
که اشیر مردان پرخاش و کین

کرو توهه کمر بسته بر جنگ و کین
بیکدم کرو قتل این ناکثین

سپیت صف میمنس استوار
همان ابن وائل تهون بر یسار

مرتب کرک لشکره نامدار
دل دشمنان سوخته گو بنار

سلیمان لقلب سپاه بو بجا
محبّت علی بوه بصدق و صفا

بمیدان من بوس نیره ز زمخواه
جگبه خون دلیراه ز گفتار او
در آهن نهان آسوه ستر تا بپا
بهوی بوه نبر د آمنوه ده سواه
به بوسرو ر کوفیان پشت شام
د لپُن خالدن بوه ز خاکت بسیر
ایوه ن چهوم تاسف مه اینا موه
به تلبیس شیطان د لوک تری بیراه
ثره کره توه به تیوه فیر زین گمرهی
مه کره و نکنس ظلم بر خویشتن
و ټن خالدن تس سخنهای نرم
کره ن آسوه خالد سٹها صبر و تاب
لحجک تیزه شمشیره الماس رنگ
دیوه ن ضرب شمشیر به یکبار کره
ز هنک تام شمشیره تراوت عنان

بیکدم سوه ترا ون بنجاک سپاه
خروشان بهوی گوه بیگاراو
قوی تن تنومند هیبت نما
پلنگ افگن و تیغ زن نیزه وار
پسر حمزه شُند آسوه مره بنام
د ره آیین ثره کهنه چهوه کنه مشکل پدر
ثره اندرشا ناه چهوه از پدر
چوه اعمی ز هنت و ٹهه بنچاه سپاه
مه راو ر پهوه ن روزگار هی
حذر کرثره از زخم شمشیر من
دل سنگ خارا تشند گونه نرم
در آخر د لش تم بسختی جواب
زه جنگی مقابل سپین چون پلنگ
گنره من نه تمن ضرب کانه کارکره
کره ن هر که جنگ آوردی از سنان

زه یرزه تس کلاه یر کلاه
ستاده وچهون خالد نامدار
دیئن خالدس ناو ون اید یر
زه چهی کار کرمت مگر چهوینه یاد
بوه چهوس نه انن از آسمان چهوک بلند
مه مانوم ژه چهی خنجر آبدار
گره مک عرق خون چو شیر فولاد چنگ
چو پوس خالدن ترا ولاف و گزاف
زبان قهه ژه بر تیغ و ترکش مه لاف
وچهیت نه ژه زاه تیزئ تیغ من
کرن حمله بطر یقیی پٹ بدم
زهر سوه کحک خنجر آبدار
زخشم دو شیران دقیل دمان
زهر سوه ٹهاه ضرب لگ یر سپر
سپین نیزه ها خم بجنگ آوری

ایون یو زنه یو چهو دیو سیاه
بخون تشنه مانند شیر شکار
ژه کس چهوک نه پشت کدامی چو شیر
ترحم زجان آفرین بر تو باد
ولیکن مه کنشس ون گره مک مستمند
ولیکن ژه از تیغ من هوشدار
بدریا گره هی بد بجنگ نهنگ
گره هی ون ژه معلوم اند مصاف
که جای سخن چهینه اند مصاف
مه نشس دم ژه از خنجر خود مزن
سپین جنگجو تم ژه قنیل دژم
دتک اکس ضرب ها بیشمار
زمین تنگ گیه تنگ گو آسمان
زهوش و خرد ڈلو دل بجر دیر
زتیر و کمان تس کرک داودی

پس انگاہ ہمتس پٹ لجنگ آوری
نبرد راونہ کا ہنہ دران داوری

وچہن بو مگرہ خالد تیغ زن
زبونی وسستی ازان انجمن

بہ تندی گرس تیز تراون جلوہ
شتابان بہ لشکرگہ شام گوہ

بیکدم روان گو سوئی عمر سعد
رٹت تیغ در کف خروشان چو رعد

سراسر زٹت تہونہ قلب سپاہ
چکا چاک شمشیر گو تا بماہ

وسن ہر طرف آسو باران تیغ
ہمتس خالدس پٹ چو غرندہ میغ

گرتہ ہن کا دگو نہ برجو شنش
نہ زخم گران رو زسالم تنش

سر سرکشان آسو تراون بجاک
زہر سو کرن دشمنن بو ہلاک

زمین ہم سپین ازہم خنجر رش
زماہی بماہ گو دم خنجر رش

سپاہن الشمشیر وتیر وسنان
روان بو کرن ہم سوئی خاکدان

بزور و بقوت در آن کارزار
بیک کرن مارہ نتیجہ سوار

پس انگہ بہ پیش پدر گو روان
کرن مرحبا لتین یبین وزمان

سلیمانی رٹو سو خالد ببر
شہا بو سہ دتنن بچشم وبسر

دپن لتس چہو تیو تا متہن مہرماہ
چو شب آسنی روی دشمن سیاہ

زحرف دعای پدر گو سو شاد
دگر بارتس گو خیال جہاد

[illegible]

۱۰

[illegible]

حصہ سوم

چو شیر گرسنہ سو گو بر شکار | وجھیت گی سپاہ ستم پیشہ خوار
زبس گرد صحرا ہوا تیرہ گو | کہ گویا رخ آسمان تیرہ گو
سپاہان شامی ہمہ تیرہ دل | وجھیت لس بمانند خرپی بگل
تہند طالعن آسو کہتو مت شکست | بحکم قضا گی متن لستہ دست
سلیمان پدر خالد نامدار | دتن داد پیگار در کارزار
ایون ٹیس اکھاہ بو بمیدان او | گترہ ہین سر تشند گوی چوہ کان او
لستر تیغ از خون ترت سر بسر | ہلال شفق گون ایوہ در نظر
بہر سو لوہ ندس کرن بو روان | ززین سر کشن سرنگون لوہ کران
بدست یمین تیغ در چپ سپر | بقلب سپاہ والتو پیش عمر
تو جن تھد سہ شمشیر گفت ای پلید | بیکضرب سر تا بنافش برید
وست پی زہ پرہ کالہ المستد لرزین | زمینن پہٹن از یسار و یمین
بیک ضرب شمشیر تراون پتھر | بحکم قضا و بحکم قدر
سلیمانی وچھوہ سوا عدای دین | پتھر پیوہ دین ای لپسر آفرین
باین زور بازوہ چھوی مرحبا | بوہ والتو یس ہتھن فوج ٹھراو پا
لجک تیز شمشیرہ ہا منجلی | کرک نعرہ ہا یا علی یا علی

عمر ابن سعد آن بد حنجہ
چو دیوان شامی تمام

بہی تو موی مود اندر غبار

دلیران نجم کمند استوار
کرک پانژ ہیت البتہ محکم سوار

مگر ساس اکہ از سپاہ زبون
پننہ پانہ تراوک بدریای خون

زدست اجل تمہ باقی سپاہ
لشمشیر شیران سپن تم تباہ

اکتکن عمر ابن سعد وسنان
بیتہکن سو شمر لعین بدگمان

ودان واتہ نزدیک ابن زیاد
زراہ مداین لغر یاد وداد

غنی از غنیمت سپن مومنین
اکس لوگ بکف تاج بیکس نگین

زاسپ و شتر ما سہاہ در شمار
ہکینہ انت بی ہزاران ہزار

سُلیمان پرن حمد برداد گر
کرن بو نظر یام سوئی پسر

کرن خالدس بوسہ برچشم و سر
دیُن لتس بو رضنی ون گوس ای پسر

بما زندران رستمن کرہ جنگ
چھو کرمت کرت تیہو ژہ ای شیر جنگ

کرت دشمنن دل ببادِ فنا
ژہ ژ ماندت رضائی شہ کربلا

جہانس اندر روزہ ای یادگار
ژہ آسک باین قوت واقتدار

بہشت برین آسہ ماوای تہ
سُلیمان کرہی آرزو جای تہ

بیم دولتاہ ڈبہ بخت سعید
بگر قبل ازین کینہ ہرگز ندید

نگویم قوی چھوک ژہ از پشت من
ز رویت مرہ تھیم ساسہ بدجان بتن

۱۲

عداوت ہتین آسو دل غیر ان
سُلیمان نصیحت ہتین بوکران
سر اسر علی آسس نزاہل عناد
محبّ ہتہ بو یزید و عبید زیاد

ونن چهوی پی دبستان معنی سرشن
نمی او دریهان غم افضل فرابرشت
عینت چهو جمشید سلطان درخت
درجنت ای لیپین آگر زاینج بنت
نعیل محبان آگر ده کلاه دزمین تن
سمبه دون ژه والی تیر او ازسر نهی
سگلاه چهودی امن پا کلی لیها مدد

سخف درامن پا کلی لیها جعد
گرشته نیخ ده پر دو جعد
آگر چه ژ ابرکمکه ده بیر
نجل حیات ابر بنیاد
ژه بیدوی فلاطون غز سپاه نیکار
بجز مشورت راه سه کار و بار
چهوی شعوه غم بنیاد

١٣

داستان

مہ چہوم مرگ بہتر ازین زندگی
زآل عبا جان تھا ون عزیز
ونو کیاہ جواب ز رسول خدا
یہ بوزت دلیران شمشیر زن
زراہی تو کرہ یئں کھا سرگشتی
چہونہ غم امیر دلیران ژہ چہوک
براہ جگر گوشۂ مصطفےٰ
چہہ ابن سر بسر بندہ فرمان پذیر
کرو عرض ابن بوز ای خوش خطاب
در اول گرہ ہو کوفس اندر وان
ژہ چہوی کین ز دشمن اگر خواستن
رود و رود شوار در پیش چھی
گرہ ہن لشکر آسودہ پت چہونہ غم
شب آمد مہ کرہ اضطراب ای امیر
سلیمان سوئی کوفہ گو بید عل

مہ کہنہ چہو منہ ون تاب شرمندگی
محبت یہ کہنہ گونہ ای باتمیز
وہم یذ پہون جان کرتتا فدا
کرک عرض الیسر در انجمن
در آخر سہ پائی پشیمان گرہی
ز عفریت ملعون سلیمان ژہ چہوک
کرو جان و دل اس فدا امر حبا
بلاشک ژہ چہوک ہادی و دستگیر
چہونہ جنگس اندر کرن اضطراب
و چہو آسہ کیا گردش آسمان
سر بو ژہ چھی لشکر آراستن
کرن ناد راہ پرت اکس پیش چھی
ز فوج عدو کہنہ و چہونہ علم
ژہ کردون دوہن صبر آرام گیر
بقول محبان کرن ہم تحمل

بمسجد سوگو خطبه تم کړه ادا — دراول بیان کړنه حمد خدا

پس انگاه کړن ستونه وصف یزید — سوئیس آسو مردود و خوار و پلید

کړن مدح تعریف لمتند بیان — بخاک سیئیا بو سو گومت نهان

یه کیښتاه کړن تم بمنبر بیان — وزت کینسه کهنه مکونه اندر میان

پس انگاه ستمگارنی کړه بیان — که اینا مومردم بصریان

مه چیوم واتومت حکم خاص یزید — گته هن چیوم متس گش و منزل و دید

چیوآمت متس سخت کاره یه پیش — مه لازم گته هنو چیوم بخدمت به پیش

سپیا چمنه دو کار هر چه هست — نمک سیت بر مال خود تراوه دست

غرض چیوم مه تنها گته هن سپیاه — متس لش بو واتن گته هس خواه مخواه

ز حکمش مه هر گز فرن چیو منه سیر — سو چیوم منتظر روزت اندر نظر

مگر ره سبراه گته هیو مه آس ضرور — یو اجرت دیس وت یکن چیم مره ولر

عمر نام شخصاه وه تهو اندر زمان — یه بو واقف راه هم ساربان

سو بو بصیرین منز سٹاه معتبر — سٹاه آس اشتر متس گاو خر

کمربسته لش خدمتس نو پسر — شب و روز آسان سو بو در سفر

نه شمشیر او بی کهوتن رهزنان — منگن دیو بی لس نشن الامان

اکھن او نڈٹی کھتو عمر در زمان
بہ وزدویم گو بصبرہ پدید
یہ بو زن تمو لصیر لیو ژتکہ دست
شکاراہ نبر نیر تھن گو زدست
کرن پرت اکھاہ آھسو افسوس آہ
دل دوستان علی شاد گو
گی از مرگ بدخواہ خیر البشر
خدایا چھو ہتو تا متھن این خیال
بد بنا چھو ہیم دشمن مسلمین

لصبحر ایکن ڈرای تم ہم عنان
خبرہای مرگ یزید پلید
کہ سالم بد اندیش از لصبرہ گشت
وَن کیا فایدہ دست لاین بدست
ز شمشیر ہا گو سو دشمن پر ما
ز زنگ سیاہ سینہ ہا پاک گو
اکھاہ خندہ لب کھنہ پین لوخہ گرہ
مسلمان تھوک با دل شادمان
چھو بہتر تھند آتش اندر زمین

داستان دیگر

ون آسو غواص بحر سخن
خبر واثر نزد سلیمان چوباد
دین تم بہوی دشمن مصطفے
گرہ ہس ون بو دبنال آین بدست

بناگاہ تی واتو در گوش من
کہ از لصبرہ ژلو ژورہ ابن زیاد
امی جان نیو سالم از دست ما
در پنجا کرن چھو منہ جای نشست

۱۵

پسر مار ہیم خانہ یہ باد گوم
یہ چھیم فکرہ جان جملہ از یاد گوم
سلیمان کمر بستہ بر خون من
بہ بیعت کرن بند بر ناو من

سپاہ ہت یون بہ ور از دون من

16

تھکت پیٹھ بالکل زرتن سپاہ
بہشتم یلہ بیوٹ بر تخت زر
سوٹس ساربان بور فیق عبید
کرن کہ یک تم ای عبید زیاد
خبر چھینہ ہرگز زد از نہان
یون لشکرہ کوز نشہ با شتاب
بگر دشمناہ آو دنبال ما
کرت کیاہ وُن واقف راز کر
چھوتہ آمت ژی نش کنہ گناہ
مہ نتہ وُن خبر از سروکار خویش
کھوژ کناہ از دشمن جیرہ دست
زہر چہ اوشن کرت سخت نال
در آخر وُن تم سوئی ساربان
یلہ بوز ابن زیاد ن بگوش
یہ گفتار بوزت پیٹھ گنگ و لال

شب و روز یکھیتہ چون مہر و ماہ
شہ خاوری درتو کلس تاج زر
کرن تم نظر در دزہ تیرہ دید
ژلوم ہوش از نیگر دزہ از نہاد
یہ چھا شیر و زندہ یا پہلوان
یمن کُن وچھت چھوم شہا اضطراب
گموت لوی گردان چھوہ اقبال ما
کرو چارہ جوئی زبان باز کر
یون کیا زہ دنبالہ چھی یم سپاہ
ژ ہنوت نرخ فوژت ببا ز از خویش
بگر بی سپاہ آک نیرت چومست
بگر پالنی سیت کرہ ہتس بو خوار
وچ کیا نیر ید از جہان گو نہان
تمس ورید ن لرو دنہ عقل و ہوش
گیس بند زیو از جواب و سوال

دپوس رهبرن ای عبید زیاد
پنون سر زه پوشیدهٔ تهاوِ مه لشِ
نه تدبیر چهوی نی زه چهی عقل و هوش
زه لشِ تهاو نه کنهه چشم امید
بدی آیه می نشِ زه چهوی نه خطا
بجنگ سلیمان مه کنهه چهو منه تاب
ائی نه وَن کاتھ چارهٔ سازی زِ من
گژن چهوم مراز دل وتهن ئی خیال
سلیمانسی عرض کرِ ای امیر
زه زانکه مروان شمشیر زن
زتن یا سر دشمنان دور کر
زه چهوک پیوه متن چون بلا در هیم
بآتش ستیزه کرا خار و خس
دئی مشت خاکستر خوه دیاد
یه گوپانه لائِن سر خود بسنگ

زه هوا لها در جهان کس مباد
مگر قبل ازین کو نه باوت مه لشِ
زفر سنگ ولنشِ زه بوَن خموش
بو کرهس زه از جان خود نا امید
وَن چهوس چاپه نه خاطر بغم مبتلا
کرامان اک ذره با آفتاب
هه چهوم وَن بچاوِن سر خوه لشتین
حواله کرت لس بلا قیل و قال
بو مزدور چهوس آمتن ناگزیر
زره بر تن خود زه کر یا کفن
وگرنه پنن جای در گور کر
مقابل بجنگ سلیمان نیم
یه از باد نخوت کرن گو هوس
زگفتار دانا مه تهاوم یه داد
سلیمانسی هیٹ گژهن بهر جنگ

ره کره خون ابن زیاد لعین
بلا شک ژه مار بن جهوی زمین
نشر و عمر ابن سعد و کسان
نه زندون الکها زنده اندر جهان
پیو آری ع ربای فیض خدا
کرکی بند ور وادی کربلا
ژه کیا ه فائده جهوی نقص مین

۱۸

از ان پس گنڈن سوی شتر د قطار
ولیکن نه جان چیلوتن چهوم مه د ست
اگرچه وهم یهره از روی کار
کرن جهوبن لوه ونکن ژه پچاجان نثار
بهوش آ و قدری عبید زیاد
جهان آسه تیوه تا متهن پایدار
مه کروَن ژه تاخیر وتهه ای عمر
یه ونومُت ژه چهوی تت پهٹن بونیار
عمر آوست ناقه ته مشک آب
اوَیزان کرک او نشی مشک آب
سیٹن تام ناگاه سلیمان پدید
اکتکن کره ن ناله زاری عمر
د پوک ای سپهدار شمشیر زن
کره ک کیا زه تاراج این بیگناه
هوا خواه حیدر لوه چهوبن بیگمان

مرن کرژه بهتر نفس بر میار
پتی چهوم د مسنده ایون فیل مست
مه از کشتگان آنن اندر شمار
ژه کره فکر اسیره و ر نامدار
بمدح عمر تم زبان کرکشاد
ژه نخل حیات آسنی میوه دار
سپن گره و پیچنده نزدیک تره
یه کهنه چهوی کرن کرژه چهوی اختیار
لدن سوی بیبن مشکه از لب عذاب
اکتکن عبید لعین و خراب
که فریاد دیوان بکیوان رسید
بتیکن و دن آس متند لسپر
حلال از که مذهب سپن خون من
چیه مزد و ر اس الحذر آه آه
بتاراج و غارت مره وهم این لی مان

سليمان ڪريم آسو مرد جواد
ڏيڻ ٿم بغارت ڪرڻ ڪر ڇو چاڻ
مڻ ڪهنه با زر و سيم وڃي ڇو منه ڪاڻ
ڪرڻ نه ٻو ڪا نهه پا پيمال بلا
وڃو ائس اگر ڪاذب و رست
ٻڌو ڀڻش ناه زابن زياد
ز حرف عدو اي لپير ڪر هراس
نه ڪهو تر از بد انديش شيرين ڪلام
عزيزا لبختي وڃي بد ڪلام
نه اي ڪوه ڪن حرف من گوش ڪر
لشهد جهان آهس هرگز مه ڪر
نظر ڪر با عداي خير الانام
محب علي آهس آل عبا
سڻين قصه ليبار طاقت بياد
ز سوز حڪايت ڪلس گوم جوش

ڪلامس ڪرڻ دشمنس اعتماد
شڪايت ڪرڻ اُت اندر مردمان
دلس ميانسي ناه حسد گو نه بار
نگرئس ڇو دشمن با آل عبا
انهه بيره و نهه لس عذر حرف نخست
ڪرو با تو ڪاري هيمي وزه ياد
سهاه دشمن آهس محبت لباس
اني واره واره ڇو طوطي بدام
مه گرته رنجه هرگز انينه بدام
سخنهاي شيرين فراموش ڪر
ز زهر قيامت ٿه ڪر الحذر
زکف گوه تمن دين و دنيا تمام
ڪري سختي آسان هر دم خدا
يه اسپ قلم از رفاقت فتاد
ذراوي پيهي پاڙهوام بگوش

19

بيا جلد باهم ڪرو اتفاق | ڪڍو بيخ و بنياد اهل نفاق
ڇهو نه جان دشمن ٿهون شادڪام | ته تعجيل ڪر مختصر والسلام
هه بوزم ڪه مختار نيڪو سرشت | جواب سليمان بدينسان نوشت
ڪه بي اذن فرزند شير خدا | مه ڪهه ڇهو منه طاقت گنه من برعدا
محمد اگرچه ديم اذن جنگ | ڪرن اين جهان بر بد انديش تنگ
بو واقي ٿه لش نه وو ترشاد باش | ز دشمن نگهبان احباب باش
سليمان ٿه ڇهوڪ خالق انس و جان | مدام آشني مونس و مهربان

داستانِ ديگر

ڪشاينده قفل گنجينه ها | موٿرم چنين عقده از سينه ها
از انجا سليمان سپين باز گشت | شتربان بيدين دل آسوده گشت
روان گو به نزديڪ ابن زياد | بيڪدم همس بندها بر ڪشاد
نه بو بهوش لش ره و دست ني توان | مگر عمر سيي مرده سند گو گمان
دتن بر بهته مرداره بيوه بر زمين | دڙين لش ته آسوي لضيبه چنين
پس از ساعتي آن عبيد زياد | بهوش آو ته چشمها بر ڪشاد

٢٠

الوزن ابن یثرب نہ مین سوی شام — کہ تا در جہان اس گزہ ہو نیکنام

وراثت لستنزبیہ خلافت پدید — بناحق زٹت حق لستند بو یزید

یہ کت واژ درگوش ابن زیاد — سپین از حسد سوختہ بد نژاد

روان پیش مروان کرن تم بیان — ژہ شہرس اندر فتنہ پاڼی مہ آن

بہ تخت خلافت سزاوار چہوک — ژہ زانن مگر سہل اینکار چہوک

پلنگ ژیان زہ کہوژن چہاز ہوش — ژہ کرہ ہوش اندر خلافت بکوش

بجود و کرم لو کہی رام کر — دل آسودہ بیہ وادہ آرام کر

ز حکمت اگر سر فری چرخ پیر — بخم کمندش لو آئن بزیر

مہ کہوژ از دلیران کو فی و شام — بو ہاوی ژہ پاڼی کرن انتظام

با بن عمر لو کہی ہنز چہہ راہی — چہہ ساری ملش گیمتن سرگرای

مہ چہوم وادہ معلوم ابن عمر — اگر سر تولن تہڼد بو تراوس پہر

سزای خلافت ژہ چہوک در جہان — وراثت چہہ چائی خلافت عیان

عمر ہم سزاوار بو نہ بکار — لستند کار و اطوار بی آشکار

ز فرمان بوبکر تم فرزنہ سر — ز جائی بجائی سو گو در بدر

کرن لس ابو بکر امداد آسو — وگرنہ سہاہ تنگ و لاچار آسو

داستان

غلام غلامان آل عبا

بو ڇهوس سعي که پڙ اي آل عبا — ڪرو منه چه غم از سليمان مرا

دڙس تو ز مروان اي هوشمند — هميشه ٿه رڇهني خدا از گزند

ته نيڪي ڪرم ٿيڏ ٿه پٽ بد ڪره — عداوت بجان و دل خود ڪره

بجائي برادر مه ڇهوڪ بيگمان — ڪري يد بدي بد ڪرم دشمان

گرامي تر از نقد جان ٿي مي ڇهوڪ — بو ڇهوس ناتوان پشتبان ٿي مي ڇهوڪ

ڪرڪ باهمي عهد و پيمان درست — سپين تم تمي سيت چالاڪ و چست

بيڪدم ڪرن حڪم آئن سه زر — لمروان حواله ڪرڪ سربسته

به گنج يزيد آسه ائين سيم و زر — سو در قبض مروان سپين سربسر

بدرگاه سپين ازدهام سپاهه — ڪرت ڪاٺه ممڪن بونه تت ڪن نگاه

ز مروان بو هم يزيدي دلير — چه آتش پرستان سوئي نار دير

سپين قدر مروان بيڪدم بلند — بڪم مدتي گو سڳهاه ارجمند

ڪمر بسته استاده ابن زياد — بصحراي خدمت و ران آسوداد

بهر ملڪ گو حڪمراناه روان — بجاي ڪهن گرگ نواز سگان

ز مروان مگر ڪينه اڪ فرزنه سير — جهان بو بگامش گموت سربسر

مگر نامداران ملڪ عراق — لموشور تول تا به نيلي رواق

[illegible]

مه کهنه چهو منه حاجت بارشاد کس
مه ڏهه شن کرم آتش کارزار
خبر چهينه از زور بازوی من
دُپس تو ٹه مردانی ايد لير
زمردان ڏه نک پهلوان چل هزار
مه تهاواذ سليمان نشان بر زمين
دران روز آماده گو بهر جنگ
روان گو سو باشکر کينه خواه
خبر واڻ نزد سُليمان چهو باد
سو فوج گران چل هزار از سوار
سوهئی فوج دشمن کرنه خيال
خيالس ملس کهتونه فوج عناد
توکل بذات الٰهی کرهُ ن
هميشه کروم دشمن سيت جنگ
بهر حال گردون چهو بر کام من

جهانس اندر چهوس کهوئی نو بوس
تر و خشک ڊ ڪربلا ڊُڊ زنار
چهو گُس ڊ جهان هم ترازوی من
جوان باد بخت ڏ گردون پير
عجم اسپ و شمشير و خنجر مدار
گرهي يد ڏه روزن کلاه نگين
همی ڊ شمن مصطفے بيدرنگ
بجنگ سُليمان چهو ديو سياه
هتهن آو لشکر عبيد زياد
همی ناوک انداز خنجر گذار
توکل کرن هم بر ايزد تعال
سبک ڊ راو بر جنگ ابن زياد
درا آندم بفوج گرامي و جن
زمرگ چنين چهو سنه عاجز نه تنگ
نگين سُليمان چهو برنام من

هزار و دو صد از مداین جوان
اسد آسو سرکردهٔ آن گروه
سلیمان وچهت لس سپین کامیاب
ز صرصر زه هت مرد جرجان و قصد
سراسر قوه بدست جنگ آزما
علی آسوه بر قوم صرصر امیر
ز هر کشوری آو فوج د گر
گڈان لس ز کوفه پې جنګ د راو
زه ساس از سپاهان خنجر گذار
علامات نصرت عیان گی ازو
دوان لس پته آو ابن نقیل
مس سیت بی پهلوان یکهزار
سلیمان سپین بعد از ان کامجو
ز شمشیر ورقا جهان در هراس
مس هشت صد مرد شمشیر زن

یهند وصف آمت چه اندر قران
سوه بو سپلیتن چون نریمان شکوه
به برج اسد واتوه زن آفتاب
همی واته خالی ز بغض و حسد
یکین هم غلامان شیر خدا
ز جرجان محمد چوه بدر منیر
سراسر تهن سیت هم سیم و زر
مسیب بن نجیه لس آسونا و
تهن واتوه در تخلیه یک سوار
سلیمان نه حد شادمان گوازو
غرنده چه ببر و دمنده چه فیل
همه شیرمردان خنجر گذار
ز ورقای غارت شد امداد جو
یتهی کشت ز ارس پون سیم داس
کمر بسته لس لش ابا جان و تن

چه بغدادښ اندر هیبت یم نهان
ز تیغ تو ای مهتر مهربان

اگرچه گرځین یم تره مدبره هلاک
عبید لعین چه نه کنهته باک

سگ مرده سی چه وی ښین پت شرف
زه چه ک شیر نر یم مه تراوک ز کف

وزان سپن پیگار ابن زیاد
ز بغداد لشکر گډ وه همچو باد

بداندیش زالون سیکدم بنار
گرځیش سر د پانی سو نارک شرار

یمن دشمن بد زه تراوک ز پا
کرک تهف بدامان آل عبا

رضامند سینی رسول خدا
شفاعت زه آسی بروز جزا

سلیمانی د پولنس اینا مور
مه لښش اک کنهاه بوه آرام کر

مه بوزم یه انه شیر پروردگار
بوه باوی زه لښش اک د ماه گوشتدار

وصی نبی ساقی سلسبیل
کرن فخر مخدوم ښش جبرئیل

کرن بی کلا ماه چه آب حیات
د ماه اک سپن بر کنار فرات

مس لښش بهت عاصی نه ارآسوه
دوم م لسعدیس عم مختار آسوه

ودن آ و شیر خدایس چنین
زبس گریه پیوه اشک تن بر زمین

سبک عرض کر سعدن ای دو اهم
زه ون باعث گریه و درد و غم

موثر رهم زبان ولایت نشان
سراسر کرن سعدسی کن بیان

طرازنده نقش این نوبهار
در این داستان چهو کرن کردگار
سلیمان به زیوه زنگی و زوران
همین نیت سوی فوج جنگاوران
یکی لشکر تن و بین زیره
فلا یاره وچهو کسخت فتح بره
بلندی نچ چهم از آسمان
کمند و دکمند زیه پیلان
بر امان صحرا چهو کریه کوه
زیاد بس زمین چهم منتوه کوه

رفتن سلیمان بقلعهٔ فرقش

دین لس که ای مهتر مومنین
بصورت سلیمان بمعنی نگین

هکینه فرت سر بوه از رای تو
قسم چهوم به از جان فز پای تو

وچهم چپان نیت سه مصروف خیر
ز درگاه تو بهتوه فرینه بغیر

سلیمان سپاهان خنجر گذار
ز لشکر کدن چار باره هزار

توکل بذات خدائی بلند
گرنته رها گوسوه از چون و چند

دین فوج کم از سیاه عناد
ظفریاب گتره در قرآن چهوم پند

لدن زین دش حکم بر باد پا
چه تخت سلیمان همی بر هوا

زگره دنکشان و تهوشڈاه های هوی
فغان و اتو در شهر بازار کوی

زغریدن کوس و بین درای
زمین سستن گم سین فست پای

دلیران سرکش بهت بی بزین
وچهت منڈ چهان آسوه نقش نگین

زمین سر بسر از سم باد پا
وڈت یه فلک گهر بسیر و هوا

بخاکستر گرد زن انگری
ایون در نیت نیلوفر خاوری

گو از محمر آسمان چون سپند
صدا هر طرف بهر دیغ گزند

همیشه ز چشم بدان لبه نجات
خدا ر چهتیو از همه مهلکات

سُلیمان زپیغام آن نامور
چہ گل گو شگفتہ زبادِ سحر

دل آسودہ گو باہمہ مسلمین
قلایَس اندر ژہ ای مردان دین

پذیرہ سپُن حارث سال خورد
کرت قدر و حرمت سو باخویش برد

بہ لشکر سراسر دتن خوردنی
بیہ سارنی فرش گستردنی

سہ روز و سہ شب بی قلایس اندر
بمہمانیٔ حارث نامور

در گنجہای کہن کرنہ باز
ز لشکر کرن پرتاکھ سرافراز

سٹھاہ تحفہ یم بی بقیمت گران
دتن پہلوانن کڈتھ رزمان

سپاہن دتن سیم و زر بی شمار
سلاح و سلب اسپ ہاہ راہوار

ز تیر و کمان و سنان و عمود
دگر ہرچہ شایستۂ جنگ بود

ززر کرنہ کام دلیران روا
سو حارث مگر آسو کان طلا

سلیمان بر آہنگ موصل تیار
سپُن یام حارث سٹھاہ دلفگار

دپُن ناتوان چھوس بو اینا مدار
مہ رنش چشم پاری توقع مدار

ز پیری مہ کہنہ چھومنہ یاری جنگ
ز سُستی و پیری گموت چھوس لو تنگ

گمر شر در بدن چھم مہ سُستی قوی
مہ چھوم دل گموت تنگ اَدین زندگی

ژہ چھوی مرحبا ای یل پاکزاد
کمر بستہ چھو کنی راتن بر جہاد

٢٧

سُلیمانئی تی سپیُن دلپذیر
دُعائس کرُن ایدل آزاد مرد
نصیحت کرت لیک پروردگار
خدا اچھوی ژه راضی دلم شاد کر
وثن ئی کڈن لشکره نامدار
بموصل اکھا بوس کرمُت وان
دُپس مخبرن البسر سروران
وھیم سیت لس لشکره بیشمار
چه لشترنجھون لشنه گومُت بجان
سوملعون وثن بوسٹھا ناسزا
سلیمانئی بوزیله این سخن
خیالاه مه ژودمنه بالکل بسر
طلب کره نه یکدم سران سپاه
دثن حکم تا تخت صندل بپا
دراول پره ن حمد حق در کلام

نصیحت یه بوزن ازان مرد پیر
سٹھاه وچھومه اندر جهان گرم وسرد
چھو حافظ نه چشمان بد روزگار
مگره هردمم از دعا یاد کر
بدشمن اکین دراو برکارزار
یهوی داتو ناگاه کرن تم بیان
بموصل وچھوم افسر مشرکان
سوار و پیاده فزون چل هزار
خبر آسِر گیا خواهش آسمان
بحق علی شاه خیبرکشا
دثن تم فدائی علی جان من
مه ازخوف جان کرنه کن کن نظر
پئی مرهم خاطران دین پناه
گرکن بیوت تت پٹ سو مرد خدا
نگین نه دبجاتم نگین بیوین نام

حقیقت بیان علم کرن مختصر
زدم زهراه حسن سبط خیر البشر
گرامی جگر پاره مصطفیٰ
ازان بیکس کرن مسیح خیر الانام
بولیم فدا قاتل مشرکین
علی ولی سرور مومنین
بلاشک پچھوم غضنفر کسی جان
پس انگاه کرن نعت احمد بیان

بیان کره جاک نه کره ابتدا
وژان آسوار خدا کرنه سن پچھان

۲۸

بیکره وهن آس از کوفه گرد ‎ کهن آس بر گنبد لاجورد

ون بو بیھے پاٹھ ابن زیاد ‎ سو تخت سلیمان دمن ون بباد

قضارا سو اک مشرک کینه خواه ‎ ز موصل حلب نام آمد براه

زمینس د تن بوسه گفت ای امیر ‎ ژه کر فکر از گردش چرخ پیر

بتکریت آمت سپاه همچو سیل ‎ ز کوفه مدد چھوک ایون سیل

ہمی نامور حمله جو یای جنگ ‎ بحکم سلیمان کمر بسته تنگ

همه مانوم سو با قدر و جاه تو نیست ‎ ہم آورد او در سپاه تو نیست

مه نشه باعث خواب غفلت ژه ون ‎ مه گژه غره بر طالع خویشتن

ژه چھو بنا پنن کله هرگز بکار ‎ چھو دشمن کمر بسته بر کارزار

ژه کر چاره کار خود پیش ز ان ‎ ز مرگ تو عالم گژهی شادمان

مگر هوش ڈلو از بداندیش دین ‎ ز گفتار تلخش سکن دل حزین

دپن ای حلب ان سلیمان چه غم ‎ ایا شیشه با سنگ خارا بھسم

بمیزان طاقت بمیدان جنگ ‎ برابر ایا شیشه با خاره سنگ

بو کره جنگ با شیر پرخاش جه ‎ کرن لیس چھو جنگ نهنگ آل زو

اگرچه تلون تهد به تیر و کمان ‎ بو تھا ونه ز احباب خیدر نشان

نشانه جگر مستندی کره به تیر — گر هی سیم و زر یوت پښتیم بگیر
بجلدی زه دښمن کړن بی روان — اگر زنده روزی سوه مرده مه زان
دلیس ر اغن فیر هین کیا چهه دور — بوه چهوس شیر زرمتم چهه مانند گور
نه زاتن سلیمان چهوکس بی نگین — مقابل بعفریت گزره وقت کین
سلیمانه سنز فکره ترا و ای امیر — پلنگ زیان چهوس بازی بگیر
اگر اژدها آسه از زهر من — بگره تاب آئینه از قهر من
مه سیتن دره شمشیر زن ده هزار — زه آرام کره سینه بندم غم مدار
بگفتار رافع عبید زیاد — سیتن از غم آزاد دل گوس شاد
وزن سیت لس لشکره نامدار — بتکریت سوزن پیی کارزار
بجنگ سلیمان سیتن تم روان — چهو دیو دمنو چهه شیر زیان
خبر کهنته آسنه از بخت خویش — سوه از کبر پیوه پانه از تخت خویش
سپن مشیشه روز چهون زنگبار — ز گرد ده لشکره شام تار
سو رافع چهه نزه دیک تکریت گو — بچشم یلان زهره بار ریک گو
سلیماهی گره کمر بسته تنگ — عبید زیاد آسه آمت بجنگ
بیکدم گرس کهتو بقصد ستیز — سیتن جاری از چار حد رستخیز

کرت پنجه بو سرخ چون اہرمن
پکن تیهکنوی آسو آند یو زرد
ستها مار تهن گو چو شیر ژیان
کرن کر یکتس ای نبرده سوار
کرن رافعن یام بازو بلند
بیکدم تولن نیزه آ بدار
ابن و الیته از نیزه رافع ز زین
قضا و قدرتس کرن آفرین
سلیمانه سند پشت محکم زبیش
دین ای لسیر تیغ تو سر لخفام
زه هرگز مه کر جنگس اندر دریغ
پکو جنگس اندرا بکید گره
بحکم پدر خالد نامور
تو جن تهدسه شمشیر خار اشکاف
چو از مرگ رافع خبردار گی

زد یگره طرف رافع تیغ زن
زمین و زمان آسو لرزان چو گرد
به نزد سلیمان جهان پهلوان
اکس ضربسی میانسی پایدار
روان آو سوی خالد ار جمند
به پهلوی رافع دتن استوار
تلون تهد بسختی دتن بر زمین
ملک مرحبا تس کرن بالیقین
قوی بو ز بازوی فرزند خویش
مدام آسن از خون افواج شام
سپاهان شامی انوک زیر تیغ
کرو لشکر شام زیر و زبر
بخون ریختن دراو بارد گره
کرن خون روان تم بدشت مصاف
سپاه ستم پیشه از کار گی

غلامان شیر خدا اشنا وسکن
کهمت تیز بر جنگ افواج شام
[illegible]

تمن کی بر نبال ام روان دین
[illegible]
سلیمان بفتح و بظفر آو بانه
[illegible]
غنی از غنیمت و تاج و کلاه

جهان لو و دبی وانه دوام
ورست بیواریں خالد ان علم
ہمی زور از [illegible] عناد
سپین کرشته اندر جهنم فتاد
ز اسلامیان زور دست کی نهید
ہمانا کریم در ازل بی سعید
[illegible]
کرن زرفشان [illegible] ابر بهار
زجود و کرم علی آوارده
گلستان احسان [illegible]
[illegible]
یمن تیغ غنی [illegible]

دگر سوتمی دل شکسته سپاه
سوازمرگ رافع سپین دلفگار
کرن چهوی سوغواص معنی نثار
زجنگ سلیمان چوابن زیاد
سپین تیغ زن سوی خبیث پلید
دپن اید لیران گرد لفراز
دبوتوہ تمس رافعس کیاہ بنیاو
سوبوراحت جان من یار میانو
مہ آسم تسنز ہمتاہ ہشمار
تہندنہ ودر قوت سپین آشکار
مہ نش ونکنس آ و تو یہ خونفشان
تمودپہ ہس ای والی حکمران
ژہ چہوک بیخبراز سلیمان چہ سود
اگرچہ ژہ چھی لشکرہ بی شمار
چہہ ساری تمی تیغزن نیزہ دار

عبید لس شن گی بحال تباہ
فوتس تھر تہر پیوسوبی اختیار
بفرق سخن گوہر شاہوار
سپین تنگ بیخندہ چونگرد باد
سپہدار لشکرہ وچہونہ پدید
خبرونتوہ از رافع رزمساز
سوبڈ پہلوان آسو باتوش وتاو
چراغ شبستان غمخوار میا. لو
مہ دو لشکرہ آسوم سو بڈ نامدار
سپین کشتہ بیہ رافع نامدار
یہ کرزاہ کرن مرد جنگ آوران
وچہک پانہ پالنس ژہ سینی عیان
تسند جنگ پالنس ژہ سینی موذ
چہہ تم شیر مردان خنجر گذار
مقابل تمن کانہ ژہ چہونیہ سو لر

چو یک نیزه بالا خورشید گو ... سلیمان بجنگ آوری تیز گو
در اول کڑن قاصد اک چو باد ... دپن تس ثه گزره پیش ابن زیاد
علی تس فرستادی آسوه ناو ... غلام علی آسوه باتوش تاو
دپن تس ثه گزره پیش آن بدگهر ... زبانی ثه وَن تس سراسر خبر
دپن چهوی سلیمان با آل عبا ... نظر کره کرت کیا ثه در کربلا
بجل گوک اندر کهان مهان ... کرن چهوی ثه نفرین سراسر جهان
ز رحمت ثه محروم چهوک ای پلید ... دزن چهوی ثه فردا بنار شدید
دل آزرده کره تهن رسول خدا ... خلاصی لبکته بهر دو سرا
عداوت بفرزند شیر خدا ... کرت کیا زه تیهوای سگ بیوفا
ونه چهوکنه گو مت ازین ظلم سیر ... کمر بسته بر خون ثه چهوک بیحد شر
بقتل محبان حیدر کمر ... مه کیر بسته وَن الحذر الحذر
گهی چهوک هون خون آل رسول ... کرن قتل چهوک مومن ایچهول
عداوت ثه چهوی تیهو آل عبا ... کرن چهوک ادا حق خیر الورٰی
ثه سیتن مه چهوم ون کرن کازدا ... وچهوه آسه کیا خواهش کردگار
بو یوه تا تهن نه نده چهوس ای پلید ... کمر بسته بر جنگ تو چهوس پدید

٣٣

جنگ کرون سُلیمان ابن زیاد کُشته شدن از دست سُلیمان

ڙه بر جنگ من گی اجل رِاهبر
کرم کُشته گرد نکشان بیشمار
کلامه کرِان جهوک ز آل علیؓ
نه جهوم خوف کُشتن نه جهوم بیم نار
مِه بغض علی جهوم عباد تمام
محبتین تهندن سندی جهوم مِه کین
اگرچه ڙه تراوک بگاه پٹ یه جنگ
معطل کرم دون دوهن کارزار
مِه سیتن ڙه یه وی کری کارزار
با آل علی تهو کرم می ستم
یه بوزت سو قاصد زابن زیاد
به پیش سُلیمان ڤرن تم تمام
سُلیمانتی دپو بمردان دین
هو سار وی دپو کرو سر فدا
جهه یم بندهٔ خاص پروردگار

زمانه ڙه جهوی ڤتو اوڤرت بسر
ڙه بهه ما رمت جهم هزاران هزار
مِه نشس کهنه مِه ڤرن از کمال علیؓ
یو جهوس عالمس منز گموت نامدار
ڙه بهیه ده جهوک ڤن کران اینکلام
یو جهوس ماجه زامُت مکمه بهر این
مِه زانوم ز شمشیر من گوک تنگ
اگرچه کرک صلح جهوی اختیار
بظاهر ڙه جهو ینه ین زو بکار
ڙه پٹ تی کرن جهوم مِه بر کنهته غم
روان گوبه نزد سُلیمان جهو باد
عبید زیادن سراسر کلام
کمر توه کره وبسته بر جنگ و کین
براه جگر گوشهٔ مصطفیٰ
من ڙته جهو نه دنیاهس اعتبار

علمہا سٹہا سرخ و سبز و سیاہ چہ قوس قزح آسہ اندز نگاہ
عبید ستم دشمن جان خویش چہ دیو دمنڈ پکن آو پیش
کرن کر یکم ای سلیمان نیوش مہ سیتن لسر اکھنہ ہرگز مکوش
ژہ کیاہ کمہ کرت می ٹہین وقت کین دگرہ بار چارت گرس تنگ و زین
ونی کیاہ گموت چھوم مہ از دست تو دلس داغ چھوم سخت از شصت تو
بنا میانو سارِوی ژہ کرہ تہین فنا بد بنال من آگ ون چہ ون بلا
ژہ مارت جگر گوشگان مرا ژہ پراٹت سو نخل روان مرا
نہ تفاوت مہ دختر زن و ہم پسر ون کیاہ گو عداوت ازین زیادہ تر
سرو افسرم از تو بر باد گو ژہ ون کس اکس لوت بیداد گو
تہ بوزت ز بصرہ گرہ یران لوگوس زبیم تو حیران و ویران گوس
کہوڈ کنہ مہ لنش کہنتہ آسوی غرور یئی پیش پالن مہ گژھہ ناصبور
بفرمان مروان سپہدار شام از ک بیہ گژھ مکہ در جہان نیکنام
کرک یُد یہ گفتار میانوی قبول ژہ از حکم مروان کر کنہ عدول
بروز نتہ آئینہ کرمت گناہ بگرد ون گردان ژہ واتی کلاہ
دمی بصرہ و کوفہ ژہ ی مرز و رنج مہ سیتن ژہ کرہ صلح بیدرد و رنج

٣٥

همانا میں مرگ چھو آرزو
سو جنگس مہ سیتن این روبرو

یمن آسہ تہر مردی و پُردلی
سہ نیرن بجنگ غلام علی

مقابل مہ سیتن این کاتھ دلیر
یمس آسہ قوت بمانند شیر

زِ شمشیر من تُس خنجر دابی گو
وچھانی سو از کار بیکار گو

بمیدان مہ تُس دراو جولان کنان
بباد فنا گو سہ اندر زمان

وُچھین چھو نہ کاتھ ہمتراز وی خویش
تہمتن فرن یت نہ بازوی خویش

حلیمہ نہ فوج عبید زیاد
بجنگ سُلیمان دوان گو چہ باد

بد اندیش بو سخت خواہان جنگ
سراپا در آہن چھہ آہن برنگ

لمِتس عمرہ ہندیشہ بغض و عناد
بخون نہ یختین بو چھ شمشیر باد

لمتس عمرہ ہندیشہ بغض و نفاق
بخون نہ یختین بو چھ شمشیر طاق

بآل نبی سخت تس دشمنی
سگ و گبر و ترسا سہ زن از منی

حلیمہ سہ گوئیم کُرن بند آب
فرات از جگر گوشۂ بو تراب

زتن تم زعباس لب تشنہ دست
دتن دُر عرفانسی تم شکست

سُلیمانی دیوس اندشت کیش
نہ گثرہ باز پیش مرگ وآتوی پیش

بد بیا چھہ نہ کاتھ ہمتای تو
مگر جز جہنم چھینہ جای تو

پیمن دیو آدم دریا سینہ چاک [illegible]

ذہر حلیمہ و دون تہ دیوان [illegible]

بناور درگاہ ۱۵ وماتند باد

[illegible]

زکار سُلیمان عبید زیاد | سپئن تنگ و عاجز نشطاه بدنژاد
سپئن غرق بدگوهر کینه جو | بدریای غم ز آب شمشیر او
بجلوه گری گو سُلیمان چه ماه | سپئن تو تیتای پری گرد راه
کرن کر یک ای مشرک ابن زیاد | زه هو کاهته نامرد هرگز مباد
نبر نیر با شیر تاخیر چیند | چه رو دیه کرن چهوک زه تذویر قند
به بیچارگان چهوک دیون حکم جنگ | گزهن ماره لاچاره تم بیدرنگ
زه پاتی گژه مک پئن به بیگار من | هما تا که گژه هی سیک با دمن
بپاسخ ز لا و نعم کهه بیان | کُرنته زغم بو گموت نیم جان
پتر پای مردانه سند گژ شتاب | چو سیماب گو ز آتش اضطراب
دلیری یه زم سلیمان کرن | بمیدان پیگاه جولان کرن
زبان آوه چیت و چالاک آسو | بجنگ آوری لبن غضبناک آسو
بمدح یزید و بهجو علیؑ | تلف کرمژن عمر بی حاصلی
مه بوزم پرن بونه هرگز نماز | عدو خدا آسوا ز حرص و آز
که نام رسول خدا برزه بان | هوا آسونه زاه سوره چهان
تو چهن لهه دسه شمشیرته ونونه نام | که کار سلیمان کرن ون تمام

[illegible]

وهيو توه زيکمرد شمشير زن — بنا وکياه درين نامدار انجمن
ستت پهلوان مارتهن گونه سير — بميدان چهو ايستاده مانند شير
کرو بيدلي يوت بيباک گو — بجنگ آوري چيت وچالاک گو
حصين بميرن يه بوه زن کلام — بجنگ سليمان پئن تيز گام
عبيد سن ڊنئن اي عبيد زياد — هميشه ته از درد وغم آس شاد
بوه کره جنگ باشير پرخاش جو — کرن جنگ تسن سيت چهوم آرزو
گرزهت ون دس دهجهان گوشمال — بيکضرب شمشير کرن پايمال
بزم سليمان بميرم چو شير — اجازت هئن دراو مرد دلير
زجنگ آوران سيت پاڻ هزار — هتن سيت گو دشمن پشت چار
بميدان ناورد يا مت سوا توه — پئي حيله سازي گموت آڙه کا توه
ونن تم بسوئي سپاهان جنگ — زماناه کرو توه دريچا درنگ
بهو توه ڈلو تيهو نه هرگز زجا — گرزهو يد زبر زير ارض وسما
ونت اي ستمگر براه ستيز — روان گو برهنه رٹت تيغ تيز
بروهي سليمان کرن تم نظر — ڊنئن تس که اي مهتر بهره ور
غرض ونته از فتنه انگيختن — همه نش سهل هوي خون توريختن

سپہ دردم آئینہ روزگار — زگرد سیہ صورت زنگبار

بگرد سیہ نوک نیزہ عیان — گرہ ہن بی چہ انجم سر آسمان

زبرق آتش تیز افروختہ — گموت خرمن کہکشان سوختہ

سلیمان روان بو کرن بادپا — چو کشتی بدریای خون ناخدا

بمثل نہنگ آسوہ جو دریای کام — دیون زہرانٹ درد طرہ ننگ و نام

ز شمشیر خون گل گرہ ہن آس خاک — زنوک سنانش فلک سینہ چاک

زدستش گرہ ہن تیر فولاد راست — کہ سیمرغ و عنقا چہ در کوہ قاف

درت بود یون یام پیچان کمند — کہوتر کن آفتاب آسوہ انم بہ بند

زخوف گران گرز او چرخ پیر — زہن کلہ بُن کن گموت ناگزیر

سبک گوہتن سیت اکہت سوار — بسوئی پدر خالد نامدار

گزرہت پیوہ سو یکدم در فوج شام — کرن تیز بازو و نہ پانہ نام

قوی زیادہ پشت سلیمان سپن — بباد فنا فوج دیوان سپن

زہر دو طرف گرم پیکار گو — کہ گویا قضا و قدر یار گو

پلنگ اجل آسوہ ئی جان رٹان — زخون پنجہ لتس رنگ مرجان گرہ ہان

سپن آتش جنگ ازبس شدید — کہ خورشید چہ ریگ ماہی طپید

یہ روات نزد سر مشرکین
نجوان سلیمان کمت کینہ ور
سلیمان توکل کرت بر خدا
برائی شہادت کمر کرتہ تنگ
بسوئی دلیران کرن ہم نظر
چہلو دست ئیدوی نہ بازار جان
کہوزن کہ چہو از کثرت امل نار
زکوفہ کرم یام عزم سفر
پیوہ نہ بہ بغداد دای آنزمان
خداین مہ نشش آن ون روبرو
مگر از کرو جنگ مردانہ وار
درین کار کہنہ جای اندیشہ نیست
زبہر زر و سیم دنیا فگار
یہ کنیزاہ ایس آسر اند نصیب
چراغ شہادت مہیا کرو

سو عمر و سنان و سو شمر لعین
پہئی جنگ محکم گنڈت تم کمر
رضامند لیو روز نہین بر خدا
سپین تن دل آسمان دو رنگ
شہادت لبن جھیم غرض مختصر
مگر این لیو دولت جاودان
کہ باغ بہشت است پاداش کار
غرض آسوم اول مہ رزم عمر
ون کیاع فائدہ بی این در بیان
سو شمر و سنان و عمر کینہ جو
ستمگارگان تیہوکرتہ من خوار زار
نہ کانہہ پردلاہ شیر ازین بیشہ نیست
گرتہ من کرہیہ گردان خنجر گذار
بلا شک مس فراتہ تی عنقریب
یہ دوہ گو مگر فکرہ فردا کرو

به خورشید ورزت گو خون خاک
فروزان کرن آتش سوزناک

سحاب فلک بوج گموت پشت خم
بشمشیر از خون پون بوس نم

ستہا چشمہا معدن خون پین
نظر چیون رگ لعل گلگون سپین

زہیم ستانہای زہر آبدار
دیون گاڈہ بیہ پیچ مانند مار

زضرب گران گرزہ گاو سر
پریشان گرہین مغز ہا سر بسر

پتہر پیوہ بہ آماج گاہ جہان
دلیران نشان بوجہ تیر و کمان

ز زخم سنانہا گموت دل و نیم
چہو دریای نیل از سپاہ کلیم

جگر تہ منکہ از دشنہای ودم
بہ پیر و جوان سربسر یک قلم

سر از تن جدا تن لی سر آسن ورر
زجام بلا بادۂ نفخ صور

بنگ از گلوگیری آمز کمند
کہین آسن بر آسمان بلند

پتہر بی پیون مرکب وہم سوار
ودن آسمان بوتہ ڈلشیت نزار

سلیمان پتہر وتہو ازان باد با
جہا لنبو از آتش وہین تم بیا

بقلب سپاہ ستم گوروان
علم تیغ و باڑ و کرت بیگمان

وہین آسو آن خالد نامجو
پیادہ پدر گشت ہمراہ او

زہ جنگی زہ پردان ہم گی روان
گرہین ہر طرف آسن لی سران

۲۱

ونن آسو بالشکر ابن زیاد — بهوی جنگ اندر جهان روزه یاد

اگرچه گیمیم کشته لشکر ستهاه — نگه گی سلیمانیان هم تباه

زناور دگاه یدنه جان رسته گی — بزخم گران سر بسر بسته گی

چه فردا یه خورشید گره آشکار — مه چهوم با سلیمان کرن کارزار

کرن سخت بر جنگجوئی شتاب — سلیمانیان شیعه بوتراب

زاجیاب حیدر بروئی زمین — اکهام گره هوته روزن غرض چهوم چهنگین

داستان

زکار سلیمان کرن ئی چهوه یاد — خردمند استاد تا زی نژاد

فرن یام از دشت پیگار رو — ممن جامه رنگین چه گل خنده رو

سراسر و چهن خسته کیمیت سپاه — بزنجیر غم بیوه متن بسته پا

ستهاه دل دسن ز آتش سوز جان — سپین تیره از شامیان روزشان

سراسر یمی آسن فریادخواه — ز ظلم ستم پیشه شامیان

مگر چندتن و اتهن یی برود — به نزد سلیمان که غمخوار بود

درپوک تس که ای مهتر دادرس — ستهاه ظلم اسه گو بفریادرس

بدل از ہزیمت وچھِن ننگ عار
بسرگل کرٕن مہر آلِ رسولؐ
بشارت بخلدِ برین تس بگوش
موشہ یم تسلیمان آندم زبان
قسم از خداوند بالا وپست
قسم چھوم مہ خاص از رسولِ خدا
بخیر النسآء کہ بزنگیش یاد
قسم از جگرپارہُ شاہدین
بسبطِ محمدؐ شہِ کربلا
باہ جگر سوز زین العباد
بآن ہشت دریای شاہ نجف
بچہ گان مردان کہ از فوجِ شام
بو فیرنہ اکھ زہ از راہ خویش
بمیدان ناوِد اہلِ نفاق
بو ییتہ تامتھن زندہ چھوس تیغ کین

سو بوچھس ازین بر شہادت تیار
زخلد برین منگونہ زنگ قبول
گیستہ ولس غیرتن سخت جوش
قسم بر تم کرٕن ہیتو بیان
بغیر از قلم یم چھنین نقش بست
بشاہ ولایت کہ شیر خدا
بمریم کرٕن قصہ پاک زاد
حسن مجتبیٰ یس سوہادی دین
تمی تشنہ لب گی زِ بحر سخا
زجدّو زِ آبِ ودمت یُس چھوید
چھہ تھاون مہرشان نہ صدف
بنک فِ ادہ در کربلا گوی نام
مِہ ہمہ کُس چھومنت کشپا بخویش
کلن میان بابای گرِ اتفاق
کڈن چھم مہ بر دشمنان لعین

۴۴

بحرف سلیمان تہمتن گوش آسو — سخن ہتمند وہی گوہر ہوش آسو

یہ بوزت دلیران خنجر گذار — دپوک تس کہ ای مہتر نامدار

یہ کینژ اوُت تت اندر سا نو خیر — چھنہ منکر اس تھہ فرو نہ بغیر

سراسر گموت فوج چانوی چھو ریش — ہکنہ وتہت کاہنتہ از جای خویش

سراپا ز تیر و سنان خشک چھکہ — وسن خون تہمتن زخم نا لستہ چھکہ

ہکن کرہ گزشت بر سر کارزار — چھہ بیکار تن گیمتن چھک وگار

چنین داد پاسخ سرافراز مرد — گمت مبتلا چھو تصدآہ و درد

دگر از شبس عہد و پیمان کرو — کہ تسلیم جان از دل و جان کرو

ز فضل خداوند بالا و پست — شفا یاب پکنو توہ الحق پرست

مہ امید چھیم از خدای جہان — یمن یم گنہ ہن زخم بہ در زمان

ز حرفش توہ یدل اسین پہلوان — تہوک پا نہ انگشت بر دیدگان

بعہد شہاد سپن ہم درست — کمر بر کمر بستہ کرد ند چست

ز شب اک پہر گو در فیض باز — سپاہن با سایش آمد نیاز

سر پڑہ تفکر سلیمان نہاد — ببالین سپاہو کمر کر گشاد

ژہ پت ژاو دز دیدہ اشس در خواب — متاع نگہ گو تمس مژدہ خواب

بصد سال اگر طیر وهم و خیال | وڈن تیز چهوس سیر گوشک محال

اگر روز و شب وایه پر ماه سال | لینه بجز دانهٔ الفعال

چهو همه گوشکوی آستان آسمان | چهه ده ده انکوی تخت و ربان آن

رسندس چهوتت پره آو بخته | نظر تا در آید بآن بیخته

سلیمان پره هن آسوه گستاخ وار | بوازه ها درین کاخ گوهر نگار

نبردراواک آفتاباه ازو | فکنده ز عصمت نقاباه برو

بجه نور نظر سوی نهان درحجاب | تمن کن وچهن لبه نه زه آفتاب

سلیمانی دپوسه انگیوش خرام | زه کیا ناوچهوی چهوک ثره با احتشام

پین ناومی نشش ثره ون بگمان | بودر رنج و غم یاد کره هر زمان

تموفیر تهن دپوسه ای پاکدین | خدیجه بو چهیں مادر مومنین

بهشت بر بیس اندر جای چهم | کلید دو عالم هره درکام چهم

پس پرده استاده خیرالنسا | چهه ثه فخر من دختر مصطفی

چهنه کینه یژه دختر خوشخصال | خدا این یه کر در جهان بیمثال

بخلق حسن جنت وطاق آسوه | علی نام شهور آفاق آسوه

چهه ستی پیشوای زنان حرم | چه غم تمسندی شان تاج سرم

رٹت جام در کف بسوی سپاہ
پہ جم دلیران از آن آب ناب
میھون کی گمت زخم بہ بکشتاب
سپاہ کی گسھا سالم و بندہ رٹ
سپین و ز زمان بخت پیالا کی جست
بر دیای فضل خدای مجید
کہ ابتدا انتہا کس نہ دید

کہ این قصر وہم باغ عشرت فزا
حذر کر مہ از قتل اہل عناد
سلیمانہ در تو جواب سخن
بقربان تامت مہ پھیر صد ہزار
کہ شا ما مہ چھو منہ بغیر از تو کس
زبین زخم کاری گمت چھوس زکار
بو چھوس خستہ تن گو متن عذر خواہ
ژہ کر زخم میانی لمبر ہم ہم
مہ وُن قوۃ جانفشانی ژہ دِم
یہ گنھہ بو زہ تھین سبط خیر الانام
سپین ظاہر از ابر چون آفتاب
معطر سوا از عطر بہتر زشیر
یہوی آب یہ آتش زخم زن
سلیمان سپین تام از جام مست
بیالین وچھون جام پر آب تم

گمت بیدو خاص انس برائی شما
خدا چھوی ژہ راضی بنی از تو شاد
کہ ای دُر یکتای فخر زمن
بو کس چھوس کمین بندہ نابکار
مہ ردو جہان چھوم رضائی تو بس
بگاہ کنہکنی بیزہ بر کارزار
گمت ناتوان تر چہ میانی سپاہ
بجز ریخ یاران مہ کہنہ چھو منہ غم
پس انگاہ یہ لایق بدانی تہ دم
اندر ژاو در قصر عرش احتشام
اتہس منز رٹت جام رخشان پر آب
کرُن تم ندا ای سلیمان بگیر
وچھک قدرت قادر ذوالمنن
حسین علی گفت از جای جست
یہ از بخت بیدار چھو خواب تم

بجز مهر حیدر ته کهنه چهوریه سود — مه مانوم فلک بی مراد تو بود

کلید در جنت دلکشای — لبکنه بجز مهر شیر خدای

شب تیره چاه سیاه چهوی پیش — مگر شمع روشن گر از عقل خویش

چو اعمی مه آسن بتاریک چاه — وست یک لسر ناگهان آه آه

ته نه بام گو نیر تهین اختیار — پشیمان گذه هونه پس اپنه بکار

سخن یدمه بی پرده ون بیگمان — سٹهام از نقیبان مه نهام نهان

اگر عقل چهی یار پس ای چهو پس — علی هادی راه دین است لبس

نصیحت یهی چهی ویس منز ته رٹ — گل چار باغ هدایت ته رٹ

ز گفتار سلیمان سخن ساز کر — در گلشن داستان باز کر

سلیمان از مین شاه شهید — محبین وجهین تندرستی پدید

ز کف جام تم تیز او رو بر زمین — و دن هم سٹهاه سوی جان آفرین

سر از خاک تول لم لبو نته سو جام — ازان باده ناب ڈیو ٹهتنه نام

خبردار ساری کرن پهلوان — که وقت نماز آو ای مومنان

سر اسپاگی بحیرت اسیر — نه زخم سنان آسو فی زخم تیر

سلیمانی آسوه چهو مرت بجواب — بیان کرنه با نامداران شتاب

همی از دو لشکر سپین سخت جوش ‌ ‌ ز سرها گریزان سپین مرغ هوش

سپاه تها وتم از لب ره دمین ‌ ‌ بره آمد بمیدان عبید لعین

گڈن از سپاها ندین گونه بیش ‌ ‌ سلیمان بنا ور ز بد خواه خویش

وتهس توره بد گو هر کینه جو ‌ ‌ کرت کیا ثره گی زخم ون بازو

بر جادوگری از که آموختی ‌ ‌ ز آتش همه خرمنم سوختی

سلیمانی دتوسه پاسخ چنین ‌ ‌ یه کوتاه عداوت ره چهوی ای لعین

بو چهوه س خاک درگاه آل عبا ‌ ‌ بجادوی ملعون چه نسبت مرا

اگر چه ثره بو زک مه کیا وچهو بجواب ‌ ‌ جگر چا لو گره ز آتش غم کباب

شفا یابی سینوس ز شاه شهید ‌ ‌ وتن لتس سراسر بخواب بچه دید

ز حرفش سپین تنگ ابن زیاد ‌ ‌ دتن لتس زبان وٹ یه هرگز مباد

گر نیه بو باور ون چهوک دروغ ‌ ‌ دروغش دلیون چهوک ثره پانی فروغ

مگر سحر چهوی هیچهه منتن از علی ‌ ‌ کرت عمر ضایع بہ بیجا صلی

سلیمانی دپوه لس ای پلید ‌ ‌ زبان بند کر وقت مرگت رسید

هون بو نه نام علی بی وضو ‌ ‌ پیمبر مرا اور اتو ساحر مگو

برو زجز اصدق کذب مقال ‌ ‌ وچهک پیا نه ظاهر ثره ای بدخصال

ہمی پشتہ کن دراس نیزہ برون	زمرکب بچھر پیو سو درخاک و خون
برو راند مرکب یل نامجو	کہ تا سر مہ گی استخوانہای او
گو آن باد پیما گرفتار نار	زمرگش سپین گرم بازار نار
ز دینا بگر گو سو ملعون ہلاک	ہوا او ہوس سیت نیو تم بخاک
بجز چشم گو چھونہ تم درجہان	چھو بہتر ژٹن تخل بد گوہران
بد بنال او گو سوار دگر	بنار جہنم رٹن تم مقر
چہ نوبت بقتل چہارم رسید	سر ہوس او سپین ناپدید
گو از مرگ پنجم عبید زیاد	بحالیکہ اندر جہان کس مباد
یتھی پاٹھہ مارن چہل پہلوان	بنار جہنم کرن تم روان
بمیدان نبرد راونہ کانھہ سوار	کر کنہ عداوت یجان آشکار
چو مرغیکہ پیس گو گرفتار دام	دیون ژہرٹ سٹھاہ آسو فوج شام
ونی کا تو کالاہ یو از عمرو زید	گو از زور و قوت ستمگر عبید
برانو ژہن کلہ از بار غم	چھو بہتر ستھاہ گو گرفتار غم
دیون کریکہ بو سوی ستمگر بزار	بجز فش کرن بو نہ کانھہ اعتبار
ہمو ون سخنہای دندان شکن	تہ بو زن زمردان شمشیر زن

زره پوشنی دوش بر آشکار | در آغوش جاری ز خون چشمه سار

گیه از خون گردن ازان زمین | مئی ارغوان زن پئن ته نشین

زبد مستئ خشم فیل افگنان | جهانس سر انگشت بو در دهان

سلیمانئ وچهو سو جنگ شدید | یه زانن که وقت شهادت رسید

پتهر وتهو سو از مرکب راه نورد | پیاده بر اعدای دین حمله کرد

هزر بر زیان زن رها گو زبند | بیک حمله تنجه ته پا نزراه فکند

تمس کن نظر پس اکهاه لوکر ان | ز تیغ دم خنجرش بو دزان

که گویا اجل لو بهت برقرار | سپرده کرن بر سلیمان یه کار

ز بس کشته گی دشمنان خدا | تمس هر طرف گو فلاباه بپا

سٹهاه بی تمس زخم شمشیر و تیر | کرن بو نه پروا یل شیر گیر

تن او ز تیغ سخت خونبار آس | شفق گون گمت زشت کوهسار آس

کرن قتل تم دشمن بیگمان | کرن مرحبا تس زمین و زمان

ونن پرت اکهاه لو بلند آشکار | بمیدان چهو چون حیدر نامدار

چهو نه کینه سند ایخنین جنگ یاد | نزاد آفرین بر چو المرد باد

ستیزندگان تس نش آهی تنگ | پلنگ افگنان ژل ز بیم نهنگ

سو یتر قفا از کمان قدر [illegible]
سو یتر قفا گو برون از قف
هی گو بیت شنی نامود
فداوند قفتان و گویان و تیغ
پتر و کمان گو ترشان پیر تیغ
[illegible]
هزیه دلا ور بچهه پو ز [illegible]
فدای حسین علی جان من
وچن چشم تیر گو از جهان
یه بستان جنت کرن [illegible] مکان

۵۰

[illegible]

[illegible]

ستم پیشگان تم هراسان کړن | سټهاه دشمن از تیغ بیجان کړن
سټهاه پهلوان مارہ کړ تم بہ تیر | بہ تیر افگنی آسو سوی بی نظیر
جگرہا ژڅن تم بنوک سنان | سو زن در نیستان پلنګ ژیان
سر و پا بہ گرز گران گرہ لیست | کہ از آسیا دانہ بیرون بجست
سټهاکس بضرب تبرزین ز زین | ژهین تراد تهن آفرین آفرین
پمت کو سلیمان بہ تیر ستم | مسیب تتوی وانور ټم علم
بیا ای قلم وَن زبان تیز کر | نوی داستان شکر آمیز کر
دباہ کار با خالد نامدار | ژہ تراو از مسیب سخن پرنگار
ز شمشیر او گور زمین پر ز خون | ز تیرش نیستان گرہ هین سرنگون
ستم تم کړن سخت در دشت کین | بہ تیغ و تبر بر سر شره کین
گرہ هین کو بتیر و کمان چارہ کر | کرن آفرین لس قضا و قدر
سټهاه نامداران دشت دغا | ز شیر دلاور ست پی زبا
در آخر بہ زخم سنان دتو نہ جان | چهوہ آخر گرتہ هن سارہ نی از جهان
وچهت ابن وایل سئن سخت تنگ | بشوق شهادت لسوان کو جنگ
کړن یا علی تم بہ پیکار گو | دم خنجرش برق اشرار گو

٥١

زشمشیر خونبار وزقا سپاہ ‏— بیکدم پریشان گی از رزمگاہ

ہمت خالد ناموریار گوہ ‏— ہمانا اکس اک مددگار گوہ

کہ شور قیامت عیان گو زد ‏— سپاہ دو لشکر زبر زیر گوہ

سمند اجل آو در ترکتاز ‏— عقاباہ کرت بال وپر آسوہ باز

زہر تماشا قضا و قدر ‏— کڈت آسو از روزن چرخ سر

گمت آس رنگین زمین آنچنان ‏— کہ از تیغ کین صورت دشمنان

زبرق دم خنجر شعلہ بار ‏— سپین غارت خرمن روزگار

دو لشکر گمت اک اکس تشنہ لب ‏— زگرد آسونہ تن گرہ مین روز وشب

زبے مہری کینۂ خاکیان ‏— بحیرت ہمیت آس افلاکیان

ز آواز اسپان وشور وسوار ‏— دل شش جہت بو گمت بیقرار

قیامت گمان قیامت گران ‏— بہ بیداد ظاہر سپین از جہان

چو برگ خزان دیدہ یا برکاب ‏— ڈلت رنگ گوہ از رخ آفتاب

زہیبت گموت سخت لرزان و زرد ‏— بمغرب زمین زآسمان روی گرد

زجان خسرو خاوری سیر گوہ ‏— شہ زنگی شب جہانگیر گوہ

جلادتو نہ تیغ سپاتاب را ‏— بمردم معین کرن خواب را

٥٢

سراپردہ و خیمہ تراوک ہمہ
سوئی کوفہ و زفاء غارت روان
دم صبح دتہو سر لسبر فوج شام
خبردار گی تم زکار سپاہ
بلہ آس اسپ و شتر بے شمار
تہند مال ساروی بغارت ذلوک
بشمر و بعمر ابن سعد و سنان
ازینجا بموصل گوا ابن زیاد
مہ بوزم بلہ خالد پاکزاد
زہر پد رگوہ متن دل فگار
کرن دفن اندر زبین پاک کیش
بتھی پاٹھ چھوی گردش آسمان
کہی چھوس بد بنیاد یون بڈ کمال
گڈن چھوس کرن تازہ چون نو بہار
اگر چھوک خردمند کتھ یاد تھاو

تلوک مردہ از خاک خواری ہمہ
سوہ خالد براہ خراسان روان
کمر بستہ بر جنگ جویای نام
شباشب تس لن گی بہ بیراہ وراہ
بیدامان میدان ہزاران ہزار
ہمہ خیمہ خرگاہ سراسر ولوٹک
ذلوک ثلث اک از غنیمت عیان
سوئی کوفہ گی تم ترہ ملعون شاد
براہ خراسان بکین گوچہ باد
بناوردگاہ تم و دن زار زار
بسوئی خراسان رٹن جای خویش
گہی آشکارا گہی بوبہ نہان
کمالس اندر چھوس دیون گوشمال
زباد خزان چھس کرن لوڑ یار
بایں زال دنیاتہ الفت مہ تھاو

جلد اول	دیم یدمہ فرصت خدائی کریم وتن جلد دوم بقلب سلیم	تمام شد

شجرۂ شریف حضراتِ ساداتِ بخاری

سیّد اکبر شاہ و سیّد غیاث الدین فرزندان سیّد مظفر حسین شاہ ابن سیّد امیر الدین ابن سیّد مصطفیٰ ابن میر صدیق اللہ ابن سیّد حمید اللہ ابن میر عالم ابن میر حیات ابن میر حسین بخاری ابن میر حمزۃ البخاری ابن سید محمد بخاری ابن سیّد احمد بخاری ابن سیّد خداداد ابن سیّد میر سعید ابن میر سیّد حاجی محمد مراد بخاری ابن حضرت سیّد فخر الدین ابن حضرت سیّد علاو الدین ابن حضرت سیّد ناصر الدین محمود بخاری ابن حضرت سیّد مخدوم جہانیان جہان گشت بخاری ابن حضرت سیّد سلطان احمد کبیر ابن پیر شیر شاہ سیّد جلال الدین بخاری ابن میر حسین بخاری ابن حضرت سیّد علی بخاری ابن حضرت سیّد جعفر ثانی ابن حضرت سیّد محمد بخاری ابن حضرت سیّد محمود ابن حضرت سیّد احمد بخاری ابن حضرت سیّد عبد اللہ ابن سیّد علی اصغر ابن حضرت سیّد جعفر ابن حضرت سیّد امام علی نقی ابن حضرت سیّد امام محمد تقی ابن حضرت سیّد شاہ علی موسیٰ رضا ابن حضرت امام موسیٰ کاظم ابن حضرت سیّد امام جعفر صادق ابن حضرت سیّد امام محمد باقر ابن حضرت امام زین العابدین ابن حضرت امام حسین شہید کربلا ابن حضرت جناب علی المرتضیٰ رضوان اللہ تعالیٰ علیہم اجمعین

بسم الله الرحمن الرحيم

چهه بهتر ون حمد پروردگار ... کرن يم بقدرت جهان آشکار
منزه چهو سوی از همه ضد و جنس ... نمی پيده کرد ر جهان جن و انس
بحکمت کرن آدم از خاک و آب ... زمينش ون تن تم سکونت بر آب
بيا ساقيا دم مئ صاف جوش ... مرا از درد و غم رودمت چهو منه هوش
بيا ساقيا جام و جم کر تيار ... چهه پيمانه چشم در انتظار
گموت شيشهٔ دل مرا از يادست ... خبر جهمينه در فن که استاد ست
ز هر جلوهٔ تو گموت آشکار ... بهر سو گل و سنبل و لاله زار
دلم مئ شگفته گره هم پد دلم ... ازان مئ هيم در بيان بلبلم
کمر بسته وزت چهو گل در چمن ... ته نتس استاده چهو در انجمن
زه از جام لبريز دستم بگير ... بو چهو بس در گل افتاده گومت اسير
هره دم جام مئ ای فدائی تو ام ... دلم چون کباب از برائی تو ام
فلاطون چهه انگور در خم تو ... بين کاش چهی مردم چشم ز تو
ز جام تو جم گرچه بهی آشکار ... دو ويم روشنی ڈيشهی در جهان

٥٥

داستان

زہ آسکتہ چھوکڑی بذات صفات
بکنہت چینہ وا توان عقل کس
زبان پچھم گتر کا مجو در دہن
بصورت چھو روح مجسم بنام
بگرہ گو نہ یُس پیرو آل او
چہرہ روشن زخاک درش چشمہا
بگرہ یُس اکس آسہ اقبال یار
یمس آسنہ بخت و اقبال بود
بد اندیش آل نبیؐ بد نژاد
بدرگاہ اوس پنُن جبہہ سا
ونک تیہ نہ ہرگز زہ مختار بود
غرض چھوم ونُن حال او سر بسر
مدد ئید مہ آسم زجان آفرین
مرہ ون الہٰ خداوند شش و چہار
قلم کرہ گہر بار در دست من

بیہ آسنہ کا نہتہ از کائنات
گواہ سخن ما عرفناک بس
کہ از فیض عام تہ وہ نہا سخن
محمد لمعنی سو خیر الانام
سیاہ روی بد آسہ احوال او
ز نور رش گموت بہرہ ور مہر و ماہ
برائی نبی سوہ کری جان نثار
زراہ نبی روزہ سوی دور دور
چھوہ اندر ضلالت چہ ابن زیاد
ممس گیاہ چھو عمر ز آفتاب جزا
سوہ چھوی زندہ یم گوی نیکی بود
زبان ترکران ون ز آب گہر
زمین و زمان پس کرم آفرین
کلید در گنج معنے سپار
یہ نامہ کرن پرزہ ز در عدن

به کعبه گو از دست افواج شام
دلس منزلمش کین ابن زیاد
زافواج مروان زبر زیر آسو
بابن زبیر اختیاری کرن
ون آسو مختار با خویشتن
اگر کوفتی پټ کرم حکمران
اگرچه بو دمه ما یکوفه علم
چهو باد پیوسته ابن زیاد
زاعدای شیر خدا بر زمین
کرن رسم بیداد ساړوی فنا
بکام دل دوستان علی رضه
مگر پانه گوچیش پوره زبیر
گوه عبد الله از روی مختار شاد
دپس تام ابن زبیرن عیان
زه ون باعث لطف بی انتها

سیه پوش زان ماه تنها خرام
جهانخوه لفکره خروج آفتاب
گمت مکی از جان خود سر آس
لغم آسوس عمگساری کرن
مدد ید بوکره با چنین امر من
بکام دلم فیره هی آسمان
زمروان این خاک آسو منه غم
ازو آتش اندر مدینه فتاد
اکهاز نده تهاون نه از تیغ کین
کډن کوه فولادون از بنا
به آئینه سینه کری صیقلی
مس نتش سوبو تهاو کن امید خیر
به پهلوی خودتن جلد جاید او
زه هرگز مه کره رازمی نش نهان
که از آمدن شاد کرهس تنها

57

ازان پس مرتب کرن تم سپاہ
بحکم قضا بوہ مقدر چنین
سراسر پراگندہ گو فوج شام
غنی از غنیمت گو ابن زبیر
سرسرکشان تم وچھن زیر پا
زطایف زمین تا خراسان رٹن
زمختار از عہد و پیمان خویش
ز احباب حیدر نمس بوہ گمان
بکوفہ کڈن پانسی ہوہ اکھاہ
زپشت یزید ابن حارث بین
زکارش دل آزردہ مختار گوہ
بہت رُود در کعبہ با درد و رنج
پئی حل مشکل تولن سخت رنج
گرتہ ہن پرت آکس شوہ بیکار
غمک دُوہ نمس دِرای گوہ آہبر

یہ بطحا کڈن لشکر کینہ خواہ
رٹن سہل پاٹھن سوہ بطحا زمین
ہمی تا قیامت تسند و نام
بخاطر اُنِن نہ کس رنج غیر
گوہ از مکہ تا کوفہ فرمان روا
حجاز و یمن حملہ آسان رٹن
کرن نہ خیالاہ کڈن تم زپیش
دل آزردہ گوہ ہر آکس عیان
بنام بظلم و ستم مشرکاہ
تسند کلہ بدگردن اہرمن
چہ حاصل سٹھاہ ژ یہ بیدار گوہ
مگر چندروزی خداوند گنج
ستم تم وچھن درسرای سپنج
گمت سخت ازچارہ لاچار آسوہ
بابن مطیعش قضا و قدر

بو کرہ وارہ کوشش ڈیرکار خیر
زمختار ربا او سخن کرہ سانز
ڈپُن الخدا او ندبطحا زمین
سو مختار سُن چانو بو نیکخواہ
وڈہت کیا گناس سوہ کدٹہن زبیر
سخن بو زا زمرد دانا لسنگ
زپیمان تخلف مہ کرہ ہوش ٹھاو
نگرو نکنن چہوینہ مختار دوست
مہ کرتس ٹہین لس رماہی زغم
ڈپس تودہ ابن زبیرن سخن
کرن نہ بو زاہ کو فلکوی حکمران
مہ کہنہ چہومنہ مختار شُند اعتماد
چہو بیشک یہ از شیعہ بو تراب
مباد او ہین میانہ چشمہ یہ زاہ
بلاشک با آل علی جای من

وٹن ای تہ گو سوی ابن زبیر
نشستہ در مدعا کرہ نہ باز
سزاوار تخت و کلاہ نگین
ہمیشہ رٹن چیانو آئین و راہ
پشیمان گرہ مک کیا زہ از کار خویش
مہ وٹن دارہ ہین شیشہ شرم ننگ و
یہ لولوی ناسفتہ در گوش ٹھاو
اگرچہ میتن کوفہ بخشک نکوست
ڈئی تہ مہ کرہ جور و ظلم و ستم
زطعنہ مہ از عہد و پیمان مزن
ہمہ از کار مختار دل جہوم روان
بہ بھوہ دہ گی چہومنہ نہ شُند عناد
کہٹت کہنہ چہونہ بن چہو چون آفتاب
کہ مختار بنہ کو فلکوی بادشاہ
ڈئی گم کری رسم آبای من

دزین شهر کښه روزنس چه ویه وار — چه خوبی ژه پټ دشمن بدشعار

اگرچه پین زندگانی بکار — ژه گیته نیر تقن همچو باد بهار

زخود درفت مختار بوزت خبر — هم از قتل و هم غارت مال و زر

دپن ای برادر رسول خدا — شود هادیت ژای مه چه کرینما

مه امشب گره پین چهم بدل الای خویش — شباشب بکوفه رڼن جای خویش

یه دنیای فانی چه بی اعتبار — هم ایدر ژه دم رخصت اینامدار

داستان

چنین بلبل داستان کهن — ترنم کرن چهوی بباغ سخن

بمختار بله واژ قتلچ خبر — سبک عازم کوفه گو مختصر

بعزم زه کوفه گنډتم کمر — بنام جهاندا ور دادگر

دپن هم اجازت گرهم باصواب — زفرزند خاص شه بوتراب

سو فرزند خاص شه بوتراب — محمد حنیفه بمین بو خطاب

مگه پاسبان آس در د گذه — لبن آس ونه وت یل نامور

زبس آتش شوق بیتاب گو — زآرام گو بیخود و خواب گو

بو کښه چېو سنه خفاش از بیم آفتاب
همی ژوره روزت چېوس اندر حجاب

ژه از پای سید قسم چېوی مپوش
مه لش چشم رحمت گمتو چېوس نه هوش

ژه یدوی نهم بیش آن نامدار
باجرت دمی مرکبا راهوار

بله سعدفی بوزنستند کلام
دین توسن چرخ ون گوم رام

دین سوی مختار رتم اید لیر
بخدمت کمر بسته چېوی چرخ پیر

ژه غمگین مه گرژه ون بفضل خدا
همی و اتناوت ژه برمد عا

منت بیش سید بله واته رات
چېوه در ظلمت آسان آب حیات

بله زن وچهک مردمان گی بخواب
ژه واتن گرژهی می لشن باشتاب

هماندم منت بیش سید چنان
وچهک روی سید گرژه یک شادمان

ته بوزت سو مختار گو شاد و مست
دپوک زن زه عالم منس لگ بدست

وچهان آسو کرد واته لیلای شب
نظر بند گرژه سوی چراغ عرب

شبک گو ز زلف شب مشکبار
نقاب سیه بر رخ روزگار

سیاه چشم از طمع گو کا مجعو
بخاک رهٔ شاهد آرزو

روان گو سوئی سعد با صد امید
کهوهی زن سرافراز بخت سعید

بدولت سرا دا تو نزدیک بام
روان سعدفی تو ژه گرنش سلام

٦١

دئی اجر صبر کُ خدائی مجید
اجازت مِہ دِم بستہ کرِہ وَن کمر
یواز کوفہ کرِہ جمع فوج گزین
یو گژِہ با عبید لعین کینہ جو
عمر ابن سعد و سنانِ نحوال
بہر جای کرِہ دشمنن قتل عام
ژِہ ایزِ پورِ صفیان مگرِ چھوینہ یاد
بہانہ ہم از خونِ عثمان کرِہ ن
بمیدان اُسِن خون ناحق تمام
مِہ چھوم خون سبطِ نبی ہِن عیان
اجازت اگر چھوم مِہ اید دستگیر
مگر خوف کینھہ چھو مِنہ از جانِ خویش
زِ دستم گژِہ ہِن دشمنان گژِہ ہلاک
بخدمت کمر بستہ چھوس بندہ وار
اجازت دِتس سیدن درزمان

ژِہ ہھو صابرہ کانہہ تہ گو نہ پدید
بچون بد اندیش خیر البشر
نشان عدو تھاوِہ نہ بر زمین
ستہ ہاچھو بس ہوے لب تشنہ بچون او
انک حیلہ از شمر چھو مِنہ خیال
ژہنک مارِہ تہن سر بسر خاص و علم
بحید رکرن کوت ظلم و عناد
رضائی خدا وندِ تراوت ژہنن
تلوکی فتنہ از کوفہ تا ملکِ شام
ژہنک مارِہ تہن دشمن بدگمان
کمر بستہ بر جنگ کرِہ ہمچو شیر
ولی چھوم کرن حفظِ ایمان خویش
مِہ از مرگِ خود آسو نہ کینھہ باک
اگر چھوم اجازت بو کرِہ کارزار
بلا شک ژِہ کر جنگ با دشمنان

چنین داد مختار پاسخ بدو — که ای پر هنر مهتر نامجو
ونوم کتهکین گرځه بو نیرت براه — نه چهم کهه سواری نه چهوم زاد راه
ونی کیاه ستمهای ابن زبیر — پهی نان کره نس لوه محتاج غیر
مه آسن گتر هم گر در ین لاه دوره — ضرورت چهوم امیر دا نا ضرور
ته رستوی مه کهه چهه امید کس — و چهوم ظلم از مردم شهر بس
دپس توره هم ای برادر مدار — ز مرکب تره غم سهل کره کردگار
ونن ای ابن مرکیاه راهوار — شتابنده مانند باد بهار
ز زر منگو یه مختار ان اندر زمان — دلس هم تسو مختار گو شادمان
سو مختار گو خوش و جیت آن کرم — دپن لست مه دم رخصت ایندو الهم
سپین اندران دم بمرکب سوار — کدان گر بمانند باد بهار

داستان

نگارنده یس نامه مشکفام — غزال سخن یم چهو کرمت بدام
سبک دراو مختار باد روآه — روان گو سوئی کوفه بیراه راه
ز مختار گی مشرکان بیخبر — بمس سیت کاتهه لو نه جز راه بر

قسم از خداوند بالا و پست — چھویسُ نہ زور و قوۃ دہ پاو دست

بو تھاون نہ کانھہ از ستم پیشگان — نہ شمر و نہ عمر ابن سعد و سنان

نیت آسہ کانھہ دشمن شاہ دین — بیکدم ترٹس سر بشمشیر کین

زخون ستمگار ڑگان ترزمین — کرن ون بتائید جان آفرین

رضائی خدا و نبی و علی — مہ چھیوم در نظر اذ چنین پُردلی

رخ سلمہ بو زت سیناز دگو — کہ گو یا تمسن بہ جگرہ درد پیو

بگفتار اَس زُو دنہ کنھہ توان — تمس رعشہ اندر بدن گو عیان

اذ ان اَس خموشی کیرن اختیار — ہراسان گو از تیغ خنجر گذار

بناگہ سپنُ صید لاغر رھا — زشمشیر بران نر اژدھا

سو مختار انگاہ بہ نجت سعید — براہ نبی گو کند با امید

ہمی آس احباب شیر خدا — نبی کیند بان ساری از ابتدا

خبردار گی نم محبان دین — روان گی تمس نش بصدق یقین

تیھی پاٹھہ خندان زبخت سعید — بدروازہ بو عبیدہ رسید

سپہدار دین سرور انجمن — ونن پرتاکس سیت بو این سخن

نصیب بد اندیش آل عبا — برنج و نغم اس سپن مبتلا

دین نہ گو از دیدہ ماشکبار
نبی تحفو محی بہ اندر کنار
سو بو آرزومند القای او
بکلام سپن سوی پیر رای او
ہمنی اوز ن بخت و دین زود
پتہ بو عبیدس ونک این خبر
زمن کی چھو ہاتھو ل باتھو
... شوق دیدار او

ز نک ای الکس دست اندر سرای
پیین گی دیران فرخندہ رای
گرت پرسش راہ دور و دراز
سبکگہ بو عبید زبان کرد باز
و چھیو کی یو زبیران نبھایہ سخن
ہر زش و ن زرہ ای ہمہ انجمن

٦٤

ہستین سر کن تصرف جھان
بہ بوز مترہ ستین سپن مبتلا
برنج و نغم وان کرنہ عبید تمام
بیان کرنہ بابو عبید و سلام
بین حال مختار ون و نہاں
ونن سر بستہ رازہ نہان

سپید محبان ونن جن حسن
بلہ بو عبیدان یہ بو سکل و اسپ سپن زار و
سپن خندہ زان بو عبید مختار و ان ... یہ سر کن ... نظر
وتن بعدی تتن خبر ...
ہا وکا ... لبا ... جھوی ... نظم
بیان ... حصہ ... سعود ...
... نظام الدین ...

چھاپ غلام محمد نور محمد

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللّٰهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُم

کتاب ہذا

مُختار نامہ

یعنی

جنگِ مختار

جس میں معرکہ کربلا کے بعد کے حالات مختار وغیرہ جنگی کارنامے بیان کئے گئے ہیں۔

جلد چہارم

مصنفہ سید مظفر شاہ صاحب کریری

ابن سید امیر شاہ صاحب کریری مصنف سام نامہ خاور نامہ جنگ امام حنیفہ وغیرہ

حسب فرمایش

غلام محمد نور محمد تاجران کتب مہاراج بازار گنج بازار (شاخ)

مائیسمہ بازار امیرا کدل سرینگر کشمیر

اس کتاب کے چوبیس حصے ہیں تمام حصے تیار ہیں قیمت فی حصہ ۵/

داستان

٢

بسم اللہ الرحمن الرحیم

مختارنامہ حصۂ چہارم

قضا و قدر آشنی همرکاب — بهر جا ثره کرنی خدا فتحیاب

نشان خدنگ آشنی دشمنان — ز تیغ تو آسن همه خسته جان

کمر بسته چهوس فرمان تو — بوفیریہ از عهد و پیمان تو

بیان بو عبیدان کرن این سخن — سرافراز مختار شمشیر زن

دپن لتس که ای مهتر مهتران — تقرقع مره چهوم چالو اندر جهان

قوی تهاو هن دشمن بدشعار — هما ناتپهر ترا وه لس روزگار

ونتای سو مختار گو در زمان — سوئی خانهٔ خود بکپن بیگمان

سراسر پن شاد خویش و تبار — زغم گیمتن آس تم دلفگار

دل دوستان گو سٹھاو کا مجبو — مگر در جهان بیو یهوی گفتگو

بهر جا سپن شیعه امیدوار — بفتح و ظفر پیش پروردگار

دلیران جنگی هوا خواه بود — بدرگاه مختار تم آی زود

تمو عید زن کر زبس خوشدلی — سٹھا خوش سپن دوستان علی

بہت چھوک مگر وقت بیگار گو
زہ چھوک ننده منز فتنہ بیدار گو

زمختار شمشیر زن ہوش کر
پئی کینہ جوئی گُندن تم کمر

زمکہ چھہ آمت بر آہنگ جنگ
کمر بستہ کرتھی پئی نام و ننگ

اجازت چھہ تم آنومُت باصواب
بخط محمد بن بو ترا ب

اَسی پٹ لبیا سوئی بد اندیش دست
چھو لازم کرن قتل ازین خوار و بست

تمس مردم کوفہ گمیت چھہ یار
چھہ از درد آل عبا دلفگار

مگر نیرہ زین نخل اَتھِس ثمر
سراسر زہہی زالتھن خشک و تر

یہ کتھ یا متھہن وانہ عمرس بگوش
تہ بوزِت مشت گوتمس خرد نوش

دِیُن ایدلیران برو کنہہ مہ غم
بیکدم کرن مبتلا در الم

قوی یوت گونہ بد اندیش من
ہون چھہ لتہ ندا و توہ پیش من

کرِت مکر و تدویر آنن بدست
کرن سوی شمشیر باخاک پست

مہ سیتن ایو سر بسر با نوید
بدرگاہ عبید اللہ ابن یزید

چھو از عزم مختار گژہ تس خبر
قرینہ زگفتار احباب سر

یہ کت اَتس وَنو تس تہ کرہ بیگمان
بزندان لدی دشمنِ دزمان

مرِت گژہ بزندان یِل کینہ جو
پریشان گژہن کونی ازفکر او

٣

چو عبد الله ابن یزید ان یه قال
سوا انده دوستان بو مستی در شمار
روان کر نه با نامور صد سوار
دل آسوده مختار در خانه آسو
بناگاه سپاه وات اندر سرای
رٹوک ته کرگ بسته اندر کمند
کران کره یک امیر د فرمان روا
مکش از دیارم بو آواره چھوں
مرتش کیا گناه آو اندر زمان
مه کره بگیناه قصد ای کینه خواه
گته هن پیده کهه چهینه شرم خدا
ته بوزن ستمگار بیداد کیش
زلاو نغم دم کڈان نه خموش
مگر پور طلحن زبان کر شاد
چهو اسند گناه گو به بیعت شکن

شنید از بن طلحه گو گنگ و لال
بدل بیوں از فکر مختار نار
مجبل ستمگر برائی شکار
بہت غافل از یار و بیگانه آسو
دپوک آیه زن آسمانی بلای
ز بند گران سوی کرک مستمند
مه کره ظلم بر من ته کهوڑا ز خدا
مه کره ظلم مرپٹ بو آواره چھوں
گندرت میالنی ماره بن پٹیریان
ته کهوڑا از زبردستی فوج آه
مه چھوک بگیناه و استاوان ایذا
زخجلت هن کله تراون به پیش
بہت بود بوزن سراسر بگوش
جزا باه مس لایق خویش داد
تو لن تم تیهی پاٹھه طرز سخن

ولیراه ز احباب حیدر الا نا مشر [illegible]

محب علی خاطر جمع یحیی با [illegible] بخت رسید

[illegible]

کرت فکر کر کار ای ہوشمند
تمس گو نہ کہنہ از سخنہا اثر
با ہن کرک دست مختار بند
دران تنگ زندان کرک تس مقر
عزیزاه بزندان گرفتار گو
وفادار چھو نہ کینہ پیٹھ روزگار
اگر در جہان آسہ کانہہ ہوشمند

کرک ظلم و بیداد وُن تا بچند
دل آہنین گو تمس سخت تر
زبند گران گو سہہا مستمند
مگر واتو دربرج عقرب قمر
تمس ما یہ مصر بازار گو
گران بیوفائی چھو ہنگام کار
بتدبیر لبہ سوی رہائی زبند

داستان

زمختار ریلہ گیہ خبر آشکار
روان گو فس اندر یہ اخبار گو
یمی دوستداران مختار آس
زہجرش وُدن آس مردو زنان
گہٹت لو دا احباب شیر خدا
جہان گو بکام دل اہل نار.

بزندان لدک سرور نامدار
بزندان گرفتار مختار گو
بغم مبتلا جملہ خوبنار آس
گران گریہ زاری کہان و مہان
زخوف بد اندیش در گوشہ ہا
مگر گل برہ گی نیر در ای خار

٥

[illegible]

بزندان اَمی چھی [illegible]
[illegible]

ونن یو یه مختار با رای و کام
کړن کړ یک ای مهتر ار جمند
اسی پټ سپین رو یکړه ال سپهر
همی ابن ظلحن نزروی عناد
کړه منزیه آسوی زا سباب و نزد
بغارت د لوټ کړ چانو مال و منال
اچهوه کن اگر ماره خون جگر
یله یو ز مختار نی حسب حال
ز آتش کړن گټره نه هرگز خیال
ژه غمگین مه گټره بهر دنیا ز زر
ژه ون با زن و دخترم این خبر
مگر چهینه از کربلا کښه خبر
کړن صبر اندر بلا کار میانو
بد و نیک دنیا چهوهی اعتبار
یقین کر ز حکم قضا چاره نیست

غلاماه ز در ژ او ټس خیر نام
ستم و اتو اسه از سپهر بلند
بیکدم اژټت تم ژهین ښانو مهر
بیکدم د تن خانه چانوی بباد
بتاراج نیو هی تمو سر بسر
پریشان سپین چانو اهل و عیال
ز شمشیر غم چهوم مه ژمنو مټت جگر
دین خیره سی ای خجسته خصال
یرو کته مه غم بهر مال و منال
چهو مردار مال سگان سر بسر
کرو توه با آج پیمبر نظر
رضامند و زن چهو بره خیر و شر
گل داغها خاصه گلزار میانو
اگر گو ته یته روز نه غم مدار
ازین غم مره دل هرگز آواره نیست

لکھت نامہ خیرس دِتن درزمان
یہ نامہ ہتھن گرتہ مدہیس اندر
بسوئی مدینہ روان گوسہ خیر
وچھن یام مضمون حیرت رقم
سپن تیرہ عالم بچشمان او
زمانی دِتن پیچ ماتند مار
قلم رٹونہ درکف بنام خدا
یہ کمبھ آسہ لایق بابن زبیر
لکھون تس کُن الحکمران جہان
کمس سیت مختارنی گرزنا
مہ لوزم برو زیدتہ بی سو یار
زتیغم حذر کر ستم کُن رماہ
مہ کر پنجہ در پنجۂ شیر نر
تکبر کرن جان چھو نہ از فقیر
بطعنت کرن یدکش و زبان

دِپن تس کھٹت تھاو از مردمان
دِہ نامہ ہتس وَن زبانی خبر
کرن آسہ نفرین بابن زبیر
گو از ہوش ابن عمر یک قلم
سو نار غضب وُتھ بر جان او
زرہر غم و غصہ روزگار
کرن از غضب نامسی ابتدا
بفورا الکھو کتھتہ لاگو نہ زیر
تہ چھوک پیشوائی ستم پیشگان
توی چھوک ہتس ہٹ گموت کینہ خواہ
بزندان تہ کر تھن گرفتار خوار
ہہ آنوم مہ بر کینہ چون اژدہا
زبیرن پسر چھوک لو بابن عمر
کرت تی تکبر مگر چھوک حقیر
اُسن تراوہ برگریہ ات آسمان

٧

سو مختار گرځه سو مارن اندر زمان
مه کښه چه و منه مختاره شنديم پاک
ونی کیا لکهون نامه از بهر من
هکن نه کړت ون د آل زرده حال
پر کړت یا متهن نامه اندر زمان
به کینزاه گڼه هی خوش لطف و کرم
ژه کرتی مه یمه سیت ابن عمر
یکونه روان واتو با نامه خیر
سو سر نامه ډلیښت گو آگاه بدید
دتن پیچ بر خود زمانی دراز
در آخر ز زندان کړک رستگار
بدرگاه الوک گی مس عذر خواه
بکام محبان آل عبا
دل اهل بدعت پر از غم سپین
که شادی و غم گو بیکیجا بهم

نجونش ژه آسوی اجازت عیان
ز ابن عمر چه وم گموت سینه چاک
وون خار بیداد اندر چمن
په هو ذو القدر باجاه و فرخ خصال
ز زندان کډن دښمن بدگمان
ژه بخښوش گناه ون کړن محترم
رضامند سپینی مه نښس مختصر
رضامند از پیش ابن زبیر
از ان نامه عبد الله ابن یزید
دپن بوکرم کیا زه نامه مه باز
ز غم آسو گومت سټه دلفگار
دپن تش ژه کر عفو جرم گناه
جهان کهن نو سپین مرجا
پلنگ ژیان موش یکدم سپین
اډن آس شادی اډن آسو غم

کنون تازه ترچوم گل روزگار — زباد خزان ڈلونه رنگ بهار
گهرهای ناسفته چهی حرف من — توی دار تهن گوش چهس مرد وزن
درین عهد چونه کانهٔ اکها قدردان — جواهر بقیمت چهه آسان گران
متاع نکو پدزه چهی چهنه غم — خریدار پانی زه سینی بهم
زبان چون رگ ابر دُر بار کر — سبک سیر باخوش خریدار کر
بنام خدا ام کرن ابتدا — سخن اسو نیس واقف مدعا
ززندان رها یام مختار گوه — ضیابخش این خانه تار گوه
بدرگاه او جمع گی سر بسر — زاحباب شیر خدا زود تر
پئی تهنیت آئی پیر وجوان — زنیت خانه تراوت کهاو مهان
سپن بخت شور مبارک بلند — فلک گو چه مجمر ستاره سپند
محبان آل عبا بی تمام — چه گل تازه رو گیمتین شاد کام
بمختار فکر خروج او قتاد — زشاه شهیدان سخن پیوین یاد
مگر فرنه سرکینه از رای او — همه سر نهادند بر پای او
محبوه د پس فرت ای مقتدا — بجز جانفشانی ابی گیاه زما
بلند آسمان آسنی خاک راه — جهانگیر بینی زه گرد سپاه

9

زنگه بکو فرسی شرگان
پکن آس منزل بمنزل سپاه
روان گوسو بک گم بکران
دنن آس سو سوی دشمن مرتبه
بعد ازانه فتنه گر کوفه را
چه گن نامدارن اندرامی فر
سهاشه دمان گوسو بو زنم
ته ساروی تهو اس ببلاقیل وقال
بنی بیه ضرورت بیال و منال

جلنگار دینا ئی دوی سپاه
پیره ابو موسی آمدی بکاه
زه فوسنگ از کوفه پیو سپاه
پیکلدم گڈن قاصده تر گاه
منادی زه کرو فس انز تمام

۱۰

زمختار و مختاریان چهو منه غم
بدریای غم بوگموت مبتلا
سوا از بار غم گووست بر زمین
پر زهن از امیران بطحا دیار
چه آبادی کوفه از شیعگان
ز قتل جگر گوشهٔ بوتراب
حذر گر زه دردل اڑت کنهه گمان
اگر آتش فتنه گو تیز تر
چهو بهتر زگره صلح کر آشکار
قوی پشت دشمن سپن سخت تر
بیه گهومت چهو مختارن اهو شمند
دل کینه جویان گڈن ازم کر
بکوفه امیراه عدالت شعار
زه ابن مطیعه کرن سرافراز
بمس سیت چهوس از قدیم اتحاد

ولی آسمانن یه کرم ستم
مگر تهف کرن بوزه لس کانهه اکهاه
دیون میوه نخل ستم اپچنین
بموه دپوس ای مهتر نامدار
سوا جلع تهندی سپا زهی زان
بمتن چهو ینه یک لحظه آرام و خواب
مقابل بمتن چهو ینه کانهه درجهان
پس انگاه دزن تت اندر خشک و
بمتن سیت هرگز مه کر کارزار
زمختار هرگز مه گرزه بے خبر
بلاشک زه گرتی بچک ازگزند
زه بغیم بهت روز آرام کر
مقرر کرن بوز کنهه هوشیار
بمختار بیشک گرزهی چاره ساد
بلاشک گڈت تراوه بغض و عناد

بجز گریه زاری چهونه سانو کار | ورن چهوک ژه بیهوده ای بکار
ز دنیا حسین گونه از خوشدلی | کلامه کړن چهوک ژه از غافلی
ز غم رود مت چهوینه اړه نوش تاو | ژه ون نون اړه بر جراحت مترا و
جرس وار از درد و آه و فغان | چهیه آسن ودن سر بسر مردمان
چهنه زخم کهنه سان مرهم پذیر | ز تدبیر اس گهمتین نا گزیر
ژه ون با امیر جهاندیده مرد | عدالت ژه گر گرد ایهنا مگرد
یله قاصدن بوز زیبان جواب | بجز بازگشتن وچهون نه صواب
بمولای خود و نونه ایبنا مور | بهر دم وتهن گرد غم زیاده تر
نه بوزت سو از بار غم گو خجل | ژهن کله تراوت تبالا دل
ازین قصه واقف کړن نه سپاه | سپن تنگ از ننگ گو وسیاه
تهی دست بیچاره رسوا گرهان | اگرچه کهټن بتهه زبا زاریان
بکوفه سو پس ژاو ناکام و کام | سخن مختصر داستان گو تمام

داستان

بدار ولایات چه فرمان روا | یله بیوطه سوی دشمن مرتضی

پس انگاه تموکره در حیله باز
بد از ایاز مصارب طلب
سرا سر سپرده تمس کرزه کار
چو او دشمن آل خیر الا نام
یله یوزن از پور سعد این سخن
گو از دل سو در بند مهر ایاز
سو کار خلافت تمس سر بسر
ایاز مصارب سخن ساز آسو
دپن ای امیر فلک پایگاه
منش کیاہی چانو چھوس چاکراه
ز مختار بیدار خوه هوشکر
چھو از جان و دل دشمن جان تو
بکوئی دگر دشمناه هیچ کس
اگرچه یه مختار لگه هی بدست
امیرن دپس فیرتھن ای ایاز

دپو کلتس که ای مہتر سرافراز
بد تر چھو نه کانھه تتھوی زعرب
گرزهی دپن بهر کارتس و اگذار
و چھو منه مه از کوفه تا ملک شام
غدالتس فراموش گو درزمن
سو مردود بو بنده حرص و آز
دزن فال بد آس گو مختصر
مگر کمترین بنده آز آسو
مه دتو تھم چنین عزت و قدر جاه
بو ایستاده چھوس چھن غلام بیاه
مبادا زمانه ژه واتی لسبر
بداندیش و آئین و ایمان تو
ژه پانی بغرداو چھک پیش دپس
بزندان غم روزه هی پای لسب
بکین محبان مه کر ترک و تاز

١٢

بمنبر کهتو آسنر و را شقیا
بمنبر کهست تم کرن ابتدا
پس انگاه کرن وصف اہل عناد
ازان پس کرن مدح پوء زبیر
ونن آسو ہر دم سوا ازروی لاف
چهو رتو طالع بخت آن احمین
عجب دلتاہ واڑ در کو فیان
بوجهوس سوی چهو حسان کرن کاز میان
سراسر و چهو میانو ون انتظام
ونن اسوسوی کاذب مفتری
ڈین لس کہ ای خود ستانیدہ مرد
ڑہ از کردہ خود پشیمان سین
بفریاد آل عبا احباب
بفریاد احباب آل عبا
چهو کیاہ چانو طاقت ظلم و ستم

مطیعش جہان گو کجا تا کجا
ز حمد و ثنائی رسول خدا
بریدہ زبان آنس دتونہ داد
کرن وصف پاس سین خلق سیر
زمینگ ستون اس جیہ چونکوہ قاف
یمن اسہ فرماندہا ہمچو من
بوکرس خلیفن بیند حکمران
بو اندر جہان جهوس عدالت شعار
گرہ ہن گرگ دزندہ باہیش رام
کہ ثابت بن مالک اشعری
پین پانہ زالهہ کینہ رسوا نکرد
مگر وقصہ عدل و احسان مہ ون
بفریاد آل عبا احباب
برس ورنہ تہن ترا وتہن ماجرا
ز احسان مہ کر کنهہ سخن دم مزن

١٣

ز منبر بیتهرو تهه درآندم امیر — بدار الامارت سوه گو ناگزیر

بحکم قضا ناری اہل ستم — پراکنده گی ور زمانی ز هم

ز آئین وز دین خود کامیاب — چه گلدسته بی شیعه بوترا

بکاشانه ثابت نا مور — سپین جمع احباب دین مختصر

داستان

ونن بلبل داستان این سخن — چهوم شرن گره از دل انجمن

که مختار فرزانه هوشمند — خداوند شمشیر گرز و کمند

زبور مطیعه خبرتس رسید — سو نزدیک دی شهر رسید

دمام آسو آباد خورم سٹهاه — آبادیس آسونه کابهر دما

رٹن با امیران در القریه جای — کرک راتس آرام گی دلفزای

زبور مطیع ستمگر کنار — دران قریه عمدا گرک اختیار

به چه در خانه ثابت پا کدین — سپین جمع ساری محبان دین

لکهوک نامه مختار سی ای امیر — جهان گو بکامت لیه کوفه گیر

خروج چی پیئ فکر لیکن خدا — فرستاد سامان بجلدی بیا

ان یم زہ مختار بس اندر زمان — گرن گشته در بارگاه بیگمان

مہ چھوم بوزمت نام آن ہر دو تن — سواک آسو عبد الله ابن حسن

دویم پور قدامہ آمتو بنام — دلس منز امس آسو سودای خام

دران دم ہمی گی زہ زن مختصر — یہ نزدیک مختار فرخنده فر

روان وتہو سو ابن حسن د زمان — بمختار فرزانه کرتم بیان

دپن تس کہ ای لایق تاج و تخت — خلیفن کرک یاد ازدی تخت

دلس منز محبت ہمتین چانو بس — غرض چھوس وچھون وہی چانو بس

مگر زایس گو بدل این خیال — زدشمن یہ مختار کھیه گوشمال

سبک نہ ایدن کرزبان تیز تر — ہمس رحم گو بر سر نامور

اکس آیه سی تم گرن ابتدا — سو بو دال بر اہل مکر و دغا

سو مختار چھو وانت اندر زمان — بمطلب فرن تم نذر فتن عنان

بابن حسن تم ونن مختصر — مہ منظور چھوم حکم بتمند بسر

اگرچه نوازش کرم می امیر — بخدمت مہ فرواتن چھو ستو ناگزیر

خلیفن نیوه میانه طرفه سلام — دلس منز ہوس چانو چھوم صبح و شام

تب نوبه چھوم ونکس بیگمان — ہکینه بو ونکس بہ چھوس ناتوان

داستان

دپس یک پوره مختار زن ای ارجمند
مکتوب ستا زن نه درجنګ ناید
چه کار موکس چتی داوم امداد کید
چه پیل و پلنګ و نهنګ وي بتم
ز رستم نه زیاتن نه ګیو وېم
بلا شک ای ارقا تبنی به بت
که په فلک تره وه پیچان کمند
ستا زن که زمین بر فلک قصه بند
که زمین بام فلک زان نی زمین

در گلشن داستان گوره وا	بدل از خداوند ارض و سما
چو عبد الله ابن مطیع از عناد	بکوفه بجور و ستم کف کشاد
در آندم محبان آل عبا	بمختار بیعت کرک مرحبا
کمر بسته محکم کرت بر جهاد	ز بهر شهادت همی دای شاد
به بیعت سپاه آی شرده هزار	زبیر و جوانان خنجر گذار
ز لشکر قوی پشت مختار گو	سو آماده بر عزم پیکار گو
دپس اکنن ازدوستان ای امیر	بکام تو آسن یه گردون پیر
براهیم اشتر یل نامدار	زه لشن یدسو بیعت کری اختیار
چه وه بهتر در اول امس که خبر	زه کر فکر و اندیشه اینا مور
اتهس منز لګی ید سو شیر شکار	زه آسینه غم کهنته از روزگار
زه ادنی مه زانن سو شمشیر زن	سو گوه پور آن مالک صف شکن
بعقل و بدانش برور و توان	همس هو چه وه نه درجهان کا نه جوان
زهیم سمندش چه ولرزان جهان	همی گاو ماهی منگن الامان
ز تیغش چه پس آتش شعله وار	دزن چهی هیبت دل کو سپار
ز شور کمانش کهوئن روزگار	ز زور زما نه گرځهن بیقرار

براهیم زانن یل ارجمند
کس مرنه ښه امردي وپیر دلی
چه پیر پوره ده ښه امردان علی
که اتحت باتل سم درین داوری
براهیم د مالک کرم یاوری

16

زیاتی وقت می سرین ...
نه ښه کره بیعت بامن
لښکر نه زدی اندرجهان چهی
نه ښه ښه چه پس سر و ارجمند
بوزدان امان ښه ښه انجمن
ښه ښه سعود رابهن
نیه یار مختار اندر ابهن

وژن سو ای ابن عبد الله علی
[illegible]
براهیم چه ښه پس پر ښه بیعت ...
ښه ښه ...

دپس توره مختارثنی جلدلار
کرک یدجنین کار آسی مدام
یزیدلنس گو بنام خدا
کرس تم ستهاه عزت و احترام
یزیدلنس آسه در خلق فرد
بگفتار شیرین موثر تم زبان
دپس تو ژه تم فیرتھن روز شاد
یه چھوم فرض در دل رٹن کین او
بعبد الله ابن مطیعم چه کار
دپس تم سوا از حکم پوہر زبیر
بآل علی تم چھه دشمن عیان
براہیمنی دپوہ تمن ای یزید
بغیر از علی اصغر ابن حسین
یزیدن دپس ای یلی پاک زاد
یموہ ر ٹو متن حق تھند آشکار

مه نشس و آتناون یل نا مدار
ژه کمترین زر خریده غلام
بسوئی براہیم جنگ آزما
به تعظیم و تکریم کرن سلام
باخلاق پاکیزه دین نیکمرد
چه طوطی شکر بار تم از زبان
غرض چھوم کرن جنگ ابن زیاد
یه بیزار چھوس گومت از دین او
تمن نش حسد گونه کنھه آشکار
یکوفه چھه آمت نه از حکم غیر
کرن یا وه گوئی چھه در ہر زمان
اما ماه بحق بعد شاه شهید
زبیرا و حید ر چھه یس لغزعین
بلاشک اگر چھوی ژه این اعتقاد
تمن ہیٹ کرک ظلم در روزگار

۱۸

بوواتی سخدمت کمر بسته چُست
فرِسینه بواز حکمِ مختار سر
سخون ستم پیشگان چھوس تیار
زمختاریان بو قوی پشت مِن
کمر چھوم مِه گنڈمُت بنامِ خدا
شکر ریزِ گوسوی بشیرین کلام
بہ نزدیک مختار گو شادمان
یہ بوزت سو مختار گو تازہ تر
بفتح و ظفر گو سو امیدوار
زشوق براہیم شب تا سحر
زبس شادمانی سو شب تا بروز
نیر دراو از باختر آفتاب
کرن آسو مختار ہر سو نظر
سُبک فیتھو سو مختار فرخ شعار
زجور جفائی ستمگارگان

زبیعت کرن کار وملت درست
قسم چھوم مِه از حضرتِ دادگر
زمختاریان چھوس بہ اندر شمار
بیا جان بداندیش از مشت مِن
بقتل بد اندیش آل عبا
یزید اس گومتس چون غلام
دُپن تس کامُت سیپن آسمان
چُه گُل گو شگفته زباد سحر
چھوظاہر گرتھ سن بال نیک انجام
برہ چشمہ نہاوت سو بو در نظر
مگر و اتو ازین ماہ گیتی فروز
ز روئی براہیم گو کامیاب
الیون بخت و دولت امتس و نظر
رِٹن تم براہیم اندر کنار
وُن سر بسر پیش آن پہلوان

براهیم بر قتل ابن زیاد
یهوی شهر در شهر و بازار گوه
سین خشک لب زنه آتش درد و غم
پیو رطیعه سو گوهت خبر
دِیُن تس گموت چهوک ژه از غم سیر
بقول تو مختار بوه چانو یار
بخونت کمر بسته گومُت تیار
به بیعت اَتِن جمله برنا و پیر
کمر بسته چهی ونکنس نه هزار
پُر از غم زهر تم گرُن چانو جام
سزاوار آسوک به رنج و محن
ز حرف عزیزان فِرن پُس چهو پیر
هم ایدِن ژه پِٹ کار شوعار گوه
به نزدیک دانا سو ناد ان شعار
بد اندیش پُس یِدآسِه پیوه مُت پهر

رٹِت دست مختار گوشاد شاد
ابا ز مضارب خبر دار گوه
تمس در دهان رُود نه کنهته بم
دِیُن تس بلا یاه ژه واُثری بسر
بهت چهوک خبر چهینه از چرخ پیر
گموت ونکنس زیاده چهوی غمگسار
مگر چهونیه هرگز پَین زُو بکار
ژه کر چاره کار خود ای امیر
گژه تک کسته واتزک وَن سوراخ مار
زد فترژه هِن تراوهِن چانو نام
ژه بیهوده زانِهتوی حرف من
گرفتار خوادی گژه هِن دربدر
سهاه سهل وَن کار مختار گوه
فِرِی پُس سو سر از پند آموزگار
بچشم حقارت مه کرِیس نظر

٢٠

وچھن عجز وزاری تسنز بو ایاز
مگر شیعنی سیت کرا اتحاد
اگرچہ بہوی قوم سینی ژہ یار
بزرکام احباب خودٕ ابرار
مہ تھاواز دلیران جنگی دریغ
سپین لشکرہ آسودہ تس چھونہ باک
بہر سو مقرر کرک کہنہ سپاہ
مقرر کرن نامدار رہ براہ
وچھن یام فیرت گمت تند دور
زکرداز خود سوی پشیمان گژہی
پس انگاہ زاجباب و بر زمین
سران سپاہ آشناون بہ پیش
دتن پرت اکس سیت جنگی سپاہ
گنڈن تمہ رہ خامہ دتو بیگمان
عمر ابن قیس ستمگار خوار

بپاسخ دین لتس کہ السیر فراز
زمال و زر زر تم کرک وہ ارشاد
لبک فتح برد دشمن بدشعار
ازان پس ژہ دک سکہ برروزگار
عطا کر تمن خلعت و اسپ و تیغ
زغم گژہ سو مختار پانی ہلاک
بہن پاسبان تم کرن بندراہ
سپاہ سیت دس تم کرن بندراہ
بلاشک ہی پت سوا زکارزار
گرفتار جنگ دلیران گژہی
اکھاہ زندہ تھاون نہ انز تیغ کین
تمن نش ون حال و احوال خویش
گژہ ہو ہر طرف توہ کرو بندراہ
بکعب ابن بو کعب کوفی عیان
بیازار سالم کرن استوار

سپاہن تہ چہوک میانی پشتان
چہ غم یدگر ہک روی گردان جہان

سجلمش کمر بستہ بو ہر پاس
ایا ز تبہ کار نا حق شناس

سبک و راو باشکہ گوہ کن
تہند تہو وچہت بونٹن اہرمن

زعفریت بو پرت اکھا تیز تر
ز گرد سیاہ شب سپُن تیز تر

شب تیرہ نی تازہ کر انجمن
فروزان کرن مشعل خویشتن

مہ بو زم شب تیرہ با صد سوار
براہیم مالک یل ہوشیار

قضا را رہ قصر مختار پیش
رٹن تہ روان گوہی کار خویش

بناگاہ منت وون زرن گو دو چار
دل دشمنان گو زحد بیقرار

ایا ز ن سبک کر یک کر از غضب
زہ کُن چہوک پکان اندرین تیرہ شب

گزنہک کنتو زہ کتہ آک کیا چہو زہ نام
بیکضرب خنجر کرت وُن تمام

مگر چہو کنہ واقف زہ از کار من
نہ از لشکر و فوج و خونبار من

بمیدان شیران الیون چہوک دلیر
ولیکن گمُت چہوک تہ از عمر سیر

اگرچہ ہوسن جہی زہ از جنگ من
رہائی لین جہینہ از جنگ من

بجلدی بین نا وون بیگمان
بو تیہو زانہ کُن ہارم از سروران

براہیمنی دپو منس ای پلید
پرتر سنو نا وون ترا و مرگت رسید

٢١

سپین یام ورخاک وخون بسترش
سپین بام بی سر تمامی سپاہ
گمت بیھہ گلس آسنی نیخ شست
پریشان سپین لشکر دشمنان
سر دشمن از تن کرن تم جدا
بفتراک زین تم کرن بستہ سر
بہ نزدیک مختار گو خندہ رو
ونن تس نشن سر بسر ماجرا
گہر سنج مختار گو در فشان
غلام آسنی چانو خورشید و ماہ
چھو یو تمام این چرخ نیلوفری
دم خنجرت آسنی تیز تر
سر دشمنان آسنی ہمچو گوی
چھیہ شمشیر تو برق آتش فشان
زمینس فولن گل زابر بہار

بیکدم گریزان سپین لشکرش
چھر و بہ ژلن گی ازان رزمگاہ
تمک شاخ رو زنہ ہرگز درست
براہیمنی تیغ کڈ از میان
سہ لشکر ژٹن تم بنام خدا
سو سر دشیھن دشمنن ژہن اوجگر
بیکدم تھون کلہ برپای او
ز جنگ ایا زو ز فوج عدا
بمدح براہیم موثر زبان
گی آزاد از غم ز تیغت سپاہ
ز گلزار عمر ابد برخوری
ز تیغ و سنان قضا و قدر
بمیدان ز تیغت و ان جنس جوی
کرت سوختہ خرمن دشمنان
بخون خنجرت چھس کرن لالہ زار

حمایل ہمس تیغ دیگر بدست
ظفر در رکابش بزین بر نشست

کرن تیز دو ابرش باد پا
تو گفتی چھو گو یا بہت بر ہوا

ہمس سیت بالکل سپی وشش سوار
تمی سر بسر چاکر ہشت و چارے

مگر پرت اکھ رستم زابلی
بکف نیزہ و بر زبان یا علیؓ

بہ پیشن براہیم اک ہت سوار
ستادہ کمر بستہ تم بندہ وار

علم آسس استاد چون صبحِ عید
منقش برز پردہ تت بو سفید

دم نای ویپن جہانگیر گوہ
بیکدم زمانس زبر زیر گو

چوگر مابہ او از بانگ نفیر
دیون پیچ در گنبد چرخ پیر

روان زالو مختار آتش اس بام
تمی سیت پختہ گژہم کار خام

زبس آتش شعلہ زن گو عیان
ایون در نظر آتش آسمان

بباد فنا گو سو گرد و غبارے
سپن تام صبح جزا آشکار

نگر زونہ کر روشن آتش تباب
چو ماہی گو از پرتوش آفتاب

بیکبار از کار گو کوہ طورے
سپن ہمچو نان گرم اندر تنور

گمت دشمن از آتش غم بباد
محبّن نگہ آسو نہ اعتماد

شب جمعہ بو سارنی در نظر
ز آتش ہمن کنہ سپنہ خبر

تمن ناو حجاج اک نامور
یه بو دشمن حیدر و آل او
لبسط پیمبر ز جور و جفا
براهیمی تم دپن جلدون
براهیمنی دپو پس ابنا مدار
جگر گوشه مالک اشترم
ته بوزت ستمگار در غم سپن
دپن ای براهیم شمشیر زن
بمردان جنگی کرن تیهو عتاب
اگر نام من بو زه این چرخ پیر
بو حجاج مشهور چیو پس فی جهان
براهیم گفت العدو خدا
بنجانه زه گتره فیرهن باز گشت
دپس دشمن فیرت الخوش سرشت
عرض لو مه چالو ای نبرد آزما

جفا کار بدظن لماه کینه ور
سٹھاه بدترین آسن احوال او
و فی کیاه کرن کوت در کربلا
ثره کیا ناو چهوی چهوک ثره کتهگن کن
پر ثره سن ناو ون کیاه چهوک آشکا
براهیم از آسمان برترم
ڈلوس سهوکش ورتن قدش خم سپن
مگر بیخبر چهوک ثره از نام من
کرت ثره ی دلیرانه با من خطاب
یه بوزت پهر پیه فرست ایدیر
سر شامیان مهتر کوفیان
ثره استاد چهوک کیا زه در راه ما
ثره کیا کار چهوی اندرین راه دشت
ثره سن تراقهن بیم سخنهای زشت
ڈت بخبن آنو ثره ون پیش آ

بکو توه به نزدیک مختار زود
توهند عهد و پیمان چهویدی درست
بپاسخ دلیران شمشیر زن
بعهد و به پیمان چه اس مستقیم
زهیر رضائی شه کربلا
فدائی حسین علی جان سا نه
یه بوزت براهیم دلشاد گو
ز بازار یه دراو آن پهلوان
در آن دم ابن بیش خود انخوان
براهیمنی دپور مس ایچه ا ان
زه ون نام شب گرد این کوچه جیست
هم از لشکرش پیش من ون خبر
جه ابن دس اسیر فراز مرد
امس نا و حره چه ابن قبیس
سپهدار رهبا تاب و توش و توان

ز بیعت بجز جنگ کبهه چهو نه سود
بمختار لس کرمتن چهو نخست
دیوکلس که الیسر ورا ابمن
چهو نه کبهته از دشمنان ترین هیم
گمت اس چه از دهر بی اعتنا
مگر لس تیوی عهد و پیمان سا نو
بیازار گندم فروشان سو گو
سرزه و چهون تم بهت اک جوان
زوحشت سو بیچاره کو ناتوان
یه کینزاه پرزهی ون پرد شرزوان
زکوفه زمین یا سوار شام کیست
شمار سپاهش زه ون مختصر
ازین کوچه هر کنم مه گرزه بازگرد
برابر اس چهو نه کوه قبیس
حذر کرزه از اژدهای دمان

بشست و لکد کړه دښمن زبون	درآندم کشان پیش مختار یون
دتن حکم شو هیس سر اندر زمان	بنار جهنم سو گو جاودان

داستان

کډن نقش نقاش معنی نگار	یهی پاټه بر صفحهٔ روزگار
براهیم مالک یل نامور	ایاز لعینس ژټن یام سر
جگر خسته گو فوج تمسنډ وان	بدرگاه پور مطیع در زمان
که امهتر گو فیان داد داد	ایاز جهان پهلوان گو بباد
بدشمن تمی حمله کړه از نخست	قوی آسو گرتم بشمشیر شست
بنیزه ژټن تم جگرگاه او	بچرخ برین گو گهست آه او
که خونین کفن لاگتهن زین جهان	بملک عدم گو جهان پهلوان
غلیفن نه بوزت اندردم سپین	کړن چشمه گرهیان ناتم رتن
سبک بند گو در گلوش نفس	بجز مرگ تسن بو نه فریادرس
چه نی بند تمسنډ بوزا یانه	فغان زیر پرده گرتهن همچو ساز
انن نادرت شیشت بدروزگار	دپن لس که ای گرد خنجر گذار

سو حجاج سمکھوس دراشناہی راہ / گموت بوز شیر دلاور د ماہ

ز تیغ براہیم گومُت د ماہ / سو مو کلامتھ از دم اژدہا

بیکبارہ دون لشکرن گوہ دوچار / ز مختاریان و ز فوج شرار

کجک اکس اکس پٹ ہتو تیغ کین / ژہ وچھہ جنگ احباب وا اعدای دین

بجز نیزہ بی ہر دو سوبے خبر / دیون راز دل بوہ کڈت سو نبر

محبت نہ دل کڈ ہتو یک قلم / ہوٗرن بو عداوت ہتن دمبدم

کجک یام شمشیرہ ہا از نیام / ز مہر و محبت ہتو ہتو نہ نام

بیکدم چہ سروہ سہی بر زمین / وست پی بناگاہ شمشیر کین

تباہ گی ستھاہ مردہ خنجر گذار / دل آزردہ گوشیث بدروزگار

بہ ننگ ہزیمت گرفتار گوہ / ستارہ لُشند در شب تار گوہ

سو حجاج بوگوہ متھ خستہ تن / زلت آمُت از شیر شمشیر زن

وزین سو سوشیث ستمگر روان / خلیفس نشن و اتو با صد فغان

ز مختاریان ہتم کرن داد داد / ہتو لصفہ لشکرہ کرہ ہم بباد

ز دشمن یہ کینہ شراہ وچھوم ای امیر / مہ ڈیشن نہ کانہہ زیر این چرخ پیر

خبر واز مختاریس از کار من / کڈن فوج یکدم بہ پیکار من

سپین جمع سی لشکر بیشمار
سو مختار گو واقف از کار او
ز آئینہ طالعش گو پدید
بسوی براہیم ہم کرنہ روی
بہ لشکر کرن ناز چھی اہل نار
چھو بہتر گڈن لشکر آنو بجنگ
یقین کر گڑہی کار سالوی تباہ
معطل کر و از شبس کارزار
براھیمنی دیونس اشارہ دین
توکل بفضل جہاندار کر
اگر آسہ نصرت ز پروردگار
مکان محجباندین بیشتر
مگر کا ہتہ از بیم بوکعب رد
شبس کر تحمل چو فردا شود
سو کعب ابن بوکعب اندر زمان

چو مور و ملخ بر سر گشت زار
ز روز سیاہ در شب تار او
در فتح و نصرت ز بخت سعید
دپن مصلحت ای برادر گوی
چیہ باسازا یہ لشکر بیشمار
پس انگاہ تمن پٹ گڑ سو بہر جنگ
کرو کٹہکن جنگ اس بی سپاہ
کہ تا روز روشن گڑہی آشکار
بلاشک مبرای تو ہپوم یقین
غبار غم از دل ہمہ دور کر
چھو نہ کنہ غم از لشکر بیشمار
چھو درشا اگر یہ سخن مختصر
فرق ہکہ نہ از دشمن زشت خو
بکام دلت دین فردا شود
وڈاون لشکر ہتہن بگیمان

بحق نبی سرور کائنات
بشیر سعادت قرین وتهو نزود
گریبان کرن جنده سبي چهو کفن
بکن دراو لنگان عصا ست بدست
بکهنا سه تم لشکر کعبي بید
وجهت آهي تم کعبه سندي سپاه
روان کعبني آننا دن به پیش
ڈپن لش ثه ون نام خود باشتاب
ره راستي ته هانڈاي کا مجوهي
زمختاریان ون سراسر خبر
ڈس تم زمختار ه اتوم ستم
شو نگت بوس در خانه خود بناز
وتهوس تهڈ سراسیمه از جاي خواب
بخانه درون تراي چندین سپاه
بتاراج گو سر بسر مال من

بلاشک لبک ردو عالم نجات
اتن اک کهن جامه در بر نمود
تهن نال سوهي جنده چون پيرهن
ایون بوزنه پیر خم گشته لپت
پتهر پیو چه مظلوم ناله کشید
توه لک مرد بیچاره از خاک راه
وچهون مرد بیچاره رنجور ریش
گموت کیا زه چهو کت لوت بزرگ آب
غرض کیاه ازین شنروي جهوهي بگوي
کرهي کم ستم کم زه کرني ضرر
بعالم چهو نه کینه وچهو مست سو غم
بناگاه وچهوم گو درخانه باز
بدل پیده چهوم گو متن اضطراب
بچشمان من گویه عالم سیاه
سپین سخت برگشته احوال من

شگاف از در بسته کرتم نظر — تماشا گردان وچهون سر بسر
فروزان بہ چہن شمع زرین ہزار — چو پروانہ گو دل لسند بیقرار
کمر بستہ ڈیہن مٹی پہلوان — پئی در گشادن کرئن تم فغان
سبکتر دلیراہ تمس آو پیش — دلیش گڈئن ون قرہ از نام خویش
لشیر سخنور زبان برکشاد — دئین لسن نہ وودی ژہ در کرکشاد
کرو در گشادہ برویم جلی — یہ چہوس خاص از دوستان علی
براہیم ومختار فرخ نژاد — گرئن پٹ چہہ کہمت برائی جہاد
بکن سخت خون بد اندیش دین — زشمشیر مختاریان بر زمین
فروزان بہ آتش چہوا ز بام او — ز زہر ہلاہل برت جام او
سر بام کرتم فروزان یہ نار — زہر شہادن چہو در انتظار
اگرچہ چہہ بیعت تو ہنز بالیقین — کمر بستہ نیرو پئی جنگ وکین
چہوا امروز وفردا خدا یار بس — مہ تھاو وتوہ اندیشہ ہیچکس
سبک آی احباب شیر خدا — بامید نصرت کرگ دل کشا
کرگ یا علی در ای ساری ہنر — نخون رنجیتن درای لستہ کمر
بہ تعداد تم مرد خنجر گذار — فروزن پا زنہت آہن بیہ ای ہزار

قوی گوزگردان سٹھا کار او
سپئن رولق افزای بازار او

درین حال بوسروار جمند
سپئن گرہ داز پشت لشکر بلند

گمان گو ہتن سرور مشرکان
ہمی آو جنگس بفوج گران

سبکتر براہیم لشکر پناہ
ہتن یرونٹھ گو باتمامی سپاہ

وچھن گو براہیم فرخ سیر
لوائی محبان گیس در نظر

در آندم کرُن حمد سوئی خدا
وچھت ہم محبان آل عبا

دپوک ہم بہ لشکر سپہدار کیت
دپوک تور عبداللہ اخشمی است

سپئن واقف عبداللہ از کار او
سوہ لو از دل و جان خریدار او

پیادہ پکن آو اندر زمان
کرُن جان نثار جہان پہلوان

براھیمنی یام وچھو نامدار
پتھر و تھوو مرکب بن در کنار

دپئن تس براہیمہ ای تیغ زن
ہہ نشس ون زہ الیسر در انجمن

کرُت وعدہ اسہ سیت اینا مدار
بفردا کرہ و عزم بر کارزار

سبب کیا چھوہ امشب پیکار تنگ
کمر بستی الیشیر فولاد جنگ

زعزمت یلہ زن مہ لو ز م خبر
مہ رُ و دمنہ تابا ای یل نامور

بہ لشکر دیومنہ مہ ہرگز پیام
سپاہ چھم توی کمر مہ ای نیکنام

که قاسم بن قیس ٹبه نامدار	هنر برزیان صفدر روزگار

داستان

برا سمنی شکر حق کره ادا	ز قاسم مِس بوسٹھاه مدعا
ز قاسم بن قیس وَن قصه یاد	کرن تھکلنن بوزم از استاد
اگر بوزه ولو آسه با عقل و هوش	بلا شک برین داستان تھاو گوش
ژه کون دار تھن بوزا هوشیار	که شاید ائی زین حکایت بکار
کران بوزتھن حمله اَل یقین	هه پٹ هر زمان صد هزار آفرین
ژه وچهه کتھکلن آنه اندر بیان	مضمون رنگین کرن وَن جهان
هه چهوم شاهد معنی اندر حجاب	جهانگیر بی پرده چون آفتاب
خزان آسه و اندر بهار کهن	چو صد برگ صد پیرهن در چمن
بغل و اکرت گوسو بی اختیار	زبن سوی در آغوش شوق کنار
وچهیت حال مستند بین دلفگار	دُدس دل ته ٹایشت وُدن زار زار
ز مظلومی شاهدین کرنه یاد	وچهون کیاه تم از دست ابن زیاد
هه بوزم جگر گوشه مصطفی	چو از کربلا قیس آزاده را

يه بوزت حسين تلخ چون تند باد
هرڅن ياوه گوئي کړن تم بيان
کړن کړک اى ويتيس ناسودمند
يه کينزاه وى تى زه کړه بيگمان
کړک سرکشي يد زه اينا موهر
زه کهس اى ههاندىده جوياى کام
باآل على ناسزا کړه بيا ن
وگرنه رهائى ليکنه زه من
نداکر سوئى اهل کوفه تمام
د پس ويتيني اى سرسرکشان
مگر دشمنن لعن ونفرين کړه
بله بوزه ابن زياد ن کلام
بله واتوفتيس دلاور بيام
يه چهوس قاصد بهترين امام
بلاشک چهوسوى حجت کړ دگا

بداندليش بدگوهر ابن زياد
يه بيهوده گوئى مُړ ژتم زبان
زه دانشورى وَن کړک تاچند
ليک پس شمشير تيزم امان
بخنجر زئى ڈوَن يمى لحظه سر
ازين خانه فوراً بيا لاى بام
رهائى ليکنه زلى خوف جان
کړى سرجداون درين انجمن
بوچهوس قاصد بهترين امام
يه لازم و نن آسه وَنه بيگمان
قوئى ملت و دين و آئين کړه
زتن حکم کهاريون فوراً بيام
کړن کړک سوئى اهل کوفه تمام
زفرزند حيدر حسيني امام
محبتن تهندن يه چهوڈ افتخار

٣٣

بجاڪ رهن پس اکهہ تراوه سر
جيہ دشمن تسند بيشڪ از اهل نار
عدو حسين جهوي عدو خدا
مہ ابن زيادن ونوم بيگمان
عداوت ز ابن زياد لعين
شهادت ديو پيش رب مجيد
سزاوار لعنت زمادر نزاد
عبيد ستمگاره تسند چهو منهٔ غم
يہ بوزت خجل گوسہ ابن زياد
سپين حکم بدگو هرچيره دست
حواله کرن جان بجان آفرين
روان آي احباب حيدر نهان
زهي طالع بخت آن نامدار
همي پس اکس آسہ اقبال يار
بنفس ستمگر کرن پين جهاد

سہ دون عالمن منز گڅهي بهزودار
محبن تهندن چهو دار القرار
کلام نبي ات هٿن چهوي گواه
تہ آل علي ناسزا کرہ بيان
همي فرض تهاون چهو پر مومنين
بو چهوس دشمن تا لعان نرید
بغير از نريد و عبيد زياد
نہ چهوم از اجل کهنہ مہ رنج والم
نز الفہ نسنت کلہ بو بد نژاد
نہ تهنوک تراوت ازبام برجاک تيت
بہ بستان جنت سوگو خالدين
کرک دفن سوي قيس فرخ زدان
کرن جان بر آل حيدر نثار
براه خدا سوي کري جان نثار
يہ گوکار نامرد ست اعتقاد

تلّی ز قتلش گژہ سنہ دلس — دران باغ روزن چھود شوارلس
ردی ہیچو شیطان ز باغ جنان — براہ جہنم گژہ ہی جاودان
مگر در جہنم رٹی نہ قرار — امی جنسہ چھی بد گہر نابکار

داستان

سخن مختصر چابکی ساز کرہ — در داستان کہن باز کر
مہ بوزم براہیم مالک نظر — کرن برزخ قاسم نامور
خبر واتہ مختار س آمد ز راہ — براہیم با قاسم رز مخواہ
شگفتہ چہ گل گو ز باد بہار — نبر درا واز پیرہن غنچہ وار
بقاسم کرن تم سٹھاہ احترام — بہ تعظیم و تکریم حسن کلام
کرن حمد تم سوی پروردگار — پذیرہ سپن لتس رٹن در کنار
زلس شوق گتس کرنہ دردیدہ جا — گژہ ہن غیر از مردمی آشنا
کرن آس پرسش ایا یکدگر — ز احباب و ین واتو فوجاہ دگر
زہر سو الون بی سپاہ گران — سپن جمع سی لشکر بیکران
یلہ واتہ عبد اللہ مس این خبر — سوہ ذ بحر غم غرق گو سر بسر

شبک و اتو سوی ابن هارون نراه
کرن تیز بازو بخو نریختن
گو از شعلهٔ خنجر آید ار
زمختاریان پیر و برنا همه
گمبت تشنه لب تم بخون سربسر
زشمشیر ها خون دمادم روان
پراز نم گمتر بو زخون تیغ تیز
که گویا سپین روز حشر آشکار
زه دریای آتش نه کوه ستیز
بدریای کین پهلوان بی نهنگ
زتیغ و سنانهای با آب و تاب
فوٹن آس سرها زگرز گران
تهی از کمانها گره هن بی خدنگ
ززین پهلوانن تبر زین بخاک
زخون گو زمین چون عقیق یمین

وهین هم بخون تشنه جنگی سپاه
متل رود آتش فتنه انگیختن
بچه ماهی در آتش جهان بیقرار
چو شیران مگر اژدهای اندر رمه
جهانش اکس گر که دیر و زبر
وسن همچو سیلاب زناودان
سپین گرم هنگامهٔ رستخیز
سپین لرزه خورشید سیماب وار
زه لشکر نمک موج بی تیغ تیز
همی و اتو بر آسمان موج جنگ
دیون طعنه پرو النی آفتاب
بجار ستم و دیو مازندران
رٹن جای کین اندر سید رنگ
زهن آسو تراوت کرت چاک چاک
زهی نامداران شمشیر زن

قسم از شہ دین علی ولی
محمد نبی و وصیش علی

سپین رایت مومنین آشکار
براہیمنی زانو نصرت چھہ یار

کرن سجدہ تم سوی پروردگار
پرن حمد بجید سوئی کردگار

اکس پرژ ہو براہیمن از انجمن
دپن تس تہ ون نام مہتر یمن

بپاسخ دپن تم کہ ورقاست این
غلام علی اسرماست این

جہاندیدہ مرداہ چھہ جنگ آزما
دمندہ غرندہ چھہ نراژدہا

گواز شوق ورقا پیادہ دوان
سوئی سر و گلزار دین پہلوان

ز دیدار سپین ورقا شادکام
ستھاہ سوی بن مالک نیکنام

درآندم ژہ سرکردہ مسلمین
پکن برآہنگ اعدای دین

بیکدم کجک خنجر آبدار
کرک دشمن ہر طرف تارمار

ربا ژن تیھوی بو گرژہن از کمان
کہ بی پر سپین طایر آسمان

ز نعل ستوران خاراشکن
سپین گاو پنہان بہ بحر سخن

سر خود پوشان با آب و تاب
ایون بوزنہ خونس اندر حباب

ایون ہر طرف تیغ آتش فشان
سپن گم ہوا پردن ہند نشان

ز شمشیر آن شیر مردان دین
پراگندہ گو فوج اعدای دین

٣٧

زعصیان گموت دل مر آواره چهوم — بجز کره بلا کهنته کره چاره چهوم
زشمشیر عصیان بو چهوپن دلفگار — کرم عفو ای پاک پروردگار
دربحر رحمت جهه بی انتها — زمین فلک پایه کره بلا
هکها کاتهه تهند وصف کرهن بیان — کری پس صفت سرور انس جان
بو چهوپن معترف ون بعجز وقصور — ایا خاکسی نش کرن وصف نور
بحق جگر گوشهٔ مصطفی — الهی کرم عفو جرم وخطا
چهو سید مظفر کرن التجا — خدایا کرپن نور ایمان عطا

داستان

زاخبار پیشین لکهت گو قلم — همی رود بر لوح دلهار رقم
یله ابن هارون زدشت نبرد — نبردراو با ناله و آه و درد
سرکوفیان زار و بیمار گو — طبیب اجل بر سرکار گو
زخش گهر باگو تنش بر گگاه — گلت گو زغم سخت دیو سیاه
جهانس زتاریکی غم نجات — به بخشید خلاق آب حیات
زمشرق یله نن سین آفتاب — بدل گرمی شیعهٔ بوتراب

سعیدن مگر بوزمتسند کلام — سبکتر بمختار آئین پیام

شمار سپاه جهو منه اندر نظر — وجهم لشکر اه سخت پرخاشگر

سراسر بد اندیش آل عبا — بکف تیغ و خنجر رٹت تم بیا

پکن سیت لش آسو یکصد سوار — زره پوش مردان خنجر گذار

بجز جنگ و پیکار هرگز سخن — کرن بینه الیسر و را انجمن

دیئں توره مختارنی ون براز — پڑھن سوره کش تم درون نماز

سعیدن دیس فیرهن جهوم یقین — پس از حمد در رکعت اولین

بظاهر سپین لئی تزلزل قوم — که گویا وست پیو بنای کهن

کرم افتد التس پته بانیاز — ستاده بیو یخدا در نماز

پڑھن سوره فتح در اولین — دویم سوره نصرتی جهوم یقین

دیئں تم مرامید فضل خدا — همی فتح و نصرت شود یار ما

مه رٹ فکر در دل ئه کنهه البعید — که خورشید اقبال سر بر کشید

کرت جهوک زه انجام درفشان — زه کرد رفشانی درین داستان

بابن مطیعه جهوم کا پ باره — نگیره پرت گلس ست آسن جهو خار

شب و روز آسن پی روز شب — نیهی پاٹه اندر عجم هم عرب

ایا ۴۰

هره پټوان تیر دشمن سیُن چیره دست
مه گو بخت بیدار و نکین بخواب
دیُس زاشدن فیرهن ای امیر
وَنی اک کتهاه واره درگوش کر
سپاه یم بدیه وازه چهی یا سیدار
بسیلاب هرگز مه کرووت کشاد
بامداد مختار جنگی اگر
چهوه طاقت کهند سوی گژهن همنبرد
مه گژه ونکس پانه بر کارزار
گدّان لشکراه اک نبرد آزما
یزیدانس شیر خنجر گذاره
دپوک از دو سوه تیرباران کرن
مگر بیه زیاد دشمن چیره دست
براشد کرن آفرین بیشمار
ژه برجای خود لشکر آرای آس

زبردست آس است گموت چهوین لویست
ستم و اتوم از شیعهٔ بوتراب
مه مانو کم بجنگ آوری چهوک دلیر
مه گژه پانه جنگس ژه ایناموړ
مه آنوک تولت یورتم زیهنام
عذیرا چهو مختار دریا مباد
ای لشکراه نوه ژه کر فکر سر
بیکضرب گو پال آنس بدرد
هه و نومی ژه چهوی وُن بین ختیاکم
گژه هن بر سر جنگ این اژدها
بد دشمن گدّان از پی کارزار
سواران کین بر سواران کرن
پریشان گژه هی فوج درکوه و دشت
دپن لس ژه چهوک در جهان سوی شمار
کرن حکم ای ژه برجای آس

گوالدزه کرمی مانع گلیره
کریت از زمین بی ژه چهوی کیم فراه
بیاهار دراز شن تن بجنگ
دن تم بین زبی نام ونگ
ژه ماس از سپاه برانکن دین
سُن یست هست در و شیت نفس
جنگین چهه از سر انجام کار
مین صفت دلیم و گلستان
جنگ برخه سخن ام فرزن این علی
یهوه ازکار عبد الله بر گمان
یزید لسکر مختار س اندر زمان
کدّن جلدگو گرم بازار جنگ

سیُن از دو سوه دریا یاغ بیان
صف سوران ارسوا بلند
تقیر ازوم ژه نای زمین منستند
تب لیه زه یاجودرا
کرزان آهن نقاره حلقه
نفس بند گرو در کیلوه ژه
شکسته سین عمر و ژه ون برجه دو تن
سین سین زدنمن سینه سر است مختار
نیزه سین پیه ژنه گبیر دمار
جیب شیر چی نیای ابن عیار

دیوک زن سو چون برق سوزنده اسو — سو از دشمنان جان برآرنده اسو

بد اندیش دین شیث بد روزگار — وتهت آواز جای چون کوهسار

بجون ریختین کمر نه بازو دراز — همان کار بلشینه تم کرنه ساز

زه دریای آتش ابدت ستیز — همی موج زن گی لشمشیر تیز

سپین کشتی و هم گردون حشم — نگر غرق گرداب بحر الم

زمینس گره هن پاره بی در جگر — الیوان بوس خون یلان در نظر

وچهن شیث تم طاق در کارزار — یزیداس گوره غم بیقرار

زکارش بختار سه زن پیام — دپن تس که الیسر و زنیکنام

ڈلن کره چهو از جای خود بلیتین — چه دریا روان خون چهور از تیغ من

ز شمشیر و تیغ و سنان و تبر — کهوزن کره چهو این دیو بیدادگر

سپاهن چهوره و دست تا جنگ — سپین غرق کشتی بدریای ننگ

یه کت بوزنه مهتر پا کرزاد — لفکره یزیداس او فتاد

بجیر دلاور کرن تم خطاب — بناوردگاه گره شتابان شتاب

مدد کر با بن انس بید ریغ — سراسر الوک دشمنان زیر تیغ

ستاده سپین خیر آزاده مرد — دیتون بوسه آهنگ پیکار کرد

سپین استخوان ریزه ها ریگ وار — وست بی گزهن تا بزانو سوار
بمت بی سطاه گشته بریگ گر — فلک سینه دزدید خورشید سر
زمین گیه چو غربال سوراخ وار — زخون زره پوش ها چشمه وار
ز آئینهٔ تیغ صاف نپدید — رخ مرگ شیت ستمگر بدید
گو از هوش شیت شقاوت شعار — مئ ارغوان رنگ ساقی بهار
نبرد را واز خرقهٔ ننگ و نام — مس نچته کینه گونه سوداى خام
نزیدا نس با سپاه آو باز — دل آسوده ترکانه از ترک تاز
غنی گی سپاه تمند از تیغ و تیر — غنیمت چهو بس موی از خرس پیر
بر پیگار راشد بسوهی دگر — براهیم گو با یلان جلوه گر
ز بس زور بازو بنام خدا — کرن مهتنه گردنکشان زیر پا
ز شمشیر او کینه اک نیوه نه جان — تسند ضرب یین لگو سو گو بیروان
تسنز تیغ بجری بدشت وغا — سو چو هر تمک صد نهنگ بلا
شمشیر تس آس الماس رنگ — چو لعل بدخشان سپین د جنگ
سنان و زبان هردو خونریز آس — ز نوک نگاه بینیان تیر آس
خدنگش گزهن یام بو از کمان — کرن سینهٔ دشمنان بو نشان

زبازوی خود چهوک دیون ابت لاف — بمیدان بوچهوس زیاده از کوه قاف

کرن چهوک گمان ای یل تیغ زن — بوچهوس مر دزانان چهوک کم نه زن

اتهس میانس اندر ره وچهه تیغ تیز — سراسر چهوجهه مر تمکوه برستیز

بیکدم کڈن تیغ خارا گذر — براهیمنی رٹ کلس پٹ سپر

بزور دو بازو توجن تهدسه تیغ — دتن ضرب بر پهلوان بیدریغ

سپر ڑهنته شمشیر وارڑس نجود — بمس گوه نه نقصان بمس گوه نه سود

براهیمنی دپوس اپنا مدار — ون میانس اکس ضربی پایدار

بیکبار شمشیر زد بر سرش — وست گیه تیغ از سر و مغفرش

ڑن ٹولتس سر و سینه تا ناف او — بکر رسته گو عالم از لاف او

وست پی زه پهر کاله از وی زین — بجاک سیاه از یسار و یمین

دل جنگ جویان سپین پر ز بیم — ز تیغ براهیم گوه دل دو نیم

سراسیمه آشفته حیران سپین — گریزان ز جنگ دلیران سپین

بکه دشمن بخت بد ساز گوه — بفتح و ظفر پهلوان باز گوه

بکن رایت فتح در پیش او — گموت غرق در غم بداندیش او

سوه مختار گوتس فهیت شادمان — دتن بوسه دست جهان پهلوان

داستانِ دیگر

زکلک دبیر سخن آفرین — رقم رود بر لوح دلها چنین
بیو زطبعه نیک سبی خبر — سپین گشته سوی راشد نامور
ترسیدا ز گردش آسمان — سیه گونمتس چشمن اندر جهان
نگره بونه زانان سوی بد گهر — که گشتی از الغو رطه کڈهی نبر
کرت دست و پا کښه لبونه کنار — بجز غم نمتس لبونه کانهه غمگسار
ترتیب لشکره سپین بد نژاد — پیس رای پیشینه ناگاه یاد
پراکنده گیمت سپاه جمع کرد — زکوفه بگردون همی واز گرد
خبر گیبه بمردان گرد نغرا ز — ره آمد و رفت گیمتر چه باز
بدرگاه مختار فرزانه خوی — همی وات تم مردمان سو بسوی
سوار و پیاده بکین خیل خیل — خروشان و جوشان بمانند سیل
شوره ساس تم آهی اندر شمار — زبیر و جوان حمله خنجر گذار
سپین جمع فوج پراکنده شاد — سټهاه گو سو مختار فرخ نژاد
علمهای رنگین الوان مگره — الوان همچو طاوس بیره نظر

بجز گریه مختار لیوط عتاه
سبکتر سپهدار دانا خطاب
بجز مرگ چهو نه چاره اندر جهان
ولیکن پس و پیش چهک چند روز
محبت بدنیای ناپایدار
چهو مسعود لس لاگه خونین کفن
بجام شهادت گتر یک بد زه مست
کهور و پهتو نه از دشمن چیره دست
مددگار لس آسه بخت بلند
بفضل خداوند نیل و نها
بپیکار دشمن کره و تیز دست
ببغض علی روزه لس مستقیم
عداوت باین قوم بیداد گر
جنائی بخون عدو دست و پا
بپاسخ دلیران خنجر گذار

وچهکنه امی لوزعه گو سا عتاه
کرن تم سوئی شیعهٔ بوتراب
بد و نیک ساری مرن بیگمان
چهو بهتر سوه لس آسه باور دسوز
چهه شرمندگی بڈ بروز شمار
بعقبا کری روی ازین انجمن
و نی شربت از چشمهٔ کوثرت
ظفر یا شهادت بجنگ اندرست
زجام شهادت سو گتره از منبد
بروز و شب روز و امیدوار
بحکم خرد ظلم مطلق است
نسز جای بیشک چهه اندر جحیم
چهو تهاون بفرمان خیر البشر
کرن سرخروئی چهه روز جزا
دپوه کس که ایمهتر نا مدار

دمو جان هرگز کړو نه قرار
مروت بد شمن کړن چا روا
اگر چه ذره وچه من شو نگت شیر نر
مه وچه دشمنس کټن بچشم حقیر
زبسیار غم آتش سوزناک
زبوني کړان چه وینه جو پای کام

چه بهتر مرن سانو درکارزار
یه گو خار در چشم تهاون بیا
سو چه وي خواب خرگوش کر الحذر
گشه یک عاقبت لقمه گرگ و شیر
حذر کره میادا گشه یک تري هلاک
گرش کهن ته وون داستان گو تمام

داستان

کړن چه وي سو رادوي بنام خدا
سپاه تم کمر بسته جنگ دید
فرو کوفت طبل کو گرس کهتو بزین
اگر از هجوم بلند عناد
ز کارس خبردار مختار گو
کړن حکم جنگ آورن در زمان
بفرمان مختار با نام و ننگ

زلونیت کهن قصه سی ابتدا
چو عبدالله آن کینه جوئي شنید
که والن بلند آسمان بر زمین
زمینس قیامت همي آیه یاد
کمر بسته جو یاي پیکار گو
گرن بیټ کهن سر بسر پهلوان
سپاهو گرگ سر بسر ساز جنگ

[illegible]

بقربان کمان پس تیرکش خدنگ — هدف پان کرم بمیدان جنگ

کر یک ای شیعهٔ مرتضی — بمیس آسه خواهش بجنگ مرا

هین رنج پیگار بر خویشتن — وچهن واره سوی دست و بازو بمن

زقوت زفیل دمان چهوس زبون — روان چهی ز شمشیر من جوی خون

ستها گیمتن گشته از جنگ من — چهو لت قت کس نیره بر جنگ من

دلیر اه نیر در او احمر بنام — زفوج محیا ندین شادکام

خجل بو گره هن گل وجهت روی او — گره هن نافه شرمنده از بوی او

ملک سیرتاه آدمی زاده سو — ستهاه دور از ظلم و بیداد سو

یه بو پهلوان در عرب نامدار — بزور و توان رستم روزگار

زفولاد تن در او آراسته — چومه خور ز عکسش سپن کاشته

بجولان این تازی تیز گام — بناوردگاه در او جو یای نام

چو صرصر سکندر سو بود در خرام — پری پیکراه گل کفل تیز گام

کرن آسو تعریف شیر خدا — چو شیر ژیان گو بدشت وغا

کرن سخت با عبد الرحمن خطاب — که ای بدسیر دشمن بوتراب

دین چهو کی بو چهوس نیا داز کوه قاف — بوزانت دیون کیا زه چهوک ایت لاف

[illegible]

[illegible]

غرور جوانی مُس کوه تباه
هزیمت مُس نښش کړن اختیار
کفن گوه پر اعدای آل عبا
ز بار خجالت ژلن گوه سوه مرد
که از دست احمر سین دلفگار
بطعنش زبان هم کړن تند و تیز
گنی کتوه ژه مردی و غیرت کجا
کړن سخت ترسان سپاه مرا
نګه کوه نه موړک ژه از بحر وهی
که افسوس رخصت بود مه هینه زاه
خطا آدمی نښش ژه چهوه ینه گناه
سر سفله گرژه نه کړن زاه بلند
خجالت ډهی در جهان بیشمار
یه بوزت سین عبد الرحمن لعنهم
زدنیا و دین گوه توهی ر و سیاه
ژلت گوه زکشتن سین رستگار
ز خوف دم تیغ احمر قتیا
یزانوه ژه هین کله بالا نکرد
سر کینه جو یان سیاه و زګار
مُس یه و دمشت بوه نه پای ستیز
بتر گوه ک از زن هزیمت چرا
ژه بر هم کړت له سهم و داه مرا
مرن چا لوه بهتر ازین زندگی
دویم پهلوان سوه زه هین از سپاه
کړم بد ژه دلوه می چنین دستگاه
یه گوه پا نه پاس کړن مستمند
سوه کول ښیس گرژه هین انسته میوه دا
جوایاه دتن نه زلاو لعنهم

بور قایغارت کرن حکم زود ‏— ازین تند آتش ژه کڈ جلد دود

کرن کشته بدکیش اندر زمان ‏— رها کرز غم خاطر دوستان

ژه تول بر تن خویش رنج جهاد ‏— گرزهی تهو روان حسن بر تو شاد

سبک دی راو ورقار شمشیر زن ‏— پهی کشتن قاتل بو الحسن

تهون چار آئینه مغفر بسر ‏— جم آوازه اسکندر نامور

بازو کمان رٹنه نیزه بدست ‏— بقوت دیون فیلینی لو شکست

حمایل کرت تیغ الماس گون ‏— گموت آتش از رشک او لعل گون

قضا و قدر تس پکین بار کاب ‏— وچهت لنگ وٹلو از رخ آفتاب

وچهون تم هم آور دی با تیغ لاف ‏— بنا ورد ایستاده چونکو قاف

دین لس که ای مشرک کینه جو ‏— عداوت ژه چهوی با پیمبر بگو

ژه گرزه بنی تن آغشته با خون و خاک ‏— وست دست پینی ژه گرزه سینه چاک

ژهنوت تر او تهن دین بهر یزید ‏— کرت بد ژه رد گوک مرگت رسید

بیک ناخن تیغ کین آختن ‏— بپایم ژه چهی سر فدا ساختن

کرت کبا ژه کربلا در کربلا ‏— نه شرم از محمد نه آل عبا

گموت پیده چهوس از جهان آفرین ‏— کڈی خون تن ون بمیدان کین

زدستش هتن نیزه از پر دلی
باواز دپوهتم مدد یا علی رض

مگر سهل پاټون نه عبد الصمد
هتن تم بنافش همان نیزه زد

زره زمنوته نیزه پسین آشکار
زپشت ستمگار بدروزگار

بنجاک سینه سوی پتهرپیوه زمین
بوه رقا یغار بسټهاه آفرین

نجسین جهاناه پرآوازه گوه
زمیدان یل جنگجو باز گوه

دل مومنان آو اندر طرب
زورقا یه کار آسونه کهه عجب

زرویش سو مختار گو شادمان
دتن بوسنه به دست آن پهلوان

مگر دراو ورقا بعزم ستیز
دوه باره کړن از میان تیغ تیز

پکین گو بمیدان ناورد باز
همائی همایون گرد نفر از

یزیدلس آو خندان برو
زه آرام گرای یل نامجو

کرت کارس از زه ایپا کړه او
همی روزه ون تا قیامت چهویاد

وتهن چهوم مه زدل هوائی نبرد
یه کت بوزای پهلوان باز گرد

زه پت فیز تامن بمیدان روم
هنر برم بجنگ دلیران روم

بیادجوانی کمر بسته چهوس
ز پیری مه نزانوم زه دلخسته چهوس

هم آورد من چهینه شیر ژیان
به پیری مگر چهوس به بخت جوان

بیت اسه حاضر مره سو پهلوان
وتهس یوه عبدالله کینه خواه
یه کینه شاه ونت تی بچایند انک
ژه مرهم کرک بر دل رشین من
ژه نشه دور کهنه تهاو نه مال و جان
سبک دره او حجاج باصد سوار
لوائی سیاهی ستم پیشگان
زبس گرد گو شاید آفتاب
پکن درای مردان جنگ آزما
یه یزید انس یو و بحجاج کرد
حجاجس دین ای بد اندیش دین
قسم هیوم مه از داور کارساز
بعالم چهوگس مثل شیر خدا
بخون تو رنگین کران پنجه چهم
بخونت کران فرن زمین لاله زار

یه یزید انس آئینه زاه تو ان
مه چهوم مشکلاه هیش پیش بد آه آه
سر چرخ در زیر پاژی انک
گرامی تر ژه آسک از خویش من
گزه هی سر بلندی ژه تا آسمان
سپئن لرزه درشش جهت آشکار
دیون آس از تیره بختی نشان
بمانند شب نیره مشکین نقاب
گرک صف بمیدان هیجا بپا
به پیکان نفرین سو آماج کرد
یه و دمت ژه چهوی تی لنگ بالیقین
عداوت مه چهوم چا نو فرض از نماز
مه ژی خارجی چهوک دین گوچرا
مدد گار چانی کران رنجه چهم
بچشم فولن هر طرف گلبهار

ز برق دم تیغ او کاهره ها | گرفته همن آسوته فیل و نر اژدها
ز دستش فغان آسوده هر کنار | کمر بسته بر خون سوه کو استوار
گرفته هن بی زه پره کاله اسپ و سوار | ز شمشیر آن گرد خنجر گذار
سپین تاب خورشید باله سایه ور | پییس بره علمدار ناگه نظر
روان بر نظر گو سوه شیر د رزم | علم هت علمدار سی گو قلم
نگر زیر این آسمان کبود | نشان علمدار گو یا نبود
چه حجاجنی و چهه علم سرنگون | سر سروران تم و چهن غرق خون
همس آسو از قوت خود غرور | ز تیغ یزیدانس گوس دور
سراسر ته هن تراوهی ننگ و نام | چهوئی سوده اسن بسوده انجام
جهاندیده فرزانه هوشمند | وین چهی نصیحت بجان کر پسند
گرگ چشمه یدسوی دریاروان | گز مک جمع در خیل دیوانگان
ستادنده خود گرته هن شرمسار | ایون چهوینه از دست لا فنده کار
بباز ای اگر آیه و به دلیر | خلاصی لبینه ز چنگان شیر

داستان

ز دشمن بوتھاؤ نہ ہرگز نشان — بکامِ دلم فیرہ تیھو آسمان

زگردون کلس پٹ تھون تاج زر — بودمہ سکہ بر خاور باختر

بردی در آفاق گرزہ میانو نام — ز کوفہ بوگرزہ حکمران تا بشام

اگرچہ بوگرزہ گشتہ اَز دشتان — مہ ہوکُس چھو آوارہ اندر جہان

بیکدم و تہت گوزہ بازار جان — سلاح و سلب آنن اندر زمان

ز سنگین دلی گو دَرِ آتش نہان — سراپا چھو آتش مہ شرکان

کرن تم کمر از زرِ سرخ بند — سپین شعلہ خور ازان شعلہ بند

سیا تاب تیغاہ حمایل لس آس — بابروی محراب مایل سہ آس

کولاہ ہو تولن نیزہ جان لے با — لبِ مانؔ وان گوہ بدشت و غا

مس ساز بیدادا مادہ آسوہ — تو گفتی ز ابلیس نر ن زادہ آسو

کھوڑن لشن ابلق زرگار — مگر آسوہ دد دیوسی پٹ سوار

روان گوہ بجولان تنا خورن خویش — زگردان تہی و چھوتہ میدان خویش

کرن کریک اینا مدار انجمن — نگینن لیوہ آوازہ از نام من

کہ پور مطیعہ بوچھو سن بیگمان — مطاعم مہ تابع چھو ملک جہان

یہ کینتراہ دیم دل تہ کرہ چھو منہ عنم — وچیت ہیان صولت فلک پشت خم

قضا و قدرتس یکین ہمرکاب　　بہ بخت و باقبال لوہ کامیاب
یہ گردون اقبال بہ و نہہ وادتن　　بہ خورشید جاروب مژگان کران
سپین خوش سو میدان ازان تیغزن　　کہ گوہ باولن سایہ بد پیر ہین
زشانش چہ آگاہ بداندیش گو　　مگر شہد امیدتس نیش گو
دپین سوی مختار جنگ آزما　　ژہ کتہ گوی محبت مروت کجا
مہ آسو منہ ہرگز ژہ نش این گمان　　در آخر دغا آو ژی نش عیان
رہائی مہ کرمی زلپہ ر ز بیر　　مہ پٹ آک بہ جنگ مانند شیر
نظر کرہ برایام ماضی و حال　　مہ گرژہ غرہ و نکن بہ ین قیل و قال
ژہ کر یاد ایام پشینہ را　　ز دل کڈ نبر لشکر کینہ را
و تہوس لوہ مختار بارہی کام　　کہ ای بیخبر دہ مرد جو یای نام
خبر چھی باعدای آل عبا　　سر آشنائی مہ آسمنہ زراہ
بہ نیکی ستہاہ لوہ چا نوی گمان　　مہ نش ژی گرامی تر آسو ک ژہ جان
و چہو منہ محبت کرت کہنتہ سود　　سیاہ کاسہ چشم دلیت کور بود
بتاب و توان زیادہ مختار آسو　　ولی جسمہ کین بد ستمگار آسو
سبکتر سو مختار گردنفراز　　زناورد گاہ آو آشفتہ باز

بنام خداوند بالا و پست
سو پوره مطیعه دیوان آسو لاف
دلیراه دپان مروه تس آس نام
بس کن ستمگاڑی کرنه دوه
کجا رفت مختار تس کیاه بنیاد
گریزان سین جلد از جنگ من
نیس آس نه تیهو قوت و اقتدار
دپس مروه نی اید غا هیشه دیو
نگره چهینه باشیر بیباک زان
بقهر تیغ نخوت نگره مروه چهوک
مختار نسبت هه وَن چهی ژه کیاه
زنکرت خداین بس دتو نجات
نگره شیشه ننگ فوٹرت ز سنگ
زگفتار مره بداندیش دین
ستمگاڑی کرنه بازو بلند

سلامت سو مختار بر زین نشست
کرن آسو جولان بدشت مصاف
بناورد گاه دراو جه پای کام
کرن کر بک تس ای یل نامجو
مه دلیشت سو ژل کیازه ناندواو
که تیغ اجل وچهوه درجنگ من
به تیغ و سنان تس چهوه کهنده کا
مه کره لاف مردی مهٔ ون مکر و ریو
کرا خاک باعالم پاک مارن
در آتش دزت گومت افسرده چهوک
بس دنظر چهوک ایون برگ گاه
بحق محمد شه کاینات
دیون لاف بیهوده سن چهوک زجنگ
سپین دغضب چین لزن برجبین
کرن حمله برمروهٔ زورمند

داستان

چهواز شر دشمن خدا ساتونکی یار
بیاران یله عهد و پیمان کړه
کړن تیز شبرنگ صرصر نژاد
دلیران مردان خنجر گذار
سو مختار فرمانده ی وادرس
سوه عبد الله کامل تیغزن
که پوه عمر حارث سرفراز
زلشکره همی آس پیر و جوان
زمین از تگ و پوی اسپ و سوار
زبس گرد گیه لوکنی چشمه تار
دوو لشکر بجنگ آیه بریکدگر
چو کوه احد هر طرف پشته ها
سپاه ستمگر پریشان همه
زشمشیر مختار و مختاریان
پراکنده گی جمله اهل عناد

محافظ چه وه اسه پا نه پروردگار
دل آسوده آهنگ میدان کړن
بسوه ئی سپاه ستم گو چه باد
روان گی بدنبال آن نامدار
سو ابن شمیط و یزید انس
سو ورقا بغارت سر انجمن
سو استاده بر شیوهٔ ترکتاز
بنا درگاه سر بسر گی روان
چو سیماب از نار گیه بیقرار
سپاه خیمه دت آسو زن روزگار
د تنگ کی اکس ضرب تیغ و تبر
گره هن هر طرف آس از کشته ها
دیوون ناله گریان و حیران همه
تمن رود نه کهنته تاب و توان
بمیدان چو خاد و خس زتند باد

بہر سو مقرر کرک لشکراہ
کرن بی غلامان خیبر کشای
در مدعا گونہ ہرگز کشاد
بہ پور مطیع ستمگر جہان
دزن ز آتش جوع تس سینہ سخت
ہیون پتس اکھا آسو نام ستان
ہمن برہ زبان بوہ نہ غیر از سنان
کرن العطش آسو فوج عدا
جہان آفرین چھوہ نہ محتاج قوت
یہ بدخواہ دین کار بلہ تنگ گو
بمختار تم نامہ لکھو در زمان
ازان پس لکھون الیسر سرفراز
ستھاہ چھمتن چھم مہ شاہ و گدا
گژہ ہن یا متھن کارفرما قضا
مگر تیرہ گوہ و زروشن ہمن

ہمن سیت بوہ حکمران سر وراہ
بہفتہ پتی فتح در شعی ہا
تہکت پی ستھاہ مرد نیک اعتقاد
سیاہ گوس جمن شام پی آب و نان
ودن تہ دیون نالہ از تیرہ بخت
گرستہ گژہ ہن بوہ سوہ اند زمان
کرن بی بہر دم ستان و سنان
چہ آل عبا تشنہ در کربلا
دپن تس چھہ حی الذی لا یموت
شبک صلح جہ یان الخنگ گوہ
پس از حمد و شکر خدائی جہان
خدا دوست چھو کنی و از حرص و آز
تولن غم چھوہ نہ پانسی کانہ اکھاہ
قدر چھوہ کرن کور تس حشمہا
پشیمان چھوس از کردہ خویشتن

57

سو مضمون کاغذ پرت یک قلم	گو اسوده مختار جنگی ز غنسم
قلم تولینه ده دوم کړن ابتدا	جواب ستمگر لکهون بی روا
لکهون تم پس از نام پروردگار	که ای بد سیر دیو بد روزگار
در اول لکهوت از بد جوهشتن	چهوای بس جوابا به لبینه زمن
عداوت گوډن کښن گو عیان	بجنگ آوری کم گنډ اول بیان
مه گرځه رنجه اول خطا ژی گرت	عداوت ز احباب حیدر رټوت
ز فضل و کمال شه دین علی	سیاه باد وټیت چرا غافلی
عداوت میں چهوی ز شیر خدا	بلاشک بدل چهوم تهند کینه ها
ژه زانکنه کښ گو امام زمان	بجان تو گریان گره بن مرد مان
بحکم خدا میا لو چهوی پیشوا	جگر گوشه سبط خیر الوری
امامت ژه چهوک ز الون حق غبر	علی راچه نسبت به پور زبیر
دوم چهوک لکهن می ژه د تو می مان	ز دعوای باطل ژه رټیت زبان
اگرچه هلک مروه سی رت ژه جان	ژه کر چاره از جنگ من لب امان
هم از اسپ و لنز چهو سه کهنه زیر بار	ژه احسان بنیوی مه کر شرمدار
اگر بر زبان آنه کنه سخن	یه بو چا نو احسان و منت بمن

بوچھوس ورا ز قاتلان حسین
کہ در کربلا آسو نہ اِن حقیر
بجدام تو بد کرم کھنہ گناہ
دلس منز مہ رٹ میانو ہرگز خطا
روان ہار مختار ن از دیدٔ آب
براہیمسی دپونہ ای رزمخواہ
عزیزیکہ در چاہ ذلت فتاد
وچھیت حال آن پیر تیرہ دروان
یہ در کربلا گو نہ ہرگز روان
یہ پزپاٹھ اسہ بیٹھ ستین کینہ خواہ
چھوونکن پشیمان گمتو بیگمان
دیون تن چھوو در عجز و در انکسار
اگر دک اجازت بہ لطف و کرم
براہیم گفت الیسر الحسن
بخیر دلیران حسین کار سازنہ

زجرم مگرہ کرتہ اغماز عین
بجمع ستمگار گامز یگیر
پشیمان وون سینہ تہ چھوس عذرخواہ
بلاشک ژہ کرتی یہ زانک سزا
وچھن نامس اندر کھن پیچ وتاب
چھوہ دشمن کرن عاجزی ون ٹھاہ
بامداد آخر کرن گژہ سو شاد
بحق جوانی جگرہ گومہ خون
کرہ وسعی در کشتنش بیگمان
ونی بیخبر آسو از رسم وراہ
کرن عفو بہتر امس در زمان
عداوت رٹن مہیوم گژہن ننگ و عار
یہ نادان بو موکلاون از دروغ
یہ خوش چھوتہ کر گیا چھہ پرسش زمن
ژہ براہ خود پانہ گژہ چارساز

زقلعه نبرد راو سوی سنگدل — زخجلت سټهاه گوهتن تنگدل

زلب عذر خواه آسوده پُر زکین — روان گو سوهئی مهتر مومنین

کرن کریک ای مهتر دادرس — پشیمان چهوسن از کرده کار بس

مه ماوت زه چون خضر آب حیات — که از ظلمت مرگ دو تهم نجات

سو مختار جه پُر حیا نیک کیش — شکایت نمس کهنته آمن نه بیش

دعا کرسه ابن مطیعن سټهاه — زه کرنی خدا نیک ای نیکخواه

شباشب سوه از کوفه گو باشتاب — زلن زوره سند پاڅه از اضطراب

زپور مطیعه چُن کیاه عیان — مگر بعد ازین آنه اندر بیان

گزه هن تیر آتش زافروختن — تمکو کار کنهه چهوسنه جز سوختن

داستان

بیا ساقیا چهوسن لوه آشفته حال — دم جام می لیس کرم مست حال

زبان بدزمی کینه گزه کامگار — بشیرین بیانی سوه گزه نامدار

زفیضت مه چهم صد هزاران نوا — زه وچهه ساز زبان مرا

مه دم جام می جام اک کره بوه نوش — سخنهای مستانه ام کر بگوش

بهر شهر تم داد گره مهتراه
عراق و عرب سر بسر تا عجم
مگر زر گو از نام او سر خرو
سو راوی روایت کرن اینچنین
دراول سراپا برهنه دوید
وسان اشک از دیده بر روی او
دتن ناله افغان کرن الفراق
وتن آسو وامسلما آه آه
ستم سخت واتوی نه ابن زیاد
نهان جسم پاک حسین زیر خاک
مگر کو فیو کرنه هرگز وفا
دریغا تو آسو نه خاطر بجا
مه از دست گیه دولت جاودان
هم از دولت کربلا کام من
اگر از عطش دل مه گرنه هم کباب

روانه کرنه لش سیت اک لشکراه
حسین زیر فرمان تمش یک قلم
بدلها توی گو لکهیت نقش او
بله واتو درگشکه آپنا کدین
کمت آسو تیجا یه مسلم شهید
وچهن مردم کوفه بی سوی او
گریبان و دامان کرن چاک چاک
جهان گو زبی مهر رویت سیاه
هرت پیو ک چهون شمع از تندباد
زمین گو مکان دل و جان پاک
کرگنه پین نو براست فدا
یه جان گرامی تره کره بی فدا
وکن کنهه فائیده چهو منه غیر از فغان
مگر گو نه حاصل سر انجام من
زکو ثر بو چهه هاتمی لحظه آب

٦١

تي کو فلکي خلق گي عذر خواه
زگفتار مختارۂ ني کر طرا ز
دڀن ايد ليران شمشير زن
بغير از رضائي جهاندار گر
بهڻ گنجس اندر مه چهومنه هوس
بظلم وستم چهوينه آئين من
زهر رضائي رسول خدا
مه کهنه چهومنه از چتر شاهي هوس
غرض چهوم مه خون تشنۂ کس
زاعداي حيدر بو تهاوينه نام
بو عالم رهاوَن کرن از عناد
نه بيداد تهاوَن نه بيداد گر
زگفتار او دوستان شاد گي
مگر دشمنان آس بو زن نگوش
بدل بو بمختار فيروز بخت

ستهاآهي گمراه گيميت براه
کرن حقه دُرِ ناسفته باز
جهان آفرين چهوم گواه سخن
هوا و هوس چهومنه هرگز بسر
مرا مهرهٔ اعتقاد ست بس
ولي راستي آسه در دين من
برنج و بغم چهوس گموت مبتلا
مه پٹ ظل لطف الٰهي چهوس
کرن قاتلن بش بلا شک طلب
چه از کوفه و بصره تا ملک شام
کرن فوج هت کشته ابن زياد
بفضل جهاندار داور داد گر
جهان بر ستمگر غم آباد گي
کرن آرزو بي بسوراخ موش
که ايدون امامس قدم تاج و تخت

سپن شہرت عدل و احسان او
سپن دور نام غم از روزگار
جہانس مند رمتسندھی وداستان
سر اسر شبس با سر افکندہ گی
ہمس بو نہ جز عدل و احسان خیال
روایت مگر واژ نزدیک من
ز ہر تماشای بازار و کوی
صدا اک ہمس گو کنن ناگہان
ز ہنو خوف تراوت کرو دل بجا
خبر وانہ یتوہ تام پیش امیر
غرض کیاہ چہوہ مختار شمشیر زن
ز حرف دلیران و مردان جنگ
ز خاصان کدن اک فرستادہ چست
ونن آ سو مختار فرخ سیر
کرن کر یک ای مہتر سرافراز

قوی گشت پشت محبان او
گل خورمی بی زہٹن از بہار
ز گارش سخن پرت اکن بر زبان
کرن بو بسوئی خدا بندہ گی
چہ جمعہ چہ شنبہ چہ ماہ و چہ سال
دو ماہ اک سپن سرور انجمن
تہدس منظر بن پٹ بہت کامجوی
خبردار ای نامور پہلوان
سر دشمنان توہ انیوز یر پا
کرو دشمن پارہ پارہ یہ تیر
تو بی رنج پیگار بر خویشتن
سپن در تعجب پل شیر جنگ
خبر آنہ تیہو زین حکایت درست
کہ عبد اللہ کامل آمد ز در
کری آسمانن در حیلہ باز

چه دریا چه صحرا اپینموت سپاه — نهنگاه جهو پر کینه یا اژدها
ژه پائی امان د تو هتس از تیغ کینز — کمر بسته وُن آی جنگبن ببین
ژه کره لشکر آراسته بیشتر — نته معوج خون واته در بحر و بر
مه بهه بیخبر پاڅه ای هوشیار — سخن مختصر کره محبوب قرار
بکوفه درون هم چهه از سرکشان — گرژهن تم کران گشته اندر زمان
چهو ونکن یه در شهر و بازار شور — خدا یُدی فتح و نصرت چه دُور
د ژُس توره مختاران ای نیکخواه — چهه کینا فکر از گاو و ماهی بماه
مه چهوم زور و قوت ز پروردگار — ز اعدا بدل جهو منه هرگز غبار
کره یا جنگ ز اه مرد پیمان شکن — ژه زاه شیشه بر سنگ خارا مزن
مس تر اوه نه آسمان زاه ز پا — بکف آسه از راستی لیس عصا
مه از دین آئین خود چهم امید — چهه کافر ز فضل خدا ناامید
ز تیغم و ست پیه بد شت مصاف — اگر دشمنم آسه چه زنکو قاف
وُنُکی ته موژُن ز گنجینه در — بلشکر سراسر دتن سیم و زر
بدروازه شهر کره تم هبا — ظفریاب مختاره سنزی لوا
ڈانگ پهلوانو ز اندازه جا — بمهر و محبت بنه یره لوا

وَقَاتِلُوا فِی سَبِیلِ اللّٰہِ الَّذِینَ یُقَاتِلُونَکُم

کتاب ہٰذا

مُختار نامہ

یعنے

جنگِ مُختار

جس میں معرکہ کربلا کے بعد کے حالات مختار وغیرہ کے جنگی کارنامے بیان کئے گئے ہیں

جلد پنجم

مصنفہ سید مظفر شاہ صاحب کریری

ابن سید امیر شاہ صاحب کریری مصنف سام نامہ خاور نامہ جنگ امام حنیف وغیرہ

حسب فرمائش

غلام محمد نور محمد تاجران کتب مہاراج گنج بازار سرینگر

(شاخ) مائسمہ بازار امیراکدل سرینگر کشمیر طبع گردید

اس کتاب کے ہر حصہ میں سات تختے ہیں قیمت فی حصہ ۵/

عالمگیر الیکٹرک پریس لاہور میں باہتمام منشی شیر عالم مینجر چھپوا کر نور محمد نے سرینگر سے شائع کیا

بسم اللہ الرحمن الرحیم

مختارنامہ حصۂ پنجم

ز ابن علی صاحب ذوالفقار — محمد بمختار بے یادگار

طلب کرنہ رخش بیابان نورد — کڈن بوسوا ز لشکر خصم گرد

بیت آسوہ سرگرم جولان گران — زیال و زدم آسوہ عنبرفشان

گرہ از دم ش نافسی خوبدل — ز جرعت سوہ آہوی مشکین خجل

بد و نعل تمسند دیون دست و پا — گہی برمرنج مہر گاہی بماہ

رہ چہوم بو زمت مرکب خوش خرام — امام چہارم علیہ السلام

بمتوہ از مدینہ سوہ گرہ روان — ہمی بہر مختار فرخ نشان

زکوفہ سپہدار گردون کلاہ — روان گو بصد شوکت و عز و جاہ

قوبدل لشکر ز بازوی او — عیان نصرت از تیغ ابروی او

علم مشتری گیہ بلند از سپہر — زسایہ پین کا مجوہ ماہ و مہر

زنعل سمندان مختاریان — زمین گیہ چو لسک آہنگران

ز آواز شیران فولاد پوش — دین آسمان آسوہ گریم گوش

پس از پوره مالک پدیدار گوه — دلیراه سټهاه دل خبردار گوه

بمردانگی بوه سوه کامل عیار — کلس درت کله چون زر سکه دار

بعبدالله کامل آزاد مرد — سوه شهوره وجهمتوه سټهاه گرم و سرد

سټهاه جنگس اندر سوه ثابت قدم — دمهنده غرنده چوه فیل در رزم

زه هت بی تمس سیت شمشیر زن — وچهیت تس سپن خوه ش سټهاه انجمن

پس از ساعتی بیک گرداه عیار — سپن غیب انی ان گرده گوه آسمان

زابن شمیط احمر تیز چنگ — نموه دار گیه رایت سرخ رنگ

تمس پانژ هت سیت مردان کار — تمی ناوک انداز خنجر گذار

تمن خوه ده بر سر همه نیزه دار — زبس مردمی تم سټهاه خوشگوار

پس از ساعتی پا نه ورقار سید — بدلهاسپن نرور قوت پدید

بعالم تمس بوه نه ثانی بزور — نهنگاه سوه زن بوه بدریای شور

کیانی کمپیر تس پس پشت آس — رټت تیز شمشیر در دست آس

جلاه ترا و مر تم به پشت ستوره — نمایان تمکوه شعله چوه نکوه طور

سپاهش لشمشیر نره ور نبرد — کډان آس از آتش و آب گرد

در آندم یزید آس با سپاه — چوه شیری نبرد راو از گرد راه

۳

مِہ چھِیم خاص امیدِ ربّ قدیر
دلیرن بچشم حقارت مبین

زجان گھمتین تم چیہ از بہر دین
کرت تھف چیہ بر ذیل ایمان خویش

میو جان چیلو مُت چیو از جان خویش
گموت آسہ ئُس سیر از زندہ گی

مُس مرگ بہتر ازین زندگی
کڈن گرد از جان اسفندیار

مُیس پوشنہ رستم نامدار
چیہ بہر خدا تیغ افراختہ

زفضلش گرہ ہِن کار ما ساختہ
یمن آسہ حافظ جہان آفرین

کیہو ترن نہ تم از خنجر مشرکین
زقول براہیم شمشیر زن

قوہی گوہ دل مہتر انجمن
بفتح و ظفر گوہ سو امیدوار

چھوظ ہر گتہ ہِن ال نیک انہ بہار
یمس آسہ لشکرہ ہِن ہمعنان

بلاشک غلامی کرہ ہِن آسمان
یمس سر وہ رس یکدل آسن سپاہ

بیکدم کرن کوہ قافس تباہ

داستان

سو گوئیندہ داستان سخن
کرن چھوہی نوہی طرز رنگ کہن

یلہ بیوٹ بر تخت دارای ہور
بیکدم گلس بٹ تھون تاج نور

بسر تاج زر بود تہن آفتاب | بکام دل شیعۂ بوتراب

و تہت آیہ لشکر چو دریا زباد | بموج طلاطم بیابان فتاد

سپہدار جنگی سر زین نشست | بیازی کمان تیغ ہندی بدست

ظفر در رکابش پکین بو لبسر | سوہ از ساحران صد قدم بیشتر

بجصن نبیرۂ لشکر روان | گرہست پیہ و چہین آسوک ڈیدبان

پکین واژ لشکر چو موج بحار | نہنگان جنگی ہمہ نیزہ دار

دل مردم قلعہ گو ہمچو آب | چھو سیلاب لشکر الیون تاشتاب

قلاسیں اندر تھو سٹھاہ شور جنگ | کرک جمع بر برجہا خشت و سنگ

کرک سخت دروازۂ قلعہ بند | ستادہ تھوک جا بجا زورمند

سبک خیمہ مختار یو دت بدست | سپین شام نزدیک یہ دور گشت

سپاہن متاعیکہ درکار آسو | ز ہر جنس در قلعہ بسیار آسو

چہ روغن زنان و علف ہر چہ ہست | گرہن بونہ محتاج افتادہ پست

ز ہر جنس بوتت اندر بیشمار | رٹن بی مسافر در انجا قرار

تنک لوک بی دور از حرص و آز | سٹھاہ تم جو المرد مہمان نواز

در قلعہ مختار وی و چھو نہ بند | سراسر سپاہ گی وجہت مستمند

خبردار گو مهتر قوم ازین
بیکدم کرن تم در بسته باز
روان گو سوی سرور انجمن
دپُس تام مختار ن ای سنگدل
دپُس مهترن فیرتا ای ارجمند
وُنی کیاه بو ای مهتر دادخواه
هم از ظلم افواج پُور ز زبیر
ز فوج تو هرگز مه بو نه گمان
رٹهیم یا مه مارم مه کُر این خطا
دپُس تام مختار ن ای هوشمند
ژه چهینا خبر کهنه ز آئین من
مه چهوم فوج ساروی مروت شعار
چهه تم خاک درگاه خیر الوری
چهه دلشکر با علی پیشوا
سراسر طلبگار خون حسین

چهه مختار با لشکر مسلمین
کرن پرسش پراه انه بس نیاز
خجل گومت از کرده خویشتن
عداوت ژه کیاه سان آسوی بدل
ستم دیده اس چهی ستهاه مستمند
ستم کیاه چهه واتن ز مردان سپاه
چهه پیر و جوان گیمت از عمر سیر
پشیمان گموت چهه بوان الامان
ژه بس چهیم مه امید عفو و عطا
ژه غم تراو خوش وز ای ارجمند
کرن ظلم و چهوی کفر در دین من
کرن مردمی چهوی هیند گار بار
دیون دم ز حسبت شه لافتا
گمان ستم ون کرن گو خطا
دلس منز چهه نه کینه هند بغض و کین

سخن مختصر لشکری بی شمار
ز دریا بہ کشتی کرن بو عبور
درین راہ یدوی گرژهی آبروی
ژہ کر فکر موسی بغیر از دلیل
سپن حکم مختار فرخندہ فر
سبک آو اکھ مرد چابک خرام
دپوکس پایان دریاہ زہ ون
جوان بخت پیر کہن سال آسہ
سہ مختارنی وچھہ پن دوستدار
دپس حارثن من دلیل بوہ ام
گمانس اندر چھوم گژہ ملک خواہ
قلم وچھہ نراوی گھر بار چھوہ مے
چہ از نہروان دتھہ آہنگ راہ
سپاہ موکرس عرض اتھہ ہوشیار
مہ تول رنج پانس ہٹھن ای امیر

وتک خیمہ خرگاہ بدریا کنار
بدریاہ پہن پان از عقل دور
مہ گژہ ناخدا از خدا چارہ جوی
شناسا سپن نہ بدریای نیل
انیوہ ہمراہ تس پتہ ہواز خیر
سوا از نہروان آسو حارث بنام
بجز راستی کرمہ ہرگز سخن
ز مہر علی چہرہ تس لال آسہ
بدم تس دتن خلعتاہ زرنگار
درین رہ زہ وآنگ بعفوج ستم
دوم روز از فوج گمہ کردہ راہ
بدینسان روایت ز مختار چھو
سرافراز مختار فرخندہ جاہ
زبانی بگفتار ماگوشدار
اگر سانو بوزک رہ کوفہ گیر

صدف شو دریاکرنه بگوش	ز لولوی ناسفته تم برنه گوش

داستان

بیا سیدا فر گرس ون عثمان	زه ازاین مالک وسن داستان
زگوهر کرن پرچه دامان گوش	گهرسنج غواص دریای هوش
بکوفه سو مختار گو بازگشت	براهیم مالک نی دریا گذشت
سپاه و تهه بدنبال او بید رنگ	کهوترن چهینه از آب دریا نهنگ
زسم سرمه سنگن کرن بادپا	زمیناه نوی گیه زگرد از هوا
یکین بی دوهس لوس بلیه آفتاب	روان آس شکر شتابان شتاب
زسر آسمانن توال این تاج زر	براحت موثر پهلوانو کمر
مکاناه عجایب شهاه دپتند	چوه بستان خورم سو بوراحمند
بهر رنگ تته نعمت بی شمار	بمعنی سو جنت مسمی سنجار
پراز گل زمین آس سبزا ده تر	زگل صد چمن آسه بر بام و در
زآئینه باغ ها باغ و راغ	تر و تازه راحت فزا هچو باغ
زهر گلشنی بلبلی مست آسو	گمت دل از خورشید اندست آسو

شبس آس تیجایہ لشکر تمام | درانقریہ آسودہ دل شاد کام
یلہ دراو خورشید از آسمان | سراسر گرُن کھتمی سرفران
الکھاہ آواز مردم آندیار | دپُن تس براہیمس ای نامدار
زپور مطیعت تہ چھنیا خبر | بہت فوج بیت چھوی عسکر بگذر
سومیدان دپَن یت چھہ مامون بنام | کرت آس تیجایہ امشب مقام
براہیمنی کر گرُس تنگ تنگ | روان گومیدان برآہنگ جنگ
بہ پشت سمند دلاور سوار | سپُن در زمان شیر خنجر گذار
ز فوج قضا و قدر پیشکار | زبر زیر گو یا سپُن روزگار
سپاہی گی بکرہ بہامون روان | زگرد سیاہ ڈلو زراہ آسمان
بہامون یلہ واتو سوی نامدار | بمیدان وچھن خیمنی ہند قطار
وچھن تم زرہ پوش فوج عناد | کرن تم نظر چون جم و کیقباد
ہوا بو دیون موج رخشان سنان | سپاہی گمر گشتی آسمان
ز نعل ستوران صحرا نورد | سوگاو زمین مبتلا گو بگرد
بہامون براہیم چون شیر نر | روان گو بسر دشمنان پیوہ پھر
سپاہ ستم گی نجان نا امید | براہیم مالک میوہ چھیہ بدیہ

۹

١٠

نگرہ بوزا جواب بوزن خبر
بہ پیگار دشمن گنڈن تم کمر
دتی کیا بفوج ستمگر برو ز
بلہ صبحن این تیغ کین گنڈ نبر
بیکبارہ گی وتہ دو لشکر زجای
روان کہت سپاہ دو کرہ بر زمین
زعزم دلیران خنجر گذار
سعہ ہامون زشیران جنگ آزما
سبکتر زبوہ مطیع دلیر
تمی نامور درصف کارزار
بوہ رقابراہیم گفت اے ہنربر
ہمہ ونکن بسر چھوم ہوائی نبرد
ستمگارن اید رشمشیر تیز
بہ لشکرہ برجا مین لرٹ قرار
ونت کی کرن عزم نادر گاہ

سپہدار دین مہتر انجمن
غمِ دوستان کرنہ ادل بدر
سو شب گڈ تمو باہمہ ردو سوز
فلک خود خورشید تھاوت بسر
زمین گیر گوہ چرخ بید بیت و پا
برہنہ اتھن منز رٹت تیغ کین
زبر زیر گوہ یک قلم روزگار
نیستان گموت آسوا زنیزہ ما
بمیدان سپاہ آسی ساری چو شیر
بکفباد داناتمی نوہ ہزار
بہ نخچیر گاہ زاہ کرہ یا شیر صبر
بداندیش دین خیرہ گی پیشہ کرد
بوہ ہپناو کآئین جنگ و ستیز
بمیدان بوگڑہ ازہی کارزار
تمس سیت گوہ یکہزار از سپاہ

غلامان ساقی کوثر بنام
زخون عدو کرکهه لبریز جام

بکشتن بمن دست بیاب آسوه
نه دردل بمن حاجت آب آسوه

بگردشمنن رُوده تاب و توش
نه دل رُود با کینه جو یان بهوش

درآندم زناوردگاه فرکه روی
گمت غرق بم آهن درخونجوی

براهیم مالک بدنبال شان
پکین گوه ابا تیغ آتش فشان

ژتن بم سوقلب سپاه عناد
بمس آفرین دادمردی بداد

بیکدم سوه ورقا ابا مسلمین
وتهت آوه گو لرزه اندر زمین

شتابان سوه گوه بهر امداد یار
تولت تهدسه شمشیر زهر آبدار

سنانهای رخشان بگرد غبار
وزان شمع زن بی لب شبهای تار

گل زرد بام سپهر نوه ا
چو سوسن کرن جامه وریه سیاه

زچکچاک شمشیر زهر آبدار
فغان درایه سخت ازدل کوهسار

سخن مختصر کرکهه جنگ و ستیز
بدشمن کرک یثر بیاره ستخیز

تهوکنه بدشمن لمو آب و تاب
ژلن گی زشیران لمی یثرشتاب

که پور مطیعن در آندم نهان
بمصعب کرن نامه یکدم روان

که ازدست احباب شیر خدا
بلب و الو مُت جان چهوم ازو ا

بگر بخت شوه بیس آسره یار — دیون فرہه چھوه پانی بدریای نار
زخود بین ثه امید نیکی مه تھا — درآخر گشه هی لتس بغم عزق ناد
زره باز گو مصعب بدخصال — زپور مطیعه ثه ون بوزحال
درآندشت اک ڈیرویرانه آسوه — سپاه ستمگر تتی گی فرود
گو از پیر ترسانیان دادخواه — کرن بو ہمتن عذر خواهی سٹھاه
بدر دانه چندم کٹرنه دام — چھه وحشی سٹین سوی گرفتار دام
درآندم کڈن راهباه اک بکین — بجاسوسی لشکر مسلمین
خبر آنه از کار مردان جنگ — زجنگ آوری رشتاب درنگ
سبک پیر ترسائین گنڈ کمر — کلاه از نمد جنده لاگن ببر
سوه ترسایه نزدیک لشکر ہ سید — زلشکر براهیمین از دور دید
گمان گو براهیمی اندر ضمیر — چھوه جاسوس بیشک یہ رهبان پیر
رٹت آنناون سو اندر زمان — سو راهب گو از بیم جان نیمجان
براهیمی دلپس اندشت کیش — کمر گنڈ متن چھوی ثه بر مکر خویش
ثه چھینا خبر کیاه سٹین درجهان — زجور ستم کیش این آسمان
حسن گو سوئی دار عقبا روان — برادر سند گو امام زمان

هه چهوم پره متن از کتاب خدا
محمد چهوا ز اشرف انبیا

بعدل و کرم زندگانی کری
بیاد خدا حکمرانی کری

چهه نور خدا خاتم المرسلین
نته آسه هینه زمان و زمین

ز دنیا گژهی یام رحلت نما
وصیت به نیکی کند خلق را

تخلف کرن تس ستم پیشگان
ره شرع ترا وت ته هنن ز زمان

کرن تم ابا اهل پیشس جفا
ز هی حرمت حضرت مصطفے

دره آخر گژهی تن ز اهل خلاف
دره امر خلافت ستهاه اختلاف

دل آزرده گژه پانه خیر النسا
تمن پیٹ ستهاه خشمگین مصطفے

باآل نبی تم کرن غرق خون
ز شمشیر الماس و هر آ بگون

پس از چند روزی خدا جهان
اکس بنده سی سوزه از بندگان

گژهی جمع تس فوج از دو ستان
کدورت ز دلها کڈن بیگمان

ونت گوسه ترسا کرن گریه سخت
ز تن تم سوز نار از روی بخت

مسلمان سپن فیوره از کافری
ز اعدای آل عبا گوه بری

هوا خواه گوه پر بره آل او
ستهاه آسوه تو بخت و اقبال او

ز خوش گوهری زیب و ستار گوه
برا همیش ا ز جان خریدار گوه

۱۴۳

۱۴

بحکم خرد پیس کړی کاروبار
حسد پیشه سی دل بیا چهوچه وُد
حسد کار دیوانهٔ روزگار

بلاشک مس بحبت آسن چهو یا
نصیحت کرن باشیا دل چه سود
چهو دانا سو یم رٹو مس نش کنار

مسلمان شدن پیر ترسا از صحبت مختار و رفتن براهیم همراه نو مسلم برای کشتن پور طبیع محل نیافتن

دیون چهوی سو گنجور نقد سخن
مس پیر ترسا سپن چون طلا
دپن لس مه رنش ای برادر بخواه
اگرچه منگک سر دمی بیگمان
دپیں پیر فرزانی ایهو شمند
یه دنیای دون چهو نه هرگز بکار
عمر مال دنیا دیم ٹد ایذا
قبا کهم مرد بر پراز حرص و آز
مگه چهوم کهوس اک ر دای امیر

کلید در گنج معنی بمن
ز انگشتر مهر رسول خدا
یه کینشراه گرژهی از نگین و کلاه
گرژهی چا نو حاجت روا یدازان
بکام تو آسن سپهر بلند
مه از فقر چهوم در جهان افتخار
ز گنج قناعت مه چهوم ٹد غنا
درین چار طاق جهان بی بنا
کرک ید عطا خوش مه سینیم ضمیر

درین راه گڑه هی اگر میا نوجان
چهو نه رود مُت کا تهته اندر جهان
یه گفتار نو مسلمن کر بگوش
دیُن لس چنین جرأت و پُردلی
گڑهکنا ژه بر خون دشمن دلیر
ژه اندر عیان مردی و پردلی
گنڈت یدبه بیگار دشمن میان
دلیری در آتیش ائینه بکار
چه رهبان براهیم پرخاشگر
کُلاه لمندم بسر دلونه تاج
حمایل بزیر قبا کرنه تیغ
عصا ڑونه در کف بنام خدا
یزیداَنس گفت و رقا با و
مه گڑه در دم اژدها هوش کر
مه تراو ن هین پان در رنج و غم

مه آسوم تتوهی آرزو از جهان
مگر پرانه ناواه چهو این آسمان
زجان گو فراموش ره سنه هوش
مگر بنیه در رستم زابلی
دل و زهره چهوی قوت و زور شیر
خدا حافظت باد مولی علی
لباس اه ژه وَل همچو ترسائیان
ژه چهوک چهون سمندگری کیا ژه نا
بعینه سُپُن از لباس دگر
زشاه و ز درویش هتو تم خراج
گڑه هن برق تابنده ترچهی ز میغ
سو تهد و تهو دیُن ای برادر بیا
ژه کتهکن گڑه مک ای یل نامجو
خیال جوانی فراموش کر
بدل سان کت رٹا کد برنهه قدم

ڏيئين تس ڏر اول ڪرت ٿي هلاڪ
ڪهوڙن ڇهو سنه هرگز نه بوزڪار ذرا
ڪهوڙن ڇهو سنه از لشڪر بيشمار
پلنگ ڏي لاوڙ ڪهوڙا از شڪار
ڏيئس توره ترسائين ايڇهوان
قويدل سٽها ڇهوڪ نه ورتوان
ڏلس منزمه ڪنهه ڇهو منه بغض رياو
محافظ ڙه ڇهوي پاڪ پروردگار
نگر ونڪنس نه وهه ڙه يڪ ايدير
ڇهو تيوه تامتهن ڏرجهان آفتاب
زدشمن قويدست ڇهوي ڪامجوي
توي آب حيوان بظلمت نهان
گر از ليلة القدر ڪره ڪاڻه بسخن
ڪلامه تسنديوه ڙه ون وڇهو صواب
براهيم يل اهبن نيوه بديره

پس انگاه وڇهو حڪم يزدان پاڪ
اگر دشمن آسن هزاران هزار
ڪمتوي نه بوڇهوس ڏر صف صد هزار
اگر رمه مشش آسن هزار
ڙه ڇهوي مرحبا دراڪ از امتحان
ڪمين بنده ڇهوي رستم داستان
بحق نبي خاتم الانبياء
مددگار ته يار در ڪارزار
مه ڪره فڪر از گردش چرخ پير
زدشمن گره ڪاڻه ڙه پٽ ڪامياب
بعالم سوگره ڇهوان نگين نامجوي
بشب آسوه معراج پيغمبران
بيڪ حرف گره سرسبز عمر من
ڪرڪ سرمه شام در چشم خواب
دل آسوده از فڪره امداد غير

[illegible]

مگر اک مکانا سہ شاہ پاک تر — عبادتگہ راہب نامور
سوبو تنگ تر از دل عاشقان — تت اندر براہیم گرتم نہان
زمہمان خجل چھوی گرۂ ہین خانہ دار — اگر خوردنی کھنہ گرھسنہ تیار
باطِ طرب پہلوانس کرن — می وساغر وشیشہ حاضر کرن
دپس تو ژھم ای برادر حرام — اگر آک دردین خیر الانام
باین آب راہ لاگمتو چھومنہ لب — باقی گوژرا میر عرب
ژہ پانس ہٹھن بادہ چن کر حرام — چھو چن بادہ دردین خیر الانام
زخجلت در آب عرق گو سو غرق — خداجوی ترساز سرتا بفرق
سو بیزار از می سپن کڈنہ دست — ہمان کوزہ وشیشہ درہم شکست
براہیمسی آو در دل الیقین — چھو بیشک یہ ترسا گوت زاہل دین
دپن ای برادر بیا تا ھم — کرواس نہ شمشیر و بازو علم
بد اندیش تراوون برخاک خوار — کڈو مت ندن جان شو مس دبار
دپس پیر ترسا یہن اضطراب — مہ کر تا ستمگر شود غرق خواب
اگر فتنہ خفتہ بیدار گو — مگر شہرہ در کوچہ بازار گو
بوآنی گرہت وَن خبر در زمان — مگر آسہ دشمن بخواب گران

[illegible]

۱۷

رفتن براهیم و نو مسلم در فوج مصعب و گرفتار شدن براهیم بدست عامر کشته شدن عامر و پاسبان از دست براهیم و رهائی یافتن و در فوج خود رفتن

دزین سو براهیم فرخنده جاه
تاسف کران بویل نیکنام
بلیه تم دهن گوسه دشمن رها
نبردرا واز دیره باخشم و کین
جهان زدشن از مشعل و شمع آسو
براهیمنی دپواکس ای عزیز
بکراک دماه شادمانی کره
اسانی دلیس تم ژه پهنا خبر
پهوآمرت بامداد ما باسپاه
قسم مصعبن کره متن بی سخن
فروزان کرن آتش کارزار

ازین آمدن گوه پشیمان ستها
چنین صید فربه ژلت گو زدام
دین چیچ تم همچو نراژدها
کره کشته کهنه زن زبدخواه دین
سپاه ستمگر گمت جمع آسو
ژه وان باعث این همه جنت و خیز
زغم بُدگمتو پهوس جوانی کره
هزبر ژیان مصعب نامور
بختاریان گو متن کینه خواه
براهیم زانی درین انجمن
بفرداً براهیم زالبن بنار

بیان کیاہ کرن چھوم زنقش و نگار
زدریا کھت گی بخشکی سپاہ
دتک خیمہ خرگاہ ورآن بہن دشت
زکشتی کھتہ آن مصعب بلہ گہر
بخیمہ دروان گوسہ واتھ ون نہاد
سران سپاہ آنناوُن بہ پیش
سہ پور مطیعہ ستم نابکار
یہ اندر جہان آسہ گستاخ تر
لمی دپہ بگرِدان شمشیر زن
بلہ مصعبن وچھہ سہ بیگانہ مرد
براہیم مالک یل بیل زورہ
دپہ کیٔ تمہ چھہ جاسوس بدروزگار
گژھہ ہو جلد آنیون رٹِت بیگمان
کہ شاید اَمِس مہ گژہ کشف راز
بہ پیش براہیم سہ زک اکہاہ

گموت تصرف تتہ پٹ زر بشمار
سپین پروی میدان زلشکر سپاہ
وچھت دیدۂ آسمان خیرہ گشت
وچھن خیمہ دِت لشکر نامور
بگردان دربار کرتم کشاد
لمی بہناوُن بہ نزدیک خویش
لمی کرہ بپا فتنہ در روزگار
کم اندیش کم عقل مانند خر
نیوہن جلد این مرد تازی زمن
مگر گوس شک آو دل اتس بدسو
وچھن آسہ پروی مصعبنی ور
توی از سپاہان بہت بر کنار
مہ نشس لبستہ کرتھن بہ شیر زبان
یہ ما آسہ از دشمن جانگداز
دپس تم کہ ایمر دگم کردہ راہ

١٩

مبادا اژدلی ره آنکه شیر جنگ
بله صحنش نیره تن آفتاب
اگر آسه ازما دمس سیم وزر
ستمگار سوی عامر زشت کیش
تصوه ز اعرابیان تم گرن
نگهبان گمتو مست بوه از شراب
روان گو سوه عامر بخلوت سرا
نگهبان تهون تش اکهٔ بدسگال
خوه اکه سپین عامرس پهلوان
غلاماه کرن عامرس کن روان
سوه جاسوس آئن همراه خویش
زخونش حنائی گره بن جنگ تن
غلاماه سیاه روی بدروزگار
سوه گو پیش عامر ون تش خبر
سبک زاد عامر دران خیمه زود

امس چهی تن فیل خوئی پلنگ
بوه از روی کارش تولی تهد نقاب
وگر آسه دشمن کرس وه در سر
براهیم هت گوه نخجیر گاه خویش
که زنجیر دو دست و پایش کرن
اکس گوه ششس اندر سوه گو مست خواب
شراباه چتن مست گوه بی حیا
سوئی پهلوان تم کرن نه خیال
سوه مصعب بخلوت سرا گوه روان
دپن تش گزهی پن ثره اندر زمان
مه از دیدنش چهوم گموت سینه ریش
مه چهوم سوی مئی ارغوان رنگ من
اجل آسوه کتس گومت آموزگار
سوه پیغام مصعب ون سربسر
سوه شیر دلاور تیت بسته بود

دمی ژدی مه اکن بغیبت گمه
مه چهی دبغل دو دست [illegible]
دیس عامر ن کنده نرم حه هست
بر اسیمی دو بغل ژه او دست
بیکدم کدن تیغ زهر آبدار
دو نیمه کرن تس مثل خیار
بزور دراو مانند شیری زغار
فروشان بجوشان چو جوشنده نار

۲۰

مه ژ دیاوه گوئی مه اکر زنهار
براهیمی ته دبغل [illegible]
بحکمتی ناگفتنی گره نشانه
نبسی علی تم زبان گردد راز
ون یاوه گوئی [illegible] نامه
دشمن تی سوه نخجیر از دست [illegible]

غلام [illegible] ولی وچیهان
[illegible]
[illegible]

ہران اشک از دیدہ زاری کران
براہیمی دل دُدا ازحال او
دپُن ای برنج والم مبتلا
روان کرمتن چھوی عجب تیرآہ
بہ وَن کم زہ کرُنی یہ ظلم وستم
دُپس تورہ تم البیر قراز مرد
خدا ناشتاس این سپاہ عناد
ستم والوم از قوم بیداد گر
بجز صبر کا تھہ چارہ اندر نظر
مہیا اگرچہ گرہ ہم نان شام
دوروزودو شپ گی مگر اش ونان
ونی کیاہ ستم والو برآل من
ستاہ تنگ چھوس از غم کودکان
زخانہ بردراس بقیل وقال
بگندم فروشان کنم مختصر

کرن آسو لفزین بدگو ہران
سپُن تازہ تر بخت واقبال او
کرن چھوک زہ لفزین کمس ون چرا
نشاناہ چھوکس گو متن از سپاہ
زہ کم کرمتن چھوک گرفتار غم
بوہ از فوج مصعب یمت چھوس بدر ودو
کرُس بوہ ستہاہ خستہ دل دادا داد
مہ چھوم ہے ودمتو اک شہاہ درجگر
الیون بو زنہ چھو منہ اینا مور
بہئی چاشت دَر غم چھوس ای بیکنام
وچھو منہ درین خوان گردون ان
گمت بخت برگشتہ احوال من
مہ کنھہ رودُمت چھو منہ تاب وتوان
غذا اٹ ہاندنی بہر اہل وعیال
قباآم قیمت تمکو مشت زر

بهر ذره چهوی پرتو آفتاب　ولیکن الیون چهوی کنوهی در حساب
ز اعدامه حاصل گړه هم کام دل　به تنگی ژه تهاوتنه زه پا بگل
بفرداوه چهک ئن لخوئن عدو　کړن این زمین همچو گل خنده رو
ببازوی مردی بنام خدا　دمن خاک دشمن بباد فنا
در آندم به مسکین لاچاره تړ　کډت از بغل دژنه یکمشت زر
دپتن لس ژه گړه ون دل آسوده باش　یک امروز فردا ژه کړ فکر ایش
سو بیچاره مسکین سین شادمان　به لشکرگه خویش گو پهلوان
دلیرن همی دربدن ژاو جان　وچهوک بام روئی جهان پهلوان
کرک حمد سوئی خدائی مجید　سپهدار لنگی سلامت رسید

نامه نوشتن براهیم اشتر از غضب بنام مصعب فرستادن حارث الطرز رسولی و کشته شدن حارث

بیا سیداون گرئس فرلگام　پی جنگ مصعب کرن تیز گام
براهیم اشتر یل نامدار　ژه بن سیت پالس پئی کارزار
بنرداوداری گیتی فروز　جهالس ولن خلعت خاص روز

ژه کهنه از بداندیش و دینه باک
ژه کس ماچه نشه زاک ای نابکار
مگر واژمر ژچهی بلا بر سرت
چه وحشی ژه آنت ڑتمن بدام
کدک قاصداه عاقلاه هوشیار
دپن تس ز مصعب مبرکنه ژه غم
محافظ یس آسه پروردگار
دپن حارثن چهوسنه ترسان کس
مه چهوه منه ز آل پیمبر عزیز
مددگار دیدا آسهی بجنت من
مه کنه آسه تهتو بخت و دولت نصیب
ده نامه مه نامم بخاطر میار
سو کاغذ هتن دراو آزاد مرد
سو نامه هتهن دراو مانند باد
نیک پاکسبا تو مصعب خبر

سو عام گو آغشته در خون و خاک
مگر روز یر مرگ خودون تیار
نه تراوت ژه زنده نه این لشکرت
سخن مختصر داستان گو تمام
بحارث سوشهو در روزگار
ازین نامه گژه مبتلا در الم
متس کیاه چهو پروای سو زنده نا
محافظ جهان آفرین چهوم مه بس
پین ز وکهوژن چهوسنه از تیغ تیز
بخون سرخ گژه هی همه جنت من
درین ره شهادت بولبه عنقریب
نبرکدمه از دفتر روزگار
ز شادی بر جامه عید کرد
قدم در سپاه ستمگر نهاد
چهواک قاصداه آستن ناموره

دپُن تم ابا فوج خوتخوار خویش
پشیمان گواز دین مختاریان
مقرر کرک اک مکاناہ بلبند
گڈن تم پرُن حمد پروردگار
سٹھاہ دل زنوزش سپین کامیاب
چھ از گلشن حمد تم تاج زر
محمد کہ لولاک تُسند چھہ تشان
بکنہ صفاتش بلپینہ خیال
نظام دوعالم چھہ خیر الوریٰ
پس انگاہ زبان کرنہ گوہرفشان
دپُن مصعبن ای ستمگر چرا
زہ وُلوتھم مہ بر دوستان علی
بدنیاو دین آسنی روسیاہ
بتر چھہ کمہ نیش از سگ مشرکین
زکشتن کہون کرنہ چھوہ ای پلید

کہ حارث پشیمان گواز کار خویش
رہ ورسم سانوی رٹن بیگمان
کہست تتہ پھن بیوٹ سوی ارجمند
چھہ سوی لم نیزل قادر کردگار
بود ذرہ از پرتو آفتاب
تہون از گل نعت احمد بسبر
چھہ چولانگہ او بلند آسمان
تسند ذات چھہ ذات حق بیمثال
کرن پانہ تعریف تسند خدا
ان وصف شیر خدا در بیان
زہ تراوت پنن پان اندر بلا
تبر اثر کرہ ہر گہی عاقلی
ڈنومت زہ چھوی ونہ درین بارگاہ
زہ اندر چھنہ عقل و آئین دین
وچھیت چانہ تھو جان مزہ لب رسید

خبر یافتن براہیم اشتر از شہادتِ حارث و بر آمدن بر جنگ

یلہ کشتہ گو حارثِ نامور	ونک بر براہیم مالک خبر
جہان چشمین اندر ہمش تیرہ گو	زکردار مصعب تباہ خیرہ گو
سبکتر سو کہتو برہمند سیاہ	سوئی فوج دشمن اُٹن پیش راہ
کمر بستہ وتہہ حملہ مردانِ دین	بیکرہ گرن کہت سراسر بزین
یکن درایہ لشکر بشان و شکوہ	سراسیمہ گی دشتہا موان کوہ
زمینس سپن توتیا از عتاب	دپوک کو رگیہ چشمۂ آفتاب
بہ لشکرگہ مصعب کینہ خواہ	گرزہت پیو براہیم یل با سپاہ
بجز اسپ مرد آہنہ در نظر	کرن بادم ایزدلم یزل
بمیدان کین لشکر بیکران	بگر آس مانند ریگ روان
زبس خیمہ خرگاہ دران بارگاہ	گسستہ گموت یو طناب نگاہ
کرت نیزہ دار آسمان آسو سر	زمینس ہرن نیزہ خون جگر
دپوک نہ ان زبس رایت تیرہ رنگ	ہوا کا مجحر گو زباغ فرنگ
براہیمنی دپوبہ لشکر عیان	ہوس چہوم کرن جنگ جنگ آوران

سوئی لشکرہ پورہ ممالک روان
زصحرا ببالا کہن آس گرد
براھیمنی کہ نظر بید زنگ
روان گو سوہ بالشکرہ خویش پیش
تمی سر بسر یکدل و یک سخن
بہم متصل گی زہ دریای کین
سپاہ دو لشکرہ بناورد گاہ
گرزن بی سواران گردون کاب
بجنبش زمین آیہ تا آسمان
سپین زہ آتش برق شمشیر آب
زنیزہ گموت آتش افروختہ
گمت آس دست کمند افگنان
بہ آواز شمشیر و گرز گران
زشمشیر گردان بمیدان جنگ
تبرزین گمت آس رنگین زخون

شتابان سپین دشمن بدگمان
کہ قالب سپین گنبد لاجورد
بمیدان و چہن دشمن آمت بجنگ
قوی تم و چھو از فضل حق پشت خویش
چو شیران کرن عزم خون ریختین
چو طوفان چہیم آسمت پیش ازین
ہمی اکس رٹ سپین کینہ خواہ
نبرد او ہوش از سر آفتاب
زنعل ستوران زہ آہ و فغان
چو ذرہ ریزہ از پرتو آفتاب
زمہ تا بماہی گرہ ہین سوختہ
بخون ریختین ہمچو تیر و کمان
زجنگل زلن آس شیر ژیان
کرن الامان آس جنگی پلنگ
ززین بی پوان شیر مردان نگون

کرن بو عبادت شبس بایقین	مدد بو منگن از جہان آفرین

جنگ دُوم با مصعب جنگجو

یلہ دراو دارای زرین کمر
سپاہ دہ کشور بآئین جنگ
بیکدم گرن کہت لمی پہلوان
گمت غرق آہن زسر تا بپای
جہان کہ گواز نالہ کرہ نای
وزن طبل جنگی گرزن باشتاب
ستادہ سہا رایت عرش سا
گڈن دراو بر جنگ اک نامور
براہیم مالک سو بو نامدار
بجون تشنہ گومُت سو چہ شیر نر
کم و بیش دشمن تمس بینہ یاد
سمند دلاور کرن تیز تہ

گڈن سر بہر تم زجیب سحر
بیکبار چاڑک گرن تنگ تنگ
وتہت گی سراسر زبازار جان
اتہن منز رٹتم تیغ فولاد ساہی
سپن تنگ گردون بید ست وپای
طپش پیمژ اندر دل آفتاب
فلک صاحب بال گو چہ ہُما
تمس کن وسہت دشمن پھٹو کمر
زشمشیر اوس دل لہا فگار
روان گو اباصدبل نامور
گڈن تیز توسن بماند باد
کہ گاوِ زمینس کرن دردسر

٢٨

مه مالوم ژه کهنه چهوینه تاب نبرد
ژه سعه زن مرپټ پهلوه نا بجنگ
خجل گو سو مصعب نه کردار خویش
نه پوه مطیعه وُن بے گمان
گزه هن چهوم مه از دست ون تحت تاج
نگروں مه کره دور از سر بلا
بنا چاره وتهو دشمن بدلگام
زسر تا بپا تم زره کره بر
سبکتر کهست اٹ تبوه بر پشت زین
رجز خوان نکین گو بمیدان نوان
نه اهیمسی کره گهه کرن ایجوان
سو رستم اگر بوه زه هی میانو نام
بمیدان اگر دراک چون شیر نه
اکی تیره سیتن کرت دلفگار
گته هی سر سه پهلوان خبر

درین انجمن کا نهته چهوینا زه مرد
بباز و قوی اسه مثل پلنگ
وچهن تم گمت سرد باز از خویش
نه شهمت ژه نش وازم اندر زمان
بجز کشته گشتن مه چهو منه علاج
ژه گزه پانه بر جنگ این اژدها
بمرکب کرن زین تنگ و لگام
نه زانه اجل وا تومت چهوم بسر
چهو دیوه ی وان گو بمیدان کین
سٹهها آسو تعریف پالین کره ان
نه رزی ژه ون گره نه رزی نه جان
نبر نیزه هینه بعمر تمام
هم ایدون گزه هی ون نتن دور سر
لشا ناه ژه رزینه در دوزگار
اپز آسو آوازه ناموره

سپر هٿ سين مختصر چون خيال — زه اڏ لس سين آفرين صد هزار

وسِ پِي زه پر ڪاله از پشت زين — سين پست با خاڪ و خون در زمين

هوا و هوس هٿ سو گو سينه چاڪ — ز دنيا ڀي ولن گو پتو سينه چاڪ

ز گردون به تير اجل گو نشان — نه ختان بگاه آو لس ني سنان

نگر مصعبن حال و ڇو در زمن — و هُن لس جدا گو هن سر ز تن

سوا زنده گاهي سين نا اميد — بتن لمر زه لس ٿي او چون برگ بيد

ڏين با سپاهان خود آشڪار — امس سيت ڪُن نيزه پر ڪارزار

ز تيغ براهيم خون گو دلم — چو لاله سين داغ دل حاصلم

نگر عالماه اڪ ڪرڻ پره نه بيم — ڪه گو يا ڪرن ڪوه قافس دو نيم

بدنيا ڇو نه ڪينه استند توان — ڪرن آفرين ڇو سن نين فرمان

اگر سيت انه لشڪر نامور — جهانس ۾ بنراوه زيره و زبر

بڪف يُد تولي چرم چاچي ڪمان — ز لشڪر مه ٿهاو منه با ڪل نشان

جوانان ڇهو ڀي باڪ شمشير زن — ڪهو ڙن ڇو ڀنه ز ديو از اهرمن

گره هوا زدو هن اڪ ڪس سيت مار — بنا ورد گاه تو ه پهر ه قرار

نگر را تڪڙ اس ته ٽو راه پيش — ز هنو ترا وهن خيمه خرگاه خويش

یه خورشید دریچاه مغرب روان
نهان گوزبی مهر بی آسمان
باقبال وی فتح و ظفر باسپاه
سپاه از غنیمت سهاش دگی
بسیم و بزر ساری آباد گی

۳۰

نگر کرسپاهان دینو نظر | کنوی ژن وچهوک سرور نامور
رڅت آی شمشیر و نیزه بدست | سوار و پیاده چه پیلان مست
گرځیت پی سیکدم بفوج عناد | سپاهن قیامت مگر آیه یاد
زمه تا بماهی خبر دار گو | که شور قیامت پدیدار گو
سو میدان نادر دگو بیقرار | چو سیمابتس بو نه هرگز قرار
زگرد سیاشب سپن همچو روز | سپن نیزه چون مشعل آتش فروز
زبرق دم تیغ الماس آب | سپن کم نظر دیدهٔ آفتاب
که از پهلوی خنجر آبدار | جگر خون بیدل سپن روزگار
ہمت تیت بی کشته دهین دښت | نگاه خور از نیم ره باز گشت
سپهدار دین ډتن داد جنگ | سو قلب ستمگر ژتن بیدرنگ
ستمگار مصعب سپن خسته حال | پن زنده و زن وچهن تم محال
ژلن گوسوار زمرگاه باسپاه | ہمت در خجالت بصد رنج و آه
نهان گو یه خورشید از گرد تار | دپوک تن زیر زیر گو روزگار
نه مالس لیوان رحم بو بر پسر | پسر بو ژتن مالس از تیغ سر
کهوژن آس از سایهٔ خویشتن | ز وحشت یلان چون غزال ختن

چه مردم ربا آسیا این جهان
چه یم زیر و بالا دو سنگ گران
ته چه وک اندرین آسیا دانه وار
ازین زال فرتوت دل تها وه دور
یموته ماند دنیای بی اعتبار
بحسن عمل زاد راه در از

همیشه زخون آب گردش روان
سو گواک زمین دوهم آسمان
مه کره فکر بیدوی ته چه وک هوشیار
فریباه دنی تی کړی بډ قصور
در آخر ز دنیا گته هن دلفگار
بدست آن ته هن ترو تهن حرص و آز

خبر یافتن مختار از فرار شدن دشمنان از دست براهیم اشتر

خردمند استاد روشن روان
یله دشمن حیدر نامدار
جهان گوه بکام دل دوستان
براهیمی نشکر حق بر زبان
ز فتح و ظفر گیه یکوه خبر
نصیبه ته دور سپهر کهن

در بیند استان نی کړن چه وی بیان
ز جنگ براهیم چل گوه فرار
سپین غیب رسم ستم از جهان
ان گوس غالب بی بر دشمنان
سپین شاد مختار یان سر بسر
بجز درد و غم بوته کهنه دشمن

هه بزم سو مختار فرخ شعار … بمعه فوج آتش سجهو وزه دار

عبادت کرن آسو ليل و نهار … غلام علي صاحب ذوالفقار

بشکرانهٔ نعمت کردگار … کرم کرنه با مردمان بيشمار

جهو بنغم بهار کرم پيشگان … تمن پوشنه تندباد خزان

مغني بيا کڈ دردي نوا … تهوک ليتهه کالاه مٿن پيشوا

بمعني ده مٿن اوج نيک اختري … بناهيد هم زهره و مشتري

جهان تهاڻه پيتهو کن آواز من … نگر ساز گڙهه اين چنين ساز من

آماده شدن مصعب بار ديگر بر جنگ نامه نوشتن بطرف برادر خود عبدالله بن زبير در مکه تعلل نمودن پور زبير مصعب اني برادر خود متصلا گشته بعبدالملک پور مروان نامه فرستادن و بعيت نمودن فرستادن عبدالملک فوج خود براي امداد

بيا ساقيا ساغر و شيشه آن … خمار بس اندر جهوس بعد هر زمان

وُنی کیاه لمتو کوت کرد ہم ستم
گمُت سر تُند تہد چھو تا آسمان
اگرچہ یہوی لوزه تا چند گاه
یقین کر بلا جو بچنگال کین
کمر بستہ بر کین چھو آ روزگار
بامداد ہر گاه مہ سوزک سپاه
وگرچہ ژه بوز کنہ گفتار من
زکف یام گو گوہر اختیار
یہ کینژاه وچھوم تی مہ لکھومی تمام
وچہت خاص مضمون حیرت قسم
بغم مبتلا گو سوا ابن زبیر
زنکیو برادر دوم فکر خویش
بدریای غم وچھو نہ تم غمگسار
تمس چاره کُہنہ آونہ در نظر
بامدادتس سوزه ہی لشکراه

گمُت پشت خم چھوم مِرا ز بار غم
برابر تمس کا نهٔ چھو نہ در جہان
جہانگیر گژه ہمچو روز سیاه
زما کا نهٔ اکھا تھاوه نہ بر زمین
مگر ہوش بانس کر اینا مدار
بلاشک بمختار گژه کینہ خواه
پس انگاه چھو بزنجیر غم یار من
پشیمانی آخر اَسنہ بکار
ژه زانکتہ مختار یان والسلام
پمر نوالو گو غرق در بحر غم
وست نن سو از آسمان پیٹو بر
چھو مالم زده کلہ تراون بہ پیش
شتا ور کرُن کہنہ لبو نہ کنار
از انو رطہ کڈه ہی سو گشتی بر
سو بو یانہ اندر دم اژدہا

۳۳

اگر چہ مہ چنگس انم دیوو دٕ د
بعبد الملک ابن مروان بجان
بو دِمہ نام ونگ براد ربا د
دیون طعنہ ناحق اسی بینہ غیر
حقوق برادر نہ دل تم کڈُن
کہ ای بہتر و مہتر اہل شام
بو چھوس خستہ دل چھو منہ مرہم پذیر
بغمخانہ چون شمع سوزان بو چھوس
زغم سوختن روز و شب میا نو کار
مہ آسن مہ ہو کانھہ گرفتار غم
زمختار گومُت بو آوارہ چھوس
براہیم مالک چھیمئیس نا مدار
ہواخواہ احباب شیر خدا
بجون تشنہ چون شیر دُرشت جنگ
لسن نش چھو گیاہ رستم زابلی

بوزاہ ژہ نڈنہ از براد رمدد
اطاعت بوکرہ چون کمین بندہ گان
بدنیا حسد پیشہ ہرگز مباد
چھہ بیغیرت ونگ آل زبیر
بعبد الملک پہ ز مروان لکھون
بہر تو دل میانو لگومُت بدام
بغیر از در خاص تو ای امیر
چھہ پروانہ با چشم گریان بو چھوس
بجز داغ دل چھو منہ کانھہ غمگسار
زہ کرہ تم خلاص زغم از بس کرم
ستھاہ ونکنس زار و بیچارہ چھوس
بمختار چھوی قربتس بیشمار
سو چون فیل جنگی چھو ہم اژدہا
کھوژن چھو یئہ از بر و فیل و پلنگ
امی نوعہ چھوس مایہ پُر دلی

مگر گرزه برشکرم انتظار	دمادم گڈن لشکری بی شمار
زعبد الملک یام بوزن پیام	ته بوزت ستمگر سپین شاد کام
تهوت چشمه برشکر شام آسو	سیه روز بدنام چون شام آسو
سیٔا مار زاه روزنه بیگزند	ستم پیشگان دوستداران بنید

داستان

ونی چهه استاد دیرینه سال	زاخبار پیشینیان حسب حال
دپن یام بیوه والی ملک شام	زگفتار مصعب بسوه وای خام
سر آسمان و چهونه در دام خویش	نجوه رتم دتن سکهٔ نام خویش
گهی بوه تهن ته گهی بوپه ان	گمت چاره جوه برسر کوفیان
مگر روز بو جمعه اهل راز	به مسجد سوه گواز برائی نماز
بمنبر سوه کهتو خطبه تم کرادا	سراسر پر از کذب هم افترا
ره شرع ظاهر کرن اختیار	چه آبای خود وزتهن برکنار
پس از حمد و نعت آو اندر کلام	ز آل عبا کرنه منکر تمام
دلس منزیه آسوس کڈن تی نبر	کرن تن عداوت پن مختصر

سر شیعه گان سوزه ذری نش عیان
ز اولاد خیر النساء بالیقین
پره ی ید تهند خطبه کا نهه آشکار
بجز منبر زین مه چهو منه قرار
کرن حاصل از تیغ چهوم کام تو
ثره چهوک دست عبد الملک العزیز
نهه ترش یکیسر موی چهوکنه جدا
نهه ستو تراوه نه کا نهه دزینکار سر
سو بدا سو بدخواه خیر الانام
دو باره سیه جمع گی چیل هزار
در گنجهائی کهن کره نه با ز
به تیرو سنان و زهفتان و خود
دتن ساری آلت کارزار
گد ابیشه یم آس بید دو ریخ
سو بدکیش عامر سین کامیاب

وچهیت تم گره هی وال سهاشادمان
اکهاه زنده تها و نه اندر زمین
سو منبر بو زالن بو زنده تار
ز شمشیر بهتر مه کهنه چهو منه کار
نهه حیان دتو منن کهیوم پی نام تو
ثره چهوک مالک گرز و شمشیر دیر
پلنگی اگر چهوکنه چون اژدها
مباکین ز اجداد میراث در
ز مسجد دآ سوده با اهل شام
سراسر تمی مرد خنجر گذار
سپاهان ز زرتم کرن بی نیاز
ز شمشیر تیر و سنان و عمود
مرصع کرن لشکر بی شمار
بیکدم تمی گی خداوند گنج
بدست آ و تس سیم و زر بی شمار

کرن عامرن لسته سهاب کین — سبک دراو بر جنگ مردان دین

بکن آس لشکره دآن پهن پشت د — براه ستم بیخور و خواب گشت

سپن عالم از گرد شامی سیاه — برنگ شب تیره روزان سیاه

بجز رشید گیه ینده از علم — جهان درسیاهی سپن یک قلم

درآمدم رٹن تم ره کوفه پیش — براه بیابان بکن گوبنیش

بکن آس لشکره دآن پهن پشت د — براه ستم بیخور و خواب گشت

زه فرسنگ انه کوفه بی تم نبر — بمختاریان کهنته بینه خبر

سو مختار بو بیخبر زین نوه ا — که تدبیر ناورد کره هی بیا

قضا و قدرس گمت آسو یار — بامر خدا بره نهٹس پیوشکار

سو مختار درامت بعزم شکار — زکوفه چه شاهان ذوالاقتدار

یمس بخت و اقبال گتره رهنما — ببر تیغ حوادث سو بینه نه یا

قضا راسواره دآن پهن پشت د — سراسیمه از پیش او در گذشت

سبک نامداره کرن تم روان — ٹرت آشناون سو اندر زمان

عجایب شکاره پیوه مس بدام — بتائید خود و اتهن پیوه بکام

دپن تام مختارن امیر دراه — گره تک کتو بکن چهوکره بیره وره

۳۷

زه فرسنگ ازکوفه تا فوج شام
پتر بابو چهوم طلحهٔ نامدار
مه دپوهم بکوفه زه گرزه مختصر
مبادا اگر زهمن تمم بمختار یار
دپس بوزه مختاران اندر جواب
مه چهوه نکیه بر لشکر بی شمار
بجز داستی ید زه کره مک سخن
قسم چهوم مه از دین و ایمان خویش
نصیحت مې منښ بونز اینامور
گرزه حکمه اگر خاک راه علی رض
زبان کړه ته تو یا بشیرین کلام
دین تم بمختار ای پاکدین
زتیه ضلالت بو که تهس نیر
دپس منزمه بو فکر دنیا سټهاه
زه کړه تهس تو مستغنی از این قرآن

برآهنگ پیگار کړم تم مقام
سټهاعمم منت چهوی زخویش تبار
زعامر زه کړه از دیا نیزا خبر
زشمشیر عامر گرزه من تهوه نخوار
سو عامر گرزه هینه مه پټ کامیاب
مدد چهوم مه از پاک پروردگار
بشمشیر گرزه هی جدا سر زتن
زه بی زر هتوت موال مه نش جا بخویش
زآیین عامر زه کړه الحذر
گرزهینه دلک شیشه زاه صیقلی
باسلام تس کړه نه ترغیب تام
زه کړه تهس تو آواره از بغض و کین
دئی ات جزا پانه خیر البشر
بعقبی مه آسو منه کهنه بوش راه
دیون گنج اهل کرم رایگان

تصد مکر وَن ای ہنر بر زبان | یو مو کلاس از چنگ مختار یان
دپس عالمن بوز گفتار من | فرکنہ ژہ ید سر نہ کردار من
زمال جہان وُن کرت بی نیاز | کرک وَن در گجھا بر تو باز
بیا سنح وَن تس نیو شتم مرد | بو چھوس از غم نسیم وز روی زرد
اگرچہ دیم حکم اندر زمان | یو آسن پتھر والت این آسمان
براہت فدا کر متن چھوم مہ جان | یہ فرماوہ ہم تی کرہ بیگمان
یقین عام رس گو گژھ ہم عقدہ وا | اس نشس دیُن جلد قم یا اخا
ز مختار یان چار دہ تن عیان | لکھن چھیہ امہ بہتر شامیان
بدلہ چھو مختار شند سخت کین | چھو نہ لس مولی سانو آئین و دین
بظاہر کرن تس چھپہ خلاص یو ر | ز دل کر گژھن بغض دیرینہ دور
صف آرا گژھن یام فوج گران | ز کر دسیہ تیرہ گژھ آسمان
کر وکشتہ اُس تس بہ تیغ جفا | گژھ یک تھو نہ غافل ژہ از حال ما
ژہ چھوی لازم امیر دجا بک خرام | مہ نشس و آشناو ک یاران سلام
یہ لکھو مُت چھو موی اگہ آسہ راست | ہکو نہ مس نشس کرت کینہ خواست
بہر کار تھاوک متن واگذار | دمک مال و دولت تھاہ بی شمار

داستان

داستان

۳۹

وچھیت لتن بحیرت سپین پہلوان
خبر گییہ بمختار فرخندہ جاہ
بلطف وکرم دراوتس پیشوا
دپن تس ژہ ون ای برادر بزود
منش خوش گژھت بو کہ شاد وسرور
ستم کم ژہ چھی کرمتن جلد ون
وتہو اندر زمان قاصد ہوشیار
بلہ عامرن وچھو مہ خلعت بیر
مہ دپوتم بمختار سپنوک ژہ رام
دپوم تم ژہ مہر علی و ولی
ژہ لاگت بر جامہ دشمنم
ژٹن جامہ تم میان اندر زمان
بقتلم سنان نظر کرنہ تیز
بخنجر کرس ون جدا سر زتن
سبک طلحہ وتہو اندر آندم بپا

چھو بیگانہ خو آشناد والیوان
ز طلحہ پتر بایو آمد نہ راہ
بدولتسرا تس وژن خاصہ جا
از بن آمد ورفتنت کیا چھو سود
ژہ غمگین گموت کیاہ چھوک ناصبور
زخون ون کرس جامہ رنگین کفن
دپن تس کہ المہتر روزگار
لباس حیا تم ژٹن سر بسر
بجز رافضی تم کرمنہ کلام
بدل تھاو متو چھوی ژہ چھوک رافضی
کفن گوز تیغت قبا بر تنم
زدوکوب کرنم چو بیچارہ گان
کرن حکم جلادسی خون بریز
کرن گشتہ خلعت گرہن خون بتن
بصد عجز کرنس زشتن رہا

داستان

زهن بغض وکین ترا وهن بیگمان
کهٹت چهوم مرد رسینه راز نهان
اجازت هئن آ واندر کلام
بجان پیمبر قسم کرته یاد
یله وچهو سه مختار ن از دوستان
کرن تم براهیم آگه زکار
سین پور مالک ازین خیره سخت
گهی پیر تهیو تک از صلح از کارزار
وتهت گو تمن پرده از روبکار
سراسر وچهین تم برت از نفاق
مجهاندین گی سهها شاد مان
وچهینه بد اندیش پوئی بهی
پسر عم طلحه بد اندیش جان
بزورکرم دشمن بد شعار
اگرآسته دشمن زه پٹ کینه ور

بمختار تم کر سراسر بیان
اگر چهوم اجازت بو ونه بیگمان
سراسر بمختار ونو تم پیام
که من بعد چهو منه بدل کهه عناد
کرن ناله متوتس سین شادمان
چهو کیاه زیر پرده تهو ت روزگار
ان تم دغا پیشه شوریده بخت
درآخر وچهین تم منافق شعار
تهندراز گو د رجهان آشکار
بخنجر کرن سارئی سینه چاک
زن ومرد از کشتن دشمنان
بنیا آدمی خرزاه از فر بهی
زبس مردمی گو تمس یار جان
حسد تراوه یکدم گرته یار غار
بزور کرم سوی بنی ٹاٹهو تر

۲۹۱

سر کینه پرور زتن دور کړه
یله کوم نستر کرک مختصر
دپس لوړ مختاران ایه هوشیار
چو خفاش چپوسنه لوړ زت نهان
هما گونه زاه دور از آشیان
دغا چپوینه اندر جهان میا یوه کار
دپس مخبران فیر تقن ای امیر
یه لوړ زت براهیم فرخ روان
دپن مخبرس کن یه گو میا لوه کار
هتهن گو سوشه هبا ز تاریک چهر
سبک گو بناورد عامر تیار
براهیم مخبر هتهن گو روان
بکین درای یکجا زه جنگ آزما
براهیمنی لشکر بی شمار
طلایه کرن پاسبان بی فغان

بچارم فلک دا ته یتهو شور و شر
ژه از لشکر شام کېنه عمبر
منه نشتی مطلقا زاه ایینه یه کار
بوچپوسن هچو خورشیدن بگمان
بچشم خود نور رسد کس ازان
نگر کار چپوم تیغ زهر آبدار
ژه کرتی یه پالش گرهی دلپذیر
سو مخبر هتهن گو بخانه روان
بلا شک لوی چپوس چون غزان بهار
تنج زر از طاق نیلی سپهر
براهیم مالک یل نامدار
جهان یام گو در سیاهی نهان
ز بس خیمه رمی طی کرک ز بپا
دچهن داره هم تیغزن نیزه دار
گمت هوش گم از سر آسمان

وتهن تو زہ ہم فیر تھن اہل شام
کہ المیر و چابک و چابک خرام

اگر آسہینہ ستیز ندہ یار
زہ ستین مگر آسو نہ کنھتہ کار

ازین مرد بیگانہ گو دلفگار
مگر زاہ بینا مرد بیگانہ یار

مہ گرزہ تڑی دل آزردہ اینا مدار
چہہ آس تھا و مت عامران بہر کار

رسن چارہ چہ ئی تمو و چہو نہ سود
کہ حکم قضا ایچنین رفتہ بود

بہ بند گران ہم زہ زن مستمند
ستمگار زوی نی گرت پای بند

بلہ عامرن کرہ نظر سوی او
اسن آس ازدیدن روی او

دین تس کہ اشتر تیغ زن
زہ وچہ روز تائید اقبال من

رٹت آنو نک می نش مستمند
یہ میانو تائید و بخت بلند

چہو نہ کینہ اندر جہان بخت میانو
سر آسمان پایہ تخت میانو

کمر بستہ از بہر دشمن مہ آک
ز شمشیر من فرن گرمک سینہ چاک

کمر بستہ از بہر گشتن مرہ آک
ز شمشیر فرن گرشک تری سینہ چاک

ز فضل الٰہی گرہ ہن نا امید
چہو کافریہ وگر ہینہ سعید

براھیمنی دیو بنای نامدار
مرت کانھ کرن چہو ینہ برجا قرار

اجل لینہ آسی ہمتن چہو ینہ پاک
ز شمشیر تو یدہ گرہ ہس سینہ چاک

٤٣

داستان

بغرداگڼه هېن جمع ساري سپاه
قو بيدل سپاهېن گڼه هېن بېگمان
زمختار هرگڼه ژه پروا مه بر
به پښت سپاهان مښ بو عيان
جگبر گوشه مالک اشتر است
چو صعنای گردنکشان بيدرنگ
ژه پټ مه گڼه عزه اندر جهان
بمردی در آفاق گوچا نو نام
سخن عام رس بام در گوش گو
خبر لتسنه در حقه شب نهان
اکس حاجبس تم دپن مختصر
ژه نکسيت پالنن زنجير و بند
سو حاجب دوان آ و اندر زمان
د وصد تن مقرر کړه ن در زمان
ببالين راحت تهون پانه سر

کړن کښته اين شير لشکر پناه
بلاشک بکام تو گڼه آسمان
بکام تو اين جهان سر بسر
بجنگ آ وری رستم داستان
ز رستم بتاب و توان برتر است
کنوی زن ژن شير فولاد چنگ
ژن مستندوی سهل هر گزمه زان
چه اعمی پکن آ و پائی بدام
فريب فلک تس فراموش گو
تهوت کيا چو باز يگر آسمان
حواله ژه چهي يم زه بيداد گر
ژه کړراچه رآس من بېگه ند
ښتن دون کړن سخت بند گران
نگهبان تهون تم بر آن پهلوا ن
مگر آ سو از عقل بي بهره در

ٻهم يم جهيه ګيميت ستمګارڱان
ستمګارني حضرتِ کراد ګره
سبک ګو سو بيدار از خواب ناز
يه تم بو زمُت بو ز سلطان دين
براهيمني دلبنس اي محترم
بزرګان ڈون چالو ګرزه ګر دراه
کلامه تهند آسنه بيفروغ
جګر ګوشه مصطفی باليقين
زمين فلک پايه کره بلا
تنزتشنګي و نکلنس پاد کره
سو جهوي سانو مولا جهه اس تس غلام
مګر آسو بو زان حاجب سعه خواب
ٻين زره جهين قلب تم برعيار
ڈين تم مه دشمن ګره هم مصطفی
با عداي حيدر تبرا عيان

نخون شمال بسته کرهتن ميان
به تيغ شماتر اوه فوراً پهتر
کرُن تم براهيم آګه زرا ز
ونُن تم ابا مهتر امسلمين
بلاشک لبو اسِ هائي زغم
دوباره زه ون کياڑه بوزت رشاه
جهوتا صبح صادق برئ انز دروغ
خبردار چهي ز آسمان و زمين
زمينش سٹهاتهند ز عرش علا
زه اُشس ها دار زديده فرياد کره
فدالتس بٹهن سانو جان والسلام
سبک ګو سو بيدار از اضطراب
بر وشيس سپُن زنګني رد اشکار
شکايت کرم ما بره وز جزا
کرن اسو تعريف مختار يان

سزاوار مردان جنگ و ستیز
اُنّ در زمان خنجر و تیغ تیز

براهیمی دپوره ای نیکنام
بمختار فرخ نه میانی سلام

وفا یدکرم عمر ناپایدار
بو کره اززمین گوشتن افتخار

وگرشته پینوس به تیغ جفا
چه درروز محشر ملاقات ما

برائی جگره گوشگان رسول
اگرچه گرته هم سر مه تهاوم قبول

براهیمنی لس دعاکړه بیش
پین وت ړئن برهنه بابا زخویش

ز مردم میس آسه حشیم قبول
گرهین خاک درگاه آل رسول

داستان

بنام خداوند عالم زبان
به بحر حکایت سپین درفشان

ززندان براهیم بلیه رستگار
گواز دست آن حاجب نامدار

سوه حاجب گوازندگی نا امید
که گویا تم اندر نظر مرگ دید

امید تره رحم بینه زکس
یغیر از جهاندار و داد رس

گذشت ساعتاه کړه افغان بلند
که شیر دلاور رها گوه زبند

سرپاسبانان تهی گوز هوش
سواران جنگی سپین در فروش

۴۶

کرین عامرن کریک ایدسگال
ٿه کر فکر جان ترا داین قتیل و قال

بو کره هن سوون کشته کنهه چهو منهه سود
دعا کر ٿمی لین مه از خویشن بود

مه دپوم بزندان تهون سگمان
بفردا ٿه مارن وجهن هردمان

مگریم چهه کرم ٿ چنین پرّ دلی
سو بیشک چهو از دوستان علی

مه زانوم براهیم تس آسو یار
ز زندان غم سوی کرن رستگار

ندیم ستم پیشه آنوک به پیش
دپن تس که اید اشمن جانخویش

کهوڙک نه ٿه از من براهیم پیل
ز زندان ٿه کرهن رها بید عل

مه آسوم گمان چهوک ٿه ز دوستان
در آخر غلط بوم در دل گمان

ون کنهه گلشن دمهر چهنه چان حالے
نگر خارتر اون با آتش سرای

زگفتار خود هم ودن زار زار
ستهاپیش عامر سرا بل نار

زسوگند و زاری امتس لبونه سود
گواز هوش ولی قت خموشی نمود

وتهت آ وسرکرده فوجشام
اههس منزرٽت تیغ از خشم تام

دتن ضرب شمشیر بر گردنش
که ده گام گو دور سر از تنش

زغم گو دل آسوده سوی اندکی
سگی کشته گو در زمان از سگے

سو عامرسین فارغ از کار او
روان گو سو با لشکر کینه جو

ہنگہ میان کہتہ بوزہ مک ایدلیر
براھیمنی دپوتس ای نیکخواہ
زہ یدوی گرتہ مک گرتہ بنام خدا
پسر عم طلحہ گو اندر زمان
براھیمنی اگنڈ ہمت کمر
سیٹن تن سر آفتاب تموز
درختاہ براھیمس اندر نظر
مگر بوہ ہما سوی باقبال و بخت
زبس کثرت شاخ برگ شجر
تیھے پاڈھہ از روزاکپاس گو
درآہن ہمس تن نہان پا بسر
یہوی آولادن بزیر درخت
زبالا براھیمنی کرہ نظر
بفتح و ظفر گو سو امید وار
خبر دار گو عامر کینہ جو

درین دمہ یک راہ صحرا بگیر
بلاشک گو آوارہ ٹیس دلو زراہ
ڈلوینہ چھوینہ ہرگز از رہ مرا
براہ بیابان و صحرا روان
ہمس طالع خویش بود نظر
بداماں از بیابان روز
سیٹن گوروان تیتوبل نامور
کلس ٹپ سو کہتو چون سکندر
ایون کا نہتہ چیز بونہ اندر نظر
زصحرا سواراہ پدیدار گو
وزان چوندل مشرکان در سقر
خبر کہنہ ببینہ زبر گشتہ بخت
وہیٹن ہم بیا عامر کینہ ور
تیھر و تہو سو از نخل با برگ و بار
براھیم گو جلد بر جنگ او

سین وطن [illegible]
چون [illegible] ایسی استمو [illegible]
ز خیال [illegible] ونن ستهیس [illegible]
[illegible] اونا مدار کرون رنن [illegible]
خبر [illegible] جان [illegible] دلان
چهو [illegible] سین [illegible]

بدبنال آتس آی کهنه شیر نر	نشا ناه لبوکنه ازان نامور
بجواری کرن ام ستمگار خوار	ستهاکشته کرتم دران رهگذار
چهلوک دست یکبار از تخت و تاج	بجز بازگشتن پچهوکنه علاج
براهیم گوسالم از فوج شام	یکوفه یکپن گوستهاشاد کام
محافظ امیس آسه رب الجلیل	لمس نار گلزار گره چون خلیل

داستان

بیا ای سخن سنج بار ای هوش	بگفتار گوینده ون تها و گوش
ز احوال مختار کڈ ون نوا	دل خسته چهو سج کرین انر دوا
ز هجر بن مالک نامدار	سو مختار لشکر سین دلفگار
شب تیره بله پهلوان بی سپاه	روان گو سوی عامر کینه خواه
خبردار کا نهه گونه از حال او	بهمراه آتس آسو اقبال او
چو از باختر در اون مهر آفتاب	سین روشنی شاهد آفتاب
بدرگاه مختار فرخنده جاه	سین جمع یکدم سراسر سپاه
کرن آسو مختار هر سو نظر	نگرو اتنا اشتر نامور

[illegible]
براهیم [illegible]
[illegible] عامر [illegible]
خبر [illegible] اندر خیال
[illegible]

فدا حافظ و یار [illegible] مصطفی
براهیم مالک بدست عدا
[illegible] مختار [illegible] سخن
[illegible]

[illegible]
[illegible] نامدار [illegible]
[illegible]

بخون ربحین سخن سنج مختار سو
زشادی کرن کربیک توی پیاده
سر نیزه پیهو ز راه
وچهت گو سها خوش بن نامور

روان واره مختار زنی کر نظر
کرن فتح نو بیه بلند آسمان
ای بهستان یا علی ور زبان
پیش اگی سوار از صحرا عیان
براهیم و ختی بدو در میان

علم همسر چرخ دوّاره گو
زکو فه روان گو سپهدار دین
نهان گو سو میدان چو هفتم زمین
وچهن آسه مختار کر گرد راه
سپاهان مختار گی شادمان
منادی یه لشکر کرک سر بسر
خداین من کوس غم کرنه شاد
پیهر وتهو سو مختار از باد پا
براهیمنی وچهو سپهدار دین
سر کینه جو عامر بدگمان
دلیس توه مختار ای پهلوان
کرت کار از لیس ثه هرگز بیاد
مرلش ون تره یره دشمن بدگمان
براهیمنی ون سراسر خبر
سپئون در تعجب سپهدار دین

نشان قیامت پدیدار گو
چو طوفان پکن گو بصحرا و کین
زچشم ملک از سواران دین
نمایان براهیم گو هیچو ماه
زشادی تو ونگ شو ز تا آسمان
همی واتو سردار نصرت اثر
غلام غلامان زین العباد
کرن سجده شکر سوئی خدا
پیاده پیهر وتهو سو از اسپ و زین
تهون پیش مختار اندر زمان
همیشه خدا تهاونی در امان
چهونه بالکل از ستم و کیقباد
لبوت کتهکنن دست ای پهلوان
ز آغاز و انجام لتس سربسر
کرن یاد نام جهان آفرین

۵۰

چو از تابش مہر زرین نگار | زمین تفتہ گیہ گو ہوا ہچو نار
بان نیستان ونی تا بچند | مہ ہو آتش عطش در بند بند
رسید از دویدن بلب جان من | پی آب گو سینہ بریان من
قضا را وچہوم ناگہ چشماہ زدور | متوک آب بو سرد از بس سرور
بو واتس بران چشمہ غلطان دو | کرم ساغر خویش از آب پر
ازان چشمہ یلہ چہوم سوی آب صاف | لبم زندہ گانی بلا اختلاف
دل آسودہ گوس از غم تر کتاز | بیکبارہ گی بیوس زخواب ناز
دس منز کرن فکر آسوس کستھاہ | سوئی کوفہ کرہ از شبس قطع راہ
مگر ساعتاہ اک آرام و خواب | بو کرہ سایبان میانو چہوم آفتاب
بو در دل یمی فکرہ آسوس کران | بنا گاہ پین تیرہ گرداہ عیان
ازان گرد گو اک سواراہ عیان | بصحرا تزلزل اسین بیگمان
سوڈیشت مرہ و دمنہ ہوش و قرار | ستھاہ گوس از نیش غم دلفگار
مرہ لوزمنہ از زندگانی امید | سین لرزہ در دل مہ چون برگ بید
نہنگاہ گمت تشنہ از بہر آب | چو ماہی دس گو مہ آتش کباب
سو سگ ترشہ بات گمتو آسو تنگ | مرہ پٹ کہنہ کرن نخیالاہ بجنگ

یهوی بو بد اندیش بد روزگار — سو بڈ دشمن شیر پروردگار
دپن تم یله عامر بدسگال — بجنگ یه اهیم فرخنده فال
روان گو سو با پر دلان پیل مست — براهیم مالک املینا بدست
موکل مه تهاون چنین دیوزاد — بلائی جهان معدن بدنژاد
برکوه بیوه هٹن بو همچون پلنگ — کڈم تیغ کین پن نه دندان لنگ
چو شاهین بجونش مه تهاوم نظر — چو کبک دری چهوس اس بیخطر
یه دشمن مگر آسو در اضطراب — کرن فکر بو ناگهان پیو بخواب
مه گو بخت بیدار خود رهنما — بخنجر مه کرمس سر از تن جدا
مه کهوڑ کهنه ڈه از تیره رویان شام — نیر کڈ ڈه شمشیر کین از نیام
جهان گو بکام محبان دین — ڈه لشکر نیر کڈ بزین بر نشین
سپا ستمگر گمت خسته خوار — بفتح و ظفر روز امیدوار
به تیغ هلالی چو ماه تمام — نیر کڈ ڈه شمشیر کین از نیام
قضا و قدر همعنان یار چهی — سر دشمنان زیب بازار چهی
بزین کیا ڈه ایستاده چهوک زود — ڈه لشکر هتهن گر ڈه لیک فن ظفر
قضا و قدر همعنان چهی ڈه یار — ڈه بر دشمنان سخت کرتار ما

زمینش گرز هن لخته لخته جگر — ایون یوس خون یلان در نظر

بپرواز نیرن خدنگ از کمان — عقاب اجل بو وُڈن بیگمان

ز گرد سیه شب گو مثت بو جهان — ستاره گمت غیب روشن سنان

یکین آسو دریای خون بزمین — زه و چیه واده این بارش ابرکین

کهن خانهٔ آسمان زن بپا — د پوک نن وست پیوه زیل وغا

کماندار پُر دلان بی چنان — پُر از خون سپین دامن آسمان

ز بس کشته پی اک اکس پٹ چو کوه — ز رفتن گرز هن بی سواران ستوه

ز خون موجزن گو چه دریا زمین — برنگ حنا گوه په چرخ برین

زمین بی کرن خنده بر برگ گل — ز خون آسمان گو متن جام مل

گمت آس فولاد پوش از ستیز — نهنگان سر چشمهٔ تیغ تیز

وی کیاه بو از دست مردان دین — سپین کشته کیتاه در آندشت کین

ز نعل سمندان پرخاشگر — سوگا و زمین پیوه ز سر سام گر

گمز نیرت از شو اسپ و سوار — عنان خرد از کف کارزار

ز دل وی دی عقل با دشمنان — بآتش نیون خار و خس که چو جان

زباد سحر زن چو شمع نزار — دل لشکر شام گو بقرار

٥٣

دلستان

ازان می گرت هم چو شیرین زبان
زگفتار پیشینیان یادگار
چه عبد الملک پور مروان خبر
رٹن تم غم عامر و هم سپاه
زنخوت گوه از جا نخود نا امید
لکهون نامه سوئی عبید زیاد
مدد تم منگن از عبید لعین
سبک آ نیاؤن سو در ملک شام
سپهدار تم کرنه اندر زمان
وزینو سو مختار فرزانه خه
جهان گو بکام دل مسلمین
بهر شهر تم حاکماه حکمران
شب و روز مختار سند کار و بار
غرض آسو س از دشمنان کین خویش
رضائی شه دین حسین علی رض

گرت ٹن چهوم مړون بر دیر وستان
رقم رود بر صفحهٔ روزگار
بن گشته گو عامر بد گهر
گرفتار غم گو بصد درد و آه
سیٹن سخت لرزان بمانند بید
ز مختاریان گوسن بالکل عناد
بهوی آسو سر کردهٔ اهل کین
بلا جوی بدگوهر و بد لگام
سو مردود بر لشکر شامیان
سیٹن فارغ از عامر کینه جو
سیٹن گرم بازار اهل الیقین
کرن از پی عدل و احسان روان
رٹن آسو رونق چه خورم بهار
کرٹن ته کرن تازه آئین خویش
غرض آسو س از مردی پر دلی

بمختار کو حرفِ یاران پسند … سٹھا خوش سیئن سرور ارجمند
بزور و زر و مردمی گو عزیز … چه ور چشم دشمن چه اهل تمیز
ٿهئُ پر اٿهن تخل بدخواه دین … بسر پنجهٔ عقل و رائی گزین
سنان عمر سعد وشوی بدام … ابن ته سو شمر لعین کرنه رام
ڈرن پهلوانن بر خویش جای … کرن تم نظر دور از عقل و رای
زکوفه سراسر چه پیر و جوان … بعدل و کرم تم کرن شادمان
مگر پور اشعث محمد بنام … سو بو دشمن جان خیر الانام
بموصل زمین آسو فرمانروا … بفرمان مصعب عدو خدا
لکهون نامه مختار ان اندر زمان … پس از نام پاک خدائی جهان
که ای پور اشعث محمد بنام … خداین مه دتو فتح بر فوج شام
قسم از محمد مه چهوم روزگار … مه رٿن چهونه کینه سیتن سو یار
سپاه عرب جهم مه اندر پناه … سرکشان میان چهی چاکراه
اگرچه گرٿهی تخت و تاج ایدلیر … بجلدی ز موصل ره کوفه گیر
تهون چشم نیکی ز پور زبیر … یه گو نارهٔ نشه تهاون امید خیر
ته ون ایدلاور دیرین چند سال … تمس نش و جهتو کیا بغیر از ملال

کرن کبر ونخوت ژہ گرژہینہ جان — گرژہ ہکٹی ای پشیمان مگر بعد ازان

خبر چھی زمختار جنگ آزما — ژہ چھوی وچھوہ من پیشتر بارہا

کہست گومت از آسمانے چھوی سرش — کرن ناز اقبال از افسرش

تمس نشس چھوہ نہ کوفہ وشام غیر — چھوہ نہ پور مروان پوہ ر زبیر

گرژہ ہی مہتری یدژہ ای کاہچھوہ — مہ آن بی ادب بر زبان نام او

بگفتار بیہودہ کیا چھوہ کار — غرض ساتہ چھوی زینت روزگار

دیون پیچ چھوک از حسد ہمچو مار — یہ کاغذ پرت سر بحکمش درآر

کہ چون پوہ ر شعث شنید انخبر — خیال بزرگی تمس پیوہ زسر

در اتش سوہ گو شعلہ زن ہمچو زر — بفرمان بری بستہ کرتم کمر

تہہر وتہو سوار اسپ بغض وعناد — کرن در جواب اسیر لب کشاد

سو مختار چھوی مرد با عز وجاہ — چھوہ لایق بہ تخت ونگین وکلاہ

ولیکن کہوژ رن چھوس بعہ از کین او — چھوہ ما میا نوہ آئین آئین او

زہنگامہ کربلا بی سخن — عداوت سو کرہ آشکارا بمن

مہ چھوہ منہ ز مختار بیہ کینہ تہ غم — بلطف وسخاوت چھوہ عالی ہمم

دپس عبدالرحمانی تس چرا — گمت چھوک باین درد وغم مبتلا

دراول کرن حجت جہ داو
تیہی پاٹ باپور اشعث روان
تیھے پاٹھ باپور اشعث خطاب
ژہ ہرگز مہ رٹ مہر واخلاص یم انغر
فراجاہ کرن ایس جیہو لازم ادا
ازینجا یگہ آخر سال دراکی
حسابن پہٹھن گڑہ مہ ہرگز برنج
وہس تو زمردو درب ودو
کہو زن جہو سنہ از فتنہ انگیختن
ہم ایدر دگر بار ہمہ وان خراج
نیوشندہ نی تش تن نہ جواب
بموصل دل آزردہ گو سوی روان
خبرداری حملہ خورد و کلان
نجوتش تو کمر لستہ تنگ
سبک وارایہ لشکر بمانند سیل

درشتی کرن شو بہ ابتدا
ون تم کہ المہتر پہلوان
کرن تم کہ المہتر کامیاب
دہ واپس یہ کنیز راہ زہ لش مال اسانو
سو ہیہ یس بنی سانو فرمانروا
اسی پٹ مگر حاکماہ واتہ بیاک
عدالت کرن بہتر از مال و گنج
ازین گفتگو ون مہ کیا جیہوی ژہ سود
مہ ہیم عمر کر مژ نخو نرہ یختن
تو ہی لنتش جیہو بیشک تہندی علاج
وہت گو سو بیچارہ از بس شتاب
تمس منتظر آس پیرو جوان
کہ از پور اشعث غا گو عیان
زہی بخت و بیدار ہم نام و ننگ
زموصل تمی مردمان خیل خیل

خبر واز مختار رس آمد ز راه — مگر پور اشعث بجال تباه
سوزن برونهه کهه زن ز ابن احتیاد — تمی آس با عقل و رای گزین
بکوفائن سوی بصد عزّ و شان — وچهن تت اندر مقصد خود عیان
بجهه دو کرم دل لتند گرنه زام — لتند کار از پختگی کرنه خام
اگرچه گلس چهینه نسبت بخار — پین چهو سنهر گرنه ژلن زه زخار
یه معنی گرته هن لی هر از نار و نور — گهی صلح آسن گهی کین ضرور
ز آتش کهون جوش آب آشکار — گرته هن شمع مومی توی شعله وار
نداوی خدا از ه بدشمن امان — اگر آسهینه نکو دون امان

داستان

مه از حاکم ملک معنی بکوش — یه کهته یادتهاوم مه از اهل هوش
بلیه ز انوه مختاره نی گوه بدام — سیر ابن اشعث محمد بنام
تهون تاج فرماندهی تم بسر — بتسخیر موصل گنڈائن تم کمر
کرن تم براهیم آگه ز راز — دیٔن لتس که ای مهتر سرفراز
غرض چهوم لفضل خدائی جهان — امیر اه بموصل کرن حکمران

زموصل بناچاره گی گنډنه رخت
تبکریت گوه دیو برگشته بخت

بمختار از عزم ابن زیاد
نکهن هم خبر از حصین نیز داد

تبکریت ونکن پریشان بوچهوس
زبس درد محتاج درمان بوچهوه

مه کنهه چهومنه طاقت بجنگ حصین
کجا شیشه با سنگ خارا بکین

اگر سو زه هم لشکر کینه جو
بلاشک بوکره عزم پیکار او

زلن میانو یډوی گرځهی ناصواب
بوگرځه از در دولتت کامیاب

غرض چهوم نه از موصل غیر جاه
بجز آستانت مه چهومنه پناه

سو مکتوب مضمون بدخواه دین
سپهدار دین گو شاه دلحزین

کړن بایزید انس تم بیان
مه از دست گوه موصل اندر زمان

بجنگ حصین ژری قدم رنجه کړ
کړن کشته سوی دشمن بدگهر

زجنگ آوران نامور شش هزار
نه ستین مه کړ فکر آن نابکار

بحصن حصین چهوی اتړن یا یقین
نرکډ ژه لشکر بزین برنشین

بموصل ژه چهوک از که پټهه حکمران
قوه یدل ژه هو کا نهه چهونه د رجهان

بجا آئینه گر در آید عدو
گرځهی زهره لس آب از روی تو

گو از بیم تیغت به برج کمال
زمین گیه گلت ماه تابان هلال

پدانش جوان چهوی بتدبیر پیر
بمدحش پرېډانس لب کشاد
نمس کرنه تعریف دانشوری
هم ازمردمی پر دلی بیگمان
بمختار ونوتم سراسر پیام
ونن آسو هر دم پرېډانس
زهی طالع بخت بیدار من
ونن ای کرن البته محکم میان
زکوفه نبر گو بعزم ستیز
زهجر نه پیدانس خو نروان
سټها مهربان آسو بر مسلمین
بره احیم و مختار فرخنده خو
لبایاط بیله وانو آن پهلوان
تسند روی گو سرخ مانند نار
زسایاط گو باسپه همچنان

چهو از مردمی درجهان بی نظیر
زورقا سټهاد استان کرنیاد
هم از پاکی و هم زبان آوری
چهونه کاهته همتا امس درجهان
سپهدار دین گوسټهاه شادکام
ون کهنه چهومنه پروامه ازهیچ کس
که ورقا یغات سپنن یار من
پکن دراو بر جنگ بدگوهران
چهونه جان اندر میان تیغ تیز
گو از چشمه دیده مردم عیان
حواله کرک سوی بجان آفرین
پکن بی دو فرسنگ همراه او
زبیماری تب سپنن ناتوان
زبس گرمی تب گو از اختیار
بعکره دل پر الم پهلوان

سپاہو کرک د زخدیشہ مقام	تہو کہ مرکبن بند زین و لگام
نکہ اس غمگین ز حال یزید	بموصل گزرہ ہن کینہ طاقت ندید
اگر نیک و بد آید در روزگار	تہ ژہن تراوتھن سرلبسر غم مدار

داستان

بدینگونہ قوال راز سخن	ترنم کران چہوی درین انجمن
بلہ واژ ابن زیاد سں خبر	یزید اس آوبستہ کمر
زفکرہ حصین زار و بیچارہ گو	بحشمش جہان سربسر تار گو
سو ابن محارق ربیعہ بنام	مقرر سپن سوی ابا فوج شام
دپن لس کہ ایا مور پہلوان	سپاہ ہت بموصل ژہ گزرہ درمان
مبادا حصین ہمیز از یزید	گزرہی تنگ و عاجز ز فوج شدید
زہ کرا بر دم تیغ آتش فشان	ببار آتش مرگ بر کوفیان
نہ تراون ژہ زندہ یزید اس	ہم از فکرہ رتامہ موکلاوس
تی لحظہ ہت لشکر نا مجہ	ربیعہ روان گو بفرمان او
سپن ہمچو سیماب پُر اضطراب	سو لشکرہ ستھن گوشتا با شتاب

ڈہ از رفاہ زیاں چھوی کہیا ڈہ قدر و جاہ
پہتر ڈہ چھو کی بنگ ینت سٹھو
ڈہ چھو تیر کرن جنگ ای پہلوان
بیو تا شمن زندہ چھو یں پہلوان
آن مومن کیاں ذہ چھو کی بر کارزار
کرسی کر یک ورفقاں اینا مراد
بوون ہزہ ہر جنگ ابن شمنان
ملک کہ نقصان و خود و کیان

مہ ستیتن ڈہ ون آگ بر کارزار — ڈہ پانی ڈہنت و ڈہنہ بچو شند زار
ہزبرم زدو بہ مہ کہنہ چہو منہ باک — مہ نش چہوی ربیعہ چہ بکمشت خاک
زموصل مہ کہنہ چہو ینہ دردل خیال — مگر دشمنن چہوم مہ آخن زوال
اگر زندہ تھاوم مہ جان آفرین — اکہاہ زندہ تھاونہ از شرکین
ڈہ کس مر دچہوک ایسگ بد نژاد — ہوس چہوم کرن جنگ ابن زیاد
مگر قاصدن بوزنیلہ این کلام — مشت گیہ زبان آوری نس تمام
جگر دتس از آتش فکر خام — روان گو برہ مہتر فوج شام
زگفتار ابن انس در زمان — کرن پیش پوہ محارق بیان
ربیعہ ز اسلام بوہ بر کنار — کرن تم کمر بستہ بہ کارزار
چہ مار بریدہ دم از فکر کین — دیون تا سحر آسوہ ڈہر ڈھہ بر زمین
یلہ صبحنس نن سپین آفتاب — زل از رفزن دیدہ ہا در خواب
دل کینہ ور گرم پیگار گو — زخواب گران فتنہ بیدار گو
ربیعہ گرس کہتو زبس خشم و کین — دلیران کہست بیٹھ ساری بر زین
ربیعہ ستمگر بفوج لعین — نبرد رای ساری بمیدان کین
یزیدانس گرچہ بیمار آسو — ولیکن مہیا بہ پیگار آسو

خدا حافظ و مصطفی بھوی ذہ یار

٦٢

چوبشک کلید دِ مرگ تیر
بچہ ہنگامۂ رزم وکین گرم گو
ہی ترکش پہلوانان گی تیر
نقیب قضا خیرہ گو آشکار
روان گو سو ورقا بناورد گاہ
غبارہش واتو بر آسمان
بجولان اِن اشتر راہوار
مقابل تمس دراو از فوج شام
سرو گردنش بہ تر از عاد آسو
سبک ورقا رن گر گڈن تیز ترہ
بہ نیزہ بضرب تحنستین ز زین
سین استخوان تمس لوتیا
ز فوج ستمگر دویم اک سوار
تمس ناو بوقیس جنگ آ زما
بنفرین ورقا موژ رتم زبان

کڈن جان فوراً ز برناو پیر
کماہنا بچنگ یلان نرم گو
عقاب بلا ز آشیان گشت سیر
دلیرن دیون ناد برکارزار
ز اعدای حیدر حسین کینہ خواہ
زبیمش سپہر برین گو نہان
فروزان کرن آتش کارزار
دلیرہ عمر ابن مسلم بنام
بتن سنگدل کوہ فولاد آسو
وچین تم بمیدان یل کینہ ور
تولن تہدتن دار تہن بر زمین
مگر لگوا چین آسمانس حبلا
بمیدان دمان دراو مانند نار
دمندہ ستیزندہ چون اژدہا
تسند کینہ در دل تمس بو نہان

بہ بیہودہ گوئی مہ کہنہ چھوہ مینہ کار
ژہ یک بر ونہ پہن ضرب تیغم تیز
ونن فی گڈن تیغ تیز از کمر
یل شیردل استم نامور
وست پیوسہ بدخواہ دین کینہ چار
زورفا سپن کشتہ اعدای دین
زشادی سپن شور در مسلمین
ربیعہ گوہ ازجان خود نا امید
دپن تم لعبد اللہ کینہ جو
بلاشک یہ گو عیب در روزگار
دپن تورہ عبد اللّٰہن ہر زنگ
چھوہ نہ کینہ طاقت درین روزگار
گرہ ہن برسرجنگ این نامدار
دپن تم سپاہ ہت ژہ گڑہ دررن
روان گو ستمگر پی کارزار

ستہہا لاف دن چھم گرشن ننگ وعار
کرن ون ہیٹ شش جہت آفرین
مگر چارن رٹ کلس ہیٹ سپر
بیکضرب تراون ستمگر پتھر
کوسن ہیٹ کوہ زن ببالای خاک
قضا و قدرس کرن آفرین
سپن فوج شامی ستہاہ دل حزین
کہ از زندہ گانی ژٹن تم امید
زورفا ژہ موکلاو ہم ای تند خوہ
اکس سیت جنگن ہزاران ہزار
مگر یا نہ شوبی ژہ بیرن بجنگ
ہمراہ ورقا کرن کارزار
چھوہ نہ چارہ جز لشکرپی شمار
عداوت مہ کر بہ سر وجان من
میدان کین سیت ہت یکہزار

64

چھاپ غلام محمد نور محمد

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللّٰهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُم

کتاب ہٰذا

مُختار نامہ

یعنی

جنگِ مُختار

جسمیں معرکہ کربلا کے بعد کے حالات مختار وغیرہ کے جنگی کارنامے بیان کئے گئے ہیں۔

جلد ششم

مصنفہ سید مظفر شاہ صاحب کریری

ابن سید امیر شاہ صاحب کریری مصنف سام نامہ خاور نامہ جنگ امام حنف وغیرہ

حسب فرمائش

غلام محمد نور محمد تاجران کتب مہاراج بازار گنجبازار سرینگر

[شاخ] مائسمہ بازار امیراکدل سرینگر کشمیر

طبع گردید

بسم اللہ الرحمن الرحیم

مختارنامہ حصۂ ششم

ستھا ہمیتن آس بیدست و پا — ستھا ہن گمت سر زتن بی جدا

بسر بعضین بو ہوائی ستیز — کرن چارہ جوئی کہنہ از ضرب تیز

وچہت حال این خاکیان آفتاب — ژلن جلد گو از جہان خراب

سیاہن سوئی خواب خورگو نیاز — ازان رزمگاہ گی سوئی دیر باز

بجا روز شرم دلیران شام — وگرنہ تہنز کوم گرژہ ہی تمام

زدہ تن اکھا یدسین رستگار — سو از زخمہای گران بونگار

زمختاریان کشتہ اک ہتسوار — شہادت لبت گی بدار القرار

داستان

نبرد او دارای خورشید روز — دتن سکۂ بر نقرۂ خام روز

سپن دور گرد غم از روزگار — پریشان سپن لشکر زنگبار

ربیعہ گو از زندہ گی ناامید — زخ مرگ ز آئینہ وچہوتم پدید

ربیعہ چھو کیاہ مرد اندر زمین
دیوان خوف چھوم از عبید زیاد
یہ بیگانہ ہرگز گنہ ہین چھو سنہ یار
اگھا زندہ یڈ روزہ از فوج شام
ربیعین یہ پیغام بوزاز رسول
بناچار آخر گنڈن تم کمر
گڈن تم لشکر بمیدان کین
روان آو ورقاز سوئید گر
بافغان کرہ گوہ ز بانگ نفیر
بیکدم لیا رویین کرہ راست
سپاہ دو لشکر بدشت مصاف
سپین کر یک ازنای خالی دردن
ز شور سمندان زور یلان
گڈن ابن قاسم عمر ئیس بنام
دپن تم بو ازقیس چھو ین یادگار

لسند کیا چھو طاقت تن انسچن
چھو تس دست وشمشیر من واہ یاد
گرہ یکینہ تزہ از تیغ من رستگار
مہ تتو تام چھوم خواب خوردن حرام
زپیغام خود گو سو از حد ملول
گوہ آمادہ بر جنگ سوی بدگہر
مرتب کرن تم تیار وہمین
پئی جنگ بدگوہر کینہ ور
بوہ ڈت گو زہیبت دل چرخ پیر
ز چاوش چپ و راست فریاد خواست
گڈت لو دسر ہمسر کوہ قاف
سوئی پہلوانان کہ جویای خون
زہیبت میان تم سپین آسمان
بمیدان نبرد راوا از فوج شام
بہودی چھوئیس عرف در روزگار

ربعین تللی سپین از سپاه
روان گو بمیدان آهنگ جنگ
بمیدان یایه والو سوی کینه ور
بو چهوس چالو تیر قضا پیش آ
ازان پس روان گو بمیدان جنگ
خدا گوی ثه راضی نبی گوی ته شاد
ثه گرته فیرت اشیر په وردگا
بناچار شعر دلاور زدشت
ربعین بو رتاده پوای صف شکن
ثه ونکن مه ستین دلیری مه کر
مه چهوک پیر ثه ناون ثه اشیر ثه شیر
کرس خنده ورقارن اینا موله
ثه چهوک دشمن حید رنامدار
ربعین سپین دم گفتار او
زبس خشم کهارون گره بر جبین

بیکدم گندن رست ابرتن سلاح
لمت آنو موتن بکام نهنگ
سبک ورتقارن کریک کر سخت تیر
بو آسی بیکدم نگهدار پا
دپن شعر سی اید لاور پلنگ
همیشه ثه خوش آس انخوش بهنا
مه چهوم بار بیعه کرن کارزار
سوهی لشکر خو شتین باگشت ز
بلا شک ثه چهوک دشمن جان
ثه چهوک لهو ثه باشیر شیری مه کر
ون ثه سن تراوتهن کین ثه خوش گیر
مه چهوک واره معلوم ایید سیر
گمت رو سیاه چهوی ثه ای بکار
پین مرگ وچهو تم به پیگار او
سبکتر گدن از کمر تیغ کین

۵

ازان پهلوانان اکهاه درنظر
که از چشمه هایی نزه هر کران
سر خود پوشان با جاه آب
کمند افگن بوزبانگ جرس
بر تیغ هلالی چه ماه تمام
پراکنده گو فوج اهل عناد
گژهن گشته پله مهتر جنگ جه
چهوآسن سپاهن بدشت مصاف
بفتح وظفر گو سپهدار دین
یزیدس و چهونه بیمار روار
روان کرنه از دیده دریایی آب
کرن کریکس السعادت نشان
ربیعه پئن گشته ازدست من
چهو آواز ورقاس گو کنن
ازین خوشخبر تازه سپنوم روان

ایون بونه جز نیزه اندر جگر
گژهن نیر نفس جان شیرین روان
ایون درنظر بو نخون چون حباب
گلو بند گو مُت زتا نفس
ژٹن آسو ورقاصف اهل شام
زمیدان چه خاکستر از تند باد
چهه کر پایداری کرن فوج او
چه رویی زمین پشت با کوه قاف
سوئی ڈیڑ از فضل جان آفرین
زقید جهان دل گمت رستگار
برائی گرامی گُهر چون سحاب
زورقا ژه بو زیک سخن ایز مان
سراسر کرم خوارسی انجمن
تبسم کرن تس ونن این سخن
ازین مژده آسان گژهم قبض جان

حذر کر ذرہ از گردش چرخ پیر
قوی کر گڈن پشت از مسلمین
پرت نامہ ورقای فرخندہ فر
نکوفہ روان گو سپہ پرت تمام

ذرہ کتھہ بو زمیانی رہ کوفہ گیر
پس انگہ نبر نیز بر جنگ و کین
فرزُن نہ ز قول عمر کنہتہ سر
سخن مختصر داستان گو تمام

داستان

خردمند استاد فرخندہ فر
چہ ورقا بمختار فرخ نژاد
پیٔ جنگ جوئی گنڈن تم کمر
سپُن حکم مختار فرخندہ جاہ
دپُن تس بیدخواہ شیر خدا
ذرہ چھوی زور قوت بہ پشت پدر
جگر گوشہ مالک اشتری
مہ یہ ساس چھم مرد جنگ آزمای
ازین نامداران خنجر گذار

ونن اندرین داستان چھو خبر
بیان کر نہ عزم عبید زیاد
کرُن جمع تم فوج بیداد گر
بسوئی براہیم لشکر پناہ
پیٔ کینہ جوئی گرہ ہن چھو روا
بلا شک ژ ٹک تزی زبد خواہ سر
بمردان جنگی ذرہ چھی سروری
تمی چھی محبان شیر خدای
ذرہ تھاو کمہ شن بانز ہیت از سوار

بیاد خدا یا گرشنہ یدر زبان
سکھ پیمھ سنج پتھ چھی ب آسمان
بہ تن تن سٹھ مر سی صحن و بیان زمان

سراسر بداندیش خیر الانام
اِن پالنسی لشش بخلق تمام

عدوی چہ شمر آن بداندیش دین
عمر ابن سعد سنان بالیقین

سو نافع سو خولی سو شیث لعین
سراسر بداندیش احباب دین

سو لیس ابن اشعث ستیزندہ دیو
یلا یاہ سو بڈ معدن مکر و ریو

زہر یک ہتھن تم سپاہ گران
دل آسودہ گو وارہ از فکر شان

ہزار و دو صد مرد خنجر گذار
مہ لبو زم تہند آی اندر شمار

براھیم مالک یل شیر جنگ
سپن پانہ مشغول سامان جنگ

بہ تیغ و سپر پرت اکس لع نیا ر
دتن لتس قوی گوب مامان ساز

زر و سیم تھاو نہ از کس دریغ
ونن کیاہ چھو از خنجر و اسپ و تیغ

براھیم مالک یل نامور
گنڈت دراو بر جنگ دشمن کمر

سو خون تشنہ از کوفہ بہر مصاف
نبر دراو مانند تیغ از غلاف

پکن ہمعنان لتس قضا و قدر
زنصرت ہمس سایبان بو لسبر

سپہ سر بسر لتس پکن ہم رکاب
ستارن اندر بو سو ماہتاب

ونن آسو مختار نصرت قرین
حوالہ تہ کرمک بجان آفرین

زفضل خدا چھوم سٹھاہ اعتماد
لبک ٹی ظفر بر عبید زیاد

کلہ زندہ نامہ ولیس چھنین جیر
سسران چھوی امیرن
نن شمن سعد حصہ یاب
براھیمہ عبید زیاد
بر جنگی سعد
بیش فتح گزار
سپھی خنجر
زہ لیران لعین
زہ ساس سگان لعین
سکھ جمع چنین
غنیمت شمر زالعدو وقت بین

۷

زنار حسد سر لبرنی در زبان
پچھن شمع ستان عمر ہر زمان
سکھ گو دل ملعون
کمین از حسد سخت عمر سعد
روان گو در گرزن
وزن دین نی فتح

زیلم دی جان چھانوی بیاد
نبی فتح یلہ عبید زیاد
کمرن جنگ من بعد بی مشکلات
ملی لبک نصرت
اگر کرزہ دو درگاہ
ملی چھون دیران

دراول وی ثری بباد فنا | بیه سیت یم بی ثره درکره بلا
درآخر سوکره بغض وکین آشکارا | اگرچه کړن ونکنس چهوی مدار
نشان تهاونه کپهنه زبنیاد ما | مگروانتنه کاښه بغر یاد ما
کرئس عمرسعدنس آفرین | زمختار ردزدل مس آسوکین
کرک عهد وپیمان موددرزمان | پی قتل احبا بدین بیگمان
زاسحاق اعس مددخواه گی | پی فتنه آماده بدخواه گی
سوشب کڈموسخت دراضطراب | زبس بغض وکین سو دبیخود دخواب
گل مهر یله زیب دستار گو | سرفتنه خفته بیدار گو
کمرلبسته شیت ستمگر بکین | بدرگاه مختار گو خشمگین
نُین سوی مختار اندر زمان | دلیرن هچهن کم کرک حکمران
اگرمن کنج عزلت کرک اختیار | زه سیتین چهو نه فتنه کپهنه آشکار
تو لاکرک یڈ باین ز بیر | زه ازگنج راحت گڑ مک عمره سیر
اگردشمن آل شیرخدا | گڑ مکنه رهائی لبکنه زما
بوچهوس قاصد عمرسعدم بگو | جوابا ه سو آرسی سزاوار او
دلیُن توره مختارن ازبس یقین | زه وَن عمرسعدس زمن ایچنین

[illegible]

پس از حمد آن خالق انس و جان
که ای شیردل مهتر نامدار
بقتلم کمربسته دارمُت عمر
یه دنومت ته آسوئ تیر گونه بدل
چراغ گمانت نه شمع یقین
یک امروز و فردا کړن طی راه
بخون از خستین جلد گرته بیدرنگ
ته نته صرعت و نصرت از کردگار
کړن نامه فوراً متس کړن روان
سخنها کړن بی ز صلح و ز کین
بحکمت سوده داستانوُن بسر
یله صبحن این آفتاب تموز
روان و تهو کمربسته اهل ستم
بدرگاه مختار گم کرده راه
سیاه محبان شاه نجف

براهیمی کُن لکهن در زمان
زبازو ییو چهم سپاه استوار
گمُت یار با فوج بیداد گر
چهو دل چاپ لو آیینه بید غسل
سپیُن جلوه زن و تهو نزین برزین نشین
زتت ترن دو ین وت ته یُس ای تما
ته یه چهی جای خالی بمیدان جنگ
بجلدی دمار از ملاعین برآر
سبک پانه و تهو با سپاه گران
مگر نافع آسن چهوه سرک انگبین
هزار آفرین بر چنین نامور
کڈن سر نبر از گریبان روز
پیٔ جنگ مختاریان یک قلم
روان گوه چوپیل دمان تم سپاه
ستمگار ووی بند کره هر طرف

[illegible]

٩

داستان

[illegible]

چو مختار از عزم بد گوهران
براهیمی گو و چیت سخت حال
روان قاصدس کړ و یْن ایدلیر
مه آسوم پهوی روز اندر نظر
بجز بازگشتن مه چاره عیان
سپه ستا وان گو یل سرافراز
بله دراواز باختر آفتاب
کمر بسته بر جنگ و چه تم سپاه
پره زهین تم اکش شه از ان انجمن
ته وَن پرز احباب حید سو چپا
یه بوزت خبیثن فغان بر کشید
جهانس چو معلوم سوی بدگهر
عمر ابن سعدن مقرر براه
یزیدس خبر واژ اندر زمان
روان گو سوئی پهلوان بیدرنگ

لکهون از برای جهان پهلوان
ته اینه لبصد داستان در مقال
ونّ میانو گو نه پسندای امیر
بو آسه بس تکاسل کرن در سفر
ایون در نظر چهو منته ای پهلوان
شبا شب سو گو بره رفته باز
ز دروازه کوفه گو کامیاب
زمانی چپ و راست کر تم نگاه
ته وَن ناو از مهتر خویشتن
و یاد دشمن خاص آل عبا
ته چهیما خبر ز ابن حارث یزید
ته زانگ مّس چهو کنه بیخبر
چهو کره مُت سپاهن کرن نبد راه
براهیم یل و آلو شیر زیان
بجیله گرهی تم کمر بسته تنگ

زشمشیر مختار خنجر گذار
کړن حمله مختار نصرت قرین
تولت تیغ بر آسمان همچو ماه
بغیر از جهاندار داور رسد رس
لوائی براهیم تس در نظر
قوی گو دل و دست خنجر گذار
نبرد راو فوراً ز میدان جنگ
براهیمی لشکر کړه بیگمان
زخود و زیزید ابن حارث تمام
دماه اک تره رچه وراره پشت سپاه
بنام خداوند پست و بلند
کړن کړ یک جولان و تن بر زمین
بنام عبدالرحمن ز اهل عناد
فروشان بو از زور بازوی خو
کړان آسو نفرین نجود زیر لب

روان آسو خون وصف کارزار
گهی بر یسار و گهی بر یمین
کړن ارغوان رنگ خاک سیاه
به یکبار تس بو نه فریاد رس
گسیته یمتس بر فلک و اتو سر
نشان ظفر تم وچهن آشکار
یه نزد براهیم گو بید زنگ
خدا این تره رچه و نگ اتی این دشمنان
بیان تس کړن و پونس اهی نیکنام
بد دشمن بو گده تیغ در رزمگاه
روان گو بمیدان یل نروزمند
مبارز طلب کرنه از اهل کین
دلیرا نبرد راو مانند باد
براهیمی کن وچهت آو پیش
منگن آسو بهر رهائی سبب

ژ سنت ز سو بد گوهر کینه خواه
بجنگ آوری زه گنډن نه کمر
بمره بن منقذ تیره بد ای
د پس تم که الیسر ور انجمن
قسم چهوم گرمت شمشیر تیز
باین اژدها چهو منه هرگز مه کار
چه دید ابن اشعث نیاران ډرنگ
براهیمنی دپونس اندر زمن
ژه چهوک عهد و پیمان کن بخلاف
د پس تو ژ تم پاسخ اندر زمن
کفارت مه چهم عهد چ ای سلیتین
براهیمنی دپونس ای نابکار
ژه چهوی پیتهو عداوت ز شیر خدا
بوون واتناوت بپاداش کار
ستمگر کرن آسوون فکر جان

گریزان بلشکر گو از رزمگاه
یه عالم رها گو زبیداد گمر
سپین حکم اشعث بمیدان گراهی
ژه هرگز ایون چهویه خوش جالمن
که باپور مالک بو کره نه ستیز
ایون خوف جان چهوم مه معذور دار
بناچار گو پانه در دشت جنگ
که ایبد سیر دیو پیمان شکن
کمر بستوون دراک بهر مصاف
ژه ژمن تراوت از عهد و پیمان سخن
کرن سب شیر خدا بوالحسن
بخنجر کډی جان شومس دمار
گمت چهوک ژه غافل نه روز جزا
کرت کشته از خنجر آبدار
براهیمنی کهنه د تونس امان

۱۲

سپن سوی دار الاماره روان
در آخر ونہ پرت اکس کاروبار
لعبد اللہ کامل پاکزاد
عطا خدمت کوتوالی کرن
دپن لتس ژه چهوک مهربان یار من
کہ از دشمن حیدر نامور
بہر جا عدو شہ کر بلاست
اتھس منز لگی لیس اکھا نہ اہل نار
ترحم براعدای آل عبا
لبک راحت مرد این درد و رنج
وتھس توره دانای کامل عیار
بغیر از رضائی علی بو الحسن رضہ
یہ کینز شاه مہ چهوم حکم چانوای امیر
دنہ تی پکن گو بسوق الاواب
براعدای حیدر شمشیر تیز

در عدل بکشو در بر مردمان
سزاوار لیس بو کرن عهده دار
سو بو صاحب عدل انصاف و داد
حوالہ اتس کار عالی کرن
ژه آسوک بہر کار غمخوار من
مبادا اگر ہی کانهہ زکوفہ نبر
متن پٹ ژه چهوی حکم غارت روا ست
بلا شک مہ نش لبتہ کرهن بیار
کرک تیهہ نہ بیزار سینی خدا
بروز قیامت ہم امروز گنج
زر و سیم دنیا مہ چهومنہ بکار
ز دنیا و دین چهوبہ مقصود من
مہ تیت پٹ کرن چهیم عمل ناگزیر
کہ از قتل اعدا بو گژه کامیاب
کرن ہر طرف بند راه گریز

داستان

۱۳

بسکہ فرد ر اوین بے گمان
پتھ کنہ کڈن گوم ر داستان
یلہ زن سو فتح و نصرت قرین
سپن فارغ از جنگ عدای دین
بہوی خدا تا سحر و رمان [illegible]
ہی در دعا سے بو باعد بیان [illegible]

[illegible]

که شور مبارک سٹهاه گو بلند
سٹهاہ آسو مختار عالی همم
به مجلس زغم بو نه هرگز نشان
خرد آسه تهیکن کرن دیده باز
رخ هر یکی مجلس افروز آسو
نسیم تبسم ز لب موجزن
پرن آس حمد خدا هر زمان
که حق باشه دین علی ولیست
بناگه یکن آو با صد طرب
کرن کرء یک آس ای سر سلمین
بصحرای کرب بلا از بنام
زکوفه لشب تم گریزان سپین
چهو اک معدن کان بغض و حسد
که در خیمهٔ سبط خیر الوزی
دوم مالک ابن البشیر آن پلید

مه نو کلاه را بگره دوان رساند
دتن زیب مجلس چو باغ ارم
نه از غیر عشرت گرک کهنه بیان
زگلزار جنت وچهن بی طراز
پریخانه آئینه روز آسو
شگفته چو گل گو متن انجمن
بدین نغمه بی تم کشاده دهان
محمد بنی و وصیش علیست
ابو عمر حاجب پر از خنده لب
زه زن زان ستم پیشگان لعین
کڈک تیغ بر آل خیر الانام
گرفتار جنگ دلیران سپین
چهو مشهور عبد الله ابن اسد
دتن نار کهنه کهوژ نه از مصطفی
بآل علی تم کڈن تیغ دید

گرای یزید ول دشمنان لعین
خطاب آسو کیاه از شه دین حسین
بس یپ کرو ظلم تره ای لعین
وچهو یام بی مهو بنی و علی
زتو سر کس از تجر آبرار
سو ماه آسو زام جان بنی
زشرق مغرب زنت زن بنی

۴

درین گفتگو آو اک مژدہ گوہ
فغان نم کرن زابن مالک اسیر
یہ بوزت سوہ جلاد گوش دمان
ژٹک سر ممن دون شمشیر کین
زہر سوہ کرن دشمنن بی طلب
تفحص کرن ابن مالک نہ حد
سر راہ پیرو جہ ان بوژمان
کرت بوہ دوکان برہ آرزو
بناگہ سپن پیرہ زالاہ عیان
چھوہ مقصد مہ نشس چاپنوز اینا موہ
بگفتار من اک دماہ ہوش دار
ترہ زن چھی از القوم بیدادگر
بخانہ بہت چھم تمی در نہان
تموہ پالنی ہوہ مہ کرہ ہم گمان
کرک یدقدم رنجہ تا خانہ ام

یہ بوز محبان یاران او
ستمگار نافع سپن ایدلیر
کرن حکم جلادس اندر زمان
او یزان کرک سر تہند بالیقین
ز اسلامیان پرت اکھا روز شب
ایمنا بکف کاتھہ زاہل حد
سراغ ستم پیشگان بوہ کڈان
لیمنا مگر گوہ ہر آرزو
دوتا گوہ ممن قد تسند چون کمان
بوہ چھس چھون صدف گیشرن باروہ
بوہ تراوی کمن منز درشا ہوار
ممن ژہ ماندہ ون چھوک ژشام سحر
کمت آشنا چھم مہ بیگانگان
تو ہی چھی بہت در سرایم نہان
مہ روشن کرک چشمہ کاشانہ ام

پیم ژه بنگلکی کو گکن
روان گوه چیز گرسته خون
سونی خانه خویش بر درون
اندر زاو سوی باد یران درین
زمانه ژه برید نکاح یعین
سوالی لس صالح ته فرخ نسب
گرمن در ینا مس روز و شب

پس تش دمان اندر شمیر زن
کرن تیغ یانس پیمن افتن
ژه چهوی و تنس جنگلی م نشگار
ملدان کرن چهو نی چهو فام
تمام لس کی حیدر آبی بر ام
ژه بر جای مطلب گرفته ای ارجمند
کرن تیغ بیهوده بر خود پسند

چه شیطان ملعون ستمگار چهوک	ژه کا نهه چهو ینه ثانی توهی ژ چهو
بجز قتل کردن ژه چهو ینه سزا	بجز اسفل السافلین چهینه جا
سپین حکم مختار اندر زمن	کرن تس جدا هر دو بازو زتن
لکک اچهه ژه پراٹت مس در زمان	ازان پس بخنجر کرک بیروان
او یزان کرک سر تستند بگیمان	تن کلی نیست اندر زمان
ستمگر تریم ابن حارث بشیر	هم اندر زمان کرکه از عمر سیر
همی ہیٹ اعدای حیدر رجاک	جهان گو بقتل نه ناپاک پاک
وست پیوه سو نام ستم یک قلم	سپین دوستان رسته از درد و غم

داستان

بله آسمانن ز باغ سحر	گل مهر تابنده لا گون بسبر
ز خانه سبک ابن کامل نه دید	طلبگار اعدای شاه شهید
بهر سو سپه ئم کڈن بهر خون	پی خون مس لوه خیال درون
ز پیر و جوانان پر زمن لوه خبر	کڈن لو سراغ عدو از هنر
قصاد او نس اک جوانن خبر	سو در خانه خویش چهو بسته در

سبک تی ایہ تت جایہ از بس طرب ‖ ازان شور و غوغا وچھن تمہ سبب

درانخانہ اک دخمہ بو درنہان ‖ اشارہ کرن پہلوان گی روان

یمن کن دپن مار پُر زہر کین ‖ کہٹت رود مُت زندہ زیر زمین

سو سرتابہ موشر رک سپن آشکار ‖ سو خولی دیون پیچ مانند مار

دران دخمہ دتہو پہلوانا دلیر ‖ سو خولی کڈُن تم نبر کرُنہ زیر

گنڈ کس تس بہ زنجیر فولاد دست ‖ زیون گو زنبد گران پیل مست

روان پیش مختار فرخ نژاد ‖ ہتن گوس عبد اسد پاکزاد

زنانہ تسنزہ آسہ پردہ نشین ‖ یمن آسو باہم سٹھاہ بغض و کین

وتہت یام گو پردہ از کار شان ‖ دگرہ گو نہ گو روی باز ارشان

سہ اکہ محبت دویم زن زکین ‖ نیک پیش تمہ زہ سپہدار دین

خرد مند مختار روشنزوان ‖ انن پیش خود صالحہ در زمان

دپُن تس تمہ وَن پُر چھو کیاہ دین جاکو ‖ باین کلب درندہ کیاہ کین جا لو

دویم زن چھہ غمگین از درد او ‖ کرن گریہ وچھہ چہرۂ زرد او

دپُن اسپہدار با عقل و رای ‖ بمہر علی زندہ تھاو نم خدای

بدل چھس ہوا خواہ آل بتول ‖ دویم سنز امامت مہ چھینہ قبول

١٧

دشمن لښکه انجو اهر احمد بند
مه بر عمم که تیر دعایت خطا
هم اید ون وچپک ان بد خواه این
ازان پس پره سپن دومیه نش ازامام
دشمن همه آل عبا ناسزا
سو مختار گو خشمگین در زمان
بشمشیر کره هس سر از تن جدا
وزان پس سو خولی الوکن بیتیغ
زمین و زمان گو ز غم رستگار
کرن آسو مختار حمد خدا
ز بیرون همش اک صدا گو کنن
په ته هوک تام مختارن ز بس طرب
کرس مخبر وه عرض جلد ای امیر
همس ناو عثمان بلائی سپاه
سپن ابن بوه شعر تس ټپ دلیر

محبان دین غمگسار تو اند
سپن ته مکرو الو بر مدعا
گر هی غرق در خون بر وی نمین
مکر روز نه حجتاه بر قیام
یزیدس کرن آفرین مرحبا
دشمن حکم از پس کډن لښن بابان
تیهی پاڅه بوه امر خاص خدا
جدا نش کره گ بند ساری یکین
سو خولی سپن کشته مردار خوار
سپن شوره روشر ناگهانی بپا
همی اک کښ بې محبان و تن
مه و نسته ازین شور و شر کیا سبب
سپن قاتل عبد الرحمن اسیر
کرن لعن و نفرین همس ټپ سپاه
بازوی خود سوی کرن لسته زیر

[illegible]

دِپُن تس کہ ای یادگار علی
مہ چھوم بخت و اقبال ہمان مین
دراٰب حیا عرق گوہر بغم
دپن تم بمختار یکھفتہ پیش
بہ بیماگی از مدینہ فرار
بکوفہ مسافر چھہ اسن ناتوان
تمو در سفر تراوہنہ جُدا
بہ قسمت مہ آسوم تہ واتوم چہ سود
مگر گوشن اندمہ گوہ ای امیر
یہ کُت بوزت از خانہ فوراً بودراس
حوالہ مِہ کرتن بداندیش دین
کرن کشتہ عثمان ناپاک دین
زگریہ مگر دُون دوہمن صبر و تاب
یہ بوزت زنام آوران فتھو فغان
وچھت حال قاسم چہ ابر بہار

بکوفہ زہ وَن از کجا آمدی
زہ آسک فدا چھوی دل و جان من
چھکون مبخنتہ گوہ گوہر کُ نرخ کم
مہ گوہ دور چھس از عزیزان خویش
گمُت چھوس کرم وَن سفر اختیار
من و خواہرم مادر مہربان
چھہ آمت مِہ مستین ز مہر و وفا
بدرنام من گرچہ قاسم نمود
سپُن قاتل عبد الرحمن اسیر
سوئی مقصد خویش لارن بوہ آس
بوہ پانی ترلش سر شمشیر کین
ز خونش گلستان کرن وَن زمین
گرتہ ہم پیدہ در دیدہ آرام و خواب
سپُن گر یکوی شوزنا آسمان
ودَن آسوہ مختار فرخ شعار

19

[illegible]

زیاد او گور ستہ ستار و جہان
باد ونا گی تمی دشمنان
کرن سر جدا امر دجے گرن
یمن ظالم تمی ژورزن ہا پیاد
پتھ چھ پتھ ازین تہ زمان
ازن در زمان با عذاب گران
بکر بیمان تم گرن ستم
ظالم تمی ژورزن گر زنز

داستان

گہر سنج گلستان شیرین بیان
زاخبار تازی کرن چھوی بیان
ہت آسو مختار فرخندہ کیش
بدار الامارہ با ئین خویش

قصہ اچھ اناہ بہ تہ نزدیک او
کلامہ استند بوہ معنی مفید
دپن لتس بجان نیکخواہ توام
پدر چھوم مہ ہارون بدروزگار
سو بود دشمن آل خیر الوری
مگر ژورزن زان ستمگار گان
چھہ از ہفتہ میانس گرس منز نہان
تمی رہزن فوج خواب منز اند
مہ در غم گژھان چھوم مگر روز و شب
زیاد ابن مالک چھ واک بد سیر
تریم شخص چھی یہ برابن ضمیر
تمی ژورزن دشمن مرتضے
بہم یار تم آس درگہ بلا
یمی آس باشمر دپہ زانس
سبکتر سو عبد اللہ زمخواہ

سہ ٹھاہ بو سخن سنج فرزانہ خوہ
بصورت رنگین آسو نامش مغید
مسخر با آئین و راہ توام
بہ پشتش خدائن کرس آشکار
بجل چھہ س گمت بوزت این ماجرا
کہ در کربلا آسو غوغای شان
چھیہ آشنامیان بیگانگان
مگر تم بر آئین رباب من اند
دپن چھوس مرن چھو سنہ ات گیناہ سبب
عبیدہ بن اسو دکینہ ور
سو ژورم بنام ابن عمران کثیر
ہمی پتہ تت اکھاہ کینہ ور پتہ بلا
ہمانا بد اندیش آل عبا
بخون تشنہ تشنہ دادرس
بخانہ انس گوو ان بالپناہ

کرن کره یک تم ای امیر جلیل — ستمگار گی حمله خوار و ذلیل
باجاب حیدر ظفر یار گو — بن مره منقذ گرفتار گو
علی اکبر ابن حسین شهید — شهادت لبن تم بتیغ پلید
پس از شیث شمر و سنان لئیں — سزاوار نفرین یه ملعون پهوس
ز شعر دلاور حسین مستمند — کرن لبته ملعون تجم کمند
تماشا وهین دای خاص و عوام — سپئن کو چن اندر ستها از دهام
فرن آسو تهیکن سو ملعون رو — کرن خلق بی لعن و نفرین او
ازین مژده مختار گو تیوت شاد — که گوئی دو عالم بدستش فتاد
کران آسو حسین بر آن مژده گوی — اندر زاو سوهی شعر فرزانه خوی
سیاه روی بدگو هر و زشت کیش — کرن لبته آنن بمختار پیش
روان شو و تهو در میان سپاه — همی شور و شر گو کهت تا بماه
سبکتر سو مختار فرخنده فر — دپن تم سوئی منقذ بدگهر
تره چهوک قاتل غمگسار بنی — علی اکبر ابن حسین علی
دل خواهر انش کرت تهی فگار — ترٹت تراو تهن غنچه نوبهار
سو بو خاصه دلبند شیر خدا — کرته بمس رحم در کربلا

٢٢

زچیمش نگردد نه کهنه نشان
بباد فنا سوره گو در زمان

فنا گو ستم پیشه نابکار
ستهاه شادمان گو دل روزگار

زیاد ابن ورقا سگ بدنژاد
بدست یلان اتهه وس منزفتاد

پره زهوس بام مختار فی ای پلید
زه چهوی کره مثن پور مسلم شهید

زه ون مارهثن کیا زه اسیر
سوه سرو صنوبر زه تراوت تهر

دپیس تم که ای میر فرزانه کیش
پشیمان چهوس از کرده کار خویش

بلا شک مه نش آو بد تر گناه
گمت چهوس لوه شرمنده ون روه سیاه

مه لائیم تس تیر اک در زمان
خبر چهمنه از پاسه پیوه ناگهان

ازان روز گو میانه دبیه کار
وچهو منه مه راحت فرین روزگار

وس آسو مختار س از دیده آب
زبس غم گمت آسو بنجوره دو خواب

تو جن در زمان تهد سه تیر و کمان
قضا و قدر لوه تس همعنان

ستمگاره سنزه اچهه جن تم نشان
کرن بازوی خویش خم چون کمان

زبانه و کرن خم سه چاچی کمان
کمن گو صدائی ره از آسمان

ببازوی مردی رها کره نه تیر
کرن کره یک تس ای ستمگر بگیر

خدنگ از کمانش نتهوی دراو صاف
بچشم ستمگر سوه لگ بخلاف

سپین بسته از چاره کار خویش تهون کلم از خجالت به پیش

ز هیبت ستمگر سپین نیمجان کرک بسته تس دست و پا در زمان

عیالن پین یام و چهوه بسته پای تلوک شور و شر از درون سرای

کرک ناله افغان کشیون نمود تت اندر تمن دراونه کهنته سود

بحکم سپهدار دین در زمان سپاهو سونیه بر سپین پاکستان

خبر واتهٔ عدسین داماد خویش ز گردون تمس کیا ستم آو پیش

سبک آو سوی ابن کامل دوان زهر شفاعت گنڈن تم میان

کرن عجز و زاری لبونه جواب به نزدیک مختار صولت ماب

دل آزرده گو ابن کامل سپاه ز مختار و مختار یانی سپاه

کهن سال بو گرد بیدار دل سپاهن لتند بو محبت بدل

سپین ابن کامل گرفتار غم زگفتار عدی و زکار حکم

دین آسو مختار فرخ خطاب که بر پور کامل دمو کیا جواب

اگرچه حکم گو رهاون زبند بشمشیر گژه عالماه مستمند

چهوه بهتر هم ایدون سرش بیدریغ بو یاتی کرن از تنش ون بتیغ

بهاون کرن از غم اوره ها حکم ون کرن عدیسی تنش جدا

٢٣

جرگہ کرُن کی از گردش آسمان
پیش ازین کامل از من مرادہ شاد
کرُن خوار و بی آرام تا با مراد
بر این کامل سو گو دور زمان
سو از راہ بگر گو زبلا ایمان
قضا از دو چار و ستم پیشگان
ہمراہ این مرز کی دو کیاہ
بعون کی گردہ نظر کی براہ
بی نہ پیس سوی بصرہ پیار
ستان کس بالنی بیت یار

یلہ درا دو خورشید از آسمان
سو لاراو دیتاں بم دستان
ہی بیت صد مرد و منجر گذار
رہ بصرہ در دم کرُن اختیار

۲۴

کرُم دشمن مصطفیٰ اک ہلاک	زعدی زقوش مہ کہیہ چہو منہ باک
جزا چہوم مہ امید از شاہدین	بچشم حقارت ژہ ہرگز مبین
ژہ نی آسہی حب آل عبا	یمی لحظہ کرہ ہی سر از تن جدا
یلہ بوزعدین جوا باہ چنین	زمجلس نبرد داوس خشمگین
سوئی خانہ گو تم کرُن بستہ ر	سو از خانہ خود داو نہ زاہ بنر
اگرچہ بدال و د عدیس عناد	ولیکن مہ چہوات ہٹن اعتقاد
بہ پیس خردیشگان چہو عیان	ہواخواہ دشمن چہو از دشمنان
بیا ای مغنی دہ درنی ژہ دم	سو دم یس خلاصی مہ بچشم زعم
زعدی زمکرش ژہ از یاد کر	غم آبادسی عشرت آباد کر
ژہ کیاہ با بد و نیک دم چہو کار	ژہ وچہہ پالسی فکر پیمانہ دا

داستان

سو پیر جوان ہوش دیرینہ سال	کرُن ہم گل غنچہ این مقال
زقتل حکم شمر بد روزگار	ستہا تنگ گو تہ و دن ز ازار
شباشب بہ ئن اٹھم ژہ بصرہ پیش	غما بو نہ تس جز غم جانخویش

ونِتھ سرور ان ای نبردآزما
بچھ بروئے شمر آمد رہ بار بار
زین یعنی بعدہ کمندن جو بنیتھ
بدرم بلا بزی انکعو کری جسود
نیچھ چھوی وی از زندہ وردو راوران
وننہ نی دیر ان کو سوی آوران
چھی شمر اندر یو سوی سمن

در اندشت گو ابن کامل روان
پرزہن تم ازان مرد شمشیر زن
چھودن مگر حال خود سر بسر
زروئی ستمگر یہ زہن تس نشان
کتہ ذہ مس لنت لچھہ زرق رنگ
چھہ فربہ قوتین سٹھاہ زردیرش
بلاشک دپن تس چھو اگ گرز داز
دہن چھوی کرن وقت گفتار وا
چھہ بوئی دہن گندی گندتر
دپس پہلوانن مہ لبوون نشان
بو چھوس قرامتن بہر بیگار او
مسلمان ترسا تہ گبر و جہود
خبردار گو یام شمر پلید
بجز کشتہ گشتن تس در نظر
ز اسلامیان کرنہ شخصا شہید

وچھن قاصد شمر اندر زمان
کنتوک چھوک گرزہ مک کنتو خبرون یمین
بیان کرنہ پیش یل نامور
بپاسخ چھودن دپس دو رزمان
زبادر گمت پیدہ زن خارہ سنگ
تمس ہو چھونہ کانھہ اکھاہ زشت کیش
نبردن دمتسند چھہ مثل گراز
بعینہ زخم زن چھو نیرن صدا
چھہ بدخوی بدروز بد زشت تر
چھوسوی شمر ذی الجوشن بدگمان
مہ گو مدتھاہ چھوس طلبگار او
چھہ یم شمر سی سیت یاور نمود
گرفتار قہر خدا گو پدید
علاجاہ تمس آونہ در نظر
بہ تیغ جفاجوی ملعون پلید

کریان ارست بانزو سوی نیغ
ونین نکہ قلم تس لیمہ بر زبغ
دوی نیرن سی گن تس چھاک چاک
سپن یام تس سپن ملعون ہلاک
بیکبار بیمن نہ برکرہ بند
سپاہیان بر تس نمبر کمند
سو ملعون ملعون کمند

۲۵

بکوفہ دل آسودہ کی پہلوان
بر تم ملعون تو لگ برسنان
نبردازی ازخانہ برنا و پیر
زہر ثمار یخ الحکم
ووزن بن یادر کشیدن امام
گمن کل ملعون دشمن انتقام
یس لنگہ ازون کیو سمنان انس

گریبان از ریت دپس پس
دپی تمام کن ای نبردازنو
دپی لم نبہا چھوم مرہ نوی عزم
دہ بیار ازچھوی پیچ پیچ و تاو
کرت وزن باز ارم دار خوار
دہ ز انصو نہ دپن چھوی سپاہیار
بہ تھو دہ پیرہ پدی و زنہ مار

تتهی کار بدتری کرت ای پلید
ژه روشن کرت از شرارت یه نار
ژتت از تبر گشن بو تراب
کرن فخر آسو ک بکردار خویش
عداوت ژه کیا آسوی از مصطفی
ونن آسو مختار فرخنده کیش
کرن عرض السیر ور مسلمین
زهر ستان لعین انز دهام
تمن هند عرض خون بید کیش
بمردم حواله کرن ون ستان
مه نشس بوزونکن دل دوستان
سپهدار دین آسو با علم و دین
زگردنکشی گوه ستان پوه سیر
ستمگر سپئن سیر از جانخویش
دژرن تم بسنگ قضاواره تن

کر بنیه ژه بخشش خدائی مجید
په رلی یر فضل حق دد بنار
ژه واتوی ون قهر خدا سر متاب
پشیمان ژه سپنو کنه از کار خویش
سوکینه ژه رودی دلس منز بجا
روان حاجباه اک لمتن آو پیش
پناه محبان اهل الیقین
کرت آهی بره درگهت خاص و عام
همو آس پنه پانه از دست خویش
ژه نش خلق ساری گژهن شادمان
بدست آسن ونکن ژه ای پهلوان
سپاهن سپرده کرن سوی لعین
ژهنن کله چون بید مجنون بزیر
تبه کار دچهوتم چوه بهتان خویش
بیکبار وتهه لس گیچهن مرد و زن

جرس راند در کربلا نابکار
ز کردار خود پیوسہ پانی ہتھر
ودن آسو بد گوہر کینہ جو
زن ابن کامل کہ دلربش آس
بحال برادر کرن تمہ نظر
ہمس آو نہ یاد کردار اوہ
بر ابن کامل کرن پیش نود
بزن ابن کامل ون در زمان
چھو مختار در فکر این دیوسار
مگر ونکنس آو پانی بدام
مہ بس ہر گہی تھاوہ ہن این نہان
کرک چاک پید سینہ در ماہمش
ہکیاہ زندہ ہر دس کرت کاٹھ اکھا
ونن بو تیھی پاٹھ لس پوہ نہ سود
زعدم وچھن عذر خواہی زن

درآمد بتب لرزہ گو روزگار
زخوف اجل گوس زیر و زبر
سوئی خانہ خواہرس کرنہ رو
یہی خواہر آن ستمکیش آس
مشت گو تمس ماجرا سربسر
سرنج در غم چارۂ کار او
سر افگندہ از حد سفارش نمود
زہ انو تھن تمہ نشس کیازہ این بدگمان
کرن جستجو امسندی فرد یار
گژہ ہس کوم امروز فردا تمام
بماتم زہ کہنہ روزہ مکینہ عیان
چھو بہتر زہ از گردن مرہمش
کرن سعی بیہودہ مطلب چھو کیاہ
زنش زیادہ تر عجز و زاری نمود
بناچارہ بر گفتنش دز نہ تن

بہت ژوڑ در کوفہ دشمن تمام
بکناسہ گرژہ باسپاہ گزین

ژہ امروز وفردا ز برنا وپیر
زمرہم مہ زخم جگر کڑ درست

بکناسہ گو ابن کامل روان
سپین شاد مختار فرخ نژاد

درآندم اشارہ کڑن تم بخیر
کہ ای خیر فرزانہ ہوشیار

یہ انگشتری دین نشانہ باو
مہ سیتین ژہ سوزن بدل غم مدار

بفرمان خاص سپہدار دین
سو اسحاق اشعث بہمراہ خویش

سپین حکم مختار شمشیر زن
زمین گیہ نہ خون بد اندیش دین

سو عبد اللہ کامل بہ ز مخواہ
مہ چوم صبح تیرہ گمت مثل شام

لبکنانت ناہ ز اعدای دین
سراغ سپاہ ستم پیشہ گیر

ژلم غصہ غم بو گرژہ تندرست
بفرمان فرماندہی حکمران

سو در فکر اسحاق اشعث فتاد
سوئی حلقہ در گوش خیر دلیر

سوئی زوجہ ابن کامل ژہ لار
دپس کار اسحاق گو بس نکو

بکامش سپین گردش سوزگار
روان گو سو خیر سعادت قرین

الونتہ بمختار یل کڑ نہ پیشین
بجلاد کڑہ ہس جدا سر ز تن

فروزندہ تر چون گل آتشین
زکناسہ بیوہ واتہن باسپاہ

دلیکن مرا از خاطرت آسو پاس — لتوی مارہ فی تھا و مک دہر اس
مدارا ژہ سیتن لحجز بغض و کین — ہرہ آسوم نہ کہنہ ای بداندیش دین
کرن حمد چہو سوی جہان آفرین — فتادہ و چہم چان تن بر زمین
سٹھا شکر سوہی خداوند پاک — بریدہ ژہ و چہو مک مہ در خون خاک
بجانہ سو گو د تو نہ کابین زن — کدت شیرن از خانہ خوشتین
و جہن آسو مختار این مردمی — سر موتس گینہ در دل کمی
اسانی دیُن لس کا ای آزاد مرد — ز دام غمم کارت آزاد کرد
اگر از سپین گشتہ جانوی قریب — بفردا کرن گشتہ پنہوی قریب
ہہ چہوم آشنا عمر سعد شریر — ژہ آسوی بہ اسحاق الشیر گیر

داستان

سوئیں گلشن آرای باغ سخن — چہکن گل چہو در دامن گوشن
خبر واز لس عمر سعد بس روان — ز مختار و زابن کامل عیان
در آئینہ عمر کرتم نظر — رخ مرگ تس آ و اندر نظر
ز خوف اجل گو گلت چون ہلال — مگر واتھن پیہ بقرب زوال

زکوفه بوگرزه نیرت اندر زمان
شباشب اس عرمنش بح موکلاو پان

بپاسخ دلیس خیرن اندر زمن
یه کینزاه ونن چهوک ترا اینه بمن

مه از حکم مختار نیرن نبر
بآئین من کعرزه لشه کو بتر

مرنشس ای ستمگره مروت مجو
یه هشکل چهو لیکن باقرار تو

مسیتین زه یک ای پلی فتنه گر
پتهر تراو دره کوی مختار سر

ورق آسوبه برگشته برگشته تخت
زشمشیر غم اس گمت لخت لخت

در آخر دژن چاره ناچاره تن
بحرف سرافراز شمشیر زن

روان گوهمس سیت دل اس دونیم
سبک هیش مختار دیو رجیم

امیرن دین خیرس ای نیکنام
شکاراه لگوی سفت ونکن بدام

زه چهوک استاده چهوته تخت تو
زخونش گره هی قرمزی رخت تو

زه کدا آهنین تیغ تیز از نیام
بجلدی زه کرکار دشمن تمام

مکره رحم برظالم کینه جو
غذا باه گرس اس سزاوار او

بفرمان مختار فرمان روا
نبر کد کشان خیرتی از سرا

عمر بوکرن گره یه اما چه سود
سوبه شرتسند مرگ زن خیر بود

زهین تراوهن برزمین بکه سیر
بشمشیر کره س جدا تن زسر

۳۰

ز گفتار بد چهوی پښ سر بهر	بگفتار بد نه وه که تیز تره
تحمل تره کړه بر سخن گوشدار	یه چهی دشمن خانگی هوشدار

داستان

نویسندهٔ نامهٔ دلپذیر
سو مختار بو عاقل و هوشیار
سره یس خواهر عمر بیه معتبر
شکسته سپن پشت اعدائ دین
کډن پور کامل ستفتیش شان
بگره دش سو بوه چه کن پهر گبود
ببن بونه بر مطلب خویش راه
پس از هفته ناگاه درپیش او
بهازار بونان فروشی گران
سبک بیوړه یه جای موتوړ زبان
ورین اسپهدار بادین و داد

کډن چهوی بهوی نقش اندر حریر
کډن دشمن بیخ در روزگار
بروئی برادر کړ ننه نظر
که گوبا نهان گی بزیر زمین
ازان رنج تم لیونه سود و زیان
سوره اس دوسل اندران سعی بود
بحیرت نگمت خشک گو هیچو کاه
جوانا ه مگرا و پا کیزه خو
زبسبش بمی پاه و خوه رنده چهان
بشیرین زبانی کړن تم بیان
بکیین عدو آسنی دل تره شاد

دين پور مالڪ پل پاڪزاد — روان ڪوپي جنگ ابن زياد
هزن سيت لشڪر ز خنجر گذار — روان گي مثل باد بهار
همي وات نزديڪ قلعه روان — لشڪره هتهن نامور پهلوان
يله گرد کهڙ بر سپهر ڪبود — ز قلعه سبڪ حنظلن بر ڪشود
وڇين يار فضل جهان آفرين — پذيره سوگو بر دليران دين
ڪرن هتنه اوصاف تم بيشمار — براهيمني لٽوسو اندر ڪنار
وچت اڪن تم زه خندان چين — قلاسي اندر تم حزا مان چين
سٺها حنظلن ڪرسه لطف و ڪرم — بخدمتگري لو ديس ف مبدم
براهيمني تس يه شايسته بود — ز احسان و لطف و ڪرم سر نمود
مگر ترن دوهن پوره مالڪ مقام — ڪرت آسو در قلعه با خاص و عام
بروز چهارم سين سوي تيار — بيڪدم گرس کهتو پل نامدار
بخدمت ميان بسته بو حنظله — ڪه در دشمنان پيو سٺها ولوله
براهيمني د پوس اي تيغزن — مبادا اگره مڪ بخچه همراه من
حواله ڪرم بر جهان آفرين — مه گرزه ميانه بابت زه اندوهگين
ڪنوي لسن بوچهوس لس بميدان ڪين — بفضل خدا با عبيد لعين

به هر خدا اسي نزرت
سلاح و يلي گندهه تي زين بر

خبرآس آس آخراز کار خویش — زبس ابهی کرہ تیمار خویش
مگراز سخن سنج شیرین کلام — ئیتهی پاٹھہ گوہ داستان اختتام

داستان

دین پور مالک یل پاکزاد — روان گوز بصتین بعزم جهاد
بره بره دچهوک نارہ استوار — اکهاہ آسو از خنظلہ قلعہ دار
جهاندیدہ پیرکهن سال آسوہ — جوان طالع وبخت اقبال آسوہ
بخندہ دہین تم سوئی خنظلہ — پہست چاڑم برہ آسمان ولولہ
زہیت کامریٹ ٹکندہین چهوکر — نگرہ بیشتر گوہ نہ کرہ تهم خبر
بیکدم زدن واتہنگئی بکام — زقتل بلا جوہ سپهدار شام
بمن ترن دہین آسو ابن زیاد — سپاہ ہت دو نہر زمین داد ود
سہ دہ زو سہ شب اندرین راہ آسوہ — زحالم مگرہ کا نہ آگاہ آسوہ
زاجابت خیمہ دمی کرن بو گمان — وتی آسوہ حکم قضا این چنان
خبر بوزہ تم از سپاہ ظفر — ازین سرزمین گوہ ژلن مختصر
بمن مال اسباب فرزند وزن — حوالہ کرتہ دراو از حصن من

٣٣

گواکیوزن گرفتار بیداد خویش
کڈه و جلد از تیر گانش دمار
زبیکان غم دل لستند خون کره
روان وتهو سو شیر نبرد آزما
سبکتره تهو آن نامدار انجمن
سو صحرا انجون ارغوان زار گو
بر اصیمنی دپو بد ژدار یار
ژه ژضی خدا گوی نبی گوی ژه شاد
مگر ایچنین کار اینه زکس
ژهنوت تخل کینش ثرثت برگ بار
کرتنه ژه ای پهلوان سهل کار
دپس تام دژدارن ای صف شکن
ژه پٹ کیناکرم نیکی ای تیغ زن
هزاران مه آیده آهن جان بتن
مه اندر دل و دیده چهم جا تیو

کرن ظلم تم بر سر آل خویش
ترحم کرن چهوه نه بر اهل نار
یه تم کره متن توه با فزون کرو
بخون بختین تم کرن ابتدا
کرک بنچه رنگین بخون دو زمن
ز رشک آسمان کهن نار گو
ژه چهوک طاق در مردمی هوشیار
بوکره چان اوصاف بربا بداد
جزا از خدا چهوی ژه فردوس
خدا تهاونی در جهان استوار
بکام عدو از ژهنوت زهر بار
بوکیاه چهوس ایا لطف و احسان من
ژه چهوکی آمت ممنون احسان من
با یمان فدا کره ملک اندر زمن
تن و جان فدا میانو بر پا تیو

مہ ستین ژہ پک کہنہ زاین زیاد
مناسبت زانہ تتہ بیگمان
در اول امتش سوزہ عرض و سلام
ابا پور مالک یل نامدار
مکانا ہ بجز قلعۂ ماز رین
ولیکن درین قلعۂ بی زیان
مہ جیوم فوج ساردی بغزمان او
چہ تم بندہ ساری سوپوک حکمران
مہ ہوتاب نیا بہ بیگار او
مہ از فکر آل تو دل پر ز خون
خبر بوزہ ید شیر جنگ آزما
جیو بہتر کرن بیشتر فکر کار
گرتہی جلدتن بی سپاہ و حشم
ژہ کا تراہ مہ آشن ہمراہ خویش
سٹھاد چھی ژہ دشمن درین روزگار

مہ کرہ فکر گردون بکام تو باد
زبان آوری کرہ بوچہ ان کاردان
پس و پیش لس و نزہ بو این پیام
کرن حنظلن بیعت استوار
خبر چھی جیو ماسہ بروئی زمین
بو چیوس گر متن حنظلن حکمران
چہ تم ریزہ چین ساری انخوان او
تتھوی نو کراہ اک بو چیوس بیگمان
مہ جیوم خوف از فوج بسیار او
بو از درد و غم گو متن جیوس نوبون
گرتہ ہن کشتہ و پژگان ترا
کرت کار تدبیر اینہ بکار
ز فکر عیالت بو در آتشم
حذر کرتہ از دشمن جان خویش
بہمراہ خوہ ہیچ کس را میار

براهیمی چو نه ای ارجمند — پتهروس شه از کوه پیکر سمند
زمانی درین خیمه آرام کر — بخون عدو از جهان جام بس
بخیمه ته بهه ایجهان فیقار — یه دنیا چهو چون آسمان زنگار
پتهر وتهو سوار باده خوش خرام — تا آهستگی شیر تنها خرام
روان ته او خیمس اندر مختصر — وچهون تت اندر پور نور نظر
سبک قاصداه بیش ابن زیاد — روان گونه دژدار فرخ نژاد
وتس قاصدان یا متهن تس خبر — نیزه گی متهس گوس زیر و زبر
یه بو زت بسر تم لزان تیز خاک — بیکباره گی جامه فی دتو نه چاک
زیس خشم کهتو بسر باد — کرن تیز توسن بمثل هوا
سپاه سر بسر ته او تم بر مکان — غلاماه متن سیت گو در زمان
نگه یام دژداره فی وچهو الیه ان — پذیره سو گو تس هم اندر زمان
کرن تس تها عزت و احترام — بخیمه سوئران زبس التئام
پس انگه دیُن ای عبید زیاد — مه پٹ فس جهانن دغم کشاد
زن و دختر انت بقلعه مه چهم — تمن کنهکن ون ته بیر گوان هم
براهیم باخنظله یا ر گو — مه چهو م چا نو غم کار دشوار گو

٣٦

براحیمنی دپو تمس ایعز یز
وراول ژه بی تس نش خوف جان
بدل چاپو گژه هس گمان دغا
تس رحم گو باعث جان تو
دوم خیمه گو پست قد بو بلند
سوم غیر تن برٹ لس از حیله دور
بناگه مه پیوه طعن مردان بیاد
اجل ییه امان می دیم چند گاه
زدستم دز آخر نیینه سو جان
اگرچه ز قتلش مه پٹ تھاوه دست
مه ترا دم گرِن ون مه پٹ قصد جان
بوامشب بر نیزه با سلیمن
اگرچه گری کاتھه ز دریا عبور
بو برو نهه آسه دریا ز پس جان کجا
دلیس تام دژه دارن ای پهلوان

بقتلش مه گی بوز مانع ژه چیز
ژه آسوک تمس سیت چون فرزگان
ژه گژه مکینه هرگز تمس نش رها
چهه تس هه هزاران بفرمان تو
ز قتلش مه مانع گوای ارجمند
بهر جا چهه غالب گژه هن ست دزور
توی فیوُ رس از قتل ابن زیاد
بمیدان تمس پٹ بوگژه کینه خواه
کجا روُ به جنگ شیر ژیان
بشبخون من تم کمر تنگ بست
بوتم زانو لس عاجز و ناتوان
چهه شیر ژیان لوزه اندر کمین
تسند مغز کره طعمه مار و مور
بیا جان مه نش دشمن مصطفی
ژه چهی ییه نیت په حلد آن

یس آسه جاه فقط خداوند پاک
بگفت این وگو سوی دریا روان
کمر بسته برخون ابن زیاد
بدریای مغرب ته زرین صدف
گو از باختر بانی در تمام
سیه دل سیه و عبید زیاد
بیکدم وتهت آیه لشکر ز جا
ز بس کثرت مشعله شمع و دود
ز پا یاب گشتی سپاه خیل خیل
ز دریا کران نمیس کهاه بو عبور
کران تی جهو سید مظفر بیان
مه بیت جایه تامت لکهوم صاف صاف
جهو تصنیف نم کر متن فارسی
ولی از محرر جهو گومت زبان
براهیم اشتر تهون در کمین

ز بسیار ئی دشمنان جهو سینه باک
سو بو تشنه برخون دشمن عیان
سو از دولت بر کمین ایستاد
وست پیه سو در آتش تاب تف
جهان تیره از گرد افواج شام
درفش سیاه در سیاه شب قتامی
شب تیره گو صبح محشر بپا
جهان زان چه آتشکده گو نمود
پکن بی بپایی سپاه همچو سیل
وچهن تس براهیم آسوی دور
مه بیت جایه جهو نه سنو متن داستان
درینجا مه جهوم پیو متن اختلاف
بنیا تس ونن کره تم وارسی
فراموش نیس گو متن داستان
سو گو پیش پور عفیف گزین

۳۸

ژه بهر رضائی خدا و رسول
ژه نش چهیم مه امیدای پهلوان
بهت یمه مه د ر پرده چهیم خواهران
جز این هرچه خواهی ته چهوی پیشکش
بکهت نامه فوراً اگنډک بر خدنگ
بر در او تیر از کمان زیاد
روان گی محبان اخلاص کیش
دیوک تم سعهید ابن مخنف کجاست
کرم سوهی مه واقف نه حال نیاد
سعیدن بلیه نامه پُره سر بسر
بپوهر عفیف دلاور تمام
یه بوزت می سروران از د
بطعن نویسنده موثر رک زبان
بپاسخ تمن مهتر مسلمین
گمان چهوم گرهن پُره چهول قوی زیاد

کرک هرگهی عذر سالوهی قبول
من و مادرم را ز غم وارهان
چه از یاد لب تشنگان تمه داون
ژه ون رنج در کشتن مامکش
لډک د ر کمان گو روان بیدرنگ
سبک د ر صف جنگجو یان فتاد
انوک تیر پیش سپهدار خویش
یه نامه پرن می نشستن را راست
غرض چهامتس جنگ یا اتحاد
یقین گوس هنگامه د دل د گره
بیان کره از مهتر فوجشام
ستهاه آسن با رای و عقل و خرد
ستهار دو بد ون تمو درمان
دین اید لیران مردان دین
مگر چهوسنه زین نامه د ر دل عناد

روان اشک خون بو زرخسار او
بطعنش نهان یار کرده زبان
بطعنش زبان باز کرده کسان
وتهت آواز جشنم بیداد گره
سبک گوو تهت این لسپر سعی او
حذر کره از قهر پروردگار
کرت کیا با ولاد خیر الانام
دلس منز چه کفار چهوی بعض و کین
خدا چهوی ته بیزار هم مصطفی
خطا کاره نی بوز یله از لسیر
وچین لس و نت از نه دل اگه
بنا حق کری ما جه تهمت بمن
مگر از دیه بوز یامت مقال
موکه یقین لس پس با قوال او
سپین حکم آنوک بفوراً دبیر

ز ضرب سینه وسپین سر خرو
کران آسو مختار بو بیگمان
ستهاکره لعنت بر ابن زیاد
که تاو آتناو س بو جانس ضرر
ونن سخت بی پرده بروی او
دل آهنین نرم کره شرمدار
ته گره خوار المهتر فوجشام
دیون چهوک ته دعوای اسلام دیل
ونک کیا من لس تس بره زجزا
برابر و لدن چین کین لس لسر
ته آسک ته از لست من ای پر
مه هو چهه کنه نازاده تهه سخن
زبیر چه ان بخت فرخنده فال
کرک رحم یکدم بر احوال او
دیوک تس رحم کره مشکین جریر

دین کار من گو بہت سر بسر
اگر ک ید بود دشمن رہا از عذاب
اگرچہ بود در سینہ ڈک بغض و کین
بہر حال اقبال لنی فرزند رو
مگر ماجہ دکو بس تس در جواب
اگر دک بمین ژوئن رہائی زبند
بسقیا بیان چھی ستہا تر سن وبیم
ز زندان اگرچہ سو مختار رست
سو برہم کری ارسم آبای تو
بمیدان سو بلہ پایداری کری
زہ اندر جواب تش خموشی گزین
اگر دفع گرزہ این بلا از سرت
نصیحت کری ورن بقسم دگر
ز احوال مختار یاران او
دیوک حال وبھوس بیگانہ کیش

خبر کیاوہ مراز چرخ واتم بسر
بہ پیش پدر دلوہ مرا آسیم جواب
بوکیاد مہ جواب دلیران دین
یہ کیں تزاہ ایم پیش از پشت او
زہ از پند من ای پسر سر متاب
زمانہ بلا شک کری مستمند
زہ برہم مہ کر خاندان قدیم
بصد حیلہ ہرگز نگینہ بدست
غلامان سو بہنا وہ بر جای تو
زہ کتہ بخت و اقبال یاری کری
وبھوہ آسہ کیا دور چرخ برین
بیتہر تر اوہ سر آسمان بر درت
قریب یلان کر باموال و زر
زہ نش ید پرزہ من پاسخ شان بگو
بوکرنسہ واقف ز اسرار خویش

۱۸۱

داستان

ونن ئی جیو گو بندۂ صدق کیش
سپن ریختہ آتش اجل رنگ
دلیران بارہ سپن ہمعنان
خبر گیہ با بن عفیف و سعید
ز زنگی غلامان چہ رامش فغان
زامدادشان یدکرد کچ تہی
سعید ظفریار لشکر شکن
بخندق سو گو رہنہ در کف کمان
نشان سینۂ دشمنان تم کرن
دیون تیر گردان جنگ آزما
گو از سرشان پایطاقت نسبت زد
سپن سیر کین آوران از ستیز
تہی گو ز دشمن سو پا لحصار
ازان پل ترت فوج گو بیدرنگ
زچکچاک شمشیر باران تیر

چیو پانی سو شاہد بگفتار خویش
در قلعہ محکم ہمو کر ز سنگ
روان گی پی کشتن زنگیان
زلو دشمن تیغ کین بر کشید
زبس کثرت لشکر مشرکان
گرہ ماجہان از دلیران تہی
بکین در او ہت نامدار انجمن
خدنگش چو مرغ اجل گو روان
سو تیر آشنا با کمان تم کرن
مشبک چو غربال گی سینہ ہا
ببازوی تیرافکن حق پرست
سو ہیبت و جیت رنگھ راہ گریز
بخندق ہمو کر پل استوار
بقلعہ سپن گرم بازار جنگ
گرہن کشتہ بی خوار برنا و پیر

سعید دلیر شجاعت اثر
دین لس رضای خدا بر تو باد
برای رضا و خدا و رسولؐ
مگر جنگ از بهر مال و منال
زر و گوہر و گنج نا کاستہ
ولیکن ز غم یدمہ کرہ ہم رہا
مہ چھوم جنگ با قاتلان حسینؓ
ز مختار زندان مہ ہاوم نشان
بیہم چہہ احباب آل عبا
دیون نی چھوہ پاسخ بداندیش دین
ز مختار زندان مہ چھمنہ خبر
مہ نِش تھاوت ہال اندر نہان
زہ وتھہ با سپاہ سوی زندان خرام
سعید ولاو کرسک فی تھوز جای
بزندان وچھن گو سو فرخ روان

سپین استادہ اُن سوی ببر
زہ بیزار ید چھوک با بن زیاد
چھوہ کر مُت چنین رنج و محنت قبول
کرن کرچہ مردان فرخندہ فال
زہ بخشی سراسر ہمہ خواستہ
ز مختار فرخندہ ہاوم لقا
یہ از عید قربان بجان حسینؓ
زصد گنج و گوہر مہ بس تی چھو جان
بزندان تمن سارہ فی کر رہا
کہ ای مہتر و بہتر مسلمین
قسم چھوم مہ از حیدر نامور
گواہ ات بیٹھن آنک از مردمان
رہا کر شکار یکہ باشد بدام
سو گو پا نہ لارن بزندان سرای
ز مختار ڈیوہ ٹھہنہ ہرگز نشان

۴۳

ز زندانیان ید لیمبنه نشان
بغارت دمن چا نه این خاندان
دپن لس موثر جلد رهای گنج
زبیم یلان وتهوسه ابن زیاد
سعید و لاور از ان مال و زر
سو باقی سپاهن کرن تم کرم
دل دوستداران دین شاد گو
بغم گو دل دشمنان مبتلا
ونن ئی چهه گو ینده پاکزاد
ستم پیشه پور عبید زیاد
بیان تم کرن بیش ها در جهان
ازین نامداران مه چهوم خونجان
ژه ون چاره کار تدبیر چیست
دپس ماجه فیرت که تدبیر کار
زبهر پدر نامه آغاز کر

نشانه ناه یوتهاونه زین خاندان
لمست ون کڈن از قفایت زبان
چهه کهی مرد دیندار هرگز مرنج
در گنجهائی کهین برکشاد
تهون خرج لس دشمنس خوبتر
سراسر سپاه کرنه فارغ زغم
سراسر بزر فوج آباد گو
شب و روز یوه دشمن اندر بلا
چه چی از دست غارت فتاد
روان ماجه نشه گو کرن داد داد
ستم و اولوم از دور این آسمان
چهه بر خون من تشنه یم بیگمان
بو کیا ون کره عذر تقصیر چیست
پر ژهن چهوک نهش ای پسر شرمدار
زبیداد گرد ون سخن ساز کر

۴۴

۴۵

بۍ زرمش ژړ امتن سخت زر
دتن کف بکف ناکه چوندف کړن
ګهی تهدو تهن آسو ګاهی بهان
دلش پرګو از خون ورډین سیاه
ستم والوتس از سپهر بلند
تولن سرب لم بن عتبه ګفت
ګروکیاه وړن تدبیر ایسکار خویش
مبادا یه دشمن ګره هم چیره دست
ولیکن مره ردل وتهن چهوم خطر
ژه وړن میانه ظرفه با بن سعید
نظر کره مه کن پا لسنی ګم مه کر
کمر بسته چهوک کیا ژه بر خومنن
برابر مه ستین چهوکس تیغ زن
مه ګرژه غره بره کار خودا یجوان
زکرده پشیمان آسپن بیګمان

دیوان دست حیرت سوبر یکدګر
پین مټو مګره نیلی از کف کرن
سټهاه ګو سوبر طاقت و ناتوان
کرن آسو هر سو بحیرت نګاه
یه بیهوده ګی سر بزانو فکند
که اقبال از دست مارفت مفت
ګره هو کتهکنن ای برادر یه پیش
بلاشک دئی ات قلالیش شکست
ژه چهوی وړن کرمن پانه عزم سفر
ز دست تو ګومت یه فتنه پدید
سپه چشم به قتل مردم مه کره
بو چهو سنا دلیرای یل صف شکن
ژه کر زاه انک تاب شمشیر من
بلندی و پستی چه اندر جهان
ز شمشیر من پس لبک ژی امان

بو ہاوی اگر بخت یاری کرم
کہوتزن چہو سنہ کنہہ از یزیدم مگو
چہوکیا غم تس سیرِ سُیں گوز جان
یہ کینزاہ الٰہی مفت پاٹھن بکف
خدایِن زہ پیٹ دتو مہ فتح وظفر
دوِیم چہوی ژہ ونومُت لعبر دا پاہ
بہ تحصیل حاصل مہ کرد ر ذخویش
چہنہ کینہ نامر و ز و فردا خبر
کرَن روز کین عبید اللہ میان
ز لوک جنگہ نتہ چہ ن نن بد نہاد
ژہ وَن دعوئی پُر دلی چہوک کران
بلہ صبحنس مہر عالم فروز
شبس بلہ کرک لوخہ بر خود سراست
سوسالم سٹاہ کہوتز گفتار او
تمس گوہ دل از زندگی بی نیاز

بقدر جفایت سزایت دہم
ہزاران اگر آسنی ہمچو او
سو یا زندہ یا کشتہ گژہ در میان
مرو یا پچو بہر شاہ نجف
دل عالمی شاد گو سر سبز
پی کین نبر نیرن در رزمگاہ
حذر کر پناہ از دم سرد خویش
خبر چہنہ فردا ایم کیاہ سبر
ژہ بہہ سہ بد زو بعر بانشان
یر ونہم کنہہ نرمیت ژہ رو دنیا یاد
تفاخر بہ بغض علی چہوک کران
کڈی سر نبر از گریبان روز
بفردا اگر کرک نوحہ فرصت کجاست
وچہون رنگ دیگر برخسار او
درآخر سوا ازہ رفتہ باز

وچون تیر گر زندہ دیر روزگار
سوہ تراون ژہ کمر ازن تشکار
ز احباب چیدر تیمون نفرن
مہ چیوم بعد ازین جنگ یار ازدبان
کرن جمع ون لشکر از شام و روم
کرن دشمن از سنگ مانند موم
سران لکھیر ... ون پیش
ہمی یارت اکھاید بقدر خویش

[illegible]

بابِ عفیف جهان ندید گرفتن جفتِ
چهیو نه چانه نعود مردی کنان قدید
ته پهیوه سر آنس شمع و انجمن
ته از دشمنان ابهیوه چهن پهر آن زه
ته از دشمنان ابهیو پدیه سر ابن زیاد
بابِ ابن عبدالله عمر عفیف زیاد
ته مصحف ساتهن عبدالرحمن ....

چهو آسن لسپر مالس از جان عزیز	سو لحنت حگیره مالشند با تمیز
کهون میوه از عمر بیشک خلف	چهوس نا خلف لس چهو بهتر خلف
و تهس تو ره ابن عفیف و سعید	هکیا کانهه اکهاسر زامرت کشید
ونی دل آ کینژاه ته کرائید لیر	ته چهی پردلی و در زمره چو شیر
جهان آفرینت بدم یار باد	ته کر جنگ با مشرک ابن زیاد
پت آسن در فکر تدبیر کار	کرن بینه جنگی سواران قرار

داستان

نبردار او اسکندر آفتاب	ز ظلمات شب با هزاران شتاب
چو آئینه روشن کرن این جهان	کدورت سراسر ژ لوا ز آسمان
سنک عبدالرحمن کمر لست تنگ	سمند سن هڅن کهتهو بمثل پلنگ
بیکدم گرن کهت سراسر سپاه	سر آسمان کرمتو گرد راه
به ترتیب جنگی سواران سعید	سپین کار گر تم ظفر یار دید
بهر خیل تم سرو راه بر گماشت	غم فوج لس آسوا ز خود بداشت
در قلعه تهاون زه پر خاشگر	سو طارق دویم ابن طارق عمر

بمثل آسمان پیر و بال تیز
منقش نشان کر باقبال خویش
گژن کرن سایه تمکوی هما
دنغ زیرن کوس طبل و درای
جهان گوس امن گوه بوبیدت و پای
بیکار پرکان غم نوید چشم جهان
قطع نظر از

سر افرازی یک دون جگر
زنبوری دیگر سو تو روید
بن مخنف کرن عمر عبدالرحمن
زانکار سو بوتم بیشترن
به تنغ از روت بطحی ذکر
به بغوج عبید ببید

لیا رسپه گو زابن طهیر
سعید دلاور بقلب سپاه
بدیگر طرف دراو ابن زیاد
بقلب سپه پانه سوی بدنژاد
زظلمت علمهای افواج شام
اجل لرزه ڈون بوداں رزمگاه
گڈن نامداراه زافواج دین
یه بو شیردل پور پاک سعید
رجزخوان یهوی نراو رزمگاه
پس از حمد و نعت خدا و رسول
علی ولی آن یسین دستگیر
مه نام عبدالرحمن اگر مادرم
یله زن کڈن تیغ تیز ازمیان
گرتهی نیزه یامت بدستم علم
گرتهن یله روان تیر از شصت امین

چه دریای آتش جگرگاه شیر
زمهر علی بوگمت رشک ماه
لیا رویمین کرنه ز اهل عناد
که یعنی ستمگر عبید زیاد
نهان در دل شب هوا گو تمام
بمنامه برجان بدخواه راه
زسوئی یمین دراو بس خشمگین
سه گرد سمندش بگردون رسید
تمس کین و چهن بی فرو ریه سپاه
هیتن تم کرن مدح زوج بتول
گرتهی خاکپایس سر چرخ پیر
چهوکرمت مگر بندهٔ حیدرم
بد وران انن این سر آسمان
گرتهن سرکش خون چهو دل یکقلم
بیوسد قضا و قدر دست من

دهیت از سپر تیر گوتا نجاک
دهیت گو ستمگاره سی خون جگر
که ابن سعیدان د توسنه ایان
بیکدم د تن نیزه بر سینه اش
بر نیزه اکپاوا ز پشت او
بنام خدائی جهان آفرین
ستادپونه بر مصطفی و علی
بزاز خوف گو مشرک ابن زیاد
د ین اید لیران شمشیر زن
چو سیاره بونه دوم کانه سوا
گفت تنگدل چهوس نه پور سعید
ازین عم کرومیانو دل فن رها
روانگو زشتر کان سواره دگر
گرزن همچو سعد و بکف شت کمان
بمیدان بیه و اتو افغان کشید

نشست و کماندار گو شرمناک
زتر کش کڈن جلد تیر دگر
تولئن نیزه گو سوی بدشمن روان
رها گو سو از کبر دبر ینه اشس
کمان سوزبی تیر در شت او
تولئن نیزه سی پٹ د تن بر زمین
چو گل روی متشند فوال از خوشدلی
زسر پنجه شیر دشت جهاد
ز غم گو سیه تر ز شب وزمن
لمس رستومه کاتھه اسونه غمگسار
ز تیغش سو سیاره زخون طپید
کرو جلد دشمن بمرگ آشنا
دین ناوس قتلع کینه ور
چو قوس قزح بر بلند آسمان
که ای پهلوان باش مرگت رسید

دلستان

۵۰

ازان پس نر دراونه کانه سوار
سو شیر دلاور کړن لوی فغان
کړن که یک تم ای عبید زیاد
به کشتن ته بیچاره نی چوک یوان
به پیگار من اک ده کړه قرار
ز خونت زمین بو دمه رنگ لعل
جهان چوم کړن دسته از کین لقو
یه گنهو واته درگوش ابن زیاد
سلاح و سلب لاگون اندر زمان
ز دل کډنه اندیشه تخت و تاج
دنون تم ابا دیژگان سیاه
اگر لبو مه نصرت بر ابن سعید
اگرچه حسین غالب آن کینه جو
کرو توه ابا تیغ تیز و سنان
کرو حمله اوه توه به آن شیر نر

مَن در نظر مرگ لوه آشکار
مگر بو نه نیران کانه از دشمنان
ازین نام و ز مرتبت شرمباد
مستین ته کره جنگ بد چوه توان
اگر زنده روز کته چوک بامدار
کری استخوان ریزه ریزه ز نعل
بویره هم کړن رسم و آیین لو
گو از زندگی سیر یا سخن نداد
سزاوار پیگار جنگ آوران
کمربسته بر قتل خود لاعلاج
بدون نیزه یانی بناورد گاه
مگر ساری از قید غم وارهید
بامداد من ساری آهنگ او
امی حیله گره دفع اندر زمان
سو تراو یون از سربلندی بهر

کرک دعوی دین و ایمان چه‌یان ‌ ‌ ‌ ‌ مگر از تو بهتر سگ مشرکان

یله محشر س منز شه دین حسین ‌ ‌ ‌ ‌ بقتلش ته چهوی کر مست اغماز عین

سود یه دست در دامن کبریا ‌ ‌ ‌ ‌ ندانم ونک کیا جواب خدا

وهس توره فیرت عبید زیاد ‌ ‌ ‌ ‌ بخیر الوری چهوم سهٹا اعتقاد

خداین به پیغمبری برگزید ‌ ‌ ‌ ‌ چه قرآن از و معجزه گی پدید

شریعت کرن سانه بایت وان ‌ ‌ ‌ ‌ چهه تت پٹ همه جمله پیر و جوان

...ینگه کا نه اکهادراو بر جنگ ما ‌ ‌ ‌ ‌ سوژه من ترا و تهین آسمان نه پا

یو زان رسول خدا بی سخن ‌ ‌ ‌ ‌ مروں کهنه زفضل حسین و حسن

یه بهتان یله عبدالرحمن شنید ‌ ‌ ‌ ‌ بجز تیغ و خنجر جو اش ندید

...ڈن نیزه در کف تون گرز جا ‌ ‌ ‌ ‌ روان گو به نزد سیاه اژدها

ستمگاره نی رٹ کلس پٹ سپر ‌ ‌ ‌ ‌ پی جان جو و گوسٹھا چاره گر

ز سرپنجه شیر زور آزما ‌ ‌ ‌ ‌ ژتت از سپر نیزه جان گزا

بازو لگوس نیزه گو خون ...ان ‌ ‌ ‌ ‌ ز خون گو زمینس گل ارغوان

گواز کار دست چیپ نابکار ‌ ‌ ‌ ‌ چه زخم تیر خورده شاخ چنار

سبکه شه رو تهواز همه لشکرش ‌ ‌ ‌ ‌ و چهوک یام رنگین نه خون پیکرش

۵۱

تته هی گرده برچرخ گردون نشست
نمرسیم مگرز خمسی چاره کرده
دتن حکم آن لشکر بیکباره گی
بجنبید صحرا کوهن لرزه گوه
وچهن آسوسوی مهتر مسلمین
بزد طبل بر جنگ و پیکار لوه
تته هی گرد و ذره اندران رزمگاه
پی نیزه بی با علم گرتهه مان
زلستان هیجا بلند آسوه سرو
گواز خنجر و تیغ آتش بلند
چه دریا دیون موج دشت نبرد
زعکس دم تیغ پرخون عیان
سر جنگجه یان بخاک سیاه
تیهر بی سٹهاه همیت اسپ سوار
سبک کر یک ذره از دل مشرکین

بروی زمین مهر گو باز گشت
عبیدس بسر گوه سوائی نبرد
کڈان تیز جنگس پهٹین باره گی
رخ مهرانه گرده تیره گوه
بمیدان نبرد راو بدخواه دین
جهان از تپ لرزه بیمار گوه
سپین سرمه چشم سیل نگاه
کمند سر بلند آس تا آسمان
هوا آسوه رنگین چه بال تدرو
فلک آسوه مجمر زمین چون سپند
هوا گوه زمین تیز برخواست گرد
شفق گوه زا آئینه آسمان
گرهن آس از نعل اسپان تباه
کمر بسته بر مرگ خود استوار
سٹهاه کهوه سوابن زیاد کمین

بد اندیشِ دین مشرک ابن زیاد
در مرگ گرم تم مِتس پچ کشاد

به پشتش دتن نیزه از ناف سر
نبر ده راو پشت آندلاو کمر

دین از برای رضائی رسول
خدایا بجان رنج کردم قبول

دتوم پشت پا بر جهان خراب
بشوق لقائی علی بو تراب

پدر عبد الرحمانی وچهو بخاک
زشمشیر آن مشرک سینه چاک

گڈن از میان تیغ الماس رنگ
صف مشرکان تم ژڈن بیدرنگ

گزهت بیوه به نزدیک ابن زیاد
زبس خشم اندر جهان چهوبیه یاد

گڈن ضرب بر کینه خواه پلید
بریه سپر ستمگر کشید

سپر ژهن ته گیه تیغ مانند برق
ژهنت خه دمنز وست گیه بفرق

بفرقش دو انگشت گیه تیغ تیز
قضا آسوه نه لس بچا واز ستیز

فرن تم جلوگر گڈن همچو باد
زمیدان ژلن گوسو ابن زیاد

بیکبار ساری ستم پیشگان
وتهت آی بر جنگ شیر ژیان

هزبر ژه یافن دران گیرودار
مدد ژهانڈن از شیر پروردگار

روان گوسو اندر صف مشرکان
مِن از پس وپیش لوه نه گمان

زذین مشرکن آسوه تراون تهپر
بچنگال آسوک ژمن ژتهه سر

بدروازه کوفه با صد نفر
ایون آسوئیس فیرت از رزمگاه
کرن آسو از خود متس مهربان
چهو کیاه فایده از سپاه چنین
دستی نه ژهانڈ از شکسته دلان
بهر حال از سعی شیر حجاز
درین گفتگو قلعه لشن آو داد
دپن لم بچشمم جهان تار گو
سپه لمتندی پی سراسر زیا
لتاناه تهندرود نه در جهان
با ابن عفیف ای یل صف شکن
وگرنه گژهی کار متند تمام
نیوه شندسی یام در گوش گو
سپن لتس هوائی نبرد عناد
وهین دشمن از هرطرف کینه خواه

سه پیوه جلد واتت کرن بندر
کرن آسو لتس کن برحمت نگاه
به پیگار دشمن گزهن بیروان
یمن بیدلی اسه اندر کمین
اگرچه شکسته کرک آسمان
گریزنده گی سوی پیگار باز
اندر ژاو سوی طارق پاکزاد
که بوبکر مخنف گرفتار گو
بشمشیر بیداد اهل جفا
وچهوم دل گمت خسته ای پهلوان
مدد کر اگرچه هلک در زمن
زبیداد اهل ستم فوج شام
غم خویشتن لتس فراموش گو
بسر رو در آندم بقلعه نهاد
با اهل عفیف سعادت سپاه

۵۴

بله ز آب تیغ نهنگان پیام
بکوفه روان گو سوه چو نفیل مست
هتن ده هزار از سپاهٔ عناد
مگر تمه لشکر میدان گذاشت
بکوفه دروننه او فوج عناد
سر نیزه لگ با سر آفتاب
ز بس سایه دشمن بدلگام
بچاره آیینه آسو عکس بلان
ز ه اوږ بی گره شن سالیس از تیغ کین
تر هی گرد و ده سخت نه او اختتام
دل کوفیان گو نه هیبت و بیم
ز بیر سعادت قرین کنهته یاد
سپین کوفیان دشمنس هیت یار
مگر عبد الرحمن جنگی شهید
تمس پټ بین رحمت کرد گار

تمس و اتوه هر سوی ماهی بدام
بداندیش دین ظالم خودپرست
بکوفه روان گو مبا ننده باد
که از دیان لتس سټاه بیم داشت
چه محشر دیوه کنه ن تزلزل فتاد
که از سر و مهری ده گردن متاب
و چندان سپه د نظر پی ایام
بهر سو زره پوز نه بی عیان
وتهن از خیال آس صد آفرین
سپین رو و ز د ر چشم مردم چو شام
هزیمت تموه کز بس ترس و بیم
تموکر نه از بیم ابن زیاد
تمتن گو نه از ننگ و ناموس عار
بمیدان اسپین پشت اوکس ندید
بجب علی جان کرن تم نثار

۵۵

فرن نه تم از دشت پیگار رو
کرت تیز دو ابرش تیز گام
چه پیک اجل بوه ایون بے خبر
بخنجر کرن تم سٹھا سر جدا
تسند نیزه رنگین گمت بو نه خون
زدا مان هشین مش جهن هران
تهی پاٹ سر گرم پیگار بود
گرفتار سودای شب گو جهان
سبک دی رای گردان نیر از مصاف
سپاه ستمگار از پهن دشت
خبر واژ ناگه بیوه رسعید
چه دریا کرن خون ز کوه روان
گمت کم و چهن تم سپا زیاده تر
در مدعاتش سپن نه کت اد
دل کو فیان فه پهوه گو مت زد

ستمگر کرت آتش آهنگ او
کران دشمن هر طرف قتل عام
بیکدم ژرٹن دشمنن آسو سر
ز بیمش ژلن هر طرف گی سپاه
گمت لعل شبدیز وی لعل گون
شفق وار از دامن آسمان
نهان یام گو خور ز چرخ کبود
بیکبار گو روز روشن نهان
کرک تیز شمشیره ها در غلاف
سوئی لشکر خویش گی باز گشت
بکوفه روان گو زیاد پلید
بشمشیر کین بوه ز اسلامیان
ره چاره جوئی رٹن در نظر
بکوفه روان گو بماند باد
لبشمشیر دشمن گمیت نیر دست

بحکمت کمر بسته چهی سر بسر
وچپهٔ همت از دیان سر بسر
وچپهٔ همت از دیان گو شاد
زه سا کس از دلیران خنجر گذار
گی از شاکریه سپاه بهره ور
تبهکن بکوفه چه ابن زیاد
سپه آشناون بدشت نبرد
سو گو قلعس اندر جگر سوخته
سپین تازه تس د اعنهای کهین
زگوهر وچپهی نی زر و تاج و تخت
زبیبا کی از دیان بوه دان
ودن بو کرن سخت آه و فغان
یله صبحنس در اون آفتاب
بکوفه درون آس یم نامدار
ز تقصیر خدمت سرافکنده پیش

یه کینه شاه کرک حکم مانو بسر
ستهاه خوش سپین شیر پرخاشگر
سو یی شاکریه کنډ وگر چه باد
که از شاکریه آی اندر شمار
فولین گل ز گلشن چه باد سحر
کرن تم در ظلم بالکل کشاد
سو دروازه کوفه مسدود کرد
وچپهون نار گومت نه حد سوخته
د دس ول وچپهٔ حال فرزند و زن
وچپهون عالماه گشته بر گشته بخت
زن و بچه یتس پاد آتشن لوان
شبس ساره سی سر و رشامیان
سبک بدگهر و تهو لبصد اضطراب
همی تشن آی لیس شر مسار
متن ساره فی بوه غم جان خویش

٥٨

زدو قوم گری ادین ئی بیان
کرن گریہ کنہہ بی بجال پدر
اکھاہ نیم بسمل نہ زخم گران
اکس بے گرن فن زیر مغاک
ز اسلامیان رود سالم بجان
نہان رود در ہر طرف چون مگس
بہ نزدیک ابن عفیف از یلان
شباشب نہ نام آو رہجرو بر
تمن پانژہت سیت بیہ اکھ ہزار
نبردر او بلہ یوسف آفتاب
سپن گرم تیر سخت بازار روز
روان لشکر کینہ ورگیہ چو آب
بناگہ سپاہ عدو چل ہزار
بلہ بہ زپور عفیفن خبر
کمر بستہ وتہو پیر کم نور چشم

گژھن گریہ و نوحہ بو با فغان
اکھاہ بر برادر اکھاہ بر پسر
اکھاہ آسو در خون طپان دادہ جان
اکھاہ ماد شیتھن بو کرن جامہ چاک
ژلت پیس زان جنگ گو بیگمان
تمن بو گژھ در روز غم داد رس
یکن ہمعنان گی تمی پژہ دلان
سوا اک طارق و ابن طارق دگر
سپاہ شایستہ کارزار
ز چاہ شب تیرہ بازنگ و آب
سپن زال دنیا خرید ار روز
سو ہی شیعہ حصن دین بو تراب
گدت آہی شمشیرہ بہ کارزار
شہادت تمس آیہ اندر نظر
در پوک زن جوان گو بنیروی خشم

دلن خون گو از برق شمشیرها — ژ هیبت بیه زعم زهره شیرها

گمت خونفشان چهره زا آسو — ز پیکان تیر جگر دوز آسو

دوت شکر گمت آس سرگرم جنگ — دوهس بر التی ازپئی نام و ننگ

ز اعدای دین کشته گی بیشمار — بشمشیر مردان بمیدان کار

ز اسلامیان گی سراسر شهید — ز تیغ سپاه ستمگر پلید

نبرد او با طارق رزمخواه — عمر ابن طارق ازان جنگگاه

بجون بی ایون زنگیان در نظر — چه داغ دل لاله تازه تر

دران جنگ ساری پین تم شهید — بجز لوبه ابن عفیف رشید

تس زکو رئیه آس عصمت مآب — بحسن و بسیرت سه عالیجناب

دین ام عامر متس آس نام — بصورت بیه رشک ماه تمام

یه بیه شیر دل رستم روزگار — سراپا در آهن چه اسفندیار

وچهون مول بی مونس و غمگسار — تو جن تم کمان تیز گییه همچو نار

ز مژگان لتسند تیر لوبه برستم — کرت ابرون چون کمان آس خم

تس خوبی مرد و زن لوبه زا آسو — چه پروانه گاهی گهی شمع آسو

مثل بوزنس در عجم در عرب — بحسن و برزو بنام و نسب

ثتی فکر خانه بدل بیکمان
هیتون ام عامر پیش پدر
در آمد مه سوی دیره گو بد سیر
ز مردان صادق روایت یه حاق
سلسل مرشکی وا زشبی اختلاف
ابا ام عامر یله عمر سعد
سوئی قلعه گو پیچو غرنده رعد

نیکمان هیتون کمته زن از یمیلون
سپن کرن تیغ زن نعره بس
وتو نه باسوال او کلمه نبی
کی کیت کو گیم در نزه رام
لرن لخته در دل خیال ارکام
زنن بند و زنجیر نشی بس ابر
ولی کر نشی هیتو خیال اگر

٦٠

بجلدی نبر نیر از کارزار
ته رستوی مه کا نشاه چنو غمگسار
زگفت پدر ام عامر روان
ستمگار وی وچهنه در رزمگاه
روان گی لبوئی سرای عفیف
نگر پیشیر و باسپاهان کین
سپاهن وچهت ام عامر دلیر
اتهس کت رٹ تیغ الماس رنگ
بشمشیر لیس بے دون ضرب سخت
سه اند رصف لشکر کینه خواه
کمند افکنو تراوه یکدم کمند
سپن لبسته از جور این چرخ پیر
نهان گو سو خورشید در زیر میغ
عمر ابن سعد ن یله وچهه بدام
اسیر خم زلف او گوس دل

کینی چهک ته دشمن هزاران هزار
مه چهک باعث زنده گی آشکار
ازان رزمگاه فیرتپ در زمان
زجنگ آوران کانهه مقابل سپاه
یمن گینه شرم از خدائی عفیف
سو پور سعد آسو عمر لعین
سپن خشمگین دم دتن همچو شیر
سبک سا رایه در رزمگاه چون پلنگ
بیکضرب آتس کرن لخت لخت
ایون بو زنه آتس در هاله ماه
کرک لبسته بازوی آن زورمند
بدست سپاهان سپن سی اسیر
تهوک لس نشن گرز و زه پین دریغ
بخود شیر افلاک تم وچهنه رام
بڈت گو بمانند خر زن بگل

بفوج ستمگر کرن بند راه — تو لک گرز وزو پبین تیغ و یباه

زخنجر ژبن دشمنن بی جگر — تیهر بی پوان شاخ زان از تبر

دلیران دین گی سٹهاه تیز گام — کرک هر طرف دشمنن قتل عام

گیه از خون کوفی وشامی زمین — نمایان چو نیرنگ نقاش چین

زمین و زمان گو پر از گوه شین — ز درد شه دین و دنیا حسین

جماعتاه بنام امام زمان — کرت سر فدا گی خوشحال شان

جماعتاه بطمع جهان خراب — کرت گی لبو ئی جهنم شتاب

خبر واژ تز د عبید زیاد — که از دست جندب سپه گی بیاد

سپین سخت لرزان سو چو برگ بید — زباد خزان گو ز جان نا امید

ز هر مدم با فواج خاص عام — زه هت مرداک ساس هت خاص عام

روان گی ز بد کیش بیداد گر — ز لشکر سپین سخت پشت عمر

بجون یلان خاکسی گل کرن — بجز نغض و نفرین چه حاصل کرن

ازان رزمگاه گو نه کا نژاه رها — شهادت لبت گی بجنت سرا

گرفتار گو جندب رز مخواه — هما نا بدست ستمگر سپاه

سبک گو روان گشکس اندر عمر — یه نز د عبید لعین بد گهر

٦١

ژه گیه واره معلوم میانی سپاه — وهیئت واره میانوی ژه تخت کلاه
ژه آسوک ون دین حیدر رواج — رٹن گره هو هکه می نشن تخت تاج
وچهوتا مگر حال آل علی — ژه کرون بیان کمال علی
ژه چهوک کوره ز چهوکنه اید و فنن — مگر بوزت از تیغ خونبار من
پنن پان تراوت ژه اندر بلا — ژه سینوک هواخواه آل عبا
ژه چهوک و نکش کتهکنن پیش من — گرت سرنگون اید اندیش من
مگر زنده گانی ژه ون چهینه پیش — ژه چهینا و نه فکر از جان خویش
وتهس توزه این عنیف ای سترگ — پلنگ لاور کهوتر یا زاه زگرگ
چهو هیم کیا دیون خوف مرگ ای پلید — مه کر آسه تهو تحت گره ون شهید
اگر آسه هم کاش ای کور دل — بوکره هت ژه ون خلقن اندر خجل
لیوی ید مه یٹ دست ای بدگمان — تهوی چهوش ژه ونکن مه عاجز مه زان
زفضل خدا اکر بوچهوسن نا امید — سٹها وچهوتن چهوم سیا و سفید
چهونه کا نهته واقف زاسرار غیب — اگر کوه خورشید کهنه چهونه عیب
ژه کر فکر ای مشرک ابن زیاد — ژه از بهر دنیا دلوت دین بباد
ته بوزت خجل گو سوا ابن زیاد — زشرمندگی تم جواباه نداد

٦٢

تهیدن هندی سرانک ورشمار — تهند ناوساری لکهکه آشکار
پس از نام حق نام اهل بهشت — لعبید العزیز ابن مروان نوشت
کران سروانه سوئی شهر شام — تمن سیت اک فرج گو والسلام
سو بعرامتن بو امیر جنود — یه بخته تمتن گو نه خامی نمود

داستان

ون ئی جهو دانای ایند راستان — تمتن بٹ بین رحمت راستان
خبردار گوطارق جنگجو — ز قتال و از عزم بیداد او
بتن تم کرن چاره کار خویش — کرن هتنه تدبیر با یار خویش
تمن ز اهل کو فه گمت بو نفس — هکن کهالتهن بو نه هرگز نفس
جهو کو فه سقر جیان زمین فرنگ — بهشتی است لیکن جهو جیان گور تنگ
گرته هو دان سوئی دیر تر سار وان — جهه اس گیمت آواره از خانمان
دران شهر نزدیک اک دیر آ سو — حمیر گلش ازنم خیر آ سو
پکن گی سوئی ڈیره با اتفاق — جهو بهتر مگر گبر ز اهل نفاق
نمودار گو دیره گی تتو دوان — لبوک کعبه مدعا بیگمان

نظر کرِ ژہ برِ چہرۂ زرد من
روان گوو سوتر سانہ پیش طبیب
لتن ندٗل بدرد او از درد او
زکر دنکش بیدل افگندہ سر
طبیب جہاندیدٕ گوو خوش ٹھہا
سبک نیبن تم دو شوی اندر سرا
در لطف و احسان ہمتن کرِنہ باز
کرِ وتوہ قدم رنجہ در خانہ ام
پیٖن حال می نشی ژہ کرِ آشکار
ژہ چھوی از مسیحا قسم واز خدا
دلٕس چہ سارن فیرت اینا مدار
رچھین چانو سروٕن بہ لطف و کرم
مہ یتھ تام اندر بدن آسہ جان
مہ نشس توہ بخانہ بہو شاد گام
ونٕن ئی چھوہ اوی کہ این زیاد

پس انگاہ ژہ کر چارہ درد من
ونٕن نشن حال زار غریب
پٕئ مرہمش تم کرِن جستجو
نظر پٕئ کرن بر قضا و قدر
ہمتن کٕن دپٕن آمدی مرحبا
بچشمان ہمتن چھون نظر ذرہ جا
کرن پرسش رنج و راہ دراز
غلاماہ بوہ چھس گرچہ بیگانہ ام
مہ احسان کرِن وزہ تیھو یادگار
مہ فرروی مہر از من ای با وفا
اسیر کمندت بوہ چھس ہوشدار
ہنگہ زن گرِ ہم سر بجانت دہم
چھو کیاہ ہر گہی آسہ دشمن جہان
علی الرغم بیداد کیشان شام
روانہ کرن سر بشام از عناد

وَلَکُمۡ فِی الۡقِصَاصِ حَیٰوۃٌ یّٰاُولِی الۡاَلۡبَابِ

بعونِ خالقِ زمین و زمان کتاب ہٰذا موسوم بہ

جنگِ مختار

درحالاتِ انتقام و عقوبتِ قاتلانِ حسین علیہ السلام بیشمار بیمثال

یعنی

مختار نامہ کشمیری حصہ ہفتم

من تصنیف

پیر روشن ضمیر جناب سید مظفر حسین شاہ صاحب بخاری کشمیری

فرزند جناب سید امیر شاہ صاحب کریری

حسب فرمائش

غلام محمد نور محمد تاجرانِ کتب کشمیر

(۱) مہاراج گنج بازار (۲) مائسمہ بازار امیرا کدل سرینگر

(۳) رزیڈنسی روڈ متصل پرتاپ باغ سرینگر کشمیر

(کتبہ قاضی نظام الدین) (نعمانی پریس دہلی)

جنابِ سخن — بسم اللہ الرحمن الرحیم — جلد ہفتم

بہ بازارِ بزاز ہا کہ گذر
ششم وان بامنت وچھک ہیگیان
دوکاندار وچھرمن سہاہ با وقار
زنامش دو اوّل گرہی رہبری
دلپوس مالکش ہست درفکر تو
ژہ کرد ہیری نش ہہ نشش و آتناو
زمینش دتن لوسہ گو ہیچہ باد
بہ لتس طرفن آسہ دتموں نشان
سکتر روان گو بسوی سہیل
سہاہ گو سہیل گرامایہ شاد
دین وا تومنت چو سنہ ہرگز زیان
کرن حمد سوی خدای جہان
روان کدنہ دینار دہ از کرم

زسوی ہمین بائشہ دوکان شہر
نت اندر وچھکی گنج مطلب عیان
سہیلا رس ناوجہوی اباد دار
ژہ دبرس کدمہ میان انگشتری
ہمس روز و شب بزبان ذکر تو
زمزد قدم کمنہ مہ اندیشہ تھاو
سبہ دینی ار و بمیدان نہاد
روان گو در آنجا چو تیر از کمان
وچھنت رس رتن رنگ زن از سہیل
بانگشتری نم نظر چون کشاد
زتیغ بداندیش دین کوفیان
رھین لیس عزیزین چھو اندر امان
دتن قاصدس ہرمزد قدم

دین نس سہیلس کہ ابن مدار
زبحرش گرفتہ پس گہ او دل فگار
زشوقش مہ مرغ دلش جھمنہ پر
چو سبل بجون دابہ با بال و پر
مہ فوراً بہ پیشس ہمہ یک در ان
وگرد چھلنہ زہ بہ با کو نشان
ہتون بو رتیغ برسر زروی چپا
سبکتر روان گی چو باد صبا

پین خندہ زن از عشق ہمین
بشارت ہمین با مہتن گہ کنن
تحرلو زنحن دنہ گہ ہم شوقس نہاد
دین نس تحرپہ بامہ کرد شاد
سہ ہیچ تو ہر کار و پیستنن
سہیل زبان گو بہ نز دیک تن

۲

چونند و بیگ رسیج در سرای حبیب
نمن نش ہیج وصبر و شکیب
تمکنہ طارقن لوز بامنت خبر
روان آ و دو شوی شہر بہ
رسہیم گرننہ نشیم پیچکان
ندر مرہ و تن زبین انگشتری لعل ان

بہ یہ سہنن ہمہ سرود رفتاب سہیب
نکانن ہمین گہ کرنان فاس سہیل از زبان
سہ چانکہ سہیل بہ گرہ زنہ مہ کرسہ راج راہ بہ بیگفرہ
زنند بیستہ سہیلس ہمی خاطر راہ ای نیک نعمت
سرنا ہمی ستان نامی انعم و زلی ہمہ مجیف
خدای ... سوی شہر نجف

دران شپت د فوجاه ز اسلامیان
وچیک مهتر لشکر ابن سعید
تس نامه میانوی ده اندر زمان
کړن جلد مرهم بر زخم دلم
سهیلن د وپس غیرت اینا مدار
ته لکه نامه فوراً مه مالوم بسر
کړیس طارقن آفرین بے شمار
سهیل فلکت پایه د تهو در زمان
غلاماه تس واقف کار آسو
دپن لتس بدوکان من گرته خرام
خبردار ئ وزن بادکان من
بدوکان سو سوزن پئی حفظ زر
چهو از پرده نقش کڈن هر زمان
دیون جلوه هر دم برنگ دگر
عنان سخن ون کو آتن بدست

وچهوک تم به بیگار بستنه میان
مه چهوم از فراقش دل اندر طپید
دپن چهی نهان نزد ترسائیان
ز مرهم مه آسان گڑهی مشکلم
ده نامه ته رکهٹا اندر پنجا قرار
وڈن نیره چون مرغ بد چهمنه پر
مروت سنهاه چان اینا مدار
پکن در او مانند باد دمان
بظاهر سنهاٹن سو غمخوار آسو
ته داوواره میان غلامس سلام
زبانی بهه نه وانی بدوکان من
سو بو بے خبر از قضا و قدر
دیون زیب این خرگه آسمان
مه کر بر بهار و خزانش نظر
ز سنگ فلک دل مه سینوم شکست

۳

مگر هر گهی آشنه این کلام
لبک مال و زر می شدن والسلام

سبک راوید گو هر زشت کیش
بکن هیتو نه قتالیس پیش پیش

زپس آسو قتال بدبخت لعین
بکن وات بر دیر ترسا چنین

خبردار گو طارق رزمخواه
همی وات بر کشتن من سپاه

کرن پاسنی راست ساز نبرد
طبیب جهاندیده فریاد کرد

مه مانوم که تیغ تو در روز جنگ
دهی آتش اندر دل خاره سنگ

مه زانوم خدنگ تو روز مصاف
کری پاره پاره دل کوه قاف

به نزدیک دانا چه نه سهل کار
کنوی زلو کری خنگ با صد هزار

سپر ترا و نکن مه گتن بهر جنگ
مه کر جهل بهتر کرن چهوی زنگ

در آخر زامرش تمو فیوزنه سر
توکل کرت رود بر داد گر

دلوک تسخ ره کر چاره کار ما
ته کر رحم بر حال دشوار ما

سبک جلد گو برقع آنن روان
کرن تم دلبران متن منز نهان

چه بهتر تهون تیغ اندر میان
کرن محله خانش اندر تم نهان

کرن محرم خانه تم پهلوان
مروت کر با کانه چنین در جهان

روان ترا و قتال اندر سرای
زبیگانگان و چهنه خالی نه جای

چو وس تو ده قتالین بیت مدار
عذر کر ته از تیغ تر ترسیان
اگر چه غلط چهوی ته در دل گمان
ته کیا چهوی غرض زاکر دیکای می
وین سوی قتال ای تیغ زن
بیکدم مو ترتم زبان فصیح
لیک ته هیڅ طبیب ادا بت کیم

گرهمی ورن ته پوزت ابله استکار
کرت یم ته پرشیده وانی زبان
مه شی هیڅ ده حکمت گری بی گمان
سهیل ورزن وی گرفتار گوه
طبیب نه دیده ای بس بار که
وین تی سهیل ته نه سوی لضیب
گرهوی کیا ته بن در سرای طبیب

۴

ستر سلتمهی نی کیا ره جعد کار
ته کر راز نهان شی تن بستکار
ونک پیر نی پای لسکسکیان
وکننه سری پاره بنی زبان
جسله سرکن العین سهیل
شوباه غدرو قتال میس
فتن کرن لونه قتال سی
نجیبه بنجیر فولاد وپای
ان بخت کرن سهیل ستن و پای حصیب
سپین حصیر قتال سوی علی
ستن کلپن وده بعد وقریب
سهکلن سحو بعدو منهار منجب
نقبال ذ سن نیغ حصیل کرای پیر نیر
ده بنده ز نیغ در سرای زبان کر نظر

مگر راز پوشیده گرده آشکار
بحکم بلا جو روان گو حمید
ہمن کن دپن ایدلبران دین
مہ نشس کہنہ مہ ہتا وہ بدل ترن وبیم
مہ زانن جہو قتال بدروزگار
سو کرہ قولسی میانسی پٹ لقین
وتس ون وجہو منہ زطارق نشان
بوہیتو تام جہوس تخ بذہ پر وامہ بر
درآندم روانش پیں قتال گو
دپن لش کرم جستجو ای امیر
خبر جہمینہ کہنہ زین غلام لعین
نمکخوارگی ہتا ونہ ام در نظر
یہ بوزت سو قتال گو سینہ ریش
روان گو ازانخانہ با فوج غم
سہیل و زنش با طبیب و غلام

ژہ گرڑھ وارہ کرہ سعی اینا مدار
وجہین تم تمی سروران سعید
لجو کرہ ہو فدا جسم و جان بالیقین
محبّ علی جہو پس بقلب سلیم
رفیقاہ شفیقاہ بین غمگسار
بہ کینزاہ ونس بانہ بے ثنک لعین
سو گترہ درپی کار خود بیگمان
تو ہی کن ہکینہ کرت کانہ نظر
تہ بوزت بداندیش از حال گو
وجہو منہ زان و گرد دلیر
کرن کیا زہ تہمت بمولای حسین
جہو لازم اس ون کرن دور سر
زخجلت گلن گو زہنون سر بہ پیش
علم کرنہ ہم آہ دل پر الم
رٹت بین پیش سپہدار تمام

سراسر ونن تن شن بنش ودان
زہ زغار و انجام سارو ری بیان
عبید اکسیستن جنسینہ بتن ببنس
طبیب جبیہ مہ بعد ل این گمان
وین نیس پیرہ بادس من رین میانوچہوک ودان
لعد اسوس ون بن میانو چہوک دو
گرگت فتنہ ای اوجہا او دن جبر
سراسر سیس بنس ار اون ودسر
وکرندہ کرکی فرن زنن ودسر
سکب لوخفاون باران شبار د
بحق کرخدا ای عبید زیاد

٥

مہ زاہ سرکشی کرنہ تا این زمان
ژہ بیہودہ در دل کرہن چہی گمان
ژہ ون بابگمان مرکبا کاروبار
گرہا چانتی شمن بیت یار
لو از جان و دل چانو جہو بیگخواہ
ہمیشہ طلبگار اقبال و جاہ
اگر دسترس اسہم بیگمان
بہونہ اکہاہ زندہ ز اسلامیان
بتر چہی چم حکمت کرن کار من
می بیت جہوی کرم باز ارمن
سہیل و زنش از برای دوا
بدوکان من زای اندر ...
بہمند داد کہنہ گو ذمرہم پذیر
مگر گوسن باغی لو در غم ایم

مگر گو دگرگونه احوال میا نو
مه کهنه چهومنه از فعل قتال اکّ
مه پٹ چهوک کرن تهمت افترا
ز راحت ستمگر سپن بے نصیب
فرن تهو انان پیس سوی سهیل
زباتس چهون نه بجز داغ دل
ازان پیں کڈن از جگر آه سرد
غلام ستمدیده آنن نه پیش
دپن تس ز طارق ژه کیا چهی خبر
سو چهو تهن ژه کنیجا ایسا مدار
موژرم غلامن در آندم زبان
ز قدوز قامت وتن تس نشان
دپن تس چهو چالس کلامس فروغ
بگفتار شیرین دیون چهوم فریب
مه زانوم بلا نتک بکر دغا

ز فوج توبی پرده گو آل میا نو
مگر چهو سن لو زانن ژه کر تهن ملاک
لوزانن نه کنه پیس ژه چهوی مدعا
کنو یام لوزن کلام طبیب
وچهیت ند دگو رنگ روی سهیل
نواهای رنگین کڈت گو خجل
چو برگ خزان دیده گو سرخ و زرد
بکیدم ییٔی مرهم سینه ریش
که از تیر غم چهوم مه فتو مت گر
تولت کیا زه ون فتنه در روزگار
سراسر کرن ماجرا تس بیان
یقین آو ملعونس اندر زمان
چهو قول اطبا سراسر دروغ
نیون چهوم کڈت انزل جان شکیب
مه پٹ چهوی کرن و نکتس لو عنا

بجوف غرض گومه کره اعتماد
ثنت از نظر آسِنس تهو تهان
گژهیار کار شاه بیگانگان
کر بتهون مین پهوکه گنڈمن گر
بیرن کیازه چهوک بد گمان
کرن غرض ظلم ای عبید زیاد
چهین زبان باد بیگم شاد

ته کره جان حردم ژه هرگز بنا
یناحق کرن چهوم مه تهمت غلام
لوچهویو اقت کار این بدگمان
از انز وون چهوم مه پیڑ افترا
کرن ناروا کار جائز مدار
ژه کهوز از خداوند روز شمار

٦

[illegible]

بڈ ناموردکا ترف پتہ سیستن
نبہ ور نوان ار تم نمع زان
کرن ضرب تیغ شمشیر تیز

سپن دوست میانی گرفتار بند
بغم یار میانی سپن مبتلا
ازین زندگانی یوون گوس سیر
ازان پیم فن تم لبہی عمیر
چھو بہتر گژہون فن بمیدان جنگ
کہ شاید گژہن دوستان رستگار
سلاح وسلیب آ برتن کرو کھ
کرک بر رفع مصلحت سر بیا
ز بیراه ره گی پکن تم زه شیر
بفوج اعادی ہتا شاگران
سپن حکم قتال بد روزگار
لدن ہتھ کھ دارس سہیل و طبیب
بیکدم و نهت آو بایار خویش
ز ہ زن متفق گی بهنگام کار
ژ ٹکھ جملہ صفهای اہل ستیز

مہ نیرھ زندگانی چھنہ سود مند
مہ ینہ جایہ وزن چھون نار دا
خبر کیا زه روزنت اجل وو دیر
چھو نہ کنہتہ جز غم درین کہنہ دیر
مگر نام رفتہ ایما تحبسنگ
مرن سا ئو بہتر ازین ننگ وعار
مدد خواست ازذات باری کرو کھ
قدم دتو کھ دید راه مہر و وفا
پکن فوات در قلب دشمن دلیر
مگر یہ ود تم گرد جنگ آوران
کرک دار بر پادران گیرودار
وچھہت طارس وونہ کنہ شکیب
بپای شجاعت تمی آی پیش
چو شیران نزدای ابر کارزار
گژہت پی یہ نزدیک قتال تیز

دو لو نا مدار و نبرد پین و تیغ
کر ترشتہ شتا د تن سیلد ریغ
زونپن اکر یارہ لیسیا رئیں
بفتح وبلطف الٰہی مرز ہارئیں
عجب بو ورژ دشمن بد نہاد
پتیر و ز بر کر کھ پانس پتھان

7

پیہد اردین گرین فوج جلو
بفوج اعادی مقابل پیو
ہمی نا یکن اکر گی منتشر
ز شین بر لیرم تیغ و تبر
مگر غار اک بو زکار قدیم
زشاهان پتین چو عظم دیم
بیکبارہ گی ام زه شیران نر
بغار اندرون ژای چھن شیر
لبکک بیٹھ غارس اندر بیدار نگ
جمو تکن خرام مرکان پلنگ
دماه اک کرک غارس اندر فرار
لبکک فوات ازدشمنان کہ سوار
بدور ترانہ مہلو کہ قرار
بربادا بہن گیتہ ازہ مہن بغار

ہم از خلعت و اسپ و ہم مال و زر
بہ کینہ راہ مہ ہمی ذمی مختصر
بطمع زر و اسپ آن مشرکان
پی قتل طارق نہ زن گی روان
ہمن گنبداہ آسپ چھون آسمان
بسکک گنبدس کن پلی گی روان
گذشتیون در خرابات ویرانہ ما
پہ گور سیم و زین دیوانہ ما
ہمن باد درست لیں بیگمان
زر و اسپ زین چھو اندر زمان
بگنبد پلہ واڑ پہ آواز شان
ز گنبد سلیں سخت شور و فغان
صدا لیو ہمن زل پلی جنگجوی
بہ لشکر کہ خونش کرکھاوی

٨

هٹس کہ کرت کہنہ زن از دشمنان
چھکوک اٹھ از جان خود یک نفس
گڈن کانہ اڈن چھو بینہ در غار شیر
بغرقاب خون گی رتھی در زمان
ہیتھی پاٹھ از صبح تا شام جنگ
خبر واڈ نزدیک ابن زیاد
سو قاتل شند در او سالم بجان
بنفرین لشکر کرن زیو کشاد
دو لیو نامدار و شبشیر کین
ہزیمت کری لس نے میدان جنگ
طبیب و سہیل و زنش ہرسہ تن
دل آزردہ از جنگ طارق سولچو
جہاناہ مگر مشعل افروز گو
و تن آسو یا لشکر ابن زیاد
مگر از سر طارق ناموہ ر

بغار اندرون ڈای اندر زمان
کہ از قبر واپس لیون چھو بینہ کس
اگر ڈاو از جان خود گو سو سیر
ز دست دلیران دین بیگمان
کران آس باشکر شام جنگ
ز قتال بدخوی در خون فتاد
ہمس از سر موسیں نہ زیان
ہمن کن دین ای یلان شرمباد
کہ کہ بارہ پڑ لشکر سہمگین
تنز جای بہتر چھبہ در گور تنگ
بہ زندان کرن راہی اندر زمین
ہیبت سبکتر بکنایہ گو
کہ گوئی شب تیرہ چون روز گو
چھو آسان کرن عقد مشکل کشاد
بہ لشس آنہ بخشش ٹہاہ سیم و زر

سر شامیان گو درہمیت
دلوکھ زنس چھو وبیاہ لیو ران و بدبخت
نوی مصلحت نہ اندر نامدار
پتہ لشکہ بیت انبار
قیاس بہا افزون ازین ہیرو
ہو و بینہ غارہ چھو لاز مرد
تن اندر اڈن کہ چھو از جان خوف
بہ لشکر تن از پہ بلیاں و ایران
پیدا کوزن زن پیدا
بہ نہ از کہ ہر نہ سر
بعہ ہی سپلیہ

بله نیزه خورشید از پشت کوه … بوکره جنگ و پیکار با این گروه

گمت اک پهر آسو از شب ادا … زگنبد نبردای مرد خدا

نبردای دو شوی بچون تشنه لب … گو از برق شمشیر شان روز شب

تلوک شور و شر سخت در شامیان … شب تیره گو صبح محشر عیان

کرک ماره کینه زن دادران روگیر … دو بوشیر مردو بشمشیر و تیر

و چهکساه خالی زگرد دمان … نبردای از لشکر شامیان

چو باد سحر طارق با دکیش … نبردرا او آهسته با یار خویش

نه کانه واقف از فتنه انگیختن … خبر کینه گیه نه زنگه بگیختن

بشب دشمنو کذ بهم تیغ تیز … کرک پالوان اک اکس پچ ستیز

روان گو به پیکار ابن زیاد … قضا و قدر تش ظفر یار باد

عمیر دلاور بدنبال او … چو اقبال دنبال اقبال او

یکین واته در کشک یکدل دو تن … پر از خنده لب آفرین در سخن

کرک بانگ و فریاد واوای داد … سپین کار مشکل بر ابن زیاد

بکناسه گو خون روان هر طرف … زشمشیر احباب شاه نجف

ونه چهو حکم سر گروه فوج شام … کرن خواب راحت درین دشت حرام

9

[illegible] … زکف [illegible] بر ابن زیاد …

… نبردای از لشکر … مختصر …

عمیر دلاور … ده ان شیران … [illegible]

زفوج ستم آیه وهکنه سوار
علامات سرکش سپین آشکار

عبید ستمگار بدروزگار
روان آو بر جنگ سرکش سوار

در آهن نهان بو در آتش نهنگ
مرصع کمر بر کمر کره تنگ

در آهن نهان بو چو آتش نهنگ
مرصع کمر بر کمر کره تنگ

گمو تو شب بو از مشعل افروخته
چو پروانه زان بال و پر سوخته

مگر هر طرف تس هجوم سپاه
یکین آسو هغیم دران شب براه

به نزدیک طارق بناگه رسید
وچهون زن سو خواب پریشان بدید

سو طارق روان از کمینگاه جست
رنتط آو شمشیر هندی بدست

د تن یک قلم ضرب شمشیر تس
دلاور کهوڑن چهینه از هیچکس

وچه شعلهٔ تیغ زهرآبدار
سو گر ڈل مگر رود سالم سوار

سه شمشیر لج بر سر اسپ مست
وست هیو تهر گو سو با خاک پست

تهر مرکب کوه پیکر فتاد
مگر رود زنده سو ابن زیاد

تولت جلد نیو پهلوانو ز خاک
بغیر از قضا کا نه گرتهینه ملاک

سپاهو کرک حمله اندر نبرد
سبک طارقن کڈ ز دل آه سرد

کران فکر بر چارهٔ کار خویش
نبرد او از جنگ ها باز خویش

[illegible]

بتس هام اقبال گوره هیما
سبا دشنه لتشنه لب و دونه زار
ز چشم و دس خون چو دریای آب
ڈولن دتنه بر خاک مالید رو
سپن حل مشکل بتس بیگمان
همان عبدالرحمن نصرت کلاه
پکن شس کروهن گگی نامدار
خبر واژ نزدیک پو رسعید
سبک بر و نڈ تش ز راو پو رسعید
بفرحت وتبرن لونه در پیرهن
چو بر روی یاران کرنم نظر
بتهر وتهور شبد نیر پو رسعید
بغل گیگ از وصل تنگ چون شکر
ز شادی سپن شو روشر در سپاه
الوکن یا دحق سادوی بر زبان

بگره والقو درد وادی کربلا
دتن ناله مانند ابر بهار
ز سوزش گرهن مرغ ماهی کباب
زهی بخت و طالع خوشا حال او
ره شاکر پیر رٹن در زمان
دران سرزمین لوهبت با سپاه
نشانهای دولت سپن آشکار
ابا یار خود طارق از ره رسید
رشکه هتهن نامدار و رشید
شگفته ز گل تس هزاران چمن
بقانون تبسّم کرن مختصر
دوان نم نمی هر دو دربر کشید
چو شیرین رٹن اک کنی بر
چهه آسن چنین خوشدلی گاه گاه
چهو مانشس کلید در بستگان

11

[illegible]

سخن بلبل نغمه تیر اوری ست
سخن پهمی گل گلزار ای حمد خدا ست
سخن پهمی تاج فرق جهان مرتبه دار
سخن قفل در شهر دل چون بهار
نکو رتبه تن در او از کن فکان
سخن آس پیشکی از بلند آسمان
کرن از زبان جبید طاقت کرا
غزال سخن جرب نام خدا
[illegible]

سخن چهوی گئره هن یا درج حیدری | تا آلش دیوان بر همه بهتری
بلاشک سخن زینت عقلمند | سخندان چهو بمثیل بی چون و چند
سخن چهوی بلاشک نشان خرد | کجا بی خرد پی بجا می برد
چهه بی شک سخن مایهٔ زندگی | چهه بر حق سخن و چهه خورسندگی
لبیا کانه کها بر خردمند دست | دیوان از خرد دشمنن چهوی شکست
مه نشس بر سخن صد هزاران سلام | چهه پیش ز جهان ورزه بیشک بدام
عنان سخن پن فرن چهوم کنون | دل حاسدان چهوم کرن غرق خون
سپن اشهب خامه ون تیز گام | بدشت سخن آوه اندر کلام
بیه عبدالرحمانی این خبر | مگه بوزن از طارق نامور
که ابن زیاد ن به هنجار خویش | کرن بر ستم گرم بازار خویش
سپن بس اکها کشته در راه دین | تسند سر لدن هزبر از خشم و کین
روان کرنه با لشکر بیکران | سوئی شام نزه دشه شامیان
به بوزت دل نامور گو فگار | دیوس طارقن ون دل آسوده دار
اگر لشکره دکه همراه من | سراسر هوا خواه و دلخواه من
بیک سر بدل آنه سر اک هزار | قسم چهوم مه از صاحب ذو الفقار

جنگ محمت ...

زنغرا چهو یکی سرور ظالمان
زشت نام بر طمع تسند اندر زمان
خریدار این تیغ از جان پهچهوس
خبردار در دروغ بیان پهچهوس
زنجی سواران مردم اک هزار
مه اگر فکر از گردش روزگار
اگرچه سو بغرا چهو پخته پلنگ
بوکنه تمام چهوس ای پل شیر جنگ
اگرچه ایتی به بغرا بجوش
کرس سر دن تن به آب تیغ زخویش
دیم آزاد چهوس و غلام سیاه
ربت ون ان اندرین بارگاه
کمن کشته یک یک بزیدان پیار
اهش مرزه چهی خنجر خنجار

12

شبیاه چوتن سپین بوه یارای سعید
بلیه این سخن مه ز طارق شنید
بیاپنج ون تن ... یاران ...
سپن ون اده آماده میدان ...
سپه میان اندر سپاه نواند
سپه میان بنجار راه نواند
بهوت سکه بر جان شمشیر زنان
هزار از دلیران ازان انجمن
سپه طارقن کلا از ان ... شتن
همین تیغ ون ...

خبر چھمنہ این گرد از راہ کیست
اکس کن دپن گرہ درین تیرہ گرد
خبر دم آمہ اینت تہ اندر زمان
فرستادہ گو تیز در رہ دوان
بہ لشت ستوران بھت بیگمان
سبک آیتہ وپیش پل نامدار
روان طارق شیر دل با سپاہ
بمن دیو نہ از عمر تنگ آمدید
غرض کیاہ تہ شد از چنین اضطراب
بجز را ستی جھو نہ ہرگز گذر
تصدق آشنا آسہ منہنجز زبان
وچھوک پہلوانو از مرگ خویش
دلوک نس کہ ای مہتر پاکزاد
زلعزای حاجب کہ سردار ماست
تہ فرسنگ گڈھی وچھک فوج سپاہ

گمنت آسمان در خم آہ کیست
تہ کرداہ معلوم از گرم وسرد
اگر دوست آہن وگر دشمنان
شش وہ نفر وچھ تم از شامیان
سراپا در آہن کرت تم نہان
کرن تم بیان ترلوتن از دل غبار
پکن گو کرن دشمن بستہ راہ
دلیرانہ با من بجنگ آمدید
دیوار سر صدق فوراً جواب
ونیو ہر گہی کذب جھو خوف سر
سر مو سو وچھہ نہ ز تیغم زبان
نمو فکر کر بر سر وبرگ خویش
چھو اک نامہ ہر عبید زیاد
توی اس پکن چھینیہ بر راہ راست
برابر اس کھینہ در رزمگاہ

جنگ منہنجن سان
ستیس ہیکڑ پچ پاپیادہ پشتبین زن
بچیا ہیپیہ بین جان وتن
ینہ ز انکہ نیغرا وسیدان کار
عشق اس بار الصجر ایی سرکنہ بکار
آمہ چھ پہ وارہ اسیر ودر نامدار
ہر کونامہ تیہ منشان ودر زبان
سپاہ کو پیران لدو نہ سرکنہ لوان
سعد انہ اندر آسعد نغر اخنین
تہمن نت عبید نعین
بجوی اسنجمہ عبید نعیبین
سوی آن مذنبہ مہتران
کرانی نامور سرکن ودر زبان
نغر یا دمن تھا وسمن گرفتار غم
مہ یو کاہم مہ سرآمد
تنہ سپاہ ز ابن سعید آمد

مہ یورم پی جنگ من شکری
روان کرتہ با نامور مہتری
چیو امنت مرط ازی انتقام
سوہارم مرتو منہنجن والسلام
مہ سیتن کرت این سرداران
ولیکن دلوت میانو سر لگان
نہ تنہا بہ میانو ہی سر اینا مدار
دفتی بلکہ سرہای خنجر گذار
کنھی آل فرزبار دی ازدست من
تہ وچھ فوج ابن طالع پست من
یکنہ قدم اک لگرت پشت
گفت پچھین سرافکندہ در رہگذر
پیشہ جلدی بامداد من
وگرنہ کی تو تم بر باد من

بدست یلان لگو سہنا دگر
یکبارگی چندین قطار شتر
عجیبت و نغلہا لدک لعل و در
ستوران ابلق لیکک بے شمار
ہمی از غنیمت پیین نامور بسیم و زر
بہ ہنر گران دستش از کار گو
سپہ تیغ ہمہ تیغ گرفتار گو
بجنگ پلنگ و نہنگان گو
ہمت بیس دعلہ سو از تیغ و تیر
ہمی تیز مثل باد بہار
بفتح و ظفر پہلوان بازگو
باہل سپہ رنج دمساز گو
وجہہ ابن سعد ظفر یار او
سپن از دل و جان خریدار او

۱۴

اگرچہ اسیر سخن جھوس بدام
کرک بد کہالت با مداد من
وجہیت نامہ طارق ٹھاہ شاد گو
دراول ہمی نابکاران دوان
بقال ننکو قتل اعدا کرن
وجہین گیہن لشکر از بادہ مست
بلہ طارقن وجہہ لشکر بخواب
ہمو پہلوانو شمشیر تیز
بہر سو ز شمشیر زہر آبدار
وست آو گردون بگرداب خون
ہمو دشمنو پا بدشت عدم
اکہا آسو درخواب ہس راہ جان
اکس کو دس خون ز زخم سنان
اکس آسو بیہو مت زگو پال سر
بخون نیم بسمل ہمت بے شمار

مگر ہنشیر جھوس بوچانوی غلام
گرہ ہن گشتہ ساری سپہ در زمین
بیابان غم راحت آباد گو
کرن گشتہ آغشتہ در خاک و خون
وزان پس سر عزم صحرا کرن
ہمت بیخود افتادہ با خاک پست
کڈن یک قلم تیغ بران شتاب
بہر سو کرک دشمنن ریزہ ریز
رنگ چشمہ جاری گے از ہر کنار
سپن گل زمین گل ز سیلاب خون
دران رزمگہ دنو کہنا چار دم
بہ تیغ اجل گو دوم بیروان
بمیدان یکی تشنہ لب داد جان
اکس درامتن مغز ہا از تبر
ہمی در کشش جان تہند آشکار

زوشت بخف بلسپاہ گزین
ہوائی غزا چھوس لبریز صبح و شام
ہوائی غزا چھوس لبریز صبح و شام
چھونہ کینہ لاگُن وُن از عذر لنگ
بہ بوزت تمی مہتران عرب
وُن پرن اکھا آسو حجت تمام
ہُی جنگ چھوس جیر گیند ٹھنو کمر
چھونہ کینہ لاگوان وُن از عذر لنگ
ہماناگژھ ہیوٚ پیش ابن سعید
گڈٚن دردہ جنگ از بُزدلی
بصفین در نہروان و جمل
بحکم علی صاحب ذو الفقار
تمس یا سُن بہ بوٚ ازولائی علی
تمس سیت اکھ یاس نام آوران
درآہن کھٹت بوٚ سر و پای شان

علم و اتنا دن بچرخ برین
بہر دم کرُن قتل از فوج شام
بہر دم کرُن قتل افواج شام
کرُن پای جرأت بمیدان جنگ
کرُن ہتو کھ تحسین تند و زو شب
کرُن تم سوی قتل افواج شام
بصیدا کنی چھی سٹھاہ نامور
کرُن پای جرأت بمیدان جنگ
بہ پزٕ پاٹھ وقت سعادت رسید
نبرد راوٕ و رفاغلام علی
مقابل بہوی او لفوج دغل
گڈٚن آسو از جان دشمن دمار
سٹھاہ آسہ آتش مردی بُزدلی
بنا ورد گہ گے دوا سپہ روان
گمژ باد پاین ہیٹھن جای شان

15

[illegible]

ونوم اکثره کس سین جهوی کارزار
ونوم اکثره کس سین جهوی کارزار
دیوس تم سجنگ عبید زیاد
کمر بسته جهوس پهلوان جهیم مه کم
دیوس و رفاءن فرته ای پاکزاد
دیوس و رفاءن فرته ای پاکزاد
گڈڻ نامه اک لکهین بنام خدا
سلیمان صرد و محمد کثیر
ابن انگه مه کرف که ابن زیاد
تند بیرو رفاتلن تم قلم
بنام خداوند بالا و پست
جهه پرنت ناسی نه بینت از نام او
خداوند لوح و خدای قلم
لکهنت پر اکس سرنوشت ازل
جهه لس کئن همه نیک و بد در نیاز

بیه فن سپه کین جهي در شمار
بیه فن سپه کین جهي در شمار
کبرن از ستم بیم جهانا ناه خراب
ازین زندگانی جهو بهتر عدم
ظفر یار و نصرت قرین تو باد
ظفر یار و نصرت قرین تو باد
لسوی محبان آل عبا
اگر و انتن آسان جهانرا بگیر
یقین تها و فوج ظفر دست داد
گڈن اول نامه نامش رقم
بلانشک جهو سوی خالق هر چه هست
می جام حم خط الغام او
تحکمش کمر بسته لوح و قلم
جهوته گرهن زاه نه دو بدل
جهو از لطف عامش در فیض باز

حمد نعت اردو
نقد نت کرن خلق کردان چهر
شاه روشن از جلوه ماه و مهر
گرجهی عقل بی زر هک بلا
بلاشک هس هن وانه پر جهس خم
زبان ثنا شکر و ان گئي
زحد شکر اک حمد ان تنجي
هم نعش هر سلیمان فرخنده نام
هزاران درود و هزاران سلام
بجمش هر سلیمان فرخنده نام
هزاران درود و هزاران سلام
دوم بر جوان بخت ابن کثیر
بخدمت ستاده بس چرخ پیر
بجز ابد بران شمشیر زن
هم قوم هم نعش جهو نه در کارمن

همت سرکش انگاشت و نامش مهر
ستین و زبیب از غم فوج مهر
علی شیر و ربت جهی زیاد
جهو نفس و نفض عبید زیاد
نه بهون نیش کنان کنگ
اگرچه جهون نیش کنت رحمت بر
خدا اس نبوی کارحمت بر
زدنش جهان کرو جهو باتم سر
ولیو کاه زمینکا مه جه جم راحت از سکار
بلب جان امه جهو پیش وزن کن ه
کمر بسته وزن جهو جنگ هر
من سجنگ سر کنا پیش
بلا شک بزن سرزان جهو فدا
زر ان رضای رسول خدا

ازین پس رٹن چھم بکف تیغ کین — بہوں چھوم چھ خورشید برج زین
نکہ آسہ بس یار رنجت بلند — سو رٹنہ مکان جز بہ پشت سمند
ہمی فتح و نصرت چھو از داد گر — مگر کانہ اکھا فرہ نہ زین نامہ سر
لکھن تی چھو استاد شیرین بیان — سو ابن کثیر سعادت نشان
زکوفہ بہ بطحا گمت بو روان — سلیمانی نامہ پرِ بیگمان
بیادِ تشنہ لب چھون سحاب — کرن جاری ز دیدہ دریای آب
تا زار نفرس گرفتار آسو — ازین نوحہ گومت سو لاچار آسو
سٹہاہ گو سو شرمندہ در کار خویش — سپن دلحزین نزنہ آزار خویش
ذہ دستِ مبارک تولن در دعا — منگن آسو حاجت بنن از خدا
ونن آسو ای خالق تاج و گنج — رٹا یدمہ کرہ مک ازین درد و رنج
بو کرہ ما مگر قتل اعدای دین — خس و خار ڈوہ ما بو از راہ دین
زبن پراٹھتن ونن یہ بخل ستم — بو کرہ ہن یہ شمع ستم کالعدم
شانہ زاین نیاد و یزید — بو نہوہ ما نہ یا پانہ گژہ ما شہید
مہ کہنہ چھو منہ بیم از سپاہان شام — بجز جنگ و پیکار در صبح و شام
ولیکن مہ چھو نہ پای رفتن بجنگ — زکلک قضا چھوس گمت پای بند

اگرچہ دمامی لیک زین مرض
در آخر ذہ چھی از شہادت غرض
بو یہ کر گشتہ پیٹھ لیکہ ژی مراد
مہ چھوم جان فدای علی ساختن
ذہ چھی گردن شادی افراختن

اہمی مرزبان علم و چھون نکین
شنید از بیر چون یکمان چنین
ذہ چھوی جاہ صبر لاگن بتن
کمن چھوم مہ از کاک میدان کفن
ذہ تھوی کرنک کرجای در تیغ
سراز تن و چھون دور سپین بہ تیغ

١٧

یہ بوزت سلیمان سین خوش سنہاه
بیکدم خزائن کرن باز در
گو آراستہ فوج مردان کار
بنی عم تمی خاصہ خویشان او
باسپ ہر تیغ و مرصع کمر
منقش نشان بی با آب طلا
جنیبت زه ہت مرد چابک خرام
گرس محمّل سنک در زمان
زکوفہ سپاہت سو گو باشتاب
ہمس ہر طرف پاسبان مردمان
زسوز جرس ہا و آواز کوس
زسم ستوران صحرا نورد
عناصر چہار آی در اضطراب
شب و روز منزل بمنزل سپاه
خبر واثر نزدیک پو رسعید

بگردون گردان نتہوں ہم کلاه
سپاہن دتن سارتی سیم و زر
لشمشیر و خفتان ہتی دو ہزار
ہمی سر بسر ہم ثنا خوان او
چو کوه درخشندگی جلوه گر
سپین ہر طرف آفتاب بیا
سپیموت ہمتن چرخ زن آسوارم
ینہہ مہر تابان جہو یر آسمان
ونچہت خیره گیہ چشم ہر شیخ و شاب
کہ ان آس مرکان چو چشم نہان
طپیان گوه دل گنبد آبنوس
زروی زمین و تہ سٹہا سخت گرد
زمین بر ہوا گیہ سپین خاک آب
یکن آس با جلوهٔ مہر و ماه
دیپن صبح امید فرنکن امید

جہان ہن کہن رشک نو روز گو
زبیں خوشدلی چہره افروز گو
گرنہمی دہ قدم آپنہت تند باد
بصد شوق در راه یکن درامی شاد
پریزه ہمن گیا بیہ بین دین
ہمتن سیت تم فوج نصرت قرین
جنگ [illegible]

جہان ہن کہن رشک نو روز گو
زبیں خوشدلی چہره افروز گو
پچونستی کہ جام تبسّم گران
پیمایان نشب لبیہ ہجران رسید
رسک چہره وصل از افق سر کشید
گمت مژده گو آسوباد صبا
زعشرت شگفتہ گرہین غنچہ ہا

۱۸

[illegible]

همه نامداران بطحا زمین	نمایان همی چون طلا و نگین
گواز باد پا دشت دریای آب	سراسر غلام شه بو تراب
کران جهوی ز نو تازه رنگ سخن	نگارنده داستان کهن

داستان دیگر

گو آگاه بغرا بدام او فتاد	بله ابن دجانه بد نژاد
بناخن کران خسته رخسار خویش	و چهون عقده کار خویش
زبادرم تیغ ابن سعید	سپین سخت لرزان سعید چون برگ بید
دلوس تم حذر کرز اقبال او	پر زهین پس نشسن آسوا احوال او
بسفیانیان چهوس کرا سخت درد	عرب سر بسر آمون چهوس لشور
قوی چهوس گمت پشت بر روز نخواه	ز ابن سلیمان و وزفا ستهاه
همی پرت الکار ستم روزگار	چه نکن سپاه نشسن ده هزار
ز هنون کله تراوت برانوی غم	بفرقش لگو از آسمان دست دیم
بیکدم ز لوح جهان سیر گو	بدیو ار حسرت چو تصویر گو
بغواصی در تکیتای فکر	سپین غرق در بحر دریای فکر

گمت شمۂ صورت شیر زر
نشانن یہ برج اسد آسو سر

زابلق سواران بچرخ دو رنگ
وچھون زن ریوزن سیہ چوشام رنگ

فغان حرس دل نیون از میان
گمت بو گرفتار غم آسمان

ستم پیشہ بد گوہر ابن زیاد
سپاہ ستم گو وچھن شاد شاد

زنو بر ستم گُرنہ بستہ میان
بہ تخت حکومت ہو کہنو درزمان

ززندانیان تم سخن گُرنہ ساز
در قلعہ ظلم تم گُرنہ باز

زابن عفیفہ زیاران او
نہی آس در بند و زندان او

نِس ظالمس بو تہند کینہ پور
کُرن حکم یکبار آنک حضور

سپُن حاضر آن پیر برستہ خشم
کُرن از غضب تیمہ یکبہ از بس بخشم

دپون ای ہواخواہ آل علیؑ
ژہ کنو چھی گمر مردی و پُردلی

مہ پٹ دراک شمشیر بیت بیگمان
پین کلہ تراوتھ بخون رایگان

ببایان ژہ چھوی آو مت روزگار
ژہ وا تووی نسیم خزان در بہار

نہال تمنا سپُن مرگ تو
دتُن میوہ تم از کفن برگ تو

اگرچہ غرض چھی ژہ دُن زندگی
مہ ستہ کرژہ ونکن سر آفگندگی

ز دنیا زر بُد دہم اک ہزار
گرژھی تار عمرت مگر استوار

۲۰

ژه هیو کاڼه مه آس گرفتار شرک
کرک لاله گون یدز خونم زمین
کرک لاله گون یدز خونم زمین
گرهی حشر من باتشنه لب
گرهی حشر من باتشنه لب
خداوند عالم بروز جزا
زحرفش چو اقعی عبید زیاد
سو جلاد خونین اڼ درزمان
سو دیو سیا زنگی خشمگین
سو دیو سیا زنگی خشمگین
اگرچه ڈس ڈیشهی کاڼه بخواب
زکتم عدم بله پدیدار گو
لوکره هارقم صورت روی او
دپن آسوس قلعه ملک تن
اویران مس آس لب بناف

زنارت سین گرم بازار شرک
ژه جهوی داغ لعنت رڈن برجبین
ژه جهوی داغ لعنت رڈن برجبین
ژه از آتش جهل با بولهب
ژه از آتش جهل با بو لهب
دیون پرآکس برعمل جهوی سزا
دپن پیچ برجوشن باسخ ندا د
دپن تش بخون رختین گنډ میان
ابا تیغ هت ونهولدت برجبین
ابا تیغ ونهو چین لدت برجبین
گتر هن زهره دیو بدکیش آب
رخ روز روشن شب تار گو
مگر کاڼهته وجهه هینه ذاه روی او
زد ندان س لنگر اندر دهن
توی تس گترهن یدن کم لحاف

دراوّل پین خون من بر زمین
مه تھا واز ستمگر نہان حال و زر
گرڈھی راضی ار مہتری فتح شام
عفیف دل آزرده بو سینه ریش
بدل تم گنڈٹن بر شہادت میان
خرد آسه در کارش آموزگار
دپُن تم ابا مشرک ابن زیاد
دل آزرده فرزند کر کینه دید
زھین حال از بہر فرزند و زن
دراوّل کرم پو ز عہد و قرار
موثر تام ابن زیادن زبان
سر مو و چھو کینه ز تیغم زیان
سر مو و چھکنه ز تیغم زبان
یله کر تمو عہد و پیمان درست
دپُن تن بگفتار من تہا و گوش

ہمی ہا رن این دشمنان لعین
بلا شک دده ز زر جان خود را بجز
گنه و بکنس بخشتہ اسه والسّلام
بگفتار دشمن تھون کله پیش
گمنت آسه سو دل تنگ از مردمان
دتن پشت پا بر سر روزگار
مه ون پند دختر پسند او فتاد
که گلہای داغ جگر سر نخیید
دمی ون نشان طعنه بر مین مزن
کرک ہا مہ پٹ ظلم کا نه آشکار
قسمہا کرن بہر زر بیگمان
از جواہر اگر مه دک نشان
اگرچه مه دک از جواہر نشان
و تہمت شیر دل آ و چاک و چست
ہون محنته چھوک چھوپن بوجو ہر فروش

زخون گو عقیق یمن شد بدن — گو از زندگی سیر او در عدن

بیا ای مغنی گو از کف دلم — نوا کر نه آسان گره هم مشکلم

بو جهوش گشته نالهٔ جانگداز — ژه زانک دل من لبازی نواز

بیا ساقیا دم می ناب جام — چو آب سخن غم مه کاشم تمام

کدات ترا واز ملک د لنام غم — بدل کر بصبح طرب شام غم

زغمخانهٔ گنبد نیلگون — گره هوم بادهٔ لعل گون تر زخون

مه هم جام بی مهری آسمان — بکام محبان بگردش ته آن

زبان بند کتو تام نهاوان زغم — شکسته دل خسته دارم زغم

دتم می که سحر آفرینی کرم — مقالم صداهای حسینی کرم

برحمت ژه برروی من کر نظر — مه دم لمی ژه گفتار من گوش کر

مگه بلبل مست باغ سخن — زگل می لدن در دماغ سخن

ستمگار بد گوهر ابن زیاد — یله پنجه برخون پاکان کشاد

و دان ام عامر بجوش و خروش — زبس گریه نش رود نه کنهته هوش

تقبلش سپین خاص حکم لعین — مگر حاضرن گو سهاه دل غمین

که از کوفه یم آس پیر و جوان — نرحم بر احوال و بی کران

۲۳

ز گفتار یا بد و برقون ... حیدر و که

ژه ز آنکه احباب ... همسری

شاه گو دل ... نداد

بکون نه کرت فتل بیچاره زن

گرفتار ... بیچاره زن

چو از ام عامر عبید زیاد

لهوی ابن سعد زمان

ډین لتس ثه ګتره ون بابن سعید
ګرځهک ید پشیمان زکردار خویش
اګر جهوک تنهوی ښتهوثه آسوګ نخست
بر ابن عفیفس کړم بیګمان
زجنډیثه هر ګز ګئی نا خبر
مګر بوزمنت چهوښیه از کر بلا
بزندان من ام عامر چهپه بند
ګرځهن ید ګرځهی سوی زندان راه
بهمراه لعز امتامی سیاه
نمن ید ثه سوزنګ مه نښ شادمان
سو لعزا اګرچه ثه کرتهن خلاص
خکایت لوآ ینه بر روی تو
سو قاصد لمی لحظه مانند باد
کرن طی دل آزرده راه دراز
پر از خیمه خرګاه و جهوتم جهان

که چشم ز تو روی راحت ندید
و چهپک زری نښ رونق کار خویش
به پرګار ګنبد ظمنت کمر چهوم مه چپت
کړی تی ثه ای نامور پهلوان
بسختی نښ ګوزنن دور سر
حذر کړثه از بغض و کین مرا
کړت لبسته محکم بخم کمند
کډت تر او از دل ثه کین مرا
رټت نیمتن جهي ثه ابر ز مخواه
ثه نښ ام عامر لو سو نن روان
ګرځهم پیده درد دل سټاه چا لو پاس
بر حمت لود چهپه هر زمان سوی تو
روان ګوه بحکم عبید زیاد
جهوکو نه کرن قصه جانګدا ز
نه ډلشیت سو قاصد پښن نیم جان

بیلون لوزنه پیچ ا سفت بار
پچا ر اینه شکل مردان کار
اند ډیرشت پیښن عقل نی نا ختته
علمها و پېچن م سر افراخته
زبان د ل و ویست او ګوډ نګار
و پېچن تم تنها های نم ابرار
چنګ تحت ز

زمونږ نښ پیښن دوړ شور و غرور
ورست کله پیوس بګور غرور
پچه تقصیر کاغذ در فتن قت د
کړن هتو نه تفرین بر ابن زیاد
خبر و ازنه دیک پر ابن سعد
که از غول لیاه فاصله اکن رسید
الوک جلد قاصد بحکم امیر
ډین تم سرا سر پیام تنر بر

او ای ای لنت کنت سر سر
سر زوقند سبا ی ای ابن سعد
بهتیر سعد قاصد پښتن نا لوان
سخنهای دیګد ایسه در میان
زابن عفیف سعاد و قدیر بن غمین

در اول وتهت پهلوانن ز جنگ — زهنن پراٹهن رشیس تس بیدرنگ
ازان پس بشمشیر زهر آبدار — ژلوک سرتس گو سو مردار خوار
سُین سُوی بسوی جهنم روان — مکافات لبوتم پنن بیگمان
ازان پس انک تسندی یاوران — بنارِ جهنم کرک تم روان
کمو بیش سیصد کرک تم هلاک — سراسر گے از تیغ کین سینه چاک
عدم گوز خنجرِ من هند وجود — بدل گو بنا بود تهندی سو بود
سراسر به لغرا سپن تم قرین — همی وات در اسفل السافلین
سو قاصد مبت آسو در فکر خویش — سوا از فکر جان لوگمت سینه ریش
ازین ورطه نیرن مه چهوم ون محال — چهوکس با نهنگ ولاور جدال
اگر گشتیم واتهی بر کنار — لوکره ما ون در کنج عزلت قرار
فضولی کرم پیش ازین باز پس — مه کهنه چهو منه ون از شادت هوس
دلوس نام پور سعیدن ته نیر — شاه طی ته منزل کرت پتن فقیر
ته گته بازنا نادره دون بگو — مه رشس کهنه بجه تیغ بران وجو
اگرچه ته که تهک وتن هیروان — لشمشیر و خنجر بیاداش آن
همی مارِ حی نامداران کار — زباده به تعداد سیصد سوار

جا بگفتن باز ... [illegible]
جهمیت حاصل مسلے فضل حمد
سنه تا بلعد دنیا از دنیا ته
اگر شتگند ره ادم عالم رحم تا ک
سر محلی ان ان جهیئ ازجه آرسی مفتخب در
[illegible]

اگرچه ... گشته زمین آسمان
بخشت برین ور زمین آب
ز زندان دنیا ... جهونس شب
شهادت چه ... ازین عالم
ز پیر در ... بیان چلتن دراز
زبر دار چود گشته بنا سر مار

پچونه در میان کهنه بجه تیغ تیز
بجهر مرگ دن پهیته راه گریز
فراموش بتی قاصدک بجواب
نه لوذنت من و دنه بوش تاب
ز غیرت کرن لوذنه آهنگ او
... گشاه تنگ از جنگ او
وزین سو براهیم فرخنده فر
همت در کمین به ... بسته کمر
بجن ... عبید لعین
شیر زبان ... سو اندر کمین
بچها در کن پهم در صید گاه
بلا تنگ با ... بی ... نگاه
دنش ... زیاده ... گذشت
نه دریا وزن ... گذشت

کجک تیز شمشیره بابر جدال
بدشت اندرون آیه جنگ اوون
قیامت پس تن شتن منزعین
بنا وردگاه دراي طغ پردلان
تحون یحنن بسته کرهتن میان
گو از بر او تیغ الماس تاب
دل ترک مریخ اک قطره آب

مچیل ستمگر سو ابن زیاد
عماری طلب کرنه برجاستاد

بدل لو کرن فکرها اینچنین
مه ما آسه کانه دشمناه در کمین

به گو بان نراون پہنن دربلا
گرځهن لوبره اندر دم اژدها

گوډن چهم کرن آزمایش روا
چهه آسان جنگ آوری فکرها

مه از دشمنان بدنه آسم خطر
ز دریای پرشور کره پس گذر

غلامه رسن سو بس مهربان
سو بر شکل خود لو بس بیگمان

بهوی لو کرن بر عماری سوار
نه ملعون اکی شکله بی آشکار

بروس نظر هر کرا میفتاد
گمان بس گرهن از عبید زیاد

بکشتی کرن تم ز دریا گذر
لون آسمانن سپن شور و شر

براهیمنی دوره کرنس نظر
لشادی کرن تم فغان از جگر

تو جن کر یک ای مهتر کاروان
ستم وا توم از دست مختاریان

ثه رستوی مه کانه چهه مینه فریادرس
گمنت چهوس لو عاجز بدم بربس

اتهس کت رڈت کاغذاه گورو ان
به پیش بلا جو سو اندر زمان

برآورد دست از عماری غلام
هنون نمن رڈن کاغذ مشکفام

سو از نامهٔ مرگ لو بی خبر
چهو کس سر نوشت خود اندر نظر

جنابس غمن زار

چھیکھوم اسن چھوک ژہ سلطان لنو
دل و جان ژہ چھوک دین و ایمان لنو
ویکھ تس انکھن اکھا سر ژہ گژھی ہن از اشکہ
ز دنیا در آہ احمد گژھی زد دریا روباہ
چھپید پنہ نشن ز دریا بعد لہ شادات
ہُسے اسہ تس بایہ سرس سمن سر رو
ژکمن تس امین ہُب بان نہ
ہموں ژسہ گو باجنابن چھوپان نہ
نہ دل تہ دو باجناب ضطراب
چھپ سنہ گے زیادہ در بجہ
دل و دست کرو تکنان اگرو
اکھاہ ووند درصف کا زار
ریاک جلد راہ ہر ہمت بہ پیش
ژھینو کستہ دوہ تین غیرت ہر چھو

۲۷

گمت اس لب خشک با چشم تر
اکِن کن ابرہیم با مسلمین
بیکسو پلنگ تہ یان حنظلہ
زکشتہ بدریا سپن پشتہ ہا
بیک لحظہ مردان جنگ آزما
تموہو نہ از دشمنان لعین
براہیم از فکر ابن زیاد
بہ لشکروُن لو براہیم شاد
سو ملعون چھہ وُنہ زندہ برجا بچویش
چہ حاصل اگر فوج بدعت شعار
مہ سپتن کنون ہمعنانی کرو
شباشب کرو ابن دریا گذر
چھ گمیت سینہ دل شکستہ تمام
سپاہو دلوس فیرت اینا مور
چھیکھوم اسن چھوک ژہ سلطان لنو

خلاصی تمولبنہ از بحر و بر
کرن کشتہ از تیغ اعدای دین
کرن دشمن لوٹاہ زلزلہ
پیون اکس پٹھ تمی کشتہ ہا
کدک تیغ و بنیاد دشمن زپا
لشاناہ بجبر کشتہ اندر زمین
خبر دار گو در تفکر فتاد
گمان گوم مارم مہ ابن زیاد
تہوت از پئی مدعا پای خویش
سراسر سلن کشتہ در کارزار
بمردانگی پہلوانی کرو
شتابان گژھو ہمچو باد سحر
بفضل خدا نیرہ وُن سانو کام
چھو منظور احکم چانوی لسر
دل و جان ژہ چھوک دین و ایمان لنو

من ندا ز ستمگارگان کا ھیاہ
ہی گو برابر سو نا وردگاہ
لیکس فوج شامی چھ بلا آسہ
دیکو کزن مگر نقش برآب اسو
ستمگار ریدہ گہیر ابن زیاد
ژلن پیشہ نزن گوازبن بتہ یاد
بر دراو سالم زنا وردگاہ
دل آزردہ و ناتوان رو سیاہ
دو فرسنگ براہیم پایہ دلان
کمن قتل لارن بدنبال تان
ہر سو روان خون ہیو دریا گو
زمین سر بسر ارغوان زار گو
گی از خنجر شیخ لو تراو
دران شبنبہ دشمنان جابجا

ستاه اسپ خرگاه و دینار زر
زمال لئیمان سپه گے غنی
سر سرکشان گی ز پیکر جدا
دو منزل ژلن گو سوا ابن زیاد
کرن لو نه کو نه جایه هرگز قرار
نظر ید کرن لو بروی زمین
خبر لو زن از حال فرزند و زن
بعبد الملک پو ز مروان عیان
عدد ژهانڈن از کینه خواه ژرم
براهیمنی هدیه های گران
روان کرنه پیش سپهدار دین
که ای پر هنر مهتر نامور
ستاه شاکی کینه پرور زپا
زمین لاله گون گو زخون عدا
ستمگار ابن زیاد پلید

غنیمت بدست سپاه ظفر
بدست آک پوشبند و خوردنی
لشمشیر مردان راه خدا
از ینجا سو گو نیر تهن مثل باد
پتے مامه کو نه آسه لارن سوار
کهوزن آسو از سایهٔ خود لعین
گو آبستن از داغ درد محن
لکهون نامه احوال خود بیگمان
سپین مبتلا ابن مروان لعیم
بریده سر بد گهر شامیان
رقم کرنه نامس اندر اچنین
خدا این مه دلو دشمن هپٹ ظفر
پتهر پی ز تیغم بدشت و غا
ستاه چهوس کرن حمد شکر خدا
بغیر از هزیمت علاجی ندید

زبان شا چهنه اُن از کجا — کربات شکر حق آنه ما وں بجا
سیٔن چا نه سیتن قوی پشت من — فلک سر برا لو چهه درشت من
زهرت ورُم تخم یامت بدل — در آنوقت بیه میانو دشمن بگل
اگر و مکنس ژلو سو ابن زیاد — در آخر بدام تو خواهد فتاد
خبر کهونه چهنه مه زابن زبیر — چهه لازم بمعه فوج وں به ژه غیر
بکعبه در کینه کرُم تم کشد — وَنی کیاه کرُن تم زظلم و عناد
محمد که فرزند شیر خدا — کرُن تم بزنجیر غم مبتلا
ز دبند حشر کش یاد کر — بیاوزه بنخیرش آزاد کر
پس ژه زما نکته زابن زیاد — چهه ملعون سو بنیاد جنگ فساد
مباداکه و تهه شورش کربلا — دگر بار از دست دشمن بپا
ز آتش کری ید جهانش خراب — ز شرمندگی اس گلو همچو آب
ز دانای بهشین چنین یادگار — به کتهه روزه بر صفحه روزگار
وجهیت نامهٔ بهتر مسلمین — براهیم مالک سیٔن بس غمین
بعزم ره کوفه گو سوی تیار — همتن سیت تم مرد خنجر گذار
براهیمی یام کر عزم راه — گذان گو سوار حنظله عذر خواه

ز حکمت اگر نیرہ کا نڑاہ نیر
دکوس نام مختارن اپنا مدار
سپاہون پو سوزک بہ ہیراہ راہ
بیکجا گرہ ہن بدپسنہ صف
رٹت بیخبر آسہ دشمن قرار
براہیمی لحای تشز پسند
بن قیس ہانی ائن ابتدا
روان کرنہ باصد سوار دکیر
عمر ابن عمران کڈن لعد ازان
روان گو پتی عامر ہابلی
ستپہ کم و بیش ہفتاد اس
محمد بن قیس باصد سوار
پس انگہ ہزدراو یونس بجنگ
بن عمر و طیبان خنجر گذار
روان گی سپاہان لعزم ستیز

سو پڑ پاڑھ جہوی دشمن بدگہر
مہ ور دل گرہ ہن پرای چھیم اختیار
پس و پیش از دشمنان کینہ خواہ
تو لن محنت از بہر آب و علف
ہمکہ اڑن مرد خنجر گذار
سٹاہ آنہ و تدبیر آن ارجمند
خداوند شمشیر و کوس و لوا
نہ راہ بیابان ہمبانند شیر
ہمس سیت اک ہتنے جنگ آورن
دلیرانہ تزاوت زہین کاہلی
مگر پرت اکھا کوہ فولاد آس
روان گو از ان پس بمیدان کار
ہمس سیت ترہ زن لشان نہنگ
ہمس سیت بی نامور دو ہزار
زکوہ فہ علم کرتہ شمشیر تیز

ہمی دانت در نکہ ہم پہلوان
و تن جیہوی چنین راوی داستان
عمر بن وجہر ابن حکایت بیان
و تن جیہوی چنین راوی داستان
عمر بن وجہر ابن حکایت بیان
دین ہم بو در کعبہ محتشم
دران روز ہمراہ ہانی ز شرم

٣٠

بہ نزدیکی مکہ ہانی ز [illegible]
ہمی بود ہمہ در کعبہ حق
کہ در بطن کعبہ بود کرم حق
[illegible]
[illegible]

سپن در غضب شیر جنگ آزما	کڈن از کمر تیغ خونریز را
سر پاسبانان تهی گو ز هوش	ز بیداد کیشان ٹٹا وتهو خروش
بگوش محمدؐ مگر شور و شر	بله گو تڑن بند ها سر بسر
نبردوا از زیر ابر آفتاب	گرامی جگر گوشهٔ بوترابؓ
بله هانین وچهه دولت عباسیان	پتهر وتهو سو گو جلادن کن روان
دڻن بوسه دست ظفر آستین	سپن صاحب نام همچون نگین
ڏنهن هانیس کن زروی کرم	ته هرگز مه کڈ تیغ کین در حرم
مه ٻڌش جهو منه فتویٰ بقتل کسے	اگرچه ستم والوم از هر کسے
مه همچون پدر رهیوم کرم اختیار	برنج ستم جهوی صبر میا لو یار
خبر وات نزدیک ابن زبیر	زمانی جهان چهو درست عنبر
ز حد کهو ز سو از گردش چرخ پیر	روان گو سو با کینه جویان دلیر
روان آئی اهل حرم خاص و عام	ز هر تماشا سپن از دحام
ز چشم جهان چاه زمزم نهان	چو گوهر گو از کثرت مردمان
سو فرزند شیر خدا همچو ماه	نمایان کرت لو کتن کن نگاه
سبک وتهو سو لوه ز بیر از عناد	سخنهای بیهوده هم کر نه یاد

31

جنګ محمد ...

بجز تیغ چهو ته مرشن کهه جواب
ډلوس علی بن فترت ای ناصواب
زابن حنیفه مه کهه چهو منه باک
مم چهو نه یم از اتش سوزناک
کهوژن چهو سنه از تیغ تو بی شمار
مم اشتم تبحر چهو که میدان کار
هنګ ګلا ور کهوژن چهار موج
ژه ابنت په شکر کرن فوج فوج

مګر مرد ژ زبان پیت ژه تندی مکر
بر کلد ژه شمشیر کندی مه کر
بجوش آمه وعبدالله کینه خواه
صف آرا کرن ام بیکدم سپاه
زکله بر درای خورد و کبار
زبهر تماشا بمیدان کار

۳۲

وچمن با مهر بیګانه تمر سمیان
مز تیغ عمر کینه جو بیر و فغان
ګوار تیغ اشتت از کمیان
نمن بغ قوی اشتت بیکیان
مه ما دودن و بیش اندر زبان
وطیبان جنګی بهم اندر زبان
سو ... نشد تیز زبان

ز حکمم مه فرسر سخن مختصر
مه کهوژ ناوں از لشکر خویشتین
یه بے شک چهو فرزند خاص علیؓ
که از بیعت من کڈک یدژه سر
ګو از خشم او خشم هانی زیاد
دپن تس که ای دشمن شاه دین
مه کهوژه ناوں از لشکر خویشتین
یه بے شک چهو فرزند خاص علیؓ
چهو فضل ته علم ز تو زاهد ست
سو کره چان بیعت بلا شک قبول
وچیت امندوی تیر و ترکش کمان
ستمګر ز سیلاب غم ګو رلود
دپن تس که ای شوم بد روزګار
سلین سخت لرزان سو ته لو ر ز بیر
ډلوس رنګ و خشک ګو نهچو کاه

ژه آسوده دل روز شام و سحر
هکهنه سر موی او کاستن
دلیر زمان مایه پُر دلی
بیکدم ز خنجر کری دور سر
زبان ام کرن بر فضیحت کشاد
بفرزند حید مه ون انجنین
هکهنه سر موی او کاستن
دلیر زمان مایه پُردلی
قسم از محمدؐ خدا شاهد ست
سو یُن آسه داز خدا ورسول
چهو ګومت دوتا پشت این آسمان
ز خشم وغضب ره بهانی نمود
ژه کُس چهوی برین فتنه آموزګار
ز سیلاب غم ګو سو چون کهنه دبر
بهانی دپن ای یل کینه خواه

دمان و الوفا نشد تاب
سر کمت بن عیبت سنت تاب
ودر بین دلیران جنګ از ما
ستعد ... سر زده ...
تن ... مدلاران تا زی خنجب ودل ...
نمنا مدلاران ... دست ...
بیمی نیزه ودراکی ...
ګوار ... سعد ...

بناچاره از رزمگه باز گو — خجل سخت از بخت ناساز گو

سوطیبان وین لو بابن علی رح — ژه چهوک مایهٔ مردی و پُردلی

دهم یدا اجازت یکبین خواستن — بو ها وی ید شمن صف آراستن

دیکپ ید رزمگه کڈّن وُن نیر — زہ پکیان غم وُن کرس خون جگر

کرت وُن بہ تخت حکومت نشین — سزاوار شاہی ژه چهوک بالیقین

دپوس تغ ره تم ای برادر مرنج — چهو کس لُوده وُن رسای سه ترنج

وچهو تنا ژه باسبط خیرالوری — کیرک کیاه مو ظلم در کربلا

زغم رود مت چهو منه رتن وان — توقع مه کهنه چهو منه وُن از جهان

مه چهو منه گمت کم ین اقتدار — هوس چهو منه از پایهٔ روزگار

مگر مزد رخت دئی کردگار — ژه اندر حرم خون مردم مه ماړ

مه کر فکر از شر به گوهران — ژه نهاوی خدای جهان ژراغان

زهکم محمد سخن مختصر — سوطیبان فرزانه گونه نیر

داستان

گهرسنج استاد سحر آفرین — کهتن منز دین ربط چهوی اینچنین

نشان بتول حسین و حسن
فضیلت بیان نظم بوجه حسن
تسند کمترین بنده روح الامین
چنین علی شاه دنیا و دین
یه گو قول خاص رسول خدا
در شهر علم او من ستندی ئین
کړن از زبان پیغمبر بیان
د فضل علی نظم تهیاه د داستان
بنکاکحت عا در

دین آسو صبر و کرم حشت حسن
مگر و الی از آل خیر الانام
هیو گړنه نفرین کی از زبان
کړ گه صبر په نشگی شاد و مان
بمن ظالمین گه نه پیدا جیان
ز جلدس محمد په ابتیا

۳۴

هکو نه منتِ پټ کړت پر دلی
چهو دل رنځه تشند نحرب د رشت
وچهو کنه ته کهنه سود از کار زار
موز روان در صلح فارغ نشین
بنا چار عاجز سین کینه و ره
نیک نام پیش محمد خبره
در آندم طلب کړه کهٔ اهل الیقین
سین جمع ساری محبان د دین
اکت کړن غلامان شاه نجف
سین مجمع اهل اسلام راست
گمت حم سو قامت لتند چون کمان
دراول کړن حمد یزه دان پاک
سو بحر ثنا وچهو نه بی انتها
کړت لغت سلطان د دنیا و دین
قرین اجابت سین تش د دعا

منِتس چهی شجاعت بارت علی
وگرنه بکمیشت فوڅی ته پشیت
ته کړ صحبت صالحان اختیار
بزنیر از حلقهٔ مشرکین
گو آماده بره صلح از بیم شر
هم از صلح و ز کین آن بدسیر
سین زیب ده مجلس مسلمین
چو پروانه برگرد آن شمع دین
بدیگره طرف دشمنان لسته صف
مه بوزم بیا ابن عباس خدا نست
زپیری سو از عقل دانش جوان
خداوند لوح قلم آب و خاک
بکشتی لغت نبی کره نه جا
گو از گلشن منقبت خوشه چین
دتن دست در دامن مرتضیٰ

سو ابن زبیر از سخنهای او
نصیحت یې گبه نه کهنه سود مند
دین سوی ابن عباس از غضب
مه وَن بد آبای من هوشدار
کرن بوس انه دوستانت گمان
ژه کر یاد احسان بسیار من
بطعنه زنی بد بو مرزن زبان
ژه چهو کنا سو ای پیر با عقل و داد
دنوت ضرب بر دوستانِ خدا
زبیر از تو آزرده دل گوسته
مگر آسه لس اینچنین کار و بار
دیوس ابن عباس اندر زمان
جواب سخن رټ مره ش ون تمام
ونت تری ژه ستین مه بو اتحاد
زروی تعصب کرم نه بیان

سیار و سپین چون تهه بای او
ز دلش کشاده سپین نه سو بند
که ای پیر اعمی ژه کر بند لب
ژه کر صبر میان کهن هه شدار
مه آسو ک عزیز از همه در جهان
به کر آسو پاداش کردار من
گره هن رنجه می نشس دل مردمان
کدرت در جمل تیغ کین از عناد
خصوص اشتر زوجه مصطفی
زطلحه خبردار گو پرت آگاه
چهو کیا پس بگفتار او اعتبار
به حق آسه آنن ته کر در بیان
مه آس چهی شهادت من هند کلام
نه تراوت مه یت آک ون بر عناد
مبرا ژه چهو کی بی شک از این و آن

تنگکار پات قاضی کرن کر چه جان
زعجبش گمت آدم آواره پور
گیه چهی از آدمی زاده دور
چهو نه کاهنه جبر آل جبر اوری
بجق خدا پاک تر از خطا
در آخر گمت پشیمان از ان
ز ظلم جبر چهو یهم پشیمان
جنگ گئین عار

نوی فتنه تراون یه گو در جهان
یتی صلح گرن مجمع مسلمین
نکلا ماه کرو دور گرد بغض و کین
محمدؐ چهو فرزند شیر خدا
مسکین پر کرن لطف و احسان روا
دل آززده یکی تنگ سپن نامدار
خطا از امیر آ و گو شرمسار

۳۶

چه ثابت مگر این سخن پیش ما
چهو قاضی مت گو پانه جان آفرین
ز شرمندگی ییٔ گلس آسه بار
ندامت کرن چهو کنه از کار خویش
ثه سر در گریبان خجلت فکن
ثه چهینا خبر اے ظلوم جهول
ز فریاد بیجا ثه کهنه چهو بینه سود
بله لو ز لو ر زبیرن سخن
خجل گو نهایت ز گفتار خویش
سو عثمان بن شیبه تهو در زمین
دپن ابن عباسی اے دلیر
ثه سپتن چهو یار اهمن جواب
لفضل و لعلم و بد الشوری
خطا کر متو یم سجنگ علیؓ
زبیر جهان جو سپن شرمسار

سپن زوجه مصطفیٰ عذرخواه
ثه بر کار خود اے ستمگر ببین
چهو بهتر ژٹت تراون اندر بهار
کرن چهوک مه پٹ فخر از کار خویش
ز حق شرم کر یدٔ نه چهی شرم من
ونن کیاه چهی از بغض آل رسولؐ
بنر پای از گل ثه نیر ینه زود
مگر رود خاموش در انجمن
ژهنون کله چون تر مساران ته پیش
ز صلح و مروت کرن تم سخن
ثه کر صبرون منفعل گو امیر
ثه چهوک رستگو حق چهو چانوی عتاب
ثه چهی ونکنس بر همه برتری
کمر بسته گے با همه پر دلی
ندامت کران لو ودن زار زار

[illegible]

[illegible]

[illegible]

بشه سپین زنبانی ژتن کنه یار سعد
ژه کنه سپین اَز فند کفایه سعد ترتیب
ہمه سپید اردین نهاد و یہن سعد پنبه
به فقره گوبیر و ہین غصل و پنبه
وزان کن سپین و ہین از دیکهاند سعد سلام
به بون سعد و ہین فتنه گریبان ہیکاں
چھپ جکل وقلوزان از آنکه شس جاودان
ولیت سار سه بدیبر بین از زبان
شنید میر که طیبان فرخنده فال
بیدراو از کوفه سعد ده حال
سعد بوزن زبیر سپید ستمگر دوان
زنو به محمد سپین بدگمان
یبان گو از صلح گو کینه ور
ہیمی به محمد سو بار دگر

بطیبان دِین اے پِل نامدار	خدایس سپرده کرو میانو کار
خداگوی ازضی بو گوسے رضا	خداوند عالم ژه دِہنی جزا

رفتن طیبان بکوفه عہد شکستن ابن زبیر و گرفتن محمد حنفیه به طرف یمن

بمختار سرکشن نه میانی سلام	چهونی بدل میانو غم صبح و شام
ژه دِپس غم روز محشر بدار	بفضل خدا آس امیدوار
تولُت میانه خاطر ژه رنج و الم	خداوند عالم ژه رهینی زغم
دِین پس بهانی ژه کهنه چهوینه غم	بمحشر ژه چهوی بس شفیع امم
دلاسا سپاہن کرن سربسر	زآزادی حشر در ژنکھ خبر
دل آسوده مرداں شمشیرزن	زکعبه روان گے بسوئ وطن
مه بوزم سو طیبان خنجر گذار	بکوفه روان ژاو با اقتدار
سپاه مدح خوان آس تکبیر گو	با ئین شاہانه همراه او
ہتن نال قرآن نکن شادکام	ثناگوی آل عبا ہم تمام
زغم خاطر سلمین گو رہا	که مولای ما گو زفتنه رہا
ونن بومختار طیبان سخن	چو طوطی شکر بار در انجمن

دِلن منز ہتوُن بغض پہان
ستمگر ستاه ۱۵ سو نزه دوان
در آخر بجای رب بیدکار
یین بغض پہان سنده اشکار
سو نشه بہوڑ گی دو بیمرد وزن
ونن بس ستمگر چهپیان سخن
جگر گوشه حیدر نامدار
زبیم بداندیش ژ لو از دیار
تشنیزه راه یمن ربه پیش
کرن طم یمن صبح از دوی خویش
زمیش یمن معدن کام گ
بونگ یمن در پہان تمام گ
بجوول دگر گی بکوه یمن
یین بغض ... دیده مردو زن

ز رحمت ژه کر بر مظفر نظر
ژه فرزند پادشاهای من گوش کن
ز اندیشه غم گرفتار رهما
کرم کی از کرم پر نظر سوی ما
گو شیوه کی فدائی تو در راه دین
ز خلوت بر نیز ای شاه دین
شاهی سزاوار تو در جهان
چهو طاقت کس که اندر بیان

داستان

ولو سا قبو باغ عشرت فزا
قبولت ای گل در چمن باز نه
ژه دکر رنگ و بوی من خوشگوار
چهوکو من هوای گلستان بهار

بهمراه مهدی علیه السلام
گښت چهوک ژه ای صلب علاج دا
ستم گو شاه بر محبان دین
ز ابر ستم گو به عالم خراب
گمت جان احباب لا چاره بس
زبیداد دشمن شاه ای تنگ
فدائی غلامان این خاندان
بکشتن رضامندم سر بسر
نداریم تاب شماتت دگر
ز زهر شماتت سپین دل هلاک
برین درد درمان چهوته کانه دوا
دوای دل دردمندان ژه چهوک
بنام و بکتب بفضل و سخا
ژه چهو کنا جگه گوشه حیدری
ز مدح تو بیشک یتن چهوم مه جان

مگر نیره هیبه دشمن انتقام
که رسم وفا گو ز عالم بباد
بکش ذوالفقار و بدلدل نشین
ون کر نیره از ابر ان آفتاب
ژه رستوی من کس چهو فریادرس
چهو نه مطلقا شیته سی تاب سنگ
ژه زانک من چهو بنه پرای جان
اتهن کت رحت تیغ بسته کمر
ولیکن ز آتش کهون ان شیر نر
غلامانه الماس هم رنگ ساخت
زدار الشفاء کرم کر ها
فدائی تو جان دین و ایمان ژه چهو
بلاشک ژه چهوک خاتم الاصفیا
چه گویم ثنا ها از ان برتری
ون جان تعریف کم سند توان

ولو ساقیه حرف من گوش کړ
بهار آو مستی چهنه ون بعید
غم سبحه ون تراو فکر زنار
بهار آو درست د دیوار است
چهوپهو فصل بهو باده لعلگون
سخن بالب جام میانوی مراد
ژه ان ساقیا ساغر گل بباغ
چراغ امیدم ژه کړ پر زلور
زسیر چمن ون کرم بے نیاز
هوای منی ید چهوا اندر سرم
چهومی موج از بحر فرخندگی
چهومی رنگ و بوی گلستان دل
دل و شیشه جان خم هوش و جام
تهمتن چهوپس رستم شیر گیر
زالفت بیس آسه تس کن خیال

مه اک پیاله دم پاته اک نوش کړ
شب و روز رندان برات و عید
ژه کړ ورع با فکر کهنه چهوپه کار
گل و بلبل و غنچه با خار مست
به می هم نه چهپه سوی بیین غرق خون
نه مانند جم نام روزان مه یاد
ژه کړ روشن از چوب دستی چراغ
فولم صبح صادق گته هم شب دور
بیک جام لبریز کړ میا کو ساز
چهوپس نش مه در دل هوای کرم
چهو چون آب حیوان دیون زندگی
فروغ چراغ شبستان دل
به پیش فلاطون جم چون غلام
چو افراسیابش ستاه چهس اسیر
گدا آسه ید شاه بنه بے مثال

گنه اس کمن بخته ؤن جهوک بدام
اگر روی فره پکشه از مجرمان
زبان بیان ؤن لوه آتن کجاب
ثه آب سخن تراو هم بر زبان
اگر دک ده آینه روی سخن
مه برختم این نامهٔ دلپذیر
کمرک آشنا یه بکلکم زبان
بجنگ عبسیاد ستمگر مرا
چو شمشیر کرمیان ز لوه آبدار
چو خامهٔ دلبن جهوم گمت چاک چاک
سخن ؤن لشند آنها بر زبان
زبند گران دل مه آزاد کړه
ز خمخانه فیض دم جام می
ز بستان معنی مه دم تازه هوش
به بستان معنی مه دم تازه هوش

بلا شک ثه جهوک خالق صبح و شام
ز جنت اکهاڈ د شهینه نشان
مگر شکر نعمت لو کره ما ادا
چو آتش هو هیوه شعله اندر زمان
گره هم طوطی مست شکر شکن
توان بیان دم زبانم مگیر
بپایان مگر وانه این داستان
مدد کړه کمر بسته جهوس اجدا
ممتن تپ گړه هن جهوم مه بر کارزار
ز خون جگر نامه جهوم هولناک
گره هم خامه آتش ز لوک سنان
با تمام این نامه دلشاد کړه
کلاماه که شیرین زه آوازنی
فولن نه هو مه تت منزرنگار نگ پوش
چو بلبل مه هچهنا و ؤن لو لبوش

سو گودر زمین مین نا پدید
دل پاک تشنہ بخون جگر
ہمتش بو بغم تشنہ کربلا
بیاد شہ تشنہ لب زار زار
بلشکہ دربارہ کرم کشاد
بدار الامارہ سپہ گے روان
ہمہ نامداران بآئین خویش
ون آسو محتار باہر کسے
سین کیامہ حاصل عبید زیاد
ہمس از سنان گونہ خستہ جگر
بو با دست بازو بخود چہوس بجنگ
بہ تیر و کمان بار ہانش نشان
چہو تیو تام سرکش بداندیش مین
سنان آشنا گونہ ید بر سرش
چہو تیو تام سوی دشمن بدگمان

زجور ستم پیشگان پلید
گو از ساغر غنچہ دلگیر تر
بغمن دون اندر گوسہاہ مبتلا
ودن آسو مانند ابر بہار
دلیران بدرگاہ خود یار داد
زحکمش ہر گونہ کانہ پہلوان
بعزت ہمی ہیٹ بر جای خویش
بو چہوس خروش کرم کشتہ دشمنین تی
چہو زندہ ستمگار واژون نہاد
ازین زندگی چہوم مرن خوب تر
زخونش اتہن میانی لکونہ زنگ
کہ مہ نہ ہمتش گونہ ہرگز زیان
شاہ لون چہو گرز گران پیش من
گزہن ناگہان جع ردون پیکرش
بشادی مکانہ ڈیشہ در جہان

دل گرتہ دشمن مہ چہ نکو فاق
بگمزہ کرس سرمہ اندر مصاف
مہ چہوم بہل جنگ عبید زیاد
نجالس ابم کیاہ مہ ای بدنژاد
بجیلہ گری روبہ حیلہ ساز
گر عبداللہ زشر زبان ام فراز

ناگہان ... سو پہلوان کر چہویاد
تہ انشر کیاہ چہ ملعون عبید زیاد
تہ پیش چہ کس ان اندر زمین
تہ چہو کپشت مردان شیرزن
تہ چہ تن اسی ای دشمن فوج خام
وہیوس ترہ محتار بالای کام
تہین کو فولاد تراوت زیا
تہین تخل عبیدا دبرین ازجا

۲۱

سر موی جانی تن همچو تیر
ز تیغت اگر عکس افتد به آب
چو چین جبینت مگر چون کمند
ز دستت اگر یام نیزه علم
ده فوراً علم بر سر چرخ پیر
شه دو جهان شاه خیبرکشا
سپاه آتشی هم سزاوار کار
بحکمش ابراهیم اشتر شمشیرزن
ز مردان جنگی گڈن نو هزار
کشاده کمرگ گنجهای کهن
دتن خود خفتان سپاهن تمام
دتن خود خفتان سپاهن کمان
سپرها سپاهن دتن بیشمار
ز شمشیر مصری و هندی بگو
سناهای فولاد زهر آبدار

چو بشنیک نخجم کمانت اسیر
نهنگ موج دیه تیغ بر آفتاب
ز خشمت گره هن شیرمردان چه بند
سو تراوی جهانش بخون یک قلم
زمه تا بماهی به عالم بگیر
مددگار چانوی بدشت و غار
نه سیتن زه گره گڈ ز دشمن دمار
جدا کرنه از نامدار انجمن
همه شیردل لایق کارزار
سپاهن دتن سیم و زر در زمن
کرن تم بامان جنگ شادکام
رها کرنه از منت آسمان
که پشت دلیران سپین استوار
که از مغربی گی سپاه کامجه
ز ملک عرب آس گیمیت تیار

سپین جمع گی اندران مرز مین
کمرن به نخجیره لوگم قرار
به ابراهیمی تا ز رفتن تیار
کمرک ری آباد از گرز و تیغ
تنون نه سپاهی ایک کهمن ورنیغ
دیکهن لوین ایق رو رنگار
عراقی تمن دران هزاران هزار
بدین شان سپین درای باریک بین
به پیش براهیم فرخنده نام
بلوان آسو محتاز هر صبح و شام
زنام آوران انجمن بی کران
پی جنگ تدبیرها بی کمران
سپین یام فارغ ز کار سپاه
سپین پهلوانشن عذرخواه
بس بسپرده کرن تا پناه
خدا ز جنبی اندنیاه
دین نیز خدا ز پهلوان ورزان
نصر سین پهلوان فعان
به سعو و نیعو از ایل دعا
نه سپاه زوی دست اندر دعا
فتح و نصرت خدا با عطا
سپس فتح و نصرت دیان
سکنت برین کشتی ترتیب نصرت ان
کرن به ننهجر ابان نصرت جهان نفس
به آواز بجلی و فغان جهانش نیاد
بنه ترتیب سپه عین دریا زیاد
سپین درابه سپه زره عیب فولاد جیل
بنجلیبه تیغ بیرزه سپید از زنیان پلنک
پی صید زران

کرہ یلہ شیر در بیشہ ہرگز قرار
عیان آسہ تا آفتاب بلند
چو ایکن دٕ روز آئینہ چہر
براہیم گوٕ برکنارِ فرات
پٕہرو تہو سوار توسن تیز گام
دِما آسہ نزدیک لشکر گہش
ز تنخانہ چلین برِ ولق نکہ
رئیس دِہس آسو صالح بنام
ونن بر زبان آسہ تس ناسرا
براہیم گوٕ واقف از کار او
دران شب ہمتس لوٕ نہ ہرگز قرار
ز جیب سحر مہر انور چہ سر
شہ زنگیان از ہزیمت فرار
جہان گوٕ منور ز دارای روز
براہیم مالک وٕ تہو اندر زمان

بسر بام گڈ ژتس ہوای شکار
یکن آسہ لشکر منہن ارجمند
نظلمات شب لگوٕ بجنگ سپہر
ازان آب لیٔ تم برٔت بنجات
کڈک شب دٕ رانجا نموٕ کر مقام
سٹاہ تازہ و خوش کنار رود بہش
ولی لوک تت منز بسن کینہ جوٕ
سوٕ کو دشمن آل خیر الانام
بشان علی و بآل عبا
بجان گوٕ خریدار پیگار او
گمٕت گرم تر لو چہ جوشندہ نار
نبر کڈ نہ تھاوُن بسر خود زر
پیٹن دٕ وزرشان مگر آشکار
بعالم رٹیا کانہ اکھا جای روز
گرت بر سر جنگ بستہ میان

۴۳

شکستہ پین از زنگیان
زمینیت پرٹہ ہبہ آسمان
گرشہن آسو نازل ز گردون پیر

بیزیم اسپہ گے پامال
سر سروران گیہ چھٕ از خیال
پلمٹ چی بدربای خون جاہی
تن دشمنن بے سر و دست و پا
ہیوکہ زن ہمرد کود کرتشان
دران قریہ از تیغ جنگ آوران
دلیلن چی بگشت عدو برق میغ
چو رعد خروش شان پیدریغ

همه سپک پیکر تی تیز خوی
تی شیر مردان پرخاش جوی
تی یکدل و یکزبان در سخن
کمرت تیز دندان بحون رکین
و نن لو و چهنو الو با خود چنین
به ت لشکر چه قابل بمیدان کین
من نن چهو ته گهنته ابن زیاد
بدریای خون غرق گرده بد نهاد

فرزنده ای [illegible] رستخیز
و چهن ت م تیر [illegible] پیمان [illegible] بستنه
بکمک [illegible] و چهو دریای موج
ز پیکار صبح به دراو فوج
بفتح براهیم فرخ نژاد
روان مره شیر دل گو چو باد

سپین فارغ از دشمنان پهلوان
بغارت گری درای لښته میان

غنیمت بیا هو لهوک بی شمار
غنی ازز و سیم گی آشکار

کډت اسپ اشتر هزاران هزار
کرک سوخته قریه آخر بنار

براهیم انه دست بر و سپاه
سر آسمان وا تتاوان کلاه

سرانجام وچهو تم نکو فال خویش
وچهون فتح و نصرت در اقبال خویش

پن انگه پی جنگ ابن زیاد
کمر بسته گو سوی موصل چو باد

بیچھے یا پٹھ کار آگه هوشمند
سمند سخن بر سپهر بلند

داستان

براهیم از کوفه یله با سپاه
نبر دراو لاچن علم تا بماه

سپین لرزه بر فوج اعدای دین
پلنگ دمان آو بر عزم کین

بسان کمان گو من لپشت خم
عزازیل گو غرق دریای غم

خبر واژ نزد عبید پلید
لښند زنگله و هیچو جاشن پلید

روان مره ابن انس تم روان
خبر از براهیم ان در زمان

دپن لښ ته گرځه و چهه سپاه سر بسر
چهه کیناه چهه کینه مرد پرخاشگر

[illegible] سرکری
[illegible] سرکری
[illegible] سرکری
کهوه کنه [illegible]
[illegible] و کهمه [illegible]
[illegible] منغر او [illegible] سوار
نبز نده [illegible] تیمار
[illegible] ستم [illegible]
بلطف حسینه [illegible]
[illegible] موج [illegible]
ز دریا [illegible] غمین
[illegible] لا و ر [illegible] صف

[illegible]
[illegible] فاف
[illegible] نفاق
[illegible] فراز
[illegible] باز

دین لس که ای سرور فوج شام
ژه ما بعد مالک مه کړ کارزار
سپاه جهان و چمپن چمپ سپاه
سپاه و سپهدار بالکل دلیر
چه هم تم کوه آهن بوقت درنگ
مه گڼه دردم اژدها ز بیهار
بله بوز ابن زیاد ان چنین
ونگ گوڅت کالاه سخن پیش من
که از قاف تا قاف چه و میبا تو فتح
ژه از بوړ مالک مټ چه هراس
دل لشکر من هراسان مه کړه
بو چه و بس از براهیم برتر بکین
بنا ور دشیران چه و امټ دلیر
بله مرهٔ نی کړ سراسر بیان
ز عزم براهیم مالک تمام

چه و بهتر ژه شمشیر کړه دریام
ژه پت فیروں صلح کړ آشکار
با بن پر دلی و چمتون چه و منه کانه
تقوت چه و پیل و بجبروت چه و شیر
بمیدان شیر افکنی تم پلنگ
اگر چه ژه چهی تیز دندان مار
کړن کړ یک مرهٔ از خشم و کین
زبا زوی زور بد اندیش من
فلک تر او تهن سر بزانو زاوج
مه زانگ جنگ آوری بقیاس
مه پت سخت این کار آسان مه کړه
سو یدنش خارا چه و من آهنین
همانا که از عمر گو مټ چه و سیر
سران سپاه آن اندر زمان
بیان کړ نه یا نامداران شام

45

به پیش براهیم ابن نمیر
کریا همسری گا ڈزاه یا نهنگ
وچهو تنا ژه شاهان فرخنده حال
ژه بدوی لسر چهی خیالات جنگ
بشوری جناح سپه سر بسر
سپین فارغ از گفتگوهای خام
سه فرسنگ خیمه دتن تم نبر
زهر سو بدرگاه ابن زیاد
پس وپیش لشکر الوان بی چو موج
بهر زنگ بوی فوج آراسته
گو ازابت خیمه رنگ رنگ
سٹا جمع گی بزمین اسپ و مرد
دوباره سپه آی اندر شمار
براهیم منزل بمنزل سپاه
مه بوزم سوروزی به بخت سعید

چهو کیا چهوی کرن پنجه پا شیر شیر
بدر یا کریا مان سرچشمه تنگ
کرن چهینه جنر همتراز و جدال
کرت افسر فوج و نهه بید زنگ
ژه زانکنه شمشیر بازو هنر
روان گو بموصل سپهدار شام
لفوج سراسیمه کرتم خبر
چو مور و ملخ بی الوان بدنژاد
سه وزوسه شب تم بکین فوج فوج
علمها بهر زنگ ببه خواسته
هوا همچو طاوس باغ فرنگ
سرگاو ماهی سپین پر زدرد
تقول شمار نده ته پنجه هزار
بکین آسه آسوده دل تم براه
لصحرای غم گاه خرم رسید

زنجیر بدر جنت فزا بود
چو دریا بدیون موج دشت شمیم
روان هر طرف آب سوی زلال
چلین بوز خاطر غبار ملال
زنگا رنگ گلهای نا گلشته
گمت دشت دامن زرابا شته
براهیمی خیمه درهین دشت
و دنن پچو گل خرم و تازه گشت

سبک پیر رهبان اندر زمن
دین ای سرفراز مرد دلیر
درین هفته از فوج شام وعراق
گرځي مهتر کوفیان چیره ست
بناورد گه از ئی ننگ و نام
بدریای خون غرق گړه پیکرش
غنیمت لین یم سپاه عراق
براهیمي لش دعا کړ دو گفت
سو چوس لوی صفت یمسند اندر زبان
هم جز کین ملعون عبید زیاد
خدا نها وی نام چا لوی بلند
ته بوزت سپین خوبش عبید زیاد
زگفتار ترسا کړن هم بیان
کذکک شب همو اندران مرغزار
گهی در نماز آسو گه در دعا

ز تاثیر انجمن و تن هر سخن
گمان چهوم مراز گردش چرخ پیر
وسی خون چو دریا ز تیغ نفاق
با فواج شامي نمي دن شکست
گرځي کشته آخر سپهدار شام
گرځي از سنان دو مغز سرش
سراسر زر و مال اهل نفاق
که در پرده خورشید و راه هفت
کمر بسته بر کشتن شامیان
اکس با علتي زندگاني مباد
بعالم زه آس گرځکار حمید
بلک گه خوشتین گو سو باز
سڅاه گے ته بوزت شپید ماں
جوان بخت لو پیر شب زنده دار
پرستش کړن آسو سوی خدا

جنانچه غنیمت یار

ز نبرد هم بروی زمین ...
گرځي لشکر هزاران هزار
براهیمي کړ مکانه ...
برابر بفوج عبید زیاد

بروز فنا من ... سر ...

۴۷

سعادت دربن جانفشانی مه چهوم
چهوتس نه نده د قبره وزن چو مار
نه رنج ذرا ازطاق نیلی حصار
برای طلایه کمر بسته تنگ
ز مهتر طلایه کرن ناصواب
ژه کره پانه آرام اے پهلوان
ژه آسوده آسک دل جنگجو
گتر هو دشمن سبت اس کینه خواه
مه پرپڑاه کلامت چهوته نیش زن
غرض چهوم گنه هم عهد سپن درست
ونت ئی سو شبرنگ تازی نژاد
بن زید بکر ستمگر بنام
طلبگار جوش براهیم آسو
سپن بابراهیم مالک دوچار
ژه بهت مرد همراه بس کینه جو
تنا ور قوی دل بمیدان جنگ
شبس منز ژه قوم بنرد آزما
زدوی زمین واتو بر چرخ پیر
ز شرس بیکضرب با سینه چاک
ز دلوی تیهر پیوه گمت سینه چاک
سو بکر لعین وجهل مردکار

تمام شد جنگ مختار

که مرگ چنین زندگانی مه چهوم
سخن های سوو زبان کرنه یاد
هتهن ژلو یه بازیگری روزگار
دپوس و رفاقن کتو گریک ایدلیر
ز ذره گتر هباز ژه زلون آفتاب
سپه چان ساری چه شمشیر زن
گتر هی آخر کار لشکره نکو
براهیمنی دتوسه پاسخ چنین
ژه چهوک مرهم سینه ریش من
چهوتو تامتهن ز نده سردار شام
روان کرنه برپهن صحرا چو باد
سوبو دشمن سبط خیر البشر
ز تیغ غمش دل بدو نیم آسو
گمت غرق آهن سنگین دلی
پکن بی پهئی فتنه همراه او
سبکتر ژه جنگی خبردار گے
کرک باهمین صبح محشر بپا
به مکر ستمگر براهیم رو
کرن ته سپن سوی ستمگر هلاک
براهیم گوه همچو آتش بجوش
روانه کرن سوی دار البوار
نه بر بکر بر خوش گریان بین

ازین مرگ هرگه رتی کانه کنار
سپاهن به پیکار ترغیب داد
براهیم ده زان هتهن شیر جنگ
ز بیدست تنها بمانند شیر
طلایه کڈن کانه زمام آوران
هوان کیاز ژه چهوک رنج ژه خویشتن
شبس کرژه آرام فرداپگاه
کهای بهتر و مهتر مسلمین
مه چهوم با خدا عهد کرمن نخست
مه تتو تام چهوم خواب راحت حرام
طلایه دیون آسو بر فوج شام
که بیجرمتی کرمژن چهس سبر
قضارا دران شب هوی نابکار
بداندیش احباب آل علی
همه نیزه داران فولاد چنگ
روان اک اکس بٹ به پیکار گے
هبا های جنگ آوران دلیر
کرنته دڑن تیغ بر فرق او
وست پیوه سوو کوسیته دل بچاک
ز فوج عدو تم کڈت نیون هوش
کرنیران زمیدان دلیران بین

حصۂ هفتم ۷ حصۂ هشتم ۸ بهی تیار ہے

٧٨٦

چھاپ غلام محمد نور محمد

وَلَکُمْ فِی الْقِصَاصِ حَیٰوۃٌ یٰاُولِی الْاَلْبَابِ

بعون خالق زمین و زمان کتاب ھٰذا موسوم بہ

جنگِ مختار

در حالات انتقام و عقوبت

قاتلان حسین بن علی علیہ السلام والتحیۃ

یعنی

مختار نامہ کشمیری حصہ ہشتم

من تصنیف

پیر روشن ضمیر جناب سید مظفر حسین شاہ صاحب بخاری کشمیری

فرزند جناب سید میر شاہ صاحب کبریری رحمۃ اللہ علیہ

حسب فرمائش

غلام محمد نور محمد تاجران کتب کشمیر

(۱) مہاراج زبیر گنج بازار سرینگر۔ (۲) مائسمہ بازار امیرا کدل سرینگر

(۳) رزیڈنسی روڈ متصل پرتاپ باغ سرینگر کشمیر

(کتبہ قاضی نظام الدین)

(نعمانی پریس دھلی)

سدا زکره یکام پلنگ نه جنگ آمدی
مه یو زم زه از نهر جنگ آمدی
بهر کس ژه شوبی کرن سروری
ظفر گوش مالک اشتری
چهو خاک هن ابن اشتر
کرای همت ... پوشمند

مه دن شکست شرم وار جنگ
بکوه گران چهو بینه پاری جنگ
بیا صلح با هم کرو اختیار
سپاه یهان بله گز سنگار
گنده و چیره از هر باسم کر
کرو حکم اس ... سر
سرن واتناون ...
دمه تابامی کرت پادشاه

۲

خبر فتح	بسم الله الرحمن الرحیم	حصهٔ هشتم

بفتح و ظفر ابن مالک روان
ز قندیل این گنبد استوار
کرن تازه گلزار دلجوی روز
خبر لوزن از بکر ابن زیاد
هرن آسوس اشنک ندامت پرو
سراسیمه گو زان امر بدشگون
بمغلوب غالب کره تم نظر
بدل دیونه باشیر پرخاشجو
چهو بهنز لکهن نامه دلپسند
اگر شیر درنده گژه یی مه رام
بخلوت نویسندسی دتو نه بار
زکین وز صلح دن سخن ساز کر
پین از نام پیدا کن چرخ پیر

سوی لشکر خویش گو درزمان
سپن صبحکوی ژرنگ چون فق بهار
نهنت ژهونه خال شب اتی رو پروز
زخجلت بین سر برانو نهاد
کرن تراکهاه خنده برامراو
درا اول تمن آو فال زیون
وچهون البته پانس هیچی از فتح در
کرن جنگ و پیکار چهوبینه تکو
پیشیر ژیان کیاه امیابه بند
ظفر بنده نصرت مه بهنی غلام
ونن رازه پنهان تمس آشکار
چنین و چنان نامه آغاز کر
یتهی پاته لکهو تم بحکم امیر

اگرچہ گئی ڈھی عقل وُن راہبر
درِ صلح وِنگن کشادہ ڑہ کر

غرور جوانی چھوڑ مردن نہ پا
پٹھ تراون امیر د جنگ آزما

مباوا اینُن پان دِگ رائیگان
ڑہ ہیو آسمت گیت اندر جہان

سبک قاصدن نامہ نیو در زمان
بہ نزد براہیم فرخ روان

براہیمنی نامہ پر سُر سبر
اسُن آس بر قول آن بدگہر

لکھیون در جواب ستمگر چنین
پس از نام دادار جان آفرین

کہ ای طاغی باغی ابن زیاد
ڑہ کہنہ چھوبینہ از کردۂ خویش یاد

تھی کار گیمت چہ ڑی نش عیان
ز شداد تم آئینہ در بیان

بُوئی جہان چھوڑ منہ ہرگز خیال
مہ وُن مکر و بہتان ڑہ ای بدسگال

مہ نش صلح ہرگز توقع مہ تھاو
خیالات بیہودہ از دل ڑہ تراو

ڑہ سیتن ہکا کانہ کرت آشتی
جہانش اندر تخم کین کاشتی

بجون تو اکنون فروشم جہان
گرہ تا چا تو محکوم ای بدگمان

بہ بیاری ہال و لشکر مدم
ڑہ چھی روز مر عمر بسیار کم

ڑہ بیتو تام مارت نہ در روزگار
ہمتس کیا غم از لشکر بیشمار

ڑہ بیتو تام مارت نہ در روزگار
بجان محمد کرینہ قرار

[illegible]

غلام علی [illegible] صفدر [illegible]
زمروان عالم [illegible] شاہ [illegible]
[illegible]
خیمہ ان داین [illegible] میدان جنگ
[illegible] سپہ [illegible] از جنگ [illegible]
[illegible]

٣

زشمشیر من چھے کھون روزگار
پہ چھی برق سوز بدہ زہرہ دار
ڑہ چھے مرگ آمت تجیلہ گری
پچھ نہ تمکن از دست من جان بری
دپایان [illegible]
زبان بند کردہ تیرہ ہمت تیغ تیز
شتابندہ بناہ [illegible] انتظار
بمیدان [illegible] درزار
بجز تیغ [illegible] جواب
سخن مختصر طول [illegible] ناصواب
ز پیش [illegible] شمشیر زن
فرستادہ [illegible] در زمن
لشکر [illegible] عبید پلید
بیمن نامہ [illegible] جنگ [illegible] پلید

یمین و یسار در سپہ کرنہ راست
بقلبیہ پیہ تم ہین جای نشست
صف آرا کرن لشکر از بس تناو
یکا یک ستمگر عبید زیاد
ہو گاو زمین گو ز تو و تا امید
ز بس گرد گوئیہ آسمان ناپدید
بتہ آسمان تختہ گو آتشکار
خروشیدن اسپ مردان کار

بیت بکن براہیم جنگ آزما
کرن دست راستم لشکر خویش را
مزاحم بن مالک نامور
پین بر صف میمنہ جلوہ گر
سپہدار ورقاء غارت گروہ
تہون بر سر میسرہ یک گروہ

۴

خجل گو سواز پاسخ ناصواب
کہ ان سیں کھا چہوی شتابی بکار
خجل وچہو سواین میزن تمام
گٹرہون گتہ ہو از خوف بدخواہ سست
دِہ وُن حکم مر لشکر خویش را
بیر گو وُن تگہ وُن لیفر دا پگاہ
بہ ترتیب لشکر ز شب تا سحر
دہتہن تاج زر درا و سلطان لسوز
کُرن معدن لعل کوہ گران
زگل و تو نیر بردامن دشت زنگ
قضا و قدر ہم بہم کہ نہ بار
لشیر زیان زور قوت دتن
ظفریاور نیک مردان کُرن
گٹن کٹ عبید زیادن علم
زرو بیہ خم درا و طوفان جہان

کُرن گٹہ ہو در کار دنیا شتاب
ندامت گٹہ ہیں چہ حاصل ز بار
دُبن لت کہ ای سرور فوج شام
وُن چہو بیہ دشمن بجز نادرست
شکستہ کُرن دل بداندیش را
گٹرہون پا نہ چہوم لتن ہٹہن کینہ خواہ
کُرن آسو سُوی بد بد بدگہر
زخورشید تابان گیتی فروز
بروی گہر چشم دریا روان
تو چن تم تا آیینہ چرخ زنگ
لمن نشس کُرن نیک و بد آشکار
بجہ گوش تم خواب غفلت دتن
ز نار حسد جان دشمن برن
بمیدان نیر با سپاہ ستم
شکستہ سپن کشتی آسمان

تغلیب سپہ منبر ارجمند
علم ہم ورزن سپہ سر بلند
سکبت بین از نصیبان و خویش
سر آگہی تیغ خنجر چو میش
دیدہ و گرد زور و راز و چشم
خنجر چکن نیر ز جنگی بجنب
بنا ورد و گاہ زید ... [illegible]
[illegible]

گونہ ہیس اکس شنک ز گفتار من
روان گو مزاحم یل نامدار
کرن کرہ یکبس ای ستمگر مدام
ثہ زاہ کار با شیر بیرخاش جو
بہ کینزاہ ونک دن ثہ مرگت رسید
ثہ برخود فولاد و جوشن مناز
خر بارش آسہ بس باخری
بکوہ گران ضرب لائن بہ تیغ
زتیغم رہائی لیکنہ کنون
سوزیا ستمگر سپن درفغان
کمن تیز بر قتل ہمرز دست
پشیمان گو از جنگ لیکن چہ سود
پسر او دچہن مال شند حسب حال
بمیدان بدر و پدر گو چو باد
دتن ضرب کرسینہ لش از سنان

سو نبرن وچہن وارہ پیگار من
مقابل آبان دلیو بد روزگار
ثہ چہی لو وزمز عمر بسیار کم
گمز چہنہ ای لو و بہ باوہ گو
ثہ چہوک دشمن جان خودای پلید
ثہ چہنہ ثبات و توان امتیاز
بنا زاہ سو کرہ با جرس ہمسری
کمن گو ہرس رخنہ گو بیدریغ
گنہ ہک غرق از کبر درخاک و خون
ازان نعرہ لرزان سپن آسمان
در آخر بشمشیر او گو سو پست
سپن غرق خون بش سو خفتان و خود
پدرزم و چہون گو متن پایمال
مزاحم بفورا اجو اسبش بداد
بیکضرب نیزہ کمن بیروان

5

زرخشیدن خنجر شعله بار — همی دود در راه از دل روزگار
گران بود دم تیغ بر سر گذر — گره هین بیه تن سرکشان غیر سر
گو از خنجر تیغ الماس رنگ — پر از باده سرخگون گشت د جنگ
سپین عقده نافه از نیزه باز — بکرداب جیحون چرخ گو از نیاز
زگرز گران سنگ خارا شکن — گره هین آس سرها بچاه بدن
بضرب تبرزین زین سینه چاک — پیوان بی شاه کینه در مغاک
تنه تنگ کمانها کران گوش کره — زهر گوشه زن بو قضا و قدر
زشیشاب تیر چکا چاک تیغ — هران خون زن آسه از چشم میغ
هوا آسه رنگین زمین لاله گون — نهان در شفق آسمان گو ز خون
شاه کشته پی اک اکن پیټ بزار — نکه خویش و بیگانه گی همکنار
بله اسپ‌ها گی هزاران هزار — گرن دور در دشت خون بی سوار
سر مرده‌ها زیر نعل ستور — گره هین سرمه دیده کور موز
بنخون بی نی نیزه بسته کمر — گمت شاخ مرجان سنان هر بسر
بضرب گران گرز از چشم گوش — بنر دارای مغز سر خود پوش
لب از زخم شمشیر خندان سپین — زان از برگ پان سرخ دندان سپین

زمینس دِتن بوسہ اندر زمان — کرن ازرئیس خود آخر بیان
غرض چھوم مےٚ ای مہتر ارجمند — ریاست بموصل کرک ید پسند
حوالہ کرِی موصل و خواستہ — تمی سیت گژہ کارت آراستہ
کرن اسنہ دروٗن براین زیاد — چھوٗ ونکن گمت ہیرت آن نژاد
تنگ ستہ ازین دلگرتھی پشت او — بجز یاد روزینہ در مشت او
ہمس قاصدس شیر جنگ آزما — بہ تعظیم پالن تس ژنہ جا
دوٗپن تس کہ ای مرد الفت شعار — ژہ دینی جزا پاک پروردگار
ونس ہیانہ طرفو پس از آفرین — ستہ تہ چھوم غم لشکر مسلمین
بوکرتھس ستہ تہ سر مسار از کرم — بکارت ہر وقت من یاورم
مگراے برادر شہِ انبیاءؑ — دِئی در خو رنیت حسن جزا
ازین کینہ جوٗئی غرض چھو منہ نام — بجز قتل دشمن مےٚ کنہ چھو منہ کا
چھو تیتھ پاتھہ ننہ زندہ سوی بد شعار — مےٚ کنہ چھو منہ تسخیر موصل بکار
مہ بر قتل دشمن چھو گنڈمت کمر — غرض چھو منہ ز ملک و زسیم و زر
کرن گشتہ اول بو ابن زیاد — پس انگہ بموصل کرن عدل و داد
بنیکن عبید ستمگر لعین — وچھین یام لشکر گژھ دلحزین

گمت آتش افشان همه روزگار
زره بر تن شیر مردان تنور
دلش جا بس از گرمی آفتاب
کړن جنگ هر روز رنج سپاه
زه هفته زه دوه ای بل نامدار
ژه اک روز گیه روز اک گوزمن
کړن راحت از آفتاب تموز
سپین در لشکر سپهدار دین
بد و نیک آنکار چهوم تمام
عبیدس بدل تخم بوکاشتنه
سرختیه آونتش بدنام
دپین قاصدس کن ژه گژه حال زار
ژه دن باید اندیش بیداد جوی
کړن جنگ آتش سه باسپرکان
ژهنوم تراوت آرام و راحت

هوا چهوی گمت نار از رنگ زار
گمت آتش گرم تابنده هور
گره هن چه سنه نرمی چو فولاد ناب
ژه سردار چهوک رنج لشکر منخواه
کرو بهرنادر داس اختیار
نگرو انه راحت برین انجمن
سپاه دو جانب نگره پنجروز
ز پیغام نگر عبید لعین
ز صلح و ز پیکار لبوتم پیام
کرس کهل برا همین انباشتنه
چهو از دانه بازی کهون مرغ خام
مه چهومنه بجز جنگ هرگز نیاز
یه ممکن ایینه ته هرگز مجوی
کهوژ اسوی ز سر دوز گرم جهان
گندم لس کر اندر پیکار چست

نتن کوه لرزان گمت آس دشت
فلک با ملک ها سراسیمه گشت

سپاه دو سوگے بداشت مصاف
کلاک صف تو همسر کوه قاف

سو قلب و جناح و یمین و یسار
گرک از دو سو محکم و استوار

یزک درای از هر دو جانب به پیش
با آیین و هنجار هر روز بیش

سوئیں بو بدلدائی جاد و شان
بگیرد نفر ازی ہوس ایں گران

کرن رقص بے موجب بانگ و نای
چو آتش نزیر یلان بادپای

دن مردمان آس از بیم جان
و ہست ها بیه بر زمین آسمان

ستوران سرکش اشتاه تیز دو
رخ چیرخ چون زعفران زرد گو

بمیدان جهان آسو تهادت نظر
که از تخم کین گیاه نبر نیره بر

گودن در اوسیں مرد بہ کارزار
حصین آسو با نامور ده هزار

زگرد بیابان جهان تار گو
زمین بر ہوا آسمان وار گو

بورقا براهیم فرزانه گعنت
نگارا ره بدامہ تو افتاد هفت

باب دم تیغ آتش فشان
ژه گژه آتش خشم دشمن نشان

زعالم ژه کردور نام حصین
تمی کرمتن سخت بنیاد کین

ده ون رنگ از خون او خاکسی
زبر زیر ام کرنه افلاکسی

٩

خروشید ابن زیاد لعین
عمر ابن ضحاک را با سپاه
لوائی عمر یام گیبه آشکار
دگر بار آهنگ میدان کرن
بامداد و رفا سپهدار دین
زلو آتش فتنه گو شعله ور
دو بالا دگر بار سوزنده نار
زمین آسو رنگین زخون نخست
گمز بینه گرد بیابان هنوز
گمز آسته تیغها در نیام
عرق از کفل اسپ ها ریخته
سپن پشته از کشته در خونجی ک
زمیدان شاه فوج نا بود گو
روان کرنه شائسته نم گرد وار
براهیمن اک فوج آراسته

زمیدان کرنران و چهون تم حسین
روانه کرن سوی بنا درگاه
دوباره حسین آو بر کارزار
زشرم و خجالت نه پروا برن
کده تت پا نترنهت از بیا ها ندین
کدک دود دل از همه خشک و تر
گو از تیغ اسلام و از اهل نار
سراسر مگه خون این بارشست
سپن تیره تر چهره تا روز
گے آلوده از خون افواج شام
سپن آتش و آب آمیخته
پمت بی سر دست کینه سینه چاک
عبید ستمگر غم آلوده گو
دو بیم لشکراه در صف کارزار
روان کرنه با خنجر خواسته

زمین گیمتر از بار غم بیقرار
شاه نقد جان گرمت پیش نثار
پین کشتی نه فلک بیره ریه
نهی موجزن گے نه بحر کین
برابیمی پامید ان نهاد
وهتت آواز جا عبید زیاد

۱۰

شفاعت رسول

جنگ بخون شار
اگرچه گو آرد تند اسمان برینی دلیر
نه هیبت گستند کرد از تو طبیب چو شیر
به تیغ سواران زمین سیح ب
ز نام کنند خانه انها خراب
بتنها ادر وزو نه اندر ان نه نو زمین
خدای کیو اندر ان بیسر زمین
جهو کیا پاطاقت لعوبالک باو
لعبد الملک سوی آنه هیا کینه
سو ثابت بن عمره ره ریزی و بنی
دلیرین غم وفاداون آسی جا بکو
وتن بی سواران آمدیه بدو
که ان تیغ مبر بصحرای جیحون
نبرید نعوج عراق بر اسیاد
جهلوان سینه از جان بان تنباد

11

سوی رعد چهت آسمان برین | لکد کوب گو چون بیابان کین
زگرمی دلیران عرق بو روان | بنر در امتراز تشنه گیها زبان
گمت بود دل و دست مردم زکار | سر جنگ فتومت زپای فرار
نه پای گریز و نه یارای جنگ | زجان گرامی گمت آس تنگ
گمر داده غیرت بشمشیر تیز | شکسته تبر زین سنان ریزه ریز
نقیبوره صلح کرد اختیار | بروز دگر جنگسے گو قرار
دو لشکر زناورد گه باز گے | بخواب و آرام دسا زگے
عبید زیادس سین پشت خم | وجهون چیره دشمن سین غرق غم
دین ایدلیران پرخاشگر | دل و زهره کن آسه چوڻ شیر نر
بہ گنیزاه وس تی سو آمم سجا | سو فتنه ون آنه در زیر پا
سو آواز کره کو فین کن بلند | که ای کو قیان فتنه ون تا بچند
کرن چهونه از لوء مروان هراس | لعبد الملک کیا کرن جهو قیاس
خبر لوزه یدوی زکار شما | نشان نهاده نه از دیار شما
تلک آنه از هفت کشور سپاه | جهو طاقت کس سوی گره هس کینه جو
بتاراج و غارت سیو ویران دیار | نماید ندامت ایو نه بکار

ستنه لیش لعبد الملک در زمین
کمن نه زبیعت و تن عم سخن
بر ثابت زنوبنه من کرن
سپاهبو لعبد الملک لعن داد
براهیم مالک ز گفت داد
بسین خشمگین گو بیگار راو
سر پنجه قوت اقتدار
ون هند زین آفرین صد هزار
بمرن بمرز مین ولوزه از زور دست
که اعضای او جمله درهم شکست
عبید زیادس و چهت گوسم
گواز خون ثابت بو در غم
زبخت بلند مش راو یار
بجنگ گو سو اندر صغار و کبار

کلا ماه کړن پېهوس گفتار هست
بغیر از سخن ودهٔ کهنه یاد
بوداراته به خسرو کیقباد
سکندر گوا ز عکس آیینه کم
باغ چونه زود مین نله ابرجم
انهی کی کی در رستم نامدار
سوکلاوس کهیو گو جهان شهریار

محمد کادر رفته بدلړه ان بدست
وزن بی پېهو گویا ای شب زنده دار
پېن صبح روز دوم به شکار
براهیم مالک جو روز نخست
نه شکر هیتین گو به پېگار چست
بفیان دوی هم جناح سپاه
گرېهین اسس دشمن نارد پشت پناه

ستاه دربدر خانه آواره گو
وست کس اکس آنه از بام طشت
جهان همچه گلشن آچهوراسته
بهرکس گل و خار پا داسس کار
مه کره بدگرتهک خوارد ر وزگار
نکوروی نگوگو نکوه کار راسس
نظرکره بابن زیاد دلبیده
اگر مرد فرزانه بهوک هوشدار
چهته پایداری دزین کهته دیر
زکینش دراول ته کره الحذر
ته کڈ دهرامسند پا همچو خار
گرته هس سین بدنبال بهرعنا
دلس منتر زغم پایهیچ کا نه غبار
بیا ای مغنّی زفکره جهان
زقانون گرده ون مه دل آ و تنگ

زهر در پیچی چا زه هیچپاره گو
کره ن کاره ها زو در سوا انگشت
گل و خارتت منزچهو پیراسته
چهو از آب و گل آسن امّیدوار
گل و نخل و شمع تو گرده د مزار
زهر شیوهٔ زشت بیزار اس
کره ن زشتکاری و چهون کیا بلا
مه گرته غره بر گلشن روزگار
چهو نهاوون بدل هرزمان مهر غیر
زگلزار دین تهونه نیرک نبر
اهس شس ته امّید نیکی مدار
با قبال اوچهوسنه هرگز لقا
ته کره تی لفر دا به آسی بکار
بیک نغمه کره غمزدن شادمان
زناخن دیه ون زخم تار خنگ

ددن بو تهوی گوسالی دردن
علمها کڈت آسه ستر تا مباه
ز دشمن بتن بوبزک پاسدار
سبکتر نبردراو از فوج شام
حصین پسیر عمر داماد آسو
بکف بم ثمت از جهان کام خویش
نبرد راو ز اسلامیان اک سوار
امان ابن عامر جل هوشمند
ز فولاد دته خود خفتان ببر
بیکضرب کرتم سو دشمن هلاک
دست آواز اسپ بر خاک پست
دویم آو یکدم کرن مختصر
سوم درادتراون سو بر روی خاک
شیم نه ستم آٹه نو ده ز پا
کهیم دراو کارش از تیغ ساخت

وس آسو از دیده دریای خون
چه مژگان گتر هن آس فیرت نگاه
دلیون کر یکیه جا وش از هر کنار
دلیراه عمر ابن مسطح بنام
بتاب و توان کوه فولاد آسو
نگین دتو منتن سکه از نام خویش
بتاب و توان رستم روزگار
بوز فا بیتر لوی لو از گنبد
کما ناه بیاز و سپر پشت سر
زلوزک سنان تش جگر کرته چاک
ز تٹ کله منسار بزین بر نشست
بیکضرب نیزه ژن تش جگر
سوتد دوم اسپن پاتره هست هلاک
سپن گشته از تیغ جنگ آزما
بمیدان ستار دته شش تیغ باخت

جنگ فتح نامه
سمسام ورزید بر فوج دشمن فغان
مقابل شن بیتر و فرسته کا نمی خواران
بیقیث ستبر امیر بالا کنت این زیاد
نبیک بیش نمراه ثمراه تا نحستی گر خوف جان
نمیدانم امان تیغ بیش امیر گریبان
سیه اسپیه پیش سند درمی اسوارابل دیار
دلیراه تکم گر اسوار عمر ابن سوار
بن قحطبه لش پس ای پل اغ تیغ راه
عبیدان ابن اوس بیش اب ای اردگاه
فرا فر کرمت جنگ راز بن حجر
ابراهیم گرت الک آسه بی ابن کنه جوی
زه لازم مرته ستبر امیر بیکار اد
ازبیم دن گرید هس پوسوابه ستبر
دکنه زمیدان کرن شه ثمراه ستیر
بیروسه مقابل گرته هیا نه نام

کمن بوس نعرا این زیاد
بگردن بیش تیغ کشتن نهاد
بمیدان عمر باوای علی
پتکن گوبر زم غلام علی
امانش دزن ای پل نامدار
زه پیتن گرن جنگ چو تیز گنار
بر ابراهیم بیران بی جنگ من
ز ه بین فر کربو کره بنا گن من
امانش دوس فر این ایدلیر
جه دویم گرهم بیکار گیر
الماء تاب کرون کرت نیروون
وی از ابراهیم انکه بیان
ره مانی اکینه زیدان کمین
دبیمکت و رباز وی افتال من

جنگ تمام ہے

نقش بند گون لشکر شام را
وہیمن الحق آغاز و انجام را
ویلم کانہ کہو دراو نہ برنبرد
بحمان کبنیہ ہرگز عداوت نکرد
عیندنن پیسا ہین اندر کینہ توان
وہیمن ٹن پہلو نہین پومین خوف جان
کرن حکم ٹن لشکر سرا سر زجای
گرز ہین برسر جنگ جنگ آزمای
سپہ درای ساری لمبدان گار
زمین زتن لکرہ گیہ بیقرار
براہیم یکدم روان گو بفوج
ہنگ دلاور کہو بار زمہ ج
زبس گرد تیرہ بر افلاک گو
ہمان اتش مہر درخاک گو

۱۴

خلاصی لبن جهجی زدستم محال
براهیمنی پام گفتار او
دپن لش که اید شمن جان خویش
بنجامی مہ پٹچ راک ہت تیغ کین
عمر رود خاموش پا سخ نداد
کرن آزمائش بہ تیغ و سنان
بالکمند آئینہ ما ون عیان
چه خوش گفت فردوسی پاکزاد
بلہ تیرہ گتہ موری روزگار
زخنجر مگر عمر فی وچہونہ سود
سپن زردروگیں انی کارد ست
گدس متر جلو قرازان رزمگاہ
کڈن ضرب شمشیر پر کینہ جو
وست آو از پشت مرکب زیر
دو لشکر سپن برق ابر بہار

مگر وا تو مرت چهوئی رہ جانس زوال
ہمی پانہ لارو بہ پیگار او
بداندیش و بیدین و بیداد کیش
کرنت بختگی ون زہ یک برزمین
بہ پیگار او دست و بازو کشاد
زرو بہ گڑ ہیا تنگ شیر زیان
بہ گوموت پالس انن بیگمان
روانش بگلزار فردوس باد
کرن تی بہ آخر لسنہ بکار
بہ زانن مہ زہنو عمرہ ہند تا رود
زلشہ گڑ ہین تہکین فیل مست
رہا گو نہ از شیر لشکر پناہ
کہ خون دراو از چشمہ ناف او
چو خر سی تیہر پیہو زچنگال شیر
سہ اک خندہ زن بیاک گیہ انکبار

کرن دست بازو ہی تیغ شیر زبان
[illegible]
زمین [illegible] جنگ
تیغ [illegible]
[illegible]
زمین [illegible]

زمین [illegible] جہان گو [illegible]
[illegible]
[illegible]

جنگ مختار

زنوک سنان مغز سرها بگوش
لب و دیده کشتگان باز آتس
زنعل ستوران سر و دست و پا
دلیران گمت آتش دندان بحلق
چه تند باد شمشاد با عنشاد
براهیمس سوی علمدار بو
سپاہ ہو پرژ وہیہ لوای ظفر
سپاہن گمان گو کز از پا فتاد
دل ح دست اسلامیان گو ز کار
زمیدان پرگار گے تم نبر
پراکنده گیه لشکر از ہن شکست
روان پانه گو شیر لشکر پناه
ہتن کن دین ابد لیران دین
لوا علمدار بد ہیو پتہر
سپاہ ہو کرک پام تس کن نظر

کڈن پی گمت لب زحسرت خموش
مگر مرغ جانہا بپرواز آتس
شکسته پریشان گٹہن مغز ما
زو نیا تیھی پاٹھ انجام خلق
مزاحم بن مالک از پا فتاد
بخاک و بخون پالوا زار ہیو
ہتن گوسٹاه پیٹید در دل خطر
براهیم مالک یل پا کزاد
ہتو ساره وی کر فرار اختیار
بجای بلندی ہتو کره مقر
براهیم مالک و چہیت خیره گشت
بیتت گیمیت جمع پی تم سپاه
مزاحم اگر گو بخلد برین
کنو ی زنو لو چہوس دشمن کینه ور
پرک حمد بر داور داد گر

دو یم موج خون از سر دوش گو
برون از دل پردلان ہوش گو
دلیران دین زن خون عدو
مگر آو براه رفته بجو
براهیم مالک چه ماه من
زمین ہر طرف لوصف امل کرد
پراکنده گے دشمن از ہن شکست
براهیم پم با سپه باز گشت

روان گویہ پیکار را فوج شام
بمیدان مقابل لشکر زیان
ز ابراہیم اُن شیر تنہا خرام
یہ نتی پہتین در او کاھنہ بکین
زبیم کُستان تم فرت از جہان
کرن تم نظر بر صف مسلمین
دل آتش ہمت تاب لو زورہ این آسمان
کرن حملہ تم بر سپاہ ستم
نتہی ذرایہ وار زوبیر خم
کرن نام تم انداز شیر بیشہ تم
سو دریای آتش گر دو زمان
براہیمی پیچا پیچن لو سنان

وزان سو بمیدان عبید زیاد
سپاہ پراگندہ تم کرنہ جمع
سو شب و آتنا دن بصدہ و سوز
بیکدیگر ابراہیم گو راہبر
سپاہن تعز ترغیب آتش دیوان
زہ لشکر ہراسان و امیدوار
بصبح دوم خنجر آفتاب
سپاہ شہ زنگ بر باد گے
دو لو لشکر و کر آئین پیش
ہزبران جنگی با آہنگ جنگ
چو سد سکندر کرک صف تیار
گمت از علمہا فضای جہان
علمہا کدت آتش سر ہمچو سرو
دلیران نظر در زنگ و تار آسو
گرز کن آتش تم طبل غیرت فزا

دیوان پیچ بر خویشتن چون تند باد
بروز سیہ لو دن ہمچو شمع
ستمگار بدگوہرن تا بروز
بمیدان نادر دو شب تا سحر
بہ پیکار گو صبح صادق عیان
کدا ک رات بیخواب و خور ناہار
نبرد رایہ گو زہرۂ قاف آب
شب تیرہ در ظلمت آباد گے
بترتیب آتش کین خویش
و ہمت آی چارک گرن تنگ تنگ
زچار آئینہ آتش تم خواستگار
نمایان چو طاؤس باغ جنان
ہوا خوشنوا لو چو بال تدرو
دُفن دل تمن ہمچو شہباز آسو
زمین و زہ زجنگ دلیران زجا

دو وشتی زون تیغ خونبار اسو
بسنین کرن ارغوان زار سو
صبح دو بیر از دو سر تیغ تیز
چو بیکار مین منتشر گرن ستیز
سیاہ تم ازین و سیاہی سیاہ
کہ نا خستہ از بیجاک سپاہ
دل آتش تندو پی پا بجاک گو
کہ تم ماہ انداز مسکہ بازگو
ستمکار ہن سر ازان تیغ و زبان
دل سعد وقاص و اس
بچپن جنگ و برن ایر دو جنہ
سو پاچہ فتح دو ہیجان
بیسر سعد بیسن سبز سپیہ ستیز چند
وزان سو جہین بن و ہمت نا و دیر دان
دہین یون ازان سعد و مرو و زان
تا سعد ہیں ستین سعد و ہمت اوزوا آمان
دلی بیگ زیر امن نسب
سو با جنگ جنگ بیگ سبز ابن ہیں
پی جنگ

ستاه دشمن کینه بد شعار
بہ تیغ حصین ستمگر روان
غرض بوس حاصل کرن کام خویش
ستاه با دلیران دلیری کرن
براهیمی وچھه تز خیره گی
براهیم پل وچھو حصین ایوان
ز دریای کین گو باچشم نم
بدنبال وگو امان ہیچو شیر
سبکتر سپن حکم ابن زیاد
بیک حملهٔ نامداران دین
دو لشکر نیتھے پاٹھ با تیغ تیز
وچھن بایم کو شیر جنگ آزمای
بر اسلامیان کار گو سخت تنگ
بامداد شان بو گتہ ہن تیز تیز
ز میدان ترلن جلد بو فوج کین

کرن کشته از خنجر آبدار
سپن کشته کینه زن ز اسلامیان
بو کڈه ماز کین رچھان نام خویش
بشمشیر آهنگ میدان کرن
اچھن منز مشن سپن تیره گی
مشن دونه کنهته امید جان
سوی لشکر خویش تراون قدم
ز اعدا کرن کشته کینه دلیر
گژه ہن بیکھه لشکه میدان خوباد
پراکنده بلیه گو حصین لعین
دران روز تا شب کرن بی ستیز
سیاه ستم وچھنه محکم بجای
ز شمشیر دشمن میدان جنگ
وچھیتس عدو آس تراون اسیر
سو دوه واتناوک سر انجنین

ته چهیتا گرا از قیامت خبر
ته چهی آمر شه قیامت پر
ز دین گرشهک بد ته کیا چهو بکار
بدست نه گر زر بی حد و شمار
گیه چه بنا کر خریدن دوتاج
دم گیی مقدر ته چهو به علاج
مه راد رپن دین مرد ار یه
دپوس نافعن فیرتی ای کم خرد

سپین مهلبس واره لوزت اته
ودن ته کرن آه پیسرد از جگر
دپن ای برادر بشاه نجف
بلاشک کرم عمر ساری تلف

سبک وات نزدیک تم نامور
منِ دوستی آس بایکدگر
سپین پالو انی می همکتار
دین نافعن نام ای اپیل مست
باعدای آلِ نبی اتفاق
محبت مس چهوینه از مصطفیٰ
ته از حرف نافع مه گره دلخرین
کرن جنگ با ابن سپاه جهول
چهوین دشمن خاندانِ حسین
خبر چهی ته از مشرک ابن زیاد
ته چهوک کیا نه پیومت تیار ریک چیاه
ته پاس مه کر ظلم و ن پیش از تین
ته کر فکر در دل نه سود و زیان
دپوس مهلبن فیر تهن انجپین
بدنیا مگر چهو نه توهِ کهنه دست

وچهن اک اکس دودتم نامور
خبردار گے تم ته پر خاشگر
زبس شوق دوشوی سپین اشکبار
ته مهر علی کیا نه تراوت سست
دلالت کرن چهوی نه بغض و نفاق
مسلمان و نن چهو سنه هرگز روا
ته کر فکر چهوک پانه باریک بین
غرض چهو منه غیر از رضای رسول
تسند بغض تهاون چهو به فرض عین
که در کربلا کیاه کرن از عناد
بروز قیامت گرشهک و سیاه
دل و جان ته کر تهف بحبل المتین
مه رادرین وقت ون ای اگان
بلا شک ته چهوک پزونن بالیقین
دیس منز نخب زرو سیم هست

وِنن آس گردان پرخاشجو
یه کیباه کجروی درایه از آسمان
وُن کُس نیره ازپخته مغز ان شام
دلیرن سومو کلاوه از ننگ و عار
مگه سرکشاه اک نه افواج شام
دبُن ای بدآئین بدروزگار
دغاپیشه کرهتن بین پان پور
چه شرمنده وکن دلیران تمام
سبک مهلبن تن بپاسخ بگفت
توقع مه کیباه چهوم ز ابن زیاد
بدامان پاکان کرم تهف مه پور
دتوم دست در ذیل آل عبا
بمیدان بن چهوک زه آمت دلیر
بپاسخ عدو خدای جهان
سپین تند مهلب بگفتار اد

جهان وِنکنس گو بکام عدو
سپین دوست اسه وُنکنس بدگمان
کرس کار از آتش جنگ خام
بسر تهاوه سوی تاج گوهر نگار
بناور د مهلب گوش دکام
زه کُس گوی برین طرز آموزگار
کروی کیا اسه کیا نه پینوک زه دُور
زکار توای دشمن فوج شام
گرههبا کاهه گرهین با فرو به جفت
گیم نیکی عمر ساری بباد
زمردار بدکار رودس لیه دُور
مه از مهر حیدر کرم وُن قبا
اگر چهوک زه ز عده خوه بگیر
کرن باده گوئی پز یا دریان
کرن رست بازو به پیکار اد

جنگ گشت ار ...

زدو پیاده ور زون کرن پیچ و تاز
زفاضان نجو و سوی کرن اهل راز
روان گو بمیدان اکھا کینه خواه
بنام عبدالرحمٰن پچ دلو سپاه
بشکل و بقوت لقامت پچ دیو
دغا باز سوی معدن مکر و ریو

دتٹ لو بکف گرز فولاد
بیکضرب کو هس کرن تو تیت
زگردان بگرز ه همت لوس تمام
بمردی کھو مشهور در ملک شام
براهیمی کن دپن اید کبر
ازین کینه جوئی مرحش پین فخر
زگوپال من کوه خارا لپیر
ایون چھینه لیمر و گرز نامور

۲۰

بجوشن سگ کار گر گینه تیغ
بشمشیر بدخواه آل عبا
زمیدان سومره تفاخر کران
عبید زیادن پس در زمان
براهیمی دل سپن پر نه درد
بآئین نافع کمر بسته تنگ
چو نافع روان گو بدشت ستیز
کران کر یک اینا مدار انجمن
سونیرن نیر تر کتازی کرو
بناورد گه دراومره روان
بیکضرب کرنش جدا سر زتن
نه دل لو دبا شامیان نه توان
بلشکر ون آسو ابن زیاد
بضرب کڈت نہون از مره هوش
مه نشتر آنه پدکاهه سر این بلا

زفولاد زان آس تن بید ریغ
تھہر پیو سرافراز مهلب زپا
سوی لشکر خویشتن گو روان
دتن اسپ و خلعت کرن شادمان
براحوال مهلب شاه گریه کرد
گرش منتد بس کھتو لسان پلنگ
رجز خوان آهن منزل ٹت تیغ تیز
سومره کجا قاتل یار من
مگر اگ د ماه تیغ بازی کرو
براهیمی کرنه نافع گمان
تھہر پیو ززین مره پیلتن
وجھن ضرب غرنده شیر ژیان
زگردان جهونه کینه تهو ضرب یاد
زهیبت مه لو دمنه کنه ناد و توش
بلا شک لو کڈه تمنه دی مدعا

جنگ ... براهیمی
سپنین تر کنه ... پلنگ
زنیکا بین ون ... بلا
بیکضرب ... تن
ونن ... سپه ...
سپکیه ... سپاهیان

ونن ... سر ... نیزه ...
براهیمی ... زبان
کران ... عمود ... سنان
زجو ... زبان
نه ... سپن ...
سپن ... نیزه ...

بلا چه سپین گشته مردار خوار — وَدن مهتر شامیان لو هزار
مه ونتو مگر لو یه کس پهلوان — بغیر از براهیم کس بهتو توان
چهو نه نافعس انخنین نه ور دست — بیکضرب گرزه کرن کوه پست
که یا آسمان تاب آنے ضرب او — چهو ون کس اکس طاقت حرب او
چهوه بهتر گتره هین ون تماحی سپاه — زانیوه لشکر کرن تش تباه
بحکم ستمگر عبید زیاد — وتهت آیه لشکر سراسر چه باد
گمر گنت دلیران دینو بجنگ — باهنگ پیکار تم گے بجنگ
زشور ره دو لشکر زبر زیر گو — جهان گاو ماهی لجان سیر گو
زمین آیه از اسپ وا دم ستوه — زکشته سپین پشته مانند کوه
ز دریای خون مع جیزان گو زمین — ملک واته بر آسمان آبرین
ز سرچشمه تیغ جو هر نگار — وسن خون چه باران نه ابر بهار
کرت نیزه با سینه هنگامه گرم — دل سنگ خار الگمت آسو نرم
گمت از کشتها چاچی کمان — خدنگ جگردوز در دل نهان
گلوگیر گیه پهلوانن کمند — سر نامداران تموآن بیه بند
ستاه فوج اسلام گو چیره دست — دلوکی نن فلک لشت اعدا شکست

گوار نکار بدخواه شیر خدا
سو گو هیچه روباه بیکه و پا
بخنجر بد ورقا دپن ای حصین
مر گو نره گریه بدخواه دین
ته گو و نکش گوی تاب و توان
گمت کیا نه چهوک ز دردو ناتوان
بیکضرب مین ثن ته طهر او پا
اگر زنده روزن گری مرحبا
ونت کته یکو نه مشت گیلاف
دنوس ورقاءن نیزه یکدم بپا
سپهدار دین نذین زیر و جنگ
نذین پاسبان هند تس بیدرنگ
تلون بر سر نیزه ذو بر زمین
ندا گوس از آسمان آفرین

۲۲

حصین لعین کسته مرد و نعمرار
جهانا ه کسمن ارتهم رستگار
زبر سپر تیغ ونه سپهدار دین
سکه سر سرن ناپی حصین
ستن ان پیون دراکس خوتین
سپین نیزه نیش فتح نعمه آشکار

پر از شور گو بار دیگر جهان | ز غوغای شور و شر شامیان
بره اعتیم مالک آئین پیش | بیکدم صف آرا گرن فوج خویش
دو لشکره وائو طبل ستیز | سپین تیز هنگامهٔ رستخیز
گڈن لیُن نیر درا و بر کارزار | حصین سیند دل سعه بو نا بکار
به هیگار او ورقاءن کڈ ز جا | خروشان بنام خدا با دیا
دپن تس که ای مشرک کینه جو | بلاشک ته از مرگ چهو نی رزو
نیر دیلان سهل انو تهه ستاه | ته ون پانسی ها وتهاوت نه کیاه
ز زهر و غضب ید ته چهوک هیچ بار | مه گژه دردم اژدها زینهار
بو هچهناوت آئین جنگ وری | چهو نه سهل نیرن درین داوری
با و داد پاسخ حصین دلیر | بمیدان گژهن نو چهیه و به نه شیر
ونن کیا نه چهوک هر زمان شهسوار | مه چهم گژه متن جنگها بی شمار
توانا ته چهوک مین نهیم ناتوان | سناندار چهوک مین نیم بی سنان
مگر کهنه چهنه تیغ خونریز من | وچهک پانه ون خنجر تیز من
سخن مختصر چاره جو گو حصین | بشمشیر یا شیر میدان کین
کرن سعی از حد سپن پیش ز بوان | بجای عرق دراس انه موی خون

بخنده سعود ورقاء فتح سیب
دپن تس ستاره سعد درجوان بدایت
وچهه نه سر بر ما خاطر سپند جعد
نه سپهر نهای جعد
نه سپهران از خطای عید فتنه عالمی باد

جنگ ضعیف...

ابہ ہیمی زاران فتح و سما ز اکرو
زنا ورو دگرہ خندہ لبان ز ...
منجرن زنا ... بہ بیدو رد کار و دار
سپین دو ... سیاری ... میدان تن
زدل زندہ نامہ دو ... گیران غلغلہ وا
ورن ... ہیچ بلیہ ... ابن ہالکرن تن دو
بفتح و ظفر ... بالان بار
بیرو زنا وکرسعہ ودہ تابع
...

حصین ... است این کینہ جو
زہ کہ حکم وڼ بند کړنس جدا
زہ شوي کنہ از من آموختن
وون آسو از غم عبید زیاد
زہر حصین بہ وړن تہ ریوان
بہ اہیمی شکر حق کہ ادا
دنن حکم مرکب دلیران دین
بہ بیرہ حکم مرکبان گوہ خمیر
پس انگہ کړکړ بندہ تہ جدا
میان دو صف کړ گہ آتش بلند
وون آسو از غم عبید زیاد
زدہ د حصین بہ وړن تہ ریوان
سپین سخت لرزان سو چون برگ بید
بنا چاد گوہ غیرت از رزمگاہ
زتن تم گریبان نہ مرگ حصین

گمت تنگ عالم چہ و از دست او
فروزندہ آتش کړن وڼ بپا
چہ ونہ کا ... قابل سوختن
کہ حصن حصین میا لو از پا افتاد
اچہو کن تس چشمہ خون روان
دتن سجدہ شکر سوی خدا
کڑن تیز بر پیشکر آن لعین
تہی بند اعضای پہ رنمیر
ز دست دلیران جنگ آزما
کړک اندر سوختہ چون سپند
کہ حصن حصین میا لو از پا افتاد
اچہو کن تس چشمہ خون روان
ز شمشیر و خنجر سپین نا امید
عبید ستمگر بصد درد و آہ
بہ ماتم بہت لو د اعدای دین

گمت کی ... شب ...
طلاین بہ بیگانگان ...
...
دتن بنوک پیش گرفتار کرد
... حکمت ... خاص ...

... چہ و ... بیان ...
...

ستاره سر چه از کذب گیمیت مباد
سخن از لب راستی کر بیان
بپاسخ ونن توره آن مستمند
مه آسوم بدل رسم بغض و عناد
بفضل خدا اون پشیمان لوگوس
زمروانیان چهوس لوع گومت نفور
زکین تو امشب مه آسمنه خواب
بزانو مه تراوم سر پُر زکین
باهستگی خواب در چشم من
ز رؤیاء صادق مه دل شاد گوه
یکی پیر فرزانهٔ هوشمند
بپن وای بر مرگ ابن زیاد
وچهوم از سپاه تُه در فوج شام
بوه از جان و دل شیعهٔ بوتراب
زشوق تو رُودمته در تن روان

بدنیا زبان کینه دشمن مباد
بجز راستی کنه مه ان بر زبان
گمت رهنما چهوم مه بخت بلند
تا آل پیمبر چه ابن زیاد
ژهنوم کفر تراوت مسلمان بوگوس
زحب علی دل به گوه پر زنور
به بستر بوه آسوس لصد اضطراب
بوکره کام دل حاصل از مسلمین
مگر آیه بر غارت خشم من
غم آباد من عشرت آباد گوه
مه دیوه ٹهم ونن بوه بانگ بلند
دتن دین و دنیا سراسر بباد
فروزان سپن نار زا لهن تمام
وتهس حلد از بیم آتش زخواب
محبت مه رُودمته کینه از مکان

جنگ مغنت شاه

تیغ بکشید و دوید بسر حاجی
زنصرت کرسیاره و دی تیغ عا
ابراهیم با هیبت بل پیش برزن زار
بشت شیر بکف تیغ زنبیره بیار
دیده و بکف تیغ سپن گرم و درکار
رجای تیغ زخون کرد می آلوده ابدی بار
به تیغ و بکف زود و نه اقبال
بستان آنکها که فرنه سامر جان

اگر چی ژه فکر د غا با منت	کرت کشته خون تو بر گردنت
قسمها مسلمانی کړه نه یاد	براهیمی دل سین شاد شاد
هتن پالنی سیت اک ہہت سوار	لبریر چمن گو چو باد بهار
چو شاطر یکن نو مسلمان به پیش	دلیرانه از بخت و اقبال خویش
براهیم بس تیز رفتار گو	در باغ دلکش نمودار گو
گڈن گو سوئی پلسبانان روان	وچهن مست بیهوش تم بی روان
دم تیغ او ابر خونبار گو	در باغ زان ارغوان زار گو
در مرگ مژدن متن هی گمان	بخنجر کرن کشته تم پاسبان
پس انگه چو گل تر او اندر چمن	براهیم مالک سر انجمن
وچهون تم گل و سبزه و آبشار	برت هر طرف باده خوشگوار
چو ستان گمت لوز جام خمار	ستاه تازه تر نرگسان در بهار
گلالہ رشت داغ بر دوش آسو	گل و بلبل و غنچه می نوش آسو
دہهن تکیه بر دوش افلاک تاک	زمی بی ستاه مست هیت سنجاک
سبو بر سبو شیشه بر شیشه آسو	گمت شور ستان که خدا بس آسو
براهیمی بی خرد مرد مان	ز فرمان هی خود متن گو گمان

نمو سیاره و دی جیبه می
ابرای جوهل پاپیهان سینه بر
غنیمت دلیر و دلیر اندر شمار
زنهبت سرکش افتاد شمار
زبر خنبر نه اندر شمار

۲۵

زفتح و ظفر پهلوان دیار
دل آسوده از گلشن نرگسان
چهار دلاس زر گنبد نیل فام
جهانی می تو اون بجام
خبردار گو پام این زیاد
سو پیو بر زمین رخسار باد
بدندان زمین لوز فتوس پست
دین آسوای و ای پشم فتکست

عداوت زرم بی تیم چپونه بسهل
ونن هیچو سنم مرگ لوازدی جهل
کرت زی بغم کی گوره مبتلا
پیاد کس کاربکه در کربلا
کرت بر زمین کی تو رفع مدار
ودوی نامداران اکر این مدار

ژه چھوک دشمن خاص خیر الوری
سبیہ وی آسی بروز جزا

سراسر کرن گوش ستند کلام
زکینہ فراموش تس گو تمام

بگفتار دیوانہ زاہ اعتماد
کرن کرچھہ لازم بجوابش نداد

کریا وعظ اندر سینہ دل اثر
گرڈھیا طوق زنال تز اون بجر

مہ کر کار تھتو تیتھو گرڈھک شرمسار
بروز جزا پیش پروردگار

بیا ای مغنی طرب ساز کر
نی و نالہ بربط ہم آواز کر

بقانون اگر چنگہ چھے دلخراش
اگرچہ گرڈھک مرد بیدف مباش

لبریس اکس شوق عتیتو زنیت
زخر بدکمین تروس ورنیت

بہ گردون مگر فیوہ ربر کام من
مغنی دیون دم چھہ بر جام من

زنصرت مہ در دل چھہ جوش و خروش
صدف گو مہ بہ گوہر مژدہ ہوش

زہی طالع آن سعادت قرین
وچھن یام سجون ہیکر مشرکین

بعالم میں آس بخت بلند
سو چھہ گو متن کافران مستمند

بحمد للہ از فضل پروردگار
نصیبہ گیم دولت پائیدار

کرن ون لو تیغ زبان تیز تر
کرن دشمنس چھوم زتن در بدر

مہ چھوم ون سپہر برین برمراد
کشادہ جہان چھوم مہ اندر کشاد

جنگ محمد

سپہر کاہم چھو معراج بیالو
اگرچہ سخن چھوس ون تن سربری
دیون چھو ننہ لاو سخن پروری
سخن مختصر طول چھو منہ بکار
شب و روز آسن بدام اشکار
سخن سنج دانشور دلنواز
کرن این سخن چھوی بقانون ساز

۲۶

پیوان داستان مدۃ التاج میانی
ستم آسوم پیوی داستان مدعا
زترتیب این نامہ دلکش
مبارک کرن چھوس لو بر دوستان
ازین فتح از غم رہا گو جہان
امر در گوش چھوم مژدہ فتح ما
امر ون کوس شادی چھو وائن بوا

بہ آب مغنی قدر شیریون ابیاغ
بہ ایں سخن گوی سخن داغ
بلبل شر سخن گلرخ سنگاری
بیان اسپ خنجر بار دلبار
ہر از خان یاران و سبد یاد
سپن حکیم معدن عبید یاد
چھین پیر تن سپہ پیچ و دریا زیاد
صف اسپن پیچ میانی سپاہ

علمہا تھوت سر بفرق سپہر / کرٛنٛ دست تاراج برو مہر

دلیرن کہن تازیان بلند / وتہن آس تم زن ابر آتش سپند

نقیب آس غیرت فزا نرم نرم / کرن پہلوانن سنجوکن آس گرم

کرن دستگیر بو دل مردمان / صدای طپش چھن درا ہر زمان

سوارہ گوڈن دراو ز فوج شام / بناوردگاہ از پئی انتقام

بشکل و بقامت بہ پہناد بر / چو عوج عنق بر فلک بوس سر

بہ پیکار آو یُس اکھا گو برون / ز اسلامیان سوی سپین غرق خون

بیک لحظہ دہ پہلوان از سپاہ / کرن گشتہ تم اندران رزمگاہ

دل اہل اسلام گو پر ز جوش / بشادی فوج عدو گو خروش

عبید زیادن ہم اندر زمان / دتن اسپ و خلعت تمن بیگمان

روان کرنہ اک ہٹ سوار دگر / تمن سیت اک سرگشاہ نامور

بہ پیش علم چھن لوای کیان / ہمت بو تمکو سایہ بر آسمان

پسر عمش اسحاق بو ہیچو شیر / تمس سیت سوزن سپاہان دلیر

ز نعل ستوران زمین دلفگار / سپن پشت خم آسمان بیقرار

سپن سخت ہنگامۂ رستخیز / ہنوکِ سنان ز آتش تیغ تیز

جنگ عظیمن بہٗد

نمایان پیٚین رجھیٚوی جب سپین زنگ مرجان بن سربیان تمن زنٛت قعہ فتح چھن زیب افغانان

دلا مسلمین گواران گو غبار

تمان آسپا اکھ فوج جبار سر

بامداد و ابن زیاد پلید

تمن بار رژ کم گو نشکی از جان

تمن اکیہ کرنہ بر جلدی جہان

٢٧

کمر بستہ در راہ دین

گی از خانمان لشکر مسلمین

کمر بستہ در راہ اخلاص یا

منگو کُن فتح و نصرت بیا زخدا

درُن فتح گو باز بر مسلمین

از آن گرو از فضل جان آفرین

بنرد درآو از تیرہ گرد سپاہ

خضر ابن حارث شیب تندخواہ

سوار از حکم مختار فرخندہ جاہ

بامداد اسلامیان سپاہ

لیکت تن پیٹھ بہ بارہ ہزار

الٰہی تیغ زن حملہ خنجر گذار

ظفر یاور فوج اسلام گو

گرفتار غم لشکر شام گو

جنگ جنت ۸۸

در خلد رضوان لمس باز گو
بجگوار جنت پرواز گو
زبازوی شامی تیغ قضا
سپاه گو براهیم جنگ آزما
بدل بودن سوی براهیم گرد
هر لستوی چه به نکاه امس هیند
کدن تیزن تیز شیید بر صمصام زتاد
پیچاشس تندی گرشت پیو
سیتیکه اولونزدیک نه اژدها
کران رست بازو بین تمام خدا
اکوی هر نیزه دتن بکین
نو لیت تیون سر نیزه از پشت زین
نولین هلدز بالا تر اون لیست
امس سر لمر استخوان گسست

۲۸

زنا وردگه گو سو اسحاق با د
ز لشکر سپین سخت لشت یلان
براهیم گو خنده زن شاه دوست
براهیم شکر خدا لو کران
بنصرت سپین مومن امیدوار
بچستی و سستی به پیکار چست
غریوان دگر بار گو طبل و کوس
فغان درایه زنای وئین بلند
نقیبان زهر سو صدا بی کران
گدن لس سپین اکهادرا و درزمگاه
که ده زن نه میدان دافواج دین
بنا وردگاه دراواز خشم وکین
برزمش اکهادرا و چابک خرام
سپین کینه ور شامی اندر زمین
پتهر هیو وست مرد جنگ آزما

تمس هیو بد بدار یاران بنان
سپاه بر خلاف ستم پیشگان
عبید لعین لو کهون لشت دست
بداندیش دین گریه زاری کران
سوه دشمن نی روی سپه تهرمار
به تیغ و بخنجر سپین تم درست
کران آ سو برجان هر دم فسوس
زمینس اندر جای از خون بماند
به بر صلح و بر جنگ جنگ آوران
به سوی بروزهمی شامی کینه خواه
پتهر نزادن از پا لشم شرکین
مبارز طلب کرنه از مسلمین
بمیدان ناورد جعفر بنام
بجعفر دتن نه امان سخن
بطعن سنان سیه اژدها

کذت تیغها درای اسلامیان | گذشتن آتش خون از رگ شامیان
ز زخم دم تیغ در زیر خاک | کرن مرده ها بی کفن چاک چاک
سنان بی بره تر کتازی کران | دل از سینه با سینه بازی گران
بسرعت گذشتی سه تیر از کمان | برنگ شهاب از خم آسمان
ز خون زن لب تیر سوفار تیر | نمایان گذشتی ز هر جگر جا بگیر
بگو بال مغز سران سر بسر | بملک تن از جان گران بی گذر
شکسته گذر تیغ الماس گون | گمت قیمت لعل رخشان نسخون
ز پهلوی گردان جهان آفرین | زمین بولدان با سپهر برین
زمین آتش لرزان فلک دهر آتش | ز هنگامه روز محشر اساس
کله خود آهن ز گرز گران | گمر غیب دی مغز جنگ آوران
گمت چار آئینه ها از خدنگ | زره های داودی حلقه بند
رثت بی دلیران سپرها مشت | بدریای خون ماهیه چون خار پشت
ز خون خاک با لاله همرنگ گو | پر از داغ از آتش زنگ گو
رخ روز از گرد ناورد گاه | چو زلف عروسان شب گو سیاه
فلک را ز خون باده در جام گو | سپهر خوش ستا شفق نام گو

زقتلش به هیم شد شادمان
تبسم کنان بو ونان زیرلب
چه بینیک دل آئینهٔ راز ما
چو آئینه بین دل پر از نور گو
سکندر که آئینه جم جام ساخت جنت
مه ون بی مکان چه وی خدای جهان
به نیکی ئه کوشش کړ از جان و دل
اگر دل چه وه خازن گنج ما
اگر آسته یار با دل زبان
نفرمان دل چهم مه بی تنگ زبان
چه بهتر ون داستان سرائی کره
ون چهوم ز جنگی سواران دین
براهیمی که در آن دشت گشت
بجز کشته و خسته در رزمگاه
جهان آسوه چون گنج آراسته

زنصرت نداگوس از آسمان
ازین خوشدلی چه وسته زان سبب
چه او حسن مشاطه آرا کجا
ئمش حاصل مدعا پور گو
مثال دل ادی تت نام ساخت جنت
چه ور قلب آدم شدی ون مکان
که فرد از زشتی گز هکنه خجل
کلید زبان در کف اد چرا
چه هنر بریده کران بیگمان
جهان ناه چه بوزن امس داستان
بهر کس بو ون آشنائی کره
کران چهم کهر سفته از آفرین
پر از کشتگان و چه شو ساوی دشت سوت
بون بونه از مشرکان در نگاه
ز لعل و زر و گوهر آراسته

مگر خو پہنا آسس بر گردنس
سر کمینہ جو نابلیت چاک آسو
دہن لتس پر از خاک پُر گردیم
ز نعل ستوران ایوقت گریز
برون از دہن آس مغز سرشس
تیہر و تہو سو ورقا ورندم سنگ
ثنا دلیو نہ سوئی خدا و تہو نرو د
سگ مردہ زن از بیابان کشان
براہیمنی شکر حق کرُ ادا
ثنا شوبہ لتس ہیم مرہ دتوم توان
دراندم عبید زیادن سو ہیر
کرک تن لسز سوختہ پس نیار
پس انگہ بموصل کرن عدل و داد
سورو شن گرہ تیغ خاص زبان
سورو شنگہ خاص تیغ زبان

سپن غرق در لجہ خون تنش
زخون جامہ و بستر شش خاک آسو
بروشس پدیدار از نارِ خشم
گمت استخوانن متس ریزہ ریز
زنن لتس جدا بو سرو مغفرش
دتن سجدہ سوئی خداوند پاک
بیاشس کہن رسیمانی نمود
انن جلد پیشس جہان پہلوان
ز قتل بداندیش آل عبا
ز دستنم یہ دشمن سپن بیروان
لدن پیشس مختار فرخندہ فر
ہمیشہ متس جای دار البوار
زبس عدل و احسان سپن خلق شاد
کرن غرق از خون دل دشمنان
کرن غرق از خون دل دشمنان

ہیہ باز و پیل عبس بید زناہ
سر آسو برون و تمام ستمب
ثنائی و بانی کمن سر پریشان
عالم بیدار از قدرت و والجلال

۳۱

بکوفہ یلی آس برنا و پیر
زوری پای یجو دک سپن کام گیر
کرک تازہ زینت بیاز ارجا
مسلمان سپن رستہ از درد و غم
عبید زیادن لدک سر بدار

سبک هو منو جشن اک کړ بیا
سپین حکم مختار جنگ آزما
زهیر بره ابراهیم مالک دبیر
که ای پر هنر مهتر تیغ زن
هزار آفرین جهوی ته ای پهلوان
خداگوی ته راضی هنی گوی ته شاد
بتیغ وبازوی تو مرحبا
ته قتل ستمگر بیازی منزان
بخورشید لاگوم برابر به سر
بشمشیر تو تیز آسن مدام
ته د تو می همه موصل و خواسته
مه گټه امین از مکر مروانیان
چه بیم هر دو د شرک بیا دوین
ز کوفه مه جهیم بن به بصره سپاه
مه جهیم بصره در لشکر آراستن

هون اک اکس هدیه مژده ها
پس از نام خلاق ارض و سما
لکهن کوه زآب طلا بر حریر
زبا زوت فتح کم سپین لشت من
کړت رسته از غم انه سپاره زی جهان
می جام کوثر نصیب تو باد
کړت گشته اعدای آل عبا
ودن قتسندی داده جهی آسمان
سر بدگهر گو مه اندر نظر
بهر جا ته گډ دشمن بی انتقام
تمی سپین گټه کار آراسته
تو عبد الملک را بکین کم مه زان
که مصعب نه عبد الملک او وازین
مصعب گټهن جهوم مگر کینه خواه
ته جهوی کین عبد الملک خواستن

زہ چھی واوہ از ابن اشعث خبر
ونن کیاہ سالار [illegible] الشعب
نبر و نفر و نفع و عین [illegible]
فن و ون اسے چھو سپت ابن زیاد ابن زیاد
ہیپت سپت ابن بغض نبی تس زہ زبحا
ونن کیا زہ ابن بغض [illegible]
ونن زندہ سوی دشمن [illegible]
مہ دین زندہ [illegible] از عون حبیب عمر انتکار
اشتہا [illegible] جنگ چھو [illegible]
وکنہ [illegible] کرن جنگ لکھ تہ امان
یہ [illegible] جنگ [illegible] ابن لوا [illegible]
بیلا وقتہ دین لدلوا انعام
نین [illegible] گیہ پانہ تہ لوان نام

بحکم پاہ اشعث کرن
چھو نہ دولت کا ہتہ از شرکین دور بین
یہ چھو تام رن تہ سوی بدشعار
کمن چھو تہ تو شام ہر گز قرار
چھو تو تام سوی دشمن مصطفیٰ
کر پابند کا تہ راہ فوج مرا
رٹن تہ آن ان دشمن بدسگال

اگر عاقلی کر ز دنیا گذر	مہ گڑہ سرخ و زرد از پی سیم و زر
نگہ کن اکن آینہ اقبال یار	سو از زال دنیا گڑھی رستگار
شراب اجل تلخ چھوی تیرہ چھو شور	در آخر چھیہ در حلقہ تناون بزور
گرہ هون رتو چھو مظلوم ازین خاکدان	کران یہ و بگلگشت باغ جنان
زہر شہادت گنڈان ہم کمر	سو از مرگ مارستہ گو سر بسر
چھو افسوس لستن ہم یہ دنیا و دین	زکف دتو نہ آسان ہی آن و این
سپن گشتہ یلہ سوی عبید زیاد	محبان دین گےسٹہ شاد شاد
بیا ای قلم چابکی ساز کر	در داستان کہن یاد کر
هون کیا زہ چھو کت سر زبان مام او	سپن در جہنم سر انجام او
اگر کتھ ون چھی ز مختار گو	ز جرش گہر ہای ناسفتہ جو
دین ئی چھو گنجور گنج مقال	ز احوال مختار فرخندہ فال
سپن یام فارغ ز ابن زیاد	ز مصعب سخن با یلان کر نہ یاد
در اول لکھون نامہ تس انچھنپین	کہ ای بے خرد دل تہ چھو پر زکین
گڑہ ھی یدہ رہائی ز شمشیر من	پشیمان گڑہ از کردہ خویشتن
ز دل بغض آل نبی واگذار	زہ اصلیح گتھ گوش کر ہوش دار

مہ دادو دین پہ آبرو زینہار
مہ گرگا بہ نگر کر تا بکار
ہمہ زادو سیتہ چھو سادی جہان
فدہمای عرش چھو در نیک گراں
مہ شن تہ ہی بین متہکل است
گڑھی بر فلک بد بغرض محال

جنګ مختار

زهیر برادر بتدبیر کار
سپین مبتلا کی لم روزګار
زهیر برادر کړن تم قبول
کړین سخت نفرین ال رسول
لس مهلب پارسی اسوار
بجلدی لکهون نامه تن آشکار
که ای شیر دل مرد لشکر شکن
بلا شک ته چیوکی قوه پشت من

بدرو برادر ز جان ګو سویم
تحریر زت عبد الله ابن زبیر
بګیم دتختی د کر کس نخر
پرښتی برادر کلان بیر ته
هما ندیزه هوشیار یا زیکام
سبک مصعب قاصد راه زامل نکام

زدل ید کړه که څهر تمنده دور
وګرنه بحق شه ذو الفقار
وچهیت نامه مصعب ماته تنګ ګو
بدل ګو سنه لیک بالکل اثر
جواب سپهدار جنګ آزما
که ای سرکش لشکر آرای دین
مه سیتین کړن همسری تا بچند
بو کنه ریزه چین چهو از خوان تو
اګرچه بسر چهی خیالات جنګ
لیکنه یه هرګز مه نیش زله مه فن
ته از جنګ هرګز مه کړکنه دریغ
ګڅهیا پسته اه آتش سوزناک
سپه ید ته آنک بکین خواستن
هر ګڅ ته از سر خیالات خام
سبک قاصد ان ته لوز نامه جواب

که با محمد ګر روزه اخلاص پور
بخنجر دو نیمه کړی چون خیار
دین ګرم هنګامه جنګ ګو
سو بو سنګدل بد ګهر فتنه ګر
لیکهن انچنین دشمن مصطفی
مه کن ګړ نظر پایه خود بین
زمین و نیمه کجا آسمان بلند
بو نمراده ګردن بفرمان تو
بلا شک ته کړ میا تو چهینه د رنګ
ته از ابن اشعث مه کړ کینه سخن
پلنګم کهوتن چونه از تیره میغ
ز خاک سیاه کیاه چهوتن هیم و ک
بو بچهیاوت زی لشکر آراستن
حذر کړ ګرڅهک ما ګرفتار دام
روان شیې مختار ګو باشتاب

۳۴

[illegible]

سو مختار یدوی سپین کامګار
سو برهیم کړی خاندان مرا
پرک یا نهین نامه اندر زمان
ګډی لیس کهاتس هټهین تیغ تیز
وچهټ مهلبن نامه کینه خواه
ز فارس لوان دراو سوی کینه ور
یه بوزت سو مصعب سپین شادمان
ګواز ګوهر جان خریدار او
زهر جنس لین جنس لوه دپسند
پس انګه ز مختار کړ تم سخن
دیس مهلبن فیر هقن لوت رنج
نظر نهاده به بازی روزګار
اهس هټ چهره مروانیان کینه ور
لعبید الملک ترا وین کارزار
ز ګفتار او مصعبن فر نه سر

مه ګو ننګ حاصل درین روزګار
مګر نهاده نه کینه نشان مرا
با مداد مصعب بیه کړ روان
اګر آیه محبت ز خوشش بریز
بجاه تم ګډن قابل رزمګاه
سوی بصره برکین ګنډ تم کمر
نشنه سر مګر و آنو بر آسمان
کړن تحفه هاتم سزاوار او
کړن هدیه پیشیل پل زورمند
کړن محرم راز اندر زمن
مه ټ پالنی حرف دانا بسنج
مه ګړه دردم اژدها زینهار
مه ړټ پالنی هپټ ده رنج و ضرر
چهو از تیغ مختاریان دلفګار
مګر مصعبن د پولس امینامور

دراد لّ لوی اس ز مختار کام

زمین مختار پیر زار کس

پیاپاس پی اتهه پهلوان پار کس

گمت قرض زرین من کین او

پیچهه پاځ چهو یم رسم و آئین او

ز عزت بدولت هتهون درمحن

کړت تیر هونه از خانه خویشتن

ز هو پس سپه هست گشته هوسوی شام

زمرد اینان لعین بر زمین

اکهاز نده تها و ته از تیغ کین

غم از این معاویه هرگز مدار

بزندان لکین پاسو کهارن پدار

عراق دگر شهر بین چهو پسند

نه نساروی دمی ای پل ارجمند

که ای پر هنر پهلوان یادگیر

سر آسمان آشنی خاک راه

چهو نه کانه بدبنیاد ته هیوشین هین

مثال لاه چهو آئینه روزگار

بعقل و بدانش تباب وی توان

کړن مدح و تعریف بر فال تو

براهیمي انه عالم تمام

ایون چهوم مه افسوس ای پهلوان

مه بوزم کړت کیاه باین زیاد

تولت زی ښاه رنج درکار دین

زمختار اگر عاقلی هوش کړه

خبردار کړه چهو کنه از دین او

تمس بو نه از قتل ابن زیاد

لب بسط محمد حسین رض علی

تیر گوش آزرده از کار او

بهمت جوان چهو که تدبیر پیر

چو انجم ښاه چهان آسمان سپاه

ښاه زیرک و هوشمند گزین

چهو نه کانهنه بی شبه جز کردگار

ته هو کانه چهو نه در جهان پهلوان

فقیر اه چهو در خیل اقبال تو

تمس شو به مختار کمتر غلام

دین چهو که ته پاش زمختاریان

زهر خدا آفرین بر تو باد

جز از تو ته دینی جهان آفرین

نکو خواه چهو بین چا لو کت گوش کړ

چهو نه چالو آئین به آئین او

غرض جز ریاست کجا عدل و داد

کړن کوت تم ظلم از جاهلی

زبغض و حسد و چهو نه در کار او

بدنیا اگہ آسہی میانو کام / ژہ ہیو آسہن صد ہزاران غلام

دِتوم پشت پا بہ جہان خراب / بخاک در روضۂ بو تراب رض

لطفلی اگہ آو تس نش خطا / پشیمان ہین عفوتس گو خطا

کمر بستہ بد چھوک یکین خواستن / ہیچھک ون مہ تس لشکر آراستن

ژہ چھوکنہ کہ ہست از عبید زیاد / ژہ شو بنیہ مردی کرن پنہ یاد

بیکضرب خنجر کرت ہیروان / یہ تس پٹ کرم تی کری بیگمان

دُوبارہ مہ لکھ نامہ کر بہ خموش / لبینہ یہ ہرگز ژہ تت پٹ مکوش

ستمگارنی وچھو حیرت رقم / بزانو ژہہونن کلہ از بار غم

سبک مہلبن وچھو سو اندر بلا / بگرداب غم گومتن مبتلا

دپن تس پشیمان گژہ ہن چھو سود / کہ حکم قضا این چنین رفتہ بود

دپیامی مہ کر نامہ تس کن روان / مہ او دہین وقت ون رایگان

علاجا ہ ون کنہ چھو نیہ غیر از نبرد / چھو کیا سود از گریۂ آہ سرد

بشمشیر ہنو چھوی ز مختار باج / وگرنہ گژھ ہو نسہ چھوی تہ از تخت و تاج

ژہ لشکر کڈن چھی لعزم درست / بفرد اگژھ کٹ تھو نہ در جنگ سست

رفاقت ژہ سٹین کری بید رنگ / بکوفہ ہیت پہ گژھ ہون چھوی بجنگ

جنگ مصعب بن زبیر

ستمگارہ [illegible]

نفقصان [illegible]

زبصرہ [illegible]

مغنی [illegible]

ول از گردش [illegible]

سر انجام [illegible]

سجبہ [illegible]

٣٧

بیہی پاٹھ از گردش چرخ پیر
بیان چھو کرن مرد روشن ضمیر
خبر واز مختار رسی اے ستمگار
زبصرہ سو مصعب پئی کارزار
زبصرہ بکوفہ الون باسپاہ
چھو مختار رسی پٹ گمن کینہ خواہ
بابن شمیط احمر نامور
دپن از عدو چیرہ دستی نگر
بگو مصعبن رسم و آئین خوش
دپن تہ کرن ون عیان کین خوش
بری بن اشعث نابکار
کرن پیچھ پانی یہین اختیار
ہم انشہ چھو منگن کو فہ پیٹھ تا بتخت
بشمشیر ابید بو بر گشتہ بخت

پیچم آس تی بیت هر ده هزار
پیچ از نو پیچ از مهلت نامدار
پیکاره وَن لشکر من گو دو چار
بیژ از گرد گو دوی تی حصار
خبر دار گیم ته پیاده دو سو
پین نه کرا ژکی کینه
قریب آسو شب بانده از رنج راه
گمت چا پاختنه تی هم سپاه
پیتاسپین کهاته آسو تیجا بوده
کرک خیمه خرگاه بر پا بوده
زهرن لشکری گی طلایه روان
زبیم شبیخون جنگ آوران
جهانی پین راز کرا بینکار
دلیرن کرن نعره کارزار

قیس ابن اشعث گمت آیه یار
چه وُو قیس دشمن خاص آل رسولؐ
چه وُو قیس دشمن خاص آل رسولؐ
وَن کیاه ته چه وُو لشکر بے شمار
و باسو زه با مهتر تیغ زن
و باسو زه با مهتر تیغ زن
ابی پانسخ دین احمر نامدار
ژه هکه پنج پیگار به نوشتین
به بهتر کرن رزم بدخواه دین
اگر گشتنه گژه لوی ز تیغ ستم
هوا خواه آل رسول عرب
وتن پانژه ساس ز سپاهان کار
ژته هی لشکره در ابه با ساخته
سو احمر سپین فارغ از ساز جنگ
ز بصره الوان آسو مصعب به پیش

چه وُو بهتر از وو اهل زنّار دار
انشید قتل چه وُو فرض ز اهل قبول
انشید قتل چه وُو فرض ز اهل عقول
بصره من سیت بر کارزار
ژه وَن تی بیت آیه اندر خبر من
ژه وَن آستی بیت اندر خبر من
ژه چه وو کنا ز احباب دین یادگار
فدای سر نو کرن خویشتن
شهادت لبن چهم ماز تیغ کین
ژه آسک سلامت بد نیاز غم
ز گفتار احمر سپین جنت لب
بهمراه آن احمر نامدار
دلیران دین گردن افراخته
زکو ده سوی بصره گو بید رنگ
آهنگ پیگار با فوج خویش

زمین گو تفنده هوا گو چه نار | زخورشید وز آتش کارزار
نبرد آرایه از عطش گرمی زبان | دلیران لبان درا دقفغان
بهر گونه هنگامهٔ صاق گو | زهیبت جهان چون کمان قطق گو
دل گرده نیزه زنت زود تر | کران بو ز پهلو گذ تیز تر
که از جان تهی آن پهلو گرمان | زبرق دم خنجر خونفشان
جگر گیمت از تشنگی سوخته | ز آب سنان چشم دل دوخته
نه دل کینه محکم نه دست ستیز | جدا گیمت از قبضه با تیغ تیز
سپاه دو لشکر بهم گه جدا | روان پهلوان گه سوی خیمه ها
درین حال وه ده اتنا و کیسر | ز فرد آمی هر سر بی خبر
بله ترک چین گو سوئی باختر | عیان گو ز شب نافه مشک تر
سبک مژده اک گو چو باد سحر | بیامد بر احمد نامور
دوین لتی که ای پهلوان دلیر | هما نا بکام تو گو چرخ پیر
ز دشمن چه چوه اکس مهتراه نامور | چهو نه تهو دلیراه مصعب دی گبر
بهائی مالک کهر گشتی | ز لشکر جدا گومت از فوج خویش
دلیراه چهو تهد ناو تسخند یاد | بکین کم چهو نه از عبید زیاد

٣٩

جنگ مختار

گرهن بهتکیوی آسو اک اهل دین
کرن آسو بر بهم صف مشرکین
زکشته گر کوه بغداد گشت
زشمشیر اسلام سوی بهن دشت
روان کیسل خون گوی زمین
دو پولش سر دو کده بهم تیغ کین
بهر یکطرف احمر نامور
زشیر زیان بشتم کرهن

گذار کار دست در دل بصر
زشمشیر خونبار اسلامیان
سپاه گو سو مصعب سراسیمه حال
که با خویشتن بو گمت در جدال
دین آسو بن نیزه از رزمگاه
گمت آسو د لشکر عاجز سپاه

۴۰

زمین آبه زخون مستان بجوش	مئ غم چهتین چون دل میفروش
ز تیغ دلیران فرخ نژاد	سپین کشتنه سوی مالک و بهم زیاد
دلیر و بخنجر سبک در زمن	بتن دون گیرک دو سرها زتن
سپاه شاد زرین گرد نفراز	به لشکر که خوشتین آو باز
سپاه خوش سپین احمر نامجو	زقتل زیاد دو زافواج او
بکوفه سر دشمن بدگمان	لدن پیش مختار فرخ روان
سو مصعب لعیم مبتلا گو چنان	که گویا وسن بهو از آسمان
لشب در غم فکر بیگار آسو	کیران کار با چشم خونبار آسو
بخادر لیه در اوس آفتاب	فغان در آیه از نای ترکی بتاب
سپاه دو کشور بنا درگاه	بخنجر سپین اک کس کینه خواه
دلیران کهست مر کین برڅ بسجا	زمین کهر بچرخ از سم بادپا
بیکدم کبرک صف بمیدان بپا	نه کوه دماوند زان گی بجا
نه دریای آتش سپین پر زموج	بجیرت بهت آسمان لوبافج
زمین از تنگ اسپ گیه بیقرار	بر آئینه آب سیماب وار
زکیسوی مصعب بهت در کمین	بخون دلیران تولت تیغ کین

قضا را اختر نیک و در ان ...
روان کوفه احمر سپین تیغ ...
دلیران آزین کی سپاه ... تیغ
نفضل خداوند ... مصعب ...

ژہ پت فیراز ظلم و خونریختن — کہ آسان چھہ نہ فتنہ انگیختن

مہ سیتن ژہ کنہ بکھہنہ ہرگز بسر — کلاہ خودی تراو والت زسر

پشیمان گژہ از کردہ ناصواب — ژہ از حکم من زاہ نہ گردن متاب

لفرمان من لب نہ پدوی میان — کہ کتہ گژھی سرژہ بر آسمان

دمی کوفہ و سر برخواستہ — گژھی کارت از من ژہ آراستہ

ونُ میانو ہرگاہ گژھینہ پسند — ژہ وانی زبان پس نرتجت ژند

وچھوک پس سر خویش از تن جدا — ژہ آسک سر نیزہ یا زیر پا

پرُن نامہ تہ نامۂ اہرمن — دیون پیچ مختار ریزخیستن

قلم رٹونہ در کف لکھون این چنین — پیس از نام دادار جان آفرین

کہ ای مشرک و مرتد لو سیاہ — گرفتار بغض و حسد چھوک سٹام

کرُن چھوم ژہ سیتن مہ پیکار پس — رضائی خدا چھوم در پیکار پس

کھوژان چھو سنہ ز لشکر آرستن — ژہ شوبی ز تیغم امان خواستن

اگر صد ہزار آسی جان بتن — ژہ اک جان زاہ بکھہنہ سالم زمن

ژہ کر جاپہ خود نصیحت تراو — مگر موت ون جانو نزدیک و

ژہ کر جاپہ خود نصیحت ژہ تراو — مگر مرگ ون جانو نزدیک آو

بهت آس جنگ آ دران یکسره
در آ آندم لکهن مهتر انجمن
که ای مهتر هوشمند گزین
بحکم خدائیکه جان آفرید
حکیماً دلنه ناوتسند دوا
شفیع امم سیّد المرسلین
محبّت لسند فرض بر انس و جان
سود امان آتش رٹ ہیم بدست
که ای مهلب وی فی جهی عقل یار
جهو مصعب بد اندیش آل نبی ست
بجنگ ستمگه مرآ سوم زه یاره
گرہ ہن کشته مصعب بر بصریان
خراسان و کرمان دمی آشکار
دمی سر بلندی بخورشید و ماه
جواب پهدار فرزانه خو

بآهنگ پرگار در هر دره
به مهلب بن اصغر تیغ زن
سزاوار زی جهو کی تاج و نگین
هکینه ز انصاف کانه سر شید
تمس رو یگران گڑه وٹن ناروا
جهوئی فضل و لطف جهان آفرین
بمنیش جهو گوئمت بلند آسمان
زعر بانئی روز محشر بدست
سر از خاک درگاه شان بر مدار
محبّت دٹن امسند از هر حیثیت
ز مردود نامرد وله رٹ کنار
قسم از خدا یهوم کرٹ حکمران
بجائی برادرانت در شمار
به کیبزاه گڑه هی بینک از من نجوه
بیهقی کن لکهن مهلب باوه گو

[illegible]

چیونه جای گفتار فن کینه عیان
سبک در زمان وهغه پهلو دین
گته هن رای دل چیم مه دربار گاه
به کینتراه وفی ای یل تیغ زن
خصومت چوه دشمن مه ستین زره
ستم پیشه سعدی مصعب کینه جو
بدنبال شان لشکر کینه خواه
منی کینته روز سته راه گیر
امی حیله اسیر نخاتسکر
به بوزنت روان اسعد کینه خوه
خبردار گو مصعب انی کار او
ربیعه سرفوج بید آداسو
سپه گی زمختار جنگ آزما
سبک اسعدن کد شمشیر دست
زفوج ربیعه ستاه وته خروش

جواباه بجبر خنجر خونفشان
دین تم ابا اسعد پاک دین
بفرد ا تعظیم واتن سپاه
ژه کره تلخی وتندی اندر سخن
بهنت په سوئی کوفه پس کره گذر
کڈی جلد فوجاه بدنبال او
پوسه زن تو هم باز گرد ان سپاه
گته هس نیزه رنیزه شمشیر تیز
مگر کم شو دلشکر کینه ور
بکوفه دل آ زده گوه باسپاه
روان کره نه لشکر بدنبال او
بتاب وتوان کوه فولاد آسو
بدنبال بدخواه آل عبا
کسی سالم از برق تیغش نخست
نه دل رود با کینه جویان هوش

[illegible]

نیتھی یاهڅ غواص دریای جوش
کړن گوهر این حکایت بگوش
خبردار گو مصعب بد شعار
زدرد ربیعه ودن زار زار
زخود گوته از زندگی بیلوته
کمر گنده برجنگ مختار بست
گرین هغه ته وین هتول جنگ
روان گی میدان سپه بد رنگ
[illegible] بد اندیش دین

ره کوه دما ونذی اشکار
سپاهی مگر کهنه لوی شمار
پیر شتن کسن تیغ نصری بدست
کړن لښکر بزن بار شکست
بمیدان نبرد راو یا فوج کین
بمختار بی وجهد بد [illegible]
روان [illegible]

خاتمت در

شیکن یالان گوپه میکار جنگ
بنا در د محتاریان بید رنگ
سهدار دین گدن فتح جهنی
دچجه گمن د شمن بیه زنش
گرهبلس گدل اژدها
ده سن بو نه پهوگوه هن از جا
خروش دوت گر سپاه گوبلند
پین لرزه در گنبد چار بند
دپی مصعبن ای یل نا مجوی
مه تش باعث بید لی ماگیوی
میدان گره کنه کن بجنگ
زنه ا هر گرهیا شیر و زند و نهنگ
بیا سح دیوس نهلین ا مهر
گره هن بیا لو بیر جنگ باز بی کبیر

زمین آیه از بار مردم بجان	روان گرد گیه بر بلند آسمان
زبر زیر گو ماه و ماهی بشور	بباد فنا گو سو شور لشور
دمادم و سن خون از تیغ ها	گمنت برق جان از رگ تیغ ها
سو دوه گوته شب آ وازه زمرگاه	سوئی ڈیره ها گینه هرگز سپاه
چو شمع فروزان بصیده و سوز	سو شب و اتنا و کنهتو بار روز
بلیه نل نه دارای سیلی حصار	سپین مجلس آرا درین روزگار
بدریای اخضر شمشیر تیز	سپین از نهنگان موج ستیز
دلوک نه غزیدین طبل کوس	وستا هیو تهر گنبد آبنوس
دلون کر یکه جاه و ش غیرت فزا	هوس نه لگ ته هن در دل مرده ها
ز افواج مصعب گرڈن بید رنگ	نیر در او پر کین پر آهنگ جنگ
عبیر نا و دلواه ز حق دور آسو	یه پیل افکنی سخت مشهور آسو
ز تیغش دلبراه ز اسلامیان	بباغ جنان گوه زین خاکدان
در آخر لبن هم سو پاپوش کار	سو صحرا ز خونش سپین لاله زار
محمد بن اسعد در زمان	بیکضرب شمشیر که بیروان
زمرگش دل مسلمین شاد گوه	لمصعب جهان ها نه آباد گو

تمیز و قیمت تیغ
زه و جنبه مروا ز تیغ تیز
جهانا ه کس ال ه ا یمن ماز
مه دمر اغا ه ملت ایاز ار
رو کسن سمنن سکامر
بوجه بنن سکامر
بامصعبن نه ز خون بد
سین یا یکمان بر نن نینن
مدورنا یاران از کشته حلقه نین
کرسان نیز بازو بجعه و سعد بنیه جعده عمر
ده دنیا نه شیخ ساعی بن ابن ندی بکیپس
بهجه زمینس بان مالک کلید دکهان بای کامر
ونه یا نیا دستعبی کی سعد دینه

بصری کړل پتی جدا سر ز تن
شول کله چې شیل سپه د دین
بشکر خدا مهتر تیغ زن
دین آسوای داور کارساز
ته کړه تهم عطا مایه پر دلی
ته د تو تهم یې قوت نیه ور انجدا
لشانه دون کینه ونه در جهان
مه از زندگی شی مه آسوم مراد
یه کینتراه مه والتم لبسر چه منه پاک
ونن شی دگر بار لوه پاسپاه
ستاه کس شمشیر بیجان کرن
پراکنده گوه فوج بدعت ز دشت
مردان شمشیر زن دلوته پشت
روان دراو مهلب ناور دگاه
کمر گند به برجنگ مختار زنگ

بقعر جهنم سوگوه در زمن
ز ترټت بیون از تن من آفرین
تر ټم سرا گوه دران انجمن
بو کرهس ته اندر یلان سرفراز
بینا ور د اعدای آل علی رض
که از قاتلان شه کربلا
سپین رسته عالم زکین پیر دران
ته حاصل مه گوه ون ټاله گوس شاد
سر انجام انسان چه وه آخر بخاک
برآ ند شمنان لعین کینه خواه
ستم گارگان هم هراسان کرن
سو مصعب ز حذار و بیجایه گشت
ز هنون ننگ و ناموس تراپه وت زمشت
خروشان و جوشان چو ابر سیاه
زلبس خشم و کین تیغ هندی بجنگ

زهیر هم بیت په تک پاڅه پشیس
دل از مهر مختار خالی کړک
بنا چار محنت د فرخ نژاد
چو از بخت دولت فیهوښه مراد
بکوفه روان کړ سوه لوړ زبیر
سخنگوی دانشوریکبیام
بکوفه بله ډ او ابن عناد
بکوفه ستم پیشه هم فی لبیان
سپین جمع بدخواه آل عبا
سپین متفق فوج بیداد خو
گو از کوفیان بد آموز گار
کړک ده یره قتل او اتفاق
بحق کوفین لوگمت ره نما
سو مختار یس کن کړن لوخیال
زبد عهدی کوفیان خنده لب

هتن گیبه شرم از خداوند خویش
سخنهای نشنیده حالی کړک
زکوفه بنا ورده گوچه باد
درگک لسته کړن از فساد
هیته تره وچیه دش خرخ پیر
کړن جهوی بیان از لو ایچ شم
سو مصعب هتن تم سپاه فساد
به نره دستمگاره گی درزمان
به نره دیکآن دشمن مصطفےٰ
ستاه ونق افزا اسپین کار او
خبردار مختار خنجر گذار
سپین متفق ساری اهل نفاق
هتن آسو از بیوفائی سنا
وچین تش گمت آسو برگشته حال
لسر اتناون مگر روز شب

جنگ نعت پارہ

بیکمل بفضل خدای ودود
سمن اندرون گزر آن مقتل شدن ودود
روان گو سوی اندر صف بغض یاران پر زن
دلاور سر بچہ دران پیشہ از این بیخبر زن
سمنان بہ است بازو خجیہ نہ بیغ عین زن
تمک زدو د انبیغ خوان سپاہ من البرکداد
بنیاد عقیق جان البری
قیامت بہ ستمگر بیخ بیدزیدی

بیکدم نو دمرد جنگ آزمای
درین بود ناگہ خدنگ قضا
جدا گوہ زدین پہلوان بیدریغ
سو حاتم سپین کشتہ پہ دزمان
خبر یافت مختار فیروز جنگ
سران آئینہ او ن بہ پیش
دلس منزمہ چہوم حب آل بتول رض
ستمگار مصعب بہ بغض و عناد
مہ کہو تہ و بین دل کرو توہ حب
گز ہو ہر گدے کشتہ دراہ دین
مزن چہو ہر کس سرانجام کار
زشہد شہادت گزا تلخ کام
گمت گو فیان بی بدیگر خیال
بلا شک کرستہ یار دگر
زبیگانہ و آشنائی چہار

نگرہ زہ و شمشیر تزاون زپای
زمصعب بکبا آ و گوہ نہ خطا
سپین عزق در خون خداوند تیغ
ستمگر بسوی کشک گو بیگمان
زہہر بستہ شہادت کمر بستہ تنگ
کہ ابنا مداران اسلام وحبش
برای رضای خدا و رسول ص
کرن مہر و اخلاص سا روی باد
سر کینہ در وکن انیوہ زیر پا
لبو جای بے شک بخلد برین
مگر کینہ دنیا چہو نہ پائدار
چہو بین پیرو آل خیر الانام ع
ہتو بو نہ کینہ لستد قبل و قال
زہہر شہادت سخن مختصر
دورہ دہ نفرا بہ اندر شمار

شیخ ستمگر بیخ ابن بلید
فغان ودرایہ از نصر یاران بلید
نہ بو یاری برین بی قوت وزور ودید
زبیگانہ بیغ و بیگانہ سپاہ تیز
زبین سر بیعت بلکہ بیغ تیز
فوز زبین آن کلیم سرکتیغ تیز

۴۷

سو مصعب ز بغض بہ سپاہ تنگ
ستمگار مہلت بہ جنگ
زفوج ستمگر ہم یار
ز زور و ز قوت بہ سپہدار گو
گمت نالہ یان آسو خنجر گذار
بمرد انگی بو کرن کارزار

از بین خاکدان گو سو خونین کفن
خوشحال مختار دلیر زمن
پرواز گو سوی بخلد برین
بمن برزبان نام جان آفرین
بشوق لقای شہ کربلا
جدا گو زدین شیر جنگ آزما
ز بسیاری از زخم و تیر و سنان
بیّن ہر بن موی افزون فغان

سپاہ بوتسند و شہادت تمام
چھو در انگبین پتھ نہان زہر مار
چھو بیتک زمین نقش بر روی آب
چھو تھاون بدل ہر زمان مہر غیر
امس پتھ ژہ بہتر رٹن چھی کنار
ز احوال پیشینیان یاد گیر
زباط کہن چھینہ جای مقام
کرن بوتہ شیر خدا التفات
نظر کر بجمشید فرخندہ نام
جز آئینہ پتھ روٗد نہ کہنہ یاد
کجا رفت کسری آن عدل و داد
تمن آسو درخاک آخر دفن
چھ بیژرن تمی پی بچاہ سیاہ
ہمی تا قیامت چھہ تمیت بخواب
در آخر چھو انجام انسان بخاک
ز سبحان مظفر بہ کت یاد تھاو
خدایا بحق شہ انبیاء
گنہگار بدکار چھوس عیب دار
الٰہی بآل و بصحب کرام

لبک بر رضای خدا والسلام
چھو نہ روزہ وٗن کانہہ اندر جہان
کہ امروز فردا گژھن چھوس خراب
باین زال ہرگز مہ گژھ دوستدار
مہ اورژہ ایمان ہنن ہوشدار
نظر کر ژہ آدم نہ حوا کجاب
توی ات چھو بیزار خیر الانام
ژہ کر یاد از حال شاہنشہان
در آخر کرن نوش از مرگ جام
سو تخت سلیمان وڈن گو بباد
سو پرویز کنہ گو کجا کیقباد
سو کتہ گو فرامرز و اسفندیار
خلاصی لبن نہ ازان تیرہ چاہ
جہانس اندر پائیداری چھینہ
چھنہ روزہ وٗن کانہہ بجز ذات پاک
بماہ محرم بروز اخیر

تمام شد مختار نامہ

کُل آٹھ حصہ فی حصہ ۸/

جہان کینہ سندی چھو نہ پائدار
وسِت بیہ بہتر ان کہن آسمان
چھینہ پائداری درین کہنہ دیر
چھینہ دوستی امسزی پائدار
مبادا فریبہ دِہی گدگ پیر
کجا خضر ہم آب حیوان کجا
باین روٗد بہ زشت خوی تہ بد صفات
در آخر بخاک سپاگے نہان
کجا رفت اسکندر خوش نژاد
سو انگشترین و نگین روٗد یاد
نظر کر تہمتن یل پیلتن
سو کاوس کیخسرو نامدار
سو بہمن کجا رفت افراسیاب
امس پتھ ہنن کامگاری چھینہ
ز دنیا پچھی آخرت توشہ تھاو
سپن ختم این نامہ دلپذیر
برحمت ژہ کرتم مہ عفو خطا
کرم مغفرت ستر اکیر دگار
دِتم جای در خلد دار السلام

ملنے کا پتہ
غلام محمد نور محمد تاجران کتب مہاراج زبیر گنج بازار و مائیسمہ بازار امیرا کدل سرینگر کشمیر